

WWW.KIESELBACH.HU

75.

KÉPAUKCIÓ
2024

KIESELBACH

KIESELBACH
klasszikus és kortárs

kieselbach webshop

több ezer megvásárolható alkotás

paronta bővülő kínálat

személyes megtekintés a galériánkban

kieselbach.hu/webshop

Művészek ABC sorrendben

Aba-Novák Vilmos.....	74,139,163	Hortobágyi Endre.....	150	Müller Árpád.....	205
Aknay János.....	208	Hubay Cebríán Andor.....	165	Nagy István.....	83
Árnos Imre.....	120	Ilosvai Varga István.....	22,46	Nagy Sándor Zoltán.....	191
Anna Margit.....	19,119,121,172,174	Ismeretlen közép-európai festő (magyar?), 1850-es évek.....	135	Neogrády Antal.....	218
Balázs János.....	87	Ismeretlen magyar vagy francia festő (Kubista iskola), 1930 körül.....	28	Novák András.....	116
Balla Béla.....	55	Ismeretlen magyar vagy francia festő, 1920-as évek.....	109	Nyári István.....	195
Barcsay Jenő.....	173	Iványi Grünwald Béla.....	17,53,56,157,237	Ország Lili.....	186
Barta László.....	77	Jaschik Álmos.....	34	P. Kováts Ferenc.....	44
Barta Mária.....	30	Jaszusch Antal.....	141	Páll Lajos.....	258
Batthyány Gyula.....	38,111,126,229	Jeges Ernő.....	104	Patkó Károly.....	262
Bene Géza.....	125	Johnson, Daniel Larue.....	144,145	Pekáry István.....	68,169,171
Berény Róbert.....	102,161	Kádár Béla.....	25,103,130,243,	Perlrott Csaba Vilmos.....	92,101,128
Berkes Antal.....	176,260	Kadar, Joseph.....	209	Pólya Tibor.....	227
Berki Viola.....	211	Kampis János.....	225	Ráczné Kalányos Gyöngyi.....	214
Bernát András.....	201	Károly, Fredric.....	182,202	Rafael Győző Viktor.....	71
Bernáth Aurél.....	15,215	Károlyi Zsigmond.....	198	Reichl Kálmán.....	37
Boemm Ritta.....	47	Kássa Gábor.....	259	Rippl-Rónai József.....	80,84,107
Bokros-Birman Dezső.....	261	Kassák Lajos.....	146	Román György.....	187
Boldizsár István.....	221,235	Kelemen Károly.....	152	Rozgonyi László.....	167
Bornemisza Géza.....	3	Kernstok Károly.....	57	Rubovics Márk.....	90
Bornemisza László.....	257	Keserü Ilona.....	142,179	Sassy Attila.....	24
Boromisza Tibor.....	14	Kiss Rezső.....	52	Scheiber Hugó.....	5,23,50,82,88,110, 228,244,248
Bótos Sándor.....	6	Kiss Rezső.....	231	Schéner Mihály.....	58
Böhm Pál.....	132,158	Klein Ferenc.....	21	Scholz Erik.....	212
Breznay József.....	7	Klie Zoltán.....	27,72,160	Schönberger Armand.....	112,245
Camins Rebull, José.....	39	Kmetty János.....	66	Simon György János.....	123
Corini Margit.....	12	Kóbor Henrik.....	91	Siskov, Ludmil.....	153
Czene Béla.....	10	Komáromi-Katz Endre.....	79	Somogyi Imre.....	220
Czigány Dezső.....	108	Konfár Gyula.....	75	Szabó Vladimír.....	164
Czóbel Béla.....	60	Konok Tamás.....	204	Szakmáry László.....	8
Csók István.....	98	Kontuly Béla.....	64	Szász Endre.....	33
Csók István.....	217	Korga György.....	189	Szinyei Merse Pál.....	177
Démoulin, Jacques.....	93	Korniss Dezső.....	147,178	Szónyi István.....	1,2,54,67,69,97,159,222, 236,255
Du Marboré, Jean-Ernie.....	40	Kosztá József.....	49,223	Thorma János.....	250
Duray Tibor.....	9,13,70,230	Kozmata Ferenc.....	136	Tichy Gyula.....	4
Duschanek János.....	86	Krocsák Emil.....	26	Tihanyi Lajos.....	129
eFZámbó István.....	154,207	Kunffy Lajos.....	249	Tipary Dezső.....	155
Egerváry Potemkin Ágost.....	114	Lehel István.....	213	Tornai Gyula.....	113
Egry József.....	232	Leybold, Eduard Friedrich.....	134	Turmayer Sándor.....	175
Ermőd Aurél.....	81,166	Liezen-Mayer Sándor.....	241	Vadász Endre.....	162
Fajó János.....	143,194,196	Lovaghy Dénes.....	41	Vágó Sándor.....	61,115
Farkas István.....	263	Mácsai István.....	117	Vajda Júlia.....	183
Fehér László.....	151	Madarász Gyula.....	140	Váli Dezső.....	185
Fényes Adolf.....	65,131,219,238	Major Kamill.....	200	Varga Bertalan.....	197
Ferenczy Károly.....	252	Manit Ozere (Hauser Frigyes).....	188	Vaszary János.....	95,233,240,242,264
Frank Frigyes.....	18,96	Márffy Ödön.....	99,100,122,216,247	Vaszkó Ödön.....	118
Geiger Richárd.....	78	Margitay Tihamér.....	251	Vén Emil.....	76
Gellér B. István.....	181	Mattioni Eszter.....	73	Veszely Ferenc.....	192
Gimes Lajos.....	35	Mattis Teutsch János.....	105,106,127	Vinkler László.....	206
Glatz Oszkár.....	42	Mészöly Géza.....	133	Vörös Géza.....	20,234
Góth Imre.....	253	Miháltz Pál.....	256	Wagner Géza.....	156
Gráber Margit.....	246	Mikola András.....	45	Wlahorn András.....	148,210
Gruber Béla.....	31	Molnár C. Pál.....	11,32,85,124,168,239,254	Záborszky Gábor.....	190
Gundelfinger Gyula.....	43	Molnár Sándor.....	180	Záhonyi Géza.....	51
Guti József.....	94	Molnár Vera.....	203	Zemplényi Tivadar.....	48,63
Halasi Horváth István.....	62	Móricz Margit.....	29	Zórád Ernő.....	138
Halvax Gyula.....	16,137	Morinyi Ödön.....	59	Zord Arnold.....	89
Hantai Simon.....	149,184	Munkácsy Mihály.....	224,226		
Háry Gyula.....	36				
Hencze Tamás.....	193,199				
Hikádi Erzsébet.....	170				

KIESELBACH

2024. OKTÓBER 11. 18 ÓRA

HOTEL MARRIOTT

1052 BUDAPEST, APÁCZAI CSERE JÁNOS U. 4.
AZ ÁRVERÉST VEZETI: KIESELBACH ÁKOS

Az aukció anyagát összeállította:
Kieselbach Tamás művészettörténész
Kieselbach Ákos művészettörténész
Máthé Ferenc festménybecsüs
Szűcs András festménybecsüs
Vékony Balázs festménybecsüs

A katalógusban szereplő analógiákat Kieselbach Ákos válogatta

A katalógust szerkesztette:
Kieselbach Ákos, Varga Zsófia
Háttérkutatások a katalógushoz: Rieder Gábor, Varga Zsófia
A katalógusban szereplő tanulmányok szerzője:
Rieder Gábor, Molnos Péter és Kolozsváry Marianna művészettörténészek

Munkatársak:
Kolozsváry Gyöngyvér, Orlik Erika,
Vékony Balázs, Hauptman István

KIESELBACH

Kiadta: Kieselbach Galéria
Koordinátor: Kieselbach Anita
Fotó: Darabos György
Grafikai tervezés és nyomdai előkészítés: Czeizel Balázs
Nyomás és kötés: Keskeny és Társai 2001 Kft.

Kedves Ügyfeink!

Felhívjuk figyelmüket, hogy az online részvételi lehetőség bevezetésével, valamint a megváltozott szabályozás értelmében az árverésen való licitáláshoz is új típusú regisztráció szükséges. Amennyiben korábban nem regisztráltak weboldalunkon, kérjük, legkésőbb december 16-ig tegyék ezt meg.

A regisztráció menetéről bővebb információt az oldalunkon találhatnak, de kollégáink telefonon vagy személyesen is örömmel állnak rendelkezésükre.

Köszönettel a Kieselbach Galéria

kiállítás / exhibition

Kieselbach Galéria
2024. szeptember 27. – október 10.
minden nap 10 – 18 óráig

árverés / auction

október 11. (péntek) 18:00
HOTEL MARRIOTT
1052 Budapest,
Apáczai Csere János u. 4.

információ / information

Kieselbach Galéria, Budapest,
V. Szent István krt. 5.
Tel.: +36-1-269-3148,
Tel.: +36-1-269-3149
E-mail: gallery@kieselbach.hu
www.kieselbach.hu
www.facebook.com/kieselbach
Instagram: kieselbachgaleria

ÁRVERÉSI FELTÉTELEK

1. A Kieselbach Galéria Kereskedelmi Kft. (1055 Budapest, Szent István krt. 5.) – továbbiakban: Aukciósház – a jelen katalógusban szereplő előre meghirdetett időpontban és helyszínen az árverési tárgyak – továbbiakban árverési tételek – tulajdonosai, vagy eladásra jogosultjai, -- továbbiakban: Árvezetők – megbízása alapján árverést rendez és vezet. Az Aukciósház az árverést az Árvezetető megbízásából mint kereskedelmi képviselő és mint saját készlet értékesítését végző kereskedő szervezi, rendezi és vezeti.

2. Az Aukciósház katalógust ad ki az aukciós tételekről, melyek az árverés előtti kiállításon megtekinthetők. A katalógus leírásai és az illusztrációk kizárólag azonosításként szolgálnak, így a vevőknek saját maguknak kell – az árverést megelőzően – meggyőződniük az árverési tételek állapotáról, és arról, hogy azok megfelelnek-e a katalógus leírásának. Az Aukciósház árverési katalógusai rendelkezésre állnak a kiállítás idejére a kiállítás helyszínén, illetve az árverés idejére az árverés helyszínén. Az Aukciósház fenntartja a jogot, hogy a katalógusban szereplő egyes tételek árverésre bocsátását mellőzze.

3. Árvezetni kizárólag – az aukció megkezdése előtt név, lakcím és telefonszám szerint regisztrált – licitáló tárcsával lehet. A vevők a tárcsa átvételével, mint rámutató magatartással kifejezik, hogy az Árverési Feltételeket magukra nézve kötelezőnek fogadják el.

4. Az árverés az angol–szász becsáras szisztéma szerint kerül megrendezésre. Az árverés vezetője az árverési tételeket a katalógusban megjelölt sorrendben előszóval röviden bemutatja és kihirdeti a kikiáltási árat – mely nem lehet magasabb az alsó becscértéknél –, az árverési vevők pedig a számozott licitáló tárcsa feltartásával teszik meg ajánlatukat. Ha a kikiáltási árra több vételi ajánlat érkezik, az árverésvezető a licitlépcsőnek megfelelően emeli az árat mindaddig, amíg csak egy licitáló marad és a leütéssel létre nem jön adás-vétel. Így a tárgy vételi jogát leütéssel az az árverési vevő szerzi meg, aki a legmagasabb érvényes árajánlatot teszi, kivéve, ha védett tárgy esetében a 2001. évi LXIV. Tv.-ben biztosított elővásárlási jogát a magyar állam érvényesíti. A tételek a kikiáltási ár alatt nem vásárolhatók meg.

5. Tilos mindenféle összebeszélés vagy vállalkozás, amely arra irányul, hogy harmadik személyeket, a piaci árat lényegesen meghaladó vételár kínálatára rávegyen, illetve így megkárosítson.

6. Az első vételi ajánlat a kikiáltási ár összege, minden további ajánlat pedig az utolsó árajánlat szerint növelt összegű árajánlatot jelent.

7. Ha a vevő személye az árverés során valamilyen okból nem állapítható meg, akkor az aukciós tétel árverezését újra lehet kezdeni. A vevők azonban az árverés végén az el nem kelt tételek újraárverezését kérhetik.

8. A vevő az árverési tétel tulajdonjogát akkor szerzi meg, ha a vételárat maradéktalanul megfizette és az árverési tételt az Aukciósháztól átvette.

9. A vételár összege a leütési ár, és a közvetítői díj együttes összegéből tevődik össze.

10. A vevő választása szerint vagy a teljes vételárat, vagy annak legalább 20 százalékát, mint foglaltót az árverésen azonnal tartozik kifizetni készpénzben vagy bankkártyával. Ha a teljes vételár egy összegben az árverésen kifizetésre kerül, úgy a tárgy a helyszínen átvehető.

11. Az Aukciósház biztosítja annak lehetőségét, hogy az árverési vevő a foglaltót meghaladó vételárrészt az árverés időpontjától számított 7 napon belül egyenlítsé ki az Aukciósház székhelyén, a 1055 Budapest Szent István krt. 5. sz. alatt. Ez esetben az árverési vevő a tárgyat csak akkor veheti át, ha az árveréstől számított 7 napon belül kiegyenlítette a teljes vételárat. A vételárba a fogláló összege - határidőben történő teljesítés esetén- beleszámít.

12. Amennyiben a megadott határidőig a vevő a tárgy átvételére nem jelentkezik, úgy az Aukciósház fenntartja magának azon jogát, hogy az árverési vevő ajánlatát érvénytelennek tekintse és a fogláló összegét megtartsa.

13. A vevő közvetítői díjat tartozik fizetni, melynek összege alapesetben a leütési ár 23 százaléka, mely tartalmazza a közvetítői díjat is.

14. A vevő a vételár kiegyenlítését követően köteles gondoskodni a megvett tárgy elszállításáról saját költségére és felelőségére. Ennek elmulasztása esetén az Aukciósház nem felel a tárgy sérüléséért, vagy elvesztéséért, és az árverést követő 20. naptól a vételárra számított havi 5 % tárolási díjat számol fel. Ha az árverési vevő az árverést köv­vetően 6 hónapon belül nem szállítja el a tárgyat, úgy azt az Aukciósház - felszólítás után - szabadon értékesítheti és költségei levonása után a fennmaradt összeget a vevő javára letétként őrzi.

15. Az árverési katalógusban „VÉDETT”, vagy „NO EXPORT” jelzéssel szereplő tárgyakat Magyarországról véglegesen kivinni nem lehet /2001. évi LXIV. Tv. 59. § (1) bek. b. /pont/. A „VÉDETT” jelzésű tárgyak tulajdonosát a Kulturális Örökségvédelmi Hivatal nyilvántartásba veszi a tulajdonos változás pedig bejelentési kötelezettség alá esik /2001. évi LXIV. Tv. 52. § (3) bek./ Amennyiben a tárgyat az árverési vevő exportálni szeretné, akkor az Aukciósház a kiviteli engedély költségét – exportköltség – továbbszámlázza az árverési vevőre. Árverési vevő a kiviteli engedély elkészültét követően köteles gondoskodni a megvett tárgy elszállításáról saját költségére és felelőségére. A kulturális javak külföldre viteléről a 2001. évi LXIV. Tv. rendelkezik. A kulturális javak véglegesen csak az e törvényben meghatározott módon vihetők ki az országból. Kérjük, hogy exportálási szándékukat fizetés előtt előre jelezzék.

16. Amennyiben az árverési vevő személyesen nem kíván részt venni az árverésen, úgy az általa adott vételi megbízás alapján helyette az Aukciósház - a megbízásnak megfelelően – teszi meg a vételi ajánlatokat. Vételi megbízást a kiállítás ideje alatt fogadunk el. Kérjük, hogy vételi megbízásaikat az árverést megelőzően 24 órával eljuttatni, vagy 00-36-1-269-2219 faxszámra elküldeni szíveskedjenek.

17. A vételi megbízás elfogadásához 20 % előleg befizetése szükséges, amely sikertelen licitálás esetén visszajár. Ha a vételi megbízás sikeres, az előleg teljes összegét foglálónak kell tekinteni, egyebekben pedig a személyesen jelenlevő vevőre vonatkozó szabályokat kell alkalmazni. Ha ugyanarra a tételre harmadik személy magasabb összegű megbízást ad, vagy az árverési vevők magasabb vételi ajánlatot tesznek, a távollevő árverési vevő az árverés után az előleget minden levonás nélkül visszakapja. Lehetőség van telefon keresztüli árverezésre is. Ebben az esetben bankgarancia szükséges. Telefonos vételi megbízás esetén, ha a hívott fél bármilyen oknál fogva nem elérhető, a megbízás kikiáltási áron való vételi szándéknak tekintendő. Az esetlegesen felmerülő telekommunikációs problémákért felelőséget nem vállalunk. Azonos összegű vételi megbízások esetén a korábban érkező vételi megbízást részesítjük előnyben.

18. Amennyiben az árverési vevő a fogláló vagy a vételár összegét banki utalással egyenlíti ki, az a **S.W.I.F.T.: UBRTHUHB Raiffeisen Bank Rt-nél vezetett (1133 Budapest Váci út 116-118.) 12001008-00214850-00100003 sz. / IBAN HU05120010080021485000100003/ bankszámlára** utalandó. Az esetleges árfolyam-különbségekből adódó problémák elkerülése végett kérjük külföldi utalás esetén a vételár összegét forintban megadni.

19. A vételár az árverési vevők nyilvános vételi ajánlatai alapján alakul ki, ezért a vételárért az Aukciósház nem tartozik felelőséggel, és nem kötelezhető arra, hogy az árverési tételt ugyanazon áron egy későbbi árverésre bocsássa.

20. Abban az esetben, ha az árvezetető és a nyertes ajánlattevő azonos személy, adás-vételi szerződés nem jön létre, a fogláló visszajár, az ajánlattevő azonban köteles az előbbiekben meghatározott közvetítői díjat az Aukciósháznak megfizetni.

21. Az árverési tételek szavatosság nélkül, minden hibájukkal és hiányosságukkal együtt abban az állapotukban kerülnek eladásra, amelyben az árverés idején vannak.

22. Az Aukciósház valamennyi árverésre kerülő tárgy eredetiségéért szavatosságot vállal. A leütés után kifogásnak, vagy felszólomásnak nincsen helye kivéve, ha a tárgy hamis – bár a katalógusban eredetinek van feltüntetve. Ebben az esetben az árverési vevő írásban, a tárgy származásával, vagy eredetiségével kapcsolatban felmerült első kényeltől számított 3 hónapon belül, de legkésőbb az árverés napjától számított 5 éven belül felszólamással élhet.

23. Az Aukciósház vállalja, hogy az adás-vételi szerződés megkötésétől számított 5 éven belül a felszólamólótól az értékesített tárgyat a leütési ár, valamint az árverési közvetítői díj összegének ellenében visszaveszi, amennyiben arról független igazságügyi szakértő hitelt érdemlően megállapítja, hogy nem eredeti.

24. A katalógusban jelzett euro árak kizárólag információs céllal szerepelnek a katalógusban. Az elszámolás alapja minden esetben a vételár kiegyenlítése napján érvényes valutárfolyam.

25. Jelen feltételek pontjaiban nem szabályozott kérdésekben a Ptk. paragrafusai az irányadóak, vitás kérdések esetén a felek alávetik magukat a Fővárosi Bíróság illetékességének.

CONDITIONS OF SALE

1. Kieselbach Gallery Trade Ltd.(H-1055 Budapest, 5 Szent István krt.) (hereinafter referred as "Auction House") organizes and conducts an auction on the commission of the owners of the objects to be auctioned and listed in this catalogue (hereinafter referred as "Lots") - or those who have the right to sell them - (hereinafter referred as "Vendors"). The time and the venue of the auction was previously announced and published in this catalogue. The auction is organized, handled and conducted by the Auction House, acting as a trading agent on behalf of the Vendor.

2. The Auction House publishes a catalogue of the lots to be auctioned, which can be viewed during the exhibit prior to the sale. Descriptions and illustrations in the catalogue are for identification only, therefore buyers shall carefully inspect the conditions of each lot prior to the sale and shall decide whether the lot is in accordance with its description. The catalogues of the Auction House are available at the exhibition and at the venue of the auction during the sale. The Auction House reserves the right not to auction certain lots published in the catalogue.

3. It is only possible to participate in the bidding with a numbered bidding paddle. The paddles shall be registered by name, address and phone number before the auction. Buyers acknowledge to accept the conditions of the sale by receiving the paddle, considered as implied conduct.

4. The auction is conducted according to the international practice by giving estimates to each lot. According to their order of appearance in the catalogue, the auctioneer briefly describes each lot and announces the starting price, which cannot be higher than the low estimate. Buyers indicate their wish to place a bid by raising their numbered paddles. In case there is more than one bid for the starting price, the auctioneer increases the bid by increments until only one bidder remains and the purchase is made by the lot being knocked down. The highest bidder acknowledged by the auctioneer shall be the buyer at the hammer price, thus getting the right to purchase the lot unless, in case of protected objects, the Hungarian State exercises its preemptive right given by the Law of 2001./ LXIV. The lots are not allowed to be purchased below the starting price.

5. It is forbidden to collude or attempt to make any third parties offer a price, which considerably exceeds the market price therefore causing damage to these parties.

6. The first offer is the amount of the starting price, all the further offers mean the increased amount according to the last offer.

7. The item may be reauctioned provided for any reason the identity of the buyer remains unknown during the auction. Unsold lots may be reauctioned at the end of the sale upon buyers' request.

8. The possession of the item purchased can be handed over to the buyer on condition that the total purchase price is fully paid up and the buyer receives the lot from the Auction House.

9. The purchase price consists of the amounts of the hammer price and the agency fee.

10. The buyer shall pay the full purchase price in cash or by credit card immediately after the sale or a minimum of 20% of the purchase price as a deposit.

In case the total purchase price is paid at the sale, the lot purchased is handed over to the buyer on the spot.

11. The Auction House allows a 7-day grace period after the auction to pay the remaining amount above the deposit at the Auction House. (Address: H-1055 Budapest, 5 Szent István krt.) In such cases the buyer may only enter into possession of the lot when the full purchase price has been paid within 7 days from the auction. The amount of the deposit is included in the purchase price paid within the deadline.

12. The Auction House reserves the right to void the bid of the purchaser and keep the deposit if the buyer fails to take over the item until the deadline given.

13. The buyer shall pay an agency fee, which as default is 23% of the hammer price. The agency fee contains the resale royalty as well.

14. The buyer shall transport the item purchased at his own risk and cost immediately after the purchase price has been paid. In case of failure to do so, the Auction House will not be liable for any loss or damage. Furthermore, the Auction House will charge a 5% monthly storage fee starting from the 20th day after the auction. If the buyer fails to take away the items within 6 months after the auction, the Auction House will send a notice to the buyer. In case of non-compliance the Auction House will have the right to sell the item, and after deducting its costs and expenses keep the remaining amount to be handed over to the buyer.

15. No item marked „VÉDETT” (protected) or „NO EXPORT” may be taken outside Hungary permanently (2001./ LXIV. /§59./1./b.). Owners of protected lots will be registered by the National Office of Cultural Heritage (Kulturális Örökségvédelmi Hivatal). In case of any change in ownership, the Office must be notified immediately (2001./ LXIV. /§59./3.). If the buyer would like the item to be exported, a certain amount will be charged by the Auction House for obtaining the export licence.

After the export licence is prepared, the buyer shall make the necessary arrangements to transport the item purchased at his own costs and responsibility. The rules of the export of cultural goods are determined in the Law of 2001./LXIV. Cultural goods are only allowed to be taken outside Hungary permanently according to this regulation. Please indicate your intention to export the items before making payment.

16. For absentee bids – when the bidder do not wish to attend an auction – the Auction House may be commissioned by the buyer to bid on his/her behalf. We accept orders during the exhibit before the auction. It is strongly recommended that you submit your bids at least 24 hours prior to the auction via fax at: +36-1-2692219.

17. To accept the order for an absentee bid, an advance payment of 20% of the bid shall be transferred which will be refunded if the bid fails to succeed. If the bid is successful, the total amount of the advance payment will be accepted as a deposit, otherwise the rules for personal bidding shall be applied. If a third party places a higher bid for the same lot, or the bidders at the auction place a higher bid, the absentee bidder’s advance payment will be refunded without any deduction. You may also bid over the phone, which requires a bank guarantee to be attached. In this case if the bidder cannot be reached for any reasons, the order shall be considered as the intention to buy the item at the starting price. We do not take any responsibility for problems which may occur related to telecommunications. In case of identical bids the earlier will take precedence.

18. You are kindly requested to transfer the amount of your deposit or purchase price to **our bank account Nr.: 12001008-00214850-00100003 /IBANHU05120010080021485000100003, S. W. I. F. T.: UBRTHUHB Raiffeisen Bank Rt. (Address: Hungary 1133 Budapest 116-118. Váci út)** With the transfer, please indicate the amount in HUF in order to avoid problems arising from possible exchange rate differences.

19. As the purchase price is formed on the basis of the bids offered publicly, the Auction House will not bear any liability in respect of the purchase price paid. The Auction House may not be compelled to reauction the same item at the same price at a later time.

20. In case the identity of the buyer and the vendor is the same, the contract of the sale shall not be concluded and the deposit shall be refunded. However, the bidder shall pay the agency fee to the Auction House determined above.

21. All items are sold without any guarantee,„ as is”, meaning in the condition they are in at the time of the sale with all existing faults and imperfections.

22. The Auction House does guarantee the genuineness of all the items at the auction. The Auction House will not accept any complaints after the lot has been knocked down unless the item is not genuine despite being declared so in the catalogue. In such case the buyer may contest the sale in writing within three months of his/her initial doubt to the origins or the genuineness of the item, but no later than five years after the date of the auction.

23. The Auction House undertakes to re-purchase the item from the buyer for a price including the hammer price and the agency fee, provided an independent expert gives a reliable opinion proving that the item is not genuine.

24. The prices indicated in EUR in the catalogue are for information purposes. The basis of the account shall always be the exchange rate on the date of the payment of the purchase price.

25. Matters not covered in present Terms and Conditions shall be governed by and interpreted in accordance with the Civil Law of Hungary. In case of any disputes parties agree that the Metropolitan Court of Budapest is to have jurisdiction.

1 | Szónyi István

(Újpest, 1894 – 1960, Zebegény)

Szobában (Asztalnál könyöklő alak, csíkos ágyterítőn alvó cica), 1950-es évek
In the Room (Sleeping Kitten), 1950s

18,5 × 23 cm

Gouache, papír | Gouache on paper

Jelezve balra lent: Szónyi István hagyatéki bélyegző |
Signed lower left: inheritance stamp of István Szónyi

PROVENIENCIA | PROVENANCE

· Egykor a művész hagyatékában

REPRODUKÁLVA | REPRODUCED

· Reprodukálva: Szónyi István. Dunakanyar – Zebegény – otthon – család. Szerk.: Kieselbach Tamás. Kieselbach Galéria, Budapest, 2023. III. 591.

Kikiáltási ár: 460 000 Ft / 1 150 EUR

Becsérték: 700 000 – 1 200 000 Ft

Estimated price: 1 750 – 3 000 EUR

Szónyi István. Dunakanyar – Zebegény – otthon – család című háromkötetes album a Kieselbach Galéria kiadásában, 2023

2 | Szónyi István

(Újpest, 1894 – 1960, Zebegény)

Szélfúttá tarka fák, 1930-as évek eleje
Gaudy Trees in the Wind, early 1930s

34 × 21 cm

Gouache, papír | Gouache on paper

Jelzés nélkül | Unsigned

PROVENIENCIA | PROVENANCE

· Egykor a művész hagyatékában

REPRODUKÁLVA | REPRODUCED

· Szónyi István. Dunakanyar – Zebegény – otthon – család. Szerk.: Kieselbach Tamás. Kieselbach Galéria, Budapest, 2023. III. 208. kép.
· Szónyi István. Dunakanyar – Zebegény – otthon – család. Szerk.: Kieselbach Tamás. Kieselbach Galéria, Budapest, 2023. III. 545.

Kikiáltási ár: 380 000 Ft / 950 EUR

Becsérték: 600 000 – 900 000 Ft

Estimated price: 1 500 – 2 250 EUR

„Szónyi ugyanis felkínálja a lehetőséget, hogy mást lássak: egymásmásba játszó zöld, kék, sárga, piros foltokat. És a képet nézve hol foltokat látok, hol pedig hegyeket és fákat. Ide-oda siklik a tekintet, és a látvány nem mondható tárgyiasnak, ugyanakkor absztraktnak sem. Mindegyik képének van tárgya; de a legjobb képein Szónyi eléri azt, hogy a tárgy önmagát fel is számolja.”

FÖLDÉNYI F. LÁSZLÓ

3 | Bornemisza Géza

(Nábrád, 1884 – 1966, Vác)

Tavaszi a Gellérthegyen (Kilátás a Dunára), 1923
Spring on Gellert Hill (View to the Danube), 1923

52 × 57,5 cm

Olaj, vászon | Oil on canvas

Jelezve jobbra lent: Bornemisza Géza 1923 |

Signed lower right: Bornemisza Géza 1923

IRODALOM | LITERATURE

• Bálint Aladár: Bornemisza Géza képei. Nyugat, 1922/7.

• Magyar Vadak Párizstól Nagybányáig 1904–1914.

Szerk.: Passuth Krisztina – Szűcs György – Gosztonyi Ferenc,
Magyar Nemzeti Galéria, Budapest, 2006.

Kikiáltási ár: 3 600 000 Ft / 9 000 ELR

Becsérték: 5 500 000 – 9 000 000 Ft

Estimated price: 13 750 – 22 500 ELR

Máshol nem kínál Budapest olyan magaslati természeti látvánnyal vegyített városi látképet, mint a Gellért-hegy tetejéről – akár az Edo-kori japán fametszők is megrajzolhatták volna. Bornemisza Géza – a közeli, Berényi utcai műterméből indulva – felkapaszkodott a magasba, és valahol a Citadella alatt megállva, a Gellért szálló irányába, dél felé fordulva csodálta meg a rózsaszínben virágzó kis fákat. Az előtér játékos arabeszket rajzoló bokorágai mögött harsány zöldjével világít a dombtető. A háttérben a Duna világoskék vize szalad széles szalagként, mögötte pedig a pesti oldal házsora olvad bele a sötétkék égboltba. Modern kompozíció, méltó Matisse követőjéhez. A Nemzeti Galériában megrendezett legendás *Magyar vadak* című kiállítás tisztázta másfél évtizeddel ezelőtt, hogy Matisse szűkebb tanítványi köréhez mindössze két magyar festő tartozott: Bornemisza Géza és Perrott Csaba Vilmos. Sokan kerültek kapcsolatba a legnagyobb hatású fauve mesterrel, de 1908-ban alapított iskoláját csak ők ketten látogatták. A posztimpresszionista alapokra itt rakódott rá a modern párizsi látásmód: a vad színkontrasztok és a festői formatorzítások. Bornemisza a 20. század első éveiben Nagybányán képezte magát, majd a híres párizsi magániskolában, a Julian Akadémián, azt követően pedig Matisse-nél. Friss szellemiségre érzékeny külföldi piktorként rendszeresen megfordult az avantgárd legfontosabb mecénásának, Gertrude Steinnek a híres szalonjában a rue de Fleurus-en is. Első kézből ismerte a párizsi modernizmust. A Matisse-féle tájképek könnyed természetessége, a lombok elnagyolt zöldjei, az árnyékos és napsütötte foltok váltakozása és mindenekelőtt a fatörzsek hajladozó vonalai mind-mind visszatérnek Bornemisza most vizsgált kompozícióján.

Kilátás a Gellérthegyről dél felé (előtérben a Gellért szálló épülete), 1953
(fotó: Nagy Gyula / Fortapan)

4 | Tichy Gyula

(Rimaszombat, 1879 1920, Rozsnyó)

Kalapos hölgy pöttyös kesztyűben, 1910 körül
Hatted Lady in Polka Dot Gloves, c. 1910

15 × 8 cm

Vegyes technika, papír | Mixed technique on paper
Jelzés nélkül | Unsigned

PROVENIENCIA | PROVENANCE

· Egykor a művész hagyatékában

Kikiáltási ár: 160 000 Ft / 400 ELJR

Becsérték: 300 000 – 400 000 Ft

Estimated price: 750 – 1 000 ELJR

5 | Scheiber Hugó

(Budapest, 1873 1950, Budapest)

Art deco táncos gitárral, 1930-as évek
Art Deco Dancer with Guitar, 1930s

70 × 55 cm

Vegyes technika, tempera, papír |

Mixed technique, tempera on paper

Jelzve balra lent: Scheiber |

Signed lower left: Scheiber

Kikiáltási ár: 3 400 000 Ft / 8 500 ELJR

Becsérték: 4 200 000 – 7 000 000 Ft

Estimated price: 10 500 – 17 500 ELJR

A Folies Bergère homlokzatának részlete (1930).
Maurice Picaud domborműve

6 | Bótos Sándor
(Szolnok, 1921–1997, Szolnok)

Francia csendélet körtékkel, 1974
French Still Life with Pears, 1974

60 × 80 cm
Olaj, vászon | Oil on canvas
Jelezve jobbra lent: Bótos S. 74 |
Signed lower right: Bótos S. 74

Kikiáltási ár: 550 000 Ft / 1 375 ELR
Becsérték: 900 000 – 1 300 000 Ft
Estimated price: 2 250 – 3 250 ELR

7 | Breznay József
(Budapest, 1916–2012, Budapest)

Nagyvárosi forgatag (Pesti belváros),
1960-as évek
Metropolitan Hustle and Bustle
(The City of Pest), 1960s

90 × 70 cm
Olaj, vászon | Oil on canvas
Jelezve jobbra fent: Breznay |
Signed upper right: Breznay

Kikiáltási ár: 480 000 Ft / 1 200 ELR
Becsérték: 750 000 – 1 300 000 Ft
Estimated price: 1 875 – 3 250 ELR

8 | Szakmáry László

(Máramarossziget, 1903 – 1993, Budapest)

Házikoncert, 1920-as évek

House Concert, 1920s

32 × 47 cm

Olaj, karton | Oil on cardboard

Jelzés nélkül | Unsigned

PROVENIENCIA | PROVENANCE

· Egykor budapesti magángyűjteményben

(Párdarabja az analógiaként bemutatott Jazz band

című festmény is ugyanebből a kollekciónál

származik)

Kikiáltási ár: 3 400 000 Ft / 8 500 EUR

Becsérték: 4 600 000 – 7 000 000 Ft

Estimated price: 11 500 – 17 500 EUR

Szakmáry László: Jazz band, 1930 körül, magántulajdon

André Lhote: Gypsy Bar, 1923, magántulajdon

9 | Duray Tibor

(Budapest, 1912 – 1988, Budapest)

Venice látképe a Szent Márk térrel
Venice with the Saint Marc Square
in the Background

12 × 20 cm

Vegyes technika, papír | Mixed technique on paper

Jelezve jobbra lent: Duray T. | Signed lower right: Duray T.

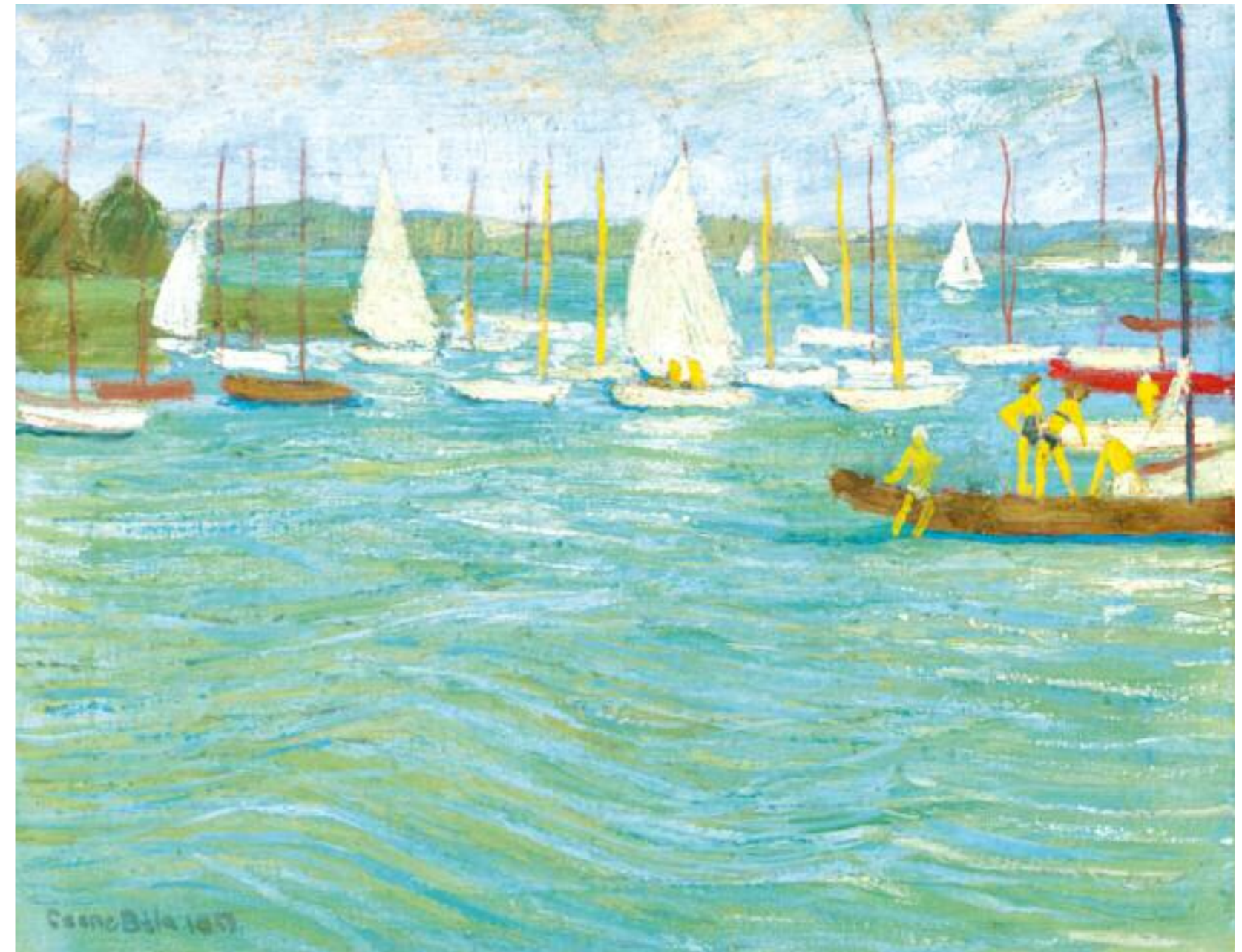

Kikiáltási ár: 180 000 Ft / 450 EUR

Becsérték: 300 000 – 600 000 Ft

Estimated price: 750 – 1 500 EUR

---

10 | Czene Béla

(Isaszeg, 1911 – 1999, Budapest)

Balatoni vitorlások, 1959
Sailing Boats on Lake Balaton, 1959

41 × 51 cm

Olaj, vászon | Oil on canvas

Jelezve balra lent: Czene Béla 1959 |

Signed lower left: Czene Béla 1959

Kikiáltási ár: 650 000 Ft / 1 625 EUR

Becsérték: 800 000 – 1 200 000 Ft

Estimated price: 2 000 – 3 000 EUR

---

11 | Molnár C. Pál
(Battonya, 1894–1981, Budapest)

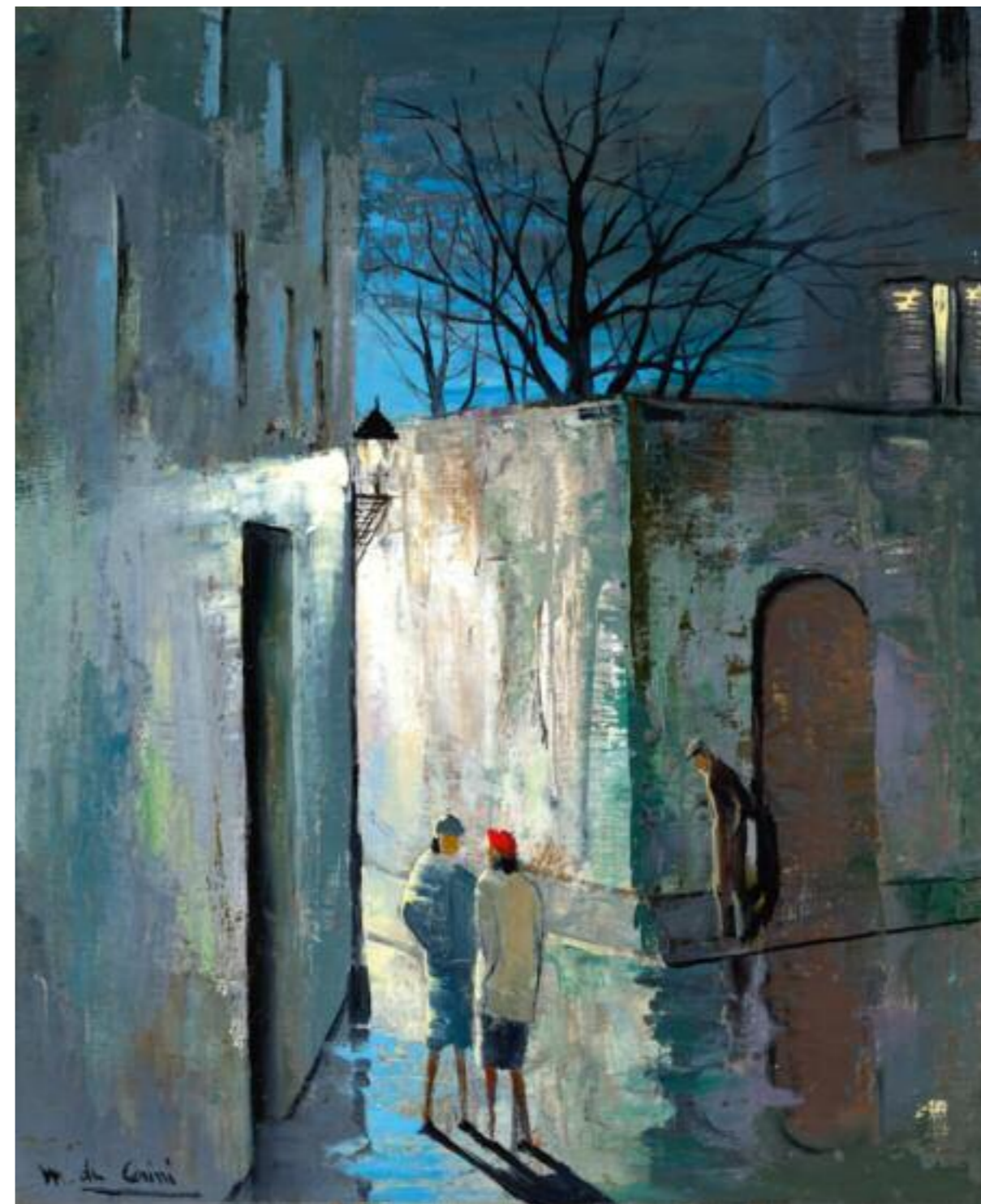
Itáliai capriccio
Italian Capriccio

50 × 61,5 cm
Olaj, farost | Oil on fibre board
Jelezve jobbra lent: MCP | Signed lower right: MCP

Kikiáltási ár: 600 000 Ft / 1 500 EUR
Becsérték: 900 000 – 1 400 000 Ft
Estimated price: 2 250 – 3 500 EUR

---

12 | Corini Margit
(Kolozsvár, 1897–1982, Gyomaendrőd)

Párizsi est
Parisian Night

54 × 45,5 cm
Olaj, vászon | Oil on canvas
Jelezve balra lent: M de Corini | Signed lower left: M de Corini

---

Kikiáltási ár: 750 000 Ft / 1 875 EUR
Becsérték: 1 400 000 – 2 200 000 Ft
Estimated price: 3 500 – 5 500 EUR

---

13 | Duray Tibor

(Budapest, 1912 – 1988, Budapest)

Ősz Rómában, kilátás a Palazzo Falconieriből
(Tevere-part eső után, járókelők esernyővel), 1937
Autumn in Rome, View from the Palazzo
Falconieri (Tevere Bank after Rain, Passers
by with Umbrellas), 1937

90 × 73 cm

Olaj, vászon | Oil on canvas

Jelezve jobbra lent: Duray T. 37, Hátoldalon autográf felirat |

Signed lower right: Duray T. 37, On the reverse:

autograph inscription

Életműkatalógus-szám: 26/1937.

KIÁLLÍTVA | EXHIBITION

· Esposizione dei pensionati della R. Accademia d'Ungheria

1937–38. Magyar Akadémia, Róma, 1938. június

(kat. 40., *Il Tevere sotto la pioggia*).

· Duray Tibor (1912–1988) festőművész kiállítása.

Kieselbach Galéria, Budapest, 2013.

REPRODUKÁLVA | REPRODUCED

· Modern magyar festészet, 1919–1964.

Szerk.: Kieselbach Tamás, Kieselbach Galéria,

Budapest, 2004, 704. kép.

· Modern Hungarian Painting, 1919–1964.

Szerk.: Kieselbach Tamás, Kieselbach Galéria,

Budapest, 2004, 704. kép.

· Die Moderne in der Ungarischen Malerei, 1919–1964.

Szerk.: Kieselbach Tamás, Nicolai, Berlin, 2008, 704. kép.

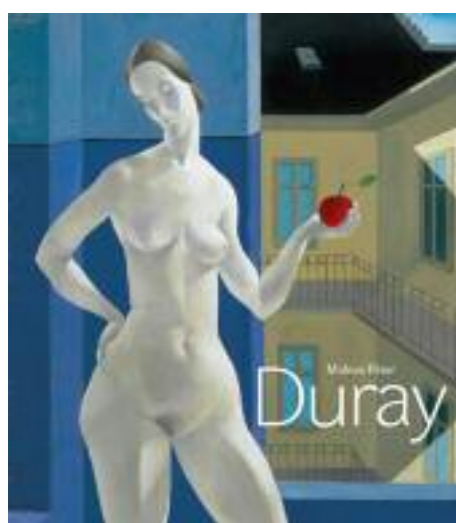
· Molnos Péter: Duray Tibor. Budapest, 2013, 176, 333.

· Péter Molnos: Tibor Duray. Budapest, 2013, 176.

Kikiáltási ár: 4 600 000 Ft / 11 500 EUR

Becsérték: 6 000 000 – 9 000 000 Ft

Estimated price: 15 000 – 22 500 EUR

Molnos Péter: Duray Tibor, Budapest, 2013

Borbereki Kovács Zoltán: Tiberis partján, 1934,
Magyar Nemzeti Galéria, Budapest

Duray Tibor: Római önarckép, 1937, Magyar Nemzeti Galéria, Budapest

A *Római utcakép* készítésének éve, 1937 végre meghozta Duray Tibor számára a teljes áttörést. Megkapta azt a két elismerést, amely egy fiatal művészt az indulás idején a legnagyobb reményekre jogosíthatja: egy múzeumi vásárlás és az egyik legfontosabb állami ösztöndíj elnyerése jelezte számára, hogy a kultúrpolitika döntéshozói is respektálják munkásságát. Egész pályájának talán legszebb önarcképe a Fővárosi Képtár gyűjteményébe került, míg ő maga az esztendő őszétől a Tiberis (Tevere) partján álló Palazzo Falconieribe költözhetett, ahol a Collegium Hungaricum, a római Magyar Akadémia ösztöndíjasaként egykori mestere, Aba-Novák Vilmos nyomdokaiba léphetett.

A Via Giulia 1. szám alatti, Francesco Borromini által tervezett barokk palotában akkoriban persze már nem az a lelkesedéssel teli hangulat uralkodott, amely a kezdeti, 1930 körüli egy-két esztendőt jellemezte. Azokban a daliás időkben még évente négy-öt hónapot az ösztöndíjasokkal töltött a Római Iskola néven elhíresült művészcsoporthoz tartozó szellemi atyja, a tagok által egyszerűen és oly jellemzően csak „gazdánknak” nevezett Gerevich Tibor, aki tudósként jelentős, de talán életművészként még nagyobb hatást gyakorolt a körülötte megfordulókra. Jórészt neki, ennek a kedélyes, korpulens alkatú, örökké kedvenc olasz szivarjait szívó, tisztelői és ellenlábasaival egyaránt féktelen hedonistaként leírt férfiúnak volt köszönhető, hogy az első világháború után elvesztett, a Történelmi Intézetnek 1895 óta otthont adó Fraknóivillát az olasz állam visszaadta Magyarországnak, s hogy 1927-ben egy újabb, minden addiginál reprezentatívabb székhelyen, a Palazzo Falconieriben lelt otthonra a magyar kultúra és tudomány Itáliában.

Gróf Bethlen István a loggjára vezető csigalépcsőn a Palazzo Falconieri tetején, 1929

Egy ösztöndíjas festő szobája a Palazzo Falconieriben, 1930-as évek eleje

Mikus Sándor: Gerevich Tibor emlékérem, 1939

Duray római tartózkodása idején Gerevich korábbi kurátori címe már a múlté, ennek ellenére helyi kapcsolatai és töretlen nemzetközi tekintélye, valamint hazai tisztségeinek sora miatt a hivatalos titulus nélkül is jelentős maradt a befolyása. Többek között tagja volt az Országos Ösztöndíjtanácsnak, így a Rómába küldött fiatalok kiválasztásában döntő súllyal estek latba szavai. Durayra minden valószínűség szerint Aba-Novák hívta fel Gerevich figyelmét, hiszen a Római Iskola vezető alakja korábban éveken át fontos tanácsokat adott műtörténész mentorának a képzőművészeket érintő szinte minden belső kérdésben. Kiválasztásában fontos szerepet játszott a freskófestés iránti egyre fokozódó érdeklődése és mestere mellett – a milánói triennáléra és a párizsi világkiállításra készített pannók munkálatai során – megszerzett gyakorlata. Gerevich ugyanis a keze alatt formálódó művészcsoporthoz, az általa előszeretettel Római Iskolának nevezett ösztöndíjas társaságra mindig úgy tekintett, mint akik a nagy állami és egyházi megbízások kivitelezésekor minőségi kompromisszumok nélkül csatasorba állíthatók.

Duray római ösztöndíja 1937 őszétől a következő év júliusáig tartott. Rajta kívül tíz másik művész – fiatal építészekből, szobrászokból, festőkből és iparművészekből válogatott társaság – lakott ezekben a hónapokban az akadémián, akik közül Bartha Lászlóval s még inkább Szabados Jenővel, a néhány évvel később tragikus hirtelenséggel meghalt fiatal festővel kötött szorosabb barátságot.

Jobbra Gerevich Tibor, mögötte Genthon István, 1930 körül

Duray itáliai tapasztalatairól jórészt csak a két barát egy-egy elejtett megjegyzése révén szerezhetünk benyomásokat. Szabados római naplójából és leveleiből közös utazásokról, kiállítás-, múzeum- és koncertlátogatásokról, a frascatti karnevál mindkettőjüket meghihető kavalkádjáról értesülünk, míg Bartha László visszaemlékezése a Sixtus-kápolna letaglózó élményéről tudósít: kivételes engedéllyel felengedték őket az éppen restaurálás alatt álló freskókhoz, így közvetlen közelről, az állványok tetején állva tanulmányozhatták Michelangelo remekművét.

1942-es visszaemlékezése szerint Duray „végigjárta egész Itáliát, Firenzét, Velencét, Páduát, Orvietót, Perugiaát, Assisit, Bolognát, Nápolyt”, s a festő hagyatékában fennmaradt néhány fénykép, valamint Szabados Jenő levelei bizonyítják, hogy Capri szigetére is eljutott. Ezeken az utazásokon került egyre közelebb későbbi feleségéhez, Lévai Adrienne gyógypedagógushoz, aki az olasz állam által felajánlott úgynevezett premio ösztöndíjjal tartózkodott a Collegium Hungaricumban.

»Durayra minden valószínűség szerint Aba-Novák hívta fel Gerevich figyelmét, hiszen a Római Iskola vezető alakja korábban éveken át fontos tanácsokat adott műtörténész mentorának a képzőművészeket érintő szinte minden belső kérdésben.«

Molnár C. Pál: Tevere-parton, magántulajdon

Az olaszországi ösztöndíjas esztendő művészi termését a római Magyar Akadémia szokásos nyári tárlatán mutatták be a Palazzo Falconieri első emeleti termeiben. Duray összesen huszonnégy festményt és tíz rajzot tárt a közönség elé, amelyekkel egyértelműen elnyerte a magyarországi kritikuskok elismerését. A *Függetlenség* című lap kiküldött tudósítója, a művészettörténészként is jelentős hírnevet szerző, egy ideig Gerevich Tibor jobbkezéként dolgozó Nagy Zoltán hosszan méltatta a fiatal festő teljesítményét: „A kiállítás egyik legérdekesebb művészegyénisége az Aba-Novák-tanítvány Duray Tibor, aki római tartózkodása alatt talán legtöbbet fejlődött. Az első nagy eredmény az, hogy most már teljes mértékben sikerült lehármozni magáról a tanítványok esetében a mestertől szükségszerűen átragadt hatást, ami a jelen esetben, Aba-Novák szuggesztív egyéniségéről és mesteri hatásáról lévén szó, határozottan nagy lépésnek tekinthető. Színeinek mély skálája, sötétes tónusa [...] inkább Szőnyi István és Bernáth Aurél művészi világába sorolja. Mélytűzű, fényekkel átítatott színeiben itt-ott mintha előbukkanna a két kiváló magyar mesternek a hatása, ami még inkább kifejezésre jut Berény képszerkesztési elveivel való rokonságában. Mindezek ellenére Duray Tibor római tartózkodása alatt határozott egyéni útra lépett, s úgy látszik, hogy az újabb művésznemzedék legjobbjai közé fog tartozni.”

A Palazzo Falconieri Tevere felőli homlokzata a loggiával, 1929 körül

Az idézett szövegben említett elmozdulás, mely Aba-Novák hidegebb, szenvtelenebb világától a Gresham művészeinek jellegzetes, lírai hangvételéhez vezetett, már korábban felfedezhető volt Duray néhány festményén, de a római tartózkodás alatt ez a tendencia kétségkívül tovább erősödött.

Az *Esős római utcakép* Duray itáliai periódusának egyik legszebb alkotása, amely jól mutatja, hogy Bernáth és Berény művészete, a budapesti kiállításokon látott képeik hatása ezekben a hónapokban jelentős változást értelt meg a mesterétől egyre inkább elszakadó fiatal művészen. Emberi karakteréhez jobban illett a Gresham csendes, időtlen lágysága, amely a zárt, tömör foltok helyett az oldott felületkezelésben, a kemény rajz és a kaleidoszkópszerű színkavalkád helyett a visszafogott, egyöntetű koloritban öltött testet. A római mediterrán környezet, az önfelelt hónapok felszabadító hangulata azonban a paletta kiszélesedését is elhozta: a borongós, zöldes tónusfátyol végleg felfeslett, s a terrakottás, „greshames” alapszövetből már ki-kiragognak erősebben felvillanó színakkordok is. Ezt láthatjuk az *Esős római utcaképen* is a felületen „elszórt” élénk vörös, zöld és türkizkék foltok esetében.

A festményen ábrázolt utcarészlet szerencsére könnyen azonosítható: Duray a Collegium Hungaricumnak otthont adó Palazzo Falconieri egyik emeleti ablakából kinézve rögzítette az előtte feltáruló látványt. Az egymással párhuzamosan futó vízszintes „rétegek”, a kompozíció alsó szélén a grandiózus palota jellegzetes vaskerítése, az esőtől tükröződő úttest, a türkizkék buszmegálló, az esernyős járókelők, a késő őszi, részben már lombjukat veszett fák ágaiból összeálló kusza „rácszerkezet”, a mögötte látható Tiberis és a túlsó part épületei, végül az égbolt keskeny világoskék csíkja olyan gazdagon tagolt képszővetté áll össze, amely „értelem nélkül”, a topográfiai azonosítás hiányában is egy rendkívül összetett, formai asszociációkra serkentő festői felületet alkot.

MOLNOS PÉTER

Duray Tibor: Róma (A Tevere-part télen), 1938, magántulajdon

»A festményen ábrázolt utcarészlet szerencsére könnyen azonosítható: Duray a Collegium Hungaricumnak otthont adó Palazzo Falconieri egyik emeleti ablakából kinézve rögzítette az előtte feltáruló látványt.«

Boromisza Tibor
Tavaszi zsongás

14 | Boromisza Tibor

(Bácsalmás, 1880 – 1960, Szentendre)

Erdőszélén áprilisban (Ébredő természet, Tavasz zsongás), 1932

April by the Forest (Awakening Nature, Spring Buzz), 1932

80,5 × 100,5 cm

Olaj, vászon | Oil on canvas

Jelezve balra lent: rovásírás, Hátoldalon autográf felirat |

Signed lower left: with runes, On the reverse autograph inscription

KIÁLLÍTVA | EXHIBITION

· Boromisza Tibor 1880–1960. MűvészetMalom és Kortárs Művészeti Központ, Szentendre, 2012 (kat. 166).

REPRODUKÁLVA | REPRODUCED

· Boromisza Tibor 1880–1960. MűvészetMalom és Kortárs Művészeti Központ, Szentendre, 2012, 197.

Hevesy Iván:
Boromisza Tibor,
Amicus, 1922

· Boromisza Tibor 1880–1960. MűvészetMalom és Kortárs Művészeti Központ, Szentendre, 2012.

IRODALOM | LITERATURE

· Hevesy Iván: Boromisza Tibor. Amicus, Budapest, 1922.

· Jurecskó László: Boromisza. Tibor. Nagybányai korszaka (1904–1914). MissionArt Galéria, Miskolc, 1996.

· Magyar Vadak Párizstól Nagybányáig 1904–1914.

Szerk.: Passuth Krisztina – Szücs György, Magyar Nemzeti Galéria, Budapest, 2006.

· Boromisza Tibor önéletrajzi feljegyzései. Szerk.: Török Katalin. Rectus, Szentendre, 2011.

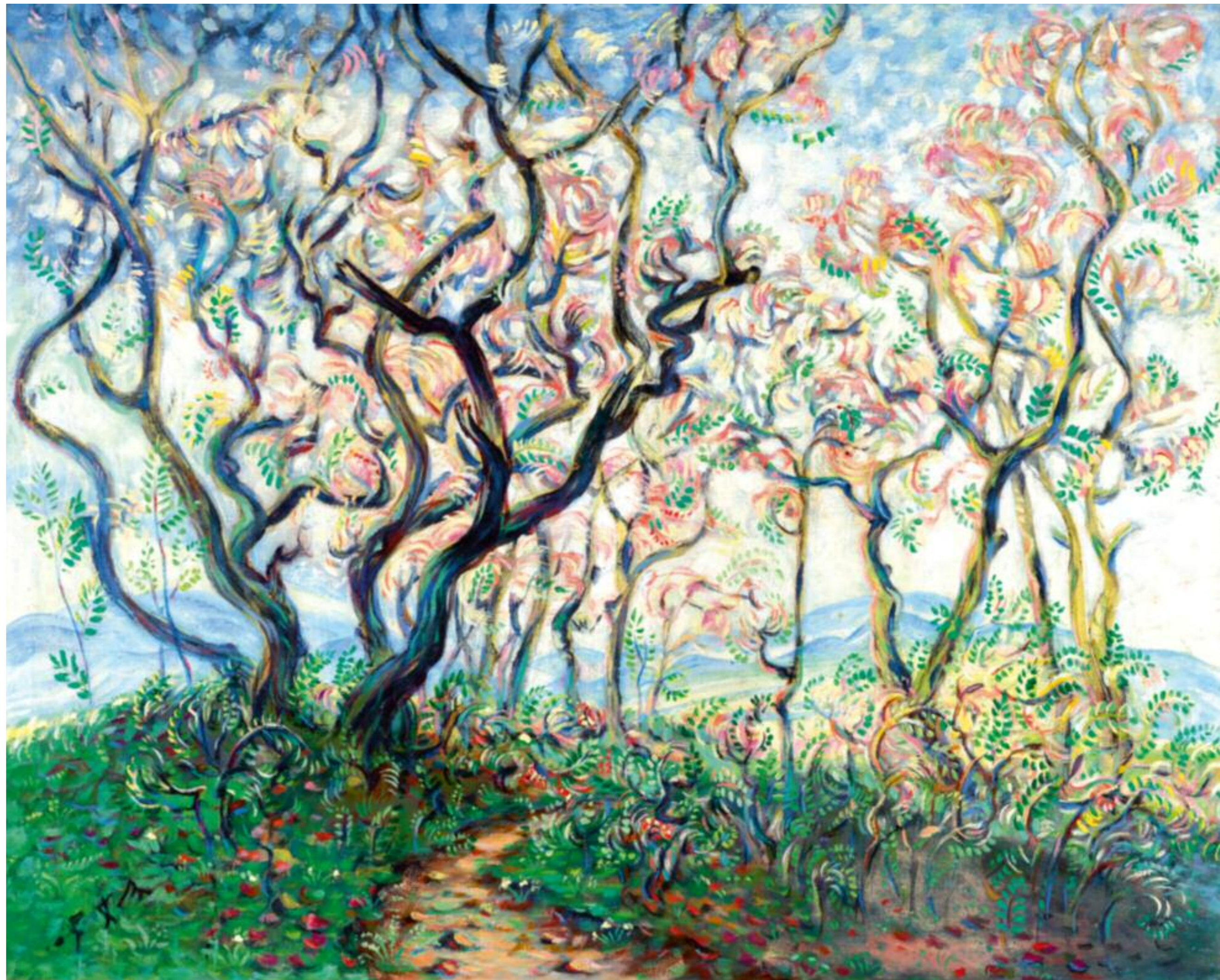
Kikiáltási ár: 6 000 000 Ft / 15 000 EUR

Becsérték: 9 000 000 – 14 000 000 Ft

Estimated price: 22 500 – 35 000 EUR

Vincent van Gogh: Olajfák sárga éggel és nappal, 1889, Minneapolis Institute of Arts, Minneapolis

»az egész természetben, például a fáknban kifejezést és lelket látok«

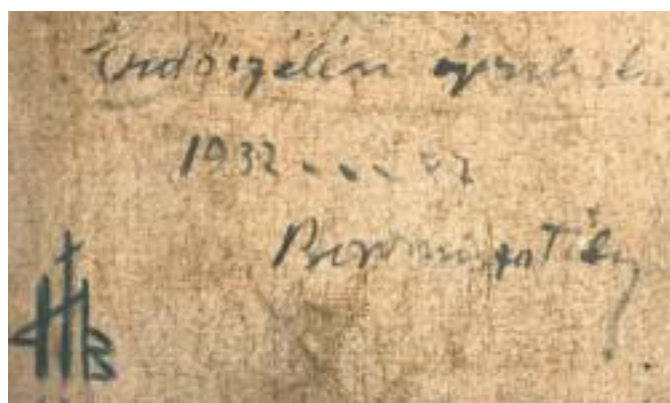
VINCENT VAN GOGH

Van Gogh Theo öccsének írt 1882-es levelében vallotta meg, hogy a fák ábrázolásában az emberi lélek kifejeződését látja: „Néha olyan vágyam van tájképet csinálni, mint ahogy vágyom egy hosszú sétára, hogy felfrissítem magam; és az egész természetben, például a fáknban kifejezést és lelket látok, hogy úgy mondjam.” Van Gogh olívaültetvényt ábrázoló képein tekergőznek úgy az ég felé az olajfatörzsek, a lelkek jelképei, mint a nyalka katonatisztból lett modern piktor, Boromisza Tibor festményén. Boromisza a 20. század eleji modern festészet érzékeny gondolkodója, a transzcendens filozófiák nagy értője volt. Expresszív parklátványait mindig az isteni fény sugar rendezi egységbe. *Igazság a vásznon* című 1908-as cikkében a Van Gogh-i lélekábrázoláshoz hasonló gondolatokat vetett papírra; a modern francia művészeket dicsérte, akik „szabadban keresték és találták föl a színek ragyogó üde igazságát. [...] Oly képek, melyek a mi életünk-ről, környezetünk-ből hozzánk beszélnek.”

Vincent van Gogh: Mandulavirágzás, 1890,
Van Gogh Museum, Amsterdam

Boromisza különös figurája a nagybányai művésztelepről kiseregülő fiatal, modern festőnemzedéknek. Pályáját katonaként kezdte, de elcsábította a művészet: leszerelt és piktornak tanult, előbb Nagybányán, majd Münchenben és Párizsban. A Ferenczy Károly mestertől elesett posztimpreszionista érzékenységet hamar kiegészítette a friss modern hatásokkal, megteremtve a magyar pointillizmus legjobb főtáplálékát és Van Goghot idéző, expresszív festői nyelvezetét. Kalandos élete során lakott a Margit-szigeten, majd az 1920-as években kiköltözött Szentendrére, ahol behatóan tanulmányozta a buddhizmust. 1927-ben elvált, és „nehéz karmáját” követve leköltözött a Hortobágyra. A sajátosan ősi, keleties karakterű művészet modern megfogalmazásmódját kereste a szilaj csikósok és délibábok között. A precíz datálás alapján ekkoriban készült a delejes hangulatú, kígyózó fákon túli hegycsúcsos panorámát ábrázoló különleges tájképe is.

A festmény hátoldalán az autográf felirat

15 | Bernáth Aurél

(Marcali, 1892 – 1982, Budapest)

Napnyugta a Dunán, 1960
Sunset on the Danube, 1960

28,5 × 38 cm

Akvarell, papír | Watercolor on paper

Jelezve jobbra lent: BA monogram, Hátoldalon felirat:

Napnyugta a Dunán 1960/56 | Signed lower right:

BA monogram, On the reverse: Napnyugta a Dunán 1960/56

Kikiáltási ár: 340 000 Ft / 850 EUR

Becsérték: 600 000 – 900 000 Ft

Estimated price: 1 500 – 2 250 EUR

16 | Halvax Gyula

(Kaposvár, 1906 – 1984, Budapest)

Esti halászat a Balatonon (Holdfényben), 1934
Evening Fishing on Lake Balaton (Full Moon), 1934

61,5 × 83,5 cm

Olaj, vászon | Oil on canvas

Jelezve jobbra lent: Halvax Gyula 1934 |

Signed lower right: Halvax Gyula 1934

Kikiáltási ár: 850 000 Ft / 2 125 EUR

Becsérték: 1 300 000 – 1 900 000 Ft

Estimated price: 3 250 – 4 750 EUR

Basilides Sándor: Halászok, 1943,
Magyar Nemzeti Galéria, Budapest

17 | Iványi Grünwald Béla

(Somogyson, 1867 – 1940, Budapest)

Fények a Balatonon, 1939

Lights on Lake Balaton, 1939

70 × 100 cm

Olaj, vászon | Oil on canvas

Jelezve jobbra lent: Iványi Grünwald Béla 1939 |

Signed lower right: Iványi Grünwald Béla 1939

Kikiáltási ár: 2 600 000 Ft / 6 500 EUR

Becsérték: 3 800 000 – 5 000 000 Ft

Estimated price: 9 500 – 12 500 EUR

Claude Monet: Impresszió, napfelkelte, 1872,
Musée d'Orsay, Párizs

18 | Frank Frigyes

(Budapest, 1890 – 1976, Budapest)

Önarckép Mimivel (Szerelem), 1930 körül
Self-Portrait with Mimi (Love), c. 1930

20 × 13 cm

Tus, papír | Indian ink on paper

Jelezve jobbra lent: Frank Frigyes |

Signed lower right: Frank Frigyes

REPRODUKÁLVA | REPRODUCED

· Révész Emese: Frank Frigyes (1890–1976)

Egy magyar expresszionista, Szeged, 2003. 6–7.

Kikiáltási ár: 180 000 Ft / 450 ELJR

Becsérték: 300 000 – 600 000 Ft

Estimated price: 750 – 1 500 ELJR

19 | Anna Margit

(Borota, 1913 – 1991, Budapest)

Merengő (Önarckép narancsszín ruhában)
Gazing (Self-Portrait in Orange Dress)

60 × 47 cm

Akvarell, diópác, papír | Watercolor, wallnut ink on paper

Jelzés nélkül | Unsigned

REPRODUKÁLVA | REPRODUCED

· A bábu megszólal. Anna Margit művészete.

Szerk.: Kolozsváry Marianna, Magyar Nemzeti Galéria,

Budapest, 2024, 402.

Kikiáltási ár: 2 800 000 Ft / 7 000 ELJR

Becsérték: 3 800 000 – 5 500 000 Ft

Estimated price: 9 500 – 13 750 ELJR

Az Anna Margit életmű-kiállítás enteriőr fotója
a Magyar Nemzeti Galériában, 2024

20 | Vörös Géza

(Nagydobrony, 1897 – 1957, Budapest)

Art deco hölgy kalapban, 1933

Art deco Lady in Hat, 1933

94 × 75 cm

Olaj, vászon | Oil on canvas

Jelezve jobbra lent: Vörös Géza 33, Hátoldalon: Árverési

Csarnok raglap | Signed lower right: Vörös Géza 33,

On the reverse: label of Árverési Csarnok

IRODALOM | LITERATURE

· CV. csoportkiállítás. Vörös Géza, Domanovszky Endre, Hollós-Mattioni Eszter, Medveczky Jenő festők és Kelemen Emil, Vadász Endre rajzai. Ernst Múzeum, 1929.

· Fátyol a kalapon. Függetlenség, 1934. november 18.

Vörös Géza (1897–1957) kiállítása. Magángyűjtők Galériája – Blitz Galéria, Budapest, 1997.

· Merítés a KLT-ből VIII. Vörös Géza (1897–1957) festőművész emlékkiállítás. Haas Galéria, Budapest, 2004.

· A csábítás fegyvere. Divat, stílus és öltözködés száz év magyar festészetében. Szerk.: Molnos Péter, Kieselbach Galéria, Budapest, 2018.

Kikiáltási ár: 7 000 000 Ft / 17 500 EUR

Becsérték: 12 000 000 – 16 000 000 Ft

Estimated price: 30 000 – 40 000 EUR

Amedeo Modigliani: Jeanne Hébuterne, 1919, The Metropolitan Museum of Art, New York, USA

Divatfotó, Párizs

Art deco divat

Vörös Géza modellje mintha egyenesen egy párizsi divatszalonból érkezett volna a művész újlipótvárosi műtermébe. Az elegáns nő a színpadhoz szokott dizózők eleganciájával foglal helyet a nád-fonott karosszéken. Lila harisnyás hosszú lábait keresztbe veti, jobb kezével megtámasztja félrehajtott bájos fejét, álmodozóan néz maga elé fekete szemfátyolos, art deco sapkája alatt. Szemöldöke kihúzva, arcán pirosító, rajzos ajkain vörös rúzs. Art deco hölgy, aki pontosan tudatában van saját szépségének. Puha fekete szőrmebundáját szétnyitja, hogy a szárnyai a székkarfán hullámozzanak végig és láthatóvá váljon fekete art deco selyemruhája. Bal kezét kihívó mozdulattal a csípőjére teszi, hosszú hüvelykujja az ölébe ejtett fekete táskával játszik. Az elsőrangú art deco kompozíciót Vörös – az érett Vaszarhyhoz hasonló gracióz könnyedséggel – festőien rajzos ecsetvonásokkal tette elevenné. Pontosan illenek rá Lázár Bélának az 1929-es katalógusához írt előszavában megfogalmazott gondolatai: „Képzelete vonalon épül fel, olyan hullámváz, lágyan onduláló vonalon, melybe belefoglalja alakjait. Ez a vonalvezetés a szemet gyönyörködteti, határozott, biztos, éles kontúrokkal fogja körül tárgyait, s ezen belül lapos színeit. Emlékeztet a görög vázákra, de nem utánozza őket. Csak hangsúlyozza a vonalat és tele van finom belső rajzzal is.”

Vörös Géza: Akt műteremben, 1930, magántulajdon

»Vörös Gézát különlegesen erős kötelék fűzte a divathoz, az öltözködés kultúrájához.«

MOLNOS PÉTER

A két világháború közötti időszak népszerű figuráját, Vörös Gézát szó szerint fel kellett fedeznie a rendszerváltás után újraéledő műkereskedelemnek. Kevés képe vészelt át az art deco és a két világháború közötti festészetet mereven elutasító évtizedeket. A rendszerváltás óta előkerült puzzle-darabok egy olyan következetes művész képét vetítik elénk, aki a körülötte fellelhető tárgyakkal népesítette be japánosan síkszerű, rajzos festészetének enteriőrökbe zárt mikrokozmoszát. Különös érzékenységgel tapogatta le a korszellem rezdüléseit. Ahogy Molnos Péter jellemezte a *Csábítás fegyvere* című nagy kötetében: „Vörös Gézát különlegesen erős kötelék fűzte a divathoz, az öltözködés kultúrájához. [...] E vonzalomban minden bizonnyal a Párizsban megismert modern, de sok esetben keletről inspirált festészet stílzáló, dekoratív, síkra transzponáló tendenciái és a mintás ruhaanyagokat megrendelő divatházak hasonló irányba terelő törekvései öltenek testet.” A most vizsgált art deco szépség például olyan csipkefátylas art deco fejedőt visel, amely épp divatba jött a harmincas évek elején. Az egyik korabeli napilap így tudósított a friss trendekről: „A kalapfátyol divatja vissza-visszatér, és viselésének módja időnként változik. Most röviden és bőven, az arctól kissé távol hordják, vagy csupán a homlokot takarják vele.”

Egy bohém festő sorsa

Vörös a két világháború közötti bohém festők szűkös, de vidám pesti csapatába tartozott. Nappal újlipótvárosi műtermében dolgozott, az estéket a Fészek Klub asztalainál töltötte kártyázással és karikatúrák rajzolásával. (Nemcsak a Fészek-bálok meghívóit készítette, hanem a művészklub megsemmisült, szellemes freskóit is.) Tanulmányait a Képzőművészeti Főiskolán, valamint Kernstok Károly és Fényes Adolf szárnyai alatt végezte, majd megfordult a szolnoki és a nagybányai művésztelepen, az 1930-as évek során pedig Szentendrén is. A legnagyobb hatást – saját bevallása szerint is – a párizsi élmények gyakorolták rá, ahol Kees van Dongen, Fújita, Modigliani és Matisse műtermét látogatta. Az École de Paris és az art deco rajzos érzékenységgel megfogalmazott műveivel, csendéleteivel, enteriőrjeivel és feleségéről festett képmásaival rendszeresen szerepelt a fővárosi modern kiállítóhelyeken az Ernst Múzeumtól a Tamás Galériáig, a Nemzeti Szalontól az Alkotás Művészházig. A vészkorszakot vidéken bujkálva élte túl, a szocreál legsötétebb éveit pedig művésztelepekre menekülve. Korai halála után a Múcsarnok kamaratárlata mutatta be életművét 1961-ben. A most elemzett kép ennek a hányatott sorsú, a rendszerváltás után újra felfedezett pályafutásnak az egyik legkiemelkedőbb art deco remeke.

»Art deco hölgy, aki pontosan tudatában van saját szépségének.«

21 | Klein Ferenc

(1910 – 1930)

Nagyvárosi ritmus (Városkép piros gyárkéménnyel és gőzmozdonnyal), 1930 körül
Rhythm of the City (Cityscape with Red Factory Chimney and Locomotive), c.1930

54 × 65 cm

Olaj, vászon | Oil on canvas

Jelzés nélkül | Unsigned

PROVENIENCIA | PROVENANCE

· Egykor a művész családjának hagyatékában

Kikiáltási ár: 2 600 000 Ft / 6 500 EUR

Becsérték: 3 600 000 – 6 000 000 Ft

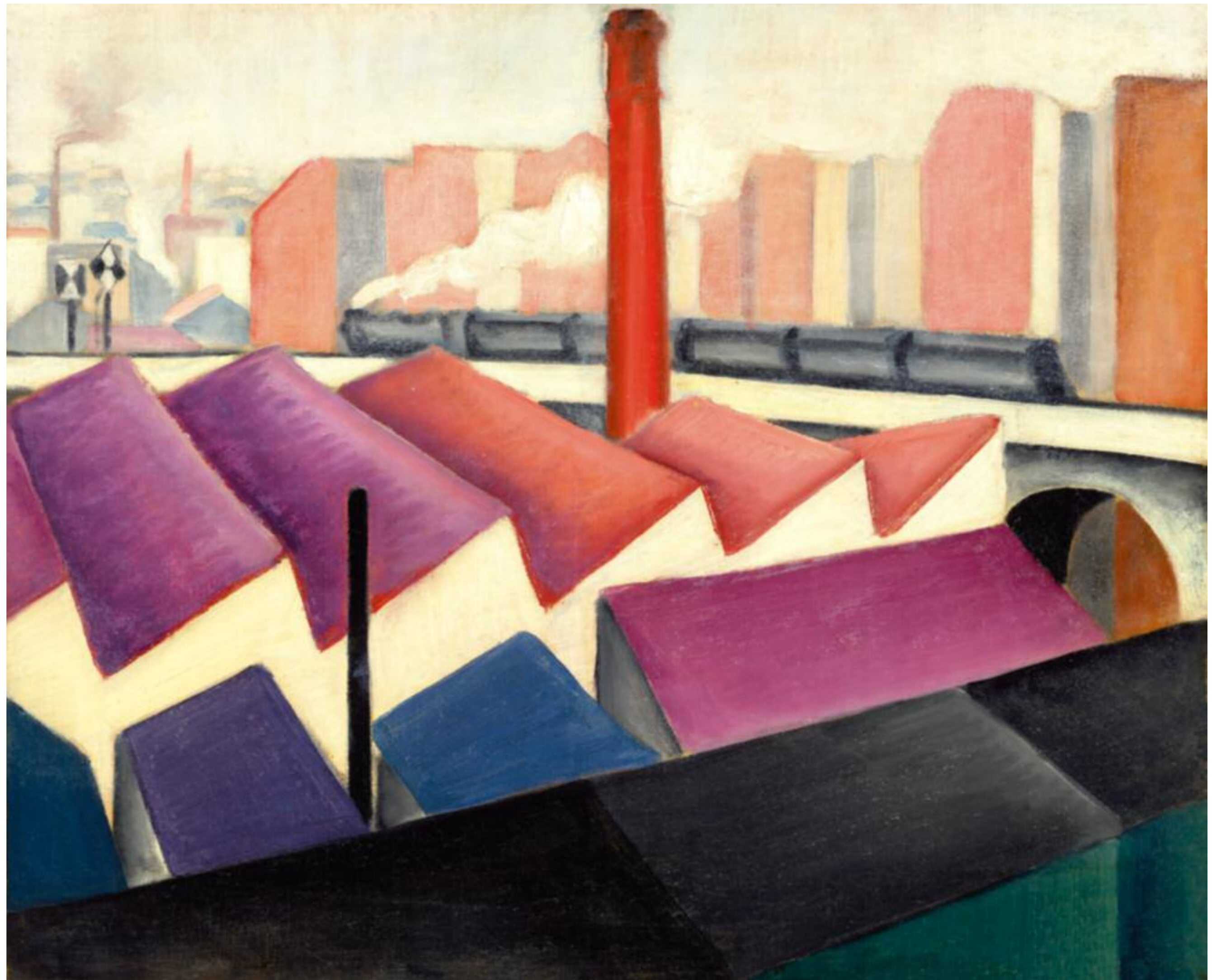
Estimated price: 9 000 – 15 000 EUR

Marie Vassilieff: Háztetők, 1915, magántulajdon

Charles Sheeler: Amerikai látkép, 1930, MoMA, New York

Kazimir Malevich: Téli táj, 1927 után, Ludwig Museum, Köln

Zenei ritmusra felépített képi koncepció. A modernista gyárépület felülvilágítós tetősíkjának cikkcakkjai úgy zakatolnak, mint a magas pályán mögötte szaladó gyorsvonat kerekei. A mozdonyból gomolygó füstcsíkot a gyárkérmény téglapiros központi tengelye osztja két részre (felezve a zakatolás ritmusát). Mintha Kassák Lajos programadó avantgárd szabadversét, a *Mesterembereket* szavalná egy kórus:

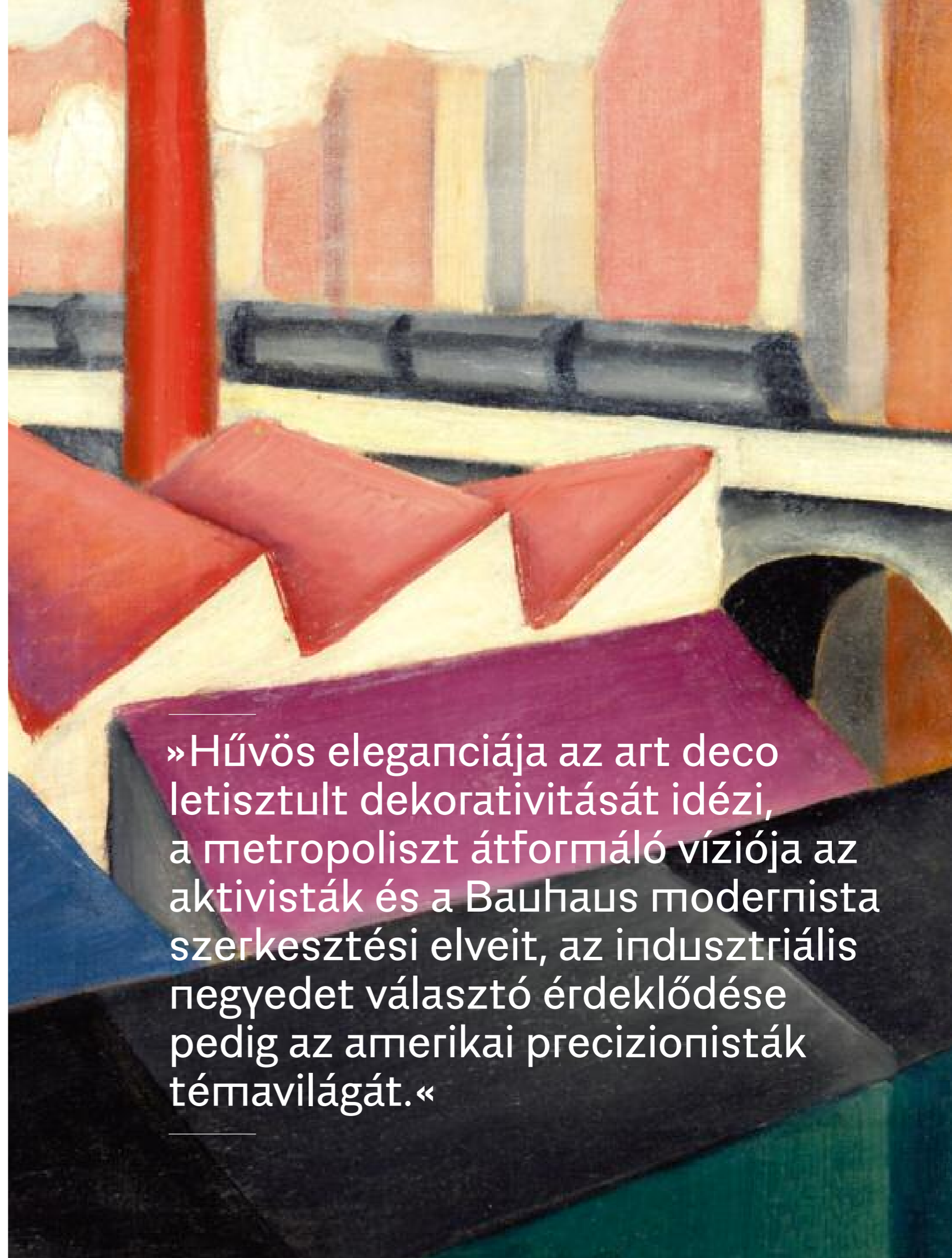
Hatalmas felhőkarcolókat

építünk majd és játéknak az Eiffel-torony mását. Bazalt talpú hidakat. A terekre új mithoszokat zengő acélból s a döglött sínekre üvöltő, tüzes lokomotívokat lökünk, hogy ragyogjanak és fussák be a pályát, mint az ég szédületes meteorjai.

Scheiber Hugó: Világváros (Potsdamer Bahnhof), 1926 körül, magántulajdon

A kép egy olyan nagy tehetség, Klein Ferenc szűk életművébe tartozik, aki korai halála miatt nem tudta befutni a neki rendelt pályát. Pedig ezzel a nagyvárosi urbánus tájképpel telibe találta a húszas évekbeli korszellemet. Hűvös eleganciája az art deco letisztult dekorativitását idézi, a metropoliszt átformáló víziója az aktivisták és a Bauhaus modernista szerkesztési elveit, az ipusztériális negyedek választó érdeklődése pedig az amerikai precizionisták témavilágát. Redukált színskálája Czigány Dezső art deco francia Riviéra-képeire rímel, mozdonyfüstös tematikája pedig Scheiber Hugó pályaudvaraira. Klein az előtér háztetőrengetegéből úgy gyúrt geometrikus plasztikát, hogy közben megtartotta a perspektivikus látványt. A hátul átszaladó magasvasút hídja – a robogó vonattal és a geometrizáló szemafortáblákkal – cezúrát húz a képen, amely mögött a bér- és magasházak sora húzódik meg. De az egész kompozíciót egésszé kovácsolja a lilák és púderrózsaszínek delikát színharmoniaja. A kiérlelt modernista városkép helyet követel az eddig teljesen ismeretlen fiatal tehetség számára a két világháború közötti művészettörténeti kánonban.

»Hűvös eleganciája az art deco letisztult dekorativitását idézi, a metropoliszt átformáló víziója az aktivisták és a Bauhaus modernista szerkesztési elveit, az ipusztériális negyedek választó érdeklődése pedig az amerikai precizionisták témavilágát.«

22 | Ilosvai Varga István

(Kunhegyes, 1895 – 1978, Budapest)

Virágcserepek a szentendrei műteremablakban, 1934
Flower Pots in the Studio Window
in Szentendre, 1934

70 × 50 cm

Tempera, papír | Tempera on paper

Jelezve balra lent: Ilosvai Varga I. 934 |

Signed lower left: Ilosvai Varga I. 934

REPRODUKÁLVA | REPRODUCED

• Modern magyar festészet, 1919–1964.

Szerk.: Kieselbach Tamás, Kieselbach Galéria,

Budapest, 2004, 1009. kép.

IRODALOM | LITERATURE

• E. K. [Kállai Ernő]: Franz Medgyessy und Stefan Ilosvai Varga. Pester Lloyd, 1942. április 26.

• Frank János: Ilosvai Varga Istvánnál. Élet és Irodalom, 1967/32., 8.

• Csapó György: Ilosvai Varga I. Képzőművészeti Alap, Budapest, 1980.

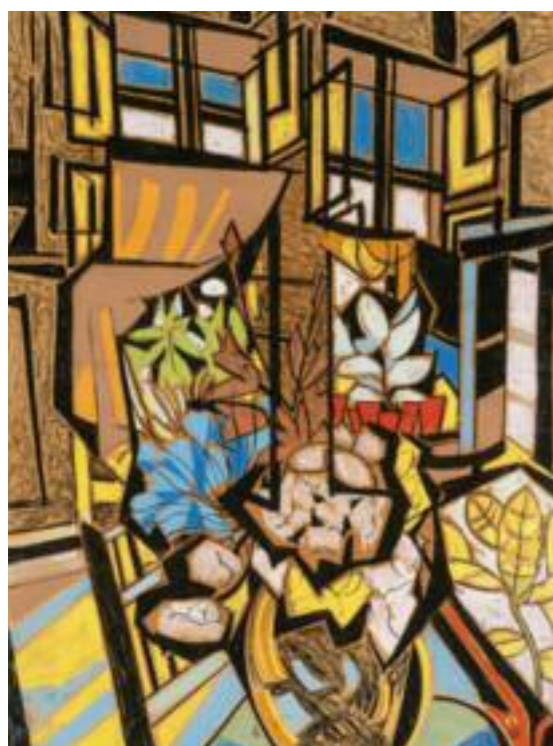
• Ilosvai Varga István (1895–1978) emlékkiállítás.

MűvészetMalom, Szentendre, 2005.

Kikiáltási ár: 3 600 000 Ft / 9 000 ELR

Becsérték: 5 000 000 – 8 000 000 Ft

Estimated price: 12 500 – 20 000 ELR

Scheiber Hugó: Mesebeli táj (Kompozíció), 1926, magántulajdon

Ilosvai Varga István: Önarckép (Első önarckép), 1932, Ferenczy Múzeum, Szentendre

Ilosvai Varga életműve és alakja egybeforr Szentendrével, az ott kialakuló helyi modernizmus szerkezetes kubizmusból táplálkozó sajátos esztétikai univerzumával. Két évig vendégművészként dolgozott a régi szentendrei művésztelepen 1933 és 1934 között, majd házat vásárolt a Zenta utcában és letelepedett a városban. A most vizsgált mű is ekkor született, erről tanúskodik a kép sarkában a dátum (a nehezen olvasható szármot korábban 1931-ként oldotta fel a szakirodalom) és a hátoldalon szereplő *Szentendrei részlet* cím. A kubizáló csendélet a nyitott ablakban bontakozik ki, Duna-parti, kertes háttérrel. A tálak és korsó mellett ott állnak Ilosvai Varga emblematis kaktuszai. (A művész a „kubista formákból” álló kaktuszokból legendás kollekciónak halmozott fel az évtizedek során; az üvegházban tartott gyűjteménynek csodájára jártak a hatvanas évekbeli pozsgásnövény-szakértők.) Ilosvai Varga egy évtizeddel korábban, fiatalon megjárta Párizst, ahol megbabonázta a formatorzító Van Gogh, a geometrizáló Cézanne, a hosszú nyakú portrékat készítő Modigliani és a biztos rajzú Picasso. Korai képei az École de Paris friss, modern szellemiségét hordozták, tele avantgárd zamattal, a korai Barcsay-művekről ismert élénk kolorittal és kubisztikus áthallással. Erről a színgazdag esztétikáról és szentendrei szerkezetességről írt Kállai Ernő már 1942-es kiállításkritikájában: „Akármint is ábrázoljanak a képek, mindig az az érzésünk, hogy szemünkkel egy darab lélekkel felruházott anyagot, termékeny, gazdag földet fogunk át. Ezt a benyomást erősíti a képek tömör szerkezete, zárt plaszticitása, mely feltűnően gyakran él a szabályos négyszögletes formákkal. [...] Ilosvai Varga egyértelműen az új magyar festészet jelentős tehetségei közé tartozik.”

André Lhote: Csendélet, magántulajdon

An abstract painting by Franz Marc, featuring a vibrant and complex composition of overlapping shapes and colors. The palette is dominated by primary colors: red, yellow, and blue, with various shades of green and pink. The brushwork is expressive and visible, creating a sense of movement and depth. The overall effect is one of dynamic energy and emotional intensity, characteristic of the Die Brücke movement.

Scheiber

kubofuturizmus

23 | Scheiber Hugó

(Budapest, 1873 – 1950, Budapest)

Fiú fej sárga nyakkendőben, 1920-as évek

Boy Head with Yellow Tie, 1920s

40 × 33,5 cm

Olaj, vászon | Oil on canvas

Jelezve jobbra lent: Scheiber H. | Signed lower right: Scheiber H.

KIÁLLÍTVA | EXHIBITION

· Scheiber. Festészet a jazz ritmusában.

Kieselbach Galéria, Budapest, 2014.

IRODALOM | LITERATURE

· (e. a.): Scheiber Hugó és Bokros Dezső. Ujság, 1929. március 7.

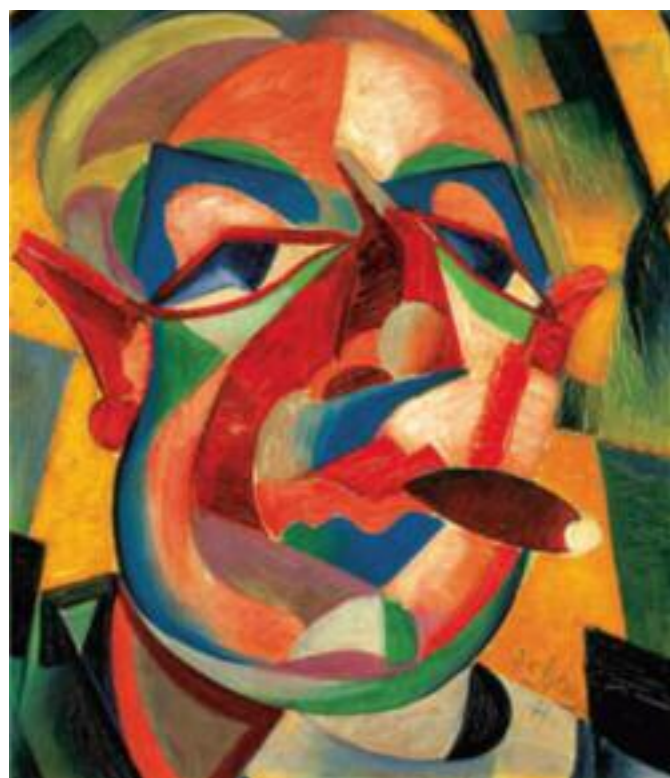
· Molnos Péter: Scheiber Hugó. Festészet a jazz ritmusában.

Kieselbach Galéria, Budapest, 2014.

Kikiáltási ár: 16 000 000 Ft / 40 000 EUR

Becsérték: 22 000 000 – 28 000 000 Ft

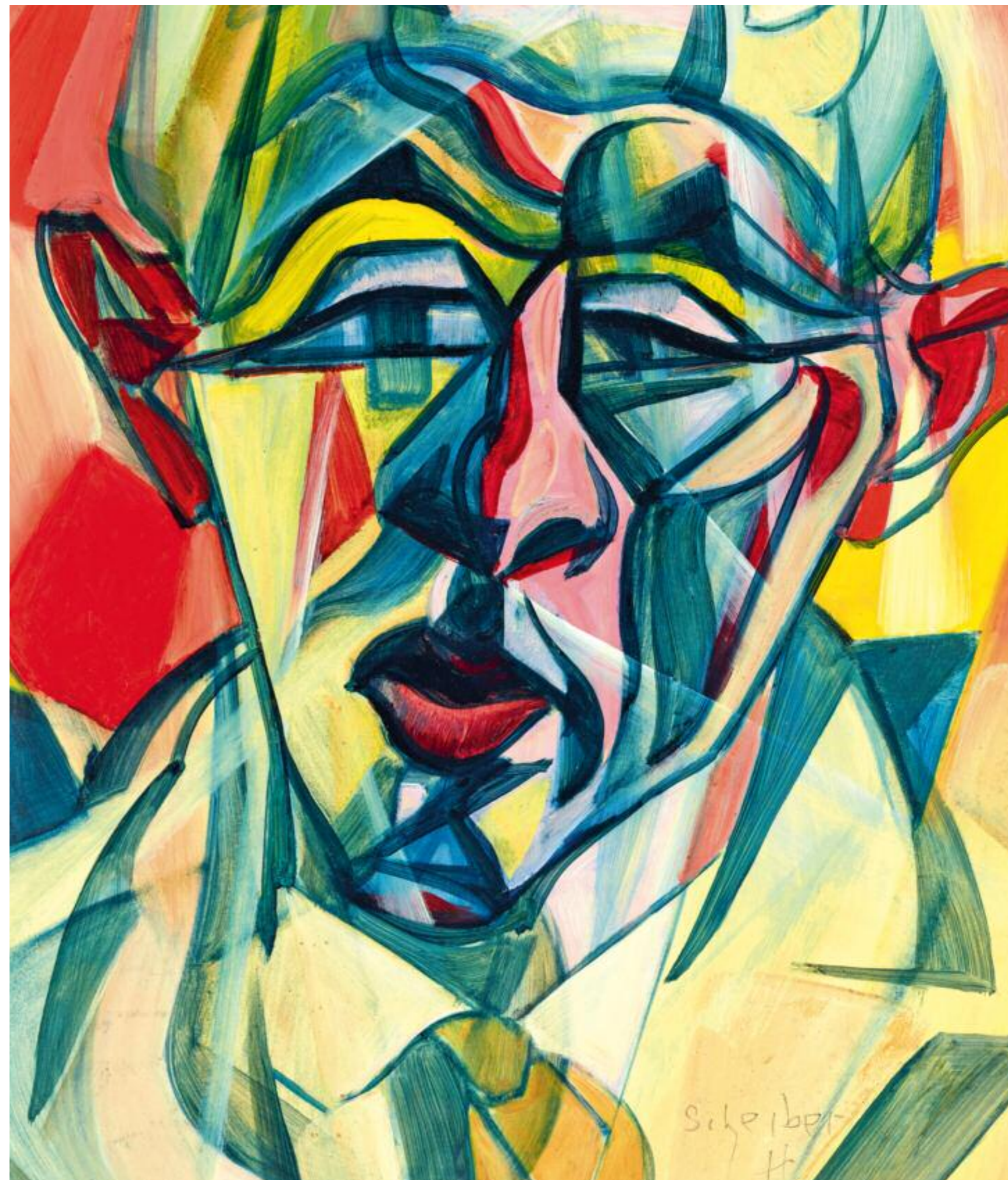
Estimated price: 55 000 - 70 000 EUR

Scheiber Hugó: Szívaros önarckép, 1928 körül,
Janus Pannonius Múzeum, Pécs

Scheiber Hugó: Önarckép, 1920-as évek vége,
magántulajdon

»Berlin ígézetébe került Scheiber, s attól fogva kezdődik mai stílusa, amelyet szóval körülírni nem könnyű, mert kubizmus is, futurizmus is egyidőben.«

ELEK ARTÚR

Vlagyimir Tatlin: III. Internacionálé emlékművének terve, 1918–1920

Scheiber Hugó: Alexandra Alexandrova Exter portréja, 1926, magántulajdon

A kubofuturista stílusmegjelölés az orosz avantgárd körében jelent meg először az első világháború idején, a francia analitikus kubizmus és az olasz futurizmus összeházasításából. Ebben a hibridben az új modern kor gépi esztétikája és robotoló dinamizmusa (futurizmus) mellett fontos szerepet kapott a látvány analízáló elemzése (kubizmus) is. A most vizsgált Scheiber Hugó-portré ezt az iskolát követi. A nyakkendőös férfi mellképe zöld és piros fénycsóvák egymáson áthatoló keresztműében születik meg. Az elemző vonalak átszúrják a szilárd formákat, elbizonytalanítva az ábrázolt figura egyértelmű térbeliségét. Mintha az alak mozgásban lenne a sík vásznon – ahogy a futurizmus prófétája, Marinetti tanította –, forgatná a fejét, így orra mindkét irányba kirajzolódna, nyakkendője pedig jobbra-balra lendülne ki. Ez az a stilizáló modern képi nyelvezet, amelyet Scheiber a berlini Sturm körében sajátított el, ahogy a korabeli napilap, az *Ljvság* kritikusa, Elek Artúr pontosan megállapította 1929-es írásában: „Nem sokkal utána Berlin ígézetébe került Scheiber, s attól fogva kezdődik mai stílusa, amelyet szóval körülírni nem könnyű, mert kubizmus is, futurizmus is egyidőben, valójában pedig olyan törekvés, mely a valóság minden jelenségét ornamentum alakjában kívánja ábrázolni. Meg kell adni, hogy ebbe a furcsa stílusába alaposan beledolgozta magát Scheiber, s hogy olyan ötletességnek és könnyedségnek adja benne próbáit, amilyent robusztus és inkább nehézkes egyéniségéről föl nem tett volna az ember. A való élet minden jelenségét, az emberi és állati alakot, a nagyvárosi utca életét, benne házak és járművek nyüzsgését a stilizálás lehetőségének valami egészen különös megérzésével játékos ornamentummá alakítja, önmagába visszatérő vonalak szerkezetébe töri.”

24 | Sassy Attila

(Miskolc, 1880 – 1967, Budapest)

Vörös hajú női akt, 1920-as évek

Red- Haired Female Nude, 1920s

102 × 56 cm

Vegyés technika, papír | Mixed technique on paper

Jelezve jobbra fent: Aiglon | Signed upper right: Aiglon

REPRODUKÁLVA | REPRODUCED

· Gellér Katalin: Sassy Attila. Ópiumálmok.

Kieselbach Galéria, Budapest, 2014, 72.

IRODALOM | LITERATURE

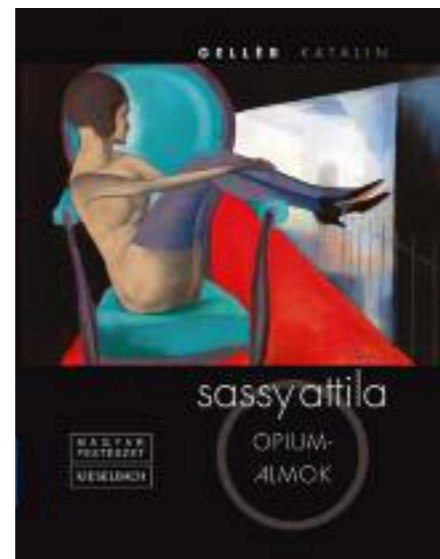
· Gellér Katalin: Sassy Attila. Ópiumálmok.

Kieselbach Galéria, Budapest, 2014.

Kikiáltási ár: 3 400 000 Ft / 8 500 EUR

Becsérték: 4 600 000 – 6 500 000 Ft

Estimated price: 11 500 – 16 250 EUR

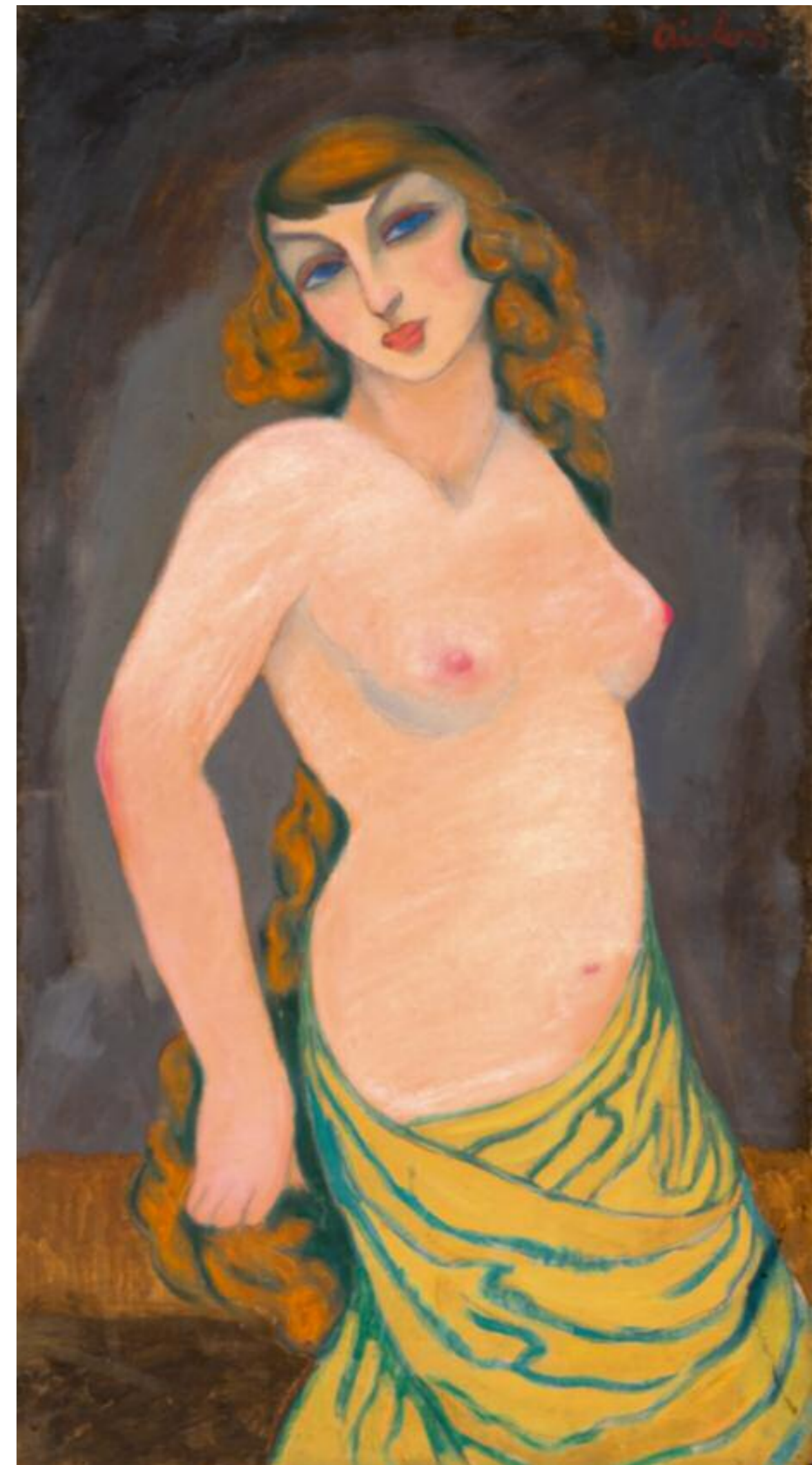

A kacéran a nézőre tekintő, art decós hangoltságú női akt felett, a kép felső sarkában olvasható az alkotó neve: Aiglon. A 20. század eleji képzőművészetben jártasak pontosan tudják, hogy ez a művésznév Sassy Attilát fedi. Sassy Miskolcon született a polgármester-helyettes fiaként, tanulmányait Nagyvágyán, Münchenben és Párizsban végezte a 20. század első évtizedében. Vidám tagja volt a párizsi magyar művészvilág bohém társaságának. Ifjúságának fő ihlető forrása és múzsája a Nyugat körének ismert írója, Kaffka Margit volt, akinek első verseskötetét, az 1906-ban megjelent *Kaffka Margit könyve* című munkáját ő illusztrálta. A századforduló merengő hangulatában fogant versekhez tökéletesen illeszkedtek Sassy-nak a szecessziós vonalakat dekoratív árnyékokká növesztő, nádtollal rajzolt fantasztikus képei. Az illusztrációk hatására Sassy rövid időn belül népszerű grafikussá vált, Walter Crane és Aubrey Beardsley legközelebbi magyar rokonává.

1909-ben megjelent, *Ópium-álmok* című rajzalbumának japonizáló-egyiptomizáló stílusa, örvénylő vonalornamentikája és delejezően erotikus fantáziája a legjobb hazai szecessziós grafikussá avatta. Sassy az 1910-es években rendszeresen szerepelt festményeivel a budapesti modern képzőművészeti kiállításokon. Archaizáló, mitológiai képeinek rajzkultúráján továbbra is megőrződött a századforduló hatása. Különleges hangulatú, erotikus jellegű női aktjai újra találkoztak az art decós korszellemmel a húszas években. Számos pályatársához hasonlóan 1920 körül a geometrikus megformáltság és a kompozíciós rend felé fordult. Ekkor alakult Párizsban az az új művészeti korstílus, amelyet – Le Corbusier-nek a 1925-ös világkiállításról írt kritikája nyomán – ma már art decónak nevezünk. Ez a jazz, a modern hedonizmus, a rövid, fiús hajak és a luxustermékek izgalmas birodalma, amelyben az élet örömeire fogékony Sassy is boldogan alámerült. Bár a kortársak nem használták ezt a szakkifejezést, ma már tudjuk, hogy a most vizsgált női aktja a magyar art deco világhoz tartozik.

Vaszary János: Magaslaton, 1930 körül, Magyar Nemzeti Galéria, Budapest

25 | Kádár Béla

(Budapest, 1877 – 1956, Budapest)

Női akt enteriórban (Art deco modell),
1930-as évek eleje
Art Deco Model, early 1930s

70 × 50 cm

Tempera, papír | Tempera on paper

Jelezve jobbra lent: Kádár Béla |

Signed lower right: Kádár Béla

Kikiáltási ár: 7 000 000 Ft / 17 500 EUR

Becsérték: 8 000 000 – 14 000 000 Ft

Estimated price: 20 000 – 35 000 EUR

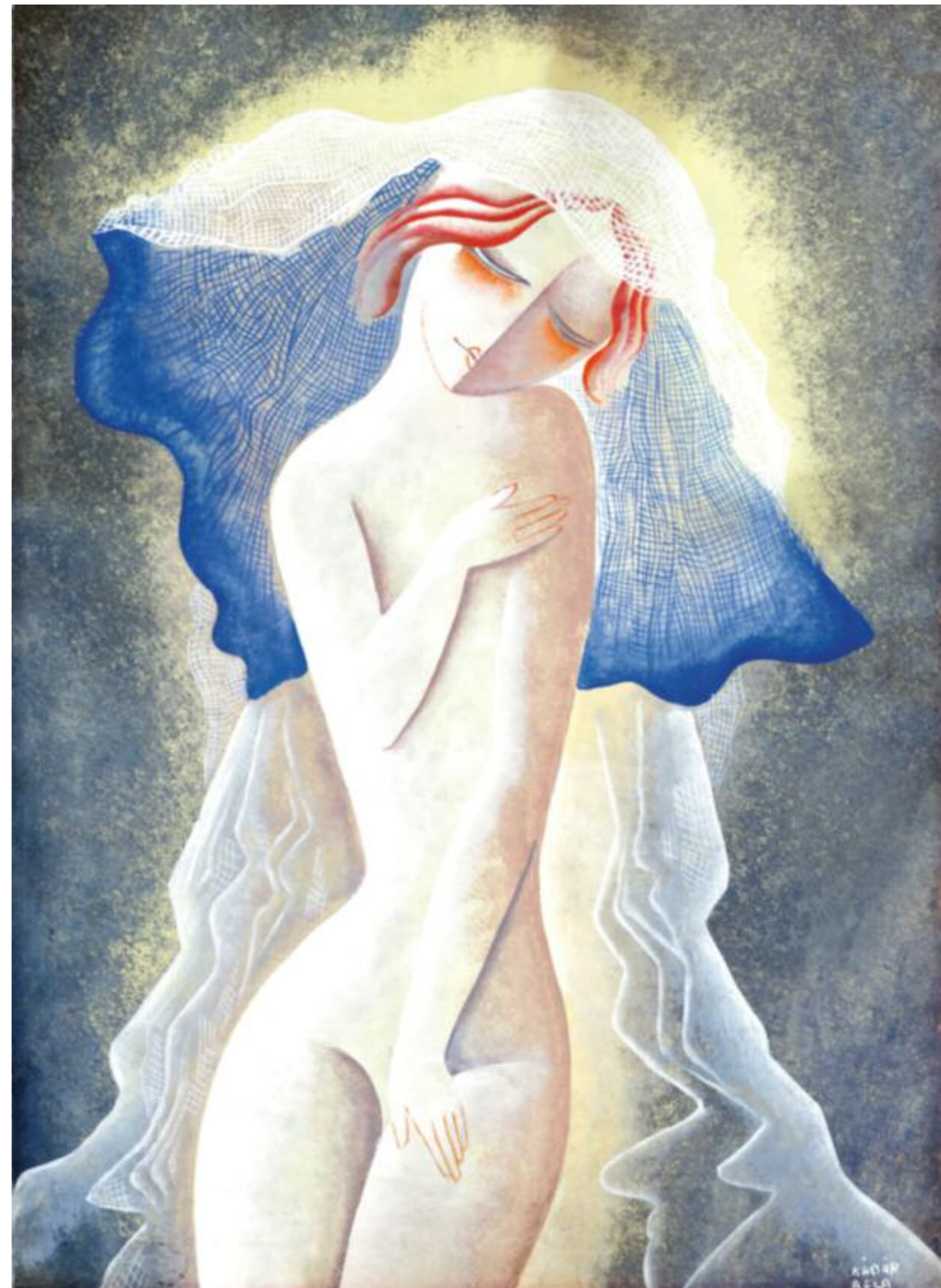

Kádár Béla: Art deco lány vörös gyöngysorral, magántulajdon

„A *Női akt enteriórban* című kép Kádár Béla kora harmincas évekbeli, posztavangárd-neoklasszicista festői látásmódjának egy kivételesen szép példája. A karcsú nőalak szinte áttetszően megformált, szoborszerű alakját oldalról látjuk, amint gyengéden vizet csorgat a testére. Intím pillanatban, fürdőzés közben pillantjuk meg a fiatal nőt a maga természetességében. Az érzéken stilizált női akt a Kádár Bélára jellemző modern nőábrázolás gyönyörű példája. Nem tolatkodó, nem kihívó, ugyanakkor nem élettelen kőszobor, hanem vonzóan nőies jelenség. S mindezt úgy, hogy a női test karakterjegyeit a lehető legfinomabb vonalvezetéssel és mesteri árnyékolással emeli ki. A profilban megjelenő arcvonások is karakteresek. Az üres foltként érzékeltetett vágott szem, a finom kis orr és érzéki száj a simán fésült haj keretében rajzolódik ki. A képi enteriór téralkotó elemei Kádár korábbi festői korszakainak motívumaiból építkeznek. Az íves- és szögletes körvonalakkal határolt geometrikus síklapok variációi Kádár késő húszas évekbeli konstruktív kompozícióiból ismerősek. A csendéleti részek szintén a húszas évek avangárd hangütésének dekoratív alkalmazását mutatják. A fekete-fehér sakkmintás terítő, a puritán asztali edények az art deco stílus letisztult tárgyi világának delikát hangulatát érzékeltetik. A korszakban népszerű reklámgrafika: a divatos filmpalakot és divatrajzok stilizáló formakincse és technikai megoldásai Kádár Béla festészetére is hatottak. A körvonalak puhítása és a színátmenetek finomítása céljából egy sajátos grafikai technikával, az úgynevezett festékszórásos módszerrel dolgozott. A kortársak visszaemlékezése szerint Kádár a megfestett alakzatokat papírsablonnal letakarta, s az alig bemártott, szinte száraz ecsetet finoman a kezéhez ütögetve óvatosan a felületre fröcskölte a festéket. Ebből adódóan a motívumok szinte belemosódtak a környezetükbe, s a felületre hulló festékcseppek optikai hullámmozgása izgalmas térhatást eredményezett.

Ezt a technikát alkalmazta képünkénél is, ebből adódik a kompozíció egészét átlengő, éteri finomságú áttetszőség. Az intim jelenet fátyolszerű derengését a sápadt színek használata is elősegíti. A fáradt okker és őzbarna, a vízkék és vizes rózsaszín, a fehérrel oldott sötétszürke harmonikus összhangja a bensőséges enteriór természetes rejtőzködését szolgálja. Kádár Béla kiváló rajzkészsége kivételes színérzéke és kreatívan alkalmazott festői technikája a harmincas években a hazai közönség körében is rendkívül népszerű festménytípus megszületését eredményezte. *Női akt enteriórban* című kompozíció a korszak változatosan gazdag képsorozatának egyik kivételesen szép darabja. Az *Est* című folyóirat cikkírójának 1931-ben közölt szavait idézve: [...] figurái átszellemült árnyak, halk elmosódott egybefolyó színezéssel. Testetlen testek, anyagszerűtlen anyagok – távol a természettől, mint álom a valóságtól.”

(RÉSZLET DR. GERGELY MARIANN SZAKÉRTŐI VÉLEMÉNYÉBŐL)

26 | Krocsák Emil

(Máramarossziget, 1902 – 1982, Budapest)

Art deco modell perzsa kárpiton, 1920-as évek második fele
Art Deco Model on a Persian Carpet, second half of 1920s

66 × 55,5 cm

Olaj, vászon | Oil on canvas

Jelezve jobbra lent: Krocsák | Signed lower right: Krocsák

PROVENIENCIA | PROVENANCE

· Egykor Beck Judit, majd örökösei tulajdonában.

IRODALOM | LITERATURE

· (e. a.) [Elek Artúr]: Krocsák Emil és Jakobi Elza. Ljlság, 1931. február 22.

· Barcsay Jenő: Maradandót alkotott. Nők Lapja, 1986. január 18., 14–15.

· Benedek Katalin: Krocsák Emil öröksége (1902–1982). Művészet, 1988/1., 60–61.

· Eigel István: Pályánk emlékezete. Amíg lehetséges. Új írás, 1991/6., 113–128.

Kikiáltási ár: 6 000 000 Ft / 15 000 EUR

Becsérték: 7 000 000 – 11 000 000 Ft

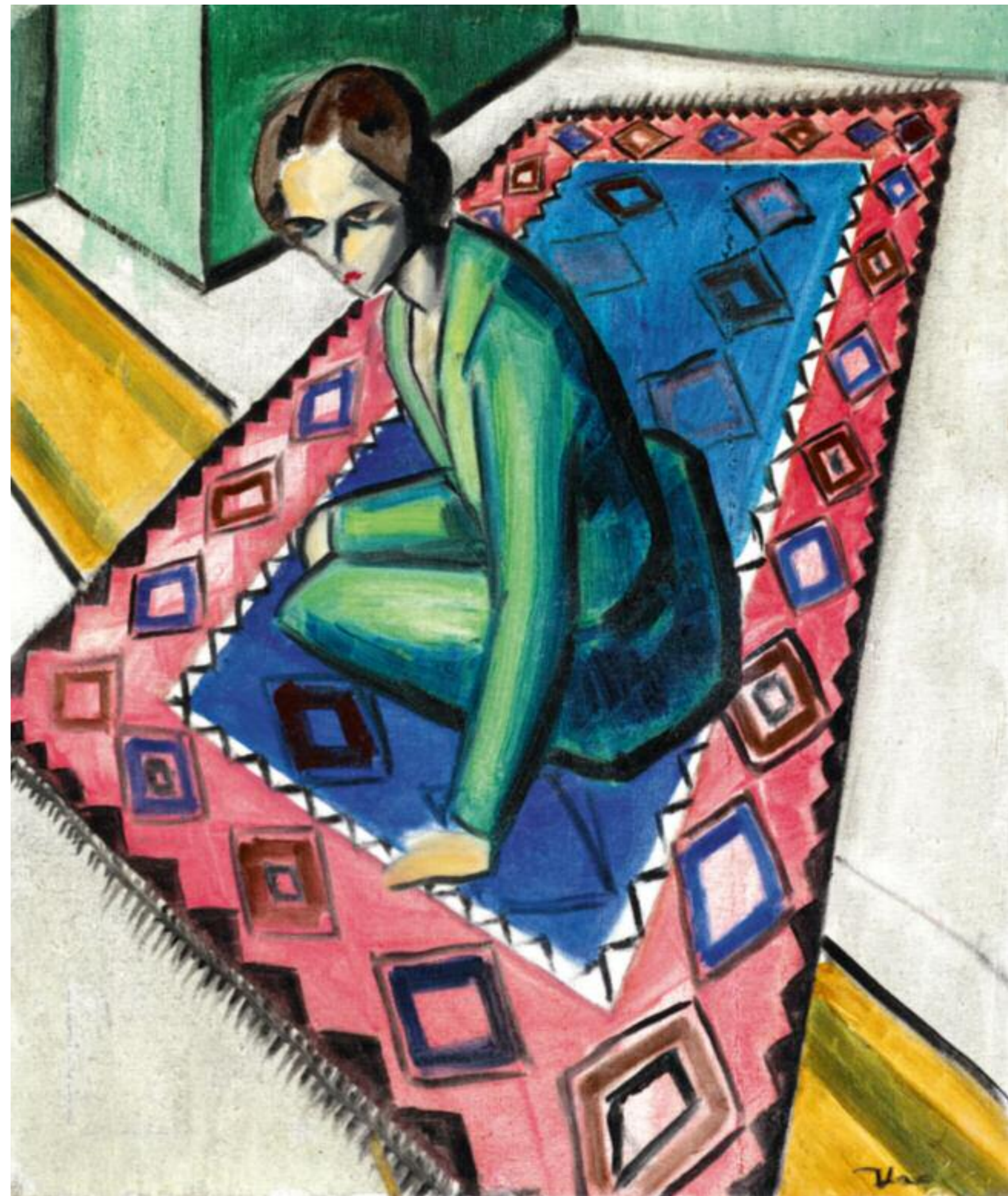
Estimated price: 17 500 – 27 500 EUR

A. Tóth Sándor: Bábjátékos, 1931, magántulajdon

Vaszkó Ödön: Ketten, magántulajdon

»Szívesen gondolkodom Krocsák Emil barátomra, aki annak ellenére, hogy korán letette az ecsetet, mégis maradandót alkotott.«

BARCSAY JENŐ

Elsőrangú art deco kompozíció. A vaszarys festőiséggel előadott mandulaszemű nőalak zöld ruhában ül a szőnyegen. A modell feltehetően Krocsák osztálytársa és jó barátja, Beck Judit volt, akinek hagyatékában fennmaradt az alkotás. (Minden bizonnyal az ő kompozíciója látható a vászon hátoldalán.) A festő, a két világháború közötti időszak nagy ígérete, Krocsák Emil különös felülnézetből ábrázolta a nőalakot. A környező tér mértani rendje megbillen, a kissé elforgatott káromintás szőnyeg szinte „repül” az enteriőrben. Körben erős kontúrokkal jelzett, elnagyolt homogén foltokkal festett szoba bontakozik ki, zöld falakkal, fehér padlóval és egy okkersárga szőnyegcsíkkal. A különleges, szinte lebegtetett képi geometriát Krocsák sajátos művészetfilozófiája magyarázhatja, amelyet Benedek Katalin így foglalt össze: „A Képzőművészeti Főiskolán 1939-ben tartott székfoglaló beszéde jól illusztrálja véleményét arról az egyetemességről, amit egy életen át szem előtt tartott. Kultúránkat egy hármas szerkezetnek tekintette. Az egyensúlyt a vallás, a művészet és a tudomány teremthetik meg. Számára a művészet volt a legnagyobb Rend, egy magasabb fokú abszolút konstrukció, a geometria pedig a világ projekciója. Ahhoz, hogy meghódítsuk a Művészet Birodalmát, át kell lépnünk a Geometria Kapuján.”

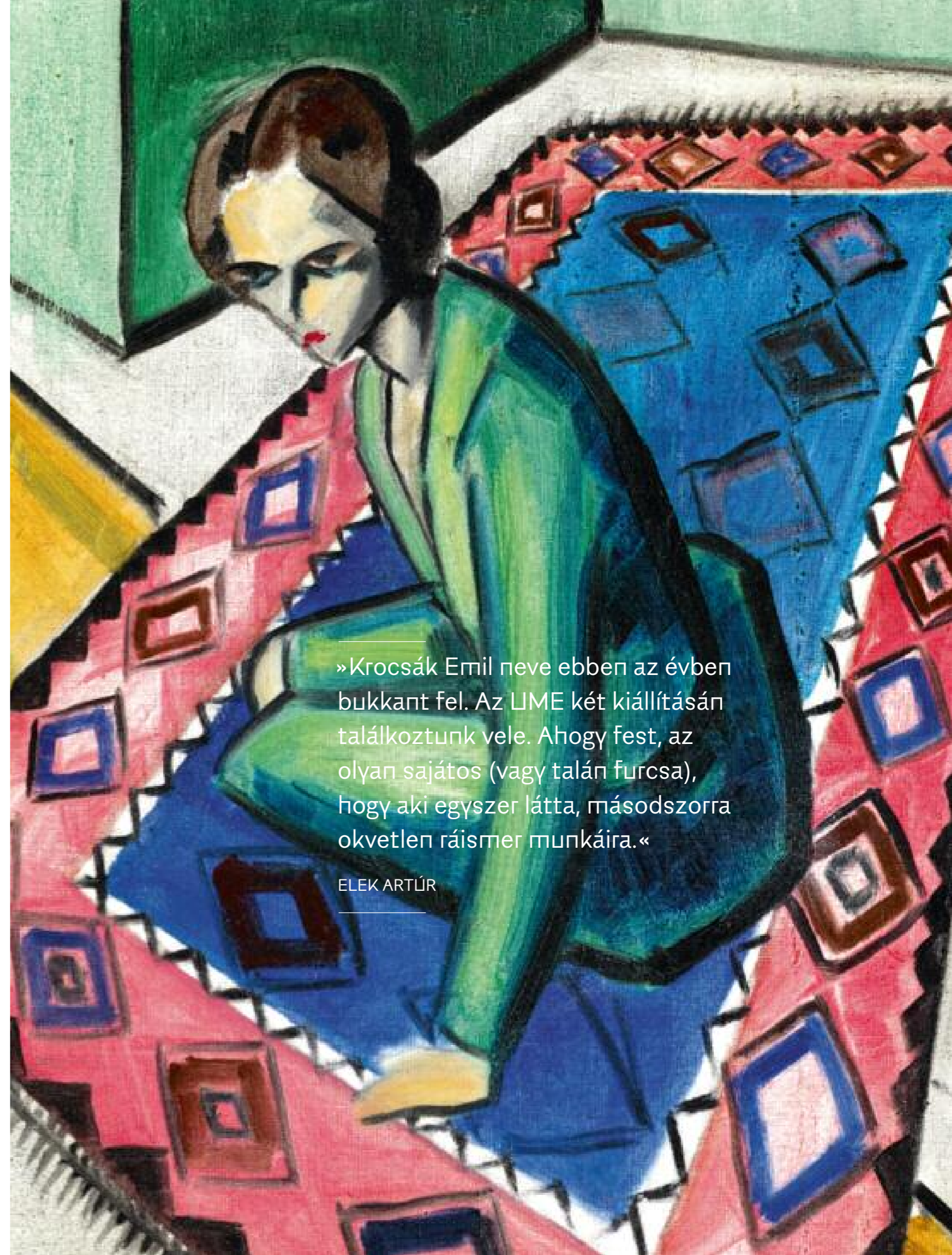
Krocsák életműve titkos zárványként őrződött meg, amelyhez senki sem fért hozzá. A máramarosszigeti tisztviselőcsaládba született fiatal fiú Budapesten nevelkedett. 1925-ben kezdte tanulmányait a főiskolán, a modern franciás festőiséget képviselő Vaszary János szárnyai alatt. Szerepelt a friss szellemiségű fiatalokat tömörítő, Vaszary támogatásával megalapított LIME kiállításain itthon és külföldön. A mester közbenjárására műtermet

is kapott az Epreskertben, amelyen két, később nagy pályát befutó modern festővel, Hincz Gyulával és Lossonczy Tamással osztozkodott. A Kovács Ákos szalonjában 1931-ben megrendezett kiállítása elbűvölte kritikussait. Elek Artúr így üdvözölte az ifjú tehetséget az *Ljlság* hasábjain: „Krocsák Emil neve ebben az évben bukkant fel. Az LIME két kiállításán találkoztunk vele. Ahogy fest, az olyan sajátos (vagy talán furcsa), hogy aki egyszer látta, másodszorra okvetlen ráismer munkáira. [...] Valami behemót fantáziával megnagyít benne mindent, ami a szeme elé kerül, megnagyítja és többé-kevésbé el is torzíja. Nyilvánvaló a monumentális hatásra való törekvése, s jelek mutatják, hogy van is benne azokból a képességekből, melyek nélkülözhetetlenek a monumentalitás hatásának felidézéséhez. [...] Ebben a fiatal művészen komoly tehetség lakik.”

1930 körül Krocsák különös elhatározásra jutott: felhagyott az art decóval és az új tárgyilagossággal érintkező festészetével, mert a maga elé kitűzött magasabb esztétikai célokról úgy érezte, nem érheti el sohasem. Beleásta magát a geometriába, és elsőrangú művészpédagógussá vált a Képzőművészeti Főiskolán. Barcsay Jenő így beszélt róla az 1983-as emlékkiállításán: „Szívesen gondolkodom Krocsák Emil barátomra, aki annak ellenére, hogy korán letette az ecsetet, mégis maradandót alkotott. [...] Krocsák Emil tehetséges művész volt, mégis letette az ecsetet, s felcserélte azt a geometriával. Azért tette ezt, mert magas mércét állított fel önmagának.” Eigel István festőművész fél évszázaddal később emlékezett vissza a világháború alatt folytatott főiskolai tanulmányaira. Külön megemlítette Krocsák hosszúúrá nyúló értekezéseit: „Formabontó, új fuvallat a tradíciót őrző akadémiázus fellegvárában.” A különös művészfigura felidézése után Eigel feltette a sokakat izgató nagy kérdést: „Vajon mi lett a sorsa Krocsák nyilvánosság elől rejtett alkotásainak?” Az életműből most már legalább egy hírvívő előttünk áll, hogy saját szemünkkel is megbizonyosodjunk Krocsák rendhagyó tehetségéről, amelyet a sokáig elfeledett Vaszkó Ödön munkásságához lehet hasonlítani.

B. Bélaváry Alice: Tavasszal, 1931, magántulajdon

»Krocsák Emil neve ebben az évben bukkant fel. Az LIME két kiállításán találkoztunk vele. Ahogy fest, az olyan sajátos (vagy talán furcsa), hogy aki egyszer látta, másodszorra okvetlen ráismer munkáira.«

ELEK ARTÚR

27 | Klie Zoltán
(Szekszárd, 1897 – 1992, Budapest)

Elvagyódás, 1947
Longing, 1947

12,5 × 20 cm
Színes ceruza, papír | Pencil on paper
Jelezve balra fent: Wentspils 1947 V.14., Jelezve
jobbra fent: Klie Z. | Signed upper left: Wentspils
1947 V.14., Signed upper right: Klie Z.

Kikiáltási ár: 340 000 Ft / 850 EUR
Becsérték: 460 000 – 750 000 Ft
Estimated price: 1 150 – 1 875 EUR

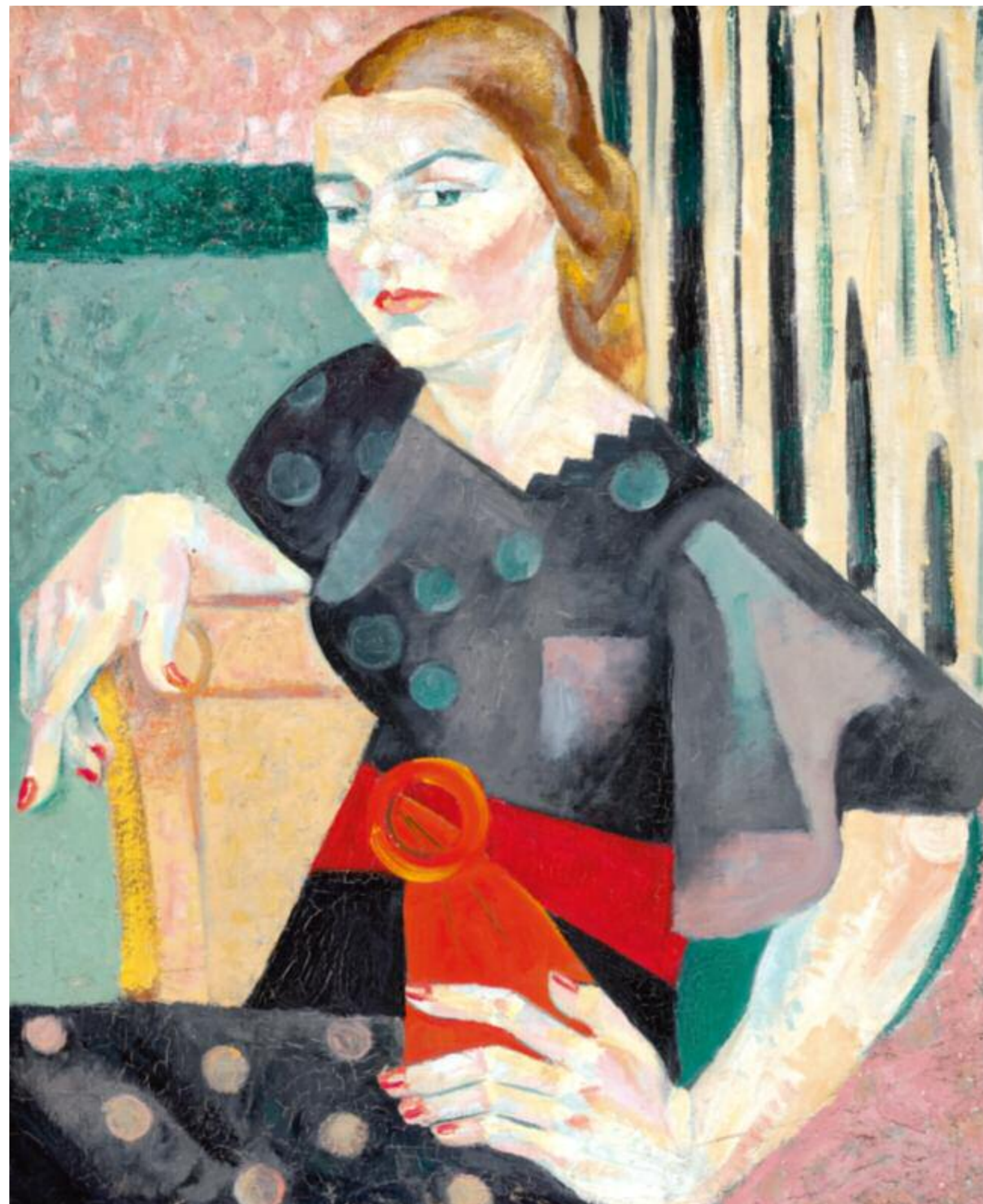
Klie Zoltán 1945-ben hadifogságba esett, majd két évet töltött fogolyként a Szovjet-unióban, többek között Taliciben és Ventspilsben. 1947-ben – frissen hazatérve – mesélt élményeiről: „A művészet ott varázsszó s ezért a művésznek különleges helyzete van. Ahogy megtudták, hogy magyar festőművész vagyok és megnézte az egyik laborvezető tiszt ott készült pár skiccemet, rögtön felmentettek minden egyéb munka végzése alól és részint a tábor, részint a tisztek részére rajzolhattam, festhettem ezután. Nem szóltak bele, mit csinálok, nagyon tetszett nekik a munkám, portrékat, kompozíciókat, tájképeket festettem. Persze, a saját részemre csak pár apró vázlatot készíthettem, de ezek a skiccek annyi élményanyagot tartalmaznak, hogy nagyon becsesek nekem.” (Fehér Rózsa: Hogyan élt egy festőművész a fogolytáborban? Szivárvány, 1947/31., 20.)

28 | Ismeretlen magyar
vagy francia festő
(Kubista iskola), 1930 körül

Modell pöttyös szoknyában (A piros öv)
Model in Dotted Skirt (The Red Belt)

61 × 50 cm
Olaj, vászon | Oil on canvas
Jelzés nélkül | Unsigned

Kikiáltási ár: 1 200 000 Ft / 3 000 EUR
Becsérték: 1 500 000 – 3 000 000 Ft
Estimated price: 3 750 – 7 500 EUR

29 | Móricz Margit

(Dombóvár, 1902 – 1990, Budapest)

Szent László és a leányrabló kun vitéz
(Szent László legendárium), 1930-as évek
Saint Ladislaus and the Pagan Warrior Holding
Hungarian Girl (Saint Ladislaus Legend), 1930s

81 × 119 cm

Olaj, papír, vászon | Oil, paper on canvas

Hátoldalon: Jelige 1312 | On the reverse: Jelige 1312

IRODALOM | LITERATURE

· Dercsényi Dezső: Móricz Margit festőművész.

Művészet, 1972/8., 43–44.

Kikiáltási ár: 4 400 000 Ft / 11 000 EUR

Becsérték: 5 500 000 – 8 500 000 Ft

Estimated price: 13 750 – 21 250 EUR

Armand Lemo: Art deco lovas, 1925

»Szürke képmezőkön – mint egy krónika lapjain – bomlik ki a kun vitézzel hadakozó Szent László király története. A 11. századi cserhalmi csata során megesett leányrablást, üldözést és párviadalt a Képes Krónika is megörökítette, ez volt a szentté avatott magyar lovagkirály legendáriumának egyik központi eleme.«

Móricz Margit Vaszary János és Benkhard Ágoston tanítványaként járt a modern szemléletű Képzőművészeti Főiskolára az 1920-as években. 1926-ban elnyerte a Szinyei Társaság díját az ifjúsági kiállításon, majd külföldi tanulóévek következtek: három év Párizsban, három év Algériában. Pályakezdését és korai műveit meghatározta Vaszary tiszta színpalettája, elegáns formaképzése és könnyed ecsetkezése. Sikeres fiatal művészként 1938–39-ben elnyerte a római ösztöndíjat. Minden bizonnyal ehhez az időszakhoz köthető a most vizsgált, a Szent László-legendáriumot feldolgozó festménye is. Szürke képmezőkön – mint egy krónika lapjain – bomlik ki a kun vitézzel hadakozó Szent László király története. A 11. századi cserhalmi csata során megesett leányrablást, üldözést és párviadalt a Képes Krónika is megörökítette, ez volt a szentté avatott magyar lovagkirály legendáriumának egyik központi eleme. Az uralkodó és a kun vitéz küzdelmét ábrázoló jelenetsor népszerű volt a középkori magyar templomok falképein is. Néhány epizódja rímelt a sztyeppei nomád mitoszok ősi motívumaira, ezért egyes kutatók eurázsiai örökségként tekintenek rá. Közel negyven ábrázolás maradt fenn a történelmi Magyarország területén, a hazai kultúrtörténet páratlan kincseként. A 15. század kevés név szerint ismert festője, Aquila János a László-legendát több alkalommal is megfestette, az egyiket a ma már Szlovéniához tartozott Bántornya középkori templomában. A 19. századi régészek által feltárt falképciklust jól ismerték a századfordulón, még az 1914-es *Kincses Kalendáriomban* is megjelent „A turnicsai László-legendá” címmel. Móricz Margit saját festményén ennek a középkori freskónak az elemeit dolgozta fel modern, mégis archaizáló formában. Ahogy a Biblia papperum egyszerűsítette képregényes formára a templomfalon a legendát, úgy stílizálta a 20. századi művész – az art deco jegyében – történelmi témáját dekoratív képfüzérré.

„A turnicsai László-legendá” a Kincses Kalendáriomban, 1914

30 | Barta Mária

(Budapest, 1897 – 1969, Budapest)

Utca art deco sziluettel, 1930-as évek
Street with Art Deco Silhouette, 1930s

25,5 × 20 cm

Színes kollázs, papír | Collage on paper

Jelezve középen lent: BM | Signed lower middle: BM

PROVENIENCIA | PROVENANCE

· Egykor a művész hagyatékában

Kikiáltási ár: 550 000 Ft / 1 375 EUR

Becsérték: 750 000 – 1 300 000 Ft

Estimated price: 1 875 – 3 250 EUR

Henri Matisse: Jazz, 1943, MoMa, New York

31 | Gruber Béla

(Budapest, 1936 – 1963, Budapest)

Csendélet könyvekkel, újsággal, almákkal, 1962

Still Life with Books, Newspapers and Apples, 1962

28 × 38 cm

Vegyes technika, kollázs, papír | Mixed technique, collage on paper

Jelezve balra lent: Gruber Béla hagyatéki pecsét |

Signed lower left: inheritance stamp of Gruber Béla

KIÁLLÍTVA | EXHIBITION

· Győr, 1996

REPRODUKÁLVA | REPRODUCED

· Gruber Béla élete és művei.

Szerk.: Strakovitsné Gruber Ágota, 495. o. 948. kép

Kikiáltási ár: 1 200 000 Ft / 3 000 EUR

Becsérték: 1 500 000 – 3 000 000 Ft

Estimated price: 3 750 – 7 500 EUR

32 | Molnár C. Pál

(Battonya, 1894 – 1981, Budapest)

Szürrealista vízió
Surrealistic Vision

47 × 58 cm

Olaj, farost | Oil on fibre board

Jelezve jobbra lent: MCP MCP |

Signed lower right: MCP MCP

Kikiáltási ár: 550 000 Ft / 1 375 ELR

Becsérték: 700 000 – 1 200 000 Ft

Estimated price: 1 750 – 3 000 ELR

---

33 | Szász Endre

(Csíkszereda, 1926 – 2003, Mosdós)

Álmok tengerén, 1970
Surface of Dreams, 1970

62 × 35 cm

Akril, farost | Acrylic on fibre board

Jelezve jobbra lent: Szász Endre, Jelezve balra lent: 1970 |

Signed lower right: Szász Endre, Signed lower left: 1970

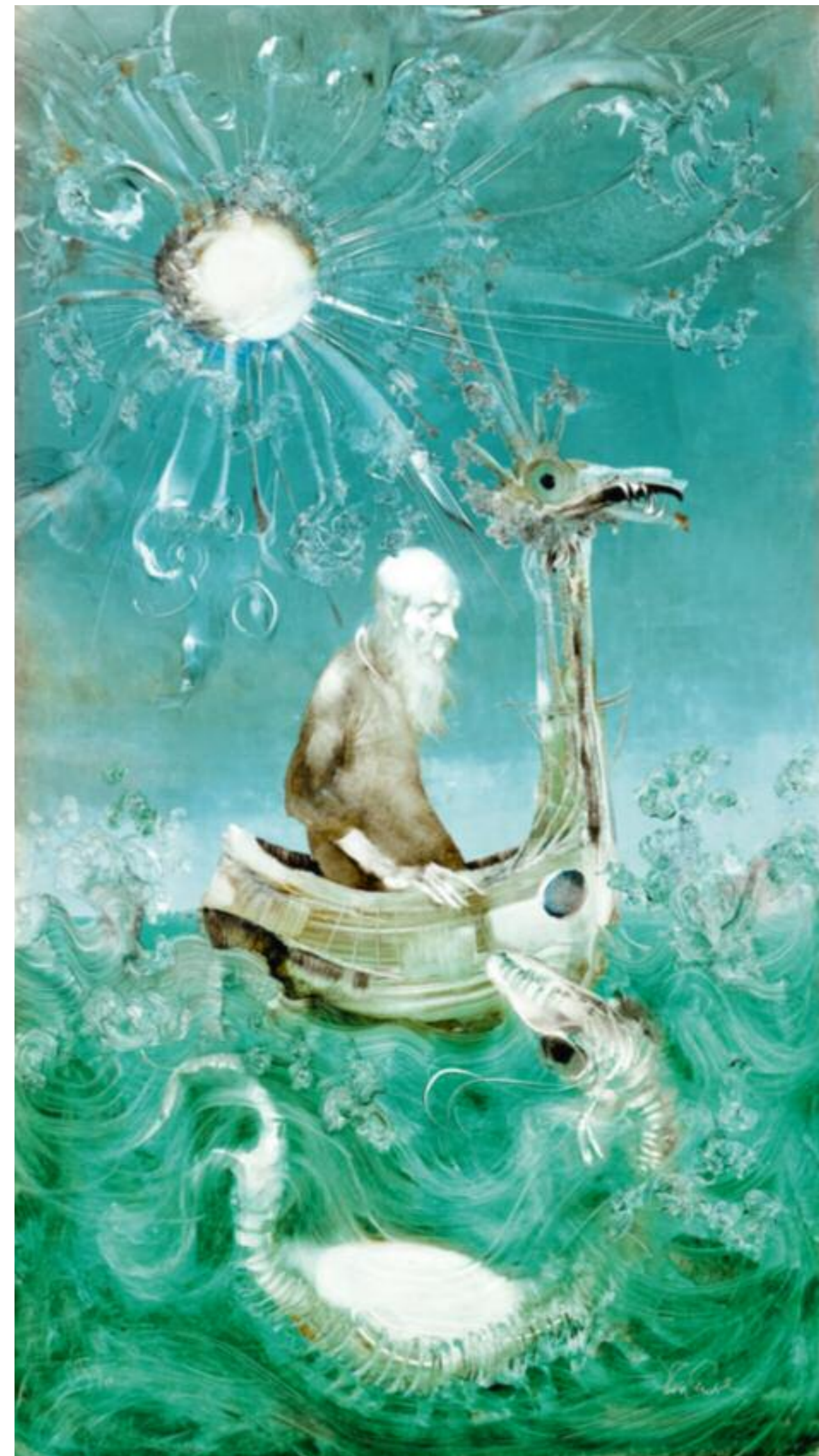

Kikiáltási ár: 550 000 Ft / 1 375 ELR

Becsérték: 1 100 000 – 2 200 000 Ft

Estimated price: 2 750 – 5 500 ELR

---

34 | Jaschik Álmos

(Bártfa, 1885 – 1950, Budapest)

Ahol a mesék születnek, 1915 körül

Where the Tales are Born, c. 1915

31 × 44,5 cm

Tempera, karton | Tempera on cardboard

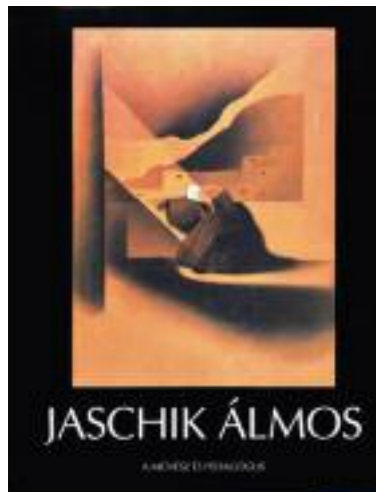
Jelzés nélkül, Hátoldalon autográf felirat: Jaschik Álmos Ahol a mesék születnek /tempera-rajz/, és 36-os kék kréta szám | Unsigned, On the reverse autograph inscription: Jaschik Álmos Ahol a mesék születnek /tempera-rajz/, and with number 36

REPRODUKÁLVA | REPRODUCED

- Modern magyar festészet. 1892–1919. Szerk.: Kieselbach Tamás, Kieselbach Galéria, Budapest, 2003, 288.
- Kratchwill Mimi: A szép könyv kultusza. A magyar gyermek-könyv-illusztráció történetéből. Art Limes, 2009/1., 46.

KIÁLLÍTVA | EXHIBITION

- Tavaszi Kiállítás, Nemzeti Szalon, 1915 (kat. 133.).

IRODALOM | LITERATURE

- (m. e.): Tavaszi kiállítás a Nemzeti Szalonban. Magyarország, 1915. április 16.
- A Nemzeti Szalon tavaszi kiállításának katalógusa. Nemzeti Szalon, Budapest, 1915.
- Jaschik Álmos. A művész és pedagógus. Szerk.: Prékopa Ágnes, Noran, Budapest, 2002.
- Modern magyar festészet. 1892–1919. Szerk.: Kieselbach Tamás, Kieselbach Galéria, Budapest, 2003.
- Kratchwill Mimi: A szép könyv kultusza. A magyar gyermek-könyv-illusztráció történetéből. Art Limes, 2009/1., 41–52.

Kikiáltási ár: 4 400 000 Ft / 11 000 EUR

Becsérték: 5 000 000 – 9 000 000 Ft

Estimated price: 12 500 – 22 500 EUR

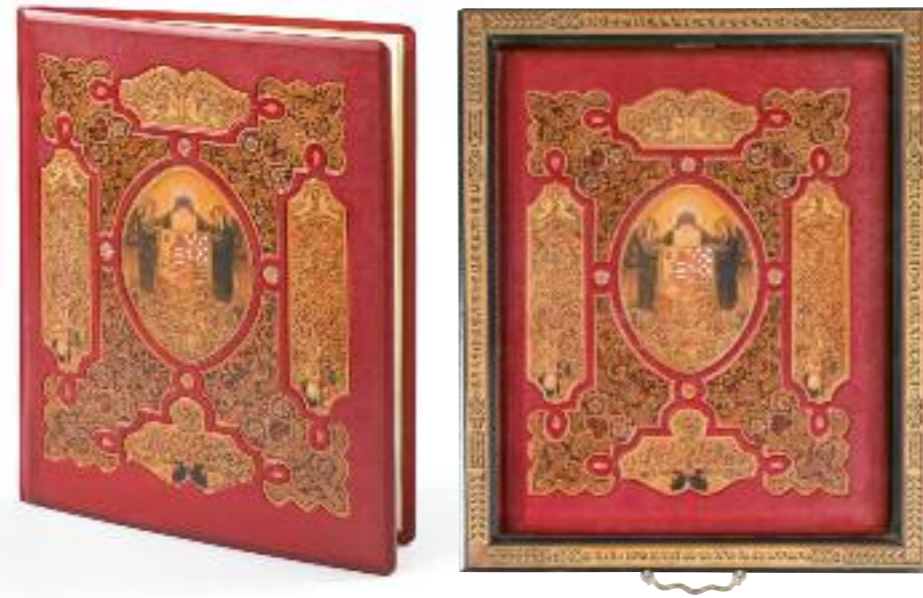

»Mítoszaink talán tévelyegnek, de bármily tétován is, az igaz cél felé haladnak, míg a materialisztikus »haladás« csak az ásító szakadék felé vezet, a gonosz hatalmának vaskoronája felé«

J. R. R. TOLKIEN

Tündék otthona A Gyűrűk Ura alapján (illusztráció: Tara Rueping)

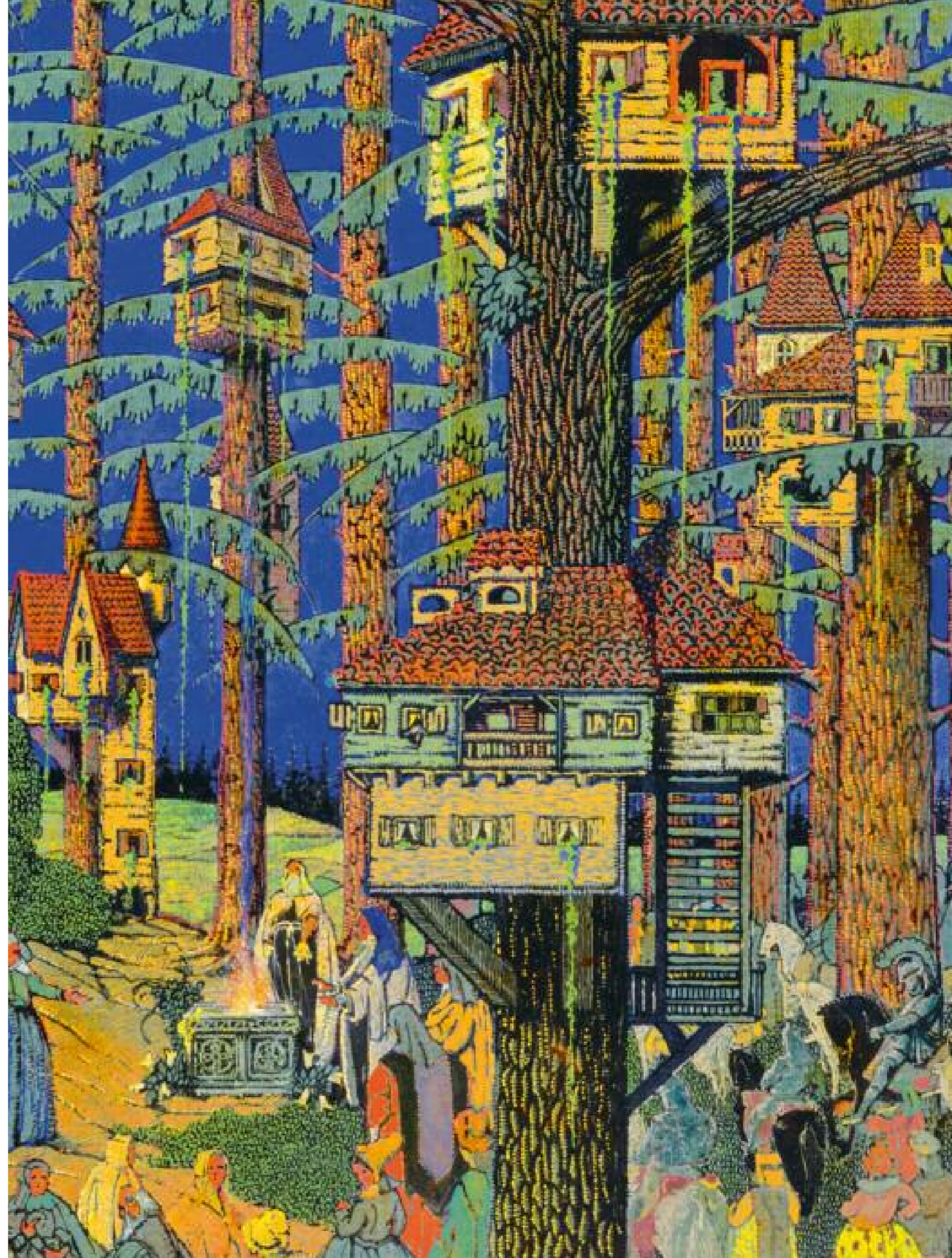

Jaschik Álmos: Trianoni díszablum – A teljes magyar politikai elit köszönete és szimbolikus főhajtása Lord Rothermere számára, 1929

Mikor J. R. R. Tolkiennek még eszébe sem jutott, hogy oxfordi nyelvészprofesszorként megírja *A Gyűrűk Ura* univerzumát, Jaschik Álmos vékony ecsetjével már megteremtette a fantasy műfaját. A denevérszárnyas gallérú, varázslószakállas óriás törökülésben ül a gótikus emelvény tetején. Körülötte függőleges szálfák, törzsein apró lombházak sorakoznak. Alul középkori polgárok sereglenek az oltárkövön mágikus tüzeket gyújtó mágusok köré. Mintha az Arthurdokor világában járnánk, jobb oldalról páncélos lovagok érkeznek teljes fegyverzetben. A művész túlpontosan pettyegette és rovátkolta a minuciózusan kialakított fantasztikus kompozíciót. »Mítoszaink talán tévelyegnek, de bármily tétován is, az igaz cél felé haladnak, míg a materialisztikus »haladás« csak az ásító szakadék felé vezet, a gonosz hatalmának vaskoronája felé» – tanította Tolkien. Jaschik autonóm gondolkodású művészegénység volt, akit leginkább modern szellemiségű, neves magániskolájáról ismerünk, de dolgozott a Nemzeti Színházban is, és a keze alól került ki a második pengő bankjegysorozat. Fiatal művészként a századforduló szecessziós álomvilágából táplálkozott és szépirodalmi ihletettséggel, szabadon csapongó képzelőerejéből. Ebből sarjadt ki most vizsgált „fantasy” festménye is, amely szerepelt a Nemzeti Szalon 1915-ös tavaszi kiállításán. Fantasztikus karaktere mellett a kritika sem tudott elmenni, a Magyarország hírlapírója szerint „Jaschik Álmos élénk fantáziáról, rajzbeli finomságairól számol be *Ahol a mesék születnek* című temperája”.

Franz, Marie-Louise von. Archetipusos minták a mesékben. Budapest, Édesvíz Kiadó, 1998

35 | Gimes Lajos

(Miskolc, 1886 – 1945, Miskolc)

Budapesti részlet a Szent István Bazilikával
Detail of Budapest with the Saint Stephen's Basilica

56 × 69,5 cm

Olaj, vászon kartonon | Oil, canvas on cardboard

Jelezve jobbra lent: Gimes | Signed lower right: Gimes

Kikiáltási ár: 340 000 Ft / 850 ELR

Becsérték: 550 000 – 750 000 Ft

Estimated price: 1 375 – 1 875 ELR

Deák Ferenc tér, háttérben a Szent István-bazilika.
Fortepan / LVATERV

Kilátás a Gellérthegyről
a Gellért szálló és
a Szabadság híd irányába,
1943
(fotó: Dienes Balázs /
Fortepan)

36 | Háry Gyula

(Zalaegerszeg, 1864 – 1946, Budapest)

Budapest – Vurstli a Gellért-hegyen
háttérben a Szabadság híddal
(korábban Ferenc József híd,
Fővám téri híd, Vármház téri híd), 1909
Side-Show on Gellért Hill with the
Liberty Bridge in the Background, 1909

71 × 95 cm

Olaj, vászon | Oil on canvas

Jelezve jobbra lent: Budapest 1909 Háry Gy.

Signed lower right: Budapest 1909 Háry Gy.

Kikiáltási ár: 1 400 000 Ft / 3 500 ELR

Becsérték: 2 200 000 – 3 400 000 Ft

Estimated price: 5 500 – 8 500 ELR

37 | Reichl Kálmán

(Budapest, 1879 – 1926, Budapest)

Virágárusok a Rákóczi úton (korábban Kerepesi út)
a Szent Rókus kápolnával, előtérben
a Mária Immaculata szobor, 1910 körül
The Rákóczi Street with the Rókus Chapel
and the Maria Immaculata Statue, c. 1910

93 × 134 cm

Vegyés technika, karton | Mixed technique on cardboard

Jelezve jobbra lent: Reichl Kálmán |

Signed lower right: Reichl Kálmán

Kikiáltási ár: 1 800 000 Ft / 4 500 EUR

Becsérték: 2 600 000 – 3 800 000 Ft

Estimated price: 6 500 – 9 500 EUR

Rákóczi út – Gyulai Pál utca sarok,
Szent Rókus-kápolna, 1956

Perrott Csaba Vilmos: Budapesti látkép a Rákóczi úttal,
1910-es évek, magántulajdon

Reichl Kálmán építészeti tanulmányai mellett festészetet tanult Nagybányán Hollósy Simonnál. A századfordulótól kezdve rendszeresen szerepelt a Műcsarnok és a Nemzeti Szalon kiállításain. Neves középületei mellett (Kelenföldi Erőmű, Cukor utcai iskola stb.) szecessziós ízű városi látképeiről ismert.

Batthyány Gyula

A Napkirály udvarában

38 | Batthyány Gyula

(lkervár, 1887 – 1959, Budapest)

A Napkirály udvarában, 1928

In the Court of the Sun King, 1928

80 × 100 cm

Olaj, vászon | Oil on canvas

Jelezve jobbra fent: Batthyány 1928, A hátoldalon a római magyar kiállítás raglapja, valamint göteborgi és stockholmi kiállítások pecsétjei. | Signed upper right: Batthyány 1928, On the reverse: label of the Hungarian exhibition in Rome, and some stamps of exhibitions in Gothenburg and Stockholm.

KIÁLLÍTVA | EXHIBITION

- Mostra d'Arte Ungherese, Palazzo dell'Esposizione, Róma, 1928 (Raggio di sole).
- Ungersk Konst, Liljevalchs Konsthall, Stockholm, 1928 (Solsken).
- Utställning av Ungersk Konst, Konsthallen, Göteborg, 1928 (Solsken).
- Utställning av Ungersk Konst, Radhus, Malmö, 1928 (Solsken).
- Képző- és iparművészeti kiállítás, Kecskemét, 1929 (A Napkirály udvara).

REPRODUKÁLVA | REPRODUCED

- Molnos Péter: Gróf Batthyány Gyula. Az elveszett Magyarország festője. Budapest, 2007, 88. kép
- Molnos Péter: Count Gyula Batthyány. Painter of a Lost Hungary. Budapest, 2007, 88. kép.

Kikiáltási ár: 26 000 000 Ft / 65 000 EUR

Becsérték: 28 000 000 – 38 000 000 Ft

Estimated price: 70 000 – 95 000 EUR

Batthyány Gyula: Firenzei este, 1927, magántulajdon

»Az állam én vagyok«

XIV. LAJOS

A luxus otthona

Mikor XIV. Lajos, a fényes Napkirály azt mondta, hogy „az állam én vagyok”, nemcsak egy végletekig központosított, az uralkodó kénye-kedve szerint forgó abszolút monarchiát teremtett meg, hanem a világ első számú luxuspiacát is. A minőségnek, a kifinomultságnak és az eleganciának azt a magas szintű elvárásrendszerét, amely mind a mai napig motorja a francia gazdaságnak. A gloire lehanyatlása után, az art deco idején is a napkirályi „igényeket” kiszolgáló professzionális kézművesek mentették meg a párizsi luxuspárt a hatékony német gyártósorok nyomulásától, és ez tartja a mai francia nemzetgazdaságot is – a legjobb luxusmárkákat tömörítő LVMH cégcsoportnak köszönhetően – a globális élvonalban. A kifinomult festőgróf, Batthyány Gyula jól ismerte a kelleme és a művészet kvalitásait. Híres, világszerte sok helyen kiállított képén nem véletlenül idézte meg XIV. Lajost, a Napkirályt, versailles-i kastélyának kertjében.

A Napkirály élete óraműpontossággal működő, szigorú etikett szerint zajlott a versailles-i palota falai között. Nyolckor ébredt, rögtön megkapta a parókáját, majd kezdetét vette a két órán át tartó öltözködési ceremónia. A törülközős dörzsölést és ájtatosságot is tartalmazó eseményt színházi produkcióként élvezhette az udvari előkelők válogatott köre. A király az öltözködés után fogadta minisztereit és szeretőit. Ezután következett a levesektől és desszertektől rogyadozó „hétköznapi” asztal körbeülése és a bőséges ebéd elfogyasztása. Ha az államügyek megengedték, délután sor kerülhetett egy kis szórakozásra is, legyen az biliárdozás, vadászat vagy egy könnyű séta a versailles-i kastély vonalzóval és körzővel tervezett, kertművészek által gondozott csodálatos parkjában. Batthyány Gyula festményén egy ilyen jelenet látható, amikor XIV. Lajos teljes udvartartása kivonul a szabadba.

A versailles-i kastély főépülete

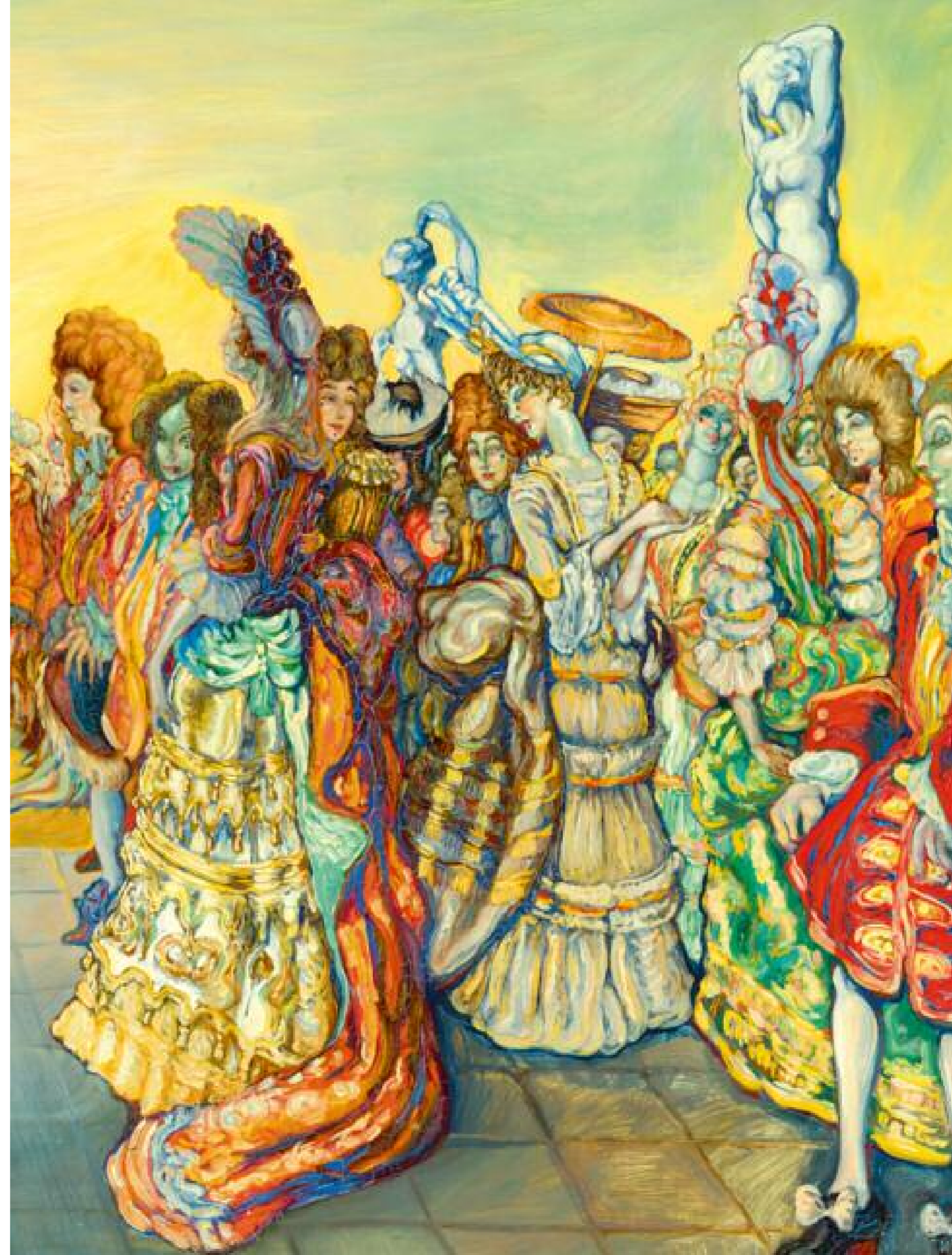
A Napkirály udvarában

Az elegáns felöltöket, fodros szoknyákat, színes harisnyákat, toronyozott parókákat, masnis magassarkú cipőket viselő urak és hölgyek izgatott tömege tölti be a kerti jelenet előterét. A francia park gondosan nyírt bokrait nem látjuk, csak a sétatut szegélyező karcsú női aktszobrok magasodnak a várakozó előkelők fölé. A fiatal arisztokraták, szép reményű márkinők, öreg államminiszterek, kitüntetett grófok, ártatlan naivák és ravasz udvaroncok duruzsoló, pletykákat sugdosó, nyugtalan sokasága kettéválik, ahogy az ország korlátlan ura, a Napkirály közeledik. Az udvari etikettet követő módon, elegánsan lépdelő uralkodó végighalad az összesereglett hívek kettős sorfala között. Mögötte, a versailles-i kastély tömbjén túl lebukik a nap, ragyogó fényaurába vonva be azt a korlátlan hatalmú királyt, aki körül úgy forgott a francia világmindenség, mint naprendszer a saját napja körül.

„Egy nagy történelmi név viselője kér bebocsátást a műtörténelembe” – kezdte beszámolóját *A Gyűjtő* című lap a fiatal gróf Batthyány Gyula első, 1914-es gyűjteményes tárlatáról. Arisztokratizmusa, származásának, megjelenésének előkelősége és eleganciája szinte valamennyi korabeli műkritikusát „megihlette”. Első kritikáit olvasva jól érzékelhető a művészeti írók megkönnyebbülése: végre nem anatókozó műkedvelő, hanem igazi művész került ki a legfelsőbb arisztokrácia köreiből. Ráadásul egy olyan alkotó, akinek unikális esztétikai univerzuma egymástól egészen távol eső forrásokból táplálkozott, kitapintható benne a századfordulós Beardsley dekadens vonalkultusza, a perzsa miniatűrök sűrű komponálása, El Greco manierista figurái vagy épp az orosz balett egzotikus kosztümjei. Bár Batthyány arisztokrata felmenői – Rákóczi Ferenc volt fejedelemmel ellentétben – nem jártak a Napkirály udvarában, a festőgróf a 20. században, a művészeti képzelet szárnyain mégis elrepülhet a 17. századi Versailles-ba.

A versailles-i kastély belső udvara

39 | José Camins Rebull
(1876 – ?)

Parque Güell
Parque Güell

80 × 90 cm

Olaj, vászon | Oil on canvas

Jelezve balra lent: J. Camins |

Signed lower left: J. Camins

A Gaudí által tervezett Güell park kőből emelt terasza

40 | Jean-Emile Du Marboré

(Párizs, 1896 – 1933, Párizs)

Virágok art deco vázában, 1924

Flowers in Art Deco Vase, 1924

131 × 89 cm

Olaj, vászon | Oil on canvas

Jelezve jobbra lent: du Marboré 24 |

Signed lower right: du Marboré 24

RODALOM | LITERATÚRA

• L'Amour de l'art: revue mensuelle, 1934/1., 287.

• C. Chevet: Du Marboré n'est plus. Septimanie, 1934/11.

Kikiáltási ár: 3 400 000 Ft / 8 500 EUR

Becsérték: 4 600 000 – 8 500 000 Ft

Estimated price: 11 500 – 21 250 EUR

Joan Miró: Virágcsendélet, 1918, Milwaukee Művészeti Múzeum

A monumentális hatású, szőnyegszerűen villódzó virágcsendélet a kubizmusba beleszerelmesedő, 1920-as évekbeli Párizs friss leheletét hordozza. Egy olyan kompozíció, amelyre a legkevésbé sem illik a „csendélet” műfaj csendes mozdulatlanságot sugalló előtagja. A vastag szirmú, bazsarózsaként nyíló virágok tűzijáték-petárdaként robbannak egymás mellett. Alkotójuk, a párizsi születésű francia Jean-Emile Du Marboré (1896–1933) sötét árnyékokkal és világító csúcsfénnyekkel, plasztikus formákként modellált minden egyes szarát, levelet és szirmot, mint ahogy húszas évekbeli kubista társai, például a fiatal Joan Miró „rajzos” karakterű korai csendéletein. A lilák, kékek, bordók és rózsaszínek vibráló hatást keltenek az apró, függőleges ecsetnyomokból felépített tarka háttér előtt. Du Marboré a virágokat egy széles hasú, kék jelenetekkel telefestett vázába tűzte a műtermi asztalon, talán egy art deco edénybe, talán egy olyan fajanszkorsóba, ame-

lyet családja egykori otthonában, Sarreguemines-ben készítettek az iparművészek. Az asztal síkját jelölő színes mező teljesen feloldódik a dimenziók között, Klee-t idéző geometrikus absztrakt elemek kergetik egymást vidáman, mintha városokat és hegyeket stilizálnának, amelyek fölött jelenésként lebeg Du Marboré kedves fő témája, a virágcsokor.

Du Marboré az első világháború után népszerűvé váló, széles iskolává duzzadó – és az art decoba belecsatlakozó – posztkubizmus fiatalon elhunyt képviselője. Jean-Emile Pitsch néven látta meg a napvilágot Párizsban, a Németországhoz csatolt Sarreguemines-ből menekülő család sarjaként. Művésznevét a három méter magas, pireneusokbeli hegycsúcs, a Tour du Marboré után választotta magának. Hivatalos akadémikus tanulmányokat nem folytatott, mint oly sok avantgárd pályatársa, a montparnasse-i szabadiskolákban képezte magát. 1920-tól kezdve rendszeresen kiállított a párizsi modernnek több rangos fórumán, a Salon d'Automne és a Salon des Indépendants tárlatain, valamint a Salon des Tuileries bemutatóin. Montmartre-i műteremszomszédja és jó barátja a japán származású, naiv hangú állatfestményeiről ismert Sei Koyanagui volt. (A másik párizsi japán modern mestert, Foujitat is jól ismerte, hiszen kubizáló portrét festett róla műtermében.) A húszas évek első felében számos folyóiratban jelentek meg fametszetei. A kubizmussal rokon, de egyéni hangú művészetére a neves műkritikus, Fritz-René Vanderpyl figyelt fel, majd hamarosan rátaláltak a francia műgyűjtők is. A Paul Duplessis de Pouzilhac által szerkesztett művészeti magazin, a *Septimanie* (ahol korai korszakában metszetei szerepeltek) fájó szavakkal búcsúzott a fiatalon, 1933-ban elhalálozott tehetségtől: „Du Marboré hamar hírnevet szerzett. A Függetlenek és az Őszi Szalon egyesületi tagjává vált, alapítójává a Tuileries vásárnak, nagyon egyéni hangú csendéleteire, aktjaira és virágjaira gyorsan felfigyeltek. Ragyogó jövő állt előtte.” Bár nem futhatta be a neki rendelt pályát, Du Marborétól őriz alkotást a Pompidou Center: egy kikötői tájképet és egy női aktot. Munkásságára a közelmúltban vetült újra reflektorfény.

Jean Du Marboré: Álló női akt, 1933, Centre Pompidou, Párizs

41 | Lovaghy Dénes

(Zirc, 1887 – 1918, Nagymuzsaly)

Erdélyi táj ősze (Kökörsvirágzás), 1916

Transylvanian Landscape in Autumn (Blooming
Anemone), 1916

82 × 124 cm

Olaj, vászon | Oil on canvas

Jelezve jobbra lent: Lovaghy D. 16 |

Signed lower right: Lovaghy D. 16

Kikiáltási ár: 1 300 000 Ft / 3 250 EUR

Becsérték: 2 600 000 – 3 800 000 Ft

Estimated price: 6 500 – 9 500 EUR

Kádár Géza: Kökörsvirágzás, 1912 körül, magántulajdon

Huszár Vimos: A fészker (Hooiberg), 1907 körül,
Magyar Nemzeti Galéria, Budapest

42 | Glatz Oszkár

(Budapest, 1872 – 1958, Budapest)

Napsütötte táj, 1900-as évek
Sunlit Landscape, 1900s

90 × 121 cm

Olaj, vászon | Oil on canvas

Jelezve jobbra lent: Glatz | Signed lower right: Glatz

IRODALOM | LITERATURE

· Lázár Béla: Glatz Oszkár. Művészet, 1911/8., 335–342.

· Glatz Oszkár. Kiskunhalasi Őszi Tárlat 2023.

Szerk.: Szakál Aurél, Thorma János Múzeum,
Kiskunhalas, 2023.

Kikiáltási ár: 3 800 000 Ft / 9 500 ELIR

Becsérték: 6 000 000 – 9 000 000 Ft

Estimated price: 15 000 – 22 500 ELIR

Glatz Oszkár: Tavaszi rét, 1910-es évek, magántulajdon

Ferenczy Károly: Őszi Izvora, 1909, Ferenczy Múzeumi Centrum, Szentendre

A fiatal Glatz Oszkár remeteként vonult el az erdélyi havasokba, hogy müncheni naturalista festőtudását levetkezve megértse a nagybányai művésztelepet forrongásban tartó színek tudományát. Ennek az askéta periódusnak eredményeként született meg az az impresszionista ragyogással teli festészet, amellyel Glatz művészetét azonosítjuk. Nem véletlenül írta Glatzról szóló pályaképében Lázár Béla a következőket: „Bizonyos, hogy aki a tájat nézve meg tud szabadulni egyéni érdekeitől, »gondtól, félelemtől, babonától«, az gyönyörködni is tud a természetben. De azért egészen mást lát meg benne a festő is, a laikus is. A festő

Glatz Oszkár: Erdélyi táj (Gyerekek a domboldalon), 1905 körül, magántulajdon

Glatz Oszkár: Hegyi tanya (Erdély határán, Tanya a Töröcsvári szorosban), 1906 körül, magántulajdon

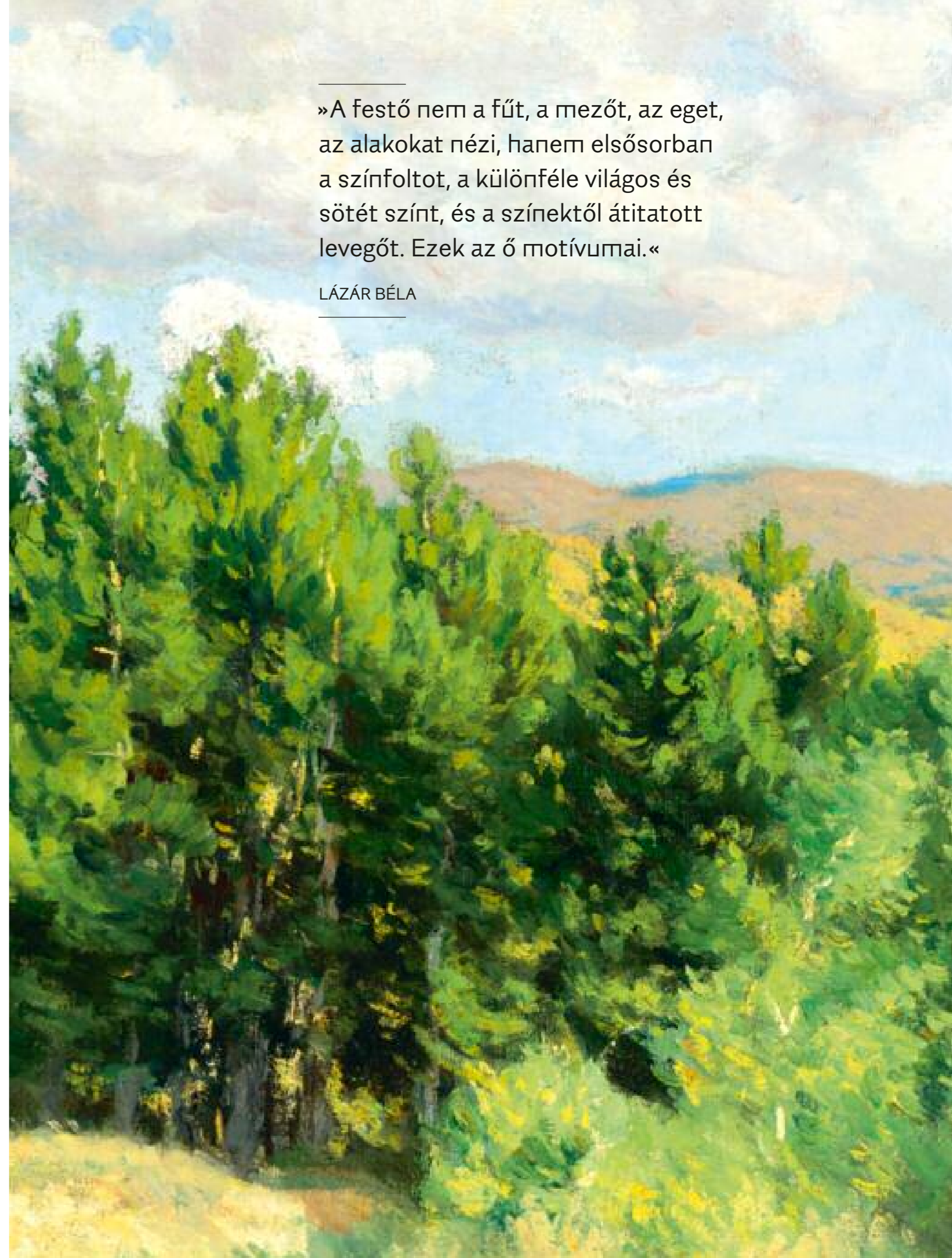
nem a fűt, a mezőt, az eget, az alakokat nézi, hanem elsősorban a színfoltot, a különféle világos és sötét színt, és a színektől átítatott levegőt. Ezek az ő motívumai. De még itt sem áll meg. Ő a motívumaiból csak kiindul. A festő szemében a művészeti szép a megtalált kifejezési forma; csak ha a természeti szépben lappangó új művészeti szépet felismeri és megtalálja hozzá az ezt kifejező eszközöket is, csak akkor nyugszik meg a művész, az alkotásban.” A Glatz korai korszakából való gyöngyszemeknek vitathatatlan helye van a legkvalitásosabb nagybányai képek között. A legjobb szemű gyűjtők vásároltak festményeiből: a magyar műgyűjtés aranykorának olyan kiválóságai, mint Nemes Marcell, Kohnér Adolf, Fruchter Lajos vagy Herzog Mór Lipót. A Herzog-gyűjteményben a plein air Glatz a francia modernség olyan nagyjaival szerepelt együtt, mint Gauguin, Cézanne vagy az impresszionizmus legragyogóbb csillagai, Claude Monet és Edgar Degas. Ezt a kifinomult impresszionisztikus kvalitást érezni a most vizsgált napsütötte tájképen is.

Glatz Oszkár: Az őszi színei, 1922, magántulajdon

»A festő nem a fűt, a mezőt, az eget, az alakokat nézi, hanem elsősorban a színfoltot, a különféle világos és sötét színt, és a színektől átítatott levegőt. Ezek az ő motívumai.«

LÁZÁR BÉLA

43 | Gundelfinger Gyula

(Korompa, 1833 – 1894, Korompa)

Szabadban (Alkonyati táj óriás tölgyvel és kunyhóval), 1876

In the Open-Air (Twilight View with Oak Tree and Hut), 1876

33 × 50 cm

Olaj, vászon | Oil on canvas

Jelezve balra lent: Gundelfinger München 1876 |

Signed lower left: Gundelfinger München 1876

PROVENIENCIA | PROVENANCE

· Egykor a művész családjának, majd örököseinek tulajdonában

Kikiértési ár: 3 400 000 Ft / 8 500 EUR

Becsérték: 4 000 000 – 5 500 000 Ft

Estimated price: 10 000 – 13 750 EUR

Gundelfinger Gyula: Szinye-Lipócz vidéke, 1873, Magyar Nemzeti Galéria, Budapest

Gundelfinger Gyula: Tájkép (Sáros vára), 1876, Magyar Nemzeti Galéria, Budapest

44 | P. Kováts Ferenc
(Nagybánya, 1911 – 1983, Nagybánya)

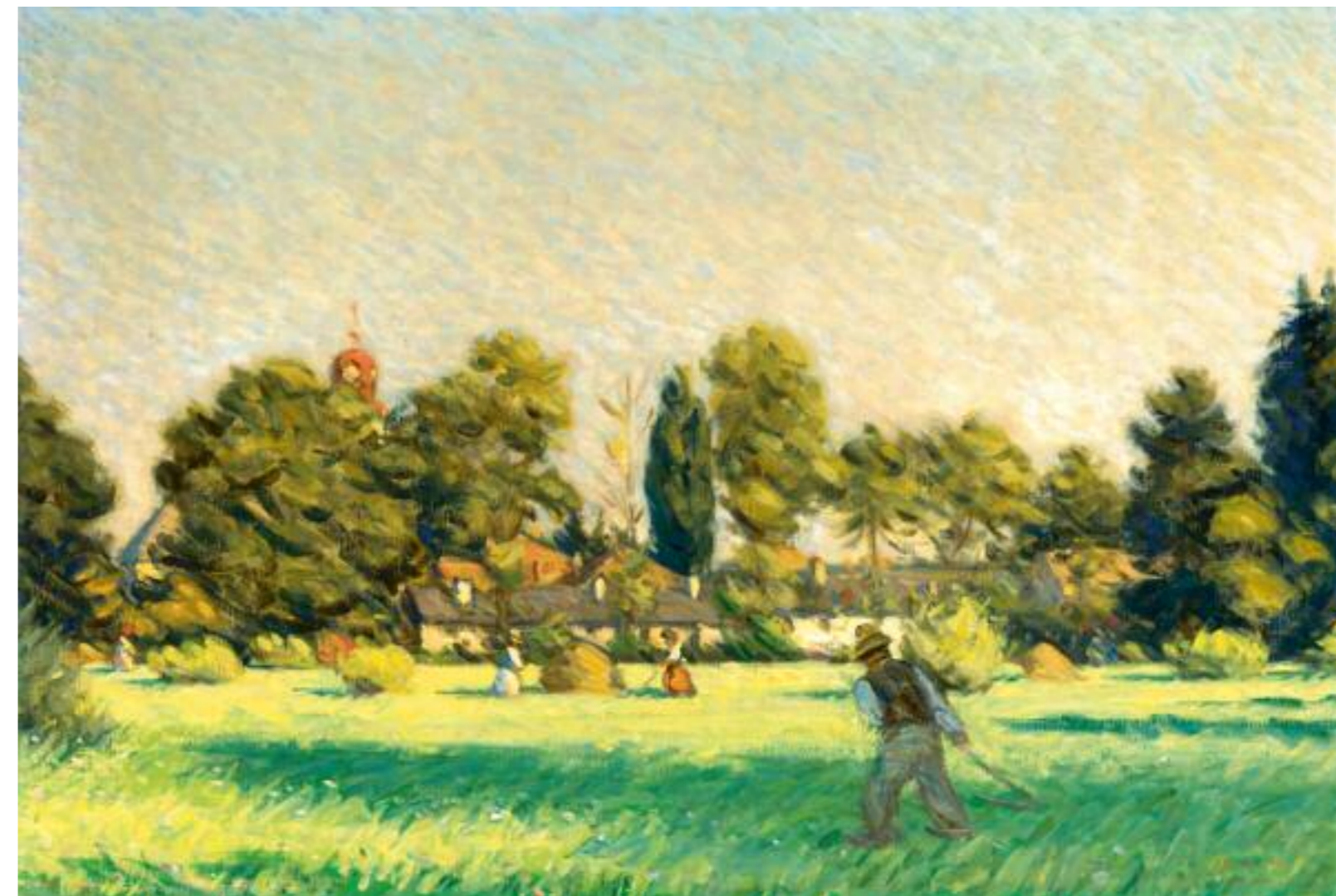
Felhővonulás Nagybánya felett
Cloud Migration over Nagybánya

52 × 76 cm
Olaj, vászon | Oil on canvas
Jelezve jobbra lent: P. Kováts Ferenc, Hátoldalon autográf felirat:
Festette: P. Kováts Ferenc | Signed lower right: P. Kováts Ferenc,
On the reverse autograph inscription: Festette: P. Kováts Ferenc

---

Kikiáltási ár: 480 000 Ft / 1 200 ELJR
Becsérték: 850 000 – 1 300 000 Ft
Estimated price: 2 125 – 3 250 ELJR

---

45 | Mikola András
(Nagypeleske, 1884 – 1970, Nagybánya)

Zöld mező Nagybánán
On the Green Field in Nagybánya

65 × 95 cm
Olaj, vászon | Oil on canvas
Jelezve jobbra lent: Mikola | Signed lower right: Mikola

Kikiáltási ár: 500 000 Ft / 1 250 ELJR
Becsérték: 600 000 – 1 000 000 Ft
Estimated price: 1 500 – 2 500 ELJR

---

46 | Ilosvai Varga István

(Kunhegyes, 1895 – 1978, Budapest)

Nagybánya, 1929

Nagybánya, 1929

55 × 67 cm

Olaj, vászon | Oil on canvas

Jelezve jobbra lent: Ilosvai Varga I. 929 |

Signed lower right: Ilosvai Varga I. 929

KIÁLLÍTVA | EXHIBITION

· Ilosvai Varga István (1895–1978) emlékkiállítás.
MűvészetMalom, Szentendre, 2005.

REPRODUKÁLVA | REPRODUCED

· Modern magyar festészet, 1919–1964.

Szerk.: Kieselbach Tamás, Kieselbach Galéria,
Budapest, 2004, 103. kép.

· Ilosvai Varga István (1895–1978) emlékkiállítás.
MűvészetMalom, Szentendre, 2005.

IRODALOM | LITERATURE

· Csapó György: Ilosvai Varga I. Képzőművészeti Alap,
Budapest, 1980.

· Nagybánya művészete. Kiállítás a nagybányai művésztelep
alapításának 100. évfordulója alkalmából. Szerk.: Nagy Ildikó,
Magyar Nemzeti Galéria, Budapest, 1996.

· Ilosvai Varga István (1895–1978) emlékkiállítás.
MűvészetMalom, Szentendre, 2005.

Kikiáltási ár: 26 000 000 Ft / 65 000 EUR

Becsérték: 32 000 000 – 48 000 000 Ft

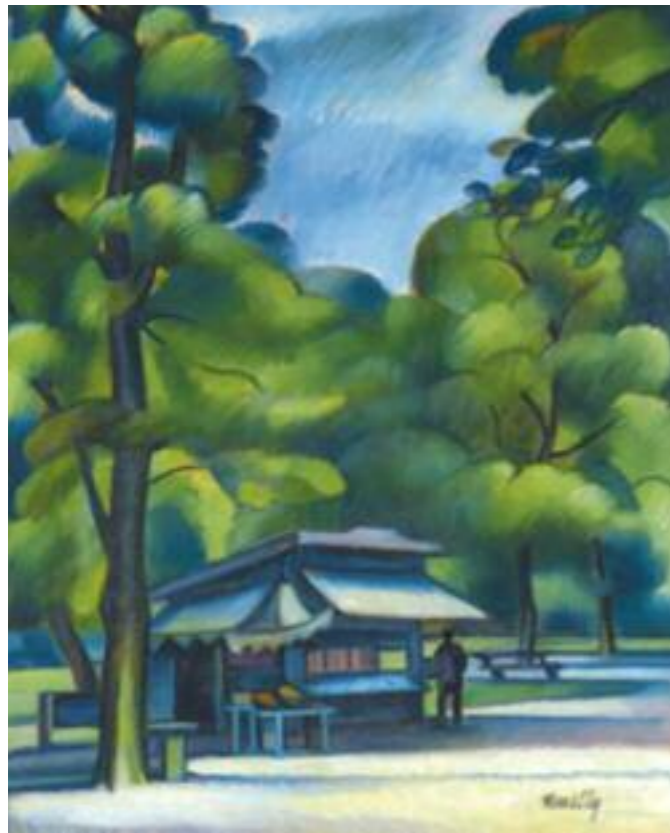
Estimated price: 80 000 – 120 000 EUR

Perrott Csaba Vilmos: Falurészlet (Nagybánya), 1920-as évek,
Magyar Nemzeti Galéria, Budapest

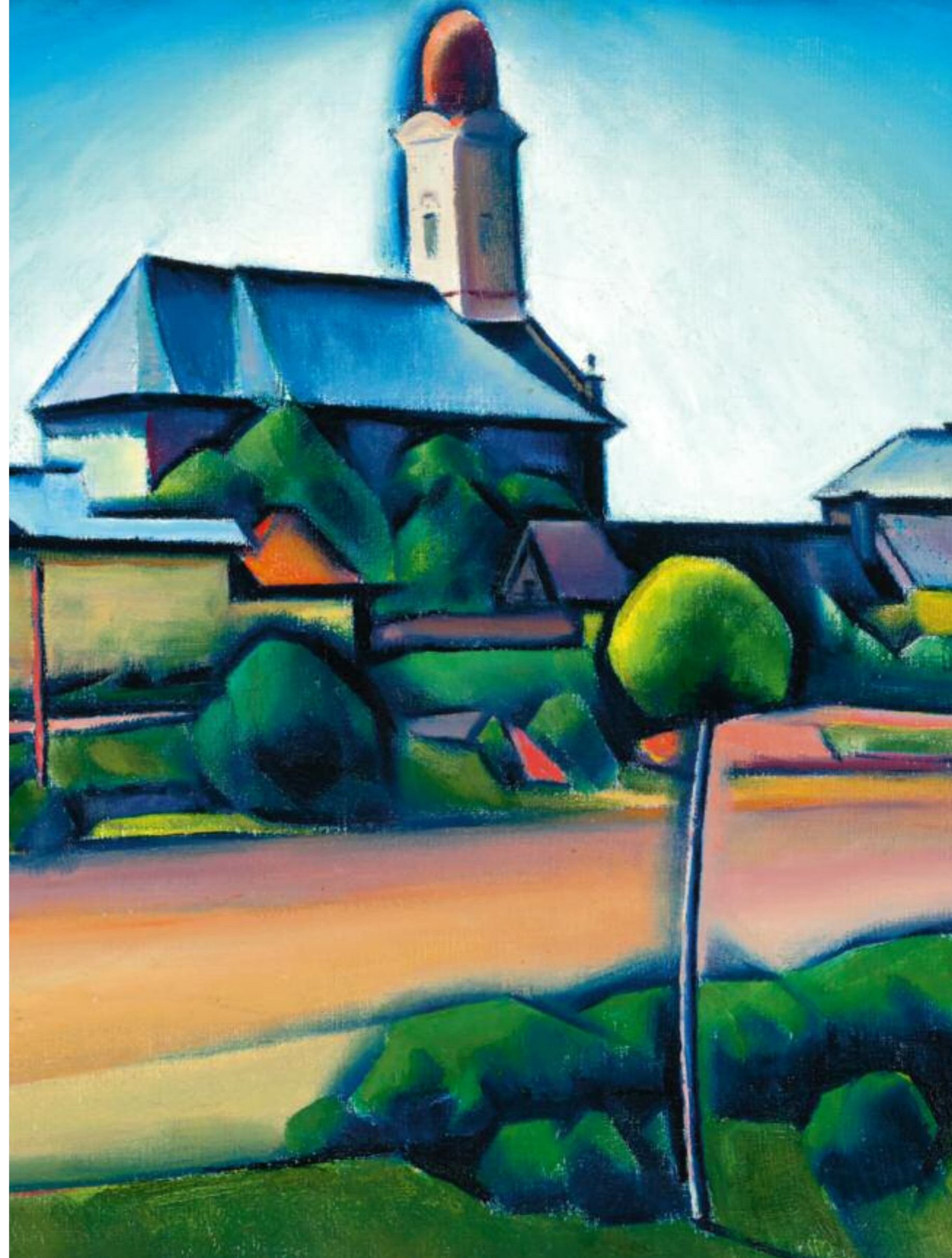
»a most vizsgált, posztkubista síktördeléssel és erős színátmenetes fényköltészettel kialakított festmény nem itt született, hanem Nagybányán, ahol Ilosvai 1929 és 1931 között töltötte a nyarakat, és ahol olyan rokon szellemű művészek dolgoztak ekkor, mint Ziffer Sándor vagy Perlrott Csaba Vilmos«

Kmetty János: Városliget, 1912 körül, magántulajdon

Ilosvai Varga István életművét nem Nagybányához kötjük, de a most vizsgált kubizáló látképe mégis a Máramaros megyei kisváros legjobb művei közé sorolható. A cézanne-i geometrizálás hűvös eleganciájának szellemében született kompozíciót a református templom jellegzetes kúpja és a köré szervezett misztikus fényudvar dominálja. Ilosvai hosszú utat tett meg Nagybányáig: a kiugrott joghallgató az alföldi iskola festőiségével indult, de Párizsban megbabonázta Van Gogh, majd Tihanyi Lajoson keresztül a Nyolcak esztétikája, végül Szentendre különleges miliójében talált rá a megfelelő környezetre. „Ha ott maradtam volna

a Kunságban – emlékezett vissza –, lehet, hogy alföldi festő lettem volna. De ott nem találtam meg azt a festői motívumot, amit kerestem, az Alföldön nem találtam meg a konstrukciót.” Az Ilosvai Varga által említett „konstrukció” az a bizonyos szerkezetes rendszer, a cézanne-i, kubisztikus látásmód, amelyet sokan kerestek az 1920–30-as években, és amelynek végül Szentendre lett az ihlető „fővárosa” – ahol Ilosvai Varga is megtelepedett a harmincas években. De a most vizsgált, posztkubista síktördeléssel és erős színátmenetes fényköltészettel kialakított festmény nem itt született, hanem Nagybányán, ahol Ilosvai 1929 és 1931 között töltötte a nyarakat, és ahol olyan rokon szellemű művészek dolgoztak ekkor, mint Ziffer Sándor vagy Perlrott Csaba Vilmos. A nagybányai szabadiskola épp ekkor ment keresztül egy „megfiatalodási” fázison, ahogy Szücs György írja a nagy Nagybánya-katalógusban: „A kolónia történetében 1930 körül jelentkeztek az utolsó megújulási hullám képviselői, akik világnézetükben baloldali értékeket követtek, stílusban a kubizmus eredményeit egyesítették az új tárgyilagosság dekoratív megoldásaival.”

47 | Boemm Ritta

(Lőcse, 1868 – 1948, Budapest)

Kerti virágok, 1910-es évek
Garden with Flowers, 1910s

60,5 × 75 cm

Olaj, vászon | Oil on canvas

Jelezve jobbra lent: Boemm Ritta |
Signed lower right: Boemm Ritta

Kikiáltási ár: 750 000 Ft / 1 875 EUR
Becsérték: 1 300 000 – 2 400 000 Ft
Estimated price: 3 250 – 6 000 EUR

Lucien Simon: A modell és a festmény,
Musei di Genova

48 | Zemplényi Tivadar

(Eperjes, 1864 – 1917, Budapest)

Narancsot hámozó fiatal lányok
Young Girls Peeling Oranges

73 × 53 cm

Olaj, vászon | Oil on canvas

Jelezve balra lent: Zemplényi Tivadar |
Signed lower left: Zemplényi Tivadar

Kikiáltási ár: 1 400 000 Ft / 3 500 EUR
Becsérték: 2 400 000 – 3 800 000 Ft
Estimated price: 6 000 – 9 500 EUR

49 | Koszta József

(Brassó, 1861 – 1949, Budapest)

Napfénytől világító fehér házak, 1920-as évek
Sunlit White Houses, 1920s

51 × 70 cm

Olaj, vászon | Oil on canvas

Jelezve jobbra lent: Koszta | Signed lower right: Koszta

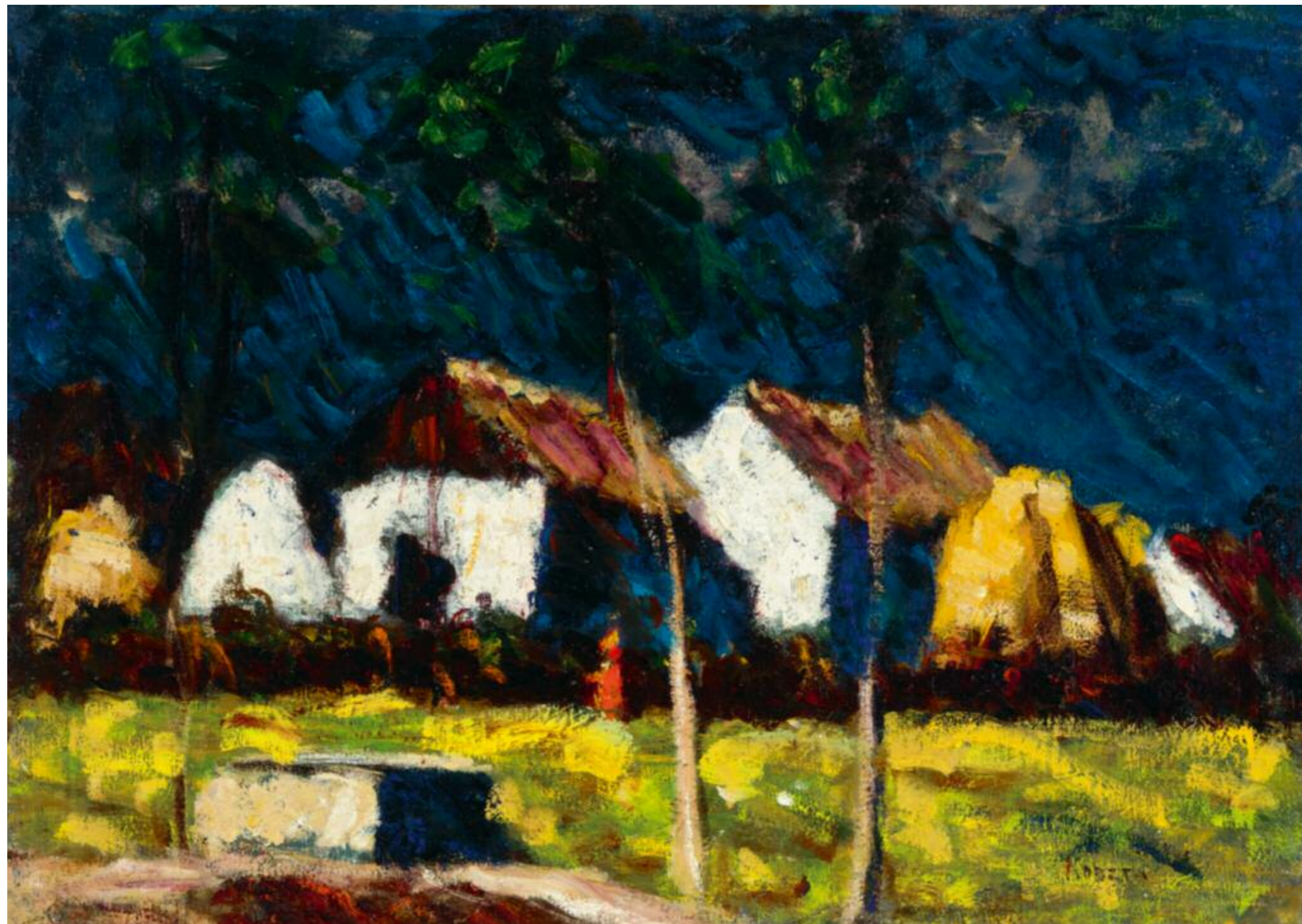

Kikiáltási ár: 5 000 000 Ft / 12 500 EUR

Becsérték: 6 000 000 – 9 000 000 Ft

Estimated price: 15 000 – 22 500 EUR

Vincent van Gogh: Fehér házak 1888, Kunsthaus, Zürich

Otthonra lelt művész

Hosszú barangolás után, az 1910-es évek elején találta meg Koszta azt magyar tájat, amely pályája elkövetkező évtizedeiben mindvégig ihlető forrásként szolgált számára: 1911-ben Szentes közelében telepedett le és a Lakos-tanyán bérelt magának műtermet. A nyüzsgő városoktól távol megtalálta a befelé fordulásra, a természet titkainak kutatására ösztönző magányt, és azt a személyes mikrokozmoszt, amelyből kibonthatta saját alkotói világát. Innen járta be a környékbeli Berekhátat és fedezte fel új korszakának ikonikus festői motívumait, a tanyákat, a szénaboglyákat, a gémeskutakat és a szélmalombokat, amelyek az idők során az érett Koszta-képek összetéveszthetetlen védjegyeivé váltak.

Könnyen elképzelhető, hogy a horizontálisan elterülő, nyugodt vonalú táj és az ott lakó egyszerű, romlatlan emberek természetközeli élete Kosztát belgiumi és hollandiai tanulmányútajaira emlékeztették, s talán a németalföldi tájfestészet 17. századi remekművei is felrélettek előtte. Ő azonban messze elkerülte a régi mesterek részletező, a letapogatható valósághoz szorosan ragaszkodó festői formálását, a motívumban rejlő romantikus hangulatot és irodalmias pátoszt: nála az ihlető látvány csupán „dobbantó”, amelynek segítségével saját belső világát kifejezheti. Képei, így a közel hetvenéves lappangás után most előkerült alkotás is sokkal inkább az impresszionisták alkotói stílusához áll közel: a szaggatott, alkotói indulattal telített ecsetkezelés, a fel-fokozott színek, a remegő atmoszféra érzékeltetése egyaránt Monet híres boglyasorozatára emlékeztet. Ám Koszta bizonyos szempontból többet ad, mint 19. századi elődei: képén a múltó pillanatot érzéki varázsán túl érzünk valami örök érvényű üzenetet is.

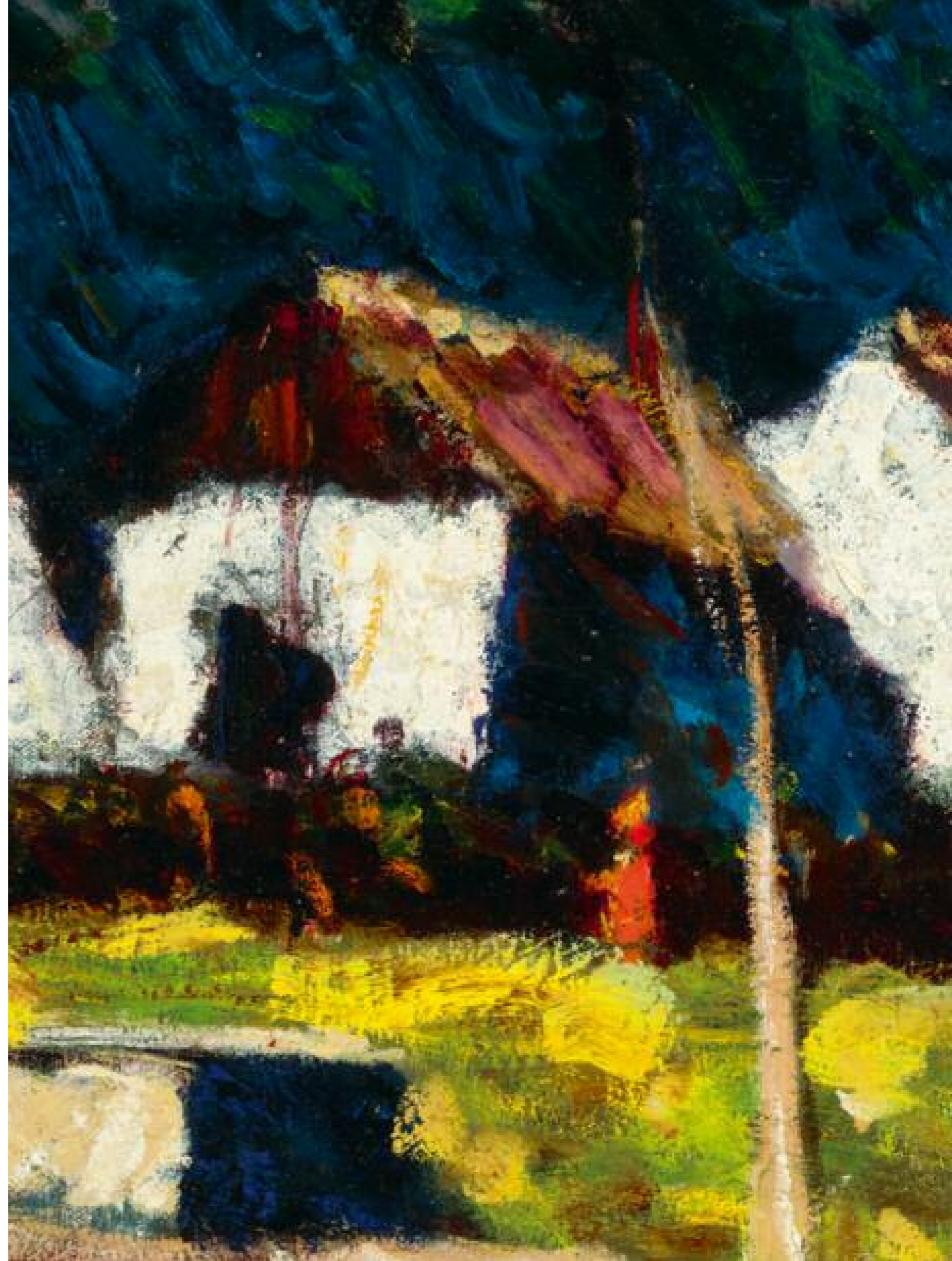
Koszta József: Szénaboglyák, 1930-as évek, magántulajdon

Koszta József a műtermében, 1920-as évek

„Valóságos szenvedély vezette festés közben”

Éppen az ilyen, személyes alkotói energiával telített képek láttán értjük meg Koszta kortársait, akik közül többen kiemelték az emberi karaktere és műveinek stílusa között felfedezhető párhuzamokat. A festőt személyesen is jól ismerő művészettörténész, Lyka Károly így írt erről 1957-ben: „Miután teljesen művészetében élte ki magát, mint valami szent kincset dédelgette azt. Valóságos szenvedély vezette festés közben az ecsetjét. Olykor a megszállottság állapotában készültek képei, a legnagyobb hévvel, a neki sajátos türelmetlenséggel, kivált munkálkodásának második szakaszában, amikor művészete elérte delelőjét, munkássága pedig forrponjtját. Művészetének értékéről feltétlenül meg volt győződve, nagyra becsülte, és éktelen indulatba jött, ha úgy vélte, hogy azon sérelem esett. Amikor valamelyik képét Budapesten kiállította, utána feljött maga is a fővárosba ellenőrizni, jól akasztották-e. Ha a képet nem úgy helyezték el, ahogy várta, nagy haragra lobbant. Egyszer a Műcsarnokban ilyen okból késsel akarta fölszabdalni művét, alig lehetett visszatartani. Máskor lemondott a Szinyei Társaság tagságáról, mert ennek kiállításán nem akasztották képét kitüntető helyre. Neki a műve vér volt a véréből, énjének része, amelybe bele volt zárva minden érzése. Stílusát éppen ezért valóban saját egyéni stílusának érezte, amelybe nem engedett idegen művészeti elemeket belesikkadni.”

50 | Scheiber Hugó

(Budapest, 1873 – 1950, Budapest)

A város szélén, 1919 körül

Edge of the Town, c. 1919

50 × 70 cm

Olaj, karton | Oil on cardboard

Jelezve középen lent: Scheiber H | Signed lower middle: Scheiber H

REPRODUKÁLVA | REPRODUCED

· Molnos Péter: Scheiber Hugó. Festészet a jazz ritmusában.

Kieselbach Galéria, Budapest, 2014, 300.

IRODALOM | LITERATURE

· Molnos Péter: Scheiber Hugó. Festészet a jazz ritmusában.

Kieselbach Galéria, Budapest, 2014.

Kikiáltási ár: 4 600 000 Ft / 11 500 EUR

Becsérték: 5 500 000 – 7 500 000 Ft

Estimated price: 13 750 – 18 750 EUR

Scheiber Hugó festői stílusa az első világháborús katonaévek alatt forrt ki. A körvonalakat oldottan követte ecsetjével, zsíros-húsos olajpásmákkal traktálta a festéket és virtuózan élt az enyhén karikatúrisztikus, expresszív formatorzításokkal. Hétköznapi témákat keresett a maga számára. A modern festők Párizstól Berlinig felfedezték a külvárosokat, a pályaudvarokba beszaladó töltéseket, a bérkaszárnnyákba bezsúfolódó falusi munkásokat, a gyárkémények árnyékában élők mindennapjait. Scheiber expresszív ecsetjével a pesti peremkerületek poézisét ragadta meg, léckerítések és kémények között botladozva kereste a harmóniát, mint „az adott világ varázsainak mérnöke”. Talán néha össze is találkozott az ugyanilyen utcákon csatangoló fiatal József Attilával, aki a ferencvárosi Gát utca környékén lakott ugyanekkor, és akiből pár évvel később így szakadt fel a dal, *A város peremén*:

A város peremén sívít e dal.

A költő, a rokon,

nézi, csak nézi, hull, csak hull a

kövér, puha korom,

s lerakódik, mint a guanó,

keményen, vastagon.

A költő – ajkán csörömpöl a szó,

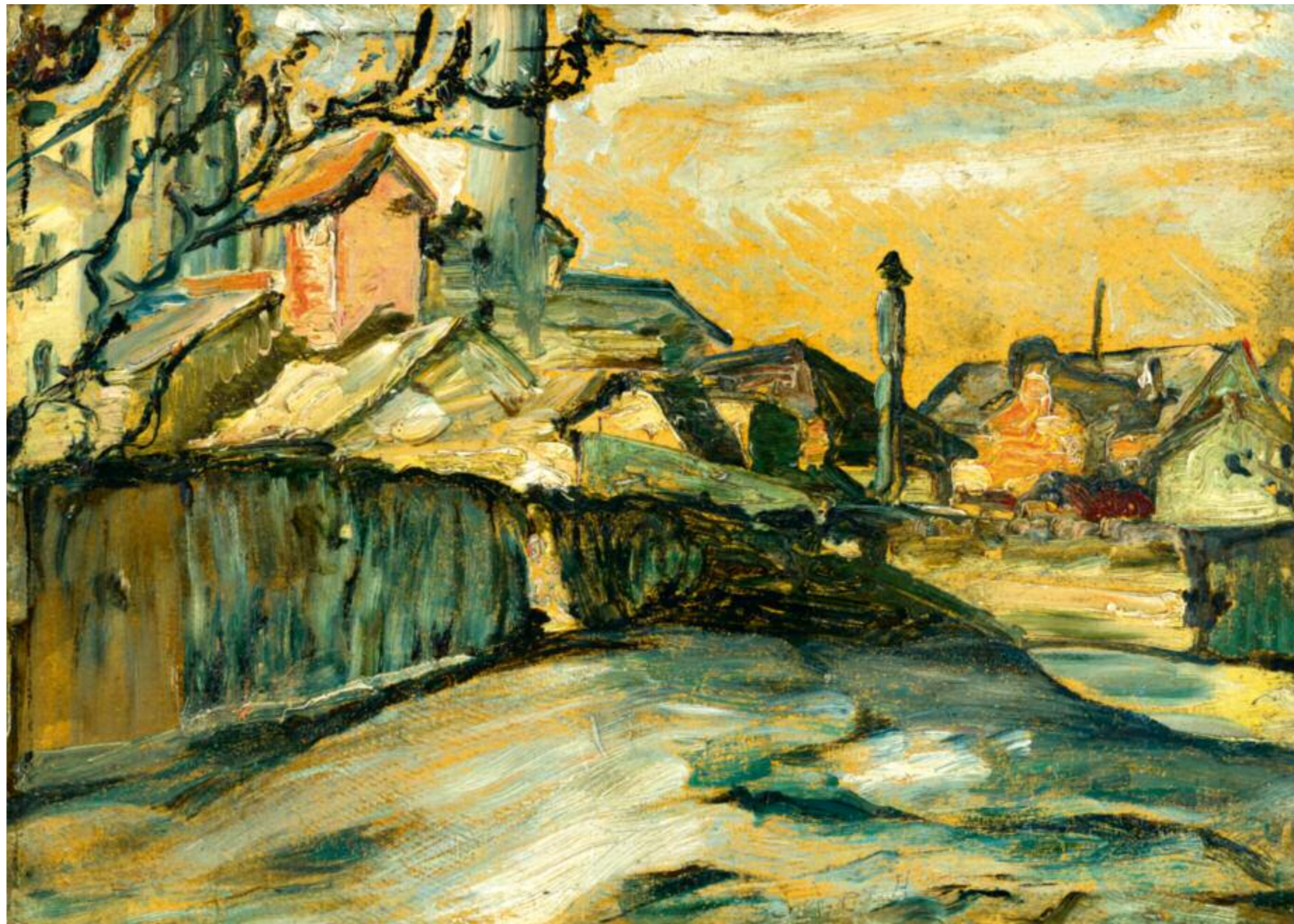
de ő, (az adott világ

varázsainak mérnöke),

tudatos jövőbe lát

s megszerkeszti magában, mint ti

majd kint, a harmóniát.

Scheiber Hugó:
Gyárrészlet, 1921 körül,
Magyar Nemzeti Galéria,
Budapest

51 | Záhonyi Géza

(Budapest, 1889 – ?)

Piros virágok a nyári kertben, 1920 körül
Red Flowers in the Summer Garden, c. 1920

47 × 57 cm

Olaj, falemez | Oil on panel

Jelezve jobbra lent: Záhonyi Géza |

Signed lower right: Záhonyi Géza

Kikiáltási ár: 180 000 Ft / 450 EUR

Becsérték: 300 000 – 460 000 Ft

Estimated price: 750 – 1 150 EUR

---

52 | Kiss Rezső

(Budapest, 1889 – ?, New York)

Délutáni pihenő, 1910 körül
Afternoon Rest, c. 1910

49 × 55,5 cm

Olaj, vászon | Oil on canvas

Jelezve jobbra lent: R. Kiss | Signed lower right: R. Kiss

Kikiáltási ár: 750 000 Ft / 1 875 EUR

Becsérték: 1 200 000 – 1 600 000 Ft

Estimated price: 3 000 – 4 000 EUR

---

53 | Iványi Grünwald Béla

(Somogyssom, 1867 – 1940, Budapest)

Nagybányai mezőn, 1905 körül

Field in Nagybánya, c. 1905

100 × 100,5 cm

Olaj, vászon | Oil on canvas

Jelezve jobbra lent: Grünwald NB |

Signed lower right: Grünwald NB

REPRODUKÁLVA | REPRODUCED

• Modern magyar festészet, 1892–1919.

Szerk.: Kieselbach Tamás, Kieselbach Galéria, Budapest, 2003, 404. kép.

• Szabó László: Iványi Grünwald Béla. Kossuth – Magyar Nemzeti Galéria, Budapest, 2010, 22. kép.

IRODALOM | LITERATURE

• Nagybánya művészete. Kiállítás a nagybányai művésztelep alapításának 100. évfordulója alkalmából. Szerk.: Nagy Ildikó, Magyar Nemzeti Galéria, Budapest, 1996.

• Magyar Vadak Párizstól Nagybányáig (1904–1914).

Magyar Nemzeti Galéria, Budapest, 2006.

• Szabó László: Iványi Grünwald, Corvina, Budapest, 2007.

• Szabó László: Iványi Grünwald Béla. Kossuth –

Magyar Nemzeti Galéria, Budapest, 2010.

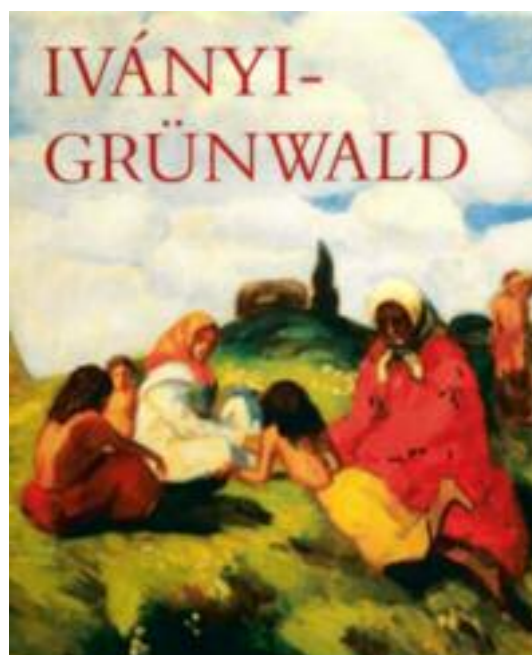

Kikiáltási ár: 9 500 000 Ft / 23 750 EUR

Becsérték: 12 000 000 – 18 000 000 Ft

Estimated price: 30 000 – 45 000 EUR

Szabó László: Iványi Grünwald, Corvina, Budapest, 2007.

»A döntő impulzus Iványi Grünwaldot 1907 májusában érte, amikor a budapesti Nemzeti Szalon tavaszi kiállításán szembesült a francia posztimpreszionista mesterek, elsősorban Paul Gauguin műveivel.«

RUM ATTILA

Mikor a friss fauve-os esztétikát képviselő neósok 1906-ban felforgatták a nagybányai művésztelepet, az alapítók közül ki mogorva ellenszenvvel, ki érdeklődő kíváncsisággal figyelte őket. Iványi Grünwald ez utóbbiak táborába tartozott egyetlen tanárként, maga is kísérletezni kezdett a nagy színfoltok vad társításával. Ahogy Réti István tanártársa írta a művésztelep történetét feldolgozó 1912-es művében: „Gyorsan és elhatározottan, töprengés, gondolkodás nélkül lépett az új ösvényre, amelyen komponáló ereje, intenzív színes dekoratív harmóniaérzéke új sikereket ígértek neki.” Rum Attila így foglalta össze a váltást a Magyar Vadak kiállítás katalógusában: „Iványinak a legmodernebb művészeti fejlemények iránti fogékonyságát jellemzi, hogy korábbi tanítványainak új látásmódját, a többi vezető nagybányai mestertől eltérően nem-hogy elutasította, de hatásukra – 1906-tól kezdődően – maga is új kifejezési formák után kezdett kutatni. A döntő impulzus Iványi Grünwaldot 1907 májusában érte, amikor a budapesti Nemzeti Szalon tavaszi kiállításán szembesült a francia posztimpreszionista mesterek, elsősorban Paul Gauguin műveivel.” A most vizsgált, Gauguin idéző kompozíció a franciás modern vizualitásnak a hatása alatt álló pár esztendőben született meg.

Iványi Grünwald Béla: Kertben (Ljzsonna), 1912, Kecskeméti Képtár, Kecskemét

Paul Gauguin: Szieszta, 1893, Metropolitan Museum of Art, New York City

Szőnyi István

Zebegény őszel

54 | Szőnyi István

(Újpest, 1894 – 1960, Zebegény)

Zebegény ősszel, 1928 körül
Autumn in Zebegény, c.1928

60 × 70 cm

Olaj, vászon | Oil on canvas

Jelzés nélkül | Unsigned

REPRODUKÁLVA | REPRODUCED

· Végvári Lajos: Szőnyi István. Bernáth Aurél. Well-Press, Miskolc, 2003, 33.

· Modern magyar festészet 1919–1964. Szerk.: Kieselbach Tamás, Kieselbach Galéria, Budapest, 2004, 663. kép.

· Szőnyi István. Dunakanyar – Zebegény – otthon – család I. Szerk.: Kieselbach Tamás, Kieselbach Galéria, Budapest, 2023, 20–21.

· Szőnyi István. Dunakanyar – Zebegény – otthon – család II. Szerk.: Kieselbach Tamás, Kieselbach Galéria, Budapest, 2023, 38–39, 41.

· Szőnyi István. Dunakanyar – Zebegény – otthon – család III. Szerk.: Kieselbach Tamás, Kieselbach Galéria, Budapest, 2023, 533.

IRODALOM | LITERATURE

· Árkádia tájain. Szőnyi István és köre 1918–1928.

Szerk.: Zwickl András, Magyar Nemzeti Galéria, Budapest, 2001.

· Végvári Lajos: Szőnyi István. Bernáth Aurél. Well-Press, Miskolc, 2003.

· Szőnyi István: Kép. Megjegyzések a művészetről. Pest Megyei Múzeumok Igazgatósága, 2004.

· Köpöczi Rózsa: Szőnyi István. Kossuth – Magyar Nemzeti Galéria, Budapest, 2009.

· Szőnyi István. Dunakanyar – Zebegény – otthon – család I–III. Szerk.: Kieselbach Tamás, Kieselbach Galéria, Budapest, 2023.

Kikiáltási ár: 16 000 000 Ft / 40 000 EUR

Becsérték: 22 000 000 – 34 000 000 Ft

Estimated price: 55 000 – 85 000 EUR

Szőnyi István: Völgyben legelésző lovak,
1920-as évek második fele, magántulajdon

»A művész abból az optikai összbenyomásból, amit a természet visszatükröződése ad, azt választja ki, aminek a színe, formája, elhelyezése érdeklí és gyönyörködteti. Ez érzéseket és gondolatokat ébreszt benne, melyek egész valóját hatalmukba kerítik, nem tud kitérni előlük, s arra ösztökélik, hogy megpróbálja őket a meglátott időbeli és így múló jelenségen keresztül örökéletűvé tenni.«

SZŐNYI ISTVÁN

Szőnyi a most elemzett festményén a zebegényi őszi panorámát tette örök életűvé. Mintha a fákon keresztülszárgulzott volna az ős: a türkizzöld levelek csúcsára olajzöldet kevert, a rőtpiros lombok közé nedvzöldet vegyített, másokat okkeresre sötétített vagy kadmiummal sárgított el. A vékony szárú fák ártéri ligete együtt adja ki – ha hunyorog a néző – a lehullott őszi levelekből álló, ezerszínű avartakarót. Narancsok, pirosak, sárgák és zöldek. Ehhez a meleg fényű skálához Szőnyi a Duna lilás felszínét társította, valamint a túlparti hegyek kékekkel árnyékolt, elegánsan hűvös vonulatát. Igazi színszimfónia, amit csak az olajfesték tett lehetővé. A festmény a húszas évek végén készült, mielőtt a zebegényi mester átváltott volna a tempera áttetszőbb, ködösebb elbeszélőmódjára.

Szőnyi István:
Olasz város (Róma),
magántulajdon

Vaszary János: Ősz, 1938 körül, magántulajdon

Szőnyi István egyik legihletettebb, legszebb hangon megszólaló zebegényi kulcsműve. „Minden bizonnyal nagybányai iskolázottságának és az ottani tradíciókhoz való szoros kötődésének köszönhetően Szőnyi a legjelentősebb tájfestő közülük. Képeinek stílusa rendkívül változatos, a mozgalmasság és az expresszivitás a Fialok tagjainak vázlatos-dinamikus tájrajzainak hatását mutatja” – írta róla a Nemzeti Galéria 2001-es, *Árkádia tájain* című katalógusa. Szőnyi őszi színekben fürdőző, már-már a fauvizmussal rokonítható tájképén finom költői ösztönnel hordta fel ecsetjével a festéket a vászonra. Elméleti írásában így magyarázta, hogy miként kell átlényegíteni egy természeti motívumot: „Az biztos, hogy a természeti jelenségek optikai képe minden normális szemű ember rezechártáján egyenlően tükröződik. Ezért fogadunk el egy jól megcsinált, éles, tiszta fényképet egyként objektív, tárgyias ábrázolásnak. A művész abból az optikai összbenyomásból, amit a természet visszatükröződése ad, azt választja ki, aminek a színe, formája, elhelyezése érdeklí és gyönyörködteti. Ez érzéseket és gondolatokat ébreszt benne, melyek egész valóját hatalmukba kerítik, nem tud kitérni előlük, s arra ösztökélik, hogy megpróbálja őket a meglátott időbeli és így múló jelenségen keresztül örökéletűvé tenni.”

55 | Balla Béla

(Arad, 1882 – 1965, Nagybánya)

Virágzó rét (Gyimes), 1920 körül
On Flowery Field (Gyimes), c. 1920

60 × 80 cm

Olaj, vászon | Oil on canvas

Jelezve balra lent: Balla Béla Gyimes |
Signed lower left: Balla Béla Gyimes

Kikiáltási ár: 650 000 Ft / 1 625 EUR
Becsérték: 1 000 000 – 1 800 000 Ft
Estimated price: 2 500 – 4 500 EUR

---

56 | Iványi Grünwald Béla

(Somogyson, 1867 – 1940, Budapest)

Hölgyek a szabadban, 1910 körül
Ladies Outdoors, c. 1910

56 × 48,5 cm

Olaj, vászon | Oil on canvas

Jelezve jobbra lent: Grünwald Béla |
Signed lower right: Grünwald Béla

Kikiáltási ár: 1 800 000 Ft / 4 500 EUR
Becsérték: 2 800 000 – 4 400 000 Ft
Estimated price: 7 000 – 11 000 EUR

---

57 | Kernstok Károly

(Budapest, 1873 – 1940, Budapest)

Kocsiút az őszi tájban, 1920-as évek

Carriage Road in the Autumn Landscape, 1920s

84 × 88 cm

Olaj, vászon | Oil on canvas

Jelezve jobbra lent: Kernstok Károly | Signed lower right: Kernstok Károly

IRODALOM | LITERATURE

· Körmendi András: Kernstok Károly, Bisztrai Farkas Ferenc, Budapest, 1936.

· Kernstok Károly és vendégei, látogatói Nyergesújfalun.

Szerk.: Bodri Ferenc, Kernstok Károly Művészeti Alapítvány, Tatabánya, 2000.

Kikiáltási ár: 1 600 000 Ft / 4 000 EUR

Becsérték: 2 600 000 – 3 800 000 Ft

Estimated price: 6 500 – 9 500 EUR

Kernstok Károly volt az új világ nagy kérdéseinek modernista formaproblémák képében töprengő Nyolcak rangidős vezéralakja. Az új idők új dalait „kereső” társaságban ő volt a stílusos nagypolgár, a művelt fölbirtokos, aki az avantgárd stílusgyakorlatokat mindig a régi mesterek szemüvegén át nézte. Nem csinált belőle titkot – amint Goda Gábor visszaemlékezett rá –, hogy szereti változtatni politikai és művészeti nézeteit is. „A Körön belül sok minden szabad” – mondogatta. Most vizsgálta kései, nagyméretű képén expresszív ecsettel fogalmazta meg az őszi dombok közötti úton szaladó lovaskocsik látványát. A helyszín minden bizonnyal a Nyerges melletti Gerecse-hegység erdős völgye. Ezen a tájon feküdt a Nyolcak vezéralakjának birtoka. Ide gyűjtötte maga köré a modern szemléletű fiatal pályatársait, hogy együtt formálják a magyar fauvizmust. 1907 nyarán hosszabb időzött itt Czöbel Béla, s Kernstok visszaemlékezése szerint egy egész nyár képteremtését ásták el a szőlőtőkék alá. A következő évtől Márffy Ödön vált rendszeres látogatóvá, de illusztrációs vendége volt a helynek és a nyergesi pincemuriknak Ady Endre is. Gyakran megfordult itt még Vedres Márk, Kosztolányi Kann Gyula és Márk Lajos, valamint egyszer-egyszer Szőnyi István, Vaszary János, Feszty Árpád a feleségével, Jókai Rózával, Csinszka (már mint Márffy Ödönné), Jászi Oszkár, nem beszélve a tanítványokról, például Derkovits Gyuláról.

A most vizsgált festményen minden bizonnyal ezt a Duna-menti tájat látjuk, az első világháború utáni expresszionizmus szellemétől megérintett ecsetkezeléssel megjelenítve. Ahogy monográfiája, Körmendi András írta háború utáni képeiről: „Amikor a szenvedély s az érzés hevesebb viharai fűtik, az expresszionizmus formanyelvéhez közeledik. A teljesség utáni vágyódása közben időnként múzeumi emlékek kísértik. Azonban mindig érezhető, hogy az emberi közösséggel való mélységes együttérzésnek hangjait óhajtja megszólaltatni, s a formai kérdések fölé emelkedve fejezi ki lélekének legbensőbb tartalmát.”

58 | Schéner Mihály
(Medgyesháza, 1923 – 2009, Budapest)

Hajókikötő a Balatonnál
(Balatonfüred)
Harbor on Lake Balaton
(Balatonfüred)

60 × 80 cm
Olaj, farost | Oil on fibre board
Hátoldalon: Képcsarnok
Vállalat kiállítási raglap |
On the reverse: Exhibition label
of Képcsarnok Vállalat

Kikiáltási ár: 380 000 Ft / 950 EUR
Becsérték: 400 000 – 700 000 Ft
Estimated price: 1 000 – 1 750 EUR

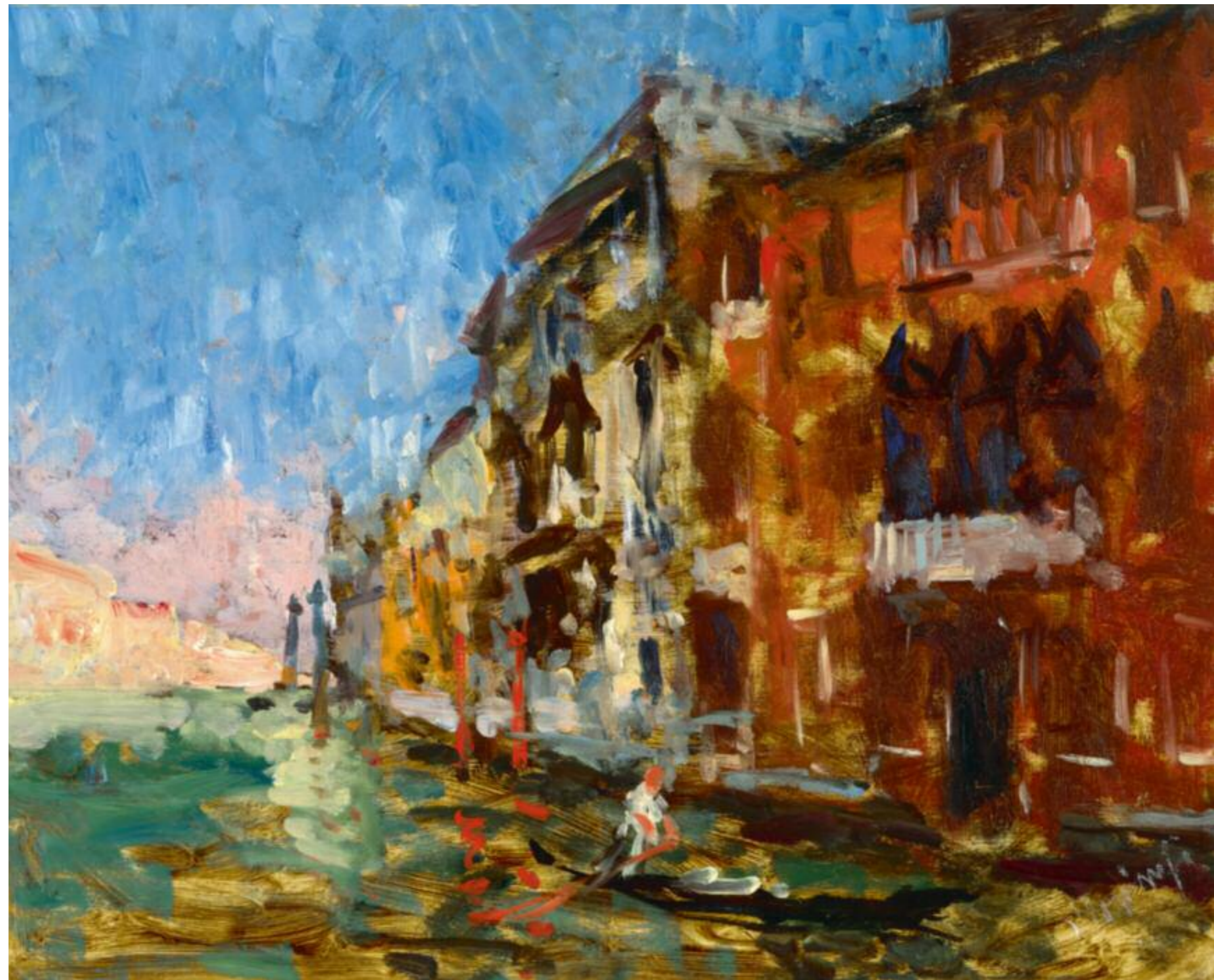
Edmund Pick-Morino:
Pescheria di Bragora
(Venedig), 1925,
Belvedere, Bécs

59 | Edmund Pick-Morino
(Morinyi Ödön)
(Rév-Komárom, 1877 – 1958, Brüsszel)

Kilátás a Canale Grande-ra
(Velece)
Venice (View of Canal Grande)

46 × 56 cm
Olaj, vászon | Oil on canvas
Jelezve jobbra lent: Morinyi,
Hátoldalon: Belvárosi Művészeti
Szalon címkéje | Signed lower right:
Morinyi, On the reverse: label
of Belvárosi Művészeti Szalon

Kikiáltási ár: 1 400 000 Ft / 3 500 EUR
Becsérték: 1 800 000 – 2 600 000 Ft
Estimated price: 4 500 – 6 500 EUR

Pick Ödön néven született. Bécsben nőtt fel, 1898-tól a müncheni akadémián tanult, majd Párizsban. Besnard-nál, később Firenzében Böcklinnél. Körülbelül 1900-tól Edmund Pick-Morino néven szignálja a képeit. 1901-ben Párizsba költözik. 1903-ban mutatkozik be először

egy kiállításon a bécsi Künstlerhausban, melynek 1921-ben tagja is lett. 1910-ben a Bécs melletti Badenbe költözik. 1914-től 1918-ig tartalékos tisztként szolgál, 1929-től Bécsben, majd Budapesten élt. 1958-ban elhagyta Magyarországot, és számos európai és közel-keleti tanulmányúton töltötte utolsó napjait Belgiumban. Pick-Morino kezdetben a tonális festészeti stílust kedvelte, de Párizsban az impresszionista megközelítést tette sajátjává. Többnyire

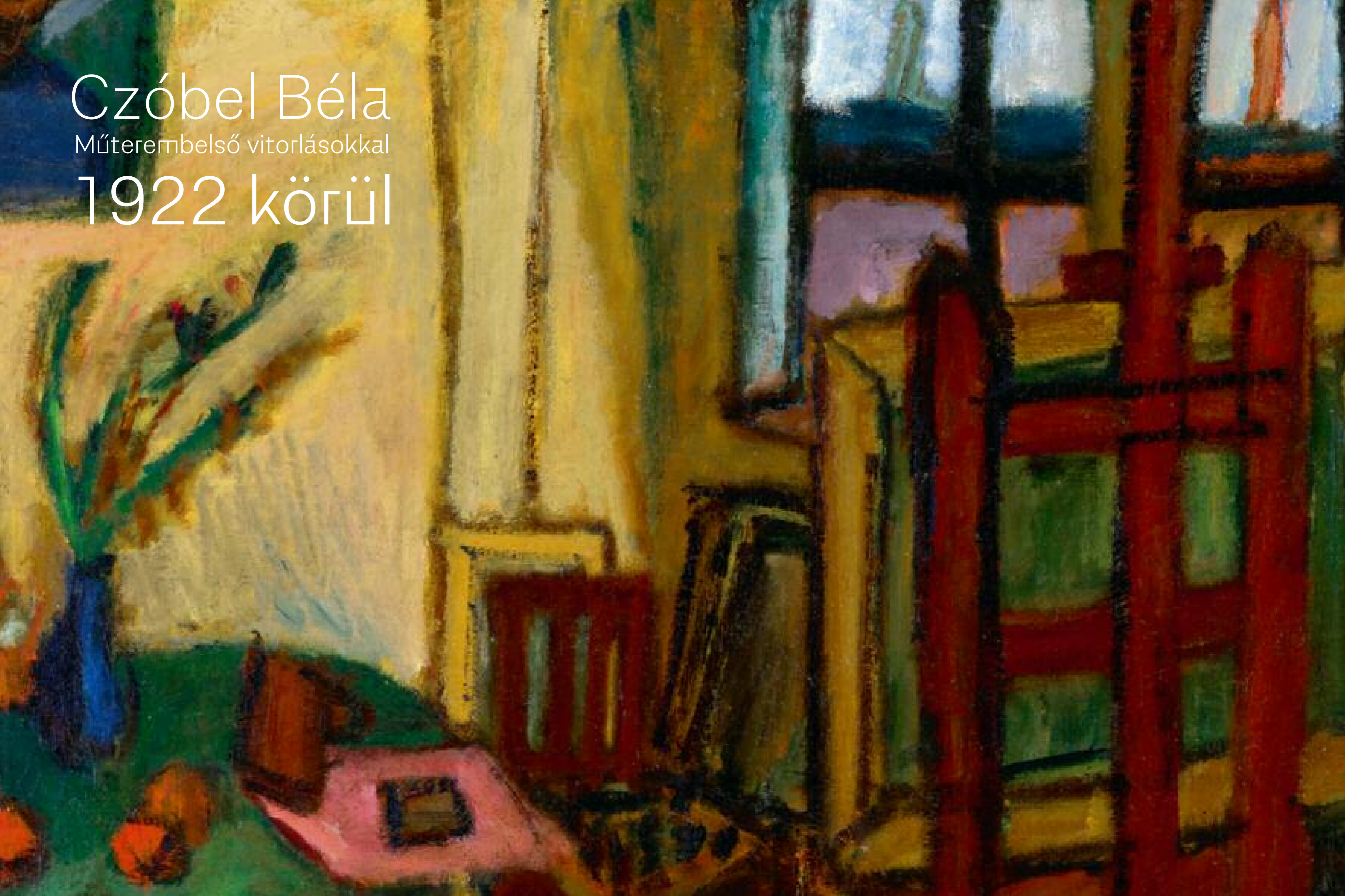
kis formátumú csendéleteit magas szintű színekultúra jellemzi, melyben még most is érezhető Schuch hatása. Az elevenségre törekvő portrék mellett rendkívül megindító ábrázolásokat alkotott a pólósportról.

(Pappernigg, Michaela: Kunst des 20. Jahrhunderts. Bestandskatalog der Österreichischen Galerie des 20. Jahrhunderts, Bd. 3: L-R, hrsg. v. d. Österreichischen Galerie Belvedere, Wien 1997, S. 182.)

Czóbel Béla

Műterembelső vitorlásokkal

1922 körül

60 | Czóbel Béla

(Budapest, 1883–1976, Budapest)

Műterembelső vitorlásokkal, 1922 körül
Studio Interior with Sailboats, c. 1922

95 × 107 cm

Olaj, vászon | Oil on canvas

Jelezve balra lent: Czobel | Signed lower left: Czobel

KIÁLLÍTVA | EXHIBITION

- Czóbel. Egy francia magyar. MűvészetMalom, Szentendre, 2014 (kat. 57).
- Újragondolt Czóbel 4.0. Czóbel Múzeum, Szentendre, 2019–2020.

REPRODUKÁLVA | REPRODUCED

- Czóbel. Egy francia magyar. Szerk.: Barki Gergely – Bodonyi Emőke, Ferenczy Múzeum, Szentendre, 2014, 84.
- Barki Gergely: Újragondolt Czóbel 4.0. Ferenczy Múzeum Centrum, Szentendre, 2019, o. n.

IRODALOM | LITERATURE

- Bálint Lajos: Képzőművészet. Genius, 1924/4–5., 51–53.
- Kállai Ernő: Új magyar piktúra 1900–1925. Amicus, Budapest, 1925.
- Kállai Ernő: Czóbel Béla. Bisztrai Farkas Ferenc, Budapest, 1934.
- Genthon István: Czóbel. Képzőművészeti Alap, Budapest, 1961.
- Philipp Clarisse: Czóbel. Corvina, Budapest, 1970.
- Frank János: Alapélményem: Czóbel. Élet és Irodalom, 1975. augusztus 23.
- Magyar Vadak Párizstól Nagybányáig. 1904–1914. Szerk.: Passuth Krisztina – Szücs György – Gosztonyi Ferenc, Magyar Nemzeti Galéria, Budapest, 2006.
- Kratochwill Mimi: Czóbel Béla. Kossuth – Pest Megyei Múzeumok Igazgatósága – Magyar Nemzeti Galéria, Budapest–Szentendre, 2009.
- Czóbel. Egy francia magyar. Szerk.: Barki Gergely – Bodonyi Emőke, Ferenczy Múzeum, Szentendre, 2014.
- Barki Gergely: Újragondolt Czóbel 4.0. Ferenczy Múzeum Centrum, Szentendre, 2019.

Kikiáltási ár: 75 000 000 Ft / 187 500 EUR

Becsérték: 90 000 000 – 140 000 000 Ft

Estimated price: 225 000 – 350 000 EUR

Tiszta térképzetű műterem
a berlini expresszionisták
szomszédságában. Czóbel Béla
az avantgárd művészek
laboratóriumát, az atelier-t
lényegítette át festői témává.
A kompozíció a modern magyar
festészet gyöngyszeme és
a németországi korszak egyik
főműve. A „faragatlan fauve”
érett stílusának kiforrott remeke.

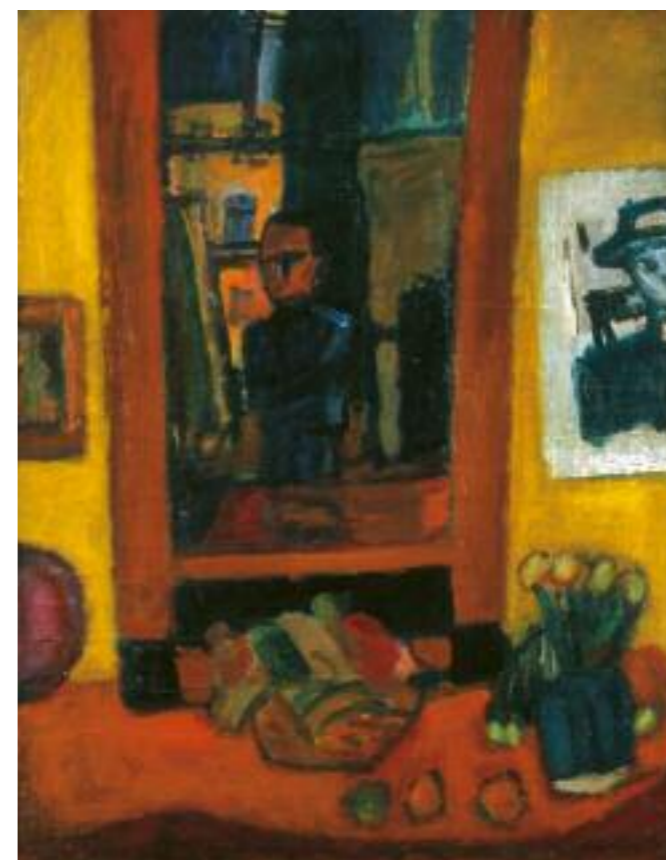
Czóbel Béla, 1920-as évek
(Rónai Dénes felvétele)

»Egy festő gondolkozzék vonalakban, formákban, színekben«

CZÓBEL BÉLA

Műtermi valóság

„Azt mondják – vallotta meg az öreg Czóbel Béla Frank Jánosnak –, szűk a témám: intérieur, tájkép, figura. Lehet. Én minden egyes képnél, minden egyes motívumban is új problémákat találok. Mindig a valóság alapján, modell után dolgozom, de a modell csak eszköz, amibe az ember belekapaszkodhatik.” A párizsi fauve-ok között tanult Czóbel nem ment messzire a témáért, a 20. század eleji avantgárdon edződött festészete sokszor megelégedett az őt körbevevő szűk világgal, a műterem valóságával. A most vizsgált, berlini korszakában (1919–1925) született kompozíció „modellje” is saját atelier-je volt: az őt körbevevő mikrovilágot lényegítette át tiszta térképzetű festői motívummá. A kompozíció gyújtópontjában az állványba befogott, éppen készülő új mű látható. De csak a vakkeretet és a vászon zöldre mázolt fonákját látjuk. A többi: titok marad. Pontosan úgy, ahogy első monográfiusa, Kállai írta Czóbel képeiről poétikus: „Befelé nyíló szemmel csüggenek a világ fojtott fényű, színes tükrözésén.”

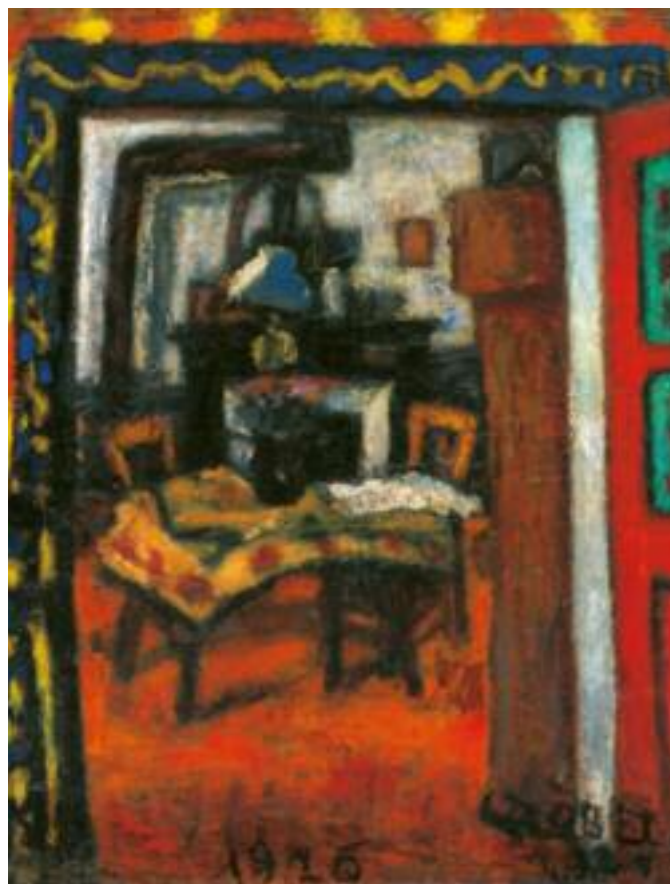

Czóbel Béla: Műteremben, 1922,
Magyar Nemzeti Galéria, Budapest

Czóbel Béla: Tengerparti táj bárkákkal, 1930,
Ferenczy Múzeum, Szentendre

A czóbeli életműből méretével is kitűnő alkotást az előtérben elhelyezkedő festőállvány geometrikus rendszere határozza meg. A stafeláj függőleges tartóelei erős hosszanti tengelyt rajzolnak a kompozícióba, egyharmad-kétharmad részre osztva a vászon felületét. De Czóbeltől semmi sem állt távolabb, mint a konstruktivista szerkezetesség. Ahogy Kállai megfogalmazta: „képeim a szerkezet lazító, sőt megbontó kényelem”. Bár a festőállvány függőleges hangsúlyvonalát ismétli az ablakkeret, a szobasorok és az erős rövidülésben ábrázolt ágy is, a környező erővonalak hullámzó íveket rajzolnak köré. A vöröslő padlón íves sötét sávok szaladnak, bal oldalt egy zöld terítővel letakart körasztal áll, rajta egy komplett csendéletre való tárgyegyüttes: vázába szúrt virágok, edények és gyümölcsök. Az enteriőr zsúfolt, tele nehéz, faragott stílusbútorokkal, a falon portré, a háttérben falnak döntött vásznak; csak az ablakon túl kitérülő vékony sávnívi égbolt – a hullámok hátát szelő vitorlásokkal – kölcsönöz neki háromdimenziós távlatot. Czóbel alapvetően a vászon síkján építette fel kompozícióját, vastag kontúrokat és színfoltokat autonóm együtteséből. A széles ecsettel, szárazon traktált tömény olajfesték beborítja a kép felületét. „Egy festő gondolkozzék vonalakban, formákban, színekben” – vallotta. A németországi műterem látványát erős, sötét kontúrokkal jelenítette meg, de sosem tiszta – fauve-os – színfoltokat használt, hanem kevert, egymásba mosódó tónusokat. A felület mégis intakt, elevenen lélegzik, nem kötik a későbbi képek vattás, sokszor újrafestett ecsetnyomai. (A kép korán vásárlóra talált, így a művésznek nem volt esélye az átfestésre-javíthatásra, mint sok – főleg kései – művével megesett.) Legközelebbi párhuzamai az olyan bonyolult téri rendszereket megmozgató, mégis nagy összegző színfoltokkal operáló kompozíciók, mint a Magyar Nemzeti Galériában őrzött 1922-es *Műteremben* vagy a dülöngélő ajtókezetbe foglalt *Normandiai enteriőr* (1926, magántulajdon). De a most vizsgált mű reprezentatív méretével, tisztán szerkesztett kompozíciójával kiemelkedik a berlini korszak legjobb képei közül is.

Czóbel Béla: Normandiai enteriőr, 1926, magántulajdon

Berlini korszak

Czóbel – kényszerűségből – folyamatosan változtatta székhelyét. Mikor Németországban megállapodott pár évre, már több évtizednyi külföldi lét állt mögötte. Fiatal fiúként Rippl-Rónainak a Royal Szállóban rendezett kiállítását látva jegyezte el magát a modern festészettel 1900-ban. A következő években eljárt Nagybányára, 1903-ban megfordult a legendás párizsi Julian Akadémián, és annyira elbódították az Őszi Szalonon és a Függetlenek Szalonján látott modernnek, hogy hazavitte magával Nagybányára a fauve szellemiséget, kirobantva a neósook házi forradalmát. Párizsba visszatérve megkapta a vadak keresztapjától, Louis Vauxcelles-től a „faragatlan fauve” titlust, miközben a legjobb avantgárdista körökben forgolódott, Matisse és Picasso környezetében, a Stein-szalon rendszeres vendégeként. A francia fővárosban építette karrierjét, a Nyolcak tárlataira már csak onnan „jelentkezett be” befutott festőként. Ígéretes pályakezdését az első világháború akasztotta meg, ekkor képeit hátrahagyva – biciklin – távozott Hollandia irányába. Legtöbbit a bergeni művészkolónián alkotott, majd (első) felesége után Berlinbe költözött 1919 végén.

Korabeli képeslapfotó a Königsgrätzer Strasséről, ahol Czóbel műtermet bérelt Berlinben

»Itt újra barátok, kollégák között tudhatta magát, olyan magyarok és nem magyar művészek társaságában, akik a távolból is, hosszú évek óta szellemi fegyvertársainak számítottak.«

BARKI GERGELY

„Hollandiából Berlinbe mentem, feleségem ott volt és volt már műterem” – emlékezett vissza a fauve korszakhoz mérhető módon sikeres németországi periódus kezdetére. Czóbel felesége, Isolde Daig ekkor már a német fővárosban élt kislányukkal, Lisával. Az Anhalter Bahnhofhoz közel, a forgalmas sugárúton, a Königsgrätzer Strasse 85. szám alatt bérelt műtermet férje számára. „Itt újra – írta a szentendrei Czóbel Múzeum kurátora, Barki Gergely – barátok, kollégák között tudhatta magát, olyan magyarok és nem magyar művészek társaságában, akik a távolból is, hosszú évek óta szellemi fegyvertársainak számítottak. Egy egész magyar »diaszpóra« volt ekkor éppen kialakulóban. A zömmel a Tanácsköztársaság bukását követő események kényszerűségéből emigráló művészek között voltak azok, akiket már korábbról, főleg Párizsból ismert, s akik a Nyolcak csoportjában is kitartóan maguk közé tartozónak vallották Czóbelt, így Berény Róberttel, Tihanyi Lajossal, Kernstok Károllyal berlini évei alatt is sűrűn érintkezett.” A régi magyar kollégák mellett beilleszkedett a korabeli német expresszionizmus legmodernebb köreibbe. Együttműködött a Die Brücke tagjaival, egy helyi újságíró pár évvel később már egyenesen Otto Müllerhez hasonlította stílusát. Czóbel úgy kapcsolódott be az avantgárd művészeti életbe, hogy a nyüzsgő metropolisz zakatoló világa nem érintette meg festését, semmi sem hozhatta ki – ahogy értő barátja, Kállai Ernő fogalmazott – „csöndes sodrából”.

Czóbel Béla és felesége, Modok Mária
Picasso műtermében, 1955

»Czóbel festői világa így ismét új elemekkel gazdagodik, hogy aztán a 20-as évek elejére a sokféle ifjúkori hatás ötvözetéből kialakuljon a sajátos czóbeli világ, amely már nem árulkodik közvetlen művészi hatásokról, csak a szándékok azonossága és nem a külső jegyek hasonlósága alapján hozható rokonságba egyes elődökkel vagy kortárs művészekkel.«

PHILIPP CLARISSE

Kiforrott stílus

Czóbel kutatói egyetértenek abban, hogy a berlini korszak alatt forrt ki Czóbel senkiével össze nem téveszthető, egyéni stílusa. Ahogy francia monográfusa, Philipp Clarisse megállapította németországi tapasztalatairól: „Czóbel festői világa így ismét új elemekkel gazdagodik, hogy aztán a 20-as évek elejére a sokféle ifjúkori hatás ötvözetéből kialakuljon a sajátos czóbeli világ, amely már nem árulkodik közvetlen művészi hatásokról, csak a szándékok azonossága és nem a külső jegyek hasonlósága alapján hozható rokonságba egyes elődökkel vagy kortárs művészekkel.” Mintha Clarisse a most vizsgált – általa minden bizonnyal sosem látott – kép stílusvilágát írta volna le: „A vonalháló közeiben egyenlő intenzitással izzanak fel Czóbel mély tűzű színei, hangsúlyozván, hogy a képfelület egysége szempontjából egyforma jelentőséggel bír a közeli objektum a távolabbival, illetve a tárgyakat körülvevő üres térrel. A tárgyak térbeliségükkel együtt a háromdimenziós állapotra jellemző egyensúlyi helyzetüket is elvesztik, és jobbra-balra dülöngélő vonalaikkal engedelmesen illeszkednek bele a képsík zárt rendjébe. Új világ teremődik a képen, a legsajátosabb képi elemekből, csak képen megteremthető világ, amelyben a valóság, a bennünket körülvevő világ minden motívuma új értelmet nyer, egy sajátos festői mondanivaló kifejezése érdekében.”

Czóbel Béla: Berlini utca, 1920, Ferenczy Múzeum, Szentendre

Czóbel és lánya, Lisa Normandiában az 1920-as évek végén, magántulajdon

Hosszú évek kihagyása után a magyar közönség az 1924-es, a pesti Belvedere galériában rendezett kiállításán szembesült Czóbel nyugatos modernizmusával. A hazai szakmabeliek megrökönyödve álltak a „művészi forradalmár” különös, „legszélső” művészi törekvései előtt. Elsőként Bálint Lajos elemzte hosszasan a Matisse-tól és az ismert izmusoktól elszakadó, egyéni, czóbeli esztétikai univerzumot a *Genius* című lap hasábjain: „Az egészen modernebb művészi forradalmárok közül talán nincs egy olyan ember sem, aki eredményesen tudott volna elzárkózni egyrészt a kubizmus formai, másrészt az expresszionizmus lelki problémái elől. [...] Művészetfilozófia szempontjából tulajdonképpen ugyanazon az alapon áll, amelyen annak idején elindult. Ez a szintetikus művészet, nagy dekoratív hatáslehetőségeivel, síkba stilizált nagy foltjával uralkodik még ma is rajta. Uralkodik kizárólagosan és idegen elemeket be nem engedve, uralkodik és tovább fejlődik, mert Czóbel ezen a zárt területen fejlődött tovább. De nem változtatlanul. Így például a merő dekorativizmus területéről egyre inkább eltolódik, és bármennyire tiltakozni látszik is ellene, képeiben tónuselemek kapnak helyet. [...] Azóta fejlődése útján felszabadul ez iskolás kötelem alól, és fokról-fokra élesebben és világosabban tudja érvényesíteni azt, ami mindezzel szemben egyéni benne. Nehezebb léptű ő, mint a franciák, nyugodtabb, pedánsabb és szigorúbb, szereti a békét és nyugalmat, bár ez ellen is tiltakozni látszik.”

»Képei, ezek az egyszerű kifejezésre törekvő művek bejárták a német városokat és eljutnak mindenfelé, ahová a német műkereskedelem el tudta juttatni azokat, akiket értékel és felkapott.«

PANORAMA, 1922

Kiállítások és rajongók

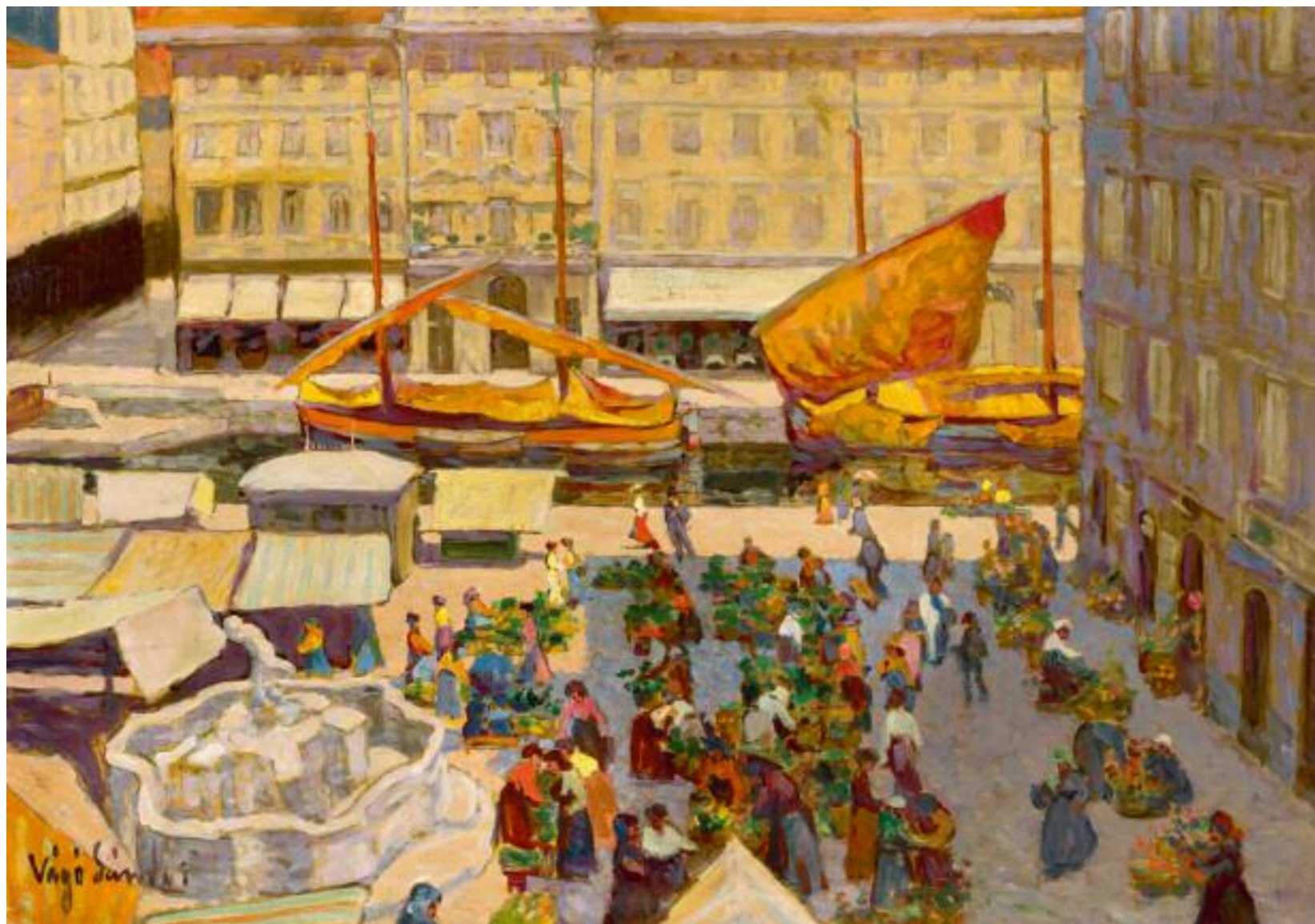
Czóbel a húszas évek elején sokat utazott Németország-szerte (a nyarakat sokszor töltötte Würzburgban), és népszerű modern festőként rengeteg tárlaton vett részt. A szakirodalom be sem tudja még azonosítani a sok-sok galériát, ahol ezekben az években kiállított. Ahogy a bécsi *Panorama* című lap tudósítója írta már 1922-ben: „Képei, ezek az egyszerű kifejezésre törekvő művek bejárták a német városokat és eljutnak mindenfelé, ahová a német műkereskedelem el tudta juttatni azokat, akiket értékel és felkapott.” A töredékes adatok alapján láthatták műveit Berlinben, Frankfurtban, Drezdában, Hamburgban, de Bécsben és Zürichben is. (A sok egyéni tárlat mellett olyan csoportos bemutatókon is részt vett, ahol a korabeli német expresszionizmus legnagyobb nevei szerepeltek, Ernst Ludwig Kirchneről kezdve Max Pechsteinen át Emil Noldéig.) Tőkeerős gyűjtőkkel rendelkezett, így ebből a korszakából szinte minden jobb minőségű mű külföldön maradt, a magyar közönség szeme elől elrejtve.

A kiváló nyugati műkereskedőkkel dolgozó Czóbel legjobb alkotásai – fiatal és érett korszakában is – rendre külföldre kerültek. Itthon egyedül leghűségesebb propagálója, Fruchter Lajos választhatott a minőségesebb képekből, a minőségi főművek többsége rendre elhagyta Magyarországot vagy ide sem jutott. Nem véletlen, hogy a legjobb későbbi gyűjtői között olyan neveket találunk, mint a genfi Petit Palais-t alapító Oscar Ghez vagy az expresszionistákat vásárló, a *Das Boot* szerzőjeként ismert Lothar-Günther Buchheim (Buchheim Museum). A Czóbel életében „elszármazott” remekművek csak az elmúlt egy-két évtizedben kezdtek hazaszivárogni, alapjában formálva át Czóbel korai modernségéről alkotott – meglehetősen hiányos – képünket. A most elemzett alkotás is a megélnéköző magyarországi műkereskedelemnek köszönhetően bukkant fel. Első alkalommal a MűvészetMalomban megrendezett nagyszabású 2016-os Czóbel-életműkiállításon láthatta a közönség, majd a szentendrei Czóbel Múzeum 2020-as tárlatán. A korábban hiányzó múzeumi rangú korai főművek segítségével tudjuk csak megérteni, hogy miért tartották számon Czóbelt élővonalbeli modern művészként a nyugati kollégák, galériások és gyűjtők.

Ernst Ludwig Kirchner: Múterem sarok, 1920, Neue Nationalgalerie, Berlin

61 | Vágó Sándor

(Mezőlaborc, 1887 – 1946, USA)

Piazza ponte Rosso (Trieszt), 1910-es évek
Piazza ponte Rosso (Trieste), 1910s

70 × 101 cm

Olaj, fa | Oil on board

Jelezve balra lent: Vágó Sándor |

Signed lower left: Vágó Sándor

Kikiáltási ár: 400 000 Ft / 1 000 ELR

Becsérték: 500 000 – 800 000 Ft

Estimated price: 1 250 – 2 000 ELR

---

62 | Halasi Horváth István

(Budapest, 1904 – 1994, Budapest)

Napfényes délután Velencében, 1927
Sunlit Afternoon in Venice, 1927

60 × 48,5 cm

Pasztell, papír | Pastel on paper

Jelezve jobbra lent: Halasi Horváth I. 1927 Venezia |

Signed lower right: Halasi Horváth I. 1927 Venezia

Kikiáltási ár: 420 000 Ft / 1 050 ELR

Becsérték: 600 000 – 900 000 Ft

Estimated price: 1 500 – 2 250 ELR

---

63 | Zemplényi Tivadar

(Eperjes, 1864 – 1917, Budapest)

Olasz kitötő vitorlásokkal, 1911

Italian Harbour with Sailboats, 1911

61,5 × 84,5 cm

Olaj, vászon | Oil on canvas

Jelezve jobbra lent: Zemplényi Tivadar 1911,

Hátoldalon: kiállítási raglap töredék |

Signed lower right: Zemplényi Tivadar 1911,

On the reverse: exhibition label fragment

Kikiáltási ár: 1 800 000 Ft / 4 500 EUR

Becsérték: 2 400 000 – 3 600 000 Ft

Estimated price: 6 000 – 9 000 EUR

Claude Monet: Hajók a Szajján Rouen-nél, 1872/1873,
National Gallery of Arts, Washington D.C.

64 | Kontuly Béla

(Miskolc, 1904 – 1983, Budapest)

Margitszigeti panoráma a Rózsadombról, 1946

Panorama of Margaret Island from Rózsadomb, 1946

91 × 101 cm

Olaj, vászon | Oil on canvas

Jelezve középen lent: Kontuly B, 1946 |

Signed lower middle: Kontuly B, 1946

IRODALOM | LITERATURE

· CLVIII. csoportkiállítás. Basch Andor, Domanovszky Endre, Ijjász H. Imre, Kontuly Béla, Vadász Endre festőművészek, Halmágyi István szobrászművész. Ernst Múzeum, Budapest, 1936.

· Bizzer István: Kontuly Béla, 1904–1983. Mikes, Budapest, 2003.

· New Realisms. Modern Realist Approaches across the Czechoslovak Scene, 1918–1945. Szerk.: Ivo Habán, National Heritage Institute, Liberec, 2019.

Kikiáltási ár: 7 500 000 Ft / 18 750 EUR

Becsérték: 12 000 000 – 18 000 000 Ft

Estimated price: 30 000 – 45 000 EUR

Kontuly Béla: Óbudai fák, 1932, magántulajdon

»Látképeit nagy részben a Szeréna úti háza kertjéből vagy közeléből felvett nézőpontból festette, a Szemlő-hegyről lenézve a szomszédos domboldalakra, Óbudára vagy a Dunára, a Margit-szigetre, távolban a Gellért-hegyre.«

BIZZER ISTVÁN

Delikát színpárosítás: a meleg fényű, okkersárga város közepén a ragyogóan intenzív, tengerkék tónusokban fürdőző folyó. A római iskolás hangütésű őszi budapesti panoráma a kassai polgárcsaládban született Kontuly Béla ecsetjét és különleges színérzékét dicséri. A festő fiatalon a kassai modernnek körébe tartozó, de klasszicizáló Krón Jenő szabadiskolájában képezte magát a nyitott szellemiségű, pezsgő helyi művészeti színtéren. Rövid prágai kitérő után a budapesti Képzőművészeti Főiskolán folytatta tanulmányait, ahol megismerkedett a fiatal Szőnyi István körül összegyűlő újklasszicisták művészeteszményével. Az igazi fordulatot a római ösztöndíj hozta el a számára 1928 és 1931 között. Az 1930-as évek elején kiforró festészete a Római Iskola meghatározó képviselőjévé avatta. A hűvös, rajzos realizmusból és plasztikus geometrikus formákból építkező stílusa magába olvasztotta a kor több meghatározó irányzatát a pittura metafisicától kezdve a mágikus realizmuson, az art decón és a precizionizmuson át az új tárgyilagosságig. Ezeknek hatása érhető tetten a most vizsgált, közvetlenül a második világháború után született táj precíz rajzosságában, a geometrikus idomokra leegyszerűsített épületekben és a képet átjáró metafizikus izzásban.

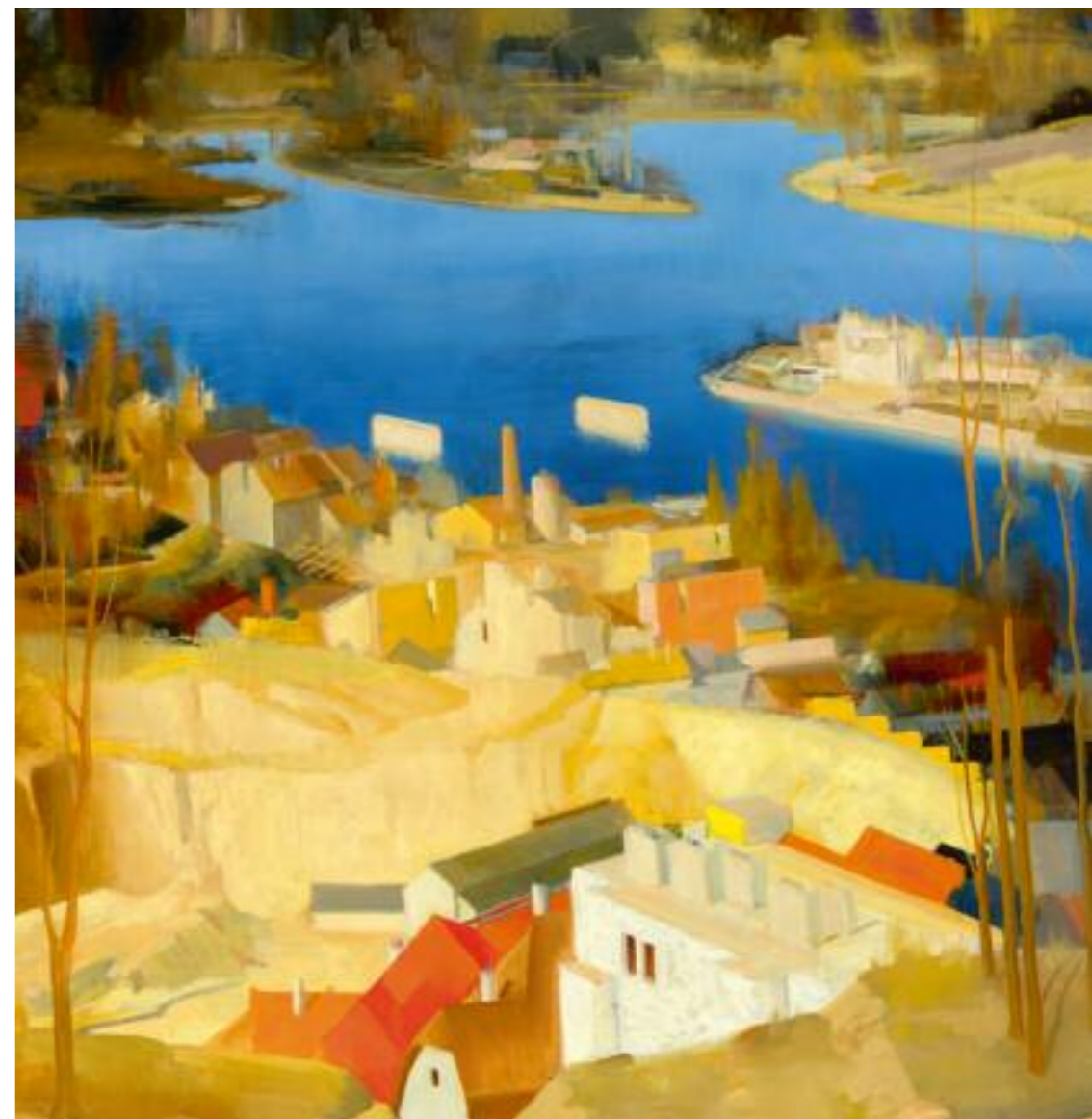
Kontuly Béla: Óbudai téglagyár, 1933, magántulajdon

A háború alatt Kontuly szakadatlanul dolgozott, tervezett bélyeget és festett templomi freskókat is. De a két szélsőséges léptékű műfaj, a miniatűr grafika és a monumentális falkép mellett több első rangú, ihletett táblakép is kikerült a keze alól. Ezeknek a sorát folytatta az 1946-os őszi budapesti panorámát ábrázoló, most vizsgált festménye. A kép szinte fotószerűen konkrétan tűnik, miközben erősen stilizálja az álomba illő kolorittal megfestett épületeket. A szokatlan látószög ellenére körülbelül meghatározható, hogy a művész a Rózsadombról Óbuda felé sétált el, és valahol a Szemlő-hegy vagy a Mátyás-hegy környékéről tekintett alá egy magaslatról. (Talán épp a József-hegyi kilátóból készített fotónagyítást használt ihlető támpontként.) A kép jobb felső sarkában a Margit-sziget északi csúcsa látható. A vízben álló világos kőtömbök az épülő, de a második világháború miatt félbehagyott Árpád híd jellegzetes pillérei. Az 1948-as újrakezdéséig csak a csonka pylonok jelezték, hogy itt hamarosan hídpálya épül majd. A festmény felső részén, a Duna királykék vizében, a még növényzettel gazdagon borított Óbudai-sziget déli csúcsa látható (a kis Duna-ággal), valamint a szomszédos Vizafogó fás foltokkal teli, még lakóparkokkal be nem épített ipari területe, a mai Marina Part kikötő öblével.

Kontuly Béla: Az új otthon megünneplése (Bokrétáünnepély), 1933, magántulajdon

Kilátás a József-hegyi kilátóból a festménnyel megegyező irányba, még a híd építésének megkezdése előtt (1931, fotó: Fortepan / Kárpáti György Mór)

A II. kerületi Szeréna úton lakó Kontuly tájképein rendszeresen tűnik fel a Szemlő-hegyről eléje táruló dunai panoráma, a *Margit hídtól* (1937) az *Óbudai téglagyárig* (1939), de az ostrom után megörökítette a lerombolt hidak roncsait is. A most vizsgált festmény esztétikai kontextusát Kontuly monográfiája, Bizzzer István járta körül: „Látképeit nagy részben a Szeréna úti háza kertjéből vagy közeléből felvett nézőpontból festette, a Szemlő-hegyről lenézve a szomszédos domboldalakra, Óbudára vagy a Dunára, a Margit-szigetre, távolban a Gellért-hegyre. [...] Kései képeitől eltérően az 1930–40 közötti periódusban vedutái a korabeli budai villaépítészeti tükrei és hirdetői voltak, hiszen az ipari létesít-

ményeken kívül mindig a modellszerű racionális kubus-villák és a szintén sematizált táji környezet együttese mint a modernizálódó város szimbolikus jele vált bennük művészi témává. Hű képet adtak arról, mint hódította meg a város Buda zöldövezeteit az 1930-as évek folyamán.” Hűvösen elegáns, misztikummal teli városi tájképeivel és portréival Kontuly a két világháború között induló magyar újrealizmus nemzetközi hírvé képviselőjévé vált. Ezt a művészetet a világ minden pontján értik és értékelik, nem véletlenül került be műveivel a csehszlovák realista tendenciákat feldolgozó példamutató *New Realisms* című friss kötetbe.

New Realisms. Modern Realist Approaches across the Czechoslovak Scene, 1918–1945. National Heritage Institute, Liberec, 2019.

65 | Fényes Adolf

(Kecskemét, 1867 – 1945, Budapest)

Mesesziget, 1920-as évek

Fairy-Tale Island, 1920s

73,5 × 100 cm

Olaj, vászon | Oil on canvas

Jelezve jobbra lent: Fényes A. | Signed lower right: Fényes A.

KIÁLLÍTVA | EXHIBITION

· Fényes Adolf gyűjteményes kiállítása. Ernst Múzeum, 1927 (kat. 56., *Dombos táj*).

REPRODUKÁLVA | REPRODUCED

· Fényes Adolf gyűjteményes kiállítása. Ernst Múzeum, 1927. Magyar Művészet, 1927/3., 554.

IRODALOM | LITERATURE

· Fényes Adolf gyűjteményes kiállítása. Ernst Múzeum, Budapest, 1918.

· Fényes Adolf gyűjteményes kiállítása. Ernst Múzeum, Budapest, 1927.

· K. A.: Fényes Adolf kiállítás az Ernst Múzeumban.

Pesti Napló, 1927. december 11.

· Oelmacher Anna: Fényes. 1867–1945.

Képzőművészeti Alap, Budapest, 1962.

· Révész Emese: Fényes Adolf. Kossuth – Magyar Nemzeti Galéria, Budapest, 2014.

Kikiértési ár: 7 500 000 Ft / 18 750 EUR

Becsérték: 8 500 000 – 13 000 000 Ft

Estimated price: 21 250 – 32 500 EUR

Fényes Adolf: Vidám táj, 1913,
Magyar Nemzeti Galéria, Budapest

A sötétkék égen tornyosuló felhők alatt – amelyekbe Leonardo különös lényeket képzelt volna – álomszerű apró figurák gyűlnek össze a szigetre épített mesefalu előtti parton. A képzeletbeli tájat az a Fényes Adolf készítette, akinek festészeti karakterét a század eleji posztimpreszionizmus két ikonja, a *Testvérek* (1906, Magyar Nemzeti Galéria) és a *Mákos kalács* (1910, Magyar Nemzeti Galéria) határozza meg. A két korai kompozíció az összefoglaló formákkal dolgozó modern festőiség és a magyaros tematika összekapcsolása miatt válhatott művészettörténeti klasszikussá és közönségkedvenccé. Pedig Fényes más műfajokban és stílusvilágokban is jeleskedett. A Budapesten, Weimarban és Párizsban tanult fiatal művész a századfordulón részt vett a Szolnoki Művésztelep megalapításában, innen eredt posztimpreszionista hangoltsága. Érett, romantikusnak nevezett korszakát viszont a különleges hangulatot árasztó, mesés, szürrealisztikussá formált vidéki tájképek jellemezték. Az első világháború idején Pesten és Szolnokon élő mester visszatért saját bensőjének népmesékből, históriákból és a Biblia könyveiből táplálkozó álomvilágába, és ebből születtek meg a fantasztikus égboltok alatt kibomló különös tájai: a vidéki Magyarország képzeletbeli átíratái.

»Éli a maga álmait, és e színekáprázatokat a maga dekoratív harmóniáinak törvényszerűségébe állítja.«

LÁZÁR BÉLA

Amikor új ciklusának első képeit 1918-ban bemutatta az Ernst Múzeumban, Lázár Béla a katalógusban elemezte meglepetést keltő megújulását: „Aki új kiállításába váratlanul, előkészülés nélkül, hirtelen lép be, első pillanatra megdöbbenve tekint szíjével. [...] Az új Fényes egy álomvilágot épített magának, melyben új emberek, új természetben álomlogikában cselekednek és mozognak, hol sem a valóság formái, sem az éber-élet törvényszerűségei nem uralkodnak rideg következetességgel, minden szabadság jogához jut, minden megtalálja a maga ellentétjét, szín és forma sajátos kapcsolatokba kerül és különvaló életet él. [...] A dekoratív felépítések szabadságának megszerzéséhez való titkos vágya vitte el őt új természetfelfogásához. A megálmódott színálmokhoz kereste meg a maga természetét. A Bibliához, a történeti emlékekhez menekült, de nem a históriai adatokhoz, nem nyúlt illusztratív eszközökhöz, az elemek emlékek, de amit felépít belőlük, az egy új, egy belső világ. Mint a gyermek, az igazi színeköltő, tökéletes egyszerűséggel, tökéletes naivitással látja meg álomképeit, és e víziókat nem engedi a való élettel való összevetés által elfojtatni. Éli a maga álmait, és e színekáprázatokat a maga dekoratív harmóniáinak törvényszerűségébe állítja.” A most elemzett festmény a következő, 1927-es kiállításán szerepelt *Dombos táj* címmel az Ernst Múzeumban. A kritika ki is emelte újszerűen ezüstös koloritját: „A természethez egy lépést tett vissza Fényes, s a valóság szegleteit lekerekítette, belesimította az álom kerekébe, puhább vonalaiba. Ugyanez érezhető színskálájának áthangolódásán is. Ezüstös szürkéiben, mély kékjeiben, kormos barnáiban egyesül, összemosódik élet és álom. Talán legnagyobb sikerűbb példa milderre a *Három szent királyok*, az *Áldott nyár* s a *Dombos táj*, amelyeken a legfinomabb árnyalatok teljes és tömör harmóniája ömlik el.”

A festmény reprodukciója a Magyar Művészetben (1927/3.); a festmény párja, a *Bujkáló nap* (1920-as évek) ma a Magyar Nemzeti Galéria gyűjteményében található

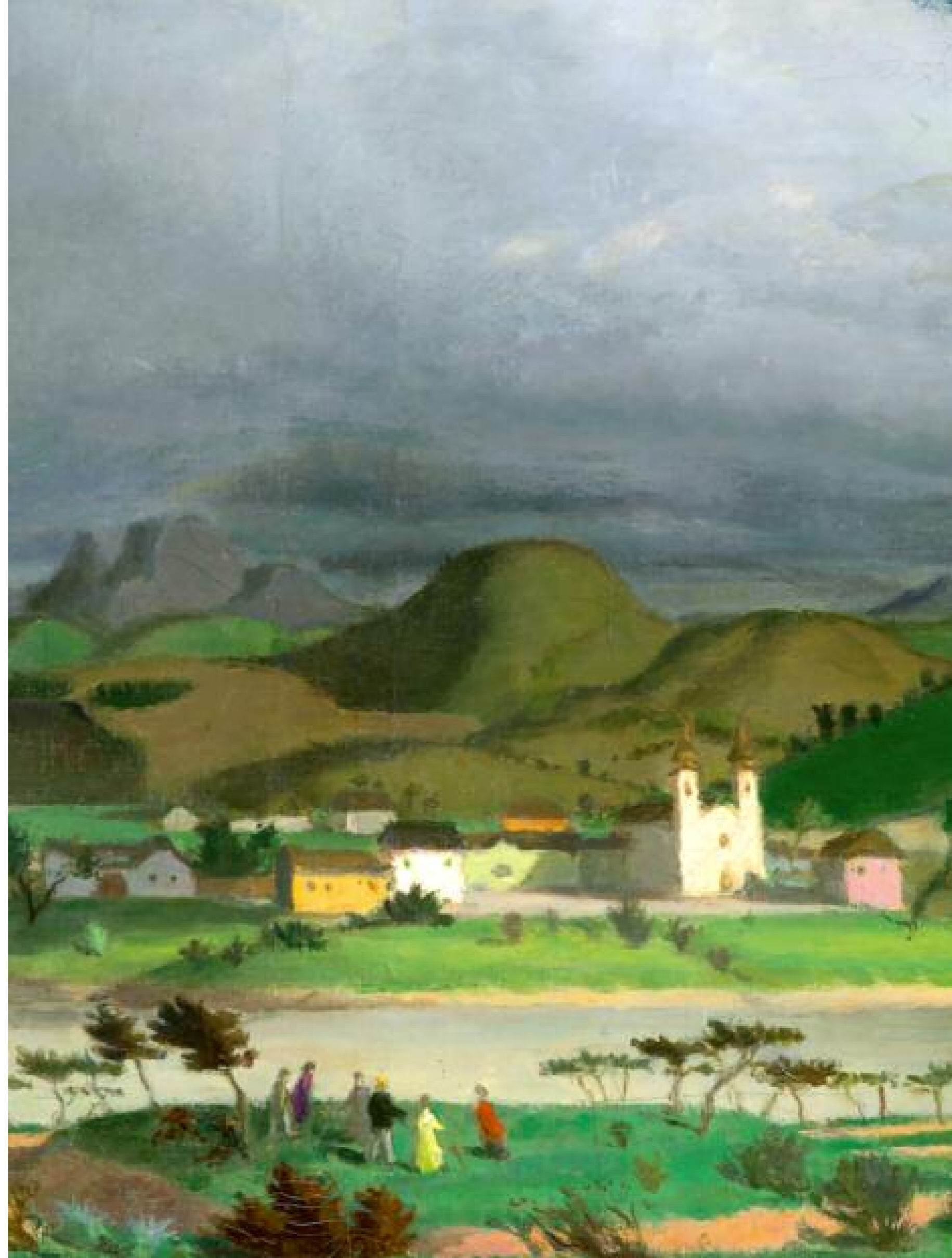

LÁZÁR BÉLA: DOMBOS TÁJ

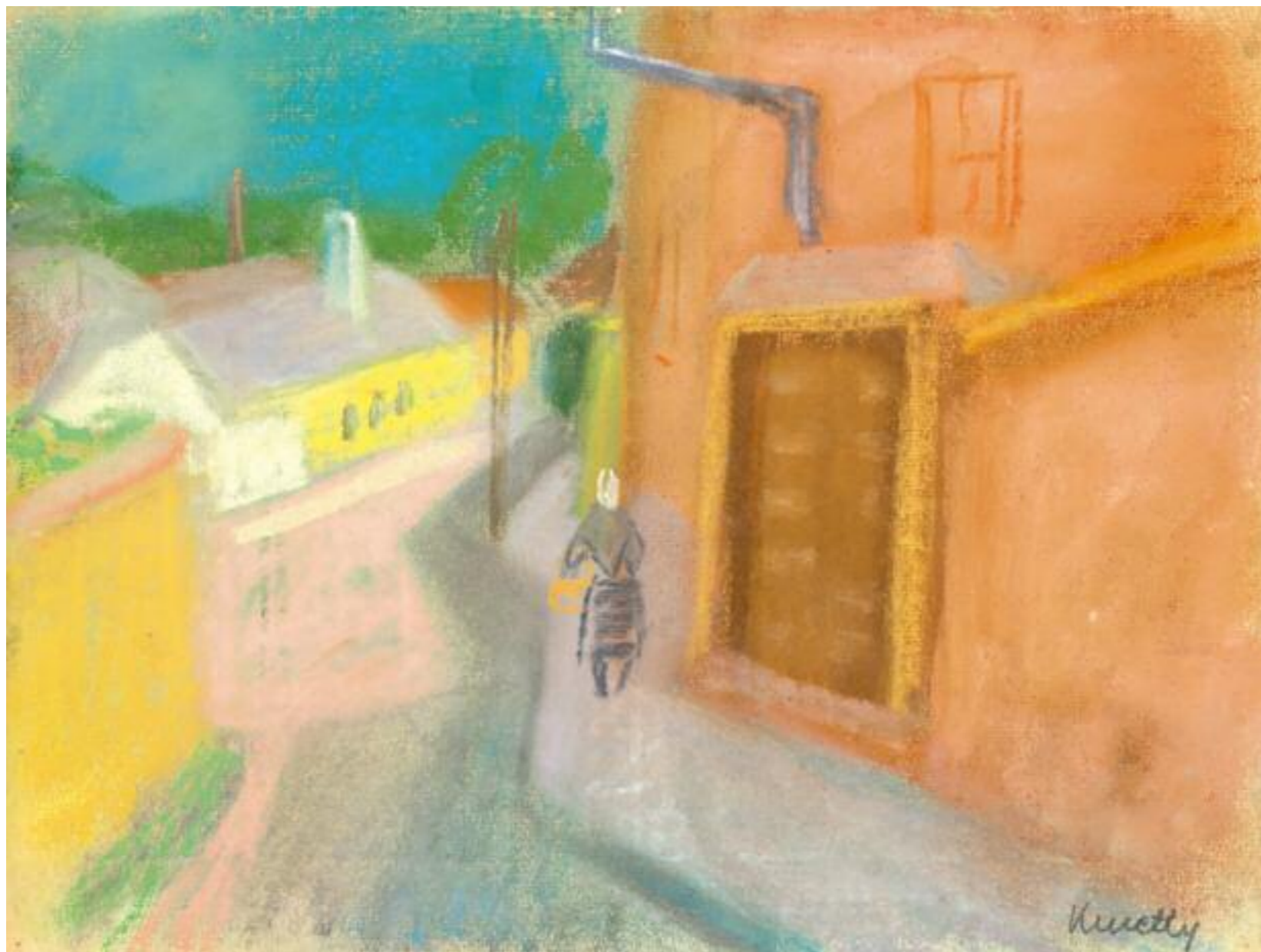

FÉNYES ADOLF: BUJKÁLÓ NAP

054

66 | Kmetty János

(Miskolc, 1889 – 1975, Budapest)

Szentendrei utca
Street in Szentendre

24 × 30 cm
Pasztell, papír | Pastel on paper
Jelezve jobbra lent: Kmetty |
Signed lower right: Kmetty

Kikiáltási ár: 500 000 Ft / 1 250 ELJR
Becsérték: 600 000 - 900 000 Ft
Estimated price: 1 500 – 2 250 ELJR

---

67 | Szőnyi István

(Újpest, 1894–1960, Zebegény)

Napsütötte udvar, 1950-es évek eleje
Sunlit Yard, early 1950s

24 × 29 cm
Gouache, papír | Gouache on paper
Jelezve jobbra lent: Szőnyi I. | Signed lower right: Szőnyi I.
Jelezve lent: hagyatéki pecsét | Signed lower: inheritance stamp

REPRODUKÁLVA | REPRODUCED
· Szőnyi István. Dunakanyar – Zebegény – otthon – család.
Szerk.: Kieselbach Tamás. Kieselbach Galéria, Budapest,
2023. III. 585.

Kikiáltási ár: 380 000 Ft / 950 ELJR
Becsérték: 600 000 - 900 000 Ft
Estimated price: 1 500 – 2 250 ELJR

---

68 | Pekáry István

(Budapest, 1905 – 1981, Budapest)

Falusi menyegző, 1966

Village Wedding, 1966

63 × 83,5 cm

Olaj, vászon | Oil on canvas

Jelezve jobbra lent: Pekáry 1966, Hátoldalon: Semihá Huber

Zürich Hochzeit im Dorf | Signed lower right: Pekáry 1966,

On the reverse: Semihá Huber Zürich Hochzeit im Dorf

Kikiáltási ár: 4 400 000 Ft / 11 000 EUR

Becsérték: 6 000 000 – 10 000 000 Ft

Estimated price: 15 000 – 25 000 EUR

69 | Szőnyi István

(Újpest, 1894 – 1960, Zebegény)

A Duna Zebegénynél, 1932

Danube at Zebegény, 1932

49,5 × 60,6 cm

Tempera, fa | Tempera on board

Jelezve jobbra lent: Szőnyi | Signed lower right: Szőnyi

PROVENIENCIA | PROVENANCE

· Egykor dr. Lothar Bolz (1903–1986) az NDK egykori 1953–1965) külügyminisztere tulajdonában.

REPRODLIKÁLVA | REPRODUCED

· Szőnyi István. Dunakanyar – Zebegény – otthon – család II.

Szerk.: Kieselbach Tamás, Kieselbach Galéria, Budapest, 2023, 88.

· Szőnyi István. Dunakanyar – Zebegény – otthon – család III.

Szerk.: Kieselbach Tamás, Kieselbach Galéria, Budapest, 2023, 547.

IRODALOM | LITERATURE

· Kállai Ernő: Új magyar piktúra 1900–1925. Amicus, Budapest, 1926.

· Fenyő Iván: Szőnyi István. Bisztrai Farkas Ferenc kiadása, Budapest, 1934.

· Árkádia tájain. Szőnyi István és köre 1918–1928.

Szerk.: Zwickl András, Magyar Nemzeti Galéria, Budapest, 2001.

· Szőnyi István: Kép. Megjegyzések a művészetről.

Pest Megyei Múzeumok Igazgatósága, Budapest, 2004.

· Köpöczi Rózsa: Szőnyi István. Kossuth – Magyar Nemzeti Galéria, Budapest, 2009.

· Szőnyi István. Dunakanyar – Zebegény – otthon – család I–III.

Szerk.: Kieselbach Tamás, Kieselbach Galéria, Budapest, 2023.

Kikiáltási ár: 9 000 000 Ft / 22 500 ELIR

Becsérték: 10 000 000 – 15 000 000 Ft

Estimated price: 25 000 – 37 500 ELIR

Szőnyi István: Zebegényi Dunakanyar, 1927, magántulajdon

Szónyi István kertjében fest, 1949
(Fotó: Gink Károly, Szónyi István Emlékmúzeum, Zebegény)

Zebegény festője

Szónyi István időről időre felkapaszkodott a dombtetőre zebegényi háza felett, és onnan tekintett le a lábai előtt elterülő tájra. A magaslati pozícióból nézve kitarult előtte az egyik legszebb magyar táj, a zebegényi Dunakanyar fenséges látványa. Most nem mászott fel olyan magasra, hogy a szél tépte öreg fatörzs mellől egészen messzire ellásson, mint híres, címlapra kerülő olajképénél (*Zebegényi Dunakanyar*, 1927, magántulajdon). Kicsivel lejjebb megállapodott, és a frissen felfedezett tempera érzékeny színkontrasztjait használva örökítette meg a kapuszerűen nyíló faág alatt a panorámát: az ősz sárgálló színeiben izzó zebegényi domboldalt, aombok között megbújó piros tetős házakat, mögöttük a Dunakanyar széles ívét és a távoli Börzsöny hegyvonulatait. Nem a magaslati perspektíva, hanem a bal oldali ösvény és a faág által teremtett „keretező ablak” különleges látványa ejtette rabul.

Szónyi neve összeforrt Zebegénnyel, a Dunakanyar varázslatos szépségű településével. „Életem alakulására és munkásságom kifejlődésére – emlékezett vissza időskorában – elhatározó és döntő jelentőségű esemény volt, hogy 1924-ben megnősülve kikerültem Zebegénybe, ahol azután megtaláltam a művészetem kibontakozásához szükséges minden élményt. A táj és az emberek összefüggő, elválaszthatatlan egységét láttam itt meg olyan milióban, mely nagyon megfelelt elgondolásaimnak.” Egy szerencsés véletlen vezette a kirándulók és üdülők által frissen felfedezett és fokozatosan benépesített környékre. 1924-ben elvette feleségül Bartóky Melindát, aki földbirtokos férjét hagyta ott művész szerelméért. Közös életüket a Bartóky család zebegényi nyaralójában kezdték el, egy Kós Károly tanácsára átalakított kis parasztházban. Minden megtalálható volt itt, amire a természet titkait fűrkészni szándékozó fiatal festőnek szüksége lehetett: Zebegényben végre megtalálta saját Árkádiáját és a magyar festészet új Nagybányáját. Ahogy Pernecky Géza írta róla: „A tisztuláshoz és a harmónia megtalálásához a vidék, Zebegény segítette. Itt találta meg művészetének fő élményét: a Dunakanyar táji szépségét és az ott dolgozó emberek munkáseletét.”

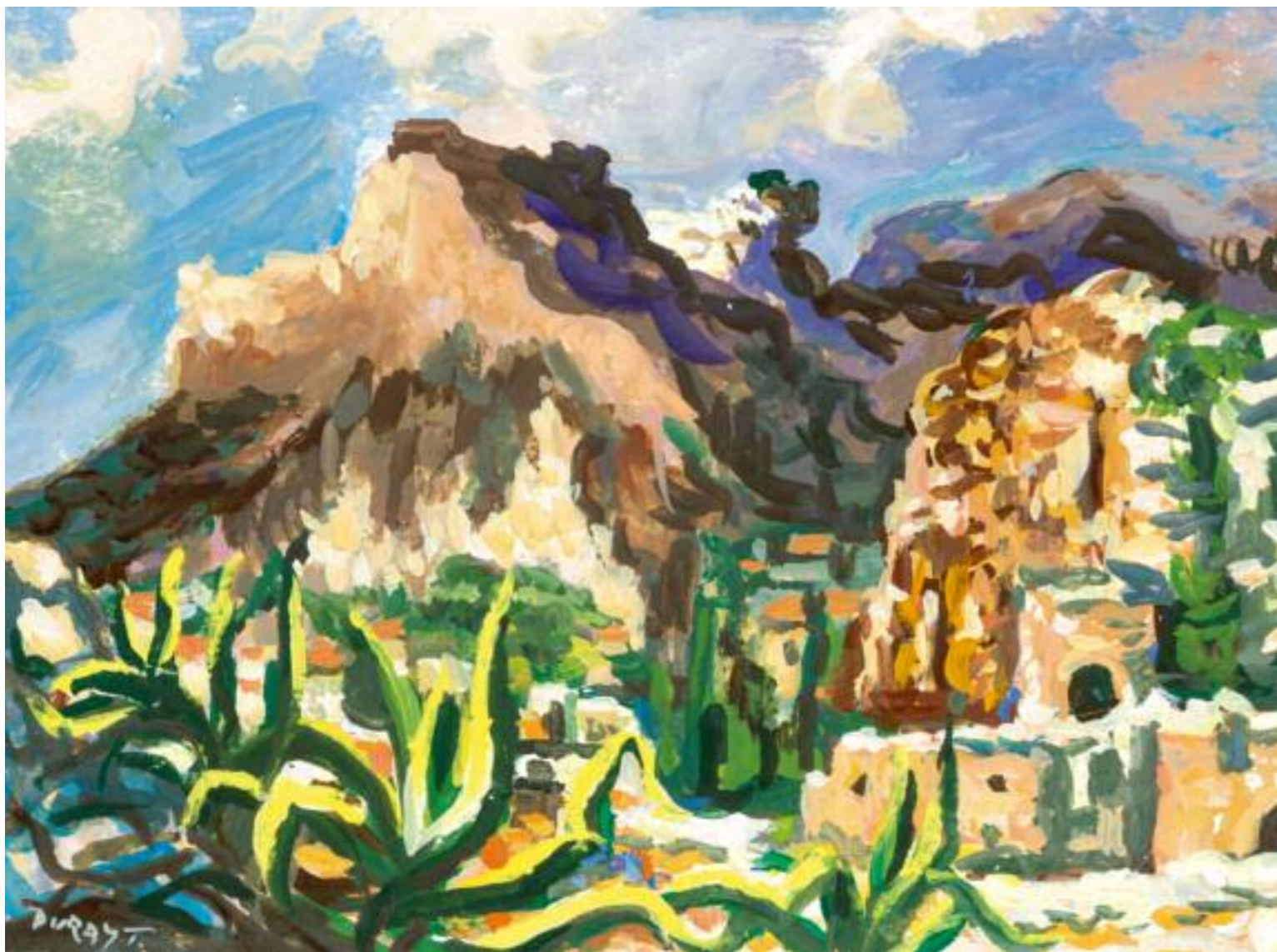
Magányos fa

A széles látképi tájban álló, jelképes erejű, magányos fa Szónyi festészetének egyik kulcsmotívuma. Erre már kortársai is felfigyeltek. A jó szemű Kállai Ernő az 1926-os *Új magyar piktúra* című lényeglátó kötetében elemezte így Szónyi egyik 1919-es akvarell tájképét: „Az őszi széltől ostorozott, tépett ábrázatú felhők és a talaj felszakadt foltjai együtt, száguldó dinamikával töltik be a teret, melyben könnyedén, karcsúan szökken magasba a fa. Ez a képmotívum: a környezete fölött diadalmasan kimagasló egy-forma igen gyakran kultivált stílusbeli kelléke nemcsak Szónyinéknak, hanem az egész expresszív magyar naturalizmusnak és általában az egész régiebb és újabb magyar piktúrának. Benne ölt testet a magyar temperamentum legénykedő, uras kedve, csakúgy, mint borongó magányosság romantikája.” Csontváry festette meg a vihar tépte magányos fák ikonikus főművét a *Magányos cédrus* képében. De még a gácsi patikus heroikusan áll ki a libanoni sziklaszirt közepére, Szónyi óvatosan félretolja a fatörzset, hogy csak keretezze a maga szépségében érvényesülő Dunakanyart. Szónyi először 1943-ban megfogalmazott elméleti szövegében alaposan leírta azt a folyamatot, ahogy a valóságból kiinduló festő művészi szimbólummá alakítja a természeti motívumot: „A fantázia is csak a természetből ismert elemeket, fogalmakat, jelenségeket csoportosítja át – esetleg meglepően újszerű módon –, de a semmiből a fantázia sem tud teremteni. Hogyan tudhatna a festő, akinek éltető eleme az őt körülvevő világ optikai képe. Ebből alkothat, ezt alakíthatja, ízlése, adottsága, tehetsége szerint dolgozhatja fel. Ha van tehetsége, ha éles a megfigyelőképessége, jó a szeme, finom és érzékeny a színérzéke, akkor a látható világból olyat tud kiragadni és megjeleníteni, amit jóformán mindenki lát, de csak ő veszi észre s csak ő tudja belőle megteremteni azt az egyéni művet, mely a nézőt magával ragadja, gyönyörködteti, élményt nyújt neki.”

Szónyi István: Zebegényi Dunakanyar, viadukttal, magántulajdon

»A széles látképi tájban álló, jelképes erejű, magányos fa Szónyi festészetének egyik kulcsmotívuma.«

70 | Duray Tibor
(Budapest, 1912 – 1988, Budapest)

Nyar Taorminában, 1980
Summer in Taormina, 1980

12 × 15,5 cm
Vegyes technika, papír | Mixed technique on paper
Jelezve balra lent: Duray T. | Signed lower left: Duray T.

Kikiáltási ár: 180 000 Ft / 450 EUR
Becsérték: 340 000 – 650 000 Ft
Estimated price: 850 – 1 625 EUR

---

71 | Rafael Győző Viktor
(Révkomárom, 1900 – 1981, Budapest)

Badacsonyi táj
Badacsony

70 × 100 cm
Olaj, vászon | Oil on canvas
Jelezve jobbra lent: Rafael V. | Signed lower right: Rafael V.

Kikiáltási ár: 1 200 000 Ft / 3 000 EUR
Becsérték: 1 600 000 – 2 400 000 Ft
Estimated price: 4 000 – 6 000 EUR

---

72 | Klie Zoltán

(Szekszárd, 1897 – 1992, Budapest)

Meudoni erdő (Mesetáj piros csónakkal), 1925
Forest in Meudon (Landscape with Red Boat), 1925

65 × 82 cm

Olaj, vászon | Oil on canvas

Jelezve jobbra lent: Klie, Hátoldalon: Park 1925 Meudon

Beluve 1925 | Signed lower right: Klie, On the reverse:

Park 1925 Meudon Beluve 1925

REPRODUKÁLVA | REPRODUCED

· Kopócsy Anna: Klie Zoltán. A kozmikus festő. Budapest, 2005, 19. kép.

IRODALOM | LITERATURE

· Klie Zoltán (1897–1992) festőművész emlékkiállítása.

Merítés a KLIT-ből VII. katalógus. Haas Galéria, Budapest, 2003.

· Kopócsy Anna: Klie Zoltán. A kozmikus festő.

Budapest, 2005.

Kikiáltási ár: 7 500 000 Ft / 18 750 EUR

Becsérték: 10 000 000 – 13 000 000 Ft

Estimated price: 25 000 – 32 500 EUR

Vaszary János: Piros háztető fák között,
Magyar Nemzeti Galéria, Budapest

Andre Lhote: Vízparton, 1912, magántulajdon

Klie Zoltán karakterét Lóránth László ragadta meg a legpontosabban 1944-ben kiadott írásában: „Pár vonással rajzolom. Negyven körüli fiatalember. Nyakában piros selyemkendő, szájában pipa. Hollywoodban ábrázolják és képzelik így a festőket, a világot jelentő és uraló vászon városában. Kék szeme messzeségbe tekint. Ő a magyar Jean Rousseau. Kozmikus festő – mondják róla barátjai és képei.” Klie monográfusa, Kopócsy Anna a „kozmosz festő” kifejezéssel jellemezte a festő teljes életművét. Most vizsgált festményén is egy álombeli-mesebeli vízió jelenik meg: tömbszerű bokrokból és fákból megformált zöld erdő közepén egy kis tengerszem bújik meg. A festő mintha madárként repülne a varázslatos kis birodalom fölé, ahol a vastag fatörzsek közül háztetők és csónakok élénk piros foltjai kukucskálnak ki. A tavacska közepén apró sziget, közepén egy különös, totemszerű oszlop, amely leginkább a román avantgárd szobrász, Brâncuși végtelen oszlopára emlékeztet. A hátoldalon megőrzött feliratok tanúsága szerint az ihletet a Párizs melletti Meudon-erdő adhatta. A tavakkal tarkított Bellevue negyed melletti természetes park népszerű kirándulási célpontnak számított, de szükséges volt hozzá Klie szárnyaló fantáziája, hogy ehhez hasonló mesebeli tájat teremtsen belőle.

Constantin Brâncuși:
Végtelen oszlop, 1918,
Museum of Modern Art,
New York

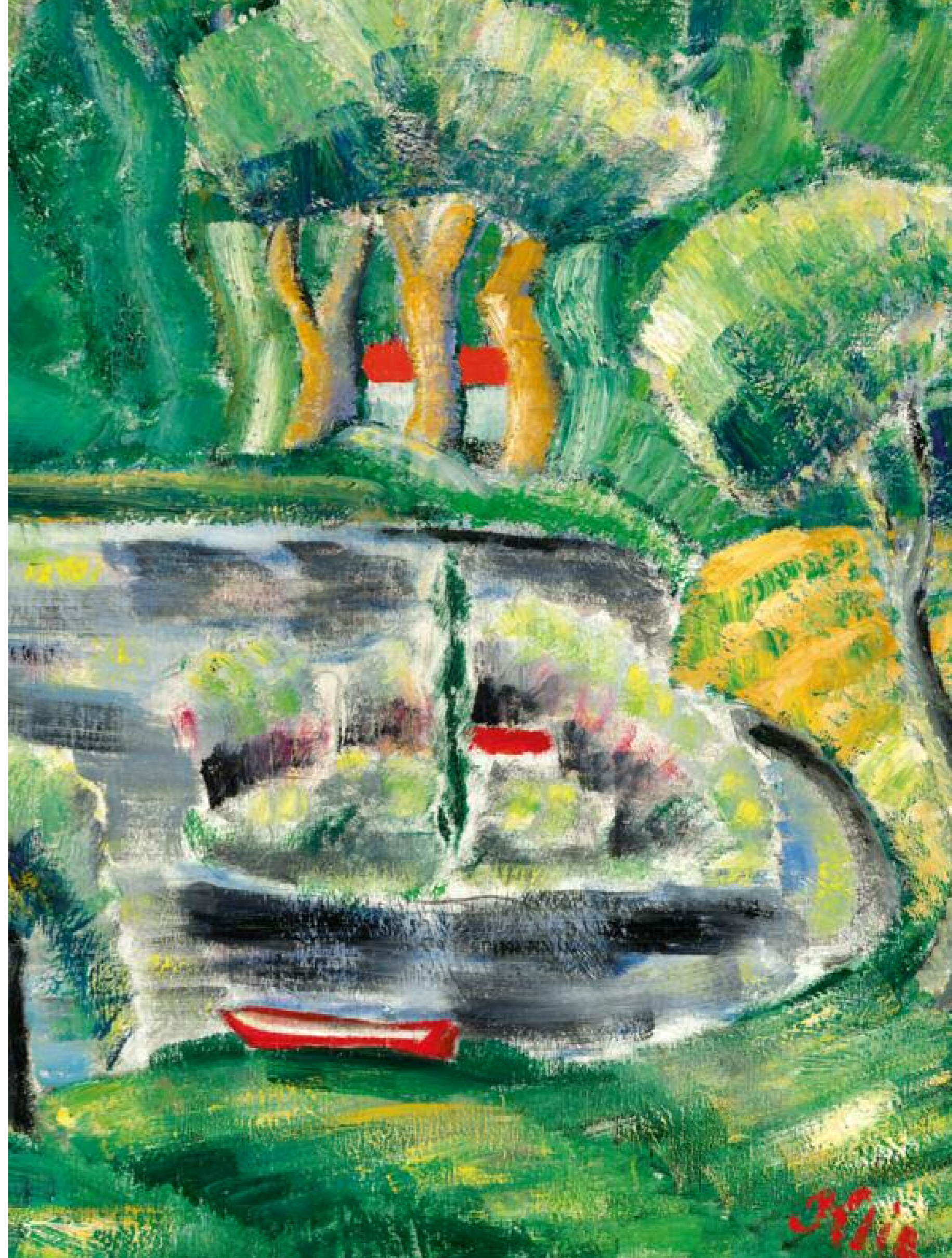
»A festő mintha madárként repülne a varázslatos kis birodalom fölé, ahol a vastag fatörzsek közül háztetők és csónakok élénk piros foltjai kukucskálnak ki.«

„Álmodozó hangulataim a háború és orvosi tanulmányaim közben visszajöttek – emlékezett vissza öregen Klie arra, miként lett végül festő a pécsi kúriai bíró fiából. Az első világháború megviselte a századforduló borongós álmodozásában otthonos fiatalember lelkét. Az orvosi pálya materializmusa helyett akkor választotta a spiritualitás iránt fogékony művészet világát. A különleges kifejezési módokat kedvelő Vaszary János odaadóan támogatta a fiatal tehetség tanulmányait. A friss szellemiségű mesternek köszönhetően kapta meg az állami párizsi ösztöndíjat, amelynek segítségével 1925–26 folyamán a modern művészet fellegvárában szívhatta magába a friss esztétikai impulzusokat, az École de Paris színgazdag festőiségét. Álmodozó, meseszerű alapkarakterére hatott az expresszionizmus ecsetkezelése, a kései kubizmus formaalakítása és a szürrealizmus tudatalattit felszabadító lélekábrázolása. Klie Meudonban, Párizs egyik elővárosában bérelt szállást. Az állami ösztöndíj lehetővé tette számára, hogy a munkára tudjon koncentrálni. Itt vette feleségül szerelmét, Róna Klárát, aki egész életében hű társa maradt. A hátoldal feliratai szerint a most vizsgált festmény is itt készült.

Tó a Meudon-erdőben

Hamisítatlan húszas évek közepi festői nyelvezet; ahogy a festő, Klie Zoltán monográfusa, Kopócsy Anna jellemezte ezt a korszakot: „Szemlélete sokkal inkább az École de Paris kubizmusból kiinduló, azt dekoratív irányba továbbfejlesztő, a figurativitásnak újból hangsúlyt adó klasszicizáló irányzathoz állt közel, többek között Moïse Kislíng művészetét említhetnénk párhuzamként.” A festmény szerencsésen vészelt át az elmúlt évszázadot, pedig matuzsálemi kort megélt alkotójára hosszú elfeledés várt a második világháború után. Az art decóknak a rendszerváltás körül feléledő reneszánsza szárnyán újra fény vetült Klie elfeledett, két világháború közötti festészetére. Több életmű-kiállítást rendeztek számára (köztük egyet a Haas Galériában 2003-ban), és Kopócsy Anna művészettörténész tollából monográfia is megjelent munkásságáról. A műgyűjtők kitartásának köszönhetően nemcsak kozmikus absztrakt kései képei váltak láthatóvá, hanem a két világháború közötti korszak emblematis modern festményei is.

73 | Mattioni Eszter

(Szekszárd, 1902 – 1993, Budapest)

Kettős arckép, 1929 (Mattioni Eszter és Paizs Goebel Jenő)

Double Portrait, 1929 (Eszter Mattioni and Jenő Paizs Goebel)

90 × 77 cm

Olaj, vászon | Oil on canvas

Jelezve jobbra lent: Mattioni E. | Signed lower right: Mattioni E.

PROVENIENCIA | PROVENANCE

· Egykor dr. Baumgartner Sándor gyűjteményében.

KIÁLLÍTVA | EXHIBITION

· Szemtől szemben. XX. századi önarcképek, művészportrék és kettős arcképek a Szentendréhez kötődő festészetben. Szentendrei Képtár, Szentendre, 2005 (kat. 33.).

REPRODUKÁLVA | REPRODUCED

· Verba Andrea: Paizs Goebel Jenő művészete. Gondolat, Budapest, 2009, 53.

IRODALOM | LITERATURE

· Az Ernst Múzeum kiállításai. Hollós-Mattioni Eszter festményei és hímes kövei, Hrabéczy Ernő festményei, Révész István festményei, Ripszám Henrik festményei, Pólya Iván hímes kövei. Ernst Múzeum, Budapest, 1938.
· Kiss Ákos: Mattioni Eszter művészete. Szekszárdi Városi Tanács, Szekszárd, 1972.
· Szemtől szemben. XX. századi önarcképek, művészportrék és kettős arcképek a Szentendréhez kötődő festészetben. Szerk.: Schenk Lea, Szentendrei Képtár, Szentendre, 2005.
· Verba Andrea: Paizs Goebel Jenő művészete. Gondolat, Budapest, 2009.
· Grécki Emőke: A hímeskő nő mestere. Mattioni Eszter művészete. Artmagazin, 2017/8., 70–77.

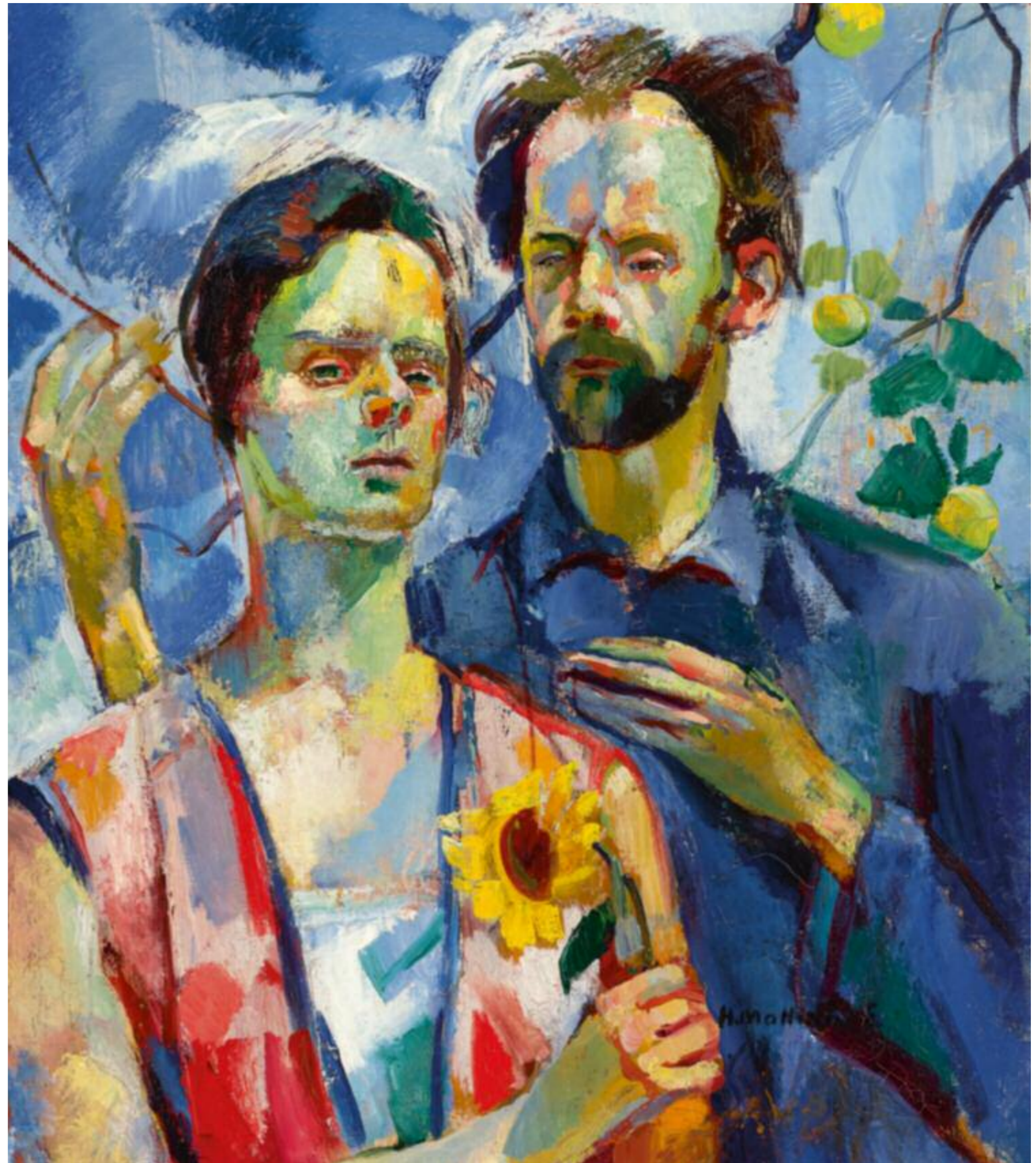

Kikiáltási ár: 5 500 000 Ft / 13 750 EUR

Becsérték: 7 000 000 – 12 000 000 Ft

Estimated price: 17 500 - 30 000 EUR

Aba-Novák Vilmos: Vurstli, 1930, magántulajdon (egykor a Baumgartner-gyűjteményben)

Vaszary János: Korzó I, 1934 körül, magántulajdon (egykor a Baumgartner-gyűjteményben)

Patkó Károly: Tükör előtt fésülködő akt, 1926 (egykor a Baumgartner-gyűjteményben)

Főművek a Baumgartner-gyűjteményből

»Fiatal művészként együtt alkotott az 1920-as évek meghatározó neoklasszicizmusát képviselő Szőnyi-körrel, 1927-ben az Aba-Novák körül verbuválódott igali művészkompániában is felbukkant, aztán a régi szentendrei művésztelepen dolgozott, ahol ez a másik barátjával, Paizs Goebellel közös kettős arcképe készült.«

Az öntudatos fiatal nőalak egy szál napraforgóval a kezében áll. Körülötte széles, expresszív ecsetvonásokkal megfogalmazott jégkék felhők csapkodnak az égen, arcán vad zöld és sárga reflexfények kergetik egymást. Mögötte idősebb, szakállas férfialak óvón emeli a kezét, ujjai között a gyümölcsfa vékony ágával játszva. A modern Ádám és Éva két festőművészt ábrázol, a fiatal tehetséget, Mattioni Esztert és a fantasztikus mesevilágok mesterét, a szentendrei régi művésztelepen dolgozó Paizs Goebel Jenőt. Mattionit az 1920–30-as évek női festőkben gazdag mezőnyében a kortársak egyértelműen a legjobb férfikollégák közé sorolták („komoly festőmunkát végez, amit férfiak is megirigyelhetnének” – írta róla Petrovics Elek, rengeteg friss képére utalva). Mindig fajsúlyos tényezőnek számított, akit nem kellett újra felfedezni, mint sokan két világháború közötti, elfeledett kolléganőjét. Fiatal művészként együtt alkotott az 1920-as évek meghatározó neoklasszicizmusát képviselő Szőnyi-körrel, 1927-ben az Aba-Novák körül verbuválódott igali művészkompániában is felbukkant (a festő haláláig jó barátja maradt), aztán a régi szentendrei művésztelepen dolgozott, ahol ez a másik barátjával, Paizs Goebellel közös kettős arcképe készült. Az igali kapcsolatainak köszönhető, hogy a kirobbanó festőiségű Mattioni-kép a legendás Baumgartner-gyűjteménybe került, első osztályú Aba-Novák- és Patkó Károly-művek közé.

74 | Aba-Novák Vilmos

(Budapest, 1894 – 1941, Budapest)

Zugligeti kert (A kedvenc, Dobermann), 1925 körül
Garden in Zugliget (Eszter Mattioni's Favourite Dog,
Dobermann), c. 1925

90 × 65,5 cm

Olaj, vászon | Oil on canvas

Jelzés nélkül | Unsigned

PROVENIENCIA | PROVENANCE

· Egykor a művész családjának tulajdonában.

IRODALOM | LITERATURE

· A magyar dobermannosok közleményei.

A Természet, 1924/15–16., 94.

· Anghi Csaba Geyza: A kutyák. Köztelek, 1942/15., 378.

· Árkádia tájain. Szőnyi István és köre 1918–1928. Szerk.:
Zwickl András, Magyar Nemzeti Galéria, Budapest, 2001.

· Gréczi Emőke: A hímeskő nő mestere. Mattioni Eszter
művészete. Artmagazin, 2017/8., 70–77.

· Molnos Péter: Aba-Novák. Népszabadság, Budapest, 2006.

· Molnos Péter: Aba-Novák, a „barbár zseni”.

Modern-Népszabadság, Debrecen–Budapest, 2008.

Kikiáltási ár: 16 000 000 Ft / 40 000 EUR

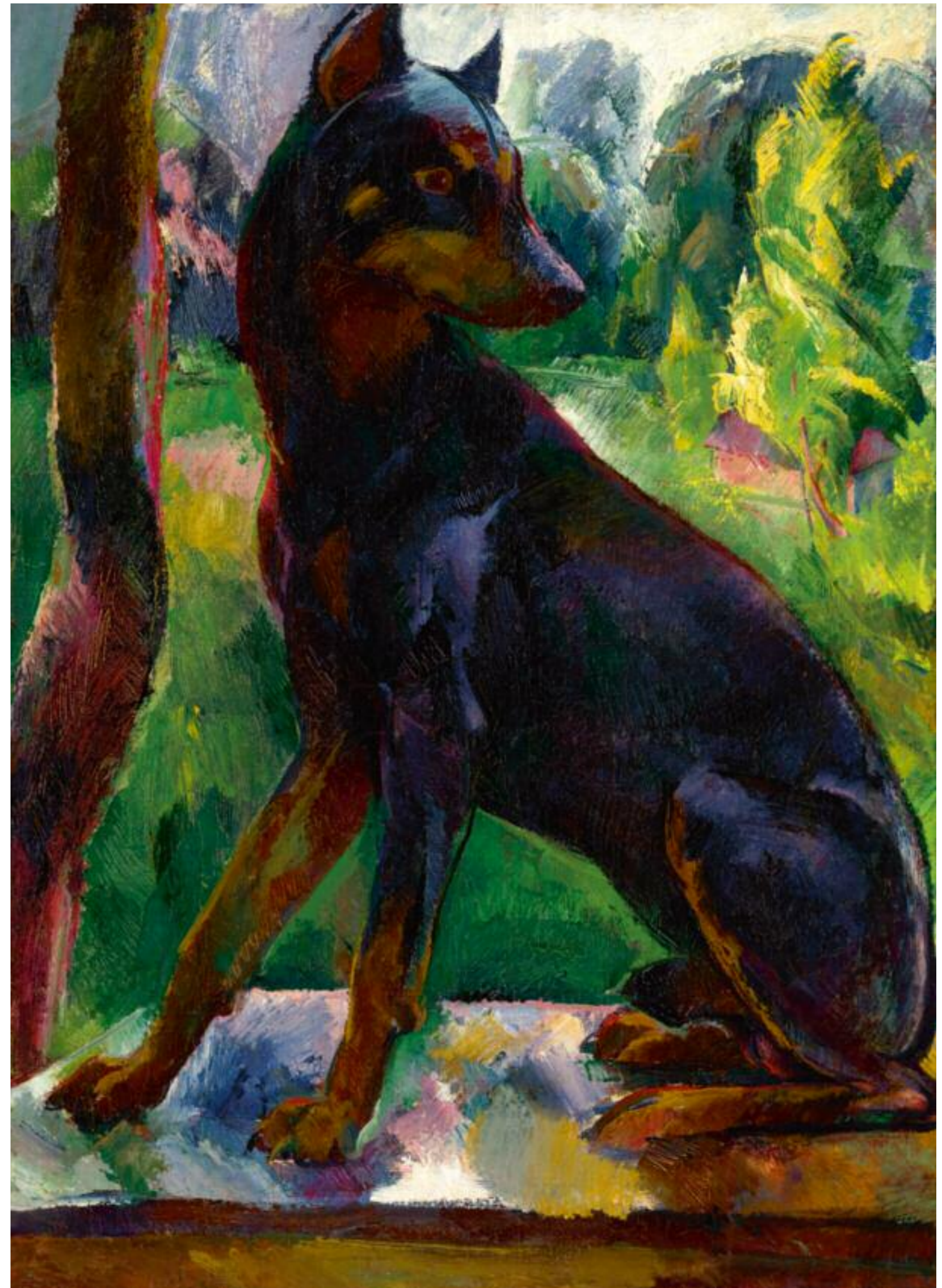
Becsérték: 20 000 000 – 28 000 000 Ft

Estimated price: 50 000 – 70 000 EUR

Aba-Novák Vilmos: Szalmakalapos festő zugligeti tájban, 1926, magántulajdon

---

»Aba-Novák kedves dobermannját arcképszerűen festette meg, elidőzve a pontos anatómiai megfigyelésről tanúskodó állati izmokon és fejének kifejező vonásain.«

Zugligeti házikedvenc

Izgatott ecsetvonások, széles elkenések, energikus sraffozások és nyéllel húzott karcolások alakítják az expresszív festmény felületét. A fiatal Aba-Novák Vilmos a kirobbanó ecsetkezeléssel kialakított táji háttér elé helyezte a szobrászi pózba merevedő dobermannnt. A portrészzerűen megformált kutya monumentális erejűvé nő a szűk képkivágásban. Hátsó lábain ül, karcsú mellső lábait egymás elé helyezve, feje visszafordul, kirajzolva nyakának dinamikus ívét. Aba-Novák kedves dobermannját arcképszerűen festette meg, elidőzve a pontos anatómiai megfigyelésről tanúskodó állati izmokon és fejének kifejező vonásain. A talpazatszerű kópárkányon ülő kutya teste ellenfényben rajzolódik ki, a barna és fekete foltok szinte összeolvadnak a test felszínén. A rövid szőrű fekete bunda a domborulatokon lilásan csillan, helyenként – például a mancsoknál, a szügynél vagy az orrnyeregénél – átszínezve a reflexfények pirosával és zöldjével. A kutya alatti sík téglalapon szivárványként tómbol az expresszív kolorit, míg a zugligeti kert háttérét rózsaszínnel és sárgákkal ellentéteztett zöld kavalkád uralja. A bal oldali fácska kacskaringós felületét lilák, mályvák és magenták ecsetnyéllel visszakupart festékfoltjai fodrozzák. A korai Aba-Novák-képeket idéző, ólomfehérre kifakuló égbolt alatt egy távoli rózsaszín-lila házikó bújjik meg. Ahogy a fiatal művész a kirobbanó energiáktól fűtött expresszív gesztusokat zárt egységbe rendezte, úgy formálta át az energikus, csupa izom dobermannnt is a római kutyasobrokat idéző szimbólumszerű, monumentális erejű portrévá.

Aba-Novák Vilmos: A művész és felesége (Kettős arckép), 1925, Magyar Nemzeti Galéria

A festmény helyszíne valószínűleg a Római Iskola későbbi sztárjának fiatalkori lakhelye, a villanegyedéről ismert Zugliget. Ahogy Molnos Péter, Aba-Novák monográfusa írta: „A harmincadik életévét éppen csak betöltő Aba-Novák menyasszonyával, Vulkovi Katóval 1924-ben, egy néhány hónapos nyugat-európai tanulmányút után költözött Pestről, a Kálmán utcai mosókonyhából a Csillagvölgyi út 3. szám alá, a budai hegyekben kiránduló városiak és a környéken házaló kofák által előszeretettel látogatott zugligeti vendéglő puritán, földpadlós melléképületébe. A hatalmas fák között meghúzódó szerény otthon hamar a festő baráti körének kedvelt találkozási helyévé vált. A visszaemlékezések tanúsága szerint a népes művészsereghez tartozott Kelemen Emil, Mattioni Eszter, Patkó Károly, Novotny E. Róbert, Czumpf Imre és Fonó Lajos. Szinte valamennyien festettek Zugligeten, de érthető okokból a házigazda, Aba-Novák Vilmos életművében találjuk a legtöbb itt született alkotást. Négy esztendeig éltek ebben a házban, mígnem az évtized vége felé egy komfortosabb, Margit körüti lakásba nem költöztek. Végigtekintve az Zugligeten született alkotásokon, nyugodt szívvel megállapíthatjuk: aranykor volt ez a közel négy év, amelyet az első nagy sikerek, a megnyert díjak és elismerő vásárlások is bearanyoztak.” A pest-budai polgárság a 18. század végétől járt kirándulni ünnepnapokon és vasárnaponként a Hegyvidékre. A lóvasúttal elérhetővé vált rövid kirándulások célállomása rendszerint Zugliget egyik-másik vendéglője volt. Nemcsak a kikapcsolódásra vágyók, hanem a zöldövezetbe kíváncsi kiköltözők is rátaláltak a festői vidékre.

Aba-Novák Vilmos: A művész felesége és kutyája, 1925, magántulajdon

---

»Ahogy a fiatal művész a kirobbanó energiáktól fűtött expresszív gesztusokat zárt egységbe rendezte, úgy formálta át az energikus, csupa izom dobermannnt is a római kutyasobrokat idéző szimbólumszerű, monumentális erejű portrévá.«

Római kutyamozai (Cave canem, azaz „Vigyázz, kutya!”)

Római márvány kutyaszobor, Musei Capitolini, Róma

Rembrandt: Őnarckép keleties öltözetben, kuttyával, 1631–1633, Musée du Petit Palais

Johann Christof Merck: Kutya nyakörvvel, 1705

Gustave Courbet: Őnarckép fekete kuttyával, 1842, Musée du Petit Palais, Párizs

Scheiber Hugó: Pihenő modell kuttyával, 1917 körül, magántulajdon

Otto Dix: Hugo Erfurth fotográfus portréja kuttyájával, 1926, Museo Thyssen-Bornemisza, Madrid

Pierre Bonnard: Kávéházban, 1907, magántulajdon

Vaszary János: Kislány és kuttyája, 1920-as évek, magántulajdon

Kutyák a művészettörténeten át

A kutya – mint az ember leghűségesebb társa – időről időre megjelent a festészet történetében. A művészek hosszú évszázadokig az előkelő megrendelők vadászkutyaikat portretírozták, realista megközelítéssel állítva emléket a négylábú kedvenceknek. De az ezek megjelentek néha az olyan szerepjátszó őnarcképeken is, mint amelyen Rembrandt keleti úrként jelenítette meg magát vagy Courbet mezőn megpihenő vándorként. A magyar festészet történetében a 20. század elején sűrűsödtek meg a kutyaábrázolások. Scheiber Hugó a gazda lábánál heverő fehér ebet festette meg, Vaszary egy kislánnyal játszó farkaskutyát vagy egy tengerparton álló dalmatát, Kádár Béla aktok között szímatoló agarat, Medveczky Jenő pedig egy szék alá kuporodó ölebet. Ezek a képeken festői motívumként esetlegesen bukkantak fel kutyák, ezzel szemben volt egy szűk festői-baráti kör, amelynek tagjai tényleg lelkesedtek a négylábúakért. Aba-Novák Vilmos baráti társaságában annak a dobermann fajtának az egyedi bukkantak fel, amely épp az 1920-as években nyerte el végleges formáját Magyarországon. Az elegáns, izmos, intelligens fajta egész Európában népszerűvé vált a rendőrség köreiből. Aba-Novák és festő barátai ezzel az új, „modern” fajtával éltek együtt, számtalan képen megörökítve házikedvenceiket.

A kutya – mint az ember leghűségesebb társa – időről időre megjelent a festészet történetében.

Vaszary János: Nő kuttyával, Magyar Nemzeti Galéria, Budapest

Szőnyi István: Betyár, 1950-es évek közepe, magántulajdon

Jeff Koons: Kutyakölyök, 1995

Bernáth Aurél: Mattioni Eszter portréja kedvenc kutyájával, 1943, magántulajdon

Művészek dobermannja

A közelmúltban Gréczi Emőke dolgozta fel az Aba-Novák baráti köréhez tartozó, matuzsálemi kort megért Mattioni Eszter pályafutását az *Artmagazin* hasábjain. Gréczi részletesen elemzi a több festményen is felbukkanó dobermannokat: „Az első két nyarat követően már csak Aba-Novák, Patkó és Mattioni tért vissza rendszeresen, de a mindenkit túlélte Mattioni még sokáig járt Igalra Baumgartnerékhez, az interjú szerint 1978 nyarán is várták a házba, amelynek bejárata fölött a művész egy hímeskő műve fogadta a betérőket. Szerencsére igen gazdag fotó- és képanyag dokumentálja a somogyi nyarakat a jókedvű és olykor népviseletbe öltözött kolóniáról. Kevés fényképről és festményről hiányoznak a magyar művészettörténet legismertebb dobermannjai: Kelemen Emilék kutyái többször szerepelnek modellként, de jutott a kölykökből Aba-Novákéknak is, akik lányuk születését követően tovább adták Mattioniéknak a bájos állatokat. (Közülük Betyár kutya helyet is kapott az 1928-ban [1925-ben] készült *Kettős arcképen*, a művésznő és férje társaságában, illetve Aba-Novák BÁV-nál tavaly felbukkant *Olvasó nő* című festményén, Aba-Novákné, Vulkovics Kató mellett.)” A tanulmányban említett Kelemen Emil híres dobermanntenyésztő volt a két világháború közötti időszakban, aki a Városmajor utcában üzemeltetett kutyatelepet. Innen származtak azok a dobermannok, amelyeket Aba-Novák Vilmos festményei tettek halhatatlanná.

Társaság Törökkoppányban dobermannokkal (az első sorban, balról: Aba-Novák Vilmosné Kató, Kelemen Emilné Mici, Mattioni Eszter, dr. Németh Andorné; hátsó sor: ismeretlen, Aba-Novák Vilmos, Medveczky Jenő, ismeretlen, Barcsay Jenő, dr. Németh Andor, Kelemen Emil, Patkó Károly), 1927

Mattioni Eszter: Kettős arckép, Magyar Nemzeti Galéria

A kutya figyelő, a kép teréből kinéző feje felbukkan az 1925-ös *A művész és felesége* című múzeumi festményen (*Kettős arckép*, Magyar Nemzeti Galéria), a néző tekintetét kereső lihegő „portréként” *A művész felesége és kutyája* című vásznon (*Olvasó nő*, 1925, magántulajdon), de apró figuráját ott látjuk a *Zugligeti villa kertjében* című kompozíción is (1925 körül), a kerti asztalnál ülő nőalak simogató keze alatt. A Betyárnak nevezett ebet 1928-ban, kislányuk születése után Aba-Novákék elajándékozták a kedves művészbarnának, Mattioni Eszternek. A dobermann jellegzetes figurája feltűnik Mattioni egyik későbbi festményén is, az *Álló női akton* (magántulajdon) mellékszereplőként, valamint a Magyar Nemzeti Galériában őrzött kettős portrén is (*Kettős arckép*, Magyar Nemzeti Galéria). Sőt Bernáth Aurél is megörökítette egy Mattioniról készített pasztelljén már egy évvel Aba-Novák halála után (*Mattioni Eszter portréja kedvenc kutyájával*, 1943, magántulajdon). A korabeli beszámolók szerint Mattioni dobermannjai díjakat is nyertek kutyakiállításon a második világháború idején. Bár az eb a magyar festészet történetének legtöbbször megörökített kutyája, a legszebb „portré” róla a most elemzett festmény, amely egyszersmind Aba-Novák életművének egyik legexpresszívebb alkotása.

»Kevés fényképről és festményről hiányoznak a magyar művészettörténet legismertebb dobermannjai: Kelemen Emilék kutyái többször szerepelnek modellként, de jutott a kölykökből Aba-Novákéknak is, akik lányuk születését követően tovább adták Mattioniéknak a bájos állatokat.«

GRÉCZI EMŐKE

75 | Konfár Gyula

(Budapest, 1933 – 2008, Budapest)

Csendélet sárga drapériával és borosüveggel
Still Life with Yellow Drapery and Wine Bottle

70 × 100 cm

Olaj, farost | Oil on fibre board

Jelezve balra lent: Konfár | Signed lower left: Konfár

Kikiáltási ár: 480 000 Ft / 1 200 EUR

Becsérték: 700 000 – 900 000 Ft

Estimated price: 1 750 – 2 250 EUR

---

76 | Vén Emil

(Fiume, 1902 – 1984, Budapest)

Keleti utcarészlet, 1979
Oriental Street, 1979

100 × 80 cm

Olaj, vászon | Oil on canvas

Jelezve jobbra lent: Vén | Signed lower right: Vén

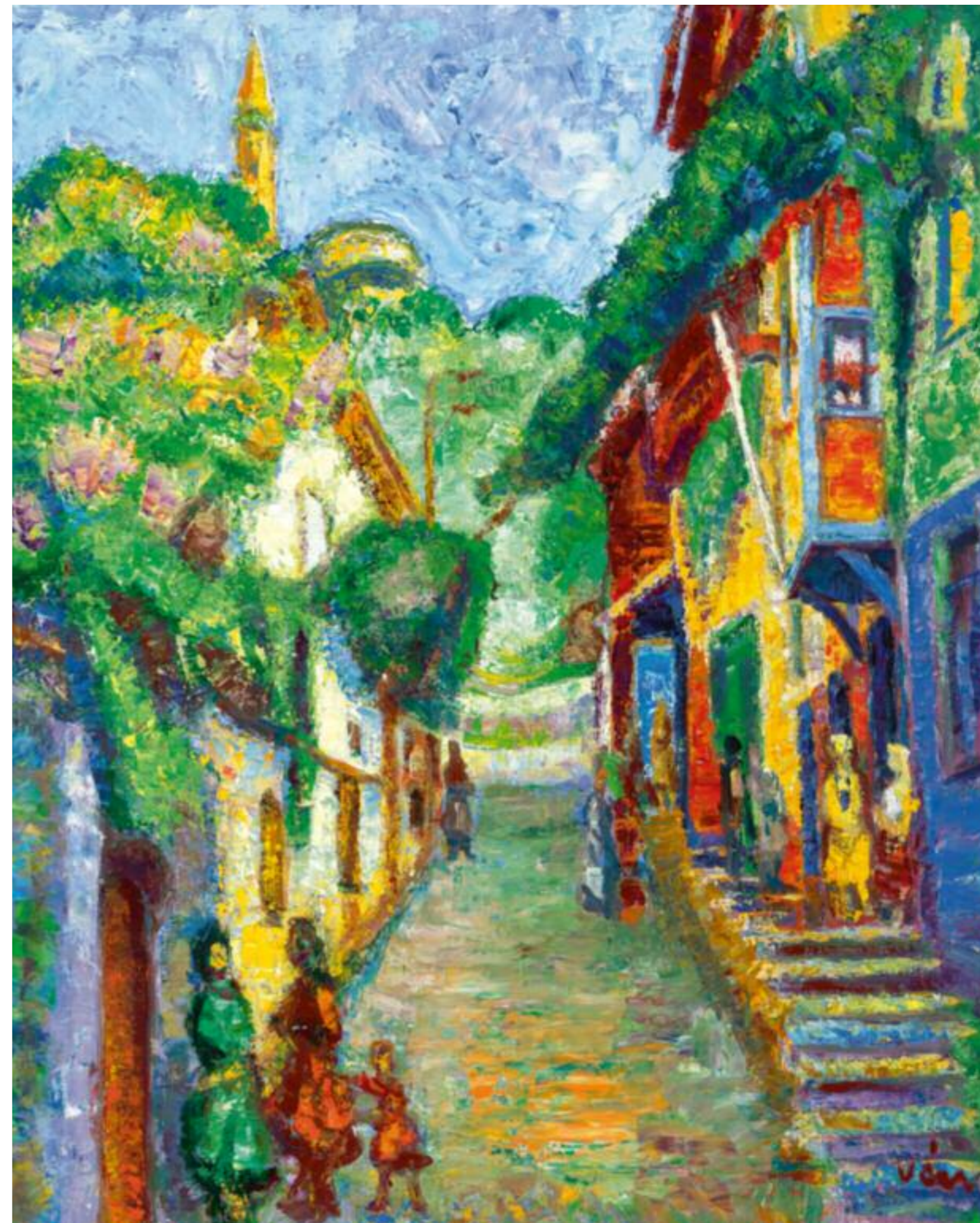

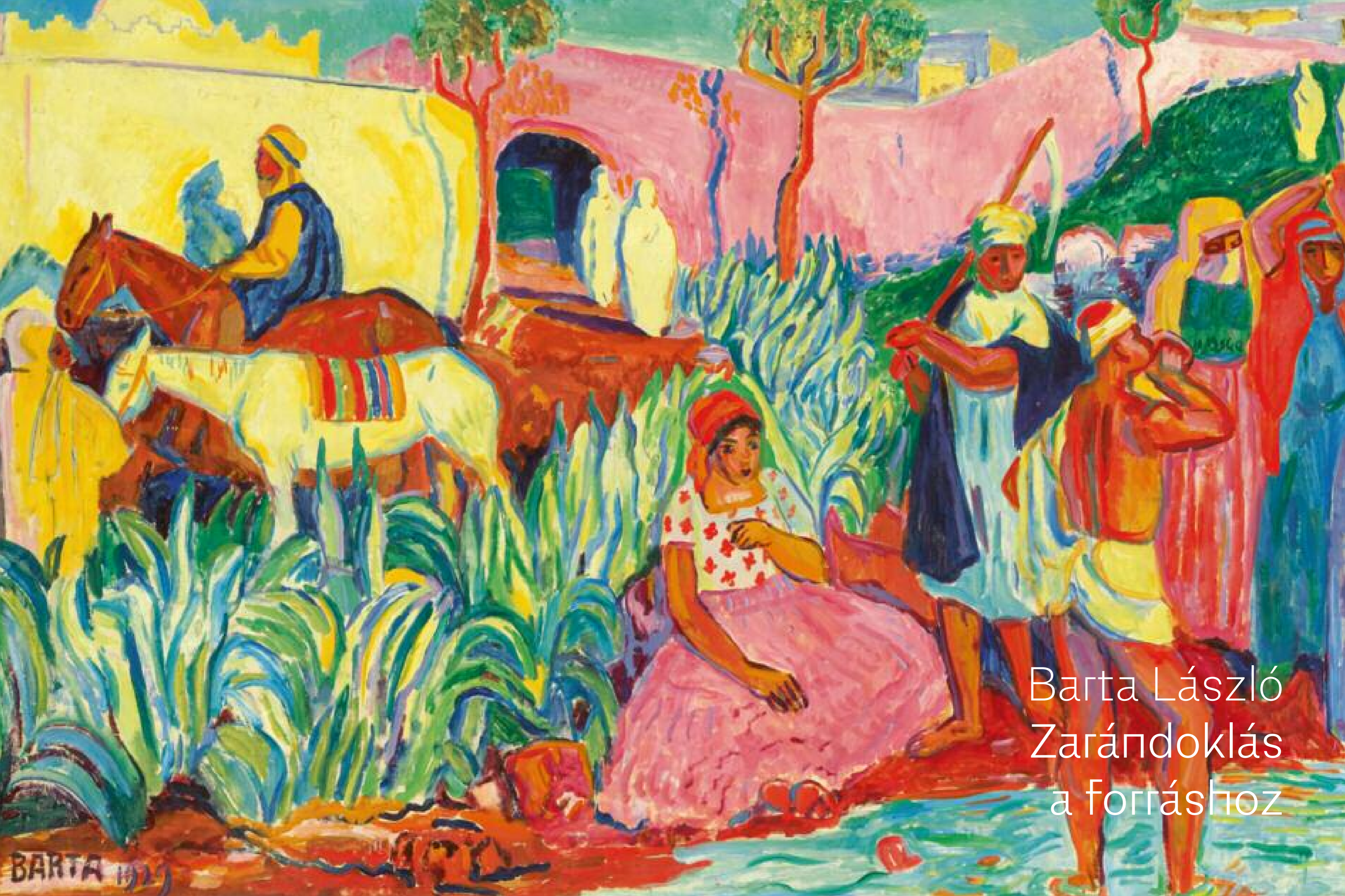
Kikiáltási ár: 750 000 Ft / 1 875 EUR

Becsérték: 1 000 000 – 1 800 000 Ft

Estimated price: 2 500 – 4 500 EUR

Barta László
Zarándoklás
a forráshoz

77 | Barta László

(Nagykőrös, 1902 – 1961, Franciaország)

Zarándoklás a forráshoz, 1929

Pilgrimage to the Spring, 1929

140 × 390 cm

Olaj, vászon | Oil on canvas

Jelezve balra lent: Barta 1929 | Signed lower left: Barta 1929

Kikiáltási ár: 8 500 000 Ft / 21 250 ELIR

Becsérték: 10 000 000 – 16 000 000 Ft

Estimated price: 25 000 - 40 000 ELIR

Csontváry Kosztka Tivadar: Mária kútja Názáretben, 1908, Magyar Nemzeti Galéria, (Csontváry Múzeum, Pécs letét)

Paul Klee: St. Germain látképe, 1914, Columbus Museum of Art, Columbus, Ohio

August Macke: St. Germain Tunisz közelében, 1914, Lenbachhaus, München

August Macke: Tunis-i vásár, 1914, LWL, Münster

August Macke: Indiánok lovon, 1911, Lenbachhaus, München

August Macke: Török kávézó, 1914, Lenbachhaus, München

August Macke: Bazárban, 1914, magántulajdon

»A szín úrrá lett rajtam; már nem kell üldözni, tudom, hogy örökké fogva tart engem... Eggyé váltam a színnel. Festő vagyok.«

PAUL KLEE

Afrika színei

A fiatal Barta László olyan nagyszabású panorámába foglalta az észak-afrikai tájat, amelyeket csak előfutára, Csontváry engedett meg magának. A hatalmas vásznon a széles tájkép előtt bomlik ki a szimbolikus, jellegzetesen észak-afrikai jelenet. A kompozíció középpontjában egy ősi forrás áll, amelyhez szomjúhozó férfiak és nők járulnak. A képszerkesztés és a téma alapján nem lehet nem felidézni a Csontváry által festett, Pécsen látható *Mária kútját* (1908, Magyar Nemzeti Galéria). Barta képén is helybeli figurák „zarándokolnak” a forráshoz, egyesek korsókat hoznak, mások isznak a friss vízből. Gyalogosan, lóháton, számmal érkeznek az emberek a rózsaszín falakkal körbevett városkából és a környező mezőkről. Bal oldalt egy csipkés mellvértű, kupolás épület áll, jobb oldalt betakarító munkások dolgoznak a tengerparti dombokon kialakított, gondosan megművelt földeken. A forrástól meredek lépcsősor vezet a tengerparti öbölbe, ahol az ódon épületekkel szegélyezett kikötőből apró halászhajók futnak ki.

A háttérben az Atlasz-hegység jellegzetes farkasfogas csúcsai vonulnak; a látóhatáron összeér egymással a Földközi-tenger türkiz csilka és a lilás-rózsaszínes felhőket tarkított kék égbolt.

Magyar festőtől – Csontváryt leszámítva – nem ismerünk hasonló ambícióval elkészített orientalista kompozíciót. Barta azon kevés magyar művész közé tartozik, akik a festői Észak-Afrikában szívták magukba a saharai napsütés vibráló színeit, ahogy August Macke vagy Paul Klee Tunéziában, ahogy Matisse vagy egykor Delacroix Marokkóban.

A svájci születésű Klee nem sokkal Barta előtt, 1914-ben járt a francia fennhatóság alá tartozó tunézi Kairuánban, ahol teljesen lenyűgözték Afrika színei. „A szín úrrá lett rajtam; már nem kell üldözni, tudom, hogy örökké fogva tart engem... Eggyé váltam a színnel. Festő vagyok” – írta szinte megbabonázva útinaplójába. Nem kérdés, hogy a Párizsból érkező fiatal magyar festőt, Barta Lászlót hasonló módon babonázták meg az észak-afrikai színek. A fauve-okon iskolázott ecsetje ragyogó, kontrasztos színfoltokkal jelenítette meg a naiv figurákat és a széles panorámát. A rózsaszínekre élénk pirosak válaszolnak, a zöldellő növényekre narancssárgák és a tenger átható kéksége.

Felfedezésre való életmű

A most bemutatott korai főmű egész meglepő kvalitású alkotás az itthon alig ismert Barta Lászlótól. Nevét könnyű összetéveszteni a pár évvel később, Kolozsváron született Bartha Lászlóval (1908–1998), aki római iskolásként kezdte pályáját, a második világháború után megfordult Franciaországban, és a poszt-nagybányai festészettől jutott el a lírai absztrakt kompozíciókhoz a hatvanas években. A most vizsgált, nem th-val írt nevű Barta Lászlóval ellentétben rendszeresen szerepelt kiállításon Magyarországon a 20. század második felében.

A magyar lexikonok, katalógusok és a nemzetközi adatbázisok segítségével összeállítható a most elemzett panorámát készítő művész életrajza. Barta 1902-ben született Nagykőrösön, tanulmányait az első világháború után kezdte a budapesti Képzőművészeti Főiskolán, Vaszary János növendékeként,

de hamarosan Párizsban képezte tovább magát. Stílusában a szintén Vaszary-tanítvány Móricz Margit áll közel hozzá, aki a harmincas évek közepétől kezdve járt festeni Algériába. Barta a húszas évek elején több főiskolai kiállításon is bemutatkozott a Nemzeti Szalon és az Ernst Múzeum falai között. A források alapján 1924-ben ellátogatott a nagybányai művésztelepre is. A Vaszaryt követő fiatal moderneket tömörítő LIME csoporttal állított ki 1928-ban a Nemzeti Szalonban, neve mellett ekkor már a Párizs helymegjelölés szerepelt. Ugyan ebben az évben – több Vaszary-tanítvánnyal együtt – részt vett az LIME csoportnak a bécsi Hagenbundnál rendezett tárlatán is. Ekkor már Párizsban is ismerték a nevét (akár Ladislav Barta formában), 1927-ben az Őszi Szalonon

állította ki *Marcel és virágok* című kompozícióját. A harmincas évektől a francia Riviérán, St. Tropez-ban telepedett le. Motívumok után vadászva megfordult Észak-Afrikában, Olaszországban és Korzikán is. Készített könyvillusztrációkat és színpadi terveket, a második világháború után itáliai ihletettséggel, absztraktba hajló mozaikjaival vált híressé. A Toulon melletti Le Castellet-ben székelő Galerie du Castellet (La Galerie Guardia du Castellet) képviselte Franciaországban. Itthon teljesen ismeretlen festészete a Vaszary-tanítványok könnyed, párizsias, Matisse-on iskolázott stílusvilágát követte.

August Macke: Tájkép a tengerénél, 1914, Bavarian State Painting Collections, München

Wassily Kandinsky: Arab temető, 1909, Hamburger Kunsthalle

78 | Geiger Richárd

(Bécs, 1870 – 1945, Budapest)

Asztalon ülő modell (Hétvége a dolgozószobában)
Model Sitting on a Table (Weekend in the Study)

34,5 × 25 cm

Vegyes technika, papír | Mixed technique on paper

Jelezve jobbra lent: Geiger Richárd | Signed lower right: Geiger Richárd

---

Kikiáltási ár: 440 000 Ft / 1 100 ELJR

Becsérték: 700 000 - 900 000 Ft

Estimated price: 1 750 – 2 250 ELJR

---

79 | Komáromi-Katz Endre

(Komárom, 1880 – 1969, Balatonalmádi)

Fiatal lány a kandalló mellett (Tükröződés az ablaküvegben)
Young Girl by the Fireplace (Mirroring)

80 × 60 cm

Olaj, vászon | Oil on canvas

Jelezve balra lent: Komáromi Katz E. |

Signed lower left: Komáromi Katz E.

Kikiáltási ár: 480 000 Ft / 1 200 ELJR

Becsérték: 700 000 – 1 200 000 Ft

Estimated price: 1 750 – 3 000 ELJR

---

80 | Rippl-Rónai József

(Kaposvár, 1861–1927, Kaposvár)

A maszkos Zorka, 1919 körül

Masked Zorka, c. 1919

49 × 39 cm

Pasztell, karton | Pastel on cardboard

Jelezve jobbra fent: Rónai | Signed upper right: Rónai

PROVENIENCIA | PROVENANCE

· Egykor Alexander Bródy gyűjteményében

IRODALOM | LITERATURE

· Rippl Rónai József emlékezései. Nyugat, Budapest, 1911.

· Bálint Aladár: Rippl-Rónai József újabb képei. Nyugat, 1917/7., 687–688.

· Lázár Béla: Rippl-Rónai József. Ernst Múzeum, Budapest, 1923.

· Petrovics Elek: Rippl-Rónai. Athenaeum, Budapest, 1942.

· Genthon István: Rippl-Rónai József. Corvina, Budapest, 1977.

· Keserű Katalin: Rippl-Rónai József. Corvina, Budapest, 1982.

· Szabadi Judit: Így élt Rippl-Rónai József.

Móra Ferenc Könyvkiadó, Budapest, 1990.

· Rippl-Rónai József gyűjteményes kiállítása.

Szerk.: Bernáth Mária – Nagy Ildikó, Magyar Nemzeti Galéria, Budapest, 1998.

· Szabadi Judit: Rippl-Rónai. Corvina, Budapest, 2000.

· Neuillyben. Rippl-Rónai József és James Fitzmaurice-Knowles.

Szerk.: Jeremy Howard – Keserű Katalin, Ernst Múzeum, Budapest, 2004.

Kikiáltási ár: 17 000 000 Ft / 42 500 EUR

Becsérték: 20 000 000 – 28 000 000 Ft

Estimated price: 50 000 - 70 000 EUR

Rippl-Rónai József: Bányai Zorka fekete ruhában, 1919, Magyar Nemzeti Galéria, Budapest

Charles-Antoine Coypel: Maszkot tartó fiatal lány, 1745, magántulajdon

»Erotika. Ezt írnám Rippl Rónai újabb pasztelljei alá. Női fejek, vállak, keblek, karok villannak fel.«

BÁLINT ALADÁR

Frivol erotika

A meztelen női modell a széles füles fotel puha párnájára kuporodik. Ruganyos fiatal testének fehér idomai szinte elvesznek a hatalmas ülőbútor vörös kárpitos ölelésében. Mozdulata a hellenista márványszobrok fürdőzés közben meglepett Aphroditéit idézi, de Rippl-Rónai modellje nem ártatlan szépség. Buja vörös fürtjei alatt arcát csak félig látjuk, mert eltakarja a szívet formázó, áttetsző, fekete tüll maszk. Szembefordul a nézővel, a rokokó velencei karneválok füledt erotikáját sugárzó módon. Ajkain vörös rúzs, jobb kezén kék gyűrű, ujjai között fehér kelme, talán az utolsó ruhadarab, amely lekerült porcelánosan ragyogó meztelen testéről. Rippl-Rónai a frivol női aktot a pasztellkréta finoman felhordott tónusaival jellemezte. Kortársai is felfigyeltek arra, ahogy ezt az érzékeny technikát érzéki modelljeivel társította. Bálint Aladár erre mutatott rá a *Nyugat* hasábjain megjelent tárlatkritikájában: „Erotika. Ezt írnám Rippl Rónai újabb pasztelljei alá. Női fejek, vállak, keblek, karok villannak fel. [...] Ha megállunk előttük, szinte megszédít bennünket a kicsapódó perzselő tűz. Mintha valami óriási kemence izzó belsejébe tekintenénk egy-egy keskeny résen. Telt formájú jóllakott asszonyok, karcsú, macskatekintetű lányok bódulatba ejtő kaleidoszkópja e kollekción, mely a mélyzengésű pasztell tömör baritonján muzsikálja el a művész örök fiatalságát, a színek, formák pogány örömet. [...] Ha elgondoljuk, hogy Rippl-Rónai a pasztell nem árnyalt és más színekkel alá nem támasztott, egyvégbeszabott széles felületeiből építi fel e képeket és rögzíti tömör egységbe a fej karakterét, az elhelyezkedő test ritmikáját, a matéria foghatóságát, bámulatba ejt bennünket a kifejezés e teljessége és biztonsága. A leglényegesebbre szorítkozik és azt hangsúlyozza. E mondatban benne van mindaz, ami a művészet értékét teszi.”

A fotel ölelésében

Rippl-Rónai festői képzeletét nagyon foglalkoztatta a fotelek süppedő puhasága. Ide ültette be megpihenni a nagy szakállú öregeket (*Apám és Piacsek bácsi vörösbor mellett*, 1907, MNG) vagy a nagy hatású művészettörténészeket (*Petrovics Elek és Meller Simon*, 1910, magántulajdon). De a puha vörös fotelben legszívesebben kedvenc utolsó műzsája, Zorka foglalt helyet. Ebben festette meg a kukoricás korszak kései főművét, a Magyar Nemzeti Galériában őrzött 1919-es *Bányai Zorka fekete ruhában* című kompozícióján is időskorának szerelmét, amint fekete ruhája fodros gallérját sokat sejtetően félrehúzza porcelánfehér keblei felett. Bár a most vizsgált pasztellkép modelljének haja vörös, arcformája Zorka kecses állát idézi. Kezén is ugyanaz a kék gyűrű csillan meg – delikát kolorista ellenpontként –, amellyel Rippl-Rónai az ékszerével incselkedő lányt festette meg egyik leghíres portréján (*Zorka kékköves gyűrűvel*, 1916, magántulajdon). Az alkotás a hedonista életigenlésre fogékony Alexander Brody gyűjteményének egyik kitüntetett darabja volt egykor. Bródy Sándor tizenöt évesen került az Egyesült Államokba. A patinás Princeton elvégzése után a világ egyik legnagyobb reklámcégénél, a Young & Rubicamnél helyezkedett el, ahol végigjárta a ranglétrát a kifutófiútól a nemzetközi elnöki székig (Erről a vállalatról mintázták a népszerű *Mad Men* tévésorozat reklámcégét.) Kívülről-belülről ismerte az amerikai hírességeket és a high society világot, járt hozzájuk Einstein, Neumann János és Greta Garbo is. Teniszezett Grace Kellyvel, összejárt Audrey Hepburnnel, élt Frankfurtban és Hawaiiin. Imádta a nőket, négy felesége négy különböző kontinensről került ki. Élete végén számtalan könyvet írt, főként saját és kölcsönzött aforizmákból és a családtagjairól, de szerkesztett egy antológiakötetet is *Alibi* címmel és létrehozott egy műpártoló díjat. Az időskorára budai otthonában élő volt cégvezér kiváló ízlésről tanúskodó műtárgyakkal vette körül magát, akárcsak külföldön, ahol egykor Rippl-Rónainak ez a puha vörös fotelbe kuporodó, frivol, álarcos aktot ábrázoló képe is díszítette a falat.

Jean-Marc Nattier: Madame Royer, született Louise-Geneviève Le Blond, 1750 körül, magántulajdon

Rosalba Carriera: Hölgy portréja maszkkal, 1720 és 1730 között, Palazzo Melzi d'Eril, Olaszország

81 | Emőd Aurél

(Budapest, 1897 – 1958, Budapest)

Színházban (Párizs), 1930-as évek

In the Theater (Paris), 1930's

66 × 81 cm

Olaj, vászon | Oil on canvas

Jelezve jobbra fent: Emőd | Signed upper right: Emőd

IRODALOM | LITERATURE

· Mihalik Sándor: A külföld nincs már a régi nagy hatással a magyar művészetre. Nemzeti Újság, 1926. november 11.

Kikiáltási ár: 6 500 000 Ft / 16 250 EUR

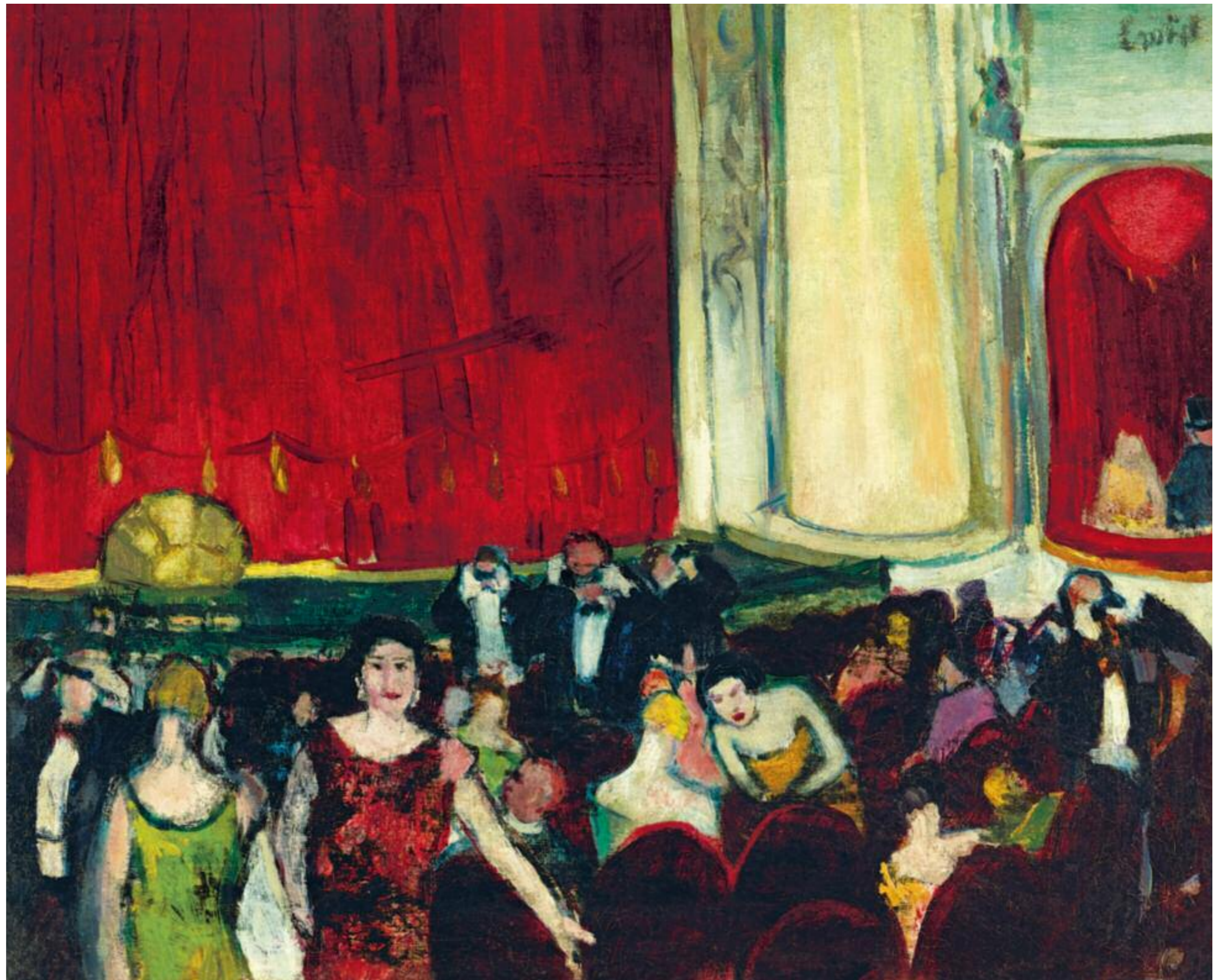
Becsérték: 8 000 000 – 13 000 000 Ft

Estimated price: 20 000 – 32 500 EUR

Emőd Aurél ludovikás tisztként harcolta végig az első világháborút, majd beiratkozott a Képzőművészeti Főiskolára. Meghatározó mestere a franciás modernséget képviselő Vaszary János volt, aki maga mellé vette tanársegédnek és támogatta pályakezdését. Párizsi utazása nyitotta fel a szemét: „Párizs azonban még nem nélkülözhetik a festőket, mert leírás és reprodukció nem pótolhatja azt a sok műreket, amelyekkel múzeumban és kiállításokon csak ott lehet találkozni, s amelyekkel való megismerkedés olyan élménnyé mélyül a festő lelkében, hogy ez nem maradhat hatás nélkül művészetére.” Emőd annyira elköteleződött az oldott ecsetkezelésű, párizsias festőiség mellett, hogy még a római ösztöndíjas évek sem irthatták ki belőle. Most vizsgált húszas évekbeli alkotásán a Vaszary-féle varietéjelenetekéhez hasonló pillanatot kapott el. A nézőtérre érkező, elegáns art deco divat szerint öltöző közönség izgatottan beszélget, helyét keresi, frakkját igazgatja a plüssel borított szék-sorok között. A háttérben a vörös függöny leeresztve várja a nagy attrakciót: az előadás kezdetét. Emőd nem a műsorra helyezi a hangsúlyt, hanem arra az eseményre, amikor az előkelő vendégek a nézőtérén élik társasági életüket, felvonulnak az operában vagy a színházban, megmutatva magukat és nézve a többieket. Mindehhez – tanúságot téve festői tehetségéről – érzéki ecsetvezetést, modern képkivágást és franciás szinkultúrát társított.

Edgar Degas: A balett előadás, 1871,
Metropolitan Művészeti Múzeum, New York

82 | Scheiber Hugó

(Budapest, 1873 – 1950, Budapest)

Jazz koncert
Jazz Concert

67 × 48,5 cm

Vegyés technika, papír | Mixed technique on paper

Jelezve jobbra lent: Scheiber H. | Signed lower right: Scheiber H.

Kikiáltási ár: 2 400 000 Ft / 6 000 EUR

Becsérték: 3 000 000 – 5 000 000 Ft

Estimated price: 7 500 – 12 500 EUR

Scheiber Hugó: Jazz, 1930 körül, magántulajdon

Scheiber Hugó: Jazz, 1930 körül, magántulajdon

Scheiber Hugó: Jazzband, 1925 körül,
Yale University Art Gallery, New Haven

Louis Armstrong trombitás, zenekarvezető és énekes
a korai jazz fontos megújítója volt

83 | Nagy István

(Csíkmindszent, 1873 – 1937, Baja)

Tejivó lány kék ingben, 1930 körül
Girl Drinking Milk in a Blue Shirt, c. 1930

72 × 53 cm

Pasztell, papír | Pastel on paper

Jelezve jobbra lent: Nagy István | Signed lower right: Nagy István

KIÁLLÍTVA | EXHIBITION

· Nagy István. Kieselbach Galéria, Budapest, 2019.

REPRODUKÁLVA | REPRODUCED

· Nagy István. Tisztaság, tömörség, transzcendencia.

Szerk.: Kieselbach Tamás. Budapest, 2019. 199.

Kikiáltási ár: 7 500 000 Ft / 18 750 EUR

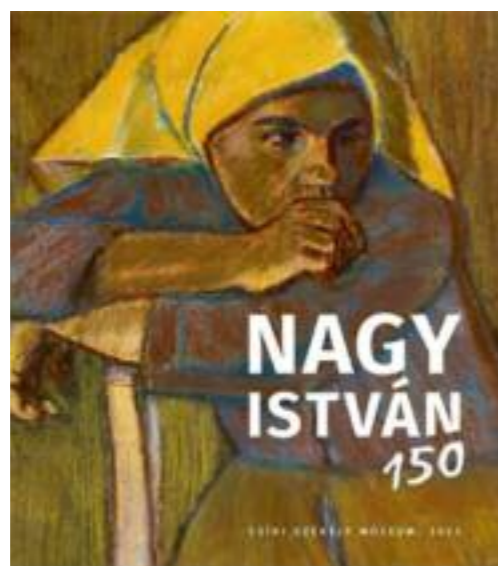
Becsérték: 10 000 000 – 15 000 000 Ft

Estimated price: 25 000 – 37 500 EUR

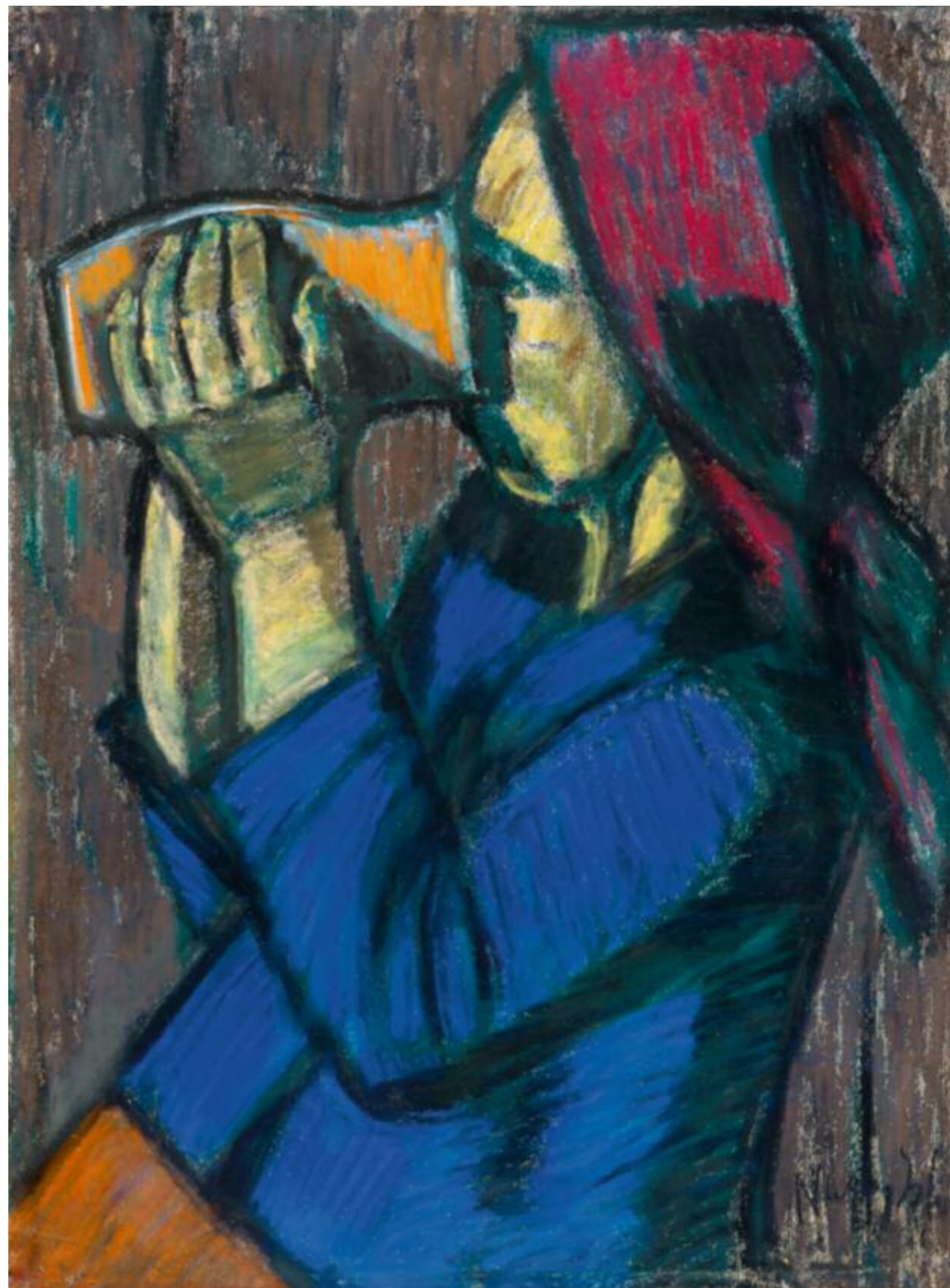

Nagy István. Tisztaság, tömörség, transzcendencia.
Szerk.: Kieselbach Tamás.
Kieselbach Galéria, Budapest, 2019.
könyv borítója

Nagy István 150. Szerk.: Székely Sebestyén,
Túros Eszter. Iskola Alapítvány. Kolozsvár.
2023.

„Nagy Istvánnak nincs tanára és nincs iskolája. Ennélfogva szabálytalannak fogják őt minősíteni azok, akik a versnek nem a lelket, de a lábát érik fel.” Lyka Károly 1923-ban papírra vetett sorai választ adnak arra a kérdésre, miért várat magára még mindig a Nagy István képeit övező egyöntetű és általános elismerés. A besorolhatatlanság és a biztonságot adó kortárs nemzetközi párhuzamok hiánya, no meg leginkább a minden felszínes, behízelt festői gesztust és könnyen értelmezhető „üzenetet” elutasító alkotói karakter azt eredményezte, hogy e társtalan életmű ma is inkább a bennfentesek, a legjobb szemű gyűjtők, a dolgok mélyét kutató művészek rajongásának tárgya, s nem a nagyközönség kedvence. Lyka Károly megállapítása akkor is mély igazságot hordoz, ha kiinduló állítása, a tanulatlan őstehetség mítosza Nagy István esetében nem több, mint a korszellem szülte hamis toposz. Valójában a századfordulót követő évek szinte minden fontos iskolájában megfordult, Székely Bertalan keze alól indulva jutott el Münchenbe, a párizsi Julian akadémiára, az olasz múzeumokba. Látott és befogadott mindent, amit egy modern szellemiségű festőnek „látnia kellett”: az itáliai reneszánsztól Grecon át Van Goghig és Cézanne-ig mindent és mindenkit. Mégis érdemes Lyka tanulmányának további mondatait idézni, mert Nagy István képeinek egyik legfontosabb hatóerejére mutatnak rá. „Jólesik megállapítani még egy tulajdonságát: a kitanultság hiányát. Nincs szörnyűbb a leckefelmondó festőnél és nincs sivárabb, mint amikor a képen Múza helyett kalkulust fedezünk fel, ihlet helyett pedig egy tanár profílija sugárzik ránk.” Nagy István meg tudta tenni azt a kivételes lépést, amely előtt a legtöbb művész félve megtorpan és nem fordul le a jól ismert útról. A tanulóévek alatt beépített tudást, a nehéz munkával megszerzett szakmai ismereteket hátrahagyva újra kapcsolatot tudott teremteni gyermeki énjével, hogy a tudatalattiból, ha tetszik az emberiség ősi tudásából meríthessen alkotás közben. Ez a kegyetlen lemondáson alapuló radikális fejlődés hasonló ahhoz, amelyet Picasso bonmot-ja a művészeknek szánt intelmeként kifejez: „Ha már túl jól festesz jobb kézzel, azonnal tedd át az ecsetet a bal kezedbe.”

Nagy István:
Nő korszóval,
1930 körül,
Magyar Nemzeti
Galéria,
Budapest

»Egy új Van Gogh volt!«

MIKOLA ANDRÁS

Vincent van Gogh: Adeline Ravoux portréja,
1890, magányűjtemény

Ám fontos rögzíteni, hogy az igazán nagy művész azért áll a romlatlan gyermek és a naiv alkotó felett, mert ösztönös énjét képes folyamatos kontroll alatt „használni”: ezt látjuk Nagy Istvánnál is – a tudatos akarat minden egyes ecsetvonásán, szénnel vagy pasztellel húzott vonalán jól látszik, miközben a kompozíció a mechanikus, receptszerű „megcsináltság” helyett a szinte misztikus „megszületés” organikus aktusát sugározza. Ez áll a mögött az érzés mögött, amelyet Lyka Károly ihletett szavai megidéznek: „Ahogy ő nézi az embert, ahogy ő érzi az életet, ott a föld népe messze följe magasul a látületnek. Olyasfajta hangulat fogja el azt, aki ezekben a képekbe belemerül, amit a szó jobbik értelmében ünnepélyesnek mondanék. Egyenes korrespondencia az élet megfejt-hetetlen, titokzatos varázsa és a magunk belső világa között.” Bár Lyka nem mondja ki, nem tárja olvasói elé a végső konklúziót, szavai abba az irányba mutatnak, ami éppen az olyan képek esetében válik magától értetődővé, mint a most bemutatott alkotás. A *Tejivó lány* festői megfogalmazása lehet bármennyire darabos, sőt „göröngyös”, a téma köznapiság, sőt igénytelen, Nagy István képes olyan szakrális sugárzással telíteni, hogy képét a művészettörténet legszebb ikonjaival, az egyiptomi és görög művészet legcsodálatosabb alkotásaival emeli azonos szintre.

Nagy István: Parasztleány köcsöggel,
Magyar Nemzeti Galéria, Budapest

A Lyka Károly által is említett önálló világ és a stílust determináló mintakövetés hiánya Nagy István esetében nem jelenti azt, hogy ne találhatnánk a művészet történetében hozzá hasonló, képeivel beszédes párhuzamba állítható alkotásokat. Már a kortársak közül is akadtak olyanok, akik megérezték ezt a furcsa analógiát. „Egy új Van Gogh volt!” – írta róla a festőtárs, Mikola András. Ifjabb Éber Sándor arról is beszámol visszaemlékezésében, egyik személyes találkozásukat felidézve, hogy Nagy István maga is tisztában volt kettejük rokonságával: „A zakója belső zsebéből kiemeli a pénztárcát, kivesz egy kopott, töredékes képet, színes reprodukciót, Van Gogh-képet. [...] – Ez volt a mester! Mindig magammal hordom ezt a képet. Igen. Nem értették meg. Engem se. – Hosszabb hallgatás. – Pedig én vagyok ma a legnagyobb magyar festő. – Én megdöbbenem hallgattam ezt a megnyilatkozást, oly őszintén jött, és minden kérdés vagy dicsekvés szándéka nélkül buggyant ki belőle ez a vallomás, szinte látnoki erővel.”

A hasonló vonások egyike a festői technikában is megnyilvánul. Miként Nagy István, úgy Van Gogh is kifejezetten tartózkodott a laikus közönséget, a virtuóz technikai megoldásokat hálásan fogadó nézősereget kiszolgáló blikkfangos megoldásoktól. Egyik levelének tanúsága szerint éppen azért küzdött, hogy megszabaduljon a tolatkodó, látványos „mesterfogások” alkalmazásától: „Próbáljunk meg eljutni a technika legmélyebb titkaihoz, hadd szaladjanak össze a népek, és esküdjenek az égbe, nincs is technikánk.”

Mindkettőjükre jellemző, hogy rusztkus, sokszor nyers ábrázolásmódjuk alkalmas volt indulataik megjelenítésére, az ecset- vagy krétavonások a kéz kifejező mozdulatának, a belsőt kivetítő gesztusnak a lenyomatát őrzik. Képeik dinamikáját az áramló ecsetvonások kanyargó – hol az ábrázolt felület felszínét imitáló, hol önálló életre kelő – vibrálása adja. A vonalak és foltok rendszere egyes képeken megnyugodva szétterül a felületen, s ilyenkor dekoratív mintázatként, az alkotás folyamatának időbeliségét, a festmények épített jellegét hangsúlyozzák, máskor inkább a féktelen áramlás dominál, az ecsetvonások hajladozó, megtörő kötegei a labilitás, a mozgás, a belső feszültség érzetét keltik.

MOLNOS PÉTER

84 | Rippl-Rónai József

(Kaposvár, 1861 – 1927, Kaposvár)

Reithoffer néni ciniákkal, 1899

Aunt Reithoffer with Cynias, 1899

70 × 50 cm

Olaj, karton | Oil on cardboard

Jezeve jobbra fent: Rónai, Jezeve jobbra lent: Rónai 1899 |

Signed upper right: Rónai, Signed lower right: Rónai 1899

A hátoldalon autográf felirat: Alte Dame mit Blumen,
az 1929-es nürnbergi magyar kiállítás raglapja
és a Fränkel Szalon („Szépművészeti Kiállítások Magyar
Mesterek Műveiből”) fejléces etikettje

PROVENIENCIA | PROVENANCE

· Egykor dr. Balla Adolfné (Pécs) tulajdonában

· Egykor Bedő Rudolf gyűjteményében,
majd budapesti magángyűjtemény

KIÁLLÍTVA | EXHIBITION

· Rippl-Rónai József gyűjteményes kiállítása. Ernst Múzeum,
1923 (kat. 83., *Reithoffer néni ciniákkal*).

· Rippl-Rónai József emlékkiállítása. Ernst Múzeum, 1928
(kat. 68., *Reithoffer néni ciniákkal*).

· Ungarische Kunst-Ausstellung. Norishalle, Nürnberg, 1929
(*Alte Dame mit Blumen*).

· Szépművészeti kiállítások magyar mesterek műveiből.
Fränkel Szalon, 1933.

· Rippl-Rónai József halálának tizedik évfordulójára rendezett
emlékkiállítás. Ernst Múzeum, 1937 (kat. 54., *Reithoffer néni*).

· Bernáth Aurél újabb képeinek és Rippl-Rónai József
(1861–1927) válogatott műveinek kiállítása. Gróf Almásy-
Teleki Éva Művészeti Intézete, 1942 (kat. 136.. *Reithoffer néni*).

· Rippl-Rónai József emlékkiállítása. Fővárosi Képtár, 1952
(kat. 8., *Reithoffer néni*).

· Rippl-Rónai József centenáriumi kiállítása.
Magyar Nemzeti Galéria, 1961 (kat. 40.. *Reithoffer néni*).

VÉDETT | NO EXPORT

Kikiáltási ár: 80 000 000 Ft / 200 000 EUR

Becsérték: 100 000 000 – 150 000 000 Ft

Estimated price: 250 000 – 375 000 EUR

Rippl-Rónai József: Öreganyám, 1894,
Magyar Nemzeti Galéria, Budapest

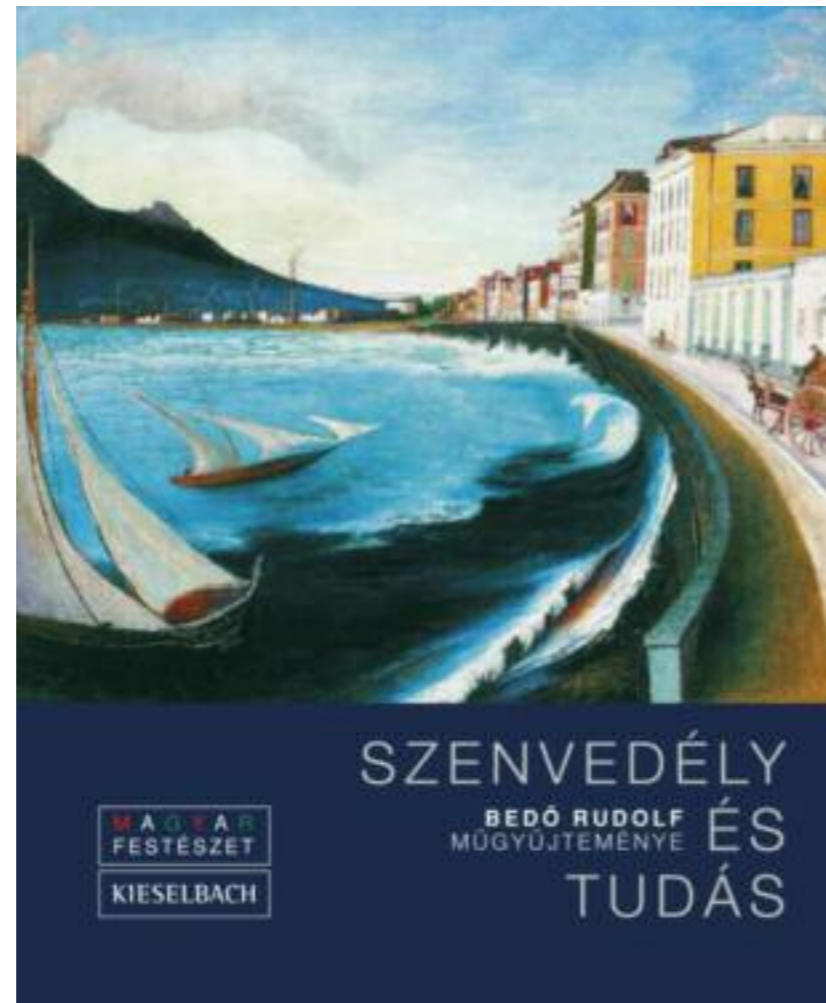

REPRODUKÁLVA | REPRODUCED

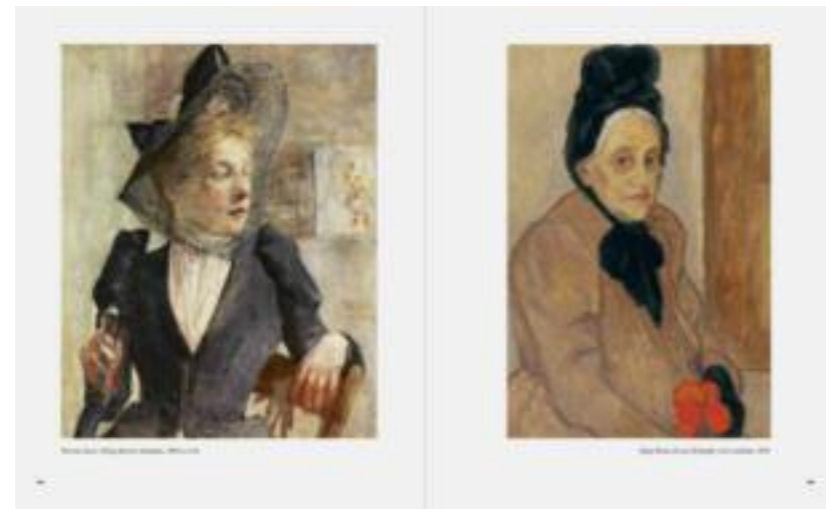
- Magyar Művészet, 1935, 77.
- Francois Gachot: Rippl-Rónai. L'art hongrois. Singer és Wolfner, Budapest, 1944, 16. kép.
- Szenvedély és tudás. Bedő Rudolf műgyűjteménye. Szerk.: Molnos Péter, Kieselbach Galéria, Budapest, 2010, 31, 36, 45.

IRODALOM | LITERATURE

- Petrovics Elek: Rippl-Rónai József. Művészet, 1906/2., 107–117.
- Rippl Rónai József Emlékezései. Nyugat, Budapest, 1911.
- Rippl-Rónai József gyűjteményes kiállítása. Ernst Múzeum, Budapest, 1923.
- Rippl-Rónai József emlékkiállítása. Ernst Múzeum, Budapest, 1928.
- Mattyasovszky-Zsolnay László: Balla Adolfné gyűjteménye Pécssett. Magyar Művészet, 1935, 72–81.
- Rippl-Rónai József halálának tizedik évfordulójára rendezett emlékkiállítás. Ernst Múzeum, Budapest, 1937.
- Meghalt Balla Adolf dr. felesége. Pécsi Napló, 1941. július 31.
- Petrovics Elek: Rippl-Rónai. Athenaeum, Budapest, 1942.
- Bernáth Aurél újabb képeinek és Rippl-Rónai József (1861–1927) válogatott műveinek kiállítása. Gróf Almásy-Teleki Éva Művészeti Intézete, Budapest, 1942.
- Francois Gachot: Rippl-Rónai. L'art hongrois. Singer és Wolfner, Budapest, 1944.
- Rippl-Rónai József emlékkiállítása. Fővárosi Képtár, Budapest, 1952.
- Rippl-Rónai József centenáriumi kiállítása, Magyar Nemzeti Galéria – Rippl-Rónai Múzeum, Budapest – Kaposvár, 1961.
- Genthon István: Rippl-Rónai József. Corvina, Budapest, 1977.
- Keserű Katalin: Rippl-Rónai József. Corvina, Budapest, 1982.
- Szabadi Judit: Így élt Rippl-Rónai József. Móra Ferenc Könyvkiadó, Budapest, 1990.
- Rippl-Rónai József gyűjteményes kiállítása. Szerk.: Bernáth Mária – Nagy Ildikó, Magyar Nemzeti Galéria, Budapest, 1998.
- Bernáth Mária: Rippl-Rónai József. Szemimpex, Budapest, 1998.
- Gellér Katalin: A szecessziós Rippl-Rónai József. Fókuszban az életmű egysége. Új Művészet, 1998/8., 4–10.
- Szabadi Judit: Rippl-Rónai. Corvina, Budapest, 2000.
- Geller Katalin: Rippl-Rónai kapcsolata Mallarméval és körével. Ars Hungarica, 2000/1., 109–120.
- Neuillyben. Rippl-Rónai József és James Fitzmaurice-Knowles. Szerk.: Jeremy Howard – Keserű Katalin, Ernst Múzeum, Budapest, 2004.
- Farkas Zsuzsa: Rippl-Rónai József. Kossuth – Magyar Nemzeti Galéria, Budapest, 2006.
- Szenvedély és tudás. Bedő Rudolf műgyűjteménye, szerk.: Molnos Péter, Kieselbach Galéria, Budapest, 2010.
- Rippl-Rónai és Maillol. Egy művészbártság története. Szerk.: Földi Eszter, Magyar Nemzeti Galéria, Budapest, 2014.

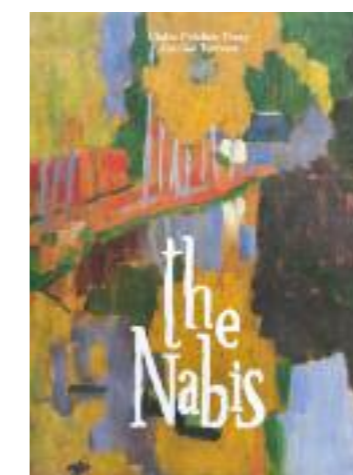
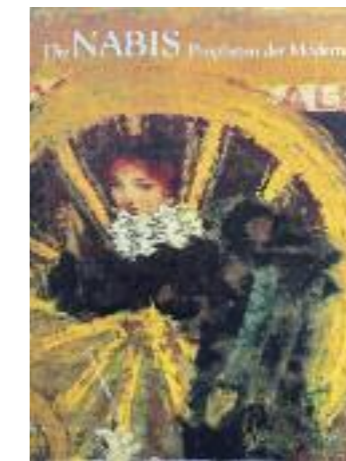

Szenvedély és tudás. Bedő Rudolf műgyűjteménye
Szerk.: Molnos Péter, Kieselbach Galéria, Budapest, 2010

Francois Gachot:
Rippl-Rónai.
L'art hongrois
Singer és Wolfner,
Budapest, 1944

Nabik körében

A delikát párizsi festőiség kiemelkedő alkotása a fiatal Rippl-Rónai Józseftől. 19. század végi francia poézis, az őszi sanzon színeivel megfogalmazva. A mosolygós Reithoffer néni „mindenki nagyija”, a magyar „Whistler mamája”. Egykor a legendás Bedő-gyűjtemény éke volt, a chicagói csúcsmúzeumba került *Karcsú hölgy* vázával társdarabja. Korai főmű a legnagyobb kora modern magyar mestertől.

A BEDŐ GYŰJTEMÉNY KINCSEI

Csontváry Kosztka Tivadar: Castellammare di Stabia, 1902, Janus Pannonius Múzeum, Pécs

A világ egyik legrangosabb impresszionista gyűjteményével rendelkező Art Institute of Chicago állandó kiállítása Rippl-Rónai József 'Karcú nő' című korai párizsi képével

Rippl-Rónai József: Bányai Zorka fekete ruhában, 1919, Magyar Nemzeti Galéria, Budapest

Rippl-Rónai fal Bedő Rudolf otthonában

John Singer Sargent: Mrs. Frederick Mead portréja (Mary Eliza Scribner) (1822-1896), 1893, Yale University Art Gallery

Whistler nyomában

Hosszas felkészülés után Rippl-Rónai József első párizsi kiállításával, 1892-ben robbant be a korabeli művészeti közéletbe. Finom költői húrokat megpendítő, franciás kulturáltságú képei elvarázsolták a művelt közönséget. Ahogy Ödön öccsének írta 1884-ben, Magyarországon ekkor még nem értették ezt a választékos stílust: „különös sors jutott osztályrészemül, Pesten visszautasítják a képemet, Párizsban pedig kitüntetett híres festőknek kell corrigálnom; mesterük lenni. Most már nem tudom, hogy ezeknek ment-e el az eszük, vagy a pestiek tespednek penészes butaságban.”

Rippl-Rónai a Karcsú nő vázával című képe előtt, 1910 (Máté Olga felvétele)

Rippl-Rónai József: Önarckép barna kalapban, 1897, Magyar Nemzeti Galéria, Budapest

Rippl-Rónai melankolikus poétikus franciaországi korszakára a delikát színek nagymestere, James McNeill Whistler volt a legnagyobb hatással. A fiatal magyar alkotó Munkácsyval való 1890 körüli szakítása után talált rá a Párizsban élő amerikai művészre. Így írt róla visszaemlékezésében: „1892 körül Whistler lett kedvence és irigyelt embere ennek a [Mars-mezei] szalonnak. Ha híre ment, hogy kiállítja portréit, mindenki kíváncsisággal tele várta a megnyitást, s valami nagyon szép, túlfinomult ízléses piktúrát remélt. Többnyire így is lett, senki sem csalódott benne. [...] Whistler szokásba hozta egyes régi mesterek műveinek hosszúkás formátumát, s a nagyjából fekete vagy szürke ruhás nő vagy férfi alakjai állva, ülve, mindig disztinyvált módon vannak beállítva”.

Rippl-Rónai ezen a nyomvonalon haladva festette ikonikus, hosszanti női portréit, a *Kalitkás nőt* (1892, Magyar Nemzeti Galéria) vagy a *Karcsú nő vázával* című kompozícióját (1894, Art Institute of Chicago).

Rippl-Rónai József: Kuglizók, 1892, Magyar Nemzeti Galéria, Budapest

»Whistler szokásba hozta egyes régi mesterek műveinek hosszúkás formátumát, s a nagyjából fekete vagy szürke ruhás nő vagy férfi alakjai állva, ülve, mindig disztinyvált módon vannak beállítva.«

RIPPL-RÓNAI JÓZSEF

Rippl-Rónai József: Rózsát tartó nő (Tanulmány a Vörösruhás nő című hímezéshez), 1892, Magyar Nemzeti Galéria, Budapest

Rippl-Rónai József: Karcsú nő vázával, 1892, The Art Institute of Chicago, Chicago

Rippl-Rónai József: Öreg hölgy ibolyacsokorral, 1895, Magyar Nemzeti Galéria, Budapest

»Öreganyám képe hozott össze Gauguinnel. A kép, mint a többieknek, neki is legjobban tetszett a Marsmezei Szalon akkori kiállításán.«

RIPPL-RÓNAI JÓZSEF

Mindenki nagyjja

Rippl-Rónai ugyanezt a whistleri festészeti regisztert fordította át saját familiáris témáira is. Így született meg szülei kettős portréja (*Szüleim negyven évnyi házasság után*, 1897, Budapesti Történeti Múzeum) és ennek az időszaknak az egyik leghíresebb képe, vitathatatlan főműve, a nagymamáját ábrázoló *Öreganyám* (1894, Magyar Nemzeti Galéria), amely szürkébe és barnába burkolózva ábrázolja a festő idős nagyanyját. Ezt a portrét ünnepelte a párizsi kritika, ma is berakják Nabis-katalógusokba, de ezzel vívta ki Gauguin elismerését is, aki látta a Mars-mezei Szalon kiállításán. Ahogy *Emlékezéseiben* írta: »Öreganyám« képe [...] »hozott össze« Gauguinnel. A kép, mint a többieknek, neki is legjobban tetszett a Marsmezei Szalon akkori kiállításán. Az itt történt találkozásból kifolyólag hívott meg a Rue Vercingetorix-ban lévő műtermébe. Akkoriban tért vissza először Tahitiból, tehát csaknem egészen Gauguin volt már Gauguin. Hasonló értékű volt rám nézve e vele való találkozás, mint a Cézannel való Marlotte-ban, Fontainebleau mellett, csak nem olyan egyszerű, amannál »bohémebb« jellegű találkozás.»

Az *Öreganyám* vagy a most vizsgált *Reithoffer néni* esetében letagadhatatlan annak a Whistlernek a hatása, akinek 1871-es *Anyám arcképe* című műve (Musée d'Orsay, Párizs) már Rippl-Rónai idejében ikonikusnak számított. A „Whistler mamáját”, a viktoriánus kor *Mona Lisáját* 1891-ben vásárolta meg a francia állam, és így került a Musée d'Orsay gyűjteményébe, ahol ma már több korabeli Rippl-Rónai-kép is függ. A gauguines kontúrokkal jelzett Reithoffer néni megjelenítése, csendes mosolyával és gesztenyebarna tekintetével, hasonló módon egyetemes „nagymamafigurává” alakítja át az idős hölgyet, ahogy a „Whistler mamája” vált ikonná és mémmé. Az amerikai művész saját portréit legszívesebben „szimfóniáknak”, „együttállásoknak”, „harmóniáknak”, „noktürnöknek” nevezte. Rippl-Rónainak az – életrajzi adatokkal be nem azonosított – Reithoffer néniéről készült arcképe is hasonló módon szól a kifinomult franciás színharmóniákról és az őszi színek összecsengéséről. A barnákat átszínező rafinált lilák, púdersárgák és az aláfestő rótvörös vonalak finom skálát képeznek, miközben az antracitszürkékkel modellált fekete tornyos sapka, az áll alatt megkötött masni és a vakító piros cíniacsokor (rézvirág) merész ellenpontokat képez. Egybecseng ezzel Rippl-Rónai művészi ars poeticája, ahogy visszaemlékezéseiben összefoglalta: „Ez az egyszerűségkeresés, melyet életmódomnak is főprincípiumává tettem, a magja az én festési faktúrámnak. Minél kevesebbrel minél többet, sokat kifejezni: ez ma is a művészi mottóm.”

Rippl-Rónai József *Öreganyám* című festménye (1894) a Magyar Nemzeti Galéria állandó kiállításán

Rippl-Rónai József: *Mme Compagnon*, 1895-1896, Magyar Nemzeti Galéria, Budapest

Rippl-Rónai József: *Szüleim negyvenévi házasság után* (Apám, anyám negyvenévi házasság után), 1897, BTM Fővárosi Képtár, Budapest

James McNeill Whistler: *Kompozíció szürkében és feketében I.* (Whistler mamája), 1971, Musée d'Orsay, Párizs

»A „Whistler mamáját”, a viktoriánus kor *Mona Lisáját* 1891-ben vásárolta meg a francia állam, és így került a Musée d'Orsay gyűjteményébe, ahol ma már több korabeli Rippl-Rónai-kép is függ. A gauguines kontúrokkal jelzett Reithoffer néni megjelenítése, csendes mosolyával és gesztenyebarna tekintetével, hasonló módon egyetemes „nagymamafigurává” alakítja át az idős hölgyet, ahogy a „Whistler mamája” vált ikonná és mémmé.«

Karikatúrák Whistler mamájával

»A Reithoffer néni portréja nem véletlenül szólaltatja meg az őszi falevelek rozsdás barnából lángoló vörösbe hajló színskáláját«

Párizsba beszökött az ősz

Rippl-Rónai hosszú pályakezdése Munkácsy modelljét követte, de ezen az úton a legmodernebb századfordulós francia művészkörök világáig jutott el. Kaposvári polgárcsalád gyermekeként rendíthetetlen festőművészeti vágyának – és pártfogóinak – köszönhetően kerülhetett csak be 1884-ben a müncheni akadémiára. Ott elsajátította a müncheni szalonzsánerek modorát, mégis a „művészet Mekkája”, Párizs felé vágott. 1887-ben ösztöndíjjal került a francia fővárosba, ahol szerény pályakezdőként felkereste a sikerei csúcsán álló, ünnepezt festőfejedelmet, Munkácsy Mihályt. Három évig készített másolatokat a műhelyében, de közben – illetve a szakítás után – megismerte a friss modern művészi áramlatokat, többek között a művelt párizsi festőbarát, a skót származású James Fitzmaurice Knowles jóvoltából. Az 1890-es évek első felében kibomló festészetét hosszanti, elnyújtott formájú, visszafogott színvilágú, egész alakos képmások és delikát ízlésű pasztellportrék határozták meg. A „fekete korszaknak” (1889–1899) nevezett periódusban Rippl-Rónai sajátos érzelmi-esztétikai szűrőjén engedte át az amerikai Whistler festészetét, a preraffaeliták angol hagyományát, a szimbolizmust, a posztimpresszionizmust és a nabik művészetét. 1893-ban csatlakozott a Nabis-hoz, a Gauguin és Puvis de Chavannes útját járó századvégi modern, misztikus francia festőtársasághoz, valódi baráti-művészi viszonyt alakítva ki a posztimpresszionizmus meghatározó csoportosulásával.

Rippl-Rónai az *Emlékezeiseiben* körülírta azt a szimbolista szellemi kört, amelyre rátalált a 19. század utolsó évtizedében: „Amikor én kimentem Párisba, akkor még Rimbaud szelleme járta, de ez lassanként elcsendesedett [...]. És, úgy-e, ha csak ezt az öt nevet emeljük ki a küzdelemből: a Verlaine, Mallarmé, Puvis de Chavannes, Rodin, Cézanne nevét – már akkor rámondhatjuk, hogy szép és »eredményes« korszak volt ez az új korszak.” A fiatal magyar festő ismerte az öreg Paul Verlaine-t, akinek fájóan búsongó, melankolikus sorait Tóth Árpád fordítása nyomán ismerte meg a magyar közönség:

*Ősz húrja zsong,
Jajong, busong
A tájon,
S ont monoton
Bút konokon
És fájón.*

Az *Őszi chanson* finom szimbolista hangulatba öltöztetett elmúlásvágya („Óh, múltni már, / Ősz! hullni már”) egy egész korszak alaphangulatát teremtette meg. (Pár évvel később Ady Endre is az ősz nyomában járt a francia fővárosban: „Párisba tegnap beszökött az Ősz. / Szent Mihály útján suhant nesztelen”.) Rippl-Rónai nemcsak fordításból ismerte ezt a lelkialkatához közel álló értelmiségi világot, hanem ott ült Stéphane Mallarmé emlékezetes keddi összejövetelein, hallgatva a párizsi széplelkek „virágos nyelvezetű beszélgetéseit”. Az ekkoriban, 1895 karácsonyán megjelent *Les Vierges* című litográfiai albumához a Mallarmé-körhöz tartozó belga költő, Georges Rodenbach írt szövegeket. Rodenbach regényeiben és verseiben ugyanúgy megjelent a finom metaforákkal jellemzett öregség és gyász, a századvégi elmúlás poézise. A *Reithoffer néni* portréja nem véletlenül szólaltatja meg az őszi falevelek rozsdás barnából lángoló vörösbe hajló színskáláját, s egyszersmind a „fekete korszak” után következő új periódus előszele is volt.

Rippl-Rónai József: Alföldi temető, 1894, magántulajdon

Chanson d'automne

Les sanglots longs
Des violons
De l'automne
Blessent mon cœur
D'une langueur
Monotone.

Tout suffocant
Et blême, quand
Sonne l'heure,
Je me souviens
Des jours anciens
Et je pleure

Et je m'en vais
Au vent mauvais
Qui m'emporte
Deçà, delà,
Pareil à la
Feuille morte.

PAUL VERLAINE

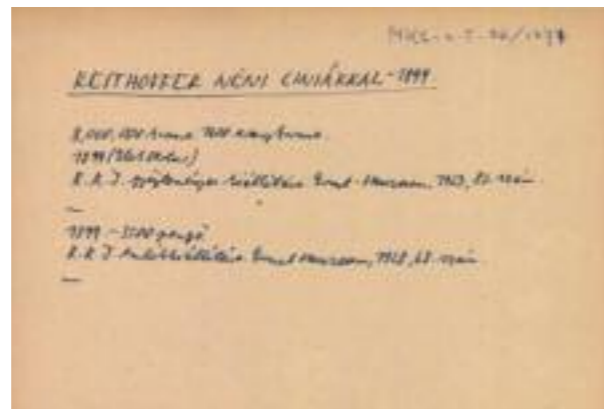

»Reithoffer néni kezében úgy lánognak a vörös rézvirágok (cíniák), mint az Ady lelkében égő „kis rőzse-dalok” a Párizsban járt az Őszben.«

Alla prima festés

A kiterjedt Rippl-Rónai szakirodalomból (és a festmény hátoldalán megőrzött címkékből) pontosan ismerjük a mű készülésének dátumát: 1899. A gondosan dokumentált életpálya alapján tudjuk, hogy a befutott fiatal művész karrierjében nagy fordulat állt be. Rövid hazai látogatás után ekkor utazott el kedves barátjához, Aristide Maillolhoz egy kis katalán településre, Banyuls-Sur-Merbe. A szürkés-feketés whistleri palettához ragaszkodó Rippl-Rónai képein ekkor jelentek meg ismét az élénk színfoltok. Ahogy *Emlékezéseiben* felelevenítette ezt a fordulópontot: „Itt csakhamar mindent színesnek láttam, de még nem »naposnak«. Itt festettem azokat a képeimet, amelyeknek religiózusan egyszerű, de egyúttal színes motívumai átmenetül kínálkoztak a »fekete« sorozattól a napos, vagy ha úgy tetszik, harsogóan színes sorozathoz. [...] Ez volt a fordulópont, innen datálódik mai felfogásom, búvárkodásaim mai állapota a piktúrában. Az itteni tanulmányok, festések különösen arról győztek meg, hogy a képeket nemcsak egyszerre kell megfesteni, hanem a színek erejét – különben nagyon egyszerű módon – fokozni kell.” A most vizsgált portrén már tetten érhető ez a fordulat, a „fekete korszakot” leváltó színeseedés. Reithoffer néni kezében úgy lánognak a vörös rézvirágok (cíniák), mint az Ady lelkében égő „kis rőzse-dalok” a Párizsban járt az Őszben.

A Rippl-Rónai oeuvre-katalógusnak a festményre vonatkozó cédulája (Genthon István gyűjtése, Művészettörténet Intézet Adattára)

← Címkék és feliratok a festmény hátoldalán

Rippl-Rónai ragaszkodott az egyszeri ihlet hatására megszülető képek különleges erejéhez. Közepes vastagságú ecsetje lágyan simogatta végig a *Reithoffer néni* egyes elemeit, a ruha ráncait, az arc formát és a vörös cíniák virágait, míg az ajtóval tagolt háttér homogén foltjai is függőleges rovátkákra bomlanak. „Én – írta az *Emlékezéseiben* – az egyszerre-festés szépségében és erejében teljesen bízom. Fő törekvésem azért mindig az, hogy bármit, bármily méretben – már amint ez fizikailag lehetséges – egyszerre, mint piktor-nyelven mondani szokás: egy-ülésre fessek meg. Az így készült kép festésmódja emlékeztet a virágra vagy gyümölcsre, amelyen még rajta van a hamva.” Petrovics Elek elemzte a *Művészet* folyóirat hasábjain megjelent tanulmányában Rippl-Rónai képeinek ezt a különlegességét: „Festőnk mindent alla prima old meg s ha csak lehet, egy ülésre be is fejezi a képet; csak ha a feladat terjedelme ezt nem engedi, osztja folytatásokra a munkát. [...] Az út, mely a benyomás fogantatásától a megörökítéséig vezet, rövidebb, semhogy útközben elillanhatna annak frissessége. S innen van képeinek egyöntetűsége, egységes, kerek hatása. Minden kép ugyanegy meglátás, ugyanegy fokú felindulás eredménye; a festői előadásban a nehezen megállapítható, gyakran számba sem eső, de a változó lelki és testi tényezők hatása alatt elkerülhetetlenül beálló zökkenések a lehetséges legkisebb mértékre vannak leszállítva. Ugyanazon izgalom melege árad szét a kép minden zugában, mint az életnek ugyanaz a nedve kering a növény minden rostjában. Az ily kép órák műve, s ha szerencsés óráké, becses tulajdonsága van: az élet melegét érezzük rajta.”

A festményen látható vörös cíniák

»Ugyanazon izgalom melege árad szét a kép minden zugában, mint az életnek ugyanaz a nedve kering a növény minden rostjában. Az ily kép órák műve, s ha szerencsés óráké, becses tulajdonsága van: az élet melegét érezzük rajta.«

PETROVICS ELEK

A festmény első ismert reprodukciója a Balla Adolfné gyűjteményét bemutató tanulmány mellett (Magyar Művészet, 1935, 77.)

Nagy gyűjtők remeke

A közönség a festménnyel első alkalommal az Ernst Múzeum nagyszabású gyűjteményes kiállításán találkozott 1923-ban. (Már ekkor *Reithoffer néni ciniákkal* címmel szerepelt az alkotás, vagyis nem utólagos címadásról van szó.) A mű felbukkant a hagyatéki leltárban, majd az 1928-as emlékkiállításon. A kép hátoldalán olvasható „Szépművészeti Kiállítások Magyar Mesterek Műveiből” fejlécű címke alapján feltételezhető, hogy a Fränkel Szalon 1933-as tárlatsorozatán is szerepelt. Minden bizonnyal innen került egy rangos pécsi műgyűjteménybe, Balla Adolfné kollekciójába. Mattyasovszky-Zsolnay László 1935-ben hosszú tanulmányban elemezte a neves pécsi főorvos feleségének nagypolgári gyűjteményét, amelyben a 19. századi mesterek mellett kortárs modernnek sorakoztak, egyrészt rajzok külföldi alkotóktól (Klimt, Matisse, Redon stb.), másrészt képek magyaroktól, Czöbel Bélától kezdve Egrý Józsefen és Szőnyi Istvánon át Bernáth Aurélig. De a főszereplő Rippl-Rónai József volt, aki „már egy egész falat foglal el, tíz képével és pár kisebb rajzzal, és ez az egész gyűjtemény fénypontja”. Mattyasovszky-Zsolnay külön kiemelte a „régbebi olajfestésű arcképet”, amelyet „Reithoffernéként” azonosít. A folyóiratban szerepelt a portré első reprodukciója (az egyszerű *Néni* képmegjelöléssel). „Balláné megízlelte a művészet kelhének borát és mindig szomjasa fog maradni ezen soha ki nem apadó pohárnak” – zárta a szerző cikkét, de nem tudhatta, hogy ez be is igazolódik majd. Balla Adolfné rövid időn belül megszerezte Rákóczi úti pazar lakása díszeként Rippl-Rónai „fekete korszakának” egyik leglátványosabb, leghíresebb főművét, a *Karcsú nő vázával* című kompozíciót, amely az ezredforduló után került – az akkori aukciós árakat messze túlszárnyaló értéken – a világ egyik legfontosabb múzeumába, az Art Institute of Chicagóba.

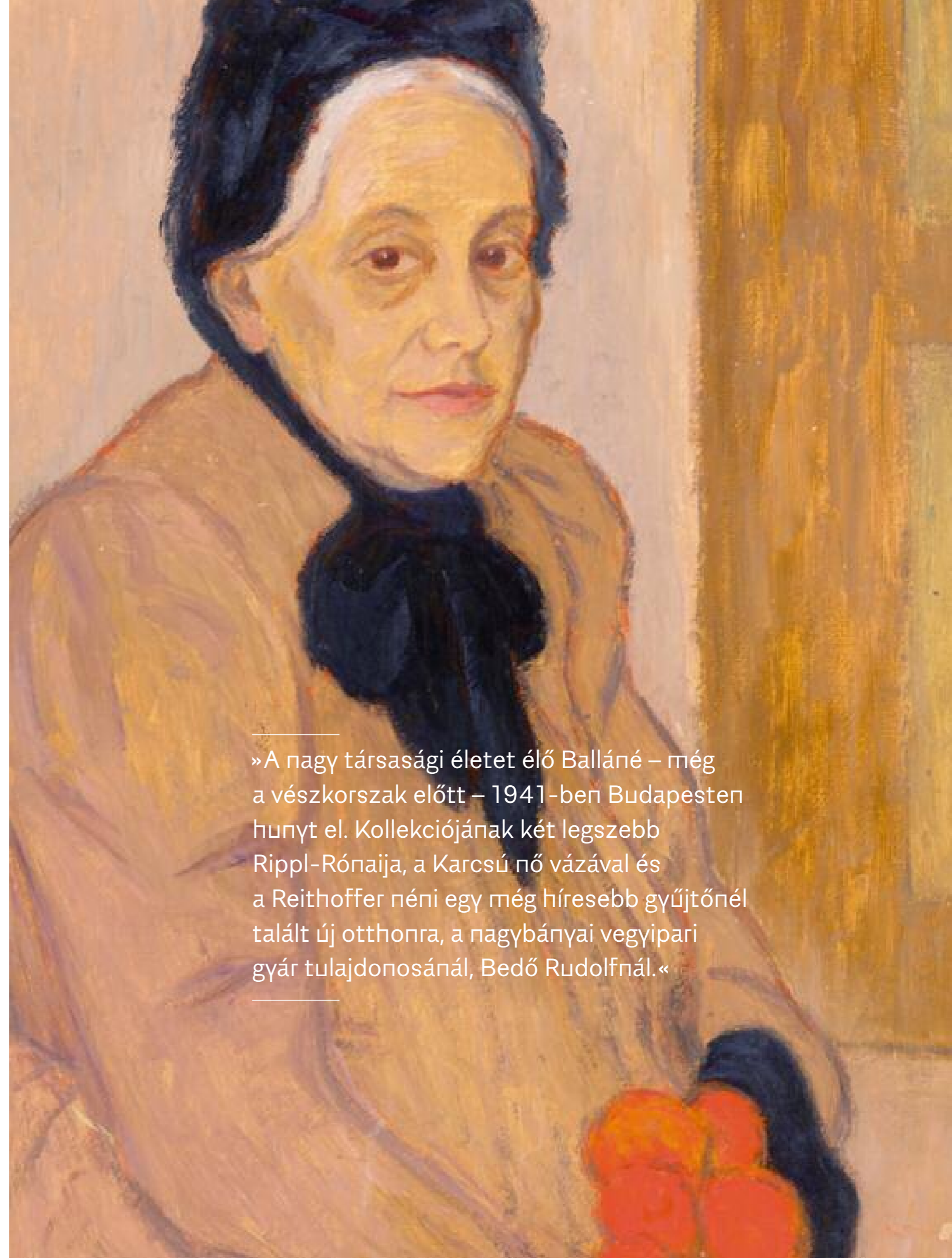

Rippl-Rónai fal Bedő Rudolf otthonában

A nagy társasági életet élő Balláné – még a vészkorszak előtt – 1941-ben Budapesten hunyt el. Kollekciónak két legszebb Rippl-Rónaija, a *Karcsú nő vázával* és a *Reithoffer néni* egy még híresebb gyűjtőnél talált új otthonra, a nagybányai vegyipari gyár tulajdonosánál, Bedő Rudolfnál. Az ambiciózus, széles műveltségű Bedő a műfaj legnagyobb sztárjától, Nemes Marcelltól „tanult” fiatalon. A tudományos igényességgel és kiváló érzéssel összeállított műgyűjteményében olyan – a két világháború között még kockázatosnak ítélt – művészek is szerepeltek, mint Csontváry, Anna Margit vagy Hincz Gyula. A Honvéd utca 3. szám alatti szecessziós palotában álló nagypolgári lakásában klasszikus stílus szerint osztályozott termekben sorakoztak a művek, a modernnek mellett reneszánsz, barokk és rokokó remekek. A szerencsés történeti véletlennek köszönhetően a kollekción egyben maradt a rendszerváltás utánig, így a második világháború előtti műgyűjtemény különleges „zárványként”, a kommunizmus egyetlen túlélőjeként konzerválódott. A kollekción anyagát bemutató 2010-es könyvben látható az az archív enteriőrfotó, amelyen egy empire könyvszekrény körül egymás mellett sorakozik több Rippl-Rónai-kép is, középen a kukoricás korszak ikonikus darabja, a *Bányai Zorka fekete ruhában* (1919, magántulajdon), mellette pedig a korai francia „fekete korszak” finom hangulatú remekműve, az őszi színekre hangolt *Reithoffer néni ciniákkal*.

KLITATÁS: RIEDER GÁBOR

A Bedő Gyűjtemény reneszánsz terme

»A nagy társasági életet élő Balláné – még a vészkorszak előtt – 1941-ben Budapesten hunyt el. Kollekciónak két legszebb Rippl-Rónaija, a *Karcsú nő vázával* és a *Reithoffer néni* egy még híresebb gyűjtőnél talált új otthonra, a nagybányai vegyipari gyár tulajdonosánál, Bedő Rudolfnál.«

85 | Molnár C. Pál
(Battonya, 1894 – 1981, Budapest)

Róma, CIRCUS MAXIMUS, 1931
Rome, CIRCUS MAXIMUS, 1931

39 × 43 cm
Olaj, karton | Oil on cardboard
Jelezve jobbra lent: MCP | Signed lower right: MCP
Hátoldalon: MCP CIRCUS MAXIMUS ROMA 1931 |
On the reverse: MCP CIRCUS MAXIMUS ROMA 1931

Kikiáltási ár: 300 000 Ft / 750 EUR
Becsérték: 500 000 – 750 000 Ft
Estimated price: 1 250 – 1 875 EUR

---

86 | Duschaneck János
(Bakonyszentlászló, 1947 – 2013, Budapest)

Felfedezők (A vörös léghajó)
Explorers (The Red Airship)

55 × 45 cm
Olaj, vászon | Oil on canvas
Jelezve balra lent: Duschaneck |
Signed lower left: Duschaneck

Kikiáltási ár: 420 000 Ft / 1 050 EUR
Becsérték: 750 000 – 900 000 Ft
Estimated price: 1 875 – 2 250 EUR

---

87 | Balázs János

(Alsókubin, 1905 – 1977, Salgótarján)

Házak sárga virággal (Pécskődomb), 1975

Houses with Yellow Flowers (Pécskődomb), 1975

58,5 × 75,5 cm

Olaj, farost | Oil on fibre board

Jelezve balra lent: Balázs János 1975 |

Signed lower left: Balázs János 1975

Kikiáltási ár: 1 600 000 Ft / 4 000 EUR

Becsérték: 2 400 000 – 3 800 000 Ft

Estimated price: 6 000 – 9 500 EUR

Balázs János: Cigány méltósággal.
Szerk. Kolozsváry Marianna,
2009. könyv borítója

Balázs János háza előtt festményeivel, 1975 körül

Pécskődomb, Balázs János házával és festményeivel 1972

88 | Scheiber Hugó

(Budapest, 1873 – 1950, Budapest)

Önarckép sárga háttér előtt, 1917 körül
Self-portrait with Yellow Background, c.1917

40 × 34 cm

Olaj, karton | Oil on cardboard

Jelezve a hátoldalon: Scheiber Hugó |

On the reverse: Scheiber Hugó

REPRODUKÁLVA | REPRODUCED

• Modern magyar festészet 1919–1964.

Szerk.: Kieselbach Tamás. Kieselbach Galéria, Budapest, 2004, 369.

• Modern Hungarian Painting 1919–1964.

Szerk.: Kieselbach Tamás. Kieselbach Galéria, Budapest, 2004, 369.

• Die Moderne in der Ungarischen Malerei 1919–1964.

Szerk.: Kieselbach Tamás. Nicolai, Berlin, 2008, 369.

• Molnos Péter: Scheiber Hugó. Festészet a jazz ritmusában. Kieselbach Galéria, Budapest, 2014, 47.

IRODALOM | LITERATURE

• Molnos Péter: Scheiber Hugó. Festészet a jazz ritmusában. Kieselbach Galéria, Budapest, 2014.

Kikiáltási ár: 7 500 000 Ft / 18 750 EUR

Becsérték: 9 000 000 – 14 000 000 Ft

Estimated price: 22 500 – 35 000 EUR

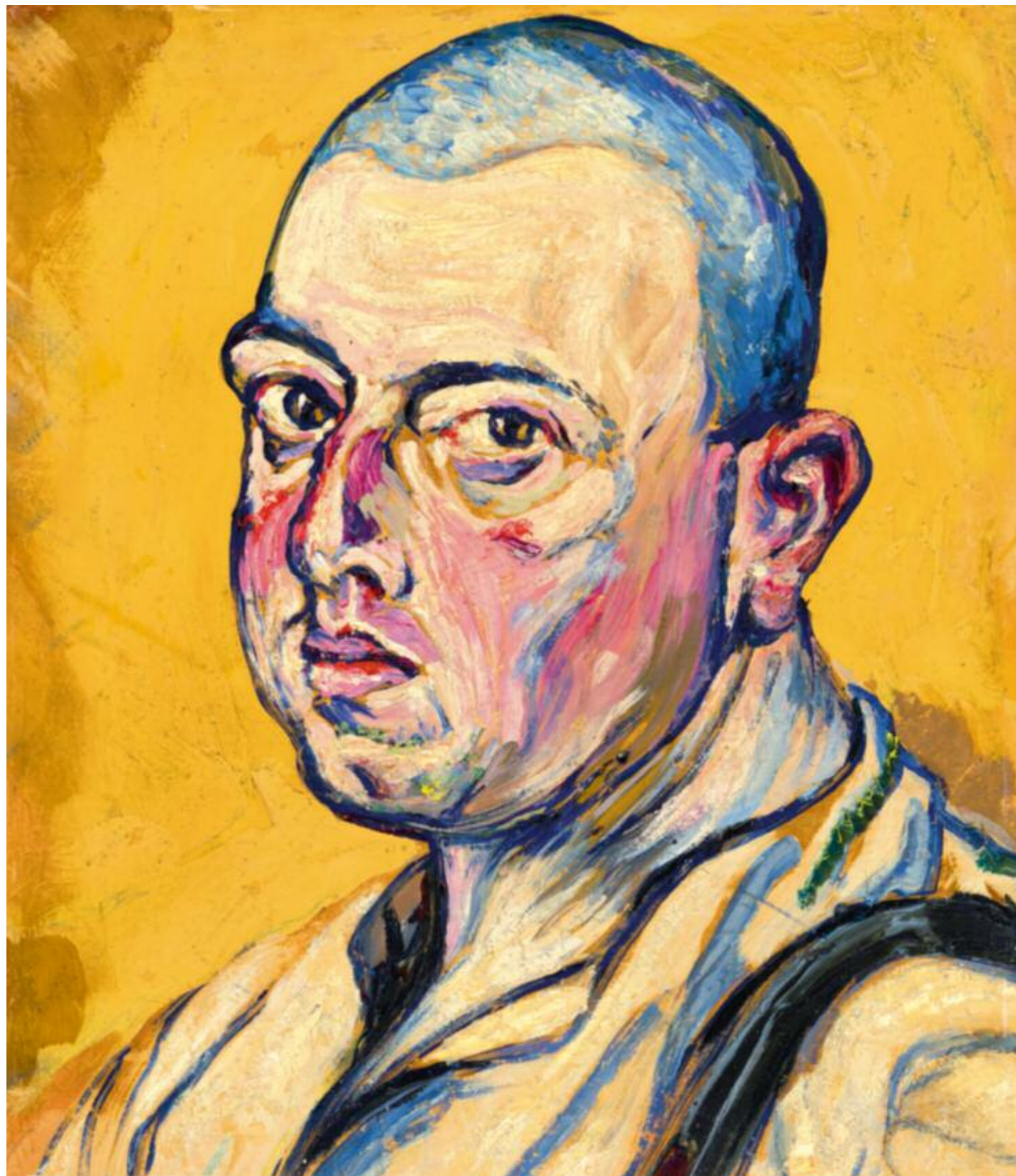

Otto Dix: Katona önarckép, 1914, Városi Képtár, Stuttgart

Max Beckmann: Cigarettező önarckép, MoMA, New York

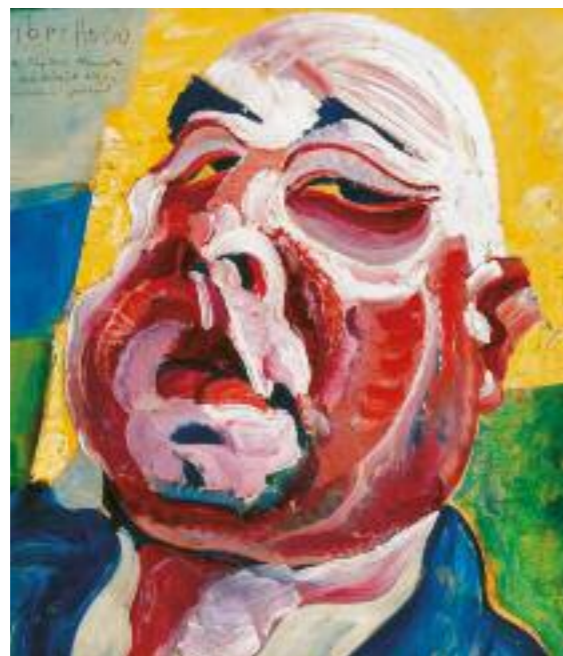
»Az érzékeny ecsettel fogalmazott önarcképéhez olyan német expresszionista párhuzamokat lehet illeszteni, mint Anton Kolig vagy Max Beckmann katonaportréi.«

Scheiber Hugó:
Önarckép katonasapkával,
1917, magántulajdon

Scheiber Hugó: Önarckép, 1922 körül,
magántulajdon

Scheiber Hugó: Önarckép, 1930,
magántulajdon

Scheiber Hugó katonaruhában, 1916 körül

Scheiber Hugó: Üvöltő önarckép,
1920-as évek eleje, magántulajdon

Bár Scheiber Hugót úgy ismerjük, mint a jazzkorszak boszorkányosan gyors kezű, art deco hangulatfestőjét, a pályakezdés az ő esetében sem volt egyszerű az első világháború árnyékában. Stílusa is későn, 1917 körül forrt ki: ekkorra már magabiztosan forgatta ecsetjét, virtuózan élt az enyhén karikatursztikus, expresszív formatorzításokkal, a festéket a körvonalakat oldottan követő, zsíros-húsos olajpásmákkal, és nem ijedt meg az éles színkontrasztoktól sem. Ebben az évben már elkezdte festeni a jellegzetes, scheiberes önarcképeket, olyanokat, mint a sötét háttér előtti, alulnézetből ábrázolt *Kalapos önarckép* (1917, magántulajdon), a szájszögletébe szivart biggyesztő *Katonasapkás, szivarozó önarckép* (1917, magántulajdon) vagy a most vizsgált sárga háttérés kompozíció. Az élvetegen szivarozó, érett festőt ábrázoló önarcképekkel szemben ezen a portrén Scheiber fiatalemberként áll előttünk. Gesztenyebarna szeme keresi a támaszt a néző tekintetében, inge kigombolva, haja szinte frissen borotválva. Az ifjú festő – 1917 körül vagyunk – egyszersmind szolgálatot teljesítő katona is a nagy háborúban. Az érzékeny ecsettel fogalmazott önarcképéhez olyan német expresszionista párhuzamokat lehet illeszteni, mint Anton Kolig vagy Max Beckmann katonaportréi.

89 | Zord Arnold

(Budapest, 1887 – 1957, Zürich)

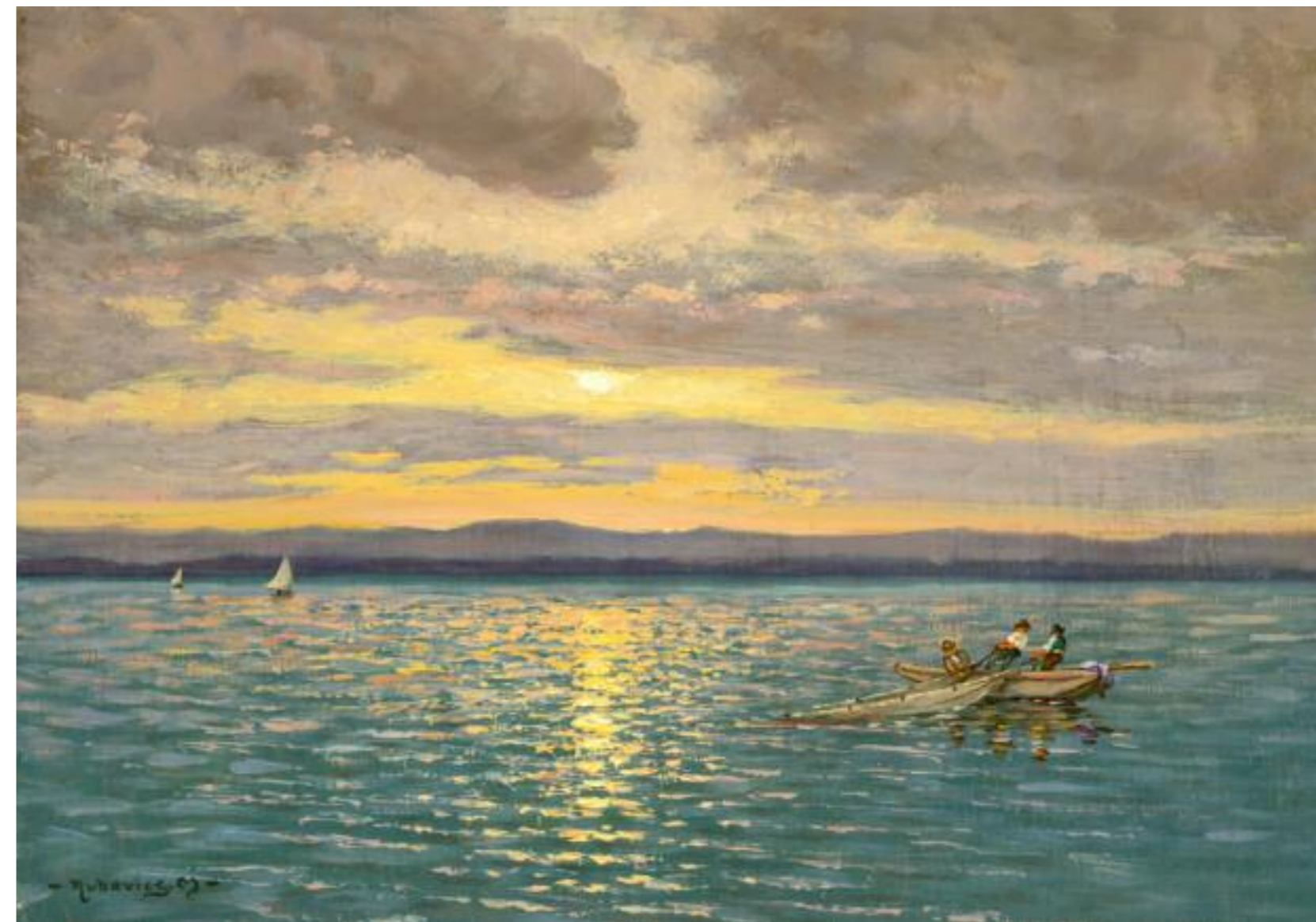
Vitorlás a kikötőben, 1925 körül
Sailing Boat in the Harbour, c. 1925

50 × 40,5 cm
Olaj, karton | Oil on cardboard
Jelzés nélkül | Unsigned

Kikiáltási ár: 300 000 Ft / 750 EUR
Becsérték: 400 000 – 700 000 Ft
Estimated price: 1 000 – 1 750 EUR

---

90 | Rubovics Márk

(Pest, 1867 – 1947, Budapest)

Balatononi halászok a lemenő nap fényénél,
1930 körül
Fishermen in the Light of the Setting Sun
(Lake Balaton), c. 1930

25 × 35 cm
Olaj, fa | Oil on board
Jelzve balra lent: Rubovics M. |
Signed lower left: Rubovics M.

Kikiáltási ár: 420 000 Ft / 1 050 EUR
Becsérték: 700 000 – 1 000 000 Ft
Estimated price: 1 750 – 2 500 EUR

---

91 | Kóbor Henrik

(Budapest, 1885 – 1964)

Balatoni móló különleges fényviszonyok között, 1942

Balaton Pier in Peculiar Lights, 1942

150 × 120 cm

Olaj, vászon | Oil on canvas

Jelezve balra lent: Kóbor 1942 |

Signed lower left: Kóbor 1942

A hátoldalon autográf műtárgycédula.

IRODALOM | LITERATURE

· A Balaton festői a Nemzeti Szalonban.

Szépművészet, 1942/6., 151.

· Pög.: A festői Balaton. Délibáb, 1942/20., 39.

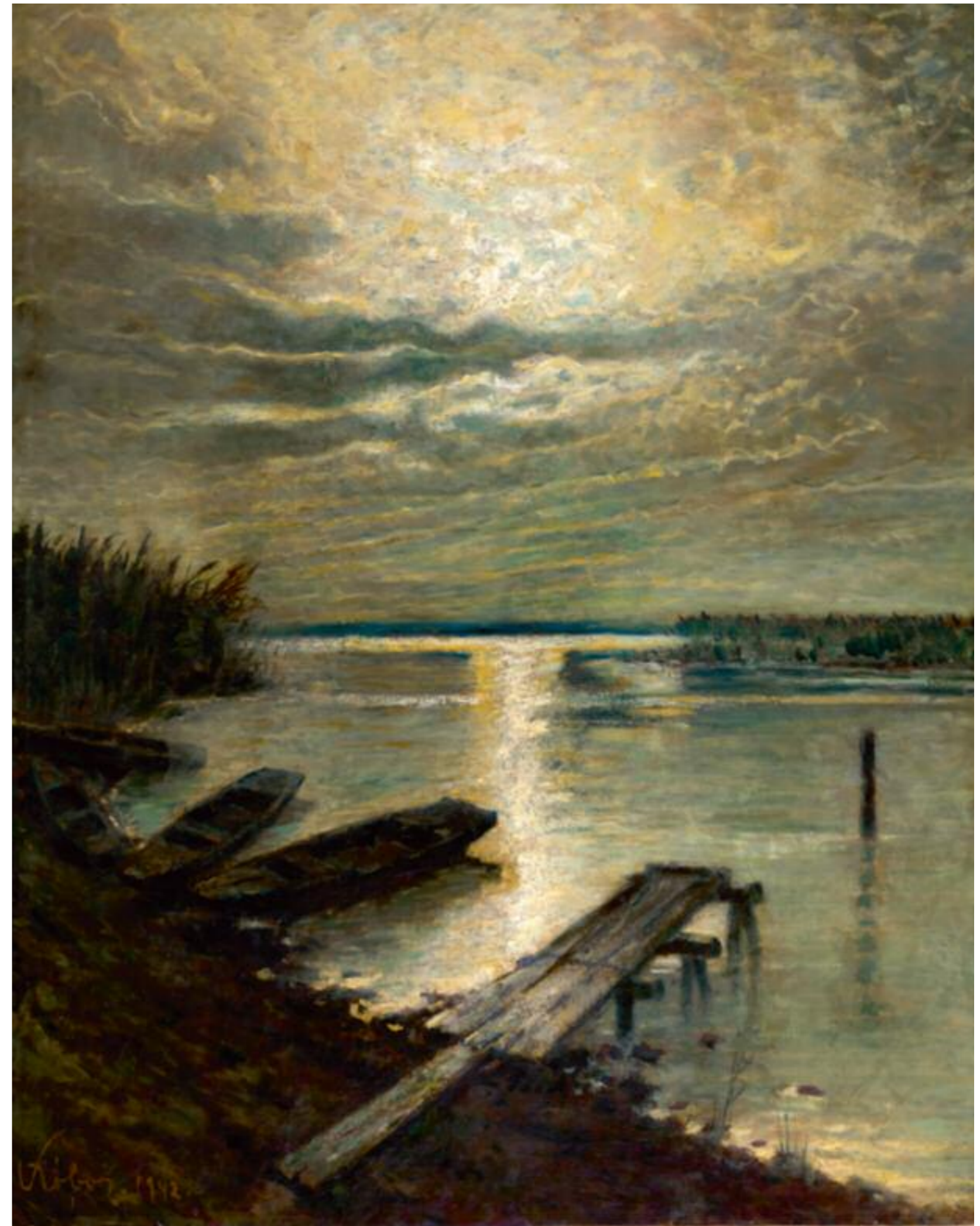
Kikiáltási ár: 1 600 000 Ft / 4 000 EUR

Becsérték: 2 000 000 – 4 000 000 Ft

Estimated price: 5 000 - 10 000 EUR

A balatoni nádasban megbújó halászladikok között az ezüsthíd misztikus utat rajzol a déli part felé. A hátoldalon olvasható műtárgycédula tanúsága szerint a művész, a müncheni iskolázottságú Kóbor Henrik a balatoni ösztöndíj keretében tanulmányozhatta a magyar tenger költői fényviszonyait 1942-ben. Ez az a korszak, amikor a Balaton-kultusz új lendületet kapott. A széles közönség számára is nyilvánvalóvá vált, hogy a 19. századi előfutárok – elsősorban Mészöly Géza – után már nemcsak Csók István vagy Egry József örökíti meg a tó örökké változó „ezer arcát”, hanem számos más művész is. Ekkor látott napvilágot *A festői Balaton* című kötet (a Nemzeti Szalon Balaton-tematikájú kiállításához kapcsolódva, amelyen természetesen Kóbor is szerepelt). Ebben a „katalógusban” Herczeg Ferenc írása a táj keleti karakterét ragadta meg: „a Balaton a Kelet nyelvéen, tehát az ősi magyarság nyelvéen dicséri teremtményét”, „megérteni csak az fogja, aki fogékony a Kelet titokzatos, gazdag, lelket lenyűgöző egyénisége iránt”. Mások – például a *Délilibábn* író Pogány Ö. Gábor – a pannon táj szépségét kereste a balatoni tájképekben: „Szinte külön irodalma van a magyar tengernek, legendákat, hangulatokat, vallomásokat, regéket zengtek róla jó költők és alkalmi versfaragók. Ugyanígy él a festészet világában is, fölmérhetetlen nagy anyagot mutat a balatoni képek sora, az utolsó száz év alatt még szám szerint is talán ez a téma szerepel legtöbbet festőink munkásságában. Különösen modern piktúránknak használt sokat ez a táj, lágy festőiségre, lebegő árnyalatokra, atmoszférikus hatásokra nevelte mestereinket. A dunántúli föld foszló színei, meleg tónusai itt megtelnek a párák tompa káprázatával, simogatóan bűvös hályog takarja el a közvetlen valóságot, a víz és fény sugártörése mindent bódító látomássá hevít.”

»A dunántúli föld foszló színei, meleg tónusai itt megtelnek a párák tompa káprázatával, simogatóan bűvös hályog takarja el a közvetlen valóságot, a víz és fény sugártörése mindent bódító látomássá hevít.«

92 | Perlrott Csaba Vilmos

(Békéscsaba, 1880 – 1955, Budapest)

Háromkirályok imádása, 1914

Adoration of the Magi, 1914.

130 × 94 cm

Olaj, vászon | Oil on canvas

Jelezve balra lent: Paris 1914 Perlrott Csaba V. |

Signed lower left: Paris 1914 Perlrott Csaba V.

KIÁLLÍTVA | EXHIBITION

- Perlrott Csaba Vilmos (1880–1955) kiállítása. Magángyűjtők Galériája, 1998 (kat. 7).
- Nyolcak és aktivisták. Kieselbach Galéria, 1999.
- Szervedély és ráció. Perlrott Csaba Vilmos 1880–1955. Ferenczy Múzeum – Művészet Malom, Szentendre, 2015 (kat. 45).

REPRODUKÁLVA | REPRODUCED

- Modern magyar festészet 1892–1919. Szerk.: Kieselbach Tamás, Kieselbach Galéria, Budapest, 2003, 832. kép.
- Szervedély és ráció. Perlrott Csaba Vilmos (1880–1955) életmű kiállítása. Szerk.: Basics Beatrix – Dománszky Gabriella, MűvészetMalom, Szentendre, 2015, 43.

IRODALOM | LITERATURE

- Nagy Imre: Egy karrier története. Kecskeméti Lapok, 1914. május 3.
- Dániel József: Perlrott-Csaba Vilmos. Kecskeméti Újság, 1918. július 18.
- Bálint Aladár: Perlrott Csaba Vilmos képei. Nyugat, 1923/2., 110–111.
- Bródy Lili: Én vagyok az utolsó bolygó zsidó – mondja Perlrott Csaba Vilmos, akinek most lesz kiállítása Münchenben, Zürichben és Békéscsabán. Magyar Hírlap, 1926. november 7.
- Perlrott Csaba Vilmos (1880–1955) kiállítása. Magángyűjtők Galériája, Budapest, 1998.
- Magyar Vadak Párizstól Nagybányáig. 1904–1914. Szerk.: Passuth Krisztina – Szücs György – Gosztonyi Ferenc, Magyar Nemzeti Galéria, Budapest, 2006.
- Kettős arckép. Gráber Margit és Perlrott Csaba Vilmos kiállítása. Budapest Galéria, Budapest, 2007.
- A Nyolcak. Szerk.: Markója Csilla – Bardoly István, Janus Pannonius Múzeum, Pécs, 2010.
- Boros Judit: Perlrott Csaba Vilmos. Kossuth – Magyar Nemzeti Galéria, Budapest, 2015.
- Szervedély és ráció. Perlrott Csaba Vilmos (1880–1955) életmű kiállítása. Szerk.: Basics Beatrix – Dománszky Gabriella, MűvészetMalom, Szentendre, 2015.

Kikiáltási ár: 70 000 000 Ft / 175 000 EUR

Becsérték: 85 000 000 – 130 000 000 Ft

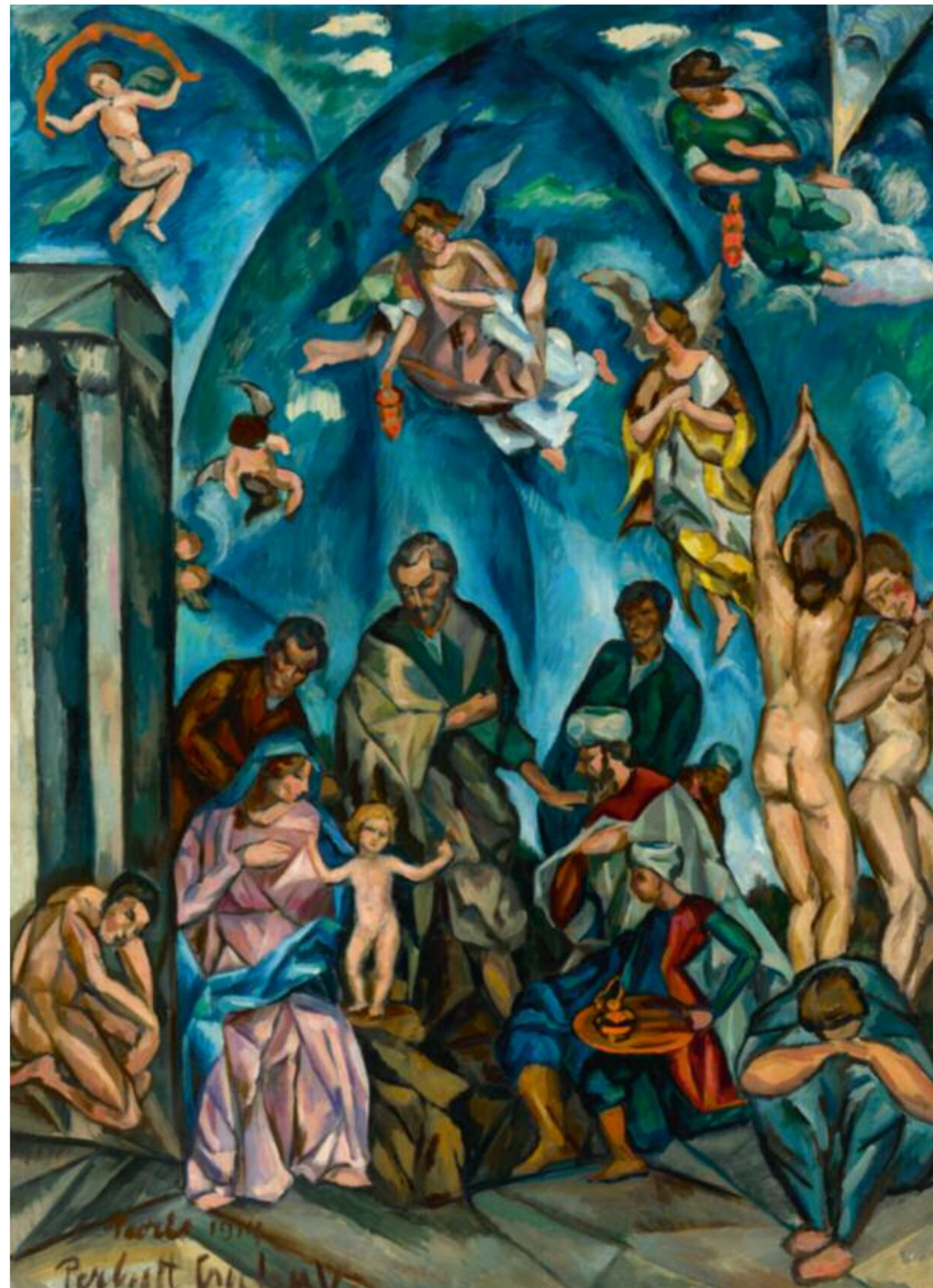
Estimated price: 212 500 – 325 000 EUR

Perlrott Csaba Vilmos:
Önarckép szoborral, 1910 körül
(magántulajdon)

Bortnyik Sándor: Hatalakos kompozíció (Kompozíció hat alakkal), 1919, Magyar Nemzeti Galéria, Budapest

Perrott Csaba Vilmos nagyszabású, múzeumi rangú kompozícióján a kubizmust kapcsolta össze egy tradicionális témával. Cézanne kék ege alatt kortárs alakokkal és antikizáló aktokkal modernizálta a háromkirályok jól ismert történetét. El Greco lángoló figurái a 20. század eleji avantgárd szellemében újrafogalmazva. A Párizsban készült nagy méretű olajkép a magyar kubizmus egyéni hangú főműve, új világot teremtő programkép, az avantgárd újjászületés profán ikonja.

»A fiatal Perlrott Csaba Vilmos Párizsban, az első világháború előtti utolsó békés tavaszon adott tanúságot arról, mit tanult Picassótól a kubizmusból és El Grecótól az expresszív manierizmusból.«

Párizsi „háromkirályok”

A nagy léptékű, kubista síkok tört vonalaiból felépített kompozíción a háromkirályok klasszikus témájának modernizált és aktualizált újraértelmezése bomlik ki. A fiatal Perlrott Csaba Vilmos Párizsban, az első világháború előtti utolsó békés tavaszon adott tanúságot arról, mit tanult Picassótól a kubizmusból és El Grecótól az expresszív manierizmusból. A királykék égboltot úgy szaggatják végig a kubisztikus sötétkék ívek, mintha egy képzeletbeli gótikus katedrális bordái alatt járnánk, ahol játékos puttók és piros füstölőt lengető angyalok repkednek. Az oszlopos épület mellett elhelyezett, gúlába rendezett fő figuracsoport közepén az újszülött Megváltó áll, de nem a szokásos pólyába csavart, jászolba fektetett módon, hanem diadalmas, antikizáló gyermek-ifjúként, világos hajjal, meztelenül, széttárt karokkal. A kubista kőszikla tetején álló, felénk forduló figura inkább tűnik az újjászületés – a modern új kezdet – pogány géniuszának, mint „kisdednek”. Mellette gazdagon redőzött „gótikus” köpenyben Mária ül, felette pedig óvó szemekkel figyel Szent József.

Bortnyik Sándor: Az új Ádám, 1924, Magyar Nemzeti Galéria, Budapest

Perlrott Csaba Vilmos, Keresztlevétel, 1912 körül, Magyar Nemzeti Galéria, Budapest

A hagyományos ikonográfiának megfelelően Jézus előtt három turbános király térdel. Bár a harmadik csak a háttérben kukucskál, a fehér fejfedő, a buggyos nadrág, az ajándékként hozott narancsszínű edény egyértelművé teszi, hogy Perlrott a klasszikus háromkirályok imádása témát dolgozta át. A kompozíciót három meztelen aktfigura egészíti ki, egy klasszikus pózban guggoló férfi és két álló nőalak. Az antikizáló meztelen testek mellett három kortárs férfi is részese a történeti jelenetnek, profanizálva és a jelenkorba ültetve át a biblikus témát. A barna és a zöld kabátos figura a pásztorok szokásos helyét foglalja el a háttérben, jobbról és balról figyelve az új kezdetet szimbolizáló gyermekalakot, a harmadik pedig térdére dőlve hajtja kezére homlokát az előtérben. Perlrott nagy szabású, összefoglaló művén emblematiká mentén értelmezte újra saját korának kihívásait, a boldog békeidők utolsó pillanatában is meglátva az újdonság megjelenésének nagyszerűségét. Nemcsak modern stílusesszűzőkkel dolgozott át egy múzeumi ikonográfiai klasszikust (mint például a Magyar Nemzeti Galériában őrzött, 1912 körül született *Keresztlevétel*en), hanem kortárs kommentárokkal értelmezte át a biblikus alaptörténetet. Olyan programképet alkotott, amely a klasszikus művészet alapjain újjászülető modern esztétika allegóriája, a múzeumi műveket felülíró avantgárd jelképe. Az ifjú azokhoz az újtukra induló festészeti izmusokhoz hasonló, amelyek az 1920-as években már Új Emberré nőttek ki magukat, mint Bortnyik Sándor ikonikus *Az új Ádám*-jának (1924, Magyar Nemzeti Galéria) férfialakja.

»Szememmel gondolkodom«

PABLO PICASSO

Picasso szemével gondolkodni

Pablo Picasso legendás *Avignoni kisasszonyok* című remekét (1907, Museum of Modern Art, New York) ma már minden művészettörténeti összefoglaló a kubizmus előfutáraként tárgyalja. De a fiatal malagai mester sokáig bizonytalankodott az afrikai maszkokkal kombinált, primitivista festmény bemutatásával. Első nyilvános kiállítására csak 1916-ban került sor, korábban csak a művészbartók és a beavatottak láthatták műtermében. A modern magyar művészet fiatal képviselője, a Matisse iskolájában tanuló Perlrott beletartozott ebbe a körbe. Eljárt a legendás párizsi Stein-szalomba, a Rue de Fleurus-be, ahol megismerkedett Picassóval és Braque-kal. Belülről figyelte a Matisse és Picasso közötti vetélkedést a modernnek vezéralakjának pozíciójáért, de pontosan ismerte művészeti kísérletezéseik esztétikai hátterét is.

Mikor egy újságíró, Bródy Lili 1926-ban a párizsi modernokról, elsősorban Picassóról kérdezte, Perlrott külön kiemelte, hogy az új művészek a „szemükkel gondolkodnak”: „Picasso... nézze ezt a rajzát... a különbséget a két egyforma fekete között. Amikor kezdte és amikor megrohanták csodálkozva és türelmetlenül, értetlenül és lázadóva, hogy mit akar, mi ez az örültség, amit csinál, csak ennyit felelt: Je pense avec les yeux... [Szememmel gondolkodom] – Igen – folytatja elkomolyodva –, bármilyen kegyeletsértésnek hangzik is, amit mondok – holott nem az –, a régiek csak láttak a szemükkel. Mi a szemünkkel gondolkozunk.” Mikor Perlrott a klasszikus témákhoz nyúlt, akkor is modernista alkotóként, új felfogásban értelmezte át a motívumokat, ahogy ez esetben kubista rendszerbe építette bele a múzeumi puzzle-darabokat.

Picasso nemcsak Cézanne *Fürdőzőit* fogalmazta újjá az *Avignoni kisasszonyok* aktjaiban, és nem is csak az afrikai maszkok archaikus síktördelését tanulmányozta, hanem az akkoriban felfedezett spanyol mestert, El Grecót is. (A manierista festő „befuttatásában” a magyar műgyűjtő-műkereskedő Nemes Marcell is oroslánrészt vállalt.) Pár évvel később, 1910-ben Perlrott – többek között Picasso inspirációjára – Matisse-szal együtt utazott Spanyolországba (majd 1911-ben is visszatért oda), ahol elsősorban El Greco műveit tanulmányozta. A most vizsgált művön egyértelműen tetten érhető El Greco és Picasso kettős hatása. Mintha Perlrott az *Avignoni kisasszonyok* nyúlánk, kubizáló nőalakjait kombinálta volna az ősexpressionistának kikialtott El Greco lángnyelvként kigyózó manierista erővonaláival és a középkori ikonokat átértelmező modern szemléletmódjával.

Pablo Picasso: *Avignoni kisasszonyok*, 1907, Museum of Modern Art, New York

Perlrott Csaba Vilmos, 1920-as évek
[Rónai Dénes felvétele]

»bármilyen kegyeletsértésnek hangzik is, amit mondok – holott nem az –, a régiek csak láttak a szemükkel. Mi a szemünkkel gondolkozunk.«

PERLROTT CSABA VILMOS

Matisse és növendékei, balról a második Perlrott Csaba Vilmos, 1909 (Nasjonalgalleriet, Oslo)

Matisse kedvenc tanítványa

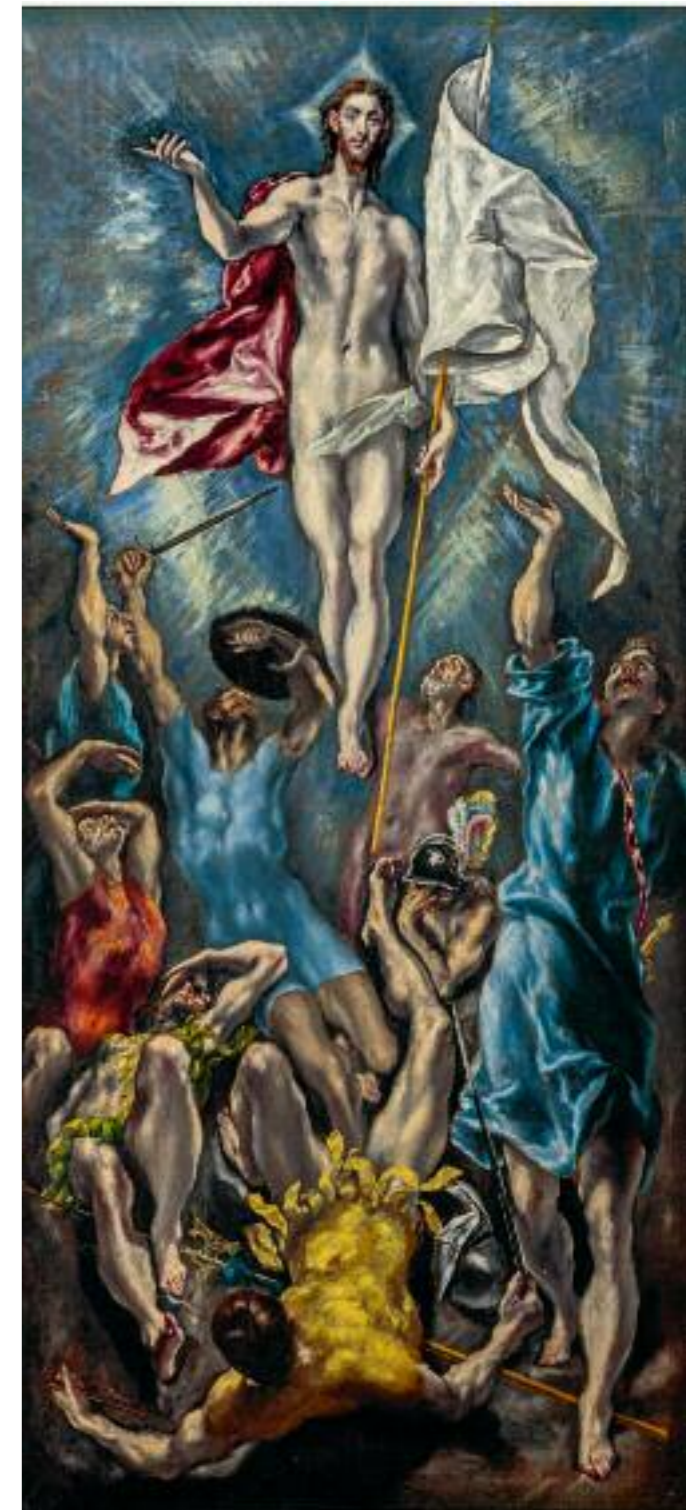
Perlrott ahhoz a fiatal festőnemzedékhez tartozott, amely már megengedhette magának, hogy az akadémiai klasszikus stúdiók helyett modern szellemiségű magániskolákban képezze magát. Nagybánya után 1906 végén jutott el először Párizsba, ahol több privát iskolában is megfordult a következő időszakban. Több évig töltötte a teleket Párizsban, a nyarakat pedig azon a Nagybányán, ahol már lezajlott az összeütközés a konzervatívabb alapítók és a francia vadak szellemiségétől átítatott fiatal neósok között. Perlrott – mint Matisse tanítványa – természetesen a neósok táborával tartott.

„Párizs forrongó művészete sorsdöntő hatással volt fejlődésemrre” – írta visszaemlékezésében. Már 1906 őszén meghívást kapott a híres amerikai milliomos műgyűjtőhöz, Leo Steinhez a Stein-szalomba, ahol személyesen is megismerkedhetett a korszak legmodernebb törekvéseinek képviselőivel. Matisse, Picasso, Derain és Braque nem csupán műveikkel, de egyéniségükkel, művészi elveikkel is hatottak rá. Közülük egyértelműen Matisse, a fauve festészet vezető mestere befolyásolta leginkább. Ahogy – némiképp túlzó – memoárjában olvasható: „Matisse volt az, aki döntő hatással lett jövő fejlődésemrre. 1906 őszén otthagytam a Julien Académiát és hatodmagammal megnyitottuk az első Matisse-iskolát, a rue de Sévresben, egy volt kolostor földszintjén. [...] Hivalkodás nélkül elmondhatom, hogy kedvenc tanítványa voltam, sok mindenben támogatott. Azok közé a kegyeltjei közé tartoztam, akiket minden héten meghívott műtermébe, ahol megmagyarázta beállított csendéleteit, s ezek az elméleti oktatások voltak a leghasznosabbak a mi részünkre.” Az elmúlt évek kutatása (lásd Boros Judit tanulmányát a szentendrei életmű-kiállítás katalógusában) tisztázta, hogy Perlrott az 1908-ban megnyitott Matisse-iskola diákja volt.

Perlrott a múzeumban

Hiába tűnik úgy, mintha a magyar fiatalok csak a sosem látott avantgárd formákat keresték volna Párisban. A Matisse körül kibomló fauve kör számára is fontos volt a Louvre látogatása és a klasszikusok tanulmányozása. Passuth Krisztinának a *Magyar Vadak* katalógusban megjelent tanulmánya szerint a fauve-ok voltak a „kreatív, értelmező másolás” nagymesterei. „Energijük jó részét – írta – éveken át a régi mesterek megismerésére fordították, még mielőtt legsajátabb nyelvezetüket megtalálták volna.” Matisse a fauve áttörés éveiben is rengeteget dolgozott a Louvre gyűjteményében. Derain mesélte, hogy amikor Ghirlandaio-kópiáját festette, ki akarták a Louvre-ból dobni a „szépség elleni merényletre hivatkozva”, pedig csak saját modern optikáján át dolgozta fel a múzeumi klasszikust. Ebbe a sorba illeszkedik Perlrott nagyfokú szabadsággal átlényegített *Szent család* kompozíciója (1910, magángyűjtemény), amelynek ihletője Lorenzo Lotto 1536–37-re datált, a párizsi Louvre-ban őrzött festménye, de ide sorolható a most elemzett alkotás is. (Az avantgárd mesterek és a klasszikusok párbeszéde ezután is folytatódott, említhetjük Picassót is, aki a második világháború után sorra festette a nagy mesterek remekműveinek – Poussin, Delacroix stb. – kreatív interpretációit, de a húszas évekbeli neoklasszicista műveivel is a régiek nyomában járt.) Perlrottnak már Magyarországról is ismerős lehetett ez a hozzáállás, hiszen a nagybányaiak is komponáltak újra – plein airben – klasszikus témákat, például Ferenczy Károly az emblemikus *Háromkirályok* című képén (1898, Magyar Nemzeti Galéria).

Perlrott visszaemlékezéseiből tudjuk, hogy Párizsban nem a Louvre volt a kedvenc forrása. A *Kecskerméti Újság* 1918-as riportjában Dániel József arról számolt be, hogy a fiatal alkotó kecskerméti műtermében egy lenyűgöző hatású képet látott, amelyen a „párisi St. Geneviève-templom oltárszárnyának három különböző helyről vett témája van színes és harmonikus egészbe összeolvasztva”. Perlrott nem klasszikusokat másolt, mint az akadémikus piktorok, hanem a Picasso-féle „gondolkodó szemmel” teremtett modern kompozíciókat a régi mesterek alapjain. Pár évvel később, 1926-ban maga beszélt kedvenc múzeumairól, ahová inspirációért zarándokolt: „Ami a legjobban megfogott és aminek a legtöbbet köszönhetek Párizsban, a három legkedvesebb múzeumom. Nem a Louvre. Három kisebb hatalmasság: a Trocadero, Guimet és a Cluny-múzeum. Ezeket szeretem magányosan járni a nagy, hűvös termekben és órák hosszat állni egy régi porcellán előtt. Mennyi titok és mennyi magam-felfedezte szépség, apró vonalak, színek...” Feltehetően a most vizsgált kubizáló kompozíció esetében is több forrásból merített, a híres reneszánsz háromkirályok mellett akár a középkori elefántcsont-faragványokból, amelyeken a gyermek Krisztus Mária térdén áll a gótikus boltívek alatt.

El Greco: Krisztus feltámadása, 1600 körül, Mildred Lane Kemper Art Museum, Saint Louis

A múzeumi klasszikusok mellett egy frissen felfedezett új előfutár, El Greco keltette fel Perlrott érdeklődését. Az inspiráció erejét bizonyítja, hogy 1911-ben újra visszatért Spanyolországba, hogy a manierista művész képeit tanulmányozza. El Greco iránti rajongásában osztozott a legnagyobb magyar műgyűjtővel, Nemes Marcell-lel, aki „menedzserként” személyesen is szerepet játszott a görög származású festő európai újrafelfedezésében, ugyanakkor Kecskerméttel is szoros közelségbe került a művésztelep támogatójaként és a képtár alapítójaként.

El Greco: Krisztus megkeresztelése, 1597–1600
Museo Nacional del Prado, Madrid

»Kubizmus és – gótika. Időben nagyon távol eső fogalmak. Perlrott művészetében kiegészítik egymást.«

BÁLINT ALADÁR

Kubizmus és gótika

Perlrott a most vizsgált kompozíció születésekor nagy karrier előtt állt. A *Kecskeméti Lapok* 1914-ben beszámolt arról a hosszú közdelemről, ahogy a hívős hazai fogadtatás után megértették a Párizsból hazatért fiatal tehetség modern törekvéseit. Három évvel korábban még értetlenül álltak művésze előtt itthon: „Műveit kinevelték, őt magát futóbolondnak neveztek, és amikor a minisztériumtól 100 korona államsegélyt kért, K. Lippich Elek azzal utasította el, hogy az ilyen művészetet nem pártolni, hanem üldözni kell.” Perlrott a Kecskeméti Művésztelep modern szellemiségű csapatában lelt először megértő háttországra. De pár évvel később már a konzervatív Műcsarnok is bemutatta képeit, a friss tendenciákra nyitott vásárlók pedig rátaláltak párizsias ihlettségű műveire. Már az év végi egyéni kiállítását tervezte a Nemzeti Szalonban, amikor kirobbant a nagy háború, hosszú évekre megakasztva a fiatal művész érvényesülését. De Perlrott így is rendületlenül dolgozott, a gótikához társított kubizmusból formálva meg saját jellegzetes stílusvilágát.

A hazai közönség a pesti Belvedere galériában rendezett 1923-as kiállításán szembesült először Perlrott gótizáló kubizmusával. Bálint Aladár jellemezte stílusát érzékletes módon a *Nyugat* hasábjain megjelent tárlatkritikájában: „Kubizmus és – gótika. Időben nagyon távol eső fogalmak. Perlrott művészetében kiegészítik egymást. Nagy szeretettel fordul a gótikus templomok felé, szinte belekábult a boltozatok végelethetetlen erdejébe. Piranesi börtönrajzainak nagyvonalúsága, sötét miszticizmusa kap új formát, új értelmezést ilyen természetű műveiben. E gótikus életérzés, formáltság, tájképeinek, városképeinek, kompozícióinak egészen különös és egyéni zamatot ad. A vegetáció felviharzó nyugtalansága fokozottan mozgalmassá teszi képeit és heroikus képzeteket gyűjt a szemlélőben. [...] A művész általában érdekessé tudja tenni absztrakcióit és nem érezzük véletlennek, önkényesnek realizált látomásait. Az emberi kéz beavatkozását ritkán fogadjuk törvényszerűnek, de ha a művész az igazság, a szűkségszerűség hitét kelti bennünk, annyi új és változó irány szenvedő médiumaiban: meghódolunk teremtő tehetsége előtt és rá bízunk magunkat.” A most vizsgált festmény nem biztos, hogy szerepelt a Belvedere kiállításán, talán Párizsban maradt a keletkezése után. A rendszerváltást követően bukkant fel a magyar műkereskedelemben a gazdag perlrotti életmű vitathatatlanul múzeumi rangú, kimagasló léptékű fődarabjaként.

93 | Jacques Déroulin

(Bohain, 1905 – 1991, Acquiigny)

Cirkuszi akrobaták, 1951
Acrobats in the Circus, 1951

31 × 16 cm

Ceruza, gouache, papír |

Pencil, gouache on paper

Jelezve balra fent: J. Déroulin 51 |

Signed upper left: J. Déroulin 51

Kikiáltási ár: 650 000 Ft / 1 625 EUR

Becsérték: 850 000 – 1 400 000 Ft

Estimated price: 2 125 – 3 500 EUR

Jacques Déroulin 1923-ban kezdte művészeti tanulmányait. Később a táncművészet is érdekelte, 1929-ben csatlakozott a Párizsi Opera balett-társulatához, miközben festői karrierjét is folytatta. Folyamatosan művészi körökben mozgott, találkozott többek között Picassóval és Picabiával is.

Fernand Léger: Hommage à Louis David, 1948–49, Centre Pompidou, Párizs

94 | Gúti József

(Budapest, 1946)

Budapesti panoráma
a műteremablakból,
1980 körül
View of Budapest
from the Artist's Window,
c. 1980

54 × 70 cm

Olaj, farost | Oil on fibre board

Jelzés nélkül | Unsigned

Kikiáltási ár: 650 000 Ft / 1 625 EUR

Becsérték: 800 000 – 1 200 000 Ft

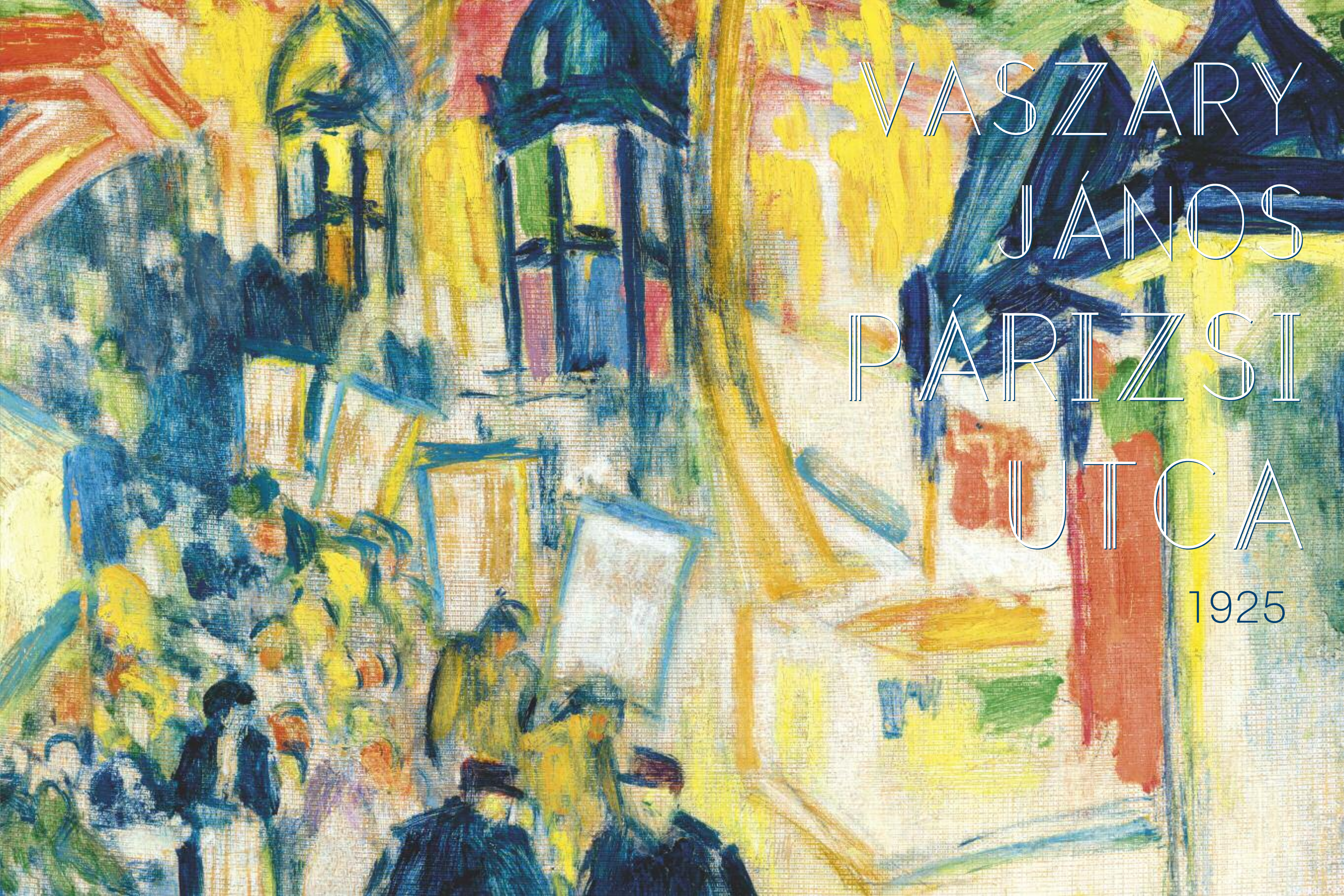
Estimated price: 2 000 – 3 000 EUR

Jótékonyásra felajánlott tétel
a Világszép Alapítvány javára:

www.vilagszep.hu

Több mint 10 éve állunk olyan gyerekek mellett, akikről a saját szülei helyett az állam gondoskodik. Közel 150 fiatalnak szervezünk nyári táborokat, rendszeres foglalkozásokat, önkéntes mesemondó és mentor programot. Hosszú távon kapcsolódunk hozzájuk azért, hogy az otthontalanság ellenére is meg tudják élni, hogy van helyük a világban, ők is szeretetre méltóak, és vannak lehetőségeik az életben.

VASZARY
JÁNOS
PÁRIZSI
UTCA

1925

95 | Vaszary János

(Kaposvár, 1867 – 1939, Budapest)

Párizsi utca, 1925

Parisian Street, 1925

49 × 67 cm

Olaj, bordázott festőkarton | Oil on artist board

Jelezve jobbra fent: Vaszary J. 1925 Paris, Hátoldalán

autográf vöröskréta felirat: Vaszary János Páris

olajfestmény és kiállítási raglap |

Signed upper right: Vaszary J. 1925 Paris, Autograph

red chalk inscription on the back: Oil painting

by János Páris Vaszary and exhibition label

PROVENIENCIA | PROVENANCE

· Egykor Révész István gyűjteményében.

KIÁLLÍTVA | EXHIBITION

· XVIa Esposizione Internazionale d'Arte della Città di Venezia, Velece, 1928.

· Vaszary János, Polgár Galéria, 1998 (kat. 14.; *Párizsi utca rendőrökkel*).

REPRODUKÁLVA | REPRODUCED

· Vaszary János. Szerk.: Polgár Árpád, Polgár Galéria, 1998, 12.

IRODALOM | LITERATURE

· Vaszary János: Párisi napok. Magyar Művészek, 1925, 151–155.

· Dr. Rabinovszky Márius: Vaszary János. Magyar Művészet, 1930, 125–130.

· Rabinovszky Márius: Révész István gyűjteménye. Magyar Művészet, 1936, 204–214.

· Petrovics Elek – Kárpáti Aurél: Vaszary. Athenaeum, Budapest, 1941–1942.

· Haulisch Lenke: Vaszary (1867–1939).

Képzőművészeti Alap, Budapest, 1960.

· Haulisch Lenke: Vaszary János. Képzőművészeti Alap, Budapest, 1978.

· Rum Attila: Vaszary János. Bumbum, Budapest, 2005.

· Plesznivy Edit: Vaszary János. Kossuth – Magyar Nemzeti Galéria, Budapest 2007.

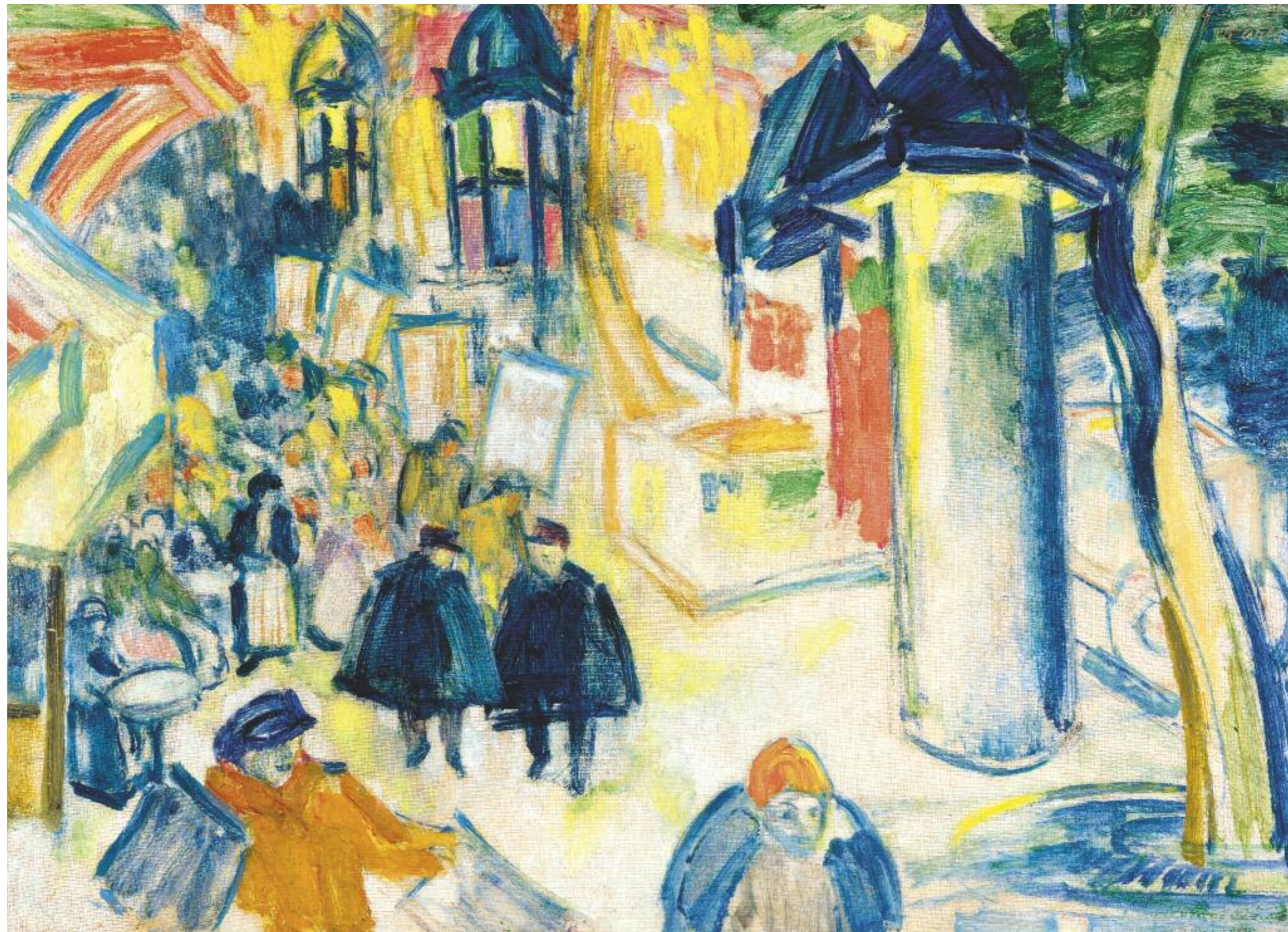
· Vaszary János (1867–1939) gyűjteményes kiállítása. Szerk.: Veszprémi Nóra, Magyar Nemzeti Galéria, Budapest, 2007.

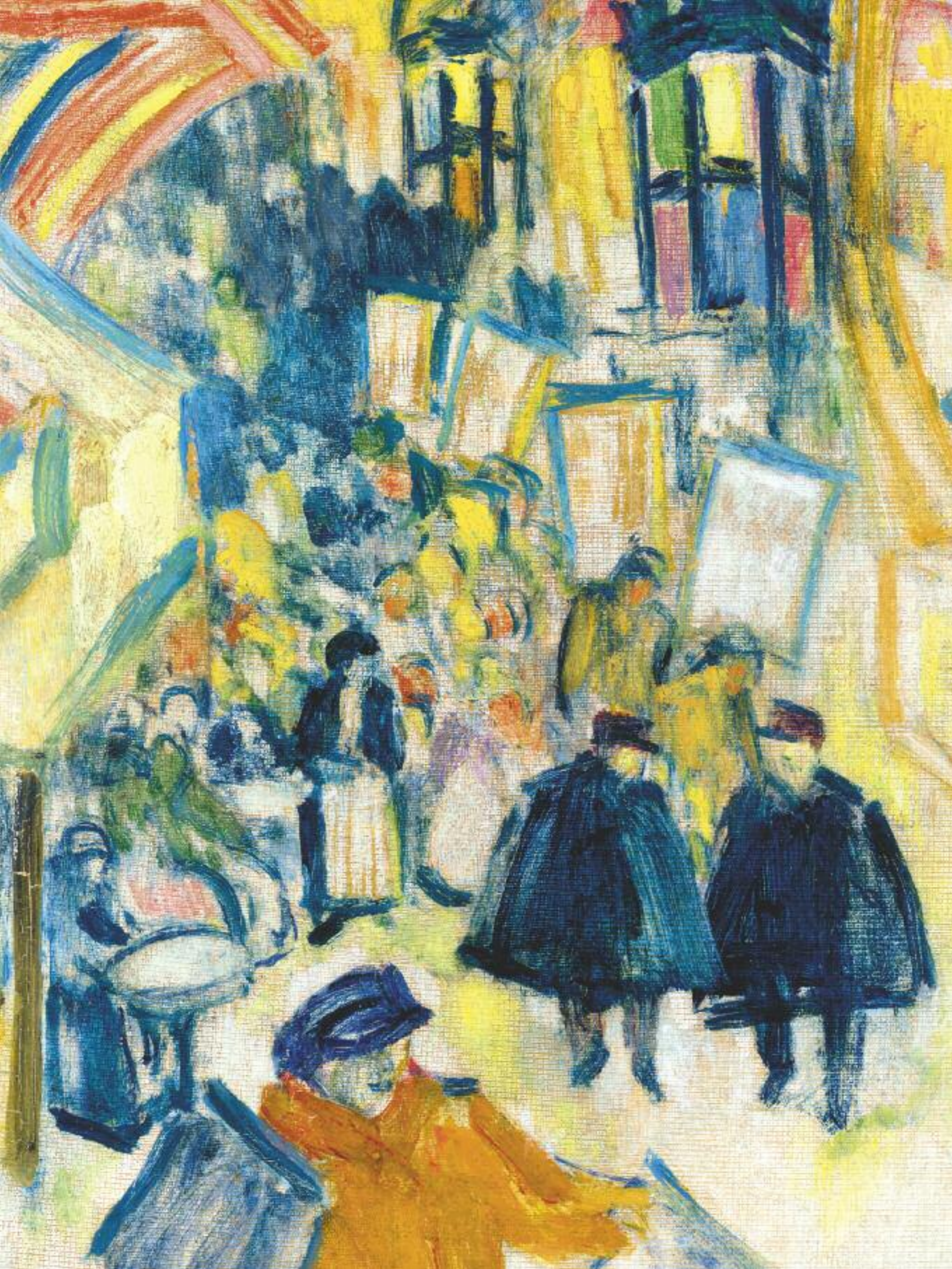
VÉDETT | NO EXPORT

Kikiáltási ár: 46 000 000 Ft / 115 000 EUR

Becsérték: 60 000 000 – 95 000 000 Ft

Estimated price: 150 000 – 237 500 EUR

Az art deco korszakának modern párizsi forgataga az érett Vaszary János festői nyelvére átültetve. Boulevard, kávézó, hirdetőoszlop és automobil. A kulcsfontosságú 1925-ös párizsi utazás emlékét őrző alkotás szerepelt a Velencei Biennálé kiállításán, majd a legnagyobb Vaszary-gyűjtő, Révész István legendás kollekciójába került. Most bukkant fel hosszú lappangás után.

BOULEVARD DE PARIS

Vaszary János a jellegzetes párizsi sugárút széles járdáján sürgő-forgó emberáradatot örökítette meg. Az előtérben rikkkancs árusítja újságait, mellette egy art deco divat szerint öltöző nőalak siet. Mögöttük tárul fel a boulevard – sétálóutca szélességű – járdáján zajló párizsi élet. Bal oldalt, a színes napernyők alatt ülnek a vendégek a jellegzetes rézpánttal övezett kávéházi körasztalok mellett a teraszon. Előttük színes karneváli forgatag vonul a tipikus köpenyt és simléderes sapkát viselő rendőrpáros mögött. A nagyvárosi nézelődők toposzát később Vaszary itthon bontotta ki, a pesti Dunaparton időző csinos nők és jól öltözött urakat ábrázoló *Korzó*-sorozatán. A párizsi kép jobb oldalán színesen világító plakátokkal teli hirdetőoszlopok sorakoznak, egy nyitott pultú kioszk és fák társaságában. A jobb oldalt rézsút futó járdaszegély mögött automobil jelzi az 1925-ös modern Párizs dinamizmusát. „A kialakuló művészethez több köze van egy lokomotívnek, mint Raffaelnek” – mondogatta a művész a modern inspirációkra utalva.

Az 1928-as
Velencei Biennálé
plakátja

A fehér alapos, jellegzetesen vaszarys, kék kontúrokkal „felrajzolt” art deco jelenet tobzódik az élénk színfoltokban. A kaleidoszkópszerűen sűrű, nagyvárosi jelenetet az íves kompozíciós vonalak szervezik perspektivikus egységgé. A festmény hátoldalán szereplő címke szerint a most vizsgált művet – a legjobb 1920-as évek közepi Vaszary-képek válogatott anyagával együtt – kiállították a mindenkori kortárs képzőművészet legrangosabb nemzetközi seregszemlájén, a Velencei Biennálén 1928-ban (*XVI. Esposizione Internazionale d'Arte della Città di Venezia*). Ebben a modern törekvésű magyar anyagban csodálhatta meg a velencei közönség a most vizsgált élénk párizsi utcaképet is, mielőtt felfigyelt volna rá Vaszary legnagyobb gyűjtője, Révész István.

A Velencei Biennálé címkeje a festmény hátoldalán

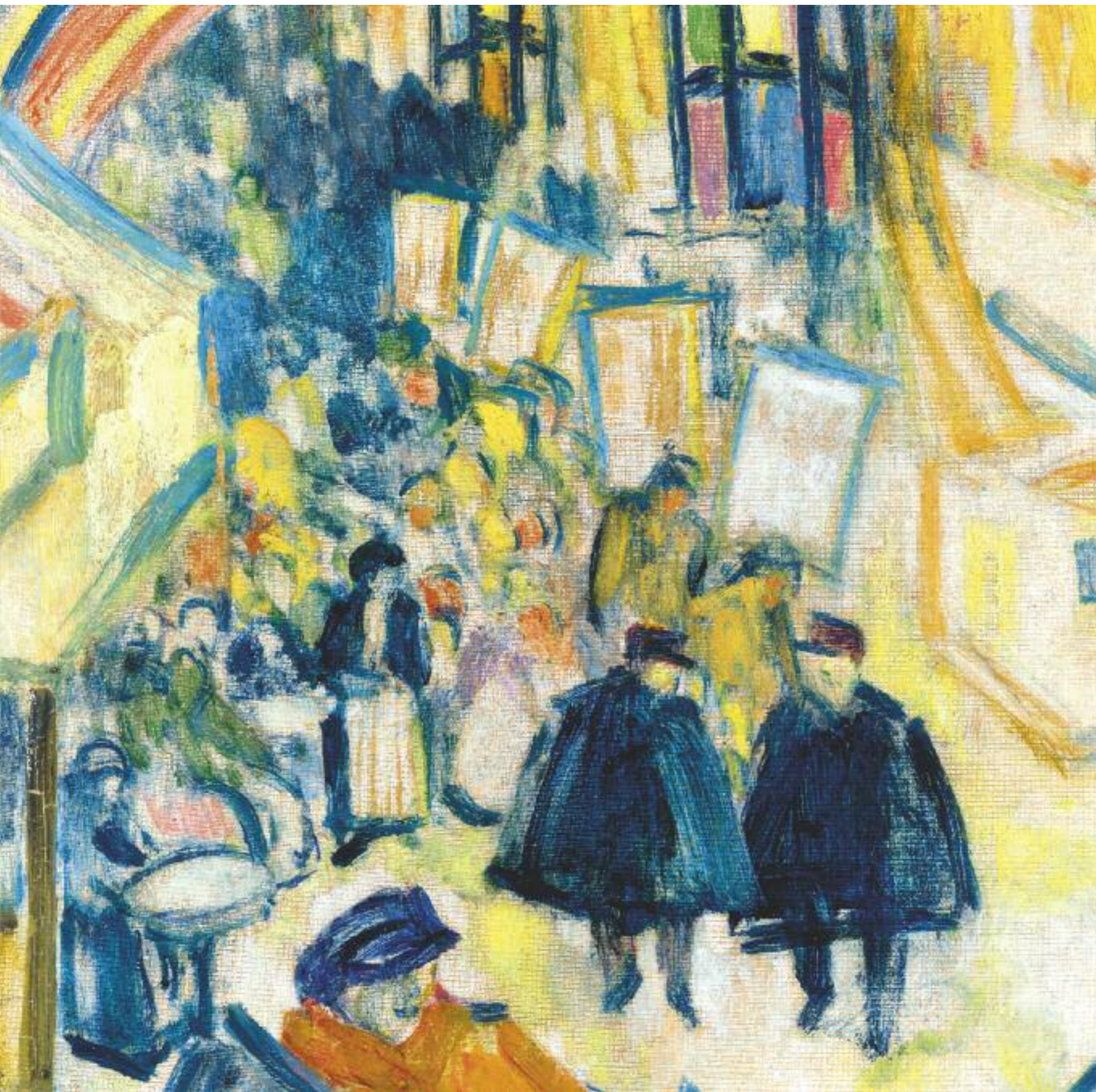
»Bal oldalt, a színes napernyők alatt ülnek a vendégek a jellegzetes rézpánttal övezett, kávéházi körasztalok mellett a teraszon. Előttük színes karneváli forgatag vonul, a tipikus köpenyt és simléderes sapkát viselő rendőrpáros mögött.«

»A kialakuló
művészethez több
köze van egy
lokomotívnek,
mint Raffaelnek.«

VASZARY JÁNOS

BOULEVARD DE PARIS

archetípus

PESTI KORZÓ

ciklus

»A nagyvárosi nézelődők toposzát később Vaszary itthon bontotta ki, a pesti Dunaparton időző csinos nők és jól öltözött urakat ábrázoló Korzó-sorozatán.«

Vaszary János: *Duna-korzó Budapest, 1926*, magántulajdon

Vaszary János: *A pesti Duna-korzó (Duna-parti korzó, Korzó I), 1934 körül*, magántulajdon

Vaszary János: *Délutáni korzó, 1934 körül*, magántulajdon

Vaszary János: *Dunaparti korzó, 1933*, magántulajdon

Vaszary János: *Forgatag a pesti korzón (Budapest kálváriája), 1937*, magántulajdon

ÚT A FEHÉR ALAPOS KÉPEKHEZ

Vaszary János:
Demi-monde,
1925 körül,
magántulajdon

Vaszaryt a franciás, modern magyar festészet százarcú, folyamatosan megújuló, eredeti képviselőjeként ismeri a művészettörténet. Hosszú, mindvégig termékeny és sikereiben gazdag pályafutása alatt egyaránt távolságot tartott a konzervatív akadémizmus és a baloldali avantgárd köreitől. Az előkelő főrendi családi kapcsolatokkal rendelkező Vaszary Kaposváron született; a nemesi família számos tagjából befolyásos főpap vagy művész vált. Művészi tanulmányait a pesti Mintarajziskolában kezdte, majd megfordult a müncheni akadémián és a modern szellemiségű párizsi Julian Akadémián. Az 1890-es években festett korai munkáira hatott a szalonfestészet, Bastien-Lepage naturalizmusa és a franciás festőiség. A századfordulón megalkotta a magyar szecessziós festészet főművét (*Aranykor*, 1898), majd oldott festőiséggű, az impresszionizmussal rokon plein air zsánereket készített. A számos nyugat-európai utazás mellett a magyar népi világ is inspirálta. Könyvillusztrációk, plakátok, szőnyegek, üvegablak- és bútortervek is kerültek ki kezei közül. Aktív kiállítóként vett részt a modern művészeti szerveződések (MIÉNK, Művész-ház) életében. Az első világháború idején a Sajtóhadiszálláson teljesített szolgálatot hadifestőként; biztos egzisztenciáját elveszítette a világegésben. 1920-ban a megreformált Képzőművészeti Főiskolán helyezkedett el modern szellemiségű tanárként.

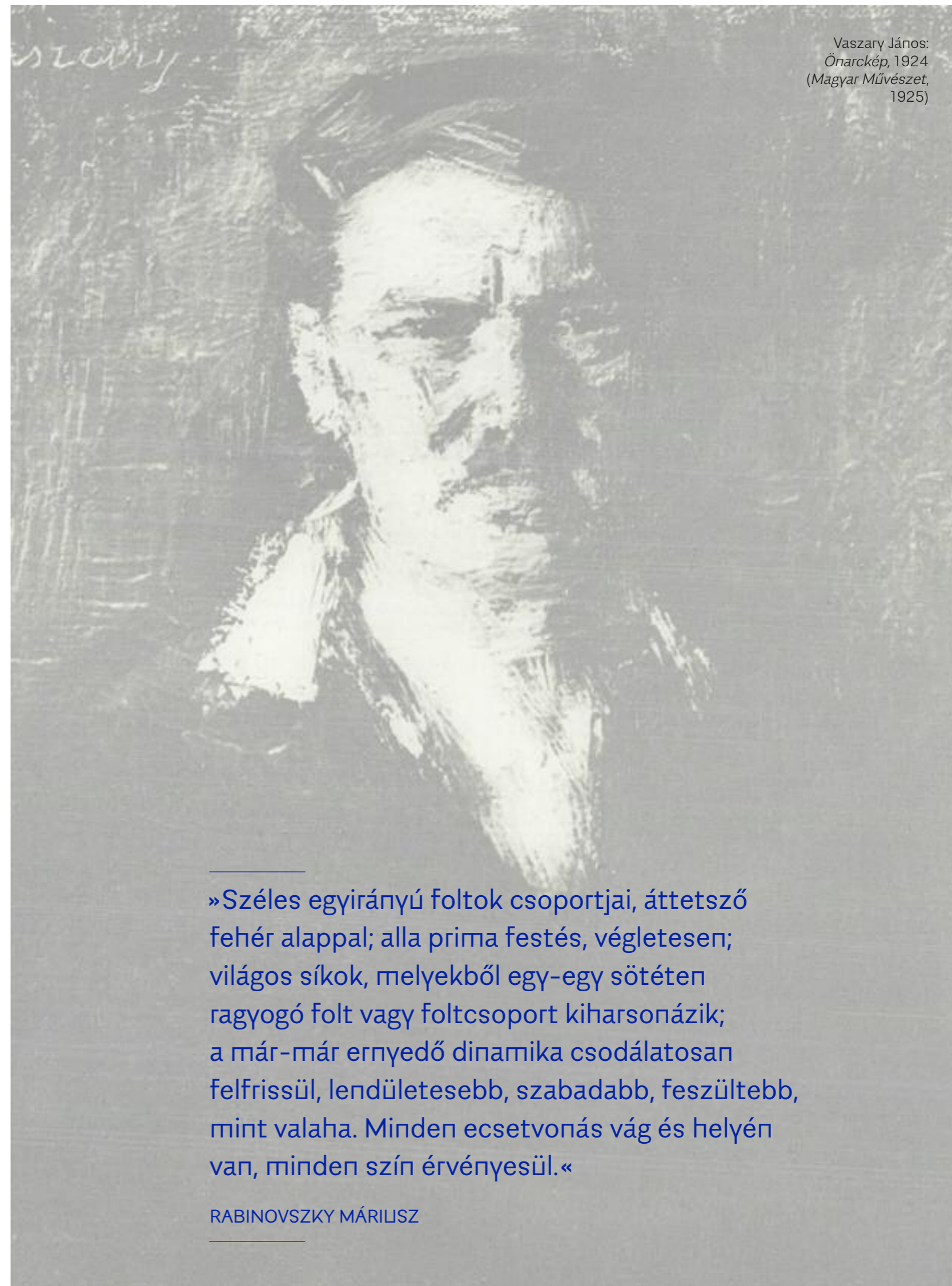

Vaszary János:
Városi forgalom,
1930-as évek eleje,
magántulajdon

Vaszary művészetében különböző korszakok követték egymást, előbb feketékkel teli, drámai, expresszív képeket festett, majd palettája az évtized során kivilágosodott. Meghatározó élményként ellátogatott ismét a modern művészet fővárosába, Párizsba, ahol már a frissen formálódó art deco gyakorolt komoly hatást művészetére. Az 1920-as évek derekától kezdve születő új, „fehér alapos” képein hangsúlyos szerepet kapott a mondén életérzés és a nagyvilági elegancia, a híg olajfestéket vékony rétegben, gyors, széles ecsetvonásokkal vitte fel a világos alapra. Értő kortársa, Rabinovszky Máriausz jellemezte így kései, „fehér alapos” korszakát: „széles egyirányú foltok csoportjai, áttetsző fehér alappal; alla prima festés, végletesen; világos síkok, melyekből egy-egy sötétebben ragyogó folt vagy foltcsoport kiharsonázik; a már-már ernyedő dinamika csodálatosan felfrissül, lendületesebb, szabadabb, feszültebb, mint valaha. Minden ecsetvonás vág és helyén van, minden szín érvényesül.”

Vaszary János:
Párizsi kávéházi alakok,
1925 körül,
BTM, Fővárosi Képtár

Vaszary János:
Önarckép, 1924
(Magyar Művészet,
1925)

»Széles egyirányú foltok csoportjai, áttetsző fehér alappal; alla prima festés, végletesen; világos síkok, melyekből egy-egy sötétebben ragyogó folt vagy foltcsoport kiharsonázik; a már-már ernyedő dinamika csodálatosan felfrissül, lendületesebb, szabadabb, feszültebb, mint valaha. Minden ecsetvonás vág és helyén van, minden szín érvényesül.«

RABINOVSZKY MÁRILISZ

AZ ART DECO ÉVE

A középkorú művésszé érett, sokat látott Vaszary éppen 1925-ben jutott el újra a modern képzőművészetnek a Belle Époque idejéből jól ismert központjába, Párizsba. Itt ütötte szíven a kor-szak mondén ritmusa. Épp ebben az évben rendezték meg azt a neves iparművészeti vásárt (*Exposition internationale des arts décoratifs et industriels modernes*), amely nevet és arcot adott az art decónak. Vaszaryt lenyűgözték a modern világáros reklámlámpákkal tarkított sugárútjai és az éjszaka varázslatos világa. 1925-ben írt párizsi riportesszéjében megállás nélkül sorolta költőivé formált élményeit: „A pillanatnyi kábulatok felhajtása, a beteg lázas nyugtalanságával lüktető élet, a késő éjjeli órákat beragyogó, örökös, karneválra emlékeztető bengáli tüzek, a revükben a női meztelen szépségek babiloni felvonulása és diadalai – az idegek túlfeszültségére mutatnak. Az óceán túlsó partjairól idehőmpölygő gépekből kiálló csapata még szórja kaján mosollyal a pénzt, hogy rövid idő múlva az óvilág nyakára tegye a lábát. New York felhőkarcolóinak barbár tömege – a jövőben való kiteljesülések szimbóluma. Az időt és teret meghazudtoló találmányok édeskeveset támaszkodnak a múlt telített civilizációjára; rádiózenék, távoli fényképek, szikratávíratok, repülőgépek mellett a hagyomány – vieux jeu [régj játék]. A football-meccsek, a box-sampionok, az autóversenyek látványosságain őrjögő százezrek diadalordításával nem mérközhetik többé – a színházak, koncert-termek, múzeumok leolvadt közönségének izlése.”

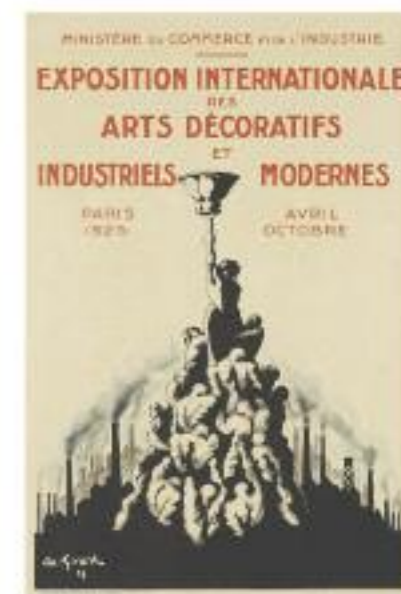
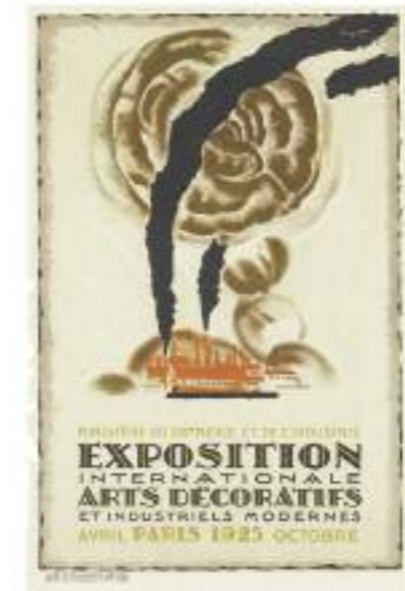

Vaszary János: *Café de la Paix teraszán, 1925*, magántulajdon

»A pillanatnyi kábulatok felhajtása, a beteg lázas nyugtalanságával lüktető élet, a késő éjjeli órákat beragyogó, örökös, karneválra emlékeztető bengáli tüzek.«

VASZARY JÁNOS

Az élmények újjáalakuló művészetére is nagy hatást gyakoroltak: megfestette a revüsztrókat és táncoslányokat a híres mulatókból (*La Cigale*, 1925), de hosszasan időzött a kávéházak teraszán (*Café de la Paix teraszán*, 1925) is. Ahogy Gergely Mariann művészettörténész írta a Magyar Nemzeti Galéria nagy kiállításának katalógusában 2007-ben: „Képein a párizsi emberek hétköznapii elevenednek meg előttünk. A Café de la Paix teraszán nézelődő vendégeknek pincérek szolgálják fel a kávé, a hotel halljában külföldiek társalognak [...], a sarki rendőr intésére leáll a kocsisor. Meglátja a nagyváros technikai újdonságait, érzékeli a növekvő forgalom nehézségeit, a megváltozott élet mozgalmasságát. A színházban is zsúfoltságot tapasztal, a Palace nézőtere megtelt, az emeleti széksorokból alig lehet látni az előadást. A reflektorfények elvakítanak, a cilinderes urak félig eltakarják a színpadot, és az oldalpáholyok szögletes formái zavarnak a kilátásban. Másképp élhető ez a Párizs, mint régen, nagy tömegek mozdulnak benne, rá kell hangolódnia a ritmusára, hogy közel kerülhessen hozzá.” A most vizsgált kép ennek az elementáris párizsi élménynek a frissen „lejegyzett” lenyomata, nem véletlenül olvasható a jobb felső sarkában a – még meg nem száradt olajfestékbe belekarcolt – „Paris” felírat. Nem egy később, Budapesten született, stilizált feldolgozás, hanem a maga sűrű teljességében ábrázolja a francia metropoliszban szerzett benyomásokat.

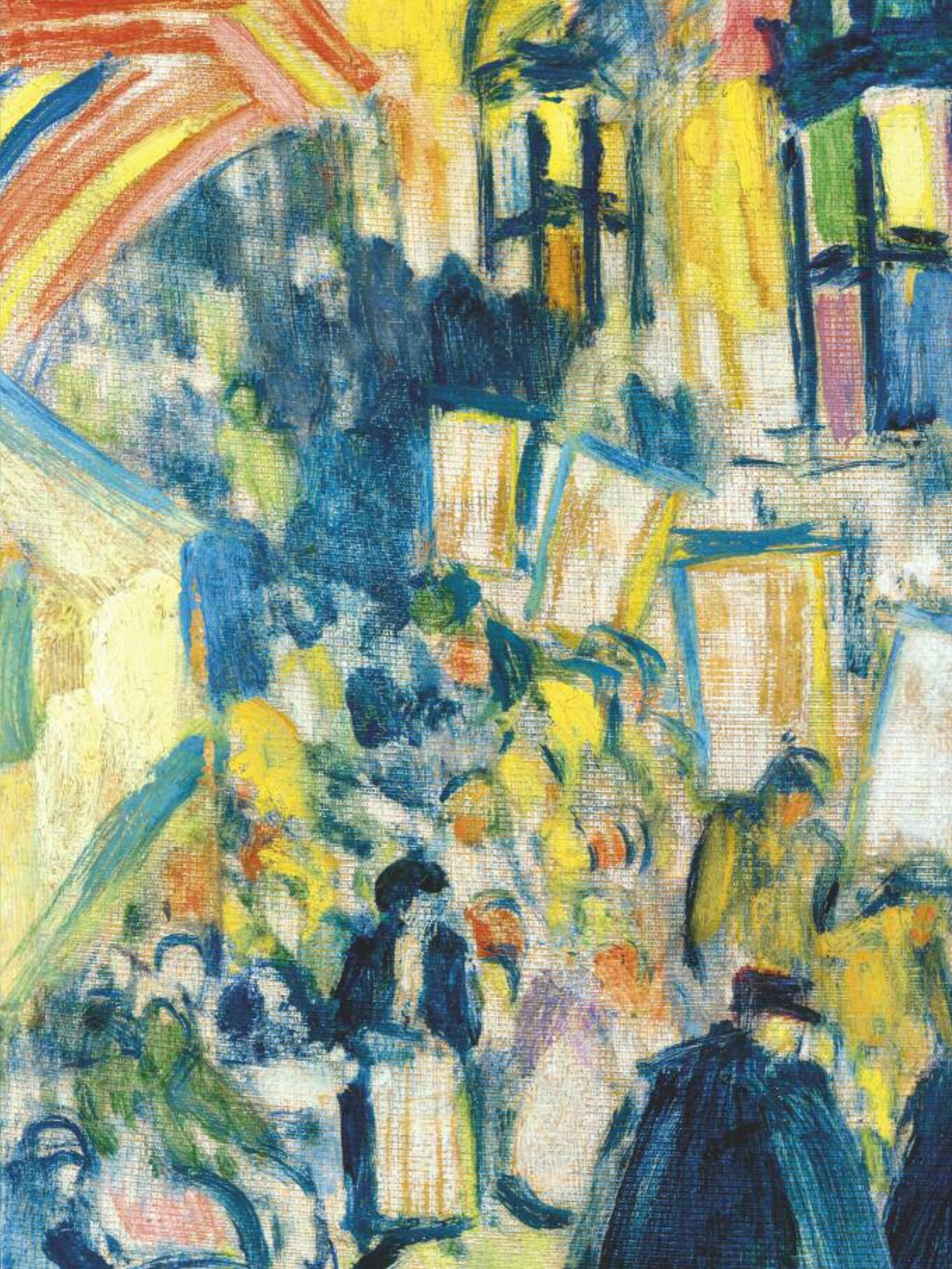

Exposition internationale des arts décoratifs et industriels modernes

A párizsi „art deco” vásár (Exposition internationale des arts décoratifs et industriels modernes) plakátjai, 1925

MODERN ÉLET FESTŐISÉGE

»Palettájáról leszedte az alapot adó feketét, amelybe eddig világító színskáláját ágyazta, félretette a spachtlit és elhagyta a nehéz, tömött festékfoltok pasztózus felrakását.«

KÁRPÁTI AURÉL

Az 1925-ös párizsi út hatására gyökeresen átalakul Vaszary stílusa és tematikája. A fekete alapos expresszív korszakát felváltotta az érett vaszarys színeköltészet: a fehér alapra széles ecsetvonásokkal felvitt, ragyogó koloritú, könnyed kompozíciók. A most vizsgált alkotás ennek az átalakulásnak az egyik legszínesebb, párizsi levegőn érlelt korai kulcsdokumentuma. Kárpáti Aurél jellemezte érzékenyen monográfiájában a kolorista Vaszary új kompozícióit, amelyekkel újra felért a csúcusra: „Színszenvedélyének érvényesítésére újabb utat keresett. Palettájáról leszedte az alapot adó feketét, amelybe eddig világító színskáláját ágyazta, félretette a spachtlit és elhagyta a nehéz, tömött festékfoltok pasztózus felrakását. Kivilágosodott, áttetszően levegős színeit lazúrszerű, vékony rétegben dörzsölte szét s nemsokára a vászon kihagyott, fehér foltjait is beillesztette a színtérték rendjébe.”

Vaszary János: *A Palace nézőtéréről (Párizs), 1927*, Magyar Nemzeti Galéria, Budapest

A legendás Café de la Paix kávézó terasza (archív fotó)

Vaszary János: *Garden party, 1930*, magántulajdon

Kees van Dongen: *Place Pigalle éjszaka, 1950 körül*, magántulajdon

André Kertész:
Nap közben a Párizsban
Boulevard Malesherbes,
1925

»Vaszary meglátta a mechanikai zakatolás szépségét, a gépek járását, száguldását, az új utca kábító nyüzsgését, a tömegek vonulását s az új fényáradásokat.«

GERŐ ÖDÖN

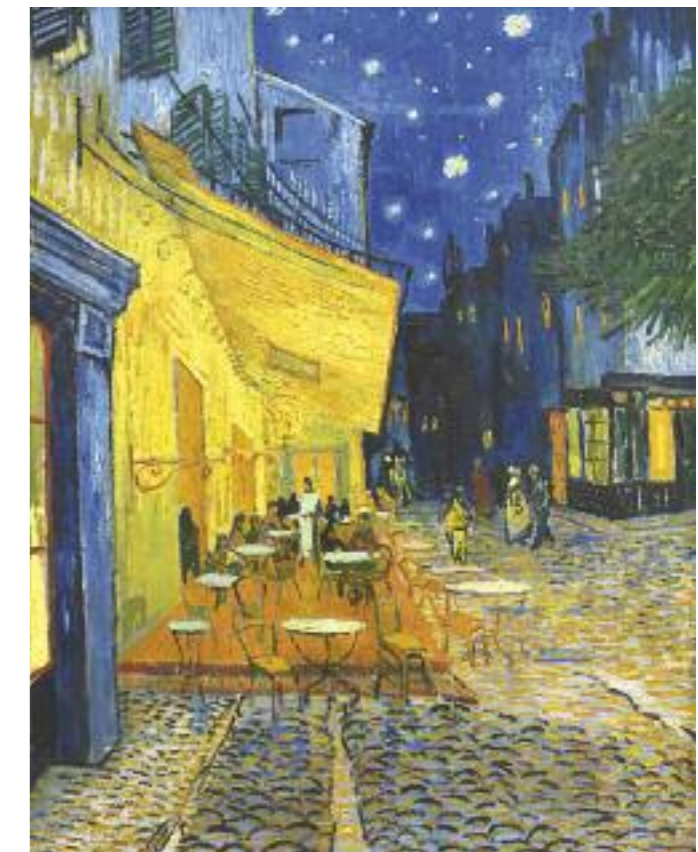
A korabeli kritika megdöbbenve csodálta, ahogy a korábban vásznon még meg nem örökített párizsi modern utcai forgatagból kortárs festészeti téma vált. Gerő Ödön 1925-ös (ez a most vizsgált kép születésének ideje is) cikkében hosszasan elemezte Vaszary új impresszióit: „És modern azért is, mert a modern élet elevenségének jelenségeit is bevonja a művészi szépnek körébe. A tömegmozgás és a nagy tömegek elevensége az új monumentalitásnak legbeszédesebb, legkifejezőbb jelensége. Vaszary meglátta a mechanikai zakatolás szépségét, a gépek járását, száguldását, az új utca kábító nyüzsgését, a tömegek vonulását s az új fényáradásokat. Mindmeggannyi művészi élmény, tartalom átélése, tudaton való hatalmas eluralkodás. Legalább is olyan benyomásokkal rontanak a művészre, mint a tegnapi művészi impressziók, lehetetlen tehát, hogy ne keltsenek művészi képzeteket. [...] Vaszary meglátja a párizsi utca autónyüzsgésének festői szépségét. Száz gépkocsi a sarki rendőr intésére megáll, nagyszerű ütemszépség. [...] Csupa telített színt rak egymáshoz. Nem szelidíti őket árnyalásokkal. Nem közvetít köztük, nehogy kompromittálja a hatásukat. [...] Mert nem tartozik a zárkózott lelkiületek közé, nem a csigaház-termesztű emberek közül való. Nagyszerű érdeklődés uralkodik el rajta. A világ elevenségének aktív részese.”

Kees van Dongen: *Avenue du Bois*, 1925,
Metropolitan Művészeti Múzeum, New York

Vaszary János: *reklámfények az utcán*, 1930,
Magyar Nemzeti Galéria, Budapest

Vincent van Gogh: *Éjjeli kávézó terasz*, 1888,
Kröller-Müller Museum, Otterlo, Hollandia

HIRDETŐOSZLOPOK KÖLTÉSZE

»A találmány villámgyorsan megjelent Párizsban is, ahol a hirdetőügynökséget üzemeltető Gabriel Morris nyomán Morris-oszlopoknak (colonne Morris) nevezték el őket. A hengeres testhez illeszkedő zöld védőtetővel és neobarokk csúcsdísszel ellátott hirdetőfelületek szerves részévé váltak a modern párizsi utcaképnek.«

Morrisoszlop ködben,
Párizs, 1933
(fotó: Brassai)

Párizsi hirdetőoszlop hirdetése, 1900 körül

A nagyvárosi forgatagot ábrázoló Vaszary-festményen fontos szerepet játszanak a hirdetőoszlopok. A kép jobb szélén egy vékonyabb, hengeres testű, régmódi reklámtartó magasodik – vaszarys kékre színezett – széles kalappal. A háttérben többszögletű, belülről megvilágított tarka oszlopok állnak. Az ablakaikba illesztett plakátokat, mint a katedrálisüvegmezőit, a festő egy-egy élénk színnel jellemezte. Ezek a reklámfelületek a párizsi utcakép elválaszthatatlan részeit alkották, ugyanúgy hozzátartoztak a széles sugárutak összképéhez, mint a kávézóasztalok vagy az újságoskioszkok.

A legendás Morris-oszlop
(Le colonne Morris)

Litcai vásár és kioszk (Fête Vaugirard), 1925 (fotó: Eugène Atget)

Hirdetőoszlop és újságoskioszk Párizsban (archív fotó)

A nagyvárosokban burjánzó, a közfalakat rendezetlen módon ellepő „vadplakátok” ellen a 19. század közepi Berlinben találták fel megoldásként a belülről megvilágított hirdetőoszlop műfaját (Litfaßsäulen). A találmány villámgyorsan megjelent Párizsban is, ahol a hirdetőügynökséget üzemeltető Gabriel Morris nyomán Morris-oszlopoknak (colonne Morris) nevezték el őket. A hengeres testhez illeszkedő zöld védőtetővel és neobarokk csúcsdísszel ellátott hirdetőfelületek szerves részévé váltak a modern párizsi utcaképnek. (A mind a mai napig látható jellegzetes párizsi reklámoszlopokat évtizedek óta a neves francia ügynökség, a JCDcaux kezeli.) A díszes csúcsú oszlopok mellett hamarosan megjelentek a többszögletű kioszkok, amelyek belsője tárolóhelyiségként is működött. A Belle Époque Párizsában ezekre a rendezett, világító reklámhelyekre kerültek a színházak, orfeumok és verieték hirdetései is. Köztük Toulouse-Lautrec Moulin Rouge-plakátjai vagy Alfons Mucha szecessziós Sarah Bernhardt-poszterei. Vaszary 1925-ös látogatásakor az art deco plakátművészet friss remekei díszítették ezeket a felületeket, elhozva a modernista esztétikát a jól öltözött párizsi hétköznapok világába.

A LEGENDÁS RÉVÉSZ- GYŰJTEMÉNY ÉKE

Vaszary János és Révész István

»A most vizsgált mű egykor Révész István legendás kollekcióját gazdagította.«

Gyors körbetekintés – Crème de la crème

Révész István 1928-ban köteleződtött el Vaszary János festészete mellett. A festő legfontosabb gyűjtőjeként életében, majd halála után is volt lehetősége a gazdag életműből a legjelentősebb képeket kiválogatni. Így a gyűjtemény darabjai és a fotón látott festmények a legtöbbet kiállított és reprodukált, a múzeumok és a legjelentősebb magángyűjtemények legfontosabb darabjai.

STRAND PORTOROSE-BAN
Kiállítva a magyar művészetet bemutató reprezentatív barcelonai világkiállításon, 1929-ben

KLÁRA ZONGORÁNÁL, 1934
Petrovics Elek könyvében a kevés kiemelt, színes fotóval reprodukált kép egyike

OLASZ TENGERPART STRANDOLÓKKAL
A festmény egy másik változata a Kovács-gyűjteményről nemrég megjelent album címlapképe

NŐ NYUGÁGYBAN
Reprodukálva Haulischnál (XXXVIII.; Galerie Semiha Huber, Zürich)

A VIZSGÁLT FESTMÉNY

PIRANÓI KIKÖTŐ, 1927
A képből nyomat készült, mely rengeteg otthon falát díszíti, Petrovics Elek könyvében a kevés kiemelt, színes fotóval reprodukált kép egyike

ANYA GYERMEKÉVEL, 1934
A Magyar Nemzeti Galériában őrzött art deco festmény heteken keresztül szerepelt 2014-ben a Nationale Nederlanden biztosító több csatornán futó tévéreklámjában, így valószínűleg a legszélesebb körben ismert magyar festmények egyike, Petrovics Elek könyvében a kevés színes fotóval reprodukált kép egyike

ITÁLIAI TENGERPARTON, 1930 K.
Reprodukálva a Vaszaryról 2005-ben megjelent színes albumban

MATRÓZ, 1934
Kiállítva 1961-ben a Magyar Nemzeti Galériában, reprodukálva a katalógusban

NŐ LÁMPÁVAL, 1930 K.
Másik változata a 2003-as aukciós szezon sztárképe volt, majd szerepelt a bécsi Belvedere kiállításán

VITORLÁS AZ ADRIÁN
A festmény variációja, mely Francis M. Bator, Lindon B. Johnson amerikai elnök tanácsadója gyűjteményében volt

Révész István, a legnagyobb Vaszary-gyűjtő kollekcióját bemutató színes fotó, 1940-es évek eleje

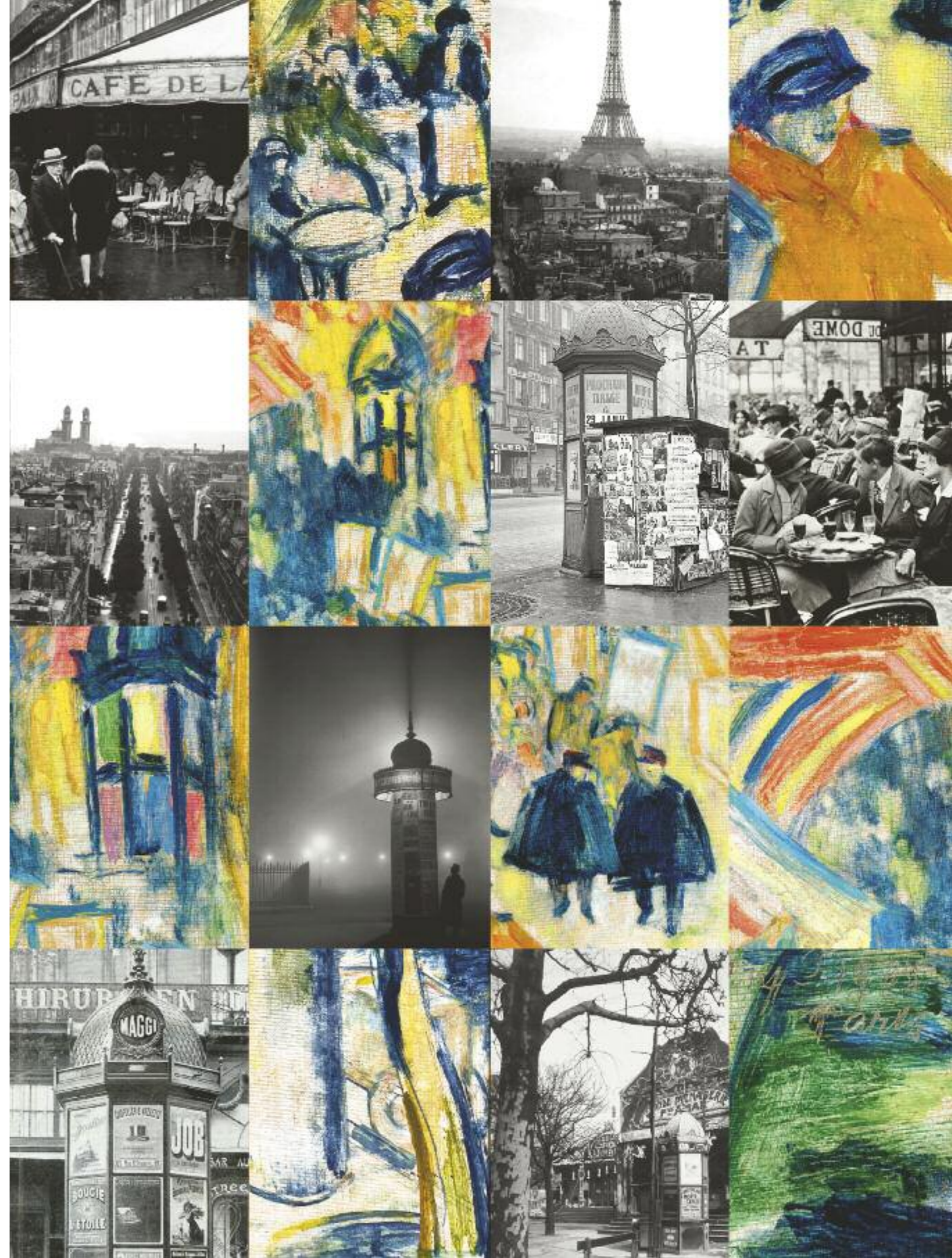

Révész István otthona Vaszary-képekkel, 1940-es évek eleje

A most vizsgált mű egykor Révész István műgyűjtő legendás kollekciónak gazdagította. Révész a müncheni Secession kiállításán esett szerelemben a modern művészettel az első világháború után. A hazai festők közül Rippl-Rónai József, Csók István vagy Koszta József mellett megférte nála a falakon Scheiber Hugó és Kádár Béla is, de mindenekelőtt mint Vaszary legnagyobb gyűjtője került fel a művészettörténet-írás lapjaira. „Az a művész – írta portré tanulmányában Rabinovszky Mária 1936-ban –, aki szívét elsőnek hódította meg, aki temperamentumát és fantáziáját a legjobban megragadta: Vaszary János volt. Vaszary képei tanították meg nemcsak szeretni az új művészetet, de látni is; s hogy jól tanult meg látni, annak bizonyítéka az a derűs kis budai gyűjtemény, melyet gazdája jogos büszkeséggel s gondossággal ápol és őriz.” Révész 1928-ban találkozott először Vaszary Jánossal. Ettől a meghatározó pillanattól kezdve gyűjteményében az ő művészete vált egyeduralgolóvá. A festő legfontosabb mecénása közel egy évtized alatt tekintélyes válogatásra tett szert, de a döntő gazdagodást 1941-ben a festő özvegyének nagyvonalú gesztusa alapozta meg. Révész ennek köszönhetően gyakorlatilag azt választhatott a hagyatékból, amit jónak látott. A Nagy

»az 1925-ös meghatározó párizsi utazás benyomásaiból születő páratlan sűrűségű városi életkép a legjobb Vaszary-gyűjtemény egyik ékköveként ragyogott hosszú évekig.«

Ignác utcai lakásban évtizedeken át fantasztikus látvány fogadta a látogatókat. Több mint harminc Vaszary-festmény borította a falakat, a mappákban pedig közel száz akvarell és rajz lapult. Kivételes szerencse, hogy a Révész-kollekció fénykorából fennmaradt két színes felvétel, feltehetően az 1940-es évek elejéről. A fotókon látható a múzeumi rangú Vaszary-főművek sora, amiknek többségét már korábban beazonosította a művészettörténeti kutatás. Az egyik fénykép jobb oldalán – félig levágva – felismerhető a most vizsgált alkotás. A festmény hátoldalán olvasható a gyűjtő neve és lakcíme is, az 1928-as Velencei Biennále címkeje mellett. Vagyis az 1925-ös meghatározó párizsi utazás benyomásaiból születő páratlan sűrűségű városi életkép a legjobb Vaszary-gyűjtemény egyik ékköveként ragyogott hosszú évekig. Hosszas lappangás után most bukkant fel ismét, a festő „fehér alapos” korszakáért és art deco ihletettségű vásznaiért rajongó mai közönség nagy öröme.

96 | Frank Frigyes

(Budapest, 1890 – 1976, Budapest)

Késő őszi eső Budapesten, 1930-as évek

Autumn Rain in Budapest, 1930s

78 × 96 cm

Olaj, vászon | Oil on canvas

Jelezve balra lent: Frank Frigyes | Signed lower left: Frank Frigyes

IRODALOM | LITERATURE

• Oltványi Imre: Frank Frigyes festményei (Tarnás Galéria). Magyar Nemzet, 1944. február 23.

• Frank János: Frank Frigyes. Élet és Irodalom, 1976/44., 12.

• Gelencsér Éva: Frank Frigyes. Képzőművészeti Alap, Budapest, 1987.

Kikiáltási ár: 7 000 000 Ft / 17 500 EUR

Becsérték: 8 500 000 – 14 000 000 Ft

Estimated price: 21 250 – 35 000 EUR

„Sajátságosan magyar expresszionizmus ez a robusztus, nagyformátumú, szélesecetkezelésű, féktelen, indulatos festészet” – írta Frank János műkritikus az École de Paris nagy túlélőjéről, a közszeretnek és -tisztelnek örvendő Frank Frigyesről szóló nekrológiájában 1976-ban. A most vizsgált mű ezt a Párizsból örökölt expresszionizmust képviseli, de még a tiszta, eredeti formájában, a második világháború előtti időszakból. A domb mögötti rózsaszín égbolt fénye színezi át a budai villanegyed fái közötti utakat. A piros, sárga és kék házak elnagyolt geometrikus tömbökként pöttyözik a könnyed franciás ecsettel megfestett zöld hegyoldalt. Oltványi Imre költői megfogalmazásában: „Egy nagyvárosi ember ideges érzékenysége enyhül színábráddá Frank Frigyes festményein. Olyannyira, hogy első látásra nem is tűnik más fel, csupán az a repeső színekavargás, amely [...] világos, közvetlen derűig csapong franciás, hízelkedő gerjedelemmel. Párizs? Hát az! Roussel epedő zöldje, Bonnard vörhenyes pirosa és ártatlan rózsaszínei közös kölyökszellőként borzolják, fodrozzák Frank Frigyes vásznait. [...] Ezeken a képeken: szabad polgári életöröm, egy kis *fin de siècle* életvegség, izléses, nem feszenegő jólét érzése és finoman palástolt, párolt érzékiség cimborálnak.”

A pesti polgárcsaládba született Frank Frigyes az első világháború előtt tanult a Képzőművészeti Főiskolán és a müncheni akadémián. Szolgált hadifestőként, majd 1920-ban elvette örök műzsáját, Mimit (Frankl Magda), akit számtalan art decós arcképen tett halhatatlanná a következő évtizedekben. A házassággal kezdődött életigenléssel teli „fehér korszaka”. 1926-ban kijutott álmai városába, a modern művészet forrongó központjába, Párizsba. A konzervatívabb iskolázottságú fiatal Frank a modern francia művészet hatása alá került. A következő évben már kiállításra nyílt a patinás Bernheim Jeune galériában, a kritika ünnepelte biztos színérképét és „szilajsággal vegyes gráciáját”. Stílusára a legnagyobb hatást – saját bevallása szerint – Matisse, Cézanne, Chagall, Rouault, Soutine és Van Gogh festészete gyakorolta. Bár több párizsi utazásra nem adódott alkalma, Frank egy életre elkötelezte magát a franciás expresszionizmussal, az École de Paris esztétikai világával, és hű maradt hozzá a vészkorszak zsidóüldözése és a szocreál viszontagságai között is.

Klie Zoltán:
Mesebeli táj
(Kompozíció),
1926,
magántulajdon

»Roussel epedő zöldje, Bonnard vörhenyes pirosa és ártatlan rózsaszínei közös kölyökszellőként borzolják, fodrozzák Frank Frigyes vásznait.«

Oltványi Imre

97 | Szőnyi István

(Újpest, 1894 – 1960, Zebegény)

Fürdés után, 1935 körül

After Bath, c. 1935

35 × 50 cm

Tempera, vászon | Tempera on canvas

Jelezve jobbra lent: Szilárd Vilinek Barátsággal Szőnyi I. |

Signed lower right: Szilárd Vilinek Barátsággal Szőnyi I.

REPRODUKÁLVA | REPRODUCED

· Szőnyi István. Dunakanyar – Zebegény – otthon –

család, II. Szerk.: Kieselbach Tamás,

Kieselbach Galéria, Budapest, 2023, 273. kép;

· Szőnyi István. Dunakanyar – Zebegény – otthon –

család, III. Szerk.: Kieselbach Tamás,

Kieselbach Galéria, Budapest, 2023, 551.

Kikiáltási ár: 2 000 000 Ft / 5 000 EUR

Becsérték: 3 000 000 – 6 000 000 Ft

Estimated price: 7 500 – 15 000 EUR

Szőnyi István. Dunakanyar – Zebegény – otthon – család című háromkötetes album a Kieselbach Galéria kiadásában, 2023

98 | Csók István

(Sáregres, 1865 – 1961, Budapest)

Thámár (Szőke akt kék drapériával)

Thámár (Blonde Nude with Blue Drapery)

60 × 50 cm

Olaj, vászon | Oil on canvas

Jelezve jobbra lent: Csók | Signed lower right: Csók

Kikiáltási ár: 4 600 000 Ft / 11 500 EUR

Becsérték: 5 000 000 – 8 500 000 Ft

Estimated price: 12 500 – 21 250 EUR

Peter Paul Rubens: Zsuzsanna és a vének, 1609-1610, Szent Ferdinánd Szépművészeti Akadémia, Madrid

Csók István: Thámár, 1909, Magyar Nemzeti Galéria, Budapest

99 | Márffy Ödön

(Budapest, 1878 – 1959, Budapest)

Önarckép (A művész alkotás közben),
1930-as évek második fele
Self Portrait (The Painter at Work),
second half of the 1930s

34 × 24 cm

Tus, papír | Indian ink on paper

Jelezve középen lent: Márffy Ödön |

Signed lower middle: Márffy Ödön

Oeuvre-szám: G 2.1.4.4

Szerepelt a BÁV 38. képaucióján 1975-ben

REPRODUKÁLVA | REPRODUCED

• Rockenbauer Zoltán: Márffy. Életműkatalogus.
Budapest, 2006. 378.

Kikiáltási ár: 320 000 Ft / 800 EUR

Becsérték: 550 000 - 750 000 Ft

Estimated price: 1 375 – 1 875 EUR

---

100 | Márffy Ödön

(Budapest, 1878 – 1959, Budapest)

Rózsaszín virágcsendélet
Flower Still Life in Pink

75,5 × 60 cm

Olaj, vászon | Oil on canvas

Jelezve balra lent: Márffy Ödön |

Signed lower left: Márffy Ödön

Kikiáltási ár: 3 400 000 Ft / 8 500 EUR

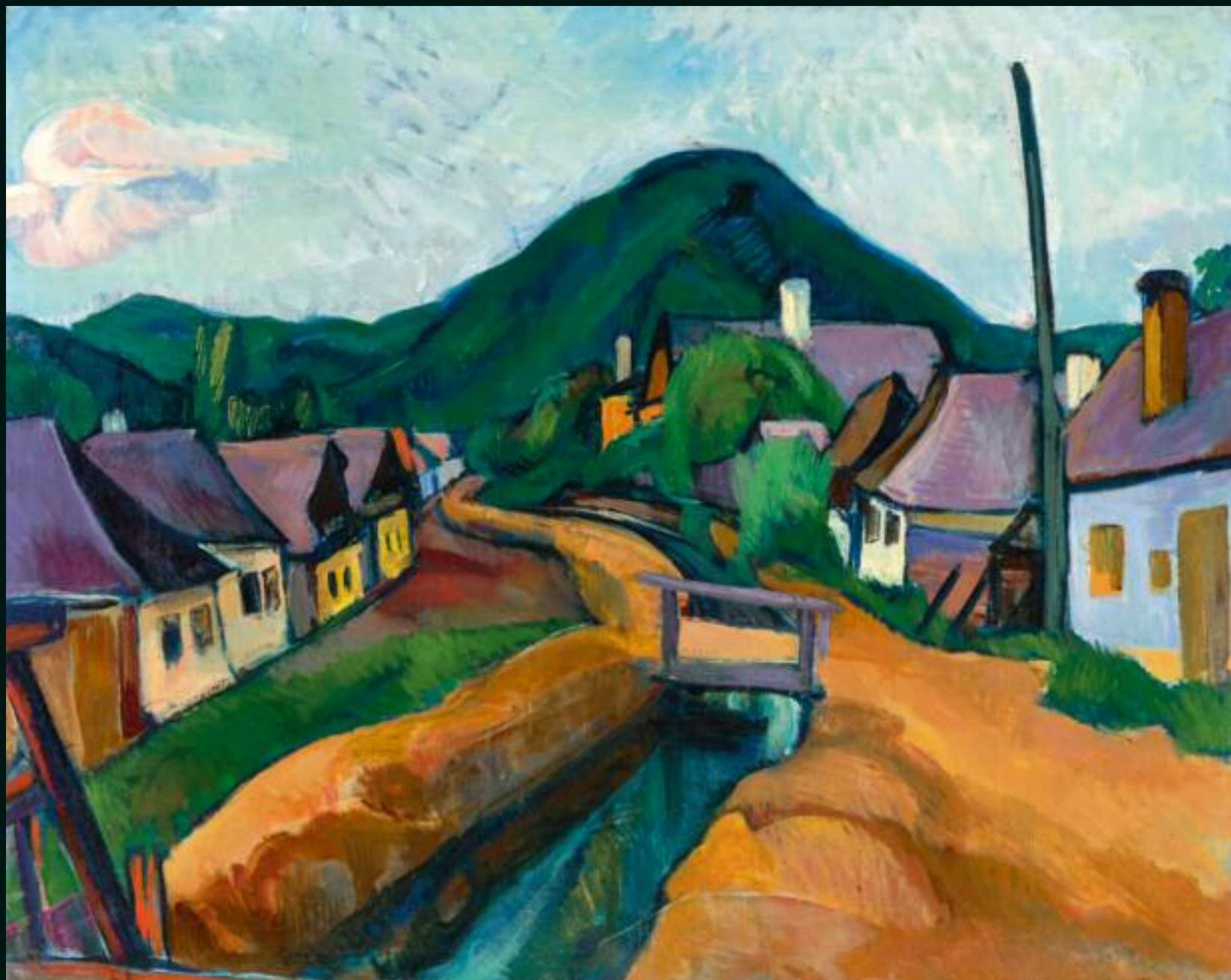
Becsérték: 4 000 000 – 6 000 000 Ft

Estimated price: 10 000 – 15 000 EUR

Perrott Csaba Vilmos: Nagybányai utca (Veresvízi házak), 1928 körül

Perrott Csaba Vilmos: Nagybányai táj, 1928 körül

Perrott Csaba Vilmos

Nagybánya kétszer

Két egyenrangú festmény egy vásznon

101 | Perlrott Csaba Vilmos

(Békéscsaba, 1880 – 1955, Budapest)

Nagybányai utca (Veresvízi házak), 1928 körül
The Veresváz Houses in Nagybánya, c. 1928

81,5 × 100 cm

Olaj, vászon | Oil on canvas

Jelezve jobbra lent: Perlrott | Signed lower right: Perlrott

PROVENIENCIA | PROVENANCE

· Korábban amerikai magángyűjteményben.

IRODALOM | LITERATURE

- Felvinczi Takács Zoltán: Nagybánya. Nagybánya, 1912. szeptember 19.
- Borghida Pál: Perlrott Csaba Vilmos, a modern magyar piktúra legkiválóbb képviselője Nagybányán nyaral. Szamos, 1927. augusztus 17.
- Kováts József: Nagybányai emlék. Keleti Újság, 1937. november 16.
- Magyar Vadak Párizstól Nagybányáig. 1904–1914. Szerk.: Pasuth Krisztina – Szücs György – Gosztonyi Ferenc, Magyar Nemzeti Galéria, Budapest, 2006.
- Kettős arckép. Gráber Margit és Perlrott Csaba Vilmos kiállítása. Budapest Galéria, Budapest, 2007.
- A Nyolcak. Szerk.: Markója Csilla – Bardoly István, Janus Pannonius Múzeum, Pécs, 2010.
- Murádin Jenő – Szücs György: Genius loci. Festői témák és motívumok Nagybányán. Stfan Blasko, Nagybánya, 2014.
- Boros Judit: Perlrott Csaba Vilmos. Kossuth – Magyar Nemzeti Galéria, Budapest, 2015.
- Szervenély és ráció. Perlrott Csaba Vilmos (1880–1955) életmű kiállítása. Szerk.: Basics Beatrix – Dománszky Gabriella, MűvészetMalom, Szentendre, 2015.

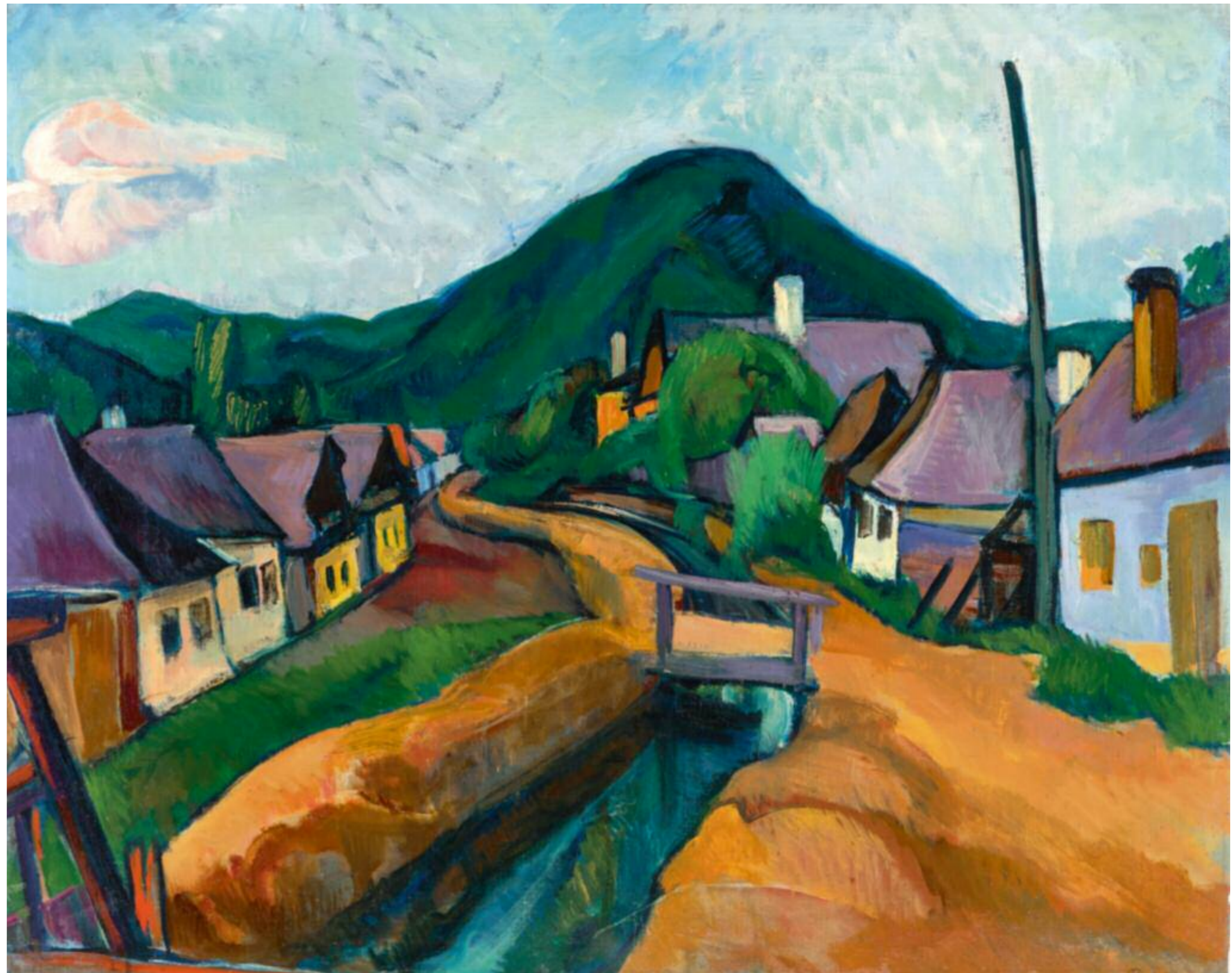
Kikiáltási ár: 24 000 000 Ft / 60 000 EUR

Becsérték: 30 000 000 – 44 000 000 Ft

Estimated price: 75 000 - 110 000 EUR

Bornemisza Géza: A Veresváz utca Nagybányán, 1910 körül, magántulajdon

A nagy visszatérés

Perlrott Csaba Vilmos most felbukkant képe azok közé a nagyon ritka, dupla oldalas képek közé tartozik, amelyeken mindkét kompozíció hasonlóan magas kvalitású. Perlrottot a művészettörténet-írási Matisse „legkedvesebb tanítványaként” tartja számon. Bár esztétikai irányítóját Párizs felé állította, hosszú és gazdag pályafutása alatt bejárta Nyugat-Európát és a történelmi Magyarország minden zegét-zugát, de újra és újra visszalátogatott pályakezdésének színterére, a dombok között megbújó Nagybányára is. A nagy 1927-es „hazatérésről” a helyi művészeti élet krónikása, Borghida Pál írt beszámolót a *Szamos* című lap hasábjain: „Az idei nyáron különösen nagy piktorjárás volt Nagybányán. Egyre-másra érkeztek meg az idegenbe szakadt nagynevű festők, szobrászok, akik itt élték le ifjúságuk legszebb napjait, innen indultak és örök szerelmet fogadtak a nagybányai ligetnek, hegyeknek, fáknak, az utcáknak, házaknak, egyszóval az egész Nagybányának. És most újból visszajöttek, hogy boldogan emlékezzenek vissza az első időkre, amikor a nagybányai azúron át lépcsőről lépésre fedezték fel a színeket, hangulatokat. Perlrott Csaba Vilmos, a nagynevű modern festő is pár nappal ezelőtt érkezett meg Párisból, hol tárlatait a legmelegebb elismeréssel fogadta a francia kritika. Perlrott Csaba Vilmos boldogságtól sugárzó arccal rója a nagybányai utcákat, séta közben meleg közvetlenséggel számol be impresszióiról, az új művészeti irányokról, terveiről, a magyar művészek külföldi sikereiről. [...] Szinte hihetetlen – mondja a nagy magyar festő –, hogy a kubizmus, amelyből számos festő indult ki, nem tűnt el nyomtalanul, sőt azt lehetne mondani, hogy a kubizmusé a jelen, annál is inkább, mivel a mai ember mentalitásának ez a művészeti irány felel meg legjobban. Természetesen ez alatt én nem a szó szerint vett kubizmust gondolom, hanem a minden sallangtól megtisztított eszmét. [...] Tovább rójuk a nagybányai utcákat, az augusztusi nyári alkony minden szépsége a levegőben vibrál, a nagybányai hegyek, fák, házak és utcák örömmel köszöntik a visszatérő művészt, aki annyi számottevő társával innen indult el.”

Nagybányai panoráma a református templommal és a környező hegyekkel, 1914 (fotó: Fortepan / Magyar Földrajzi Múzeum, Diagyűjtemény)

»Perlrott Csaba Vilmos, a nagynevű modern festő is pár nappal ezelőtt érkezett meg Párisból, hol tárlatait a legmelegebb elismeréssel fogadta a francia kritika. Perlrott Csaba Vilmos boldogságtól sugárzó arccal rója a nagybányai utcákat, séta közben meleg közvetlenséggel számol be impresszióiról, az új művészeti irányokról, terveiről, a magyar művészek külföldi sikereiről.«

BORGHIDA PÁL

Perlrott a következő pár évben (1930 körül) rendszeresen vendégeskedett Nagybányán. Leginkább a Veresvíz-patak menti látvány – előtérben a kis híd, háttérben a Kereszt-hegy – foglalkoztatta, amelyet több festményén is feldolgozott. Egy kisebb méretű változata (*Veresvíz*, 1928, magántulajdon) szerepelt az 2015-ös életmű-kiállításán is, de a nagyobb, sűrűbben festett, monumentálisabb hatású változat most bukkant elő külföldi magántulajdonból. Perlrott rendszeresen kiállított nyugati galériákban a két világháború közötti időszakban. Legjobb képeit – Czóbel műveihez hasonlóan – a külföldi vásárlók „mazzolázták ki” maguk számára. Ez történt a most vizsgált alkotással is. Egykori tulajdonosa egy zsidó származású magyar orvosprofesszor volt, aki a kommunizmus elől disszidált az Egyesült Államokba, és megbecsült biokémikusként ott építette fel műgyűjteményét modern magyar remekművekből.

Tihanyi Lajos: Nagybányai utca (Tájkép), 1909, Janus Pannónius Múzeum, Pécs

Nagybányai motívumok

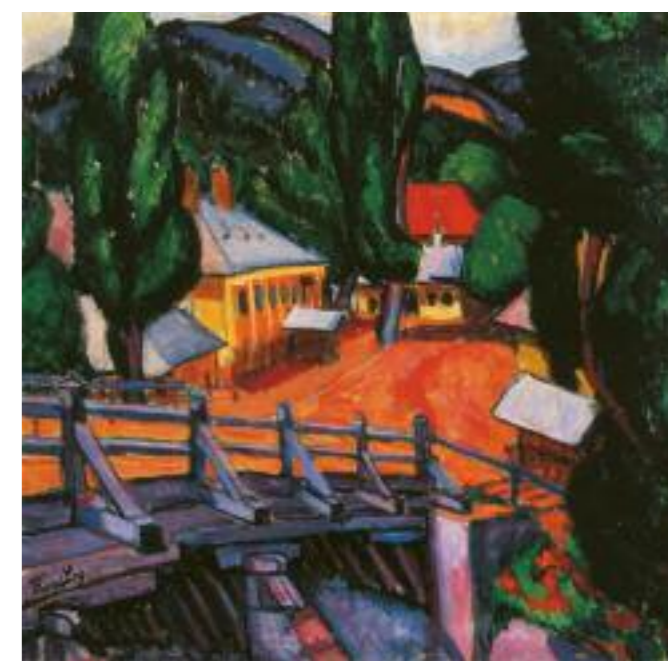
A festményen látható nagybányai részlet a Veresvíz-patak fölötti kis hidat ábrázolja. A kolónia festői körében népszerű városnegyedet Murádin Jenő és Szücs György így mutatta be helytörténeti albumában: „A Zazar jobb partján, a várostól északnyugatra fekszik a veresvízi völgy, az egykori bányásznegyed. Meredek dombhátak és hegyek fogják körül, a Morgó, a Dongás, a Kőalja. Középen a véget nem érőnek tűnő Veresvízi út kanyarog, amely egykor a Lu nevű bányához vezetett. Ezen szalad le gyors, csobogó folyással az utcának, városnegyednek egyaránt nevet adó Veresvíz-patak. Vize még ma is színezi, veresrozdás vasoxid lerakódással festi a meder köveit. Apró bányásházak sora húzódott erre.” A Nagybányára látogató művészek sokszor szálltak meg a Veresvízi út kék falú, apró bányásházaiban. Olyan művészek örökítették meg a környezetet, mint Tihanyi Lajos, Bornemisza Géza vagy Maticska Jenő, míg Börtsök Samu és Krizsán János otthonra is itt talált. Perlrott 1928-as képén, a magántulajdonban őrzött *Nagybányai műterem modellekkel* című alkotásán belülről látjuk kék falú veresvízi lakását, ahonnan feltehetőleg elindul motívumvadászatra.

Perlrott Csaba Vilmos: Nagybányai műterem modellekkel, 1928, magántulajdon

Boromisza Tibor: Patakparti házak, 1908, Magyar Nemzeti Galéria, Budapest

Tihanyi Lajos: Tájkép híddal, 1909, BTM Fővárosi Képtár, Budapest

A patakpartot szegélyező házacskák lila háztetői felett a nagybányai panorámát uraló, jellegzetes kúp alakú Kereszt-hegy sötétzöld tömbje magasodik. Kováts József írta meg az 1930-as években, hogy a nagybányai festők képein olyan visszatérő elem ez az ötszáz méter magas csúcs, hogy azt lehetne hinni, külön „iskolai feladat” megörökíteni, pedig egyszerűen lehetetlen volt „észre nem venni”. Felvinczi Takács Zoltán pontosan mutatott rá, hogy a neós modern nemzedék tagjai ugyanúgy ragaszkodtak ehhez a jellegzetes motívumhoz, mint az alapító mesterek: „A fiatalok pedig [...] más szerepet vállalt. Továbbra is festette azonban a Keresztheget, amelyiknek csonka kúpalakja, éppúgy, mint művészeti szerepe annyira emlékeztet a japánok Fuji hegyére [...]. A képtárgyak tehát az új stílus mellett is a régiek maradtak.” Perlrott most vizsgálta képének másik oldalán egy másik kompozíció rejtőzködik. Könnyed, fauve-os ecsetvonásokkal felvitt városi részlet Nagybánya egy másik pontjáról. Az utat szegélyező apró házak felett a református templom jellegzetes, vörös kúpos süvege látható. Az expresszív ecsetjárás sűrű sraffozása ezt a kompozíciót is kérielt perlrotti remekké avatja.

»Perlrott most vizsgálta képének másik oldalán egy másik kompozíció rejtőzködik.«

---

102 | Berény Róbert

(Budapest, 1887 – 1953, Budapest)

Zebegényi kert kúttal, 1940 körül
Garden of Zebegény with Well, c. 1940

49 × 66 cm

Pasztell, papír | Pastel on paper

Jelezve balra lent: Berény | Signed lower left: Berény

Kikiáltási ár: 380 000 Ft / 950 EUR

Becsérték: 440 000 – 600 000 Ft

Estimated price: 1 100 – 1 500 EUR

---

103 | Kádár Béla

(Budapest, 1877 – 1956, Budapest)

Napsütötte nyári utca, 1910-es évek
Sunlit Summer Street, 1910s

45,5 × 57 cm

Pasztell, papír | Pastel on paper

Jelezve jobbra lent: Kádár Béla |

Signed lower right: Kádár Béla

Kikiáltási ár: 950 000 Ft / 2 375 EUR

Becsérték: 1 300 000 – 2 000 000 Ft

Estimated price: 3 250 – 5 000 EUR

---

104 | Jeges Ernő

(Torontálvásárhely, 1898 – 1956, Budapest)

Szentendre a Bükkös-patakkal, 1929
Szentendre with Bükkös Stream, 1929

55 × 70 cm

Olaj, vászon | Oil on canvas

Jelezve balra lent: Jeges 929 | Signed lower left: Jeges 929

IRODALOM | LITERATURE

· Kopp Jenő: Jeges Ernő. Szépművészet, 1944/10., 295–301.

· Jeges Ernő. Szerk.: Bodonyi Emőke, Pest Megyei Múzeumok Igazgatósága, Szentendre, 2001.

· A Szentendrei Régi Művésztelep. Szerk.: Tóth Antal, Corvina, Budapest, 2007.

Kikiáltási ár: 2 600 000 Ft / 6 500 EUR

Becsérték: 3 200 000 – 4 800 000 Ft

Estimated price: 8 000 – 12 000 EUR

Jeges Ernő: Szentendrei részlet, 1929,
Ferenczy Múzeum, Szentendre

Jeges Ernő közel száz évvel ezelőtt elsétált a még vadregényes, bicikliút és fagyfaltozó nélküli szentendrei Bükkös-patak partjára, és ott állította fel festőállványát, a mai Szabadság tér környékén. Az École de Paris-n iskolázott ecsetje költőien expresszív tájképbe foglalta a patakparti fákat, bokrokat és a napfényben fürdő Péter-Pál-templom épületét. Az ágakon keresztül, a kék égen szaladó felhők alatt kivehető a várdombon álló Keresztelő Szent János-plébániatemplom lapos toronysúcsa és a távolabbi szerb ortodox székesegyház toronysüvege. Jeges nem véletlenül vetődött Szentendrére, hiszen azoknak az úttörő alapítóknak volt az egyike, akiknek révén – a Trianonnal elcsatolt Nagybánya után – a Duna-parti szerb kisváros vált a 20. századi magyar festészet legfontosabb helyszínévé. Nyolc fiatal Réti-tanítvány szervezte meg az első kolóniát 1926-ban, hogy közösen ápolják tovább a nagybányai látványfestő piktúra hagyományát. Ebből lett a szentendrei régi művésztelep. Jeges a Szőnyi-kör tagjaival együtt, Szőnyi Istvánnal, Aba-Novák Vilmoossal és Patkó Károllyal tanult a Képzőművészeti Főiskolán. (Lázár Béla – Szőnyi mellett – az új nemzedék legtehetségesebb fiatal képviselőjeként emlegette.) Nemcsak táblaképfestőként, de római iskolás falképfestőként és grafikusként is maradandót alkotott. „Réti István tanítványa – írta róla pályaképében a Fővárosi Képtár igazgatója, Kopp Jenő –, de az impresszionizmus csupán futó élmény számára. Ő is hamarosan az Lütz-Nemes-Lampérth-Szőnyi-vonalba áll, akik a nagy francia mester, Cézanne nyomán a tér és tömeg viszonyait kutatják.” Jeges egész fiatalon megnyerte egy mitológiai kompozícióval a Szinyei Társaság utazási ösztöndíját, így már 1923-ban eljutott Párizsba. Két évet töltött el a modern festészet fővárosában, bejárt a szabad szellemű Julian Akadémiára, nagy sikerrel szerepelt a tavaszi és őszi szalonok kiállításán. Mikor hazatért 1924-ben Budapestre, csatlakozott a Szentendrén formálódó művésztelepet alapító fiatal kollégáihoz. Öt évvel később született a most vizsgált, franciásan könnyed városi látképe, amely nem a főtérről, hanem a patakpart irányából – a másik jellegzetes nézetből – ábrázolja a „festők városát”.

»nem a főtérről, hanem a patakpart irányából – a másik jellegzetes nézetből – ábrázolja a „festők városát” «

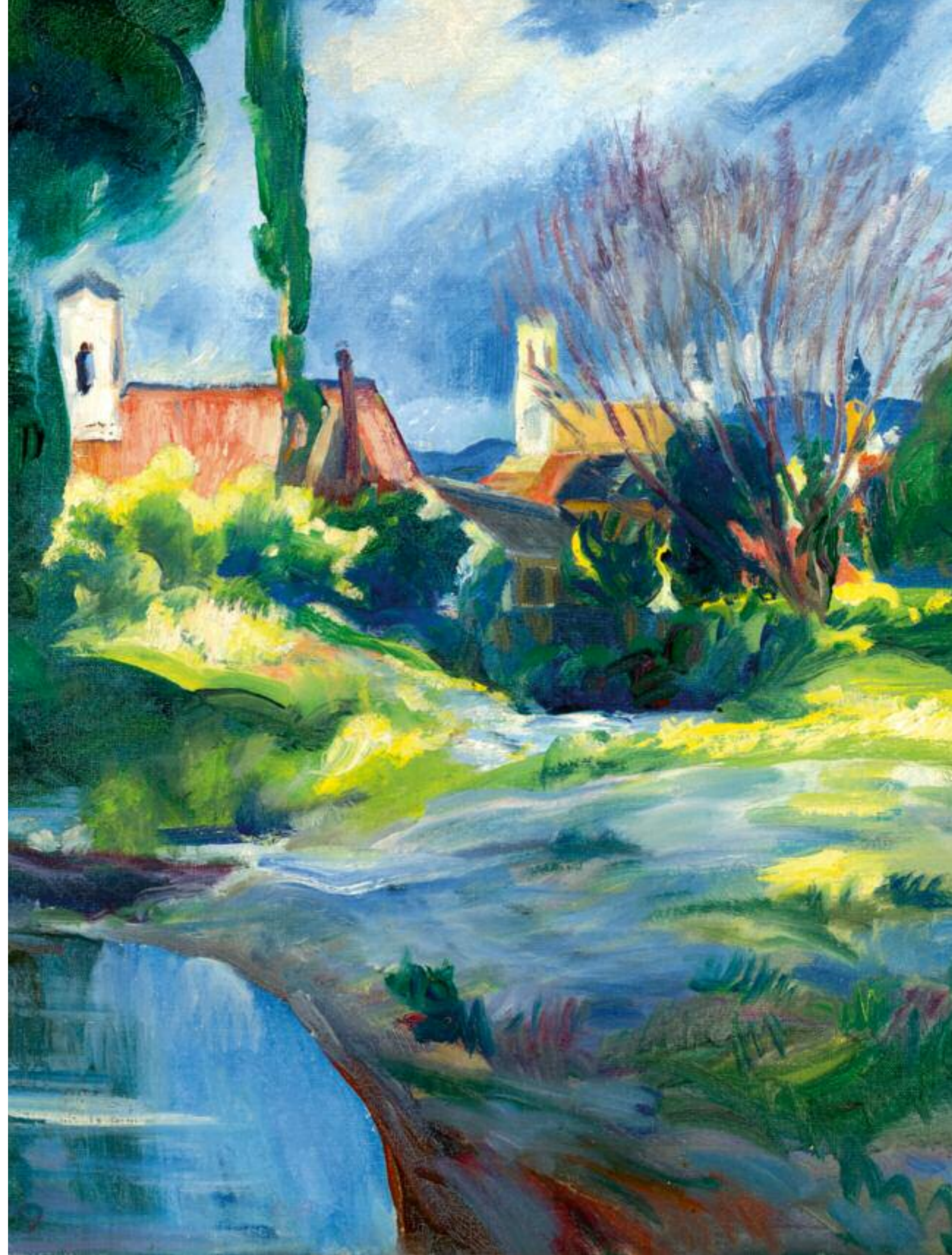

Jeges Ernő: Szentendre főtere, 1930 körül, magántulajdon

Jeges Ernő: Szentendrei városkép, 1930-as évek első fele, Ferenczy Múzeum, Szentendre

105 | Mattis Teutsch János

(Brassó, 1884 – 1960, Brassó)

Tekintetek
Glances

14,5 × 7,5 cm

Toll, papír | Pen on paper

Hátoldalon: Mattis-Teutsch Waldemár igazolása |

On the reverse: Verification of Mattis-Teutsch Waldemár

Kikiáltási ár: 160 000 Ft / 400 EUR

Becsérték: 320 000 - 500 000 Ft

Estimated price: 800 - 1 250 EUR

106 | Mattis Teutsch János

(Brassó, 1884 – 1960, Brassó)

Az új ember (Art Deco aktok)
The New Man (Art Deco Nudes)

100 × 70 cm

Vegyes technika, papír | Mixed technique on paper

Jelzés nélkül | Unsigned

Kikiáltási ár: 1 700 000 Ft / 4 250 EUR

Becsérték: 2 200 000 – 3 400 000 Ft

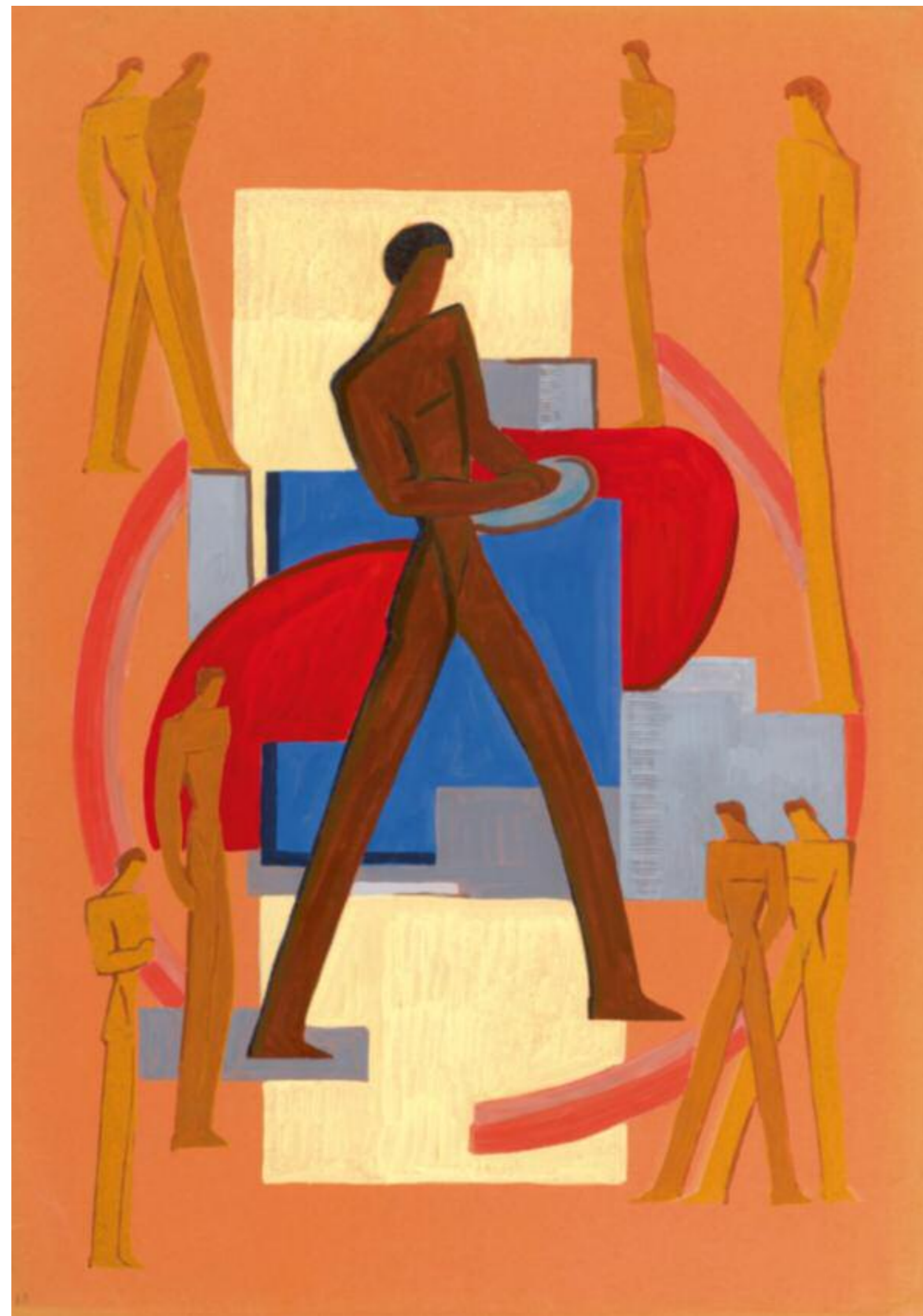
Estimated price: 5 500 – 8 500 EUR

»Célom az, hogy festői és plasztikai eszközökkel olyan absztrakt műveket alkossak, amelyek mint művészi lények élik önálló életüket, s tiszta lelki érzetet váltanak ki. Túlnyomórészt olyan kompozíciókon dolgozom, amelyekben az ember a kiindulópont. Az ember, a maga lelki vibrációjában, testetlenül, mint kontaktus az érzet számára.«

MATTIS TEUTSCH JÁNOS

Mattis Teutsch János:
Freskóterv, 1930 körül,
Székely Nemzeti Múzeum,
Sepsiszentgyörgy

107 | Rippl-Rónai József

(Kaposvár, 1861 – 1927, Kaposvár)

Párizsi nő lila sállal, 1892 körül

Parisian Woman with a Purple Scarf, c. 1892

37,5 × 30,5 cm

Olaj, vászon | Oil on canvas

Jelezve jobbra lent: R szignó töredékkel |

Signed lower right: R sign fragment

REPRODUKÁLVA | REPRODUCED

· Modern magyar festészet. 1892–1919.

Szerk.: Kieselbach Tamás, Kieselbach Galéria,
Budapest, 2003, 94.

Kikiáltási ár: 15 000 000 Ft / 37 500 EUR

Becsérték: 17 000 000 – 24 000 000 Ft

Estimated price: 42 500 – 60 000 EUR

Berthe Morisot: Fiatal nő szalmakalapban, 1884,
National Gallery of Art, Washington, D.C.

»A visszafogott monokrómiát egy-két leheletnyi lila folt töri meg: a kalapot megkötő szalag masnija és szárai, valamint a karimára ültetett ibolyaszínű virág.«

Az arcon a századvég végtelenül kifinomult, dekadensen választékos esztétikai világa tükröződik: profilból ábrázolt női fej, szinte teljesen lehunytt pillákkal. A vörösesbarna háttér előtt jelenésként tűnik elő a francia hölgy mellképe, a kalap, a fej és ruha szinte feloldódik a vízszintesen elmosott ecsetvonások lágy tónusú sfumatójában. A fiatal Rippl-Rónai József által választott kifejezőmód mai rokona a minimalista, monokróm festészet. A századforduló a maga lírai érzékenységét, lelki finomságait a fekete-fehérre hangolt olajképek és pasztellek világában találta meg. Ezt az álomszerű krétaesztétikát idézte meg itt a fiatal mester – egész virtuóz módon – a vásznon elfátyolosított olajfestékekkel. A visszafogott monokrómiát egy-két leheletnyi lila folt töri meg: a kalapot megkötő szalag masnija és szárai, valamint a karimára ültetett ibolyaszínű virág. „Egy portréba egy egész életet lehet belelehelni – írta Neuillyből szüleinek egyik 1895-ös levelében – és a lelkivilágát az illetőnek teljesen meg lehet világítani”. Nem kérdéses, hogy ez a csoda ez esetben is sikerült neki. Szinte ismerni véljük ezt a lágy ecsetvonásokkal elénk varázsolt, költői lelkű fiatal párizsi hölgyet, akit Rippl-Rónai tett névtelenül is halhatatlanná.

Rippl-Rónai József: Nő virággal, 1891, Musée d'Orsay, Paris

Rippl-Rónai József: Lámpa mellett olvasó lány, 1891, Clemens Sels Museum Neuss

Rippl-Rónai József: Piátsek Margit képmása, 1892, Rippl-Rónai Múzeum, Kaposvár (letét)

»Egy portréba egy egész életet lehet belelehelni«

RIPPL-RÓNAI JÓZSEF

Nincs a modern magyar művésznak még egy olyan figurája, akinek ilyen alaposan ismernénk Párizsban töltött fiatalságát, mint Rippl-Rónaiét. Tudjuk, milyen fogadásokra járt Munkácsy tanítványaként vagy hogy milyen szőnyeg díszítette falát neuillyi lakásában. A most vizsgált mellkép azokban az évben született, amikor a tehetséges magyar festő belépett a francia kortárs színtérre. A festmény legközelebbi párdarabja a Magyar Nemzeti Galériában őrzött, szintén olaj-vászon *Patakiné arcképe* (1892) és a kék alapú, pasztellel készült *Piátsek Margit arcképe* (1892, magántulajdon). Ezek születési éve, 1892 volt a nagy áttörés időszaka. Rippl-Rónai nemcsak friss impulzusokért látogatott el Párizsba, mint oly sok magyar művész, hanem egészen tudatosan települt ki, dolgozott Munkácsy szárnyai alatt, közben előkészítve saját pályakezdését. Kereste kortársainak, a sejtelmes hangulatokra fogékony Nabis csoportnak a társaságát. Pontosan tudta, hogy a párizsi művészek tolongó tömegéből csak egy nagyszabású attrakcióval tud kitűnni. Ezért készült nagyon komolyan első, a Palais Gallierában megrendezett 1892-es kiállítására. Jogos szorongása büszkeséggé változott át, amikor a megnyitót elárasztó elegáns közönség véleményét levélben írta meg apjának: „Kiállításom általában mindenkit meglepett eredetiségénél fogva... mindenben sok ízlést látnak. Annyi bizonyos, hogy a Párizsban élő 25 000 festő közt előnyösen fognak ismerni és egy kis névre is szert teszek, máris tudják, hogy van egy Rónai nevű magyar festő, aki az ő francia ízlésüknek teljesen megfelel.” Rippl-Rónai ekkor sajátította el az 1890-es években népszerű artistikus kifejezőmódot. (Ehhez az esztétikai világhoz tért vissza idős korában Kaposváron, amikor a hazai műtárgypiacon gyakran szereplő pasztellportréinak túlnyomó többségét készítette.) A francia műértők még ma is pontosan értik ezeknek a műveknek a kifinomult szépségét, nem véletlenül látható a Musée d'Orsay állandó kiállításán, a pasztellteremben – Degas- és Denis-művek között – a nyolcvanas évek óta Rippl-Rónai 1891-es *Nő virággal* című híres kompozíciója. Bár a Rippl-Rónai-szakirodalom „fekete korszakként” tartja számon ezt a korai párizsi időszakot, nem kizárólagosan a whistleri sötét tónusok voltak erre jellemzők, hanem inkább a diszkrét kontrasztokra épített színpaletta – ahogy a most vizsgált portrén a fekete-lila páros.

108 | Czigány Dezső

(Budapest, 1883 – 1938, Budapest)

Álmodozás, 1921

Daydreaming, 1921

80 × 70,5 cm

Olaj, vászon | Oil on canvas

Jelezve jobbra lent: Czigány 1921 |

Signed lower right: Czigány 1921

REPRODUKÁLVA | REPRODUCED

· Rum Attila: Czigány Dezső. Budapest, 2004, 133. kép.

IRODALOM | LITERATURE

· Rum Attila: Czigány Dezső. Budapest, 2004, 203.

· A Nyolcak. Szerk.: Markója Csilla – Bardoly István, Janus Pannonius Múzeum, Pécs, 2010.

· Rum Attila: Czigány Dezső. Kossuth – Magyar Nemzeti Galéria, Budapest, 2015.

Kikiáltási ár: 12 000 000 Ft / 30 000 EUR

Becsérték: 16 000 000 – 22 000 000 Ft

Estimated price: 40 000 – 55 000 EUR

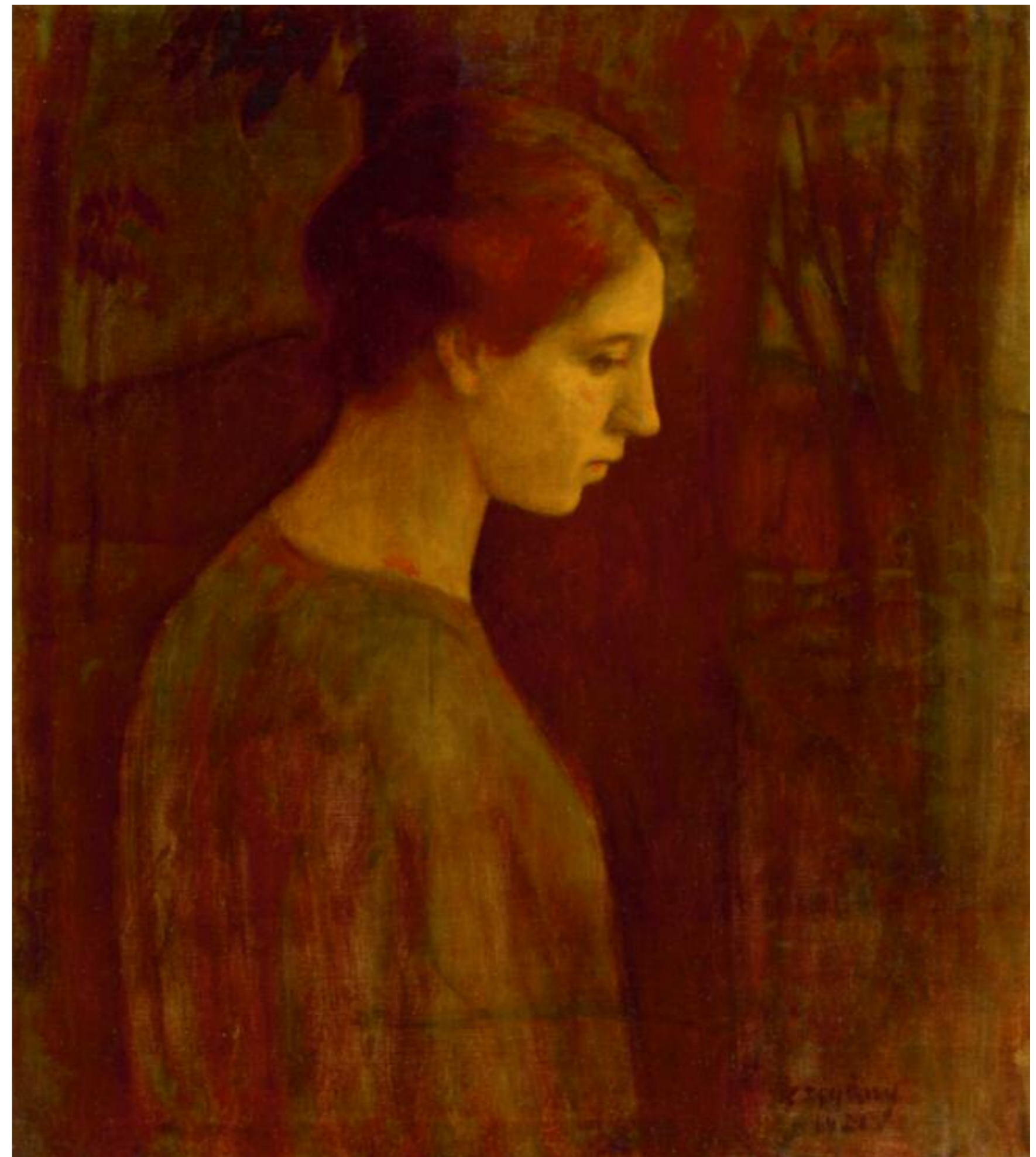
Gulácsy Lajos: Nő rózsával, 1904, magántulajdon

»Irigyelem azokat, akik
először fogják észrevenni
Czigány Dezsőt, ezt a fiatal,
nagy lélek-rajzoló!«

ADY ENDRE

„Irigyelem azokat, [...] akik először fogják észrevenni Czigány Dezsőt, ezt a fiatal, nagy lélek-rajzoló!” – mondta Ady Endre 1908-ban a Nyolcak ifjú tehetségéről. Czigány költő barátjáról festett arcképei ugyanúgy monokrómban vannak tartva, mint a most elemzett női portré, és ugyanúgy idézik meg a korabeli piktoralista fotográfiai sejtelmes esztétikumát. A legfontosabb közös ihletőjük viszont a holland aranykor nagy mestere: Rembrandt van Rijn. A 20. század első éveiben a modern magyar festők körében Rembrandt kiemelt jelentőségre tett szert. A holland zseni sötétből felfénylő koloritja és modern lélekábrázolása ugyanúgy inspirálta Pór Bertalant, mint a tanulmányai elején járó Berény Róbertet. Czigány számára a rembrandti pszichologizálás derengő gyertyafénybe öltöztetett portréművészete meghatározó előképnek számított. 1906-ban több arcképpel szerepelt a párizsi modernnek fórumán, a Függetlenek Szalonján, amelyek közül önarcképét Bölöni György műkritikus épp Rembrandt nevével jellemezte visszaemlékező soraiban: „Czigány Dezső sem az, aki volt, bármilyen kedvesen, vidáman és bohémeskedve viseli az életet, nem az, aki volt valamikor Párizsban a Salon des Indépendants-ban, mikor hat kokott festett arcú, árnyékos szemüregű portréja között hetykén, Rembrandt-ízű arcképen nézett neki meresztő szemekkel a világnak, ismeretlenül.” A most vizsgált fiatal lány portréján is tetten érhető a rembrandti festőiség, de a szecessziós elvágódás elégikus szépségével átítatva.

109 | Ismeretlen magyar vagy francia festő,
1920-as évek

Art deco nő kék kalapban szétnyíló vörös tulipánnal
Art Deco Woman in a Blue Hat with a Red Tulip

60 × 50 cm
Olaj, vászon | Oil on canvas
Jelzés nélkül | Unsigned

Kikiáltási ár: 1 200 000 Ft / 3 000 EUR
Becsérték: 1 600 000 – 2 800 000 Ft
Estimated price: 4 000 – 7 000 EUR

---

110 | Scheiber Hugó
(Budapest, 1873 – 1950, Budapest)

Csipkefátyolos fiatal lány, 1930-as évek
Young Girl with Lace Veil, 1930s

53 × 50 cm
Vegyes technika, papír | Mixed technique on paper
Jelzve jobbra lent: Scheiber H. | Signed lower right: Scheiber H.

Kikiáltási ár: 4 200 000 Ft / 10 500 EUR
Becsérték: 5 000 000 – 7 500 000 Ft
Estimated price: 12 500 – 18 750 EUR

---

111 | Batthyány Gyula

(Ikervár, 1887 – 1959, Budapest)

Kalapos hölgy és udvarlója (Randevú), 1930-as évek
Woman in a Hat and her Suitor (Rendezvous), 1930s

60 × 50 cm

Olaj, vászon | Oil on canvas

Jelzés nélkül, Hátoldalon: festményvázlat |

Unsigned, On the reverse: Painting sketch

REPRODUKÁLVA | REPRODUCED

· Molnos Péter: Gróf Batthyány Gyula.

Az elveszett Magyarország festője. Budapest, 2007, 80. kép.,

· Molnos Péter: Count Gyula Batthyány.

Painter of a Lost Hungary. Budapest, 2007, 80. kép.

Kikiáltási ár: 7 500 000 Ft / 18 750 EUR

Becsérték: 8 000 000 – 14 000 000 Ft

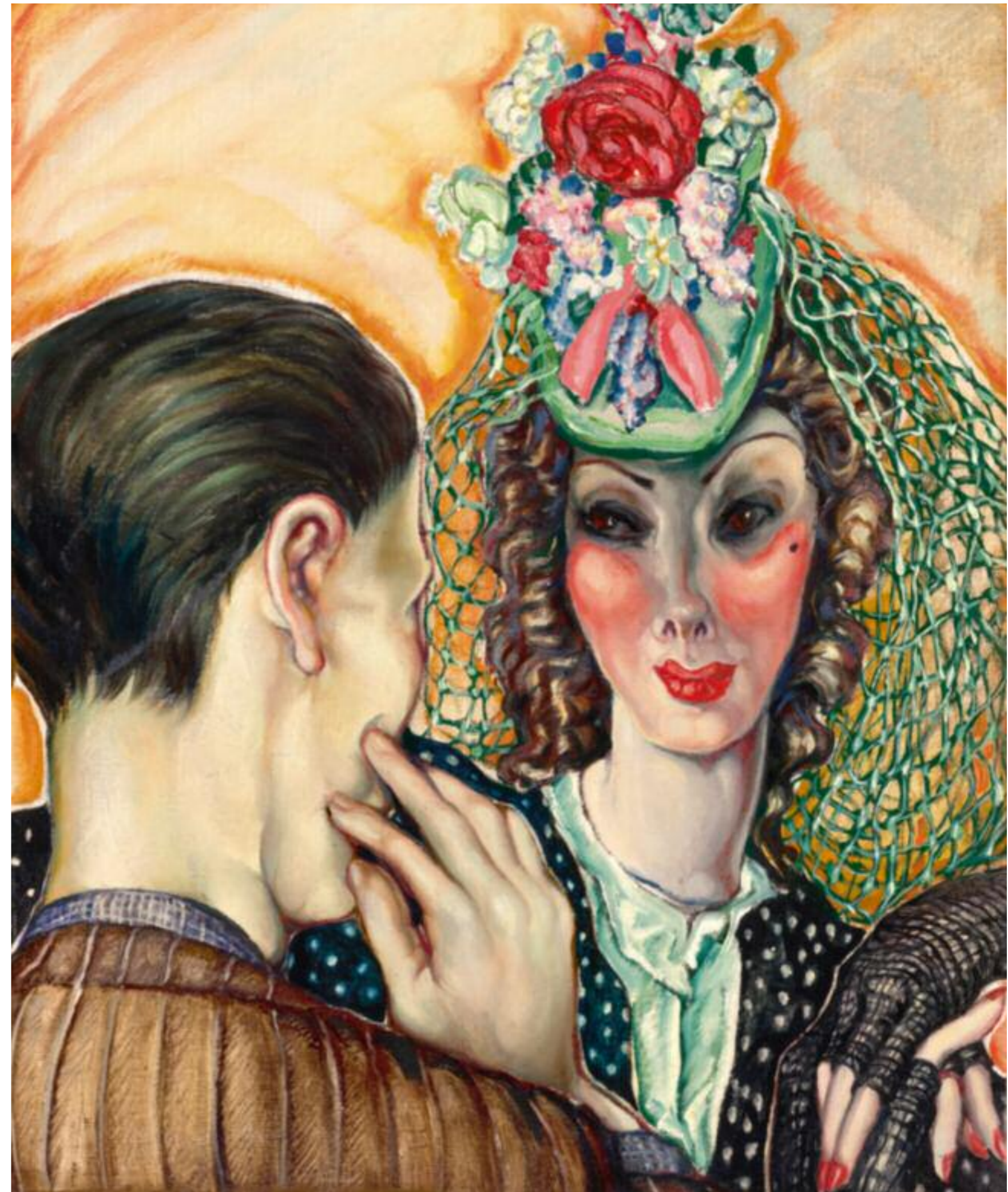
Estimated price: 20 000 – 35 000 EUR

Vaszary János: Álarcosbál, 1907,
Magyar Nemzeti Galéria, Budapest

Hátoldalon: festményvázlat

SCHÖNBERGER

kubofuturizmus

art deco

112 | Schönberger Armand

(Galgóc, 1885 – 1974, Budapest)

Art deco jelenet (Látogatás), 1933

Art Deco Scene (Visit), 1933

97,5 × 68,5 cm

Olaj, karton | Oil on cardboard

Jelezve jobbra lent: Schönberger A. 1933 |

Signed lower right: Schönberger A. 1933

PROVENIENCIA | PROVENANCE

· Egykor Gergely Józsefné gyűjteményében.

KIÁLLÍTVA | EXHIBITION

· Schönberger Armand festőművész (1885–1974) emlékkiállítása. Magyar Nemzeti Galéria, 1985 (kat. 85.).

REPRODUKÁLVA | REPRODUCED

· Andrási Edit: Schönberger Armand. Corvina, Budapest, 1984, 39. kép.

· Andrási Edit: Schönberger Armand festőművész (1885–1974) munkássága. Phd értekezés, kézirat, ELTE BTK művészettörténet szak, 1997. 214. kép.

· Modern magyar festészet 1919–1964.

Szerk.: Kieselbach Tamás. Budapest, 2004. 430. kép.

· Modern Hungarian Painting 1919–1964.

Szerk.: Kieselbach Tamás. Budapest, 2004. 430. kép.

· Die Moderne in der Ungarischen Malerei 1919–1964.

Szerk.: Kieselbach Tamás. Berlin, 2008. 430. kép.

IRODALOM | LITERATURE

· i.e.: A Tamás-galériában... Népszava, 1930. március 12.

· Frank János: Schönberger Armandnál. Élet és Irodalom, 1968/31., 8.

· Pogány Ö. Gábor: Schönberger Armand kiállítása a Nemzeti Galériában. Művészet, 1970/5., 47.

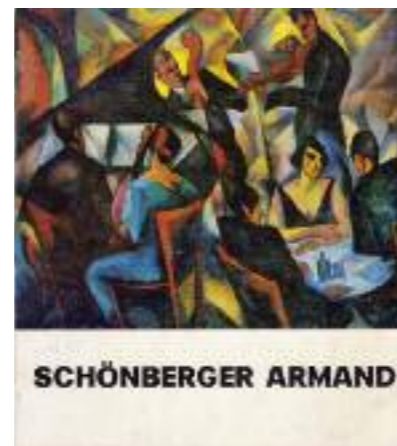
· Andrási Edit: Schönberger Armand. Corvina, Budapest, 1984.

· Witttek Zsolt: Schönberger Armand. Orlikon, Budapest, 2008.

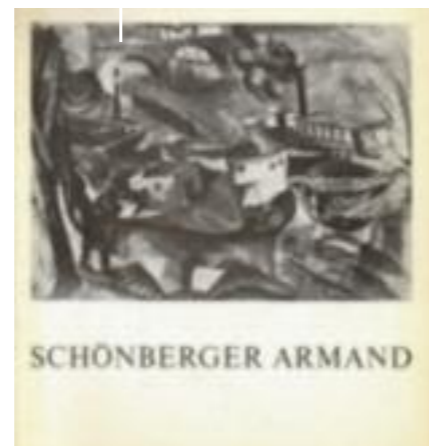
Kikiáltási ár: 65 000 000 Ft / 162 500 EUR

Becsérték: 75 000 000 – 95 000 000 Ft

Estimated price: 187 500 – 237 500 EUR

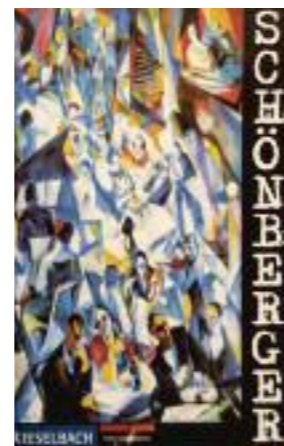
András Edit: Schönberger Armand, A művészet kiskönyvtára, Corvina Kiadó, 1984, Budapest

Szűj Béla: Schönberger Armand kiállítása. Magyar Nemzeti Galéria, 1970, Kossuth Nyomda

Meghívó Schönberger Armand emlékkiállítására, Magyar Nemzeti Galéria, 1985

Schönberger Armand kismonográfia. Witttek Zsolt, Orlikon Kiadó, 2008

»Schönberger a klasszikus avantgárd izmusaiból, a kubizmus rendjéből és a futurizmus lendületes formatorzításaiból egy újfajta modernséget, az art deco stílusvilágát teremtette meg.«

A kubofuturizmustól az art decóig

A két világháború közötti időszak legmodernebb magyar festői között számon tartott Schönberger Armand 1930-ban gyűjteményes kiállítással mutatkozott be a neves Tamás Galériában. Sok lap mellett a *Népszava* kritikusa is értékelte festészetének érett korszakát: „Művészösztone fölszívta magába mindazt, amit a legújabb irányok érték gyanánt kitermeltek, ám ez csupán keret egyéni mondanivalója számára. A kubizmust csaknem teljesen maga mögött hagyta, s kompozíciójánál különösképpen azok benső ritmusának kihangsúlyozására törekszik. Ez a ritmus nála mindig az érzések, a bensőséges áhítat muzsikáját érzékelteti.” A korabeli kritika nem pontosan értette meg azt, amit mi már tudunk: Schönberger a klasszikus avantgárd izmusaiból, a kubizmus rendjéből és a futurizmus lendületes formatorzításaiból egy újfajta modernséget, az art deco stílusvilágát teremtette meg. Ezt látjuk a most vizsgált festményén is, amelyen három nőalak gyűlik össze egy sűrűre rendezett, gazdag kompozícióban. Kubofuturisztikus tördelés, modern színkontrasztok és divatos art deco női arcok.

Schönberger Armand: Kávéházi jelenet, 1924, Magyar Nemzeti Galéria, Budapest

Schönberger időskorában, 1968-ban foglalta össze ars poeticáját Frank János kérésére: „a festőnek, ha érzékenyen fogta fel a jelenségeket, rezonálnia keli a világ mozgalmasságára.” A kortársai sokáig nem értékelték a visszahúzó művész modernista kvalitásait. Valódi elismertségben csak hosszú élete utolsó egy-két évtizedében volt része. Pogány Ö. Gábor így dicsérte a Magyar Nemzeti Galériában 1970-ben rendezett kiállítása kapcsán: „Schönberger Armand útjának hiteles bemérése nagyon tanulságos lehet, a magyar festőkre hatással volt különböző újító kezdeményezések természetéről, képviselőtéről sokat elárul. Már csak azért is, mert Armand mester soha se tett semmit demonstratív szándékkal, nem tartozik a kiáltványok fogalmazói és szajkózói közé. Hajlamainak engedve dolgozott, a benne fellépő rokonérzések alapján ítélte meg politikai és kulturális jelenségeket, megzavarhatatlan ízlésének megfelelően döntötte el, mit miként fessen meg. [...] Talán szelídsége, kollegiális kedvessége miatt nem sorolták a modernek prominensei közé.”

Schönberger Armand és felesége (bal szélén) az Ernst Neurad által szervezett pozsonyi kiállítás utáni ünnepségen

Auguste Herbin: Csendélet üvegharanggal, 1911, magántulajdon

»a kubizmusból, expresszionizmusból és art decóból összegyűrt jellegzetes képi világa száz százalékban illeszkedett a nemzetközi modernizmusnak a húszas évekbeli trendjeihez«

A legmodernebbek között

Schönberger Armand még húszéves sem volt, amikor elkezdte Münchenben a tanulmányait a 20. század hajnalán, előbb egy magántanárnál, majd a hagyományos elveket képviselő akadémián. Közben a nyarakat Nagybányát töltötte, ahol megismerkedhetett a friss francia tendenciákkal a neósoknak – különösen Czöbel Bélának – köszönhetően. 1909-ben eljutott a modern művészet forrongó fővárosába, Párizsba, ahol a reneszánszát élő Cézanne és a sajátos ízü kubizmust képviselő Delaunay gyakorolta rá a legnagyobb hatást. Nagybányai alapokon nyugvó festészetét fokról fokra járta át a modernista szellemiség. 1915-ben csatlakozott a Kassák Lajos által elindított *Tett* folyóirat avantgárd köréhez, majd az 1916-ban útjára indított *MA* című laphoz, utána pedig alapítóként vett részt a – Nyolcak kereső hagyományát felvállaló, Krmetty Jánost és Nemes Lampérth Józsefet is a sorai között tudó – új Hetek festőcsoportban.

Schönberger Armand: Asztal mellett, 1932, magántulajdon

Schönberger Armand: Kabaré, 1920-as évek második fele, magántulajdon

A stílusára rátaláló Schönberger nem vonult emigrációba a MA körének többségével, de a legprogresszívebb pesti galériákban állított ki az első világháború után is. Visszahúzódó, az alkotásra koncentráló festőként szűk családjával élt együtt a Margit körüli szerény műteremlakásban, küszködve a művésznomorról. A hallgató alkotó – a hasonló stílust képviselő Scheiber Hugóval és Kádár Bélával szemben – sokáig nem jutott külföldi kiállításokhoz, pedig a kubizmusból, expresszionizmusból és art decóból összegyűrt jellegzetes képi világa száz százalékban illeszkedett a nemzetközi modernizmusnak a húszas évekbeli trendjeihez. „A húszas évek elején – emlékezett vissza időskorában – egy évig egyetlen munkámat sem tudtam eladni, pedig akkor festettem azokat a képeimet, melyeknek újszerű szerkesztési rendjét lelkesen méltatta a nemzetközi sajtó.” Schönberger – aki maga is a felvidéki Galgócon született – a határon túli magyar városok progresszív értelmiségi köreiben talált vásárlókra. Bár élete végén már felfedezte a művészettörténet, igazi „virágkorát” a rendszerváltás utáni műkereskedelmi érdeklődés hozta csak el. A most vizsgált alkotása a kevés régóta ismert, nagy méretű képe között található, és már András Edit 1984-es kismonográfiájában is szerepelt, nem az elmúlt másfél évtizedben bukkant fel az aukciók világában.

Keleti jelenet, 1900 körül

Oriental Scene, c. 1900

67× 35,5 cm

Olaj, fa | Oil on board

Jelzés nélkül, Hátoldalon: Marokkói férfi portré |

Unsigned, On the reverse: Portrait of a Moroccan Man

IRODALOM | LITERATURE

- Tornai Gyula kiállítása a Műcsarnokban. Vasárnapi Újság, 1904/4., 57–58.

- Juliet Highet: Oriental Art: Egyptian Collector Shafik Gabr and Orientalist Artwork. Art and Antiques, 2012/4.

Kikiáltási ár: 6 500 000 Ft / 16 250 ELR

Becsérték: 7 000 000 – 9 500 000 Ft

Estimated price: 17 500 – 23 750 ELR

»Mi, arabok, évekig nem békéltünk meg az orientalizmussal. Most viszont ezekből a festményekből ismerjük meg és szerezhethjük vissza saját hagyományainkat.«

SHAFIK GABR

Tornai Gyula életműve annak ellenére alig feldolgozott, hogy korának egyik leg-sikeresebb és legvagyonosabb magyar művésze volt. Precíz részletrealizmussal megfestett orientalista témáit már akkor is inkább a nyugat-európai műértők értékelték, ma pedig az ázsiai és az közel-keleti gyűjtők. A friss inspirációk nyomában utazó Tornai hosszú éveket töltött a századvég divatos orientalista cél-országokban, Marokkóban, Egyiptomban és a Közel-Keleten. Fiatalon Bécsben, Münchenben és Benczúr mesteriskolájában folytatta tanulmányait, majd állami megbízásból Madridba ment, hogy Velázquez egy képéről másolatot készítsen. „Madridból – írta 1904-es műcsarnokos bemutatkozása kapcsán a Vasárnapi Újság – átrándult Afrikába, Tangerbe, ahol két évet töltött. Ez a két év döntötte el művészi működésének egész irányát, ekkor lett orientalista festővé. Kevéssel ezután egy angol műkereskedő meglátta egy madridi kiállításon néhány művét s ezek annyira megnyerték tetszését, hogy legott hároméves szerződést kötött a művésszel, melynek értelmében mindaz, amit a három év alatt fest, az ő tulajdonába megy át. Ennek a szerződésnek a tartama alatt Tornai összes festményei angol és amerikai műbarátokhoz kerültek; »Tetoválás« című képét pedig a washingtoni múzeum szerezte meg. 1895-ben hazajött és azóta csak idő-ről-időre ment át pár hónapra Marokkóba, honnan mindannyiszor vázlatok és tanulmányok egész seregével tért vissza.” A nagy sikerű pesti tárlat után Tornai világszerte utra ment, a nagy magyar kelet-kutatók nyomában járva eljutott egészen Kínáig és Japánig. Az elmúlt években az – antropológusi tudatossággal megválasztott motívumokat ábrázoló – képei iránt nagyon megnőtt az érdeklődés a Közel-Keleten. Shafik Gabr, az egyiptomi iparmágnás, akinek világhírű orientalista gyűjteményében a magyar festő is szerepel, így magyarázta az újkeletű vásárlási szándékot az Art and Antiques hasábjain: „Az orientalista [festőknek] sokkal tartozunk, mert bár festményeik nagy része velünk él utcáinkon és falvainkban, folyamatosan emlékeztetnünk kell magunkat kultúránk gazdagságára és értékeire. Mi, arabok, évekig nem békéltünk meg az orientalizmussal. Most viszont ezekből a festményekből ismerjük meg és szerezhethjük vissza saját hagyományainkat.”

A kép hátoldala

Tornai Gyula: Műértők, 1892, Shafik Gabr gyűjteménye, Egyiptom

114 | Egervály Potemkin Ágost

(Esztergom, 1858 – 1930, Rákospalota)

Konstantinápoly látképe, 1910-es évek
View of Constantinople, 1910s

27 × 40 cm

Olaj, vászon | Oil on canvas

Jelezve jobbra lent: Egervály Potemkin Á. Konstantinápoly, Hátoldalon: A művész műtárgycímkéje illetve autográf felirat a vakrámán: Konstantinápolyi külváros esti ködben | Signed lower right: Egervály Potemkin Á. Konstantinápoly, On the reverse: the artist's label and autograph inscription: Konstantinápolyi külváros esti ködben

Kikiáltási ár: 420 000 Ft / 1 050 EUR

Becsérték: 600 000 – 900 000 Ft

Estimated price: 1 500 – 2 250 EUR

Nagy Sándor: Konstantinápolyi est, 1911 körül, magántulajdon

115 | Vágó Sándor

(Mezőlaborc, 1887 – 1946, USA)

Keleti hölgyek
Oriental Ladies

87 × 91 cm

Olaj, vászon | Oil on canvas

Jelezve balra lent: Sándor Vágó |

Signed lower left: Sándor Vágó

Kikiáltási ár: 1 600 000 Ft / 4 000 EUR

Becsérték: 2 400 000 – 3 800 000 Ft

Estimated price: 6 000 – 9 500 EUR

Kees van Dongen:
A híres Fatima
és társulata,
magántulajdon

Tanulmányait a budapesti Képzőművészeti Főiskolán kezdte, és a müncheni Képzőművészeti Akadémián folytatta. Mestere Zemplényi Tivadar volt. Az Amerikai Egyesült Államokban, levelandben telepedett le. Rendszeres szereplője volt a clevelandi, washingtoni, philadelphiai és New York-i képzőművészeti tárlatoknak. A Nemzeti Szalonban gyűjteményes kiállítást rendezett 1928-ban. Emlékkiállítást rendeztek festményeiből a clevelandi múzeumban.

116 | Novák András

(Rákoskeresztúr, 1936)

Akt fotelben piros pöttyös kendőn
Nude in an Armchair on a Red Polka Dot Scarf

60 × 80 cm

Olaj, farost | Oil on fibre board

Jelezve balra lent: Novák, Jelezve a hátoldalon: Novák 148
és Képcsarnok Vállalat címkéje | Signed lower left: Novák,
On the reverse: Novák 148 and label of Képcsarnok Vállalat

Kikiáltási ár: 340 000 Ft / 850 EUR

Becsérték: 550 000 - 750 000 Ft

Estimated price: 1 375 - 1 875 EUR

117 | Mácsai István

(Budapest, 1922 - 2005, Budapest)

Akt piros lepellel
Woman Nude with a Red Cloak

60,5 × 40,5 cm

Olaj, farost | Oil on fibre board

Jelezve jobbra lent: Mácsai |
Signed lower right: Mácsai

Kikiáltási ár: 550 000 Ft / 1 375 EUR

Becsérték: 750 000 - 1 100 000 Ft

Estimated price: 1 875 - 2 750 EUR

118 | Vaszkó Ödön

(Pancsova, 1896 – 1945, Budapest)

Art deco akt (Nagy art deco akt), 1930 körül
Art Deco Nude (Big Art Deco Nude), c. 1930

119 × 139,5 cm

Olaj, vászon | Oil on canvas

Jelzés nélkül | Unsigned

PROVENIENCIA | PROVENANCE

· Egykor a Vaszkó család tulajdonában

IRODALOM | LITERATURE

· Vaszkó Ödön (1896–1945) kiállítás, kiállítási katalógus.
Budapest, Magángyűjtők Galériája, 1999.

· Topor Tünde: Lappangó életművek. Vaszkó Ödön
és Peitler István művészete. Privart, 2001/1.

Kikiáltási ár: 22 000 000 Ft / 55 000 EUR

Becsérték: 26 000 000 – 36 000 000 Ft

Estimated price: 65 000 – 90 000 EUR

Henri Matisse: Fehér és rózsaszínű fej, 1914–1915,
Centre Pompidou, Párizs

»Mindannyian tudjuk, hogy a művészet nem az igazság. A művészet hazugság, amely ráébredt bennünket az igazságra.«

PABLO PICASSO

Ha Vaszkó Ödön kiállította volna Pesten ezt a szemtelenül modern, art deco módon stilizált női aktkompozíciót, nem kérdéses, hogy olyan hevesen elutasító kritikákat kapott volna, mint Marcel Duchamp kubofuturista remekműve, az ikonikus *Lépcsőn lemenő akt* (1912, Philadelphia Museum of Art). Vaszkó bizonytalan téri helyzetet teremtő, fekete csíkokkal kombinált vörös pódiumra helyezte női modelljét. Az akt kihívó módon a néző felé fordítja csípőjét, de közben hanyagul könyökölve hátradől. Az éles vonalú sötétszürke árnyékok és a fehérén ragyogó csúcsfények olyan hatást keltenek, mintha vakító erejű reflektorfény világítaná meg a meztelen testet felülről. A nőalak lábai és csípője precízen követi az emberi anatómiát, de deréktól felfelé a figura egyre sematizáltabbá, egyre absztraktabbá válik. Arca a piros szívecskét formázó ajkaival már egyenesen az érett Picasso női portréit idézi. Jobb szemöldöke csíkká válik, bal szeme feloldódik a vetett árnyék szürke sávjában, rövid, art decós fazonú sötét haja pedig dekoratív foltokká lényegül át. Vaszkó stilizált modernizmusa és izgalmas formaszerkesztése mintha Picasso tanítását igazolná: „Mindannyian tudjuk, hogy a művészet nem az igazság. A művészet hazugság, amely ráébredt bennünket az igazságra, legalábbis arra az igazságra, amelyet megérthetünk. A művésznek tudnia kell, hogyan tud másokat meggyőzni hazugságai igazságosságáról.”

A Vajdaságban született Vaszkó Ödön rangos életművének helyét az elmúlt évtizedek biztosították be a magyar art deco élmezőnyében. Modern szellemiségű szabadiskolákban és az Iparművészeti Főiskolán képezte magát, az első világháború tragédiái által meghatározott „elveszett nemzedék” tagjaként. 1921-től állított ki rendszeresen Budapesten. A fiatal modern művészeket tömörítő Új Művészek Egyesületének tagjaként több csoportos hazai és külföldi kiállításon vett részt. A látványos nemzetközi menetelésre (Bécs, Nürnberg, Genova, Milánó) a velencei biennálé tette fel a koronát 1932-ben. Ott szereplő tájképét az egyik legfontosabb New York-i múzeum, a Whitney Museum of American Art vásárolta meg. A német új tárgyilagosságra, az olasz metafizikus festészetre és az amerikai precizionizmusra jól rezonáló, egyéni hangon megszólaló művészete nagy nemzetközi siker előtt állt. De karrierje ezen a ponton félbetörött, mecénások híján kénytelen volt hivatali állást vállalni, így több kiállításon nem szerepelt. Művészetét – az art decóval és az új tárgyilagossággal együtt – teljességgel elfelejtette a magyar művészettörténet. Csak a rendszer-váltás után felfutó műkereskedelem emelte az art decót az érdeklődés középpontjába, ekkor kanonizálódtak a legnagyobbak között olyan festők, mint Kádár Béla, Scheiber Hugó vagy Batthyány Gyula, és ekkor jutottak be az elit mezőnybe olyan korábban elfeledett művészek, mint Vaszkó Ödön vagy Vörös Géza. A család által megőrzött Vaszkó-hagyaték bekerült a műkereskedelembé, egymás után produkálva az eladási rekordokat. 1999-ben a Magánygyűjtők Galériája rendezett neki és hűgának, Vaszkó Erzsébetnek felfedezészámba menő kiállítást. Képei azóta szerepelnek újra és újra tárlatokon, mindig szenzációt keltve. A most elemzett aktkompozíció páratlanul modern szemléletmódjával kiemelkedik még a meglepetésekkel teli vaszkói életműből is.

Pablo Picasso: Fekvő női akt, 1942, Staatliche Museen zu Berlin – Nationalgalerie

Klie Zoltán: Nő holddal, 1926, magántulajdon

119 | Anna Margit
(Borota, 1913 – 1991, Budapest)

Várakozás, 1936
Waiting, 1936

28 × 20 cm
Vegyes technika, papír | Mixed technique on paper
Jelezve jobbra lent: AM 1936 | Signed lower right: AM 1936

REPRODUKÁLVA | REPRODUCED
· A bábu megszólal. Anna Margit művészete.
Szerk.: Kolozsváry Marianna, Magyar Nemzeti Galéria,
Budapest, 2024, 397.

Kikiáltási ár: 650 000 Ft / 1 625 EUR
Becsérték: 800 000 – 1 100 000 Ft
Estimated price: 2 000 – 2 750 EUR

---

120 | Ámos Imre
(Nagykálló, 1907 – 1944, Ohrruf)

Az üzenet, 1942
The Message, 1942

28 × 15,5 cm
Tempera, papír | Tempera on paper
Jelezve jobbra lent: Ámos I. 1942 |
Signed lower right: Ámos I. 1942

Kikiáltási ár: 1 600 000 Ft / 4 000 EUR
Becsérték: 1 900 000 – 2 800 000 Ft
Estimated price: 4 750 – 7 000 EUR

---

121 | Anna Margit

(Borota, 1913 – 1991, Budapest)

Madáretetés (Séta), 1936 körül
Feeding the Birds (Walk), c. 1936

95 × 64 cm

Tempera, papír | Tempera on paper

Jelezve jobbra lent: Anna Margit |

Signed lower right: Anna Margit

PROVENIENCIA | PROVENANCE

· Egykor a Kolozsvár-gyűjteményben

KIÁLLÍTVA | EXHIBITION

· CLXI. Csoportkiállítás. Ámos Imre, Anna Margit, Gertler Tibor, Th. Th. Heine (Brunn) festőművészek, Ernst Múzeum, 1936.
· A bábu megszólal. Anna Margit művészete, Magyar Nemzeti Galéria, 2024.

REPRODUKÁLVA | REPRODUCED

· A bábu megszólal. Anna Margit művészete.
Szerk.: Kolozsvár Marianna, Magyar Nemzeti Galéria, Budapest, 2024, 43, 175, 395.

IRODALOM | LITERATURE

· CLXI. Csoportkiállítás. Ámos Imre, Anna Margit, Gertler Tibor, Th. Th. Heine (Brunn) festőművészek. Katalógus. Ernst Múzeum, Budapest, 1936.
· Farkas Zoltán: Kiállítások. Nyugat, 1936/11., 385–387.
· Hárs György: Chagall kézcsofája jelével. Képes 7, 1988. december 24., 30–34.
· Turai Hedvig: Anna Margit. Szemimpex, Budapest, 2005.
· A bábu megszólal. Anna Margit művészete.
Szerk.: Kolozsvár Marianna, Magyar Nemzeti Galéria, Budapest, 2024.

Kikiáltási ár: 18 000 000 Ft / 45 000 ELIR

Becsérték: 24 000 000 – 34 000 000 Ft

Estimated price: 60 000 – 85 000 ELIR

„Mivel Anna Margit a kommunista kultúrpolitika irányvonalát kategorikusan elutasította, ezért az Európai Iskola betiltása, 1948 után tiltott művészként kiállítási lehetőséghez az elkövetkező húsz évben nem jutott. Csak pár megszállott magángyűjtő vásárolta a műveit. Apám, Kolozsvár Ernő, amikor 1968-ban felkereste, kedvére válogathatott a szinte érintetlen életművéből. Anna Margit a szekrény tetején feltekerve tárolta a kissé Bonnard, Vuillard festészete által is érintett, franciás korai műveit. Apám ezeket is kibontogatta és így talált rá a *Madáretető* című műre. Azonnal megvásárolta, hiszen mint Farkas István *Vihar után* (1936) című főművének tulajdonosa, egy szempillantás alatt meglátta Anna Margit minden parkra jellemző, madarat etető jólelkű asszonyságában azt a magányos, ősi nyugalommal telített nőalakot, akit az emlékezés elégikus hangulata leng körül, s ez Farkas István külön világban élő figuráira emlékeztette. És az idő apám választását igazolta, egy korai főművel állunk itt szemben, ahol egy fiatal Vaszarj-növendék már nagyon is sokat meg tudott mutatni a Farkas István-féle mélységből, magányból és drámaiságból.”

KOLOZSVÁRY MARIANNA,
művészettörténész, a Magyar Nemzeti Galéria
főmuzeológusa, *A bábu megszólal* című
Anna Margit első átfogó életműkiállításának kurátora
és az ehhez készültkatalógus szerkesztője

A bábu megszólal.
Anna Margit művészete,
Magyar Nemzeti Galéria,
2024

A bábu megszólal.
Anna Margit művészete,
Magyar Nemzeti Galéria,
2024

Chagall csókja

„Nekem Chagall kezét csókolt. Nekem, a huszonevésnek” – mondta Anna Margit pár évvel halála előtt, egy 1988-as interjújában. A legendás jelenet 1937-bent történt, amikor a fiatal festőnő férjével, Ámos Imrével ellátogatott Párizsba, hogy tiszteletüket tegyék a rajongásig tisztelt Chagall mester előtt. Bár az idős művész „lehuszonevesezi” akkori önmagát, korántsem számított akkoriban diáklánynak. 1929-ben érkezett Budapestre nagynénjével, ahol 1933–1934 között Vaszary János modern szellemiségű szabadiskolájában képezte magát. 1936-ban már megvolt első bemutatkozó kiállítása az Ernst Múzeumban, amelyet Farkas István kalapemeléssel üdvözölt. Ebből az időszakból való a most bemutatott festmény is, amely korábban a Kolozsváry-gyűjtemény kimagasló minőségű Anna Margit-anyagának volt a része, az ideje nagy életműkiállításon pedig a nyitó falon szerepelt.

A képen egy fiatalos arcú, mégis botra támaszkodó nőalak fehér galambot etet egy pasztellvörösben megfestett parkban. Az elégikus hangűtés, a tompa koloritba burkolt melankólia inkább idézi a Gresham-kör 30-as évekbeli esztétikai világát vagy Farkas István prousti ködbe vesző emlékképeit. „A típus – írja Anna Margit monográfiája, Turai Hedvig egy másik 1936-as kép női szereplője kapcsán – a húszas-harmincas évek neoklasszicista nőalakjait is felidézi, ahogyan a melankólia, a tárgy nélküli vágyódás vagy a zenélő, gondolkázó, átszellemülésük révén a jelenből, a minden- napokból kilépő nők is egy idilli, a jelen valóságában fellehetetlen Árkádiára utalnak.” A festmény szerepelt az Ernst Múzeum 1936-os bemutatkozó kiállításán (férje, Ámos Imre képeivel együtt). A *Nyugat* hasábjain megjelent kritikájában Farkas Zoltán találóan írta elégikus alaphangulatukról: „Halvány színfoltokkal festett [...] festményeket láttunk tőlük, egy kissé fájdalmas és bizonytalan álomvilág érdekes megnyilvánulásait, mai festészetünk víziós irányának tehetséges termékeit.”

Álombéli parkban

A túlélésért küzdő Anna Margit 1945 előtt nem is festett olajjal vászonra. Korai festményei mind temperával készültek. (Méretük is kicsi; a *Madáretető* kimagasló főműnek számít az életművön belül!) Turai Hedvig így írt erről: „A papírlapra készült temperaképen sokszor fest egymáshoz közeli árnyalatokkal, a fehér vagy a szürke tónusaival. A fehér, illetve a fehér és a szürke, olykor csaknem grisaille festésmód jellemzi munkáit, alakjai szinte beleolvadnak a háttér színeibe [...]. 1934–37 közötti stílusának jellegzetességei a tompa, visszafogott, Derkovits munkáira emlékeztető színhasználat, a fehér kiemelt szerepe, a neoklasszicista jellegű nőitípus. Ámos »finoman átszűrt, egymást alig fedve festett motívumokról« írt naplójában, ő az áttetsző, szinte réteges megjelenítést a valóságon túli elemek, angyalok, földöntúli lények [...] megjelenítésére használja. Anna Margitnál az egymáshoz közeli színek a határokat mossák el, teszik kérdéssé. Nem határozott vonalakkal vagy élénk színekkel, hanem a fehérrel hangsúlyoz, az egymás melletti okkerek, vörösök, barnák viszonylataiból lehet kibontani az arcot, az alakot, elválasztani a környezetet és a tárgyat.”

A helyszín a Gulácsytól (de mondhatnánk akár Krúdy Gyulától is) örökölt álombéli park, tömött fenyőkkel, kovácsoltvas lábú paddal és faragott díszkúttal. Anna Margit korai korszakában festett képeinek ez a jellegzetes helyszíne. Nem tudjuk, pontosan merre járunk, hol inkább kastélyparkra hasonlít (*A Károlyi-kert*, 1936), hol előkelő alpesi szanatóriumra (*Nő erkélyen*, 1936), hol pedig antik szobrokkal teli múzeumkertre (*Emlék*, 1935). Az álomszerű parkban álló, galambot etető nőben egyszerre sűrűsödik össze az élet több fázisa, a babaarcú leánytól a megtört hátú özvegyasszonyig – a szűkölködő, pályakezdő fiatal festőtől a magyar nőművészet nagy ikonjává nemesedett Anna Margitig.

»egy korai főművel állunk itt szemben,
ahol egy fiatal Vaszary-növendék már
nagyon is sokat meg tudott mutatni
a Farkas István-féle mélységből,
magányból és drámaiságból«

KOLOZSVÁRY MARIANNA

122 | Márffy Ödön

(Budapest, 1878 – 1959, Budapest)

A nyitott ablak, 1930-as évek első fele
The Open Window, early 1930s

60 × 50 cm

Olaj, vászon | Oil on canvas

Jelezve jobbra lent: Márffy Ödön |

Signed lower right: Márffy Ödön

Oeuvre-szám: 4.5.2.8

PROVENIENCIA | PROVENANCE

· 1939-ben engedéllyel New Yorkba vitték

REPRODUKÁLVA | REPRODUCED

· Lóránth László: Paletta, é.n. (1944), XXXI. Fekete-fehér tábla,
Rockenbauer Zoltán: Márffy. Életműkatalógus. Budapest,
2006. 352.

Kikiáltási ár: 3 800 000 Ft / 9 500 EUR

Becsérték: 4 400 000 – 6 000 000 Ft

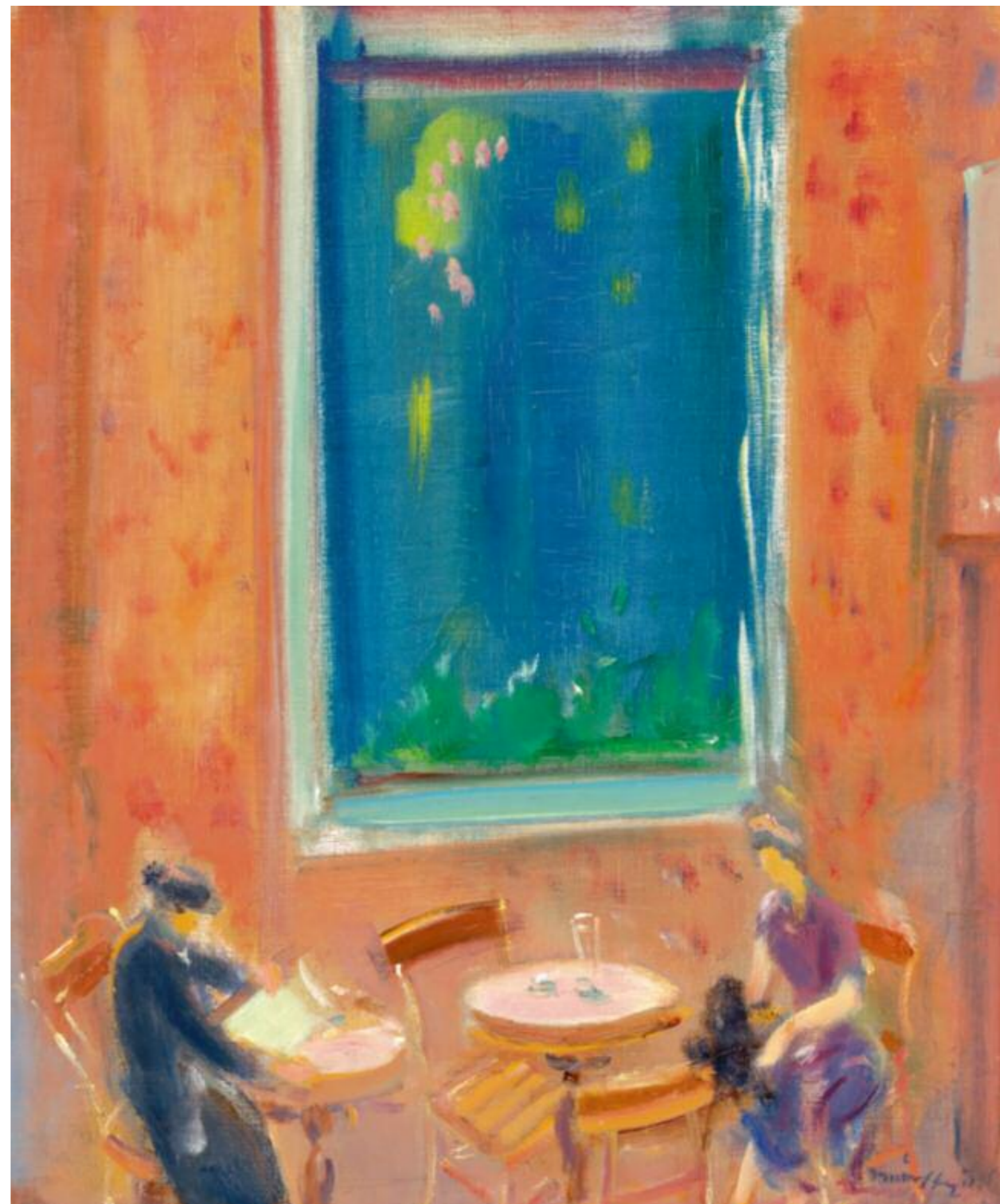
Estimated price: 11 000 – 15 000 EUR

Márffy Ödön: Kertvendéglőben, 1930 körül, magántulajdon

Márffy Ödön: Vacsorázó társaság, 1930,
BTM Fővárosi Képtár, Budapest

A Monarchia olvasztótégelyében, Triestben született Simon György János (Jean-Georges Simon) igazi kozmopolita utazó festőként élte át a 20. század első harmadát, mielőtt az Egyesült Királyságban talált volna végleges otthonra. Budapesten végezte művészeti tanulmányait, de első kiállításaira már Genfben és Berlinben került sor 1920–21-ben. Beutazta Itáliát, miközben jó kapcsolatot ápolt a nyugatos költőkkel is, különösen Szabó Lőrincsel. „Mindenféle »irányt« gyűlölök. Szeretem a természetet, az életet és embereket. A természettől nem tudok és nem akarok elszakadni. A rám ható benyomásokat teljesen átérezve, az érzést magát akarom minél tökéletesebben és teljességében kifejezni” – vallotta meg első budapesti bemutatkozásakor, az Ernst Múzeum 1927-es katalógusában. Akkoriban éppen Párizsban élt, de folyamatosan jelen volt a svájci színtéren is. Európai csavargásai közepette is folyamatosan szerepelt Budapesten.

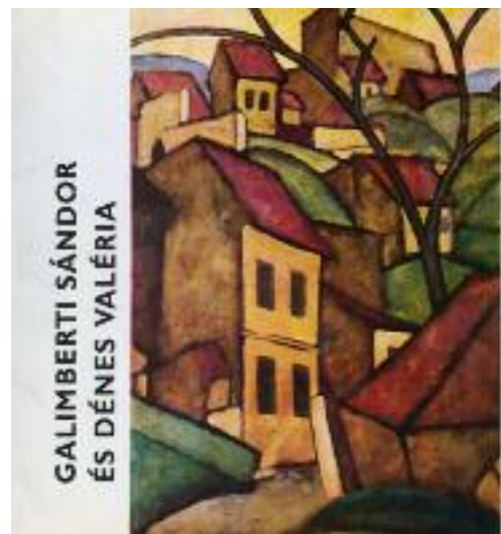

Bernáth Aurél: Riviéra, 1926–27, Magyar Nemzeti Galéria, Budapest

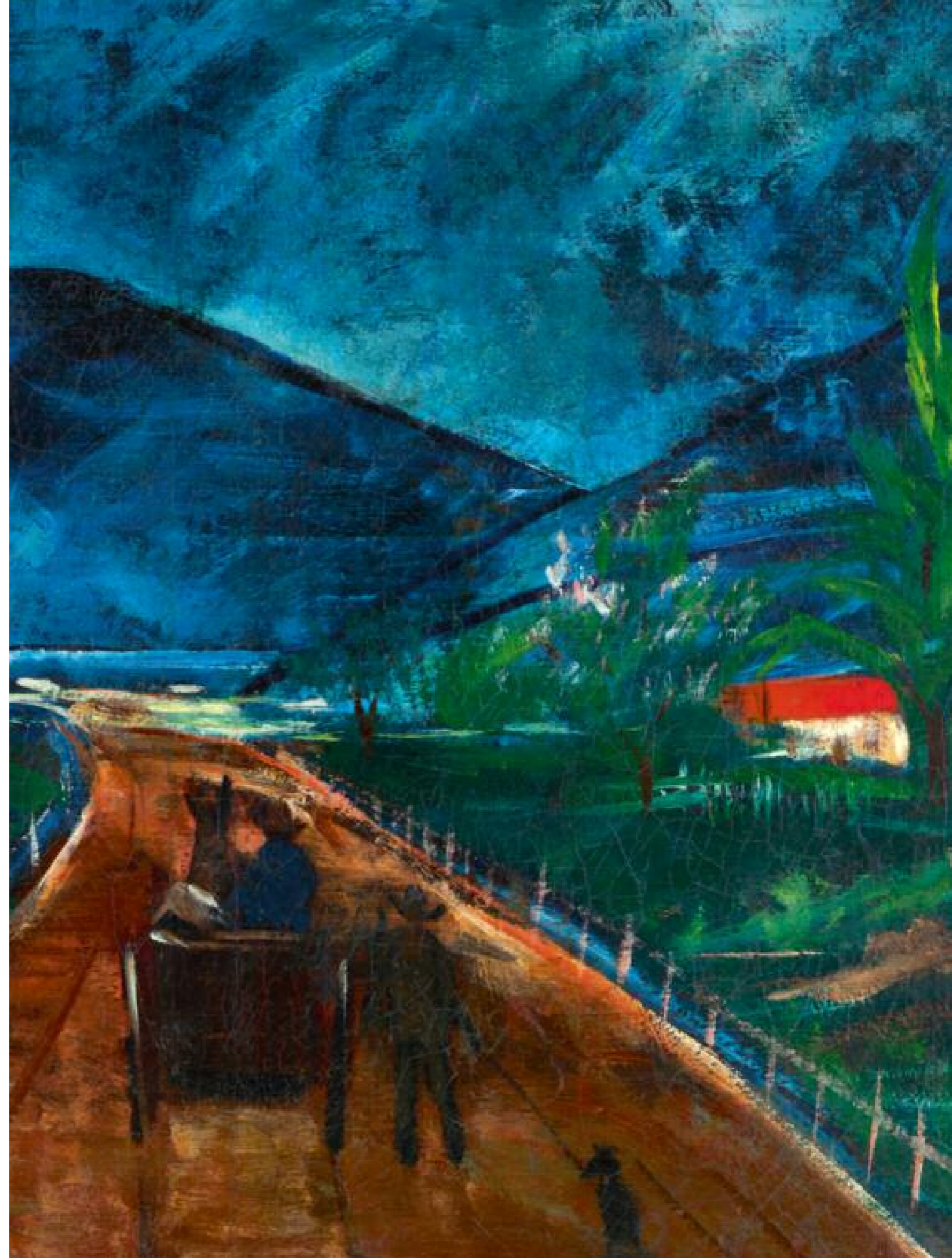
A Tamás Galéria által kiadott 1933-as kiállítási katalógus előszavából kiderül, hogy Afrikába is eljutott: „Bejárta Algírt, Marokkót, Tuniszt, és útimappája közben megtelt a friss és érdekes impressziók par excellence festői készséggel feljegyzett emlékeivel. Az egzotikus tájkból nem az egzotikum érdekelte elsősorban, hanem az új témáknak tisztán művészi problematikája és modern kifejezési lehetősége.” A most vizsgált kép beazonosításához a modern művészeti magazin, az 1931-es *Lúj Szín* korabeli festményreprodukciója nyújtott segítséget, amely egy nagyon hasonló kompozíciójú tájképet ábrázol. Az ott szereplő *Baleares* cím alapján a különleges kéklő éjszakai égbolt a Baleár-szigetek magasztos táját jeleníti meg, valahol Ibiza, Menorca vagy Mallorca kellős közepén, a Földközi-tenger csillagos ege alatt. Simon számára rendhagyó publicitást teremtett a közelmúltban, hogy egyik legjobb festménye (*Házak*, 1923, Magyar Nemzeti Galéria) – tévesen Galimberti Sándornak tulajdonítva – egy monográfia címlapjára került, és a legkiválóbb avantgárd képzőművészet képviselőjeként turnézott évtizedekig világszerte, míg ki nem derült, hogy a végül Angliába elszármazott művész alkotása.

Simon György János: Baleares, 1930 körül
Reprodukálva: Lúj szín 1931/1.

Dénes Zsófia Galimberti Sándorról és Dénes Valériáról írt kötetének borítója Simon György János festményével

124 | Molnár C. Pál
(Battonya, 1894 – 1981, Budapest)

Itáliai capriccio
Italian Capriccio

30 × 38 cm
Olaj, farost | Oil on fibre board
Jelezve jobbra lent: MCP | Signed lower right: MCP

Kikiáltási ár: 340 000 Ft / 850 ELR
Becsérték: 500 000 – 750 000 Ft
Estimated price: 1 250 – 1 875 ELR

---

125 | Bene Géza
(Csáca, 1900 – 1960, Budapest)

Házak a fák között
Houses Among the Trees

55 × 60 cm
Olaj, falemez | Oil on panel
Jelezve jobbra lent: Bene Géza, Jelezve balra fent: Bene Géza |
Signed lower right: Bene Géza, Signed upper left: Bene Géza

Kikiáltási ár: 1 200 000 Ft / 3 000 ELR
Becsérték: 1 600 000 – 2 400 000 Ft
Estimated price: 4 000 – 6 000 ELR

---

126 | Batthyány Gyula

(lkervár, 1887 – 1959, Budapest)

Virágcsokor, 1930-as évek

Flower Bouquet, 1930s

80 × 65 cm

Olaj, vászon | Oil on canvas

Jelezve jobbra lent: BG | Signed lower right: BG

REPRODUKÁLVA | REPRODUCED

· Molnos Péter: Gróf Batthyány Gyula. Az elveszett Magyarország festője. Budapest, 2007, 69. kép.

· Molnos Péter: Count Gyula Batthyány. Painter of a Lost Hungary. Budapest, 2007, 69. kép.

Kikiáltási ár: 23 000 000 Ft / 57 500 EUR

Becsérték: 26 000 000 – 32 000 000 Ft

Estimated price: 65 000 - 80 000 EUR

Batthyány Gyula: Virágok, 1930-as évek, magántulajdon

127 | Mattis Teutsch János
(Brassó, 1884 – 1960, Brassó)

Lány fehér kendővel
Girl with White Scarf

34,5 × 24,5 cm
Tempera, papír | Tempera on paper
Jelezve balra lent: MT | Signed lower left: MT

Kikiáltási ár: 550 000 Ft / 1 375 EUR
Becsérték: 700 000 – 1 000 000 Ft
Estimated price: 1 750 – 2 500 EUR

---

128 | Perlrott Csaba Vilmos
(Békéscsaba, 1880 – 1955, Budapest)

Fotelben pihenő fiatal lány,
1920-as évek második fele
Young Girl Resting in an Armchair,
second half of 1920s

45 × 59 cm
Szén, papír | Charcoal on paper
Jelzés nélkül | Unsigned

PROVENIENCIA | PROVENANCE
· Egykor a művész családjának tulajdonában

Kikiáltási ár: 600 000 Ft / 1 500 EUR
Becsérték: 900 000 – 1 400 000 Ft
Estimated price: 2 250 – 3 500 EUR

Perlrott Csaba Vilmos: Hölgyportré
(1927-es reprodukció)

129 | Tihanyi Lajos

(Budapest, 1885 – 1938, Párizs)

New York-i hegedűművésznő (Karosszékekben ülő nő, Charlotte Kármán arcképe), 1929

New Yorker Violinist (Woman Sitting in an Armchair Portrait of Charlotte Kármán), 1929

81,5 × 61 cm

Olaj, vászon | Oil on canvas

Jelezve jobbra lent: Tihanyi N.Y. 929 |

Signed lower right: Tihanyi N.Y. 929

PROVENIENCIA | PROVENANCE

Egykor a Kármán család tulajdonában

IRODALOM | LITERATURE

• Joffre generalisszimus levele egy Párizsban élő magyar művészhez.

A Chicago Tribune, New York Herald és Times nagy cikkei

Tihanyi Lajosról, akinek képe a Luxembourg-múzeumba került.

Pesti Napló, 1926. december 21.

• Majoros Valéria Vanília: Tihanyi Lajos írásai és dokumentumok. Momentum-art, 2002.

• Majoros Valéria Vanília: Tihanyi Lajos. A művész és művészete. Momentum-art, 2004.

• Passuth Krisztina: Tihanyi Lajos. Egy bohém festő Budapesten, Berlinben és Párizsban. Kogart, Budapest, 2012.

Kikiáltási ár: 26 000 000 Ft / 65 000 EUR

Becsérték: 35 000 000 – 75 000 000 Ft

Estimated price: 87 500 – 187 500 EUR

Tihanyi Lajos: Női portré (Leopold Magda portréja), 1914, Székesfehérvár Városi Képtár – Deák-gyűjtemény

Amedeo Modigliani: Jeanne Hebuterne (A művész feleségének portréja), 1918, Norton Simon Museum, Pasadena, California

Amedeo Modigliani: Jeanne Hébuterne portréja, 1919, magántulajdon

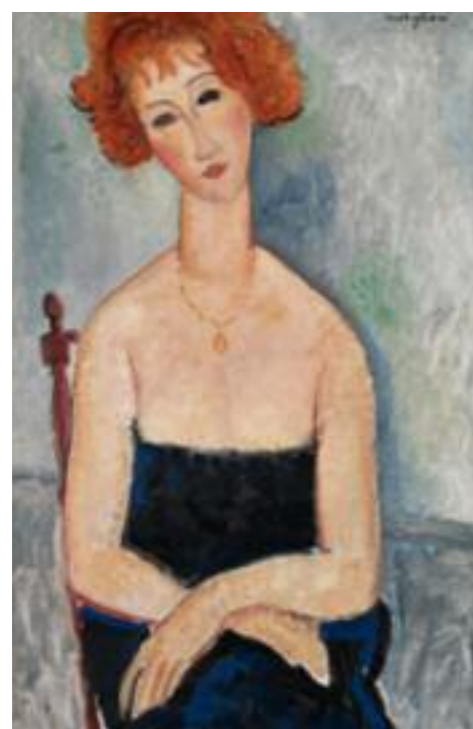

Charlotte Kármán a Mischa Mischakoff vonósnegyes tagjaként

A művelt, sármosan bohém, négy nyelven író és olvasó Tihanyi Lajos 1927-es önéletrajzában kristálytisztán fogalmazta meg modern művészeti hitvallását: „A velem foglalkozó kritika legtöbbször hibás következtetésekkel jutott az észrevételekre, mintha belső lelki kifejezésekre gondoltam volna a festéskor. Ehhez éppen olyan kevés köze van a saját lelki történéseimnek (Expresio), mint a valóság leábrázolásának. Csak a színek és vonalak egymás közti hatása (a kép megkonstruálása) a cél, melyet az alkalmazott színek egymással való feszültsége és a vonalak mozgási iránya együttesen idéz elő.” Mintha a Modiglianit idéző módon döntött fejű *Charlotte Kármán arcképe* illusztrációja lenne ennek a modernista ars poeticának. A kubizáló idomokból

Amedeo Modigliani: Vörös hajú nő, 1917, National Gallery of Art, Washington

Amedeo Modigliani: Vörös hajú lány medállal, magántulajdon

felépített arc és nyakkivágás alabástrom szoborként vonzza magára a tekintetet. Körülötte síkszerű, geometrizáló kompozícióként terül el az egynemű fekete ruhával burkolt női test, a vörös bőrrel borított klubfotel és a szürke háttérrel. A modern szellemiségű portré New Yorkban készült. A Párizsban otthonosan mozgó, nagy sikereket elérő Tihanyi számára a Brooklyn Museum 1929-es nemzetközi kiállítási meghívása tette lehetővé, hogy eljuthasson Amerikába. Már francia emigránsként is a tengerentúli gyűjtők segítettek. „Amerikaiak főleg a híveim” – írta egy 1927-es levelében Tihanyi. A kedvező előjelek kísérték tehát, hogy Tihanyi 1929 januárjának végén megérkezett New Yorkba. Másfél évig tartózkodott az Egyesült Államokban, ezalatt két kiállítást is rendezett és bekerült a modern művészet támogatóinak pezsgő körébe. Több arcképet is készített kintléte alatt, ezek közé tartozik Charlotte Kármán hegedűművész portréja, a modern magyar festészet egyik legszebb alkotása, amely Majoros Valéria 2004-es monográfiájában még lappangóként van jelezve (kat. 463.). Az egykori Nyolcak tagjai által készített legszebb zenészportrék közé tartozik, olyan ihletett társaságban, mint Berény Róbert *Csellózó nője* (1928, Magyar Nemzeti Galéria) vagy Márffy Ödön *Zdenkája (Csipkekendős nő; Ticharich zongoraművésznő)*, 1930, Magyar Nemzeti Galéria).

»Csak a színek és vonalak egymás közti hatása (a kép megkonstruálása) a cél, melyet az alkalmazott színek egymással való feszültsége és a vonalak mozgási iránya együttesen idéz elő.«

TIHANYI LAJOS

130 | Kádár Béla

(Budapest, 1877 – 1956, Budapest)

Modell (Női akt enteriőrben), 1930-as évek

Model (Female Nude in Interior), 1930s

69 × 49 cm

Tempera, papír | Tempera on paper

Jelezve balra lent: Kádár Béla | Signed lower left: Kádár Béla

Kikiáltási ár: 7 000 000 Ft / 17 500 ELIR

Becsérték: 11 000 000 – 15 000 000 Ft

Estimated price: 27 500 – 37 500 ELIR

„A *Modell* című képen légiiesen kecses fiatal leány látható maga elé emelt védelmező, finom kézmozdulattal. A karcsú nyakon ülő fej gyengéden oldalra billen, a fiatal leány lesütött szemmel, szemérmesen fordul felénk. A bájos arcot körül ölelő hajtincseket játékosan libbenő tüllfátylak keretezik. A kubista formajegyeket idéző részletek, például az arc frontális és oldalnézetű ábrázolása, még a korábbi, »sturmos« időszak képeiről ismert. A hangsúlyosan formált, kontúrozott ajkak és a divatosan meghúzott, lesütött mandulaszemek már egy új életérzés megjelenítőiként érvényesülnek. A film- és divatvilágból érkező sztárkultusz ízlésformáló erejét ekkor tapasztalhatta meg először a nagyvárosokban élő kultúrafogyasztó polgár. A formai részletek a harmincas évek látványos filmplakátjairól és divatrajzairól tűnnek ismerősnek. Az art decós reklámgrafika népszerű megoldásai termékenyítően hatottak a korszak festészetére. Mind a témaválasztásban, a motívumok használatában, mind a leegyszerűsítő stilizálásban és a megnyerő színvilág hangsúlyozásában az alkalmazott művészetek könnyed hangvétele jutott érvényre. Az ártatlanság és a vágyakozás, a szemérmesség és a kacér feltárkozás általában egyszerre van jelen Kádár képein.

A *Modell* című képen kevés színt használ a festő, inkább a felületek játéka dominál. A világoskék – fehér árnyalatok érzékletesen kiemelik az aranybarna – rózsaszín – szürke foltegyüttest. A festőre jellemző festékspriccelős technika és a szárazecset rutinos pöttyzős használata – különösen a háttérfoltok megjelenítésében – változatos felületi hatásokat eredményez. Érdekes megfigyelni a fiatal leány fátylán áttűnő dicsfényszerű megvilágítás festői megoldását, amely talányosan érzéki hangulatot kölcsönöz a profán életképnek. Hasonlóan játékos képi kontrasztot alkot a karcsú aktforma síkban tartott sziluettje és a csipkésen redőzött fehér fátylózuhatag mozgalmasság térhatása, amely dinamikus hangsúlyt ad a döntően stilizált formáknak.

A *Modell* című temperakép Kádár Béla 1930-as évek elején készült art deco hangulatú műveinek egy kivételesen finom, autentikus darabja, amely igényes kivitelezésével különleges figyelmet érdemel.”

(RÉSZLET DR. GERGELY MARIANN SZAKVÉLEMÉNYÉBŐL)

Kádár Béla: Kompozíció (Olympia), 1930, magántulajdon

131 | Fényes Adolf

(Kecskemét, 1867 – 1945, Budapest)

Szikrázó nyári fények a szolnoki kertben,
1900-as évek eleje

Sparkling Summer Lights in the Garden of Szolnok,
early 1900's

11,5 × 17 cm

Olaj, fa | Oil on board

Jelezve balra lent: Fényes A. | Signed lower left: Fényes A.

Kikiáltási ár: 2 400 000 Ft / 6 000 EUR

Becsérték: 3 200 000 – 4 800 000 Ft

Estimated price: 8 000 – 12 000 EUR

---

132 | Böhm Pál

(Nagyvárad, 1839 – 1905, München)

Údvarlás a kútnál
Courtship by the Well

79 × 122 cm

Olaj, vászon | Oil on canvas

Jelezve jobbra lent: fest. Boehm Pál München |

Signed lower right: fest. Boehm Pál München

Kikiáltási ár: 9 500 000 Ft / 23 750 EUR

Becsérték: 12 000 000 – 15 000 000 Ft

Estimated price: 30 000 – 37 500 EUR

133 | Mészöly Géza

(Sárbogárd, 1844 1887, Jobbágyi)

Őszi Balatonpart, 1880 körül

Lake Balton in Autumn, c. 1880

27,5 × 47 cm

Olaj, fa | Oil on wood

Jelezve jobbra lent: Mészöly G. |

Signed lower right: Mészöly G.

Kikiáltási ár: 2 800 000 Ft / 7 000 ELIR

Becsérték: 3 500 000 – 7 000 000 Ft

Estimated price: 8 750 – 17 500 ELIR

Mészöly Géza: Siófok, 1872, Magyar Nemzeti Galéria, Budapest

Mészöly Géza: Siófok, 1872, Magyar Nemzeti Galéria, Budapest

A Balaton „szelíd szépségét, hétköznapi báját csak az 1870-es években fedezte fel Mészöly Géza, s tulajdonképpen vele kezdődik a Balaton meghódítása a művészet számára. Ettől kezdve a balatoni képeken szinte végig tekinthetjük azt az utat, amelyet a modern tájképfestés máig befutott.

Hogy milyen hosszú volt ez az út, annak megvilágítására elég, ha azt mondjuk, hogy az út kezdetén Mészöly Géza, a végén pedig Egry József áll őrt.” A Szépművészeti Múzeum legendás igazgatója, a gyűjtőként és műkritikusként is maradandót alkotó Petrovics Elek a fenti szavakkal indította a Balaton festőinek bemutatását a *Színházi Élet* című képes folyóirat 1938. november 19-i számában, miután tanulmánya legelején lírai gondolatokkal hangolta rá olvasóit mondanivalójára. „Hunyjuk be szemünket és mondjuk ki hangosan ezt a szót: Balaton. Opálos, enyhe színek halk zsongása indul meg, ezüstszürke nyárfák és fűzek susogását halljuk, a levegő megtelik finom remegéssel. Ég és föld, víz és part olyan lágy és szelíd képben folyik össze, hogy szeretnénk soká így maradni és nézni, befelé látó szemmel soká nézni ezt a szép és mindenekfelett magyar látomást.”

Mészöly Géza volt az a festő, aki már akkor vásznak tucatjain rögzítette a széles Balaton örökké változó látványát, amikor még évtizedeket kellett várni igazi felfedezéséig, s a nyaralók megjelenése, a gőzhajók dohogása és a vonatok zakatolása még nem háborgatta az érintetlen természet szépségét és lakóinak mindennapi életét. A festő Bosznay István mintha a most bemutatott, közel hetvenéves lappangás után a közelmúltban előkerült kompozíció előtt állva írta volna a következő, a Balatoni Szemle 1943-as évfolyamában publikált sorokat: Mészöly „Balatonja misztikus, páratelt levegőben úszik, ezüstös fátlyak és felhők borítják; szürkés-kékes, hol haragos-, hol szürkészöld, majd kobalt-vizének mélységei csöndesen nyugosznak, alig mutatva némi mozgást. Mészöly minden műve sejtelmes atmoszférát éreztet, mindenütt és mindenkor a művésznak oly kedves szürke-változatokat örökít meg, akár a délelőtt párák nap-sütését, akár az este meleg fényét adja vissza...

Amikor Mészöly a Balatonnál festett, még régi magyar viseletbe öltözött népek mozogtak a partokon, s imitt-amott a képekre is rákerültek; ma már ennek az egyszerűségnek, intimitásnak jó-részt vége. Vége van az ősi fáknak is, mert ezeket majd mindenütt kivágták. Jár a gőzhajó, vasút, kikötők, kőpartok épültek – hová menjen a mai piktor, ha csöndes álmodozásra való zugot keres magának? Sokan próbáltak már az ő témáival birkózni, de nála többre senki sem vitte. Csöndes melankóliája, hallgatag költés-zete nagyon illett a csöndesen hullámzó, ragyogóan tükröződő, napot-felhőt keblére ölelő Balatonhoz.”

MOLNOS PÉTER

134 | Eduard Friedrich Leybold
(Stuttgart, 1798 – 1879, Bécs)

Fiatalkatonatiszt portréja (Dragonyos tiszttal az alapi Salamon családból), 1831
Portrait of a Young Military Officer (Dragoon Officer from the Salamon Family), 1831

94,5 × 73,5 cm
Olaj, vászon | Oil on canvas
Jelezve balra lent: E.F.Leybold 1831 |
Signed lower left: E.F.Leybold 1831
Szerepelt a BÁV 87. Művészeti Képaucióján,
1992. májusában 159-es tételként

VÉDETT | NO EXPORT

Kikiáltási ár: 1 600 000 Ft / 4 000 EUR
Becsérték: 2 000 000 – 2 800 000 Ft
Estimated price: 5 000 – 7 000 EUR

---

135 | Ismeretlen közép-európai festő
(magyar?) 1850-es évek

Gróf Széchenyi István (1791–1860) portréja
Portrait of Count István Széchenyi (1791–1860)

33 × 27 cm
Olaj, vászon | Oil on canvas
Jelzés nélkül | Unsigned

Kikiáltási ár: 900 000 Ft / 2 250 EUR
Becsérték: 1 200 000 – 1 600 000 Ft
Estimated price: 3 000 – 4 000 EUR

---

136 | Kozmata Ferenc

(1846 – 1902)

Budapesti Emlék (Souvenir de Budapest),
1880-as évek,
Budapest panorámaképe, 11 fényképtáblán,
leporellószerűen kötve, kiadói festett
félvászon kötésben

A fotó-táblák mérete: 35 x 29 cm

Az 5 darabos: 26 x 174 cm

A 6 darabos: 26 x 212 cm

Vintage fotó, albuminpapír | Vintage photo on albumen paper

Kikiáltási ár: 750 000 Ft / 1 875 EUR

Becsérték: 1 300 000 – 2 600 000 Ft

Estimated price: 3 250 – 6 500 EUR

Kozmata Ferenc egyes források szerint Simonyi Antaltól, mások szerint Borsos Józseftől tanult meg fényképezni. Először Aradon, majd 1866 körül Budapesten nyitott műtermet. Kozmata a városfényképezés területén elért eredményeivel is felhívta magára a figyelmet. Ebben az időben a panorámakép elkészítése komoly szakmai felkészültségei igényelt. A fotográfus a város egy magasabb pontjáról, a fényképezőgépet megfelelő szögben elforgatva, egymás után több felvételt készített, majd ezeket a nagyítás után egymás mellé illesztette, így adva „teljes” városlátványt a nézőnek.

Kozmata Ferenc itt bemutatott két eredeti felvétele 1885-ben készült minden bizonnyal az Országos Kiállításra ide látogatóknak szánt, elegáns mappában kínált szuvenírként. A Gellérthegy magaslatáról fényképezett öt felvételtől álló fotográfián a Duna pesti oldala látható, de a bal szélén még felsejlik a Budai Vár is. A másik, hat darabból álló fotón a Budai oldalt örökítette meg a művész, előtérben a Lánchíddal és a Várhegygel, valamint a rakpartok élénk gőzshajó-forgalma is jól megfigyelhető rajta.

137 | Halvax Gyula

(Kaposvár, 1906 – 1984, Budapest)

Balatoni táj háttérben Tihannyal

Balaton Landscape
with Tihany in the Background

73 × 93 cm

Olaj, vászon | Oil on canvas

Jelezve jobbra lent: Halvax Gyula |

Signed lower right: Halvax Gyula

Kikiáltási ár: 280 000 Ft / 700 EUR

Becsérték: 360 000 – 700 000 Ft

Estimated price: 900 – 1 750 EUR

---

138 | Zórád Ernő

(Balassagyarmat, 1911 – 2004, Budapest)

Randevú a Tabánban

Rendezvous in the Tabán

50 × 64 cm

Vegyes technika, karton |

Mixed technique on cardboard

Jelezve jobbra lent: Zórád Ernő Tabán

Kőműves utca | Signed lower right:

Zórád Ernő Tabán Kőműves utca

Kikiáltási ár: 460 000 Ft / 1 150 EUR

Becsérték: 600 000 – 900 000 Ft

Estimated price: 1 500 – 2 250 EUR

Aba-Novák Vilmos

Vak muzsikusok

Róma

139 | Aba-Novák Vilmos

(Budapest, 1894–1941, Budapest)

Vak muzsikusok (Róma), 1932

Blind Musicians (Rome), 1932

92,5 × 112 cm

Olaj, falemez | Oil on panel

Jeleve jobbra lent: Aba-Novák 32, A hátoldalon kézzel írt műtárgycímke, olasz nyelvű címketöredék és a Nemzeti Szalon etikettje. |

Signed lower right: Aba-Novák 32

KIÁLLÍTVA | EXHIBITION

- Aba-Novák Vilmos (1894–1941) emlékkiállítás. Nemzeti Szalon, Budapest, 1942 (kat. 23.).
- Aba-Novák emlékkiállítás, Magyar Nemzeti Galéria, Budapest, 1962 (kat. 101.).
- Érték, művészet, mecénatúra, Kogart, Budapest, 2008.
- Aba-Novák, a „barbár zseni”. Modern, Debrecen, 2008 (kat. 117.).
- Az élet villanásai: Aba-Novák Vilmos, Ernest Zmeták Művészeti Galéria, Érsekújvár, 2014.

REPRODUKÁLVA | REPRODUCED

- Aba-Novák. Huszonnégy kép. Kner Izidor, Gyoma, 1932, 14. kép.
- Aba-Novák emlékkiállítás. Magyar Nemzeti Galéria, Budapest, 1962, oldalszám nélkül.
- B. Supka Magdolna: Aba-Novák Vilmos. Corvina, Budapest, 1971, VII. színes tábla.
- Modern magyar festészet 1919–1964. Szerk.: Kiesebach Tamás, Kiesebach Galéria, Budapest, 2004, 972. kép.
- Molnos Péter: Aba-Novák. Népszabadság, Budapest, 2006, 178. kép.
- Molnos Péter: Aba-Novák, a „barbár zseni”. Modern–Népszabadság, Debrecen–Budapest, 2008, 95. kép.
- Szép Szó (Népszava melléklet), 2008. október 25., 4.
- Bizzer István: Aba-Novák Vilmos. Kossuth – Magyar Nemzeti Galéria, Budapest, 2009, 42. kép.
- Az élet villanásai: Aba-Novák Vilmos. Ernest Zmeták Művészeti Galéria, Érsekújvár, 2014, 20.
- Szabad Föld, 2019. október 25., 38.

IRODALOM | LITERATURE

- Kirschenheuter Ferenc: Vakok között olaszföldön. Magyar Gyógypedagógia, 1909/8., 259–269.
- Aba-Novák. Huszonnégy kép. Kner Izidor, Gyoma, 1932.
- Aba-Novák Vilmos (1894–1941) emlékkiállítás. Nemzeti Szalon, Budapest, 1942.
- B. Supka Magdolna: Aba-Novák Vilmos. Corvina, Budapest, 1971.
- Végvári Lajos opponensi véleménye. Művészettörténeti Értesítő, 1971/3., 236–238.
- Molnos Péter: Aba-Novák. Népszabadság, Budapest, 2006.
- Molnos Péter: Aba-Novák, a „barbár zseni”. Modern–Népszabadság, Debrecen–Budapest, 2008.
- Bizzer István: Aba-Novák Vilmos. Kossuth – Magyar Nemzeti Galéria, Budapest, 2009.

VÉDETT | NO EXPORT

Kikiáltási ár: 36 000 000 Ft / 90 000 EUR

Becsérték: 46 000 000 – 75 000 000 Ft

Estimated price: 115 000 – 187 500 EUR

»Filmszerű jelenet
a Római Iskola fiatal
sztárja, Aba-Novák
ecsetje alól«

Itália bűvöletében

Filmszerű jelenet a Római Iskola fiatal sztárja, Aba-Novák ecsetje alól. Két fekete napszemüveges, öltönyös-mellényes férfi kanalazza levesét a nézővel szembe fordulva. Közöttük fehér abroszos asztal borosüvegekkel, körben egy konyha vagy trattoria kellékei. A két férfi kezében megáll a kanál, a barna kutya szímatoló kíváncsisággal tekint fel rájuk, míg a macskák szeme világít a sötétben. A fiatal Aba-Novák széles elkenésekkel és lendületes ecsetvonásokkal dolgozott, érezhetően kiélvezve a kifejezés teremtette szabadságot. A kép tele van festői szíporzással: a lazúrosan elkent szürke csík selyemmellényként csillan, a kutya szőrös fejét szállás barna-fekete foltok teremtik meg, az ultramarinkék kecskelábú pad játékosan mozdul el saját geometrikus árnyékához képest (szinte érezni a billegését), a kanalak pereme a fehér alapozásig visszakarcolva lebeg, a rövid kraváti tökéletes illúzióját pedig egy absztrakt árnyékfolt és egy odalehelt lila ecset-törlet kettőse teremti meg. Miközben Aba-Novák elmerül az oldott, líra látványfestészet varázslatában, a szem gyönyörködtetésében, főszereplői olyan vak olasz muzsikuskok, akik tekintetét fekete napszemüveg fedi. Mint egy klasszikus allegórián, az összes érzékszerv játékba lép (de valamilyen módon akadályoztatva), a minestronét szaglászó kutytól kezdve a láthatatlan hangszereken, a nyitott szájak felé tartó levesen és a formákat letapogató plasztikus ecsetformákon át a fekete szemüvegekig és a sötétben felcsillanó macskaszemekig.

Aba-Novák első albumában, a Kner Izidornál kiadott 1932-es válogatáskötetben már szerepelt a frissen elkészült, most vizsgált festmény. A könyvben – az előző tanúsága szerint – kizárólag az 1932-ben a szolnoki művésztelepen készült alkotások kaptak helyet. Ez az az időszak, amikor a Rómából hazakeresztet Aba-Novák művészete kiteljesedett. Pár évvel korábban, 1929-ben a mindenható főkurátor, Gerevich Tibor hívására utazott ki az örök városba mint a fiatal ösztöndíjas csapat legmarkánsabb festőtehetsége. A Collegium Hungaricum patinás palotájában dolgozott, magába szívva a klasszikus itáliai művészet szellemiségét, de megismerkedve a kortárs neoklasszicista olasz festők törekvéseivel is. Valódi ihletért a hétköznapi valósághoz fordult, első nagy lélegzetvételű munkái a római kiskocsmák világába vezettek, a borivó olaszok, a karakteres mulatózók, a „mérgező Giovanni” társaságába. Az otthonról hozott súlyos, expresszív ecsetkezelése feloldódott, Patkó Károly barátja nyomán ő is rátalált a tempera sirmra, a quattrocento táblaképekkel rokonítható felületképzésére. A felszabadító erejű umbriai és dél-itáliai utazás után forrt ki virtuóz, légies ecsetkezelése és az elkent elemekből építkező kompozíciós módszere. Ezzel a fegyvertárral tért haza, hogy a cirkuszok artistáin és az alföldi parasztfigurákon tegye próbára új stílusát, társítva egymással elbeszélőkedvét és virtuóz festőiségét. „Kizárólagos festőiséggel azért nem foglalkozom, mert nemcsak szemem van, hanem ember is vagyok” – vallotta. A szolnoki művésztelepen született műveken változtatták egymást az alföldi zsánerek, a vándorcirkuszos artisták és az itáliai emlékek. A *Vak muzsikuskok* az utóbbiak táborába tartozik: bár a kék szék vagy a kecskelábú asztal akár egy szolnoki lacikonyhában is feltűnhetne, az olaszos karakterű muzsikuskok itáliai ihletről tanúskodnak.

Aba-Novák.
Huszonnégy kép.
Kner Izidor,
Gyoma, 1932

A festmény szerepelt a fiatalon elhunyt Aba-Novák emlékkiállításán a Nemzeti Szalonban 1942-ben, majd a nagy Nemzeti galériás seregszemlén 1962-ben. Supka Magdolna monográfiájában – kiemelt módon – a színes képtáblák között kapott helyet. A művészettörténész így elemzte a festményen kibontakozó pszichikai hatást: „Látásunk visszapatán a két fekete szemüvegről – mi nem tudunk közeledni tekintetükhöz, ellenben ők ketten tudnak rólunk, kihegyezett arcuk figyelme ránk tapad (érzékszerveikkel átjárnak), hallgatásukkal felmérnek bennünket. Benső világukhoz két látó élőlény tartozik: a kutya és a macska, ezeknek beszédes némasága egytéstvér az ő látó világtalanságukkal. A festmény szerkezete is valamiképp négyük kapcsolatát jellemzi: az egymás mellett ülés vízszintesét átmetszi a kutytól a macskáig vezető átló, az egymásra utaltság, az összeszokottság békéjét pedig a kutya-macska ellentét feszültsége.” Végvári Lajos éppen ezzel a korai olaszos képpel is illusztrálta, hogy – szemben a monográfus, Supka Magdolna kandidátusi értekezésében foglaltakkal – Aba-Novákra milyen nagy hatást gyakorolt az avantgárd: „Aba-Novák művészi fejlődése során az expresszionizmus, a kubizmus és a futurizmus problémáival is szembenézett. Lehetetlen észre nem venni ezt a magatartását a különböző cirkuszos képek, az 1931-ben keletkezett Árvíz, továbbá a Vak muzsikuskok, valamint a Térdzene 1929 c. alkotásain.” Az ikonikus *Vak muzsikuskok* azóta is állandó szereplője minden fontos Aba-Novák-könyvnek és -kiállításnak.

»A vak zenész toposza hosszú évezredek óta öröklődik civilizációról civilizációra.«

Vak muzikusok panteonja

Aba-Novák sötétített szemüveges zenészei tipikus itáliai élményből táplálkoztak. Kirschenheuter Ferenc még az első világháború előtt megírta tapasztalatait arról, miért olyan népszerűek Olaszországban a vak zenészek: „Nápolyban s mint később tapasztaltuk, egész Olaszországban a zenekarok szervezésének s így az intézetek zenei oktatásának is megvan az alapja. Alapja pedig az olasz nép zeneszeretete. Az olasz közönség a zenét önmagáért szereti, nem mint a mienk, amely a mulatozás eszközeinek tartja. [...] Ezért van meg minden kis olasz városkának a maga külön városi zenekara, mely esténként tereken vagy nyilvános nagy helyiségekben, galériákban ingyen szórakoztatja a közönséget. [...] Az olasznak magasabb esztétikai alapon álló zeneélmését nem zavarja a muzikusok vaksága, habár szájalmat is érez irántuk, épp úgy nem vár hajlongásokat meg kacsintgatásokat sem a zenésztől. Ezért lehetséges, hogy az olasz vakok zenekarai a leglátogatottabb helyeken óriási közönség előtt játszanak.”

Ray Charles az 1980-as években

Stevie Wonder

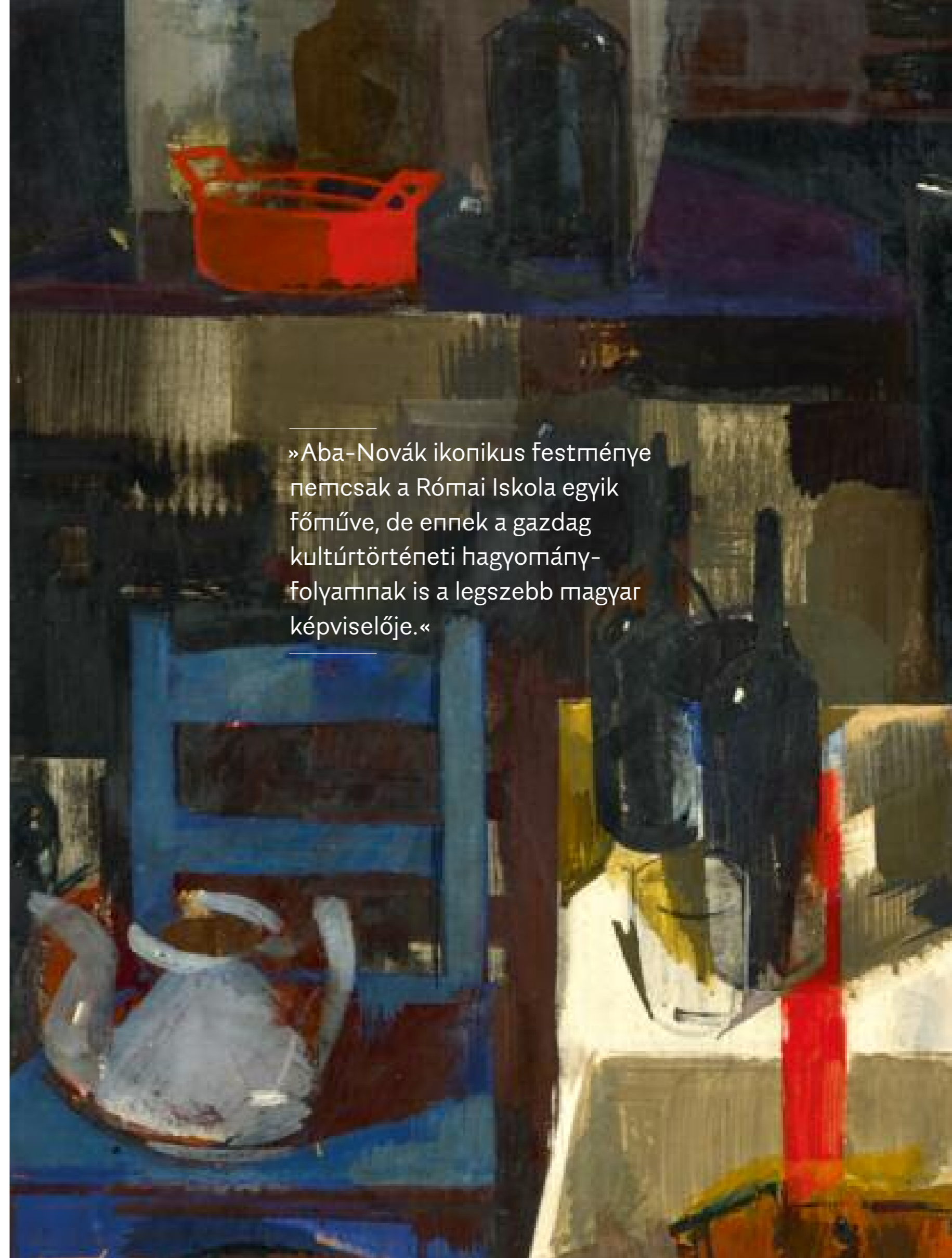

Andrea Bocelli

John Singer Sargent: Vak muzikusok, 1912

A vak zenész toposza hosszú évezredek óta öröklődik civilizációról civilizációra. Már III. Ramszesz sírkamrájának a falain is vak hárfások szerepeltek, ahogy a hagyomány szerint Homérosz sem látott, akárcsak számos kelta bárd, a középkori Japán „lantos papjai” vagy a muszlim háremek zenészei és a kínai udvar muzikusai. Csak kiváló hallására hagyatkozhatott az itáliai trecento ünnepelt orgonista énekese, Francesco Landini, a 18. századi brit orgonista zeneszerző, John Stanley, de időskorában már Bach és Handel is. A 20. századból is sorolhatjuk a vak zenészek nevét (akik dolgát megkönnyítette a kifejlesztett Braille-kotta), a soulkirály Ray Charlestól napjaink fekete sztárjáig, Stevie Wonderig vagy a vak tenorig, Andrea Bocelliig. A vak zenészek toposza megjelent Georges de La Tour 17. századi festménysorozatán ugyanúgy, mint a virtuóz John Singer Sargent 1912-es kompozícióján. Aba-Novák ikonikus festménye nemcsak a Római Iskola egyik főműve, de ennek a gazdag kultúrtörténeti hagyományfolyamnak is a legszebb magyar képviselője.

»Aba-Novák ikonikus festménye nemcsak a Római Iskola egyik főműve, de ennek a gazdag kultúrtörténeti hagyományfolyamnak is a legszebb magyar képviselője.«

140 | Madarász Gyula

(Budapest, 1858 – 1931, Budapest)

Kis rigó a téli erdőben, 1927

Little Thrush in the Winter Forest, 1927

50,5 × 35,5 cm

Olaj, vászon | Oil on canvas

Jelezve jobbra lent: Madarász Gy 927 |

Signed lower right: Madarász Gy 927

Kikiáltási ár: 380 000 Ft / 950 ELIR

Becsérték: 750 000 - 950 000 Ft

Estimated price: 1 875 – 2 375 ELIR

---

141 | Jaszusch Antal

(Kassa, 1882 – 1965, Kassa)

Erdőbelső patakkal

Forest Interior with a Stream

60 × 80 cm

Olaj, vászon | Oil on canvas

Jelezve jobbra lent: Jaszusch | Signed lower right: Jaszusch

Kikiáltási ár: 2 200 000 Ft / 5 500 ELIR

Becsérték: 2 800 000 – 3 800 000 Ft

Estimated price: 7 000 – 9 500 ELIR

Anton Jaszusch: Magas-Tátra, 1950–1960,
Szlovák Nemzeti Galéria, Pozsony

142 | Keserü Ilona

(Pécs, 1933)

Harmónia III., 1982

Harmony III., 1982

29,5 × 42 cm

Szítanyomat, papír | Serigraphy on paper

Jelezve jobbra lent: KI szignóval a nyomaton |

Signed lower right: with KI sign

PROVENIENCIA | PROVENANCE

· Egykor Körner Éva gyűjteményében

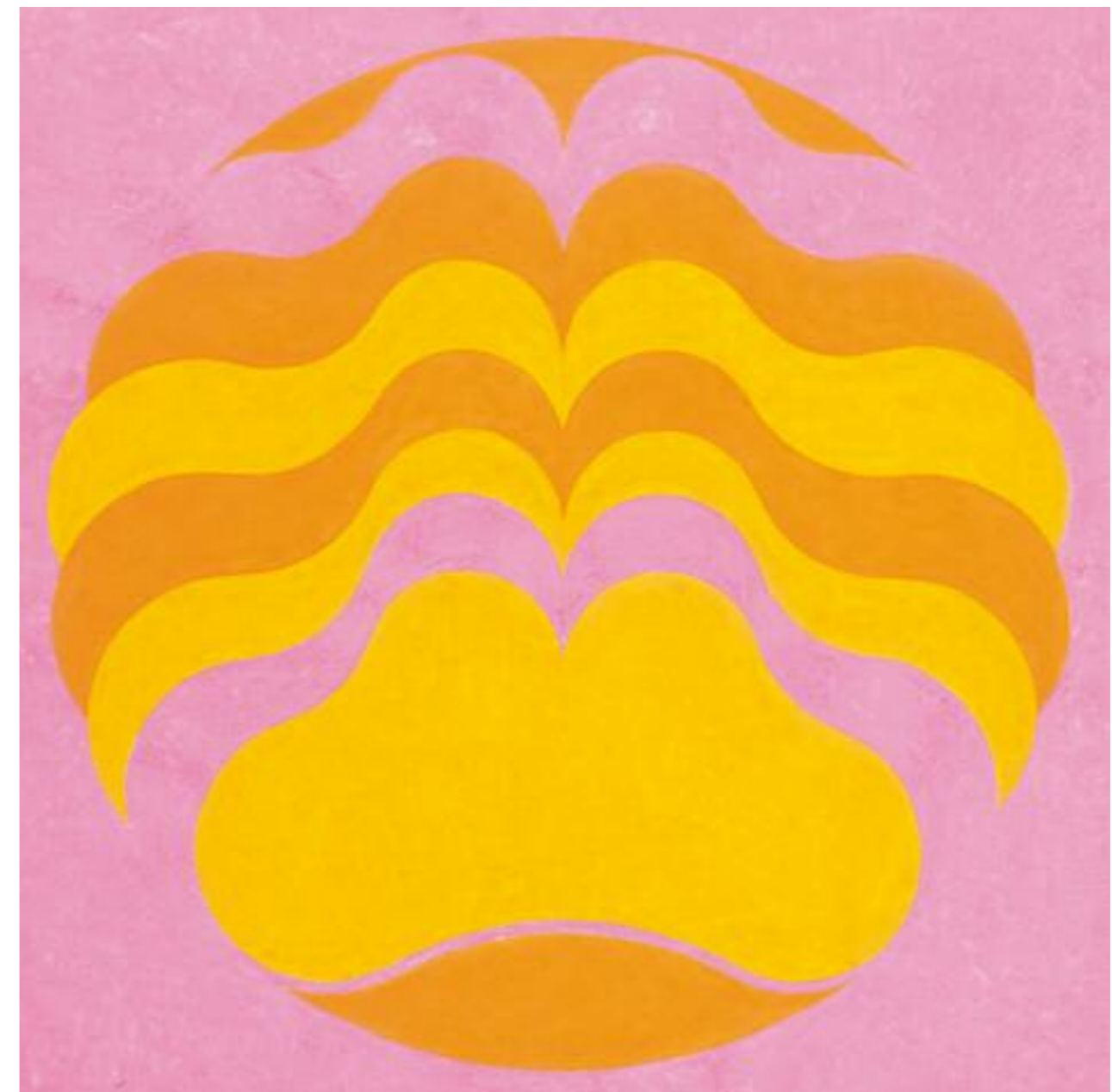

Kikiáltási ár: 380 000 Ft / 950 EUR

Becsérték: 700 000 – 1 200 000 Ft

Estimated price: 1 750 – 3 000 EUR

---

143 | Fajó János

(Orosháza, 1937 – 2018, Budapest)

Forma ünnep IV, 1971

Form Feast IV, 1971

70 × 70 cm

Tempera, papír | Tempera on paper

Jelezve jobbra lent: Fajó 71 | Signed lower right: Fajó 71

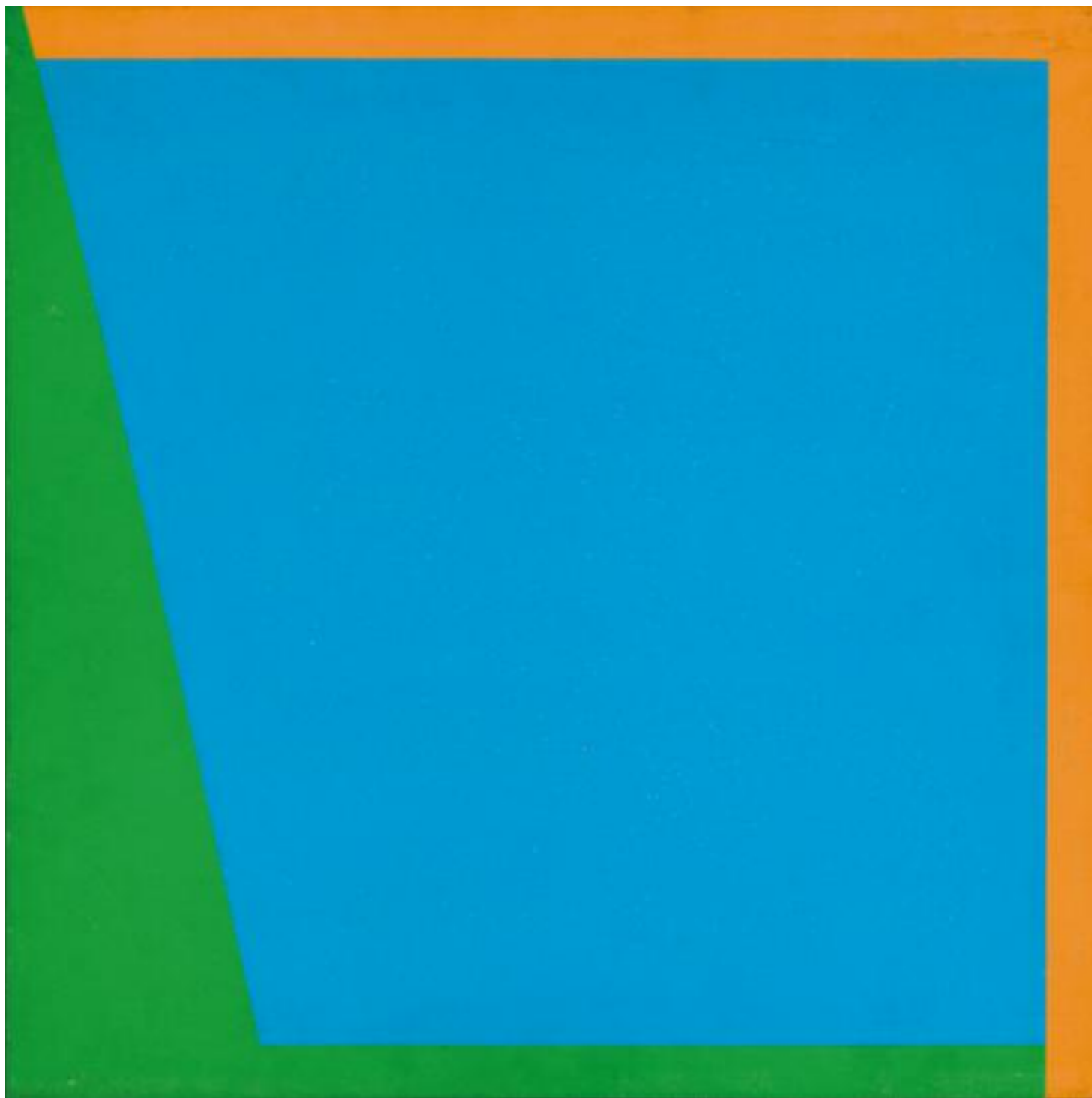

Kikiáltási ár: 1 400 000 Ft / 3 500 EUR

Becsérték: 2 200 000 – 3 400 000 Ft

Estimated price: 5 500 – 8 500 EUR

---

144 | Daniel Laue Johnson

(Los Angeles, 1938–2017, New York)

When will Winter come, 1971

42 × 42 cm

Akril, vászon | Acrylic, oil on canvas

Hátoldalon autográf felirat: Daniel Johnson When will winter come Nov. 2., 1971 | Signed on the autograph inscription: Daniel Johnson When will winter come Nov. 2., 1971

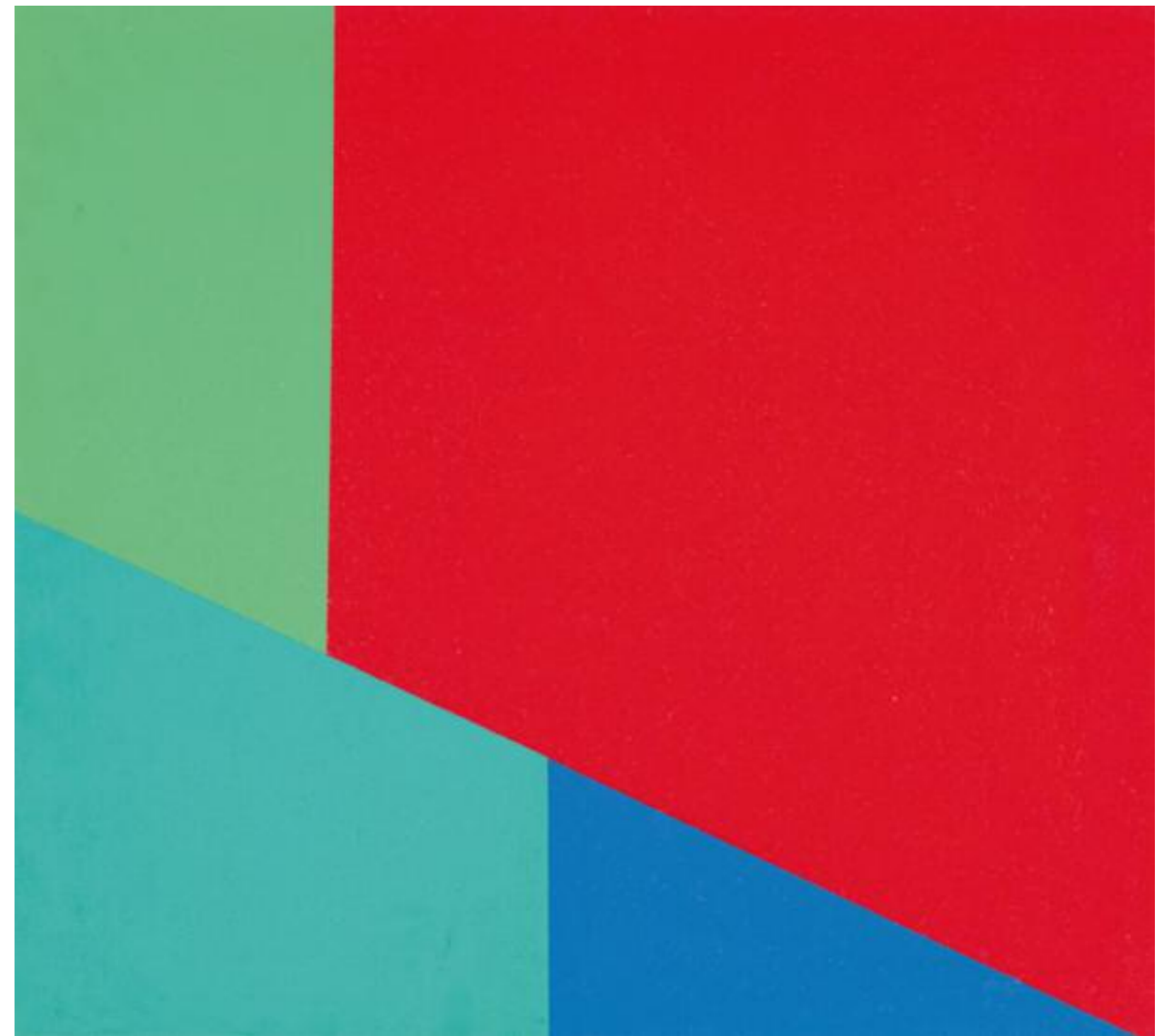

Kikiáltási ár: 4 400 000 Ft / 11 000 EUR

Becsérték: 5 000 000 – 10 000 000 Ft

Estimated price: 12 500 – 25 000 EUR

---

145 | Daniel Laue Johnson

(Los Angeles, 1938–2017, New York)

When will Winter come, 1971

45,5 × 51 cm

Akril, vászon | Acrylic, oil on canvas

Hátoldalon autográf felirat: Daniel Johnson When will winter come November 2., 1971 és 87 Daniel Johnson címke | On the reverse autograph inscription: Daniel Johnson When will winter come November 2., 1971 and label with number: 87, Daniel Johnson

---

Kikiáltási ár: 4 400 000 Ft / 11 000 EUR

Becsérték: 5 000 000 – 10 000 000 Ft

Estimated price: 12 500 – 25 000 EUR

Daniel LaRue Johnson festett szobraival,
French & Co. Gallery, New York 1970

A közelmúltban elhunyt Daniel LaRue Johnson a Los Angeles-i afroamerikai színtér egyik meghatározó képzőművésze volt. Előbb a kaliforniai Chouinard Art Institute-ban tanult a 60-as évek elején, majd Alberto Giacomettinél Párizsban. A 60-as évek során a feketék jogaiért síkra szálló papírmunkáktól, a „fekete dobozos” asszablázsoktól jutott el a színek bűvöletében izzó, geometrikus absztrakt festészethez és a minimalista szobrászathoz. A precíz geometrikus éllel dolgozó New York-i hard-edge legendák, Frank Stella és Kenneth Noland esztétikáját ültette át a Los Angeles-i „fekete” földre, átítatva a jazz ritmusával. „A színek hatalomról, szexről, vágyról és életről beszélnek. Charles Lloyd és Miles Davis zenéjének lelkesítő szellemisége arra készíteti az agyamat, hogy lássam a szín mintázatainak változását” – vallotta alkotásmódjáról. Bár 1964 óta rendszeresen szerepelt kiállításokon (részt vett a híres *DeLuxe Show*-n is 1971-ben), igazán nagy hírnévre életének utolsó éveiben tett szert. A közelmúltban pedig az – egész pályafutásuk során háttérbe szorított – amerikai fekete művészeket felfedező törekvések hatására a legrangosabb angolszász múzeumok mutatták be műveit, a londoni Tate Modernről kezdve a Guggenheim Museumon át a New York-i Museum of Modern Artig.

Daniel LaRue Johnson: Freedom Now, Number 1.
August 13, 1963 – January 14, 1964, MoMA, New York

»A színek
hatalomról,
szexről, vágyról
és életről
beszélnek.«

DANIEL LARUE JOHNSON

146 | Kassák Lajos

(Érsekújvár, 1887 – 1967, Budapest)

Kompozíció sárga ívvel, 1965 körül
Composition with Yellow Arch, c.1965

100 × 70 cm

Olaj, vászon | Oil on canvas

Jelezve jobbra lent: Kassák | Signed lower right: Kassák

Jelezve a hátoldalon: Kassák 1963 [áthúzva] 70 × 100 öl

PROVENIENCIA | PROVENANCE

· Egykor Nagy Pál (Buenos Aires, Bécs) tulajdonában, később családi tulajdonban.

IRODALOM | LITERATURE

· Bori Imre – Körner Éva: Kassák irodalma és festészete. Magvető, Budapest, 1967.

· Kassák képarchitektúra kiállítása. Fényes Adolf Galéria, Budapest, 1967.

· Juhász Ferenc: 1946-ban láttam először Kassák Lajost... Új Írás, 1967/3., 25.

· Kassák Lajos 1887–1967. A Magyar Nemzeti Galéria és a Petőfi Irodalmi Múzeum emlékkiállítása.

Szerk.: Gergely Mariann – György Péter – Pataki Gábor, Artunion, Budapest, 1987.

· Fajó János: Az én mesterem. Kassák műhelyében. Vince, Budapest, 2003.

· „...fejünkből töröljük ki a regulákat.” Kassák Lajos az író, képzőművész, szerkesztő és közszereplő. Szerk.: András Gábor, PIM – Kassák Alapítvány, Budapest, 2010.

· Kassák! A Kassák Múzeum állandó kiállítása.

Szerk.: Sasvári Edit – Csatlós Judit, Petőfi Irodalmi Múzeum – Kassák Múzeum, Budapest, 2011.

· Barátom, Vasarely. Catherine Millet beszélgetései

Denise Renével. Szerk.: Dunajcsik Máttyás, Libri –

Szépművészeti Múzeum – Vasarely Múzeum –

Janus Pannonius Múzeum, Budapest–Pécs, 2012.

Kikiáltási ár: 28 000 000 Ft / 70 000 EUR

Becsérték: 40 000 000 – 70 000 000 Ft

Estimated price: 100 000 – 175 000 EUR

A festmény egykori tulajdonosának, Nagy Pálnak Buenos Aires-i otthonában, 1970-es évek (családi fotó)

Kassák Lajos: Kompióció No. 3, 1960, magántulajdon

Kassák alkotása (Képarchitektúra V.)
a Magyar Nemzeti Galéria állandó kiállításán

Képből épített halhatatlanság

Kassák Lajos pontosan jósolta meg kései, *Festményeim előtt* című versében, hogy „a távolság vonzása röpitett / egy szín / egy forma / egy vonal felé / melyek az én / halhatatlanságomat / rejtik magukban”. A vers az 1963-as *Vagyonom és fegyvertáram* című kötetben jelent meg, amikor már tudni lehetett, hogy a nyugati művészeti élet és a műkereskedelem felfedezte magának a klasszikus avantgárd geometrikus művészeit, beleértve az orosz konstruktivizmust és a magyar MA kör alkotásait. 1960-ban és 1963-ban Denise René rendezett kiállítást Kassák festményeiből Párizsban, ünnepelve több évtizedes munkásságát, ma pedig a nemzetközi műkereskedelem legfelső köreiben mozognak korabeli alkotásai.

Kassák forrongó történelmi pillanatban lépett a magyar művészet színpadára. Angyalföldi inasfiúból küzdötte fel magát a magyar avantgárd vezető pozíciójába az első világháború idején a korszakos jelentőségű *MA* folyóirat főszerkesztőjeként. A folyóirat körül verbuválódott művészi kör a Tanácsköztársaság bukása után Bécsbe emigrált, és ott adta ki újra az újszerű tipográfiájú *MA* folyóiratot, hogy – mint azt egy 1963-as interjújában mondta – a modernség ezen a lapon keresztül szivárognon be Magyarországra. 1921-től Kassák egyre nagyobb teret szentelt a lap hasábjain a forradalmi konstruktivista orosz művészeknek, első, tökéletesen absztrakt saját kompozíciója is ekkor jelent meg, akárcsak Moholy-Nagy gépkonstrukció jellegű alkotása. A következő évben, 1922 körül született meg Bortnyik és Kassák keze alatt párhuzamosan a „képarchitektúra” (*Bildarchitektur*) műfaja Bécsben, összegyűrve sokféle esztétikai hatást: a dadaista kollázst, a képversek modern tipográfiáját, a szovjet-orosz konstruktivizmust és a futurizmus gépkultuszát. A geometrikus kompozíciók nem precíz utópiát vetítettek a néző elé, a képarchitektúra esztétikája Kassákék számára olyan paradoxonjellegű volt, mint egy zen (vagy éppen futurista) bölcsesség. Ő maga írta a *MA* 1922/8. számában, hogy

A képarchitektúra nem akar semmit.

A képarchitektúra mindent akar. [...]

A képarchitektúra maga a szoba akar lenni, maga a ház akar lenni, sőt a te legszemélyesebb életed akar lenni.

Kassák Lajos: Kompozíció #7, 1958, magántulajdon

Kassák Lajos 1965-ben | Fotó: FORTEPAN / HUNYADY JÓZSEF

Hosszú pályafutása alatt Kassák mindvégig hűséges maradt a képarchitektúrák esztétikai iránytűjéhez. A most vizsgált, az 1960-as évek derekán készült kompozíción is ez látható: geometrikus formák igazodnak egymáshoz egy képzeletbeli térben. A kék, rozsdavörös és okkersárga téglalapok egymásra halmozódnak, egy megtört fekete mező és két vonal társaságában. A geometrikus elemeket a szabad kézzel felrajzol sárga ovális ív szervezi kiegyensúlyozott kompozícióvá. Kassák nem a hatvanas évekbeli új geometrikus absztraktok hűvös, kimaszkolt élelkek és hengerelt homogén felületekkel operál, vonalzó szemléletmódját alkalmazta, hanem a korai modernnek érzékeny ecsetkezelésű mértanát. Nem az ipari termelés hi-tech perfekcionizmusát ünnepelte, hanem rendet akart teremteni egy széthulló világban. Hűséges tanítványa, a hatvanas években a műtermében dolgozó Fajó János magyarázta el a különbséget: „Kassák generációjának festési módja tudatos és elvszerű volt. Az emberi kéz természetes mozgására, a festék anyagára, a vászon feszülésére, az *ecset dobolásszerű ritmikus járására*, a robbanó feszültség terhére épül. Szem, fej, kéz, ecset, festék, vászon természetes és tárgyyszerű, fiziológiai-mechanikai viszonya volt. [...] Nemzedékem Kassákról sokáig azt tartotta: »pontatlanul fest«. [...] Meggyőződésem, hogy Kassák egész generációja: Kupka, Doesburg, Mondrian, Arp, Albers, Sophie Täuber vagy a jóval fiatalabb Moholy-Nagy is ugyanezzel a módszerrel dolgozott. Albers vásznain például a négyzetek szélei egészen lazák (durva zsákvászón, testes festék), szinte geometrikus faktúrák, ahol minden formának-színnek *teste* van. [...] A mai anyagok és technikák nem azonosak a korábbiakkal, a tegnapi problémákhoz szigorúan az a technika, az az anyag és festési mód tartozik.”

»Kassák generációjának festési módja tudatos és elvszerű volt. Az emberi kéz természetes mozgására, a festék anyagára, a vászon feszülésére, az ecset dobolásszerű ritmikus járására, a robbanó feszültség terhére épül. Szem, fej, kéz, ecset, festék, vászon természetes és tárgyyszerű, fiziológiai-mechanikai viszonya volt.«

FAJÓ JÁNOS

»Ha ennek a szónak, pionír, van valami értelme, azt elsősorban Kassákra kell alkalmazni.«

MICHEL SEUPHOR

Kassák Lajos a Munka-kör nyári kirándulásán, 1930-as évek eleje (háttérben, Kassák mellett a festmény egykori tulajdonosa, Nagy Pál)

Amit Juhász nem ünnepelt, azok a nagy párizsi sikerek voltak, amelyeket Kassák elért a hatvanas évek első felében, Denise René galériájának köszönhetően. De azt sem említette meg, milyen erőket mozgatót meg a szocialista kultúrpolitika, hogy próbálja elfeledtetni Kassák képzőművészeti teljesítményét. Az absztrakciót tiltó korszakban nem lehetett beszélni sem a korabeli képeiről, sem arról a heroikus időszakról, amikor Kassák vezetésével csapattá szerveződött a magyar avantgárd, sem a korabeli, franciás ihletettségű, a geometriát lírai gesztusokkal vegyítő absztrakt művészetéről. A tiltás és negligálás csak nagyon lassan, lépésről lépésre oldódott az 1960-as években. A három T mindenható urát, Aczél Györgyöt személyes és ideológus ellenszenv fűtötte. „Kassákkal a magyar munkásmozgalom közel 40 éve harcban áll és ma is aktív ellenfelünk politikailag, művészileg egyaránt” – írta 1960-ban a külügyminisztériumnak. Egészen egyértelműen fogalmazott: „nem szeretjük Kassák »művészetét«.”

Aczéllal szemben a nemzetközi avantgárd körök örömmel fogadták vissza Kassákot. Jean Arp megható szavakkal emlékezett meg róla az 1960-as katalógus lapjain. Úgy meglepte, hogy az elfeledett kelet-európai mester felbukkant újra – „hús és vér valóságában” – Párizsban, mintha a „Mikulás” toppant volna be. Felidézte első találkozását Kassák műveivel, a bécsi emigráció idejéből, amikor úgy néztek avantgárd kompozícióját, mint egy ikont: „Szándékosan mondom, »ikon«, mert a munka hitet sugárzott, a művészet szabadságába vetett hitet.” Ehhez azt tette hozzá a katalógusban a másik pályatárs, a Cercle et Carré alapító Michel Seuphor, hogy Kassák még Párizsból nézve is a modern művészet úttörője: „Ha ennek a szónak, pionír, van valami értelme, azt elsősorban Kassákra kell alkalmazni.” Bár a pártállami bürokrácia ott akadályozta, ahol tudta, Kassák három évvel később, 1963-ban ismét kiállított Denise René galériájában, akkor már komoly sikereket érve el. Ekkor kezdődött nagy nemzetközi menetele – a Musée National de l'Art Moderne képet vásárolt tőle –, amelynek kiteljesedését, az 1969-es nürnbergi Konstruktivista biennálét, majd az azt követő múzeumi akvizíciókat már nem érthette meg.

A festmény egykori tulajdonosa, Nagy Pál

Az argentin Kassák

A most vizsgált festmény, az „argentin Kassák” egykori tulajdonosa, Nagy Pál (Pablo Nagy) nagy műveltségű, sok nyelven beszélő, sikeres mérnök volt Argentínában, a soknemzetiségű Monarchiában gyökerező kalandos életpályával a háta mögött. A családi emlékezet szerint magyar-osztrák vegyes házaságból született az első világháború előtti években. Baloldali elkötelezettségű, sikeres mérnök-feltaláló apja – a Tanácsköztársaság idején viselt dolgai miatt – 1919 után Bécsbe emigrált. Fia rendszeresen nyaralt Magyarországon, többek között éppen Kassák Munka-körös táboraiban is megfordult, barátságot kötve a társasághoz 1932 körül csatlakozó fiatal Bálint Endrével. Ez a csoport fontos szerepet játszott Kassák 1930 körüli művészetszervező munkásságában, ahogy K. Horváth Zsolt írta a Kassák Múzeum 2011-es katalógusában: „Az ifjú avantgardisták sokszínű – egyszerre politikai, képzőművészeti és irodalmi – érdeklődését gyűjtötte össze és rendezte tematikus csoportokba a Munka-kör kollektívája [...], az idetartozók nem egy esetben baráti, családi, kollegiális ismeretségük és természetesen baloldali és művészeti érdeklődésük révén kerültek a körrel kapcsolatba.” Az 1967-es Kassák-monográfiában található egy nyári kirándulásról készült fekete-fehér fotó, amelyen a középkorú mester mögött a fiatal társaságban – a családi emlékezet szerint – maga Nagy Pál is ott heverészik a fűben. Ausztriai gyermekkorát követően az ifjú mérnök kalandvágytól hajtva egy óceánjáró teherhajón találta magát, amellyel elvetődött a fénykorát élő Buenos Airesbe. Új otthonra talált Argentínában. Dolgozott gyári munkásként, belépett a helyi kommunista pártba, de szabad szellemisége miatt hamar összetűzésbe került a szovjet irányultságú pártvezetéssel. Építőipari mérnökként rövid időn belül a másik oldalon találta magát, egy egész Dél-Amerikában gyárakat építő nagyvállalat vezérigazgatójaként.

Nagy Pál az argentin elit körök tagjaként komoly műgyűjteményt halmozott fel helyi kortárs művészek műveiből, prekolumbiánus kerámiákból és modern magyar mesterek alkotásaiból. Az utóbbiak között egykori barátainak festményei is megtalálhatók voltak, Bálint Endre és Kassák Lajos festményei. (Nagy nem vesztette el a kapcsolatot szülőföldjével sem, például dinoszauruszcsontokat adományozott a Természettudományi Múzeumnak.) Nyughatatlan szenvedélytől hajtva egy időre visszaköltözött Ausztriába a hatvanas évek során, többször megfordult Magyarországon, majd – új magyar feleségével – megjárta Thaiföldet is. A most vizsgált alkotást Nagy a hatvanas években vásárolta, a családi emlékezet szerint nem Kassák budapesti műterméből, hanem párizsi galériásától, Denise Renétől. A hátoldalon szereplő – áthúzott – 1963-as dátum alapján a Galerie Denise René két kiállításán még nem szerepelhetett. Azt bizonyosan tudjuk, hogy egy ideig Nagy Pál bécsi lakása falán függött, majd tulajdonosa visszavitte magával Buenos Aires-i otthonába. A becses kincs – az egykori barátság jelképe – leszámazottai révén került vissza Magyarországra. Felbukkanása igazi művészettörténeti szenzáció.

147 | Korniss Dezső

(Beszterce, 1908 – 1984, Budapest)

Fuvolázó, 1950

Flute Player, 1950

24 × 32 cm

Vegyes technika, papír | Mixed technique on paper

Jelölve jobbra lent: Korniss, Hátdaloln: Korniss D. Fuvolázó

szénrajz és kiállítási címke | Signed lower right: Korniss,

On the reverse: Korniss D. Fuvolázó szénrajz and exhibition label

PROVENIENCIA | PROVENANCE

· Egykor Körner Éva gyűjteményében

REPRODUKÁLVA | REPRODUCED

· Csak tiszta forrásból. Hagyomány és absztrakció

Korniss Dezső (1908–1984) művészetében.

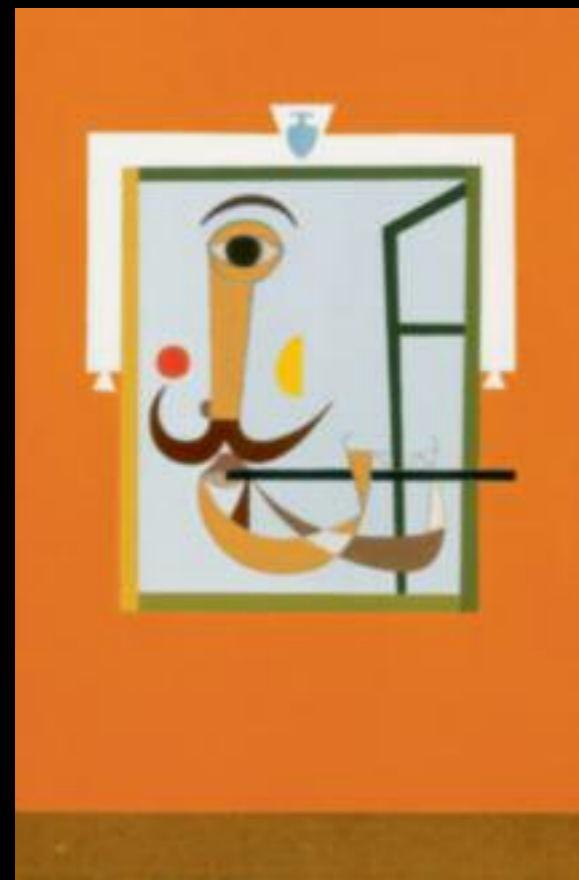
Szerk.: Kolozsváry Marianna, Magyar Nemzeti Galéria,

Budapest, 2018, 289.

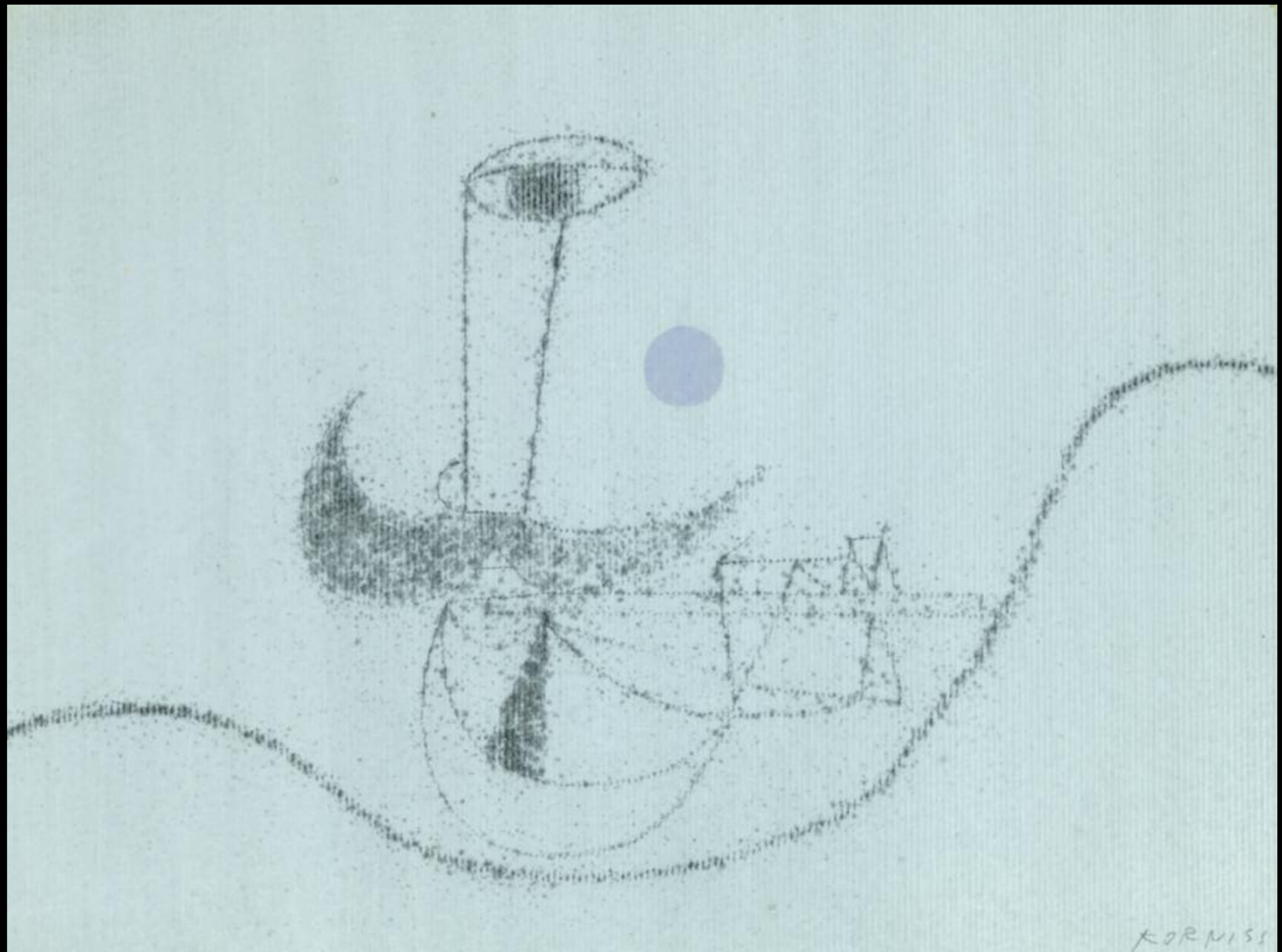
Kikiáltási ár: 4 400 000 Ft / 11 000 EUR

Becsérték: 6 000 000 – 9 000 000 Ft

Estimated price: 15 000 – 22 500 EUR

Korniss Dezső: Fuvolázó, 1950, magántulajdon

148 | Szahorn András

(Budapest, 1953)

A teremtés koronája, 1974
The Crown of Creation, 1974

38 × 97 cm

Olaj, vászon | Oil on canvas

Jelezve balra lent: Szahorn 74, Jelezve a hátoldalon: Szahorn András 1974 A teremtés koronája | Signed lower left: Szahorn 74, Signed on the reverse: Szahorn András 1974 A teremtés koronája

---

Kikiáltási ár: 1 100 000 Ft / 2 750 EUR

Becsérték: 1 500 000 – 2 200 000 Ft

Estimated price: 3 750 – 5 500 EUR

Katsushika Hokusai: Rák és rizs, 19.ik század,
The Metropolitan Museum of Art, New York, USA

Hantai Simon
1969

149 | Hantai Simon

(Biatorbágy, 1922–2008, Párizs)

Etűd, 1969

Étude, 1969

40 × 30 cm

Olaj, vászon | Oil on canvas

Jelezve és datálva a hátoldalon: Hantai S. '69 |

Signed and dated on the reverse: Hantai S. '69

PROVENIENCIA | PROVENANCE

· Több évtizede budapesti magángyűjteményben

IRODALOM | LITERATURE

· Hantai. 1960–2001 II. Szerk.: Maklár Kálmán,

Maklár Artworks, Budapest, 2013.

Kikiáltási ár: 12 000 000 Ft / 30 000 EUR

Becsérték: 16 000 000 – 28 000 000 Ft

Estimated price: 40 000 - 70 000 EUR

Hantai Simon az Etűdök sorozat készülő képeivel meuni műtermében, 1969

»A széthajtogatás, akár egyfajta kinyilatkoztatás, feltárta az előzőleg összehajtott, festéktől érintetlen maradt és a festékekkel fedett felületek között keletkezett, mintás színkontrasztokat.«

BERECZ ÁGNES

Hantai Simon a háború utáni magyar modern festészet vitathatatlanul legnagyobb presztízsű alakja. A nyolcvanas években képviselte választott hazáját, Franciaországot a velencei biennálén, 2008-as haláláról pedig az összes világglap megemlékezett a *La Figaró*tól a *New York Times*ig. Rangjáról nemcsak a Pompidou Központban 2013-ban rendezett nagy retrospektív kiállítás tanúskodik vagy az olyan sztárfilozófusok barátsága, mint Jean-Luc Nancy és Jacques Derrida, hanem a nemzetközi aukciós házak leütési árai is. A francia háború utáni absztrakt festészet komoly filozófiai súllyal rendelkező nagymestereként pár éve bekerült a nemzetközi műkereskedelem legelítettebb klubjába, hiszen képviselődét már a Gagosian megagaléria látja el. Magyar nézőként csak megilletődve állhatunk az elszármazott mester úttörő remekművei előtt, mintha a világ legnagyobb modern sztárjainak alkotásait néznénk a Tate Modernben vagy a New York-i MoMA-ban.

Emmanuel Macron francia elnök dolgozószobája Hantai emblemikus korai alkotásával (Peinture, Ecriture rose, 1958–1959, Centre Pompidou, Párizs)

A most elemzett kisebb méretű alkotás Hantai kézjegyszerű technikájával, a „pliage”-szal készült. A kék festékfelület helyenként felhasad, hosszúkás levélformájú részeken téve láthatóvá a fehér vásznat. A motívumháló betéríti a kép teljes felületét, a Jackson Pollocknál megismert all-over festés szellemiségéhez hasonlóan. Mindketten forradalmi lépést tettek: ahogy Hantai a vászongyűrűs technikájával távolította el magát a klasszikus ecsetkezelés közvetlen érintésének mágiájától, Pollock „belekerült” a képbe, hagyva, hogy a véletlen csurgatások alakítsák a műalkotás teljes felületét. A párizsi mester emblemikus technikája, a pliage, radikális választ adott a modern absztrakció nagy festészeti kérdésére. Egyszerű eljárás – írta monográfiája, Berecz Ágnes –, amely által a műfaj visszanyerte érvényességét: „A hajtogatás módszere egy látszólag egyszerű, a műterem padlóján végrehajtott cselekvéssorból állt: Hantai kiterítette a vásznat, meggyűrte, hajtogatta, alkalmanként csomókba fogta és azokat zsinnyel megkötözte, majd ecsettel egyenletesen felvitt festékréteggel fedte be. Száradás után az anyagot széthajtogatta, kissé megnedvesítette és kismította. A széthajtogatás, akár egyfajta kinyilatkoztatás, feltárta az előzőleg összehajtott, festéktől érintetlen maradt és a festékekkel fedett felületek között keletkezett, mintás színkontrasztokat. [...] Egy eredendően népművészeti módszert választva kereste a választ arra a kérdésre, hogyan lehet festeni az 1960-as években, s a festészetet anélkül fosztotta meg magas művészeti rangjától, hogy tagadta volna a műfaj érvényességét. Festő maradt, akinek a munkássága ahhoz a hagyományhoz kötődött, amelyet galériása és élethossziglani támogatója, Jean Fournier úgy nevezett: »festészet-festészet.«” A most vizsgált kép a Mária spirituális köpenyéből kibomló pliage-világ 1968–70 közötti dekoratív, *Etűdök* címet viselő korszakához tartozik. Ahogy Berecz írta: „Sík, plakátszerű megjelenésüknek és tagolt színkontrasztjaiknak köszönhetően az *Etűdök* darabjai kihívóan dekoratívak. Marcelin Pleynet szavaival: »A tekintet elmerül bennük, elköteleződik, magára talál, majd elvész.«”

RIEDER GÁBOR

Hantai Simon Azzurro című kiállítása a Gagosian Galéria római kiállítóhelyén, 2024

150 | Hortobágyi Endre

(Budapest, 1941 – 1998, Budapest)

Éj, 1965

Night, 1965

120 × 85 cm

Olaj, vászon | Oil on canvas

Jelezve középen lent: Hortobágyi, Jelezve a hátoldalon:

Hortobágyi 65 Éj, Jelezve a vakrámán: Hortobágyi |

Signed lower middle: Hortobágyi, Signed on the reverse:

Hortobágyi 65 Éj

REPRODUKÁLVA | REPRODUCED

· Egy hiányzó láncszem. Hortobágyi Endre festészete.

Szerk.: Bánki Ákos – Schneller János, Garten,

Budapest–Balatonalmádi, 2021, 10., 57.

IRODALOM | LITERATURE

· Hortobágyi – The Annihilated, 2019, dokumentumfilm

(rendező: Bánki Ákos, gyártó: Salamandra Film).

· Egy hiányzó láncszem. Hortobágyi Endre festészete.

Szerk.: Bánki Ákos – Schneller János, Garten,

Budapest–Balatonalmádi, 2021.

· Zoom 100. 100 mű a gyűjteményből. Szerk.: Rieder Gábor,

MNB Arts and Culture, Budapest, 2023.

Kikiáltási ár: 12 000 000 Ft / 30 000 ELIR

Becsérték: 16 000 000 – 26 000 000 Ft

Estimated price: 40 000 – 65 000 ELIR

A fiatal Hortobágyi Endre vastag, pasztózus ecsetvonásokkal rakosgatta fel egymás mellé a színeket. A mályvaszínű és sötétlila hosszanti gesztusfoltok között apró, világos színek villannak fel. A méltóságteljes csillagfényes hangulatot keltő kompozíció a párizsi tachizmus, a Jean Bazin-féle iskola természetabsztrahálását követte. Schneller János, a művészt újrafelfedező monográfia szerzője külön kiemelte a képet a hatvanas években megformálódó nonfiguratív kifejezésmód kulcsfontosságú állomásaként: „Az 1965-ben készült *Éj* című kompozíció mutatja a legtöbb rokonságot a fentebb elemzett statikus, sötét tónusú képekkel. A vászon teljes felületét beborító ecsetvonások még őrzik a *Táj*, a *Belső táj* és a *Csodaszarvas* című képekről ismerős, vastag, statikus jellegüket, de a nagy, összefüggő felületek széttöredeznek, a festmény felülete tagolttá és teljesen síkszerűvé válik, a horizontális képformátumot felváltja a vertikális kompozíció. A sötét ecsetvonások összefüggő függőnként vagy a szóttas drapériájának fonásaként vertikális struktúrát alkotnak, és a gravitációnak engedelmessé neheznek a retinára. Ezt a súlyosságot oldják a köztük megjelenő lila, sárga, narancs és kék ecsetnyomok, amelyek a megcsillanó fényt reprezentálva fellazítják és dinamizálják a kép szövetét, mintegy áttetszővé változtatva a drapériát. Az összhatás az éjszakai lombokon átszűrő, azokon megcsillanó holdfény játékára emlékeztet, egyértelműen leolvasható róla a természeti élmény emléke, bár formakezelésében még szorosan kötődik a 60-as évek eleji képek fantáziából előlépő formakísérleteihez.”

Jean Paul Riopelle: Kék éj, 1953,
Solomon R. Guggenheim Museum, New York

Hortobágyi pályája az ellehetetlenített kelet-európai absztrakt festők keserű sorsát példázza. Politikai okokból börtönben ülő apja miatt nem vették fel a Képzőművészeti Főiskolára, diploma nélkül pedig nem tudott kiállítani. A hatvanas évek elején mégis megtalálta az utat a legmodernebb szakmai műhelyhez, a Molnár Sándor lakásán összegyűlő Zuglói Körhöz, ahol a franciás absztrakció (informel, tachizmus stb.) tanulságait ültették át – fekete-fehér reprodukciók és lefordított szövegek alapján – a magyar gyakorlatba. A tiltott nonfiguratív kiállításait bezárták, de a körből többeknek, például Bak Imrének vagy Nádler Istvánnak sikerült továbblépniük a nemzetközi szintésre. Hortobágyi magára maradt, elfeledve. A szakma valósággal rácsodálkozott a rendszerváltás környékén, hogy még él. 1996-os egyéni kiállítását mégis rosszul fogadták, erről szól Bánki Ákos megrendítő, 2019-es portréfilmje. Hortobágyi újrafelfedezése az elmúlt években kapott új lendületet. Dokumentumfilm készült róla, vásárolt alkotásaiból a Magyar Nemzeti Bank, majd az életművét feldolgozó monográfia is megjelent. Végre – először – helyére került mint a franciás, lírai absztrakció legérettebb magyar képviselője.

RIEDER GÁBOR

Bak Imre: Tache, 1965, Magyar Nemzeti Galéria, Budapest

Kőhullám, 1991

Stone Wave, 1991

250 x 180 cm

Olaj, vászon | Oil on canvas

Jelezve jobbra lent: Fehér László 1991 IV. 27. | Signed lower

right: Fehér László 1991 IV. 27.

Kikiáltási ár: 3 200 000 Ft / 8 000 EUR

Becsérték: 4 600 000 – 6 500 000 Ft

Estimated price: 11 500 – 16 250 EUR

»Fehér képi szimbólumai építőelemek,
amelyekből világát összerakja.

Mi átéljük ezeket és látjuk bennük
az áttetsző alakokat. Készek vagyunk
arra, hogy azonosuljunk velük, miután
testetlenített struktúrájukban
megdöbbenéssel felismertük őket.

Ez az azonosulás azonban csak akkor
lehetséges, ha aktivizáljuk saját
emlékeinket és ha ezek tudatosítják
bennünk, hogy a Fehér László emlék-
képeivel való azonosulás csak saját
emlékképeink, saját tudatosított
múltunk által válik lehetővé.«

WILFRIED SKREINER

Fehér László: Kútbanézó, 1989,
Magyar Nemzeti Galéria, Budapest

Faragott kővoluta Villa Ephrussi
de Rothschild parkjában,
Saint-Jean-Cap-Ferrat

Kelemen Károly
1996

152 | Kelemen Károly

(Győr, 1948)

Cím nélkül (Sakk az avignoni kisasszonyokkal), 1996

Untitled (Chess with the Ladies of Avignon), 1996

178 × 158 cm

Olaj, vászon | Oil on canvas

Jelezve jobbra lent: KK 96 | Signed lower right: KK 96

PROVENIENCIA | PROVENANCE

· Korábban amerikai magángyűjteményben.

REPRODUKÁLVA | REPRODUCED

· Kelemen Károly. Retrospektív. 1975–2002.

Szerk.: Kelemen Károly, Jelenkor, Pécs, 2002, 218.

IRODALOM | LITERATURE

· Gyetvai Ágnes: Raszter vagy radír. Mozgó Világ, 1980/11., 12–18.

· Frank János Medveének. Élet és Irodalom, 1993/42., 14.

Radnóti Sándor: Tisztelt hölgyeim és uraim.

Balkon, 1995/10–11., 34.

· Kelemen Károly. Retrospektív. 1975–2002.

Szerk.: Kelemen Károly, Jelenkor, Pécs, 2002.

Kikiáltási ár: 12 000 000 Ft / 30 000 EUR

Becsérték: 14 000 000 – 19 000 000 Ft

Estimated price: 35 000 – 47 500 EUR

Kelemen festményei Yoko Ono és John Lennon manhattani stúdiójában, 1996

Kelemen Károly az 1980-as években kiforró új festészeti hullám robusztus fő képviselője, a „magyar posztmodern festészet törvényalkotója” (Frank János), a mai kortárs képzőművészet egyik kulcsfontosságú figurája. A Rózsa kör tagjaként az utolsó konceptuális nemzedékkel indult a hetvenes években, de a „radírpépekkel”, vagyis a fotórealistán megrajzolt, majd félig megsemmisített klasszikusokkal már átlépett a posztmodern mezejére. Képekből csinált képeket. „Az iparosodott világ kulturális jelkép-gyárának kiszolgáltató tudat ugyanis nem teremt újdonságértéket (innovációt). A fogyasztásban merül el, így e tudatot (a tömegtudatot) betöltő képzetek, képmások nem önálló szellemi alkotások, hanem előregyártott sémák, kulturális késztermékek, ready-made-ek” – írta értő magyarázója, Gyetvai Ágnes 1980-ban.

Kelemen az új szenzibilitás eklektikus tornádójában – már vidám expresszív gesztusok között – végképp eljegyezte magát a talált képekkel. A ma már a Magyar Nemzeti Galériában őrzött ikonikus képén, az 1985-ben keletkezett *Vasaló medvében* Picasso kék korszakának remekére zúdította rá a művészettörténetet és saját egóját. Izgatott ecsetnyomokkal idézte meg a kubizmus megtört síkjait (hogyan legyen mit kiválaszni), miközben a törékeny nőalak helyére saját alteregóját, a medvét helyezte, kigyúrt játékmackó formájában. Ez a programadó festmény azt a totális eklektikát jelezte, ahogy robusztus művészetében mindenféle talált motívumot összemontírozott egymással.

Pablo Picasso: Avignoni kisasszonyok, 1907, MoMA, New York

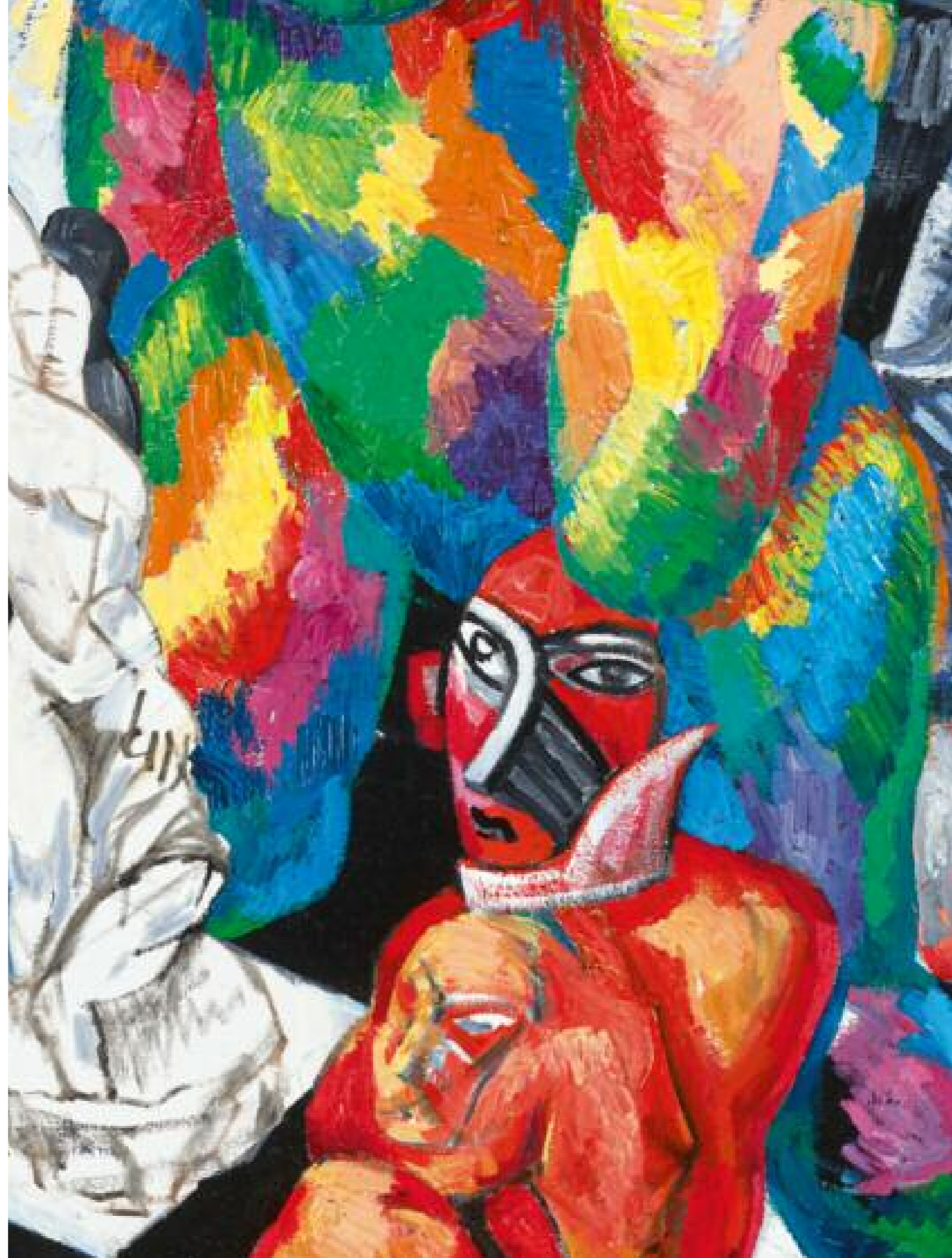

»Egységes, személyes stílust ad annak, ami más személyes stílusából ered.«

RADNÓTI SÁNDOR

A kilencvenes évek közepén ráfókuszált Picassóra és a kubizmus előfutárára, az *Avignoni kisasszonyokra*. A most vizsgált nagy méretű képen is ez történik. A korai kubizmus szürkés színvilágában jelennek meg az avignoni bordély krisztályosra tördelt nőalakjai, fejükön az elmaradhatatlan afrikai maszkokkal. Kelemen nem kiválaszja ezúttal a kubizmust, hanem Duchamp (és Erdély Miklós) sakktábláján mozgatja figuráit. Nem személy szerint, hanem a tarka festékfoltokkal kidekorált monumentális mackó alteregó segítségével. Kelemen nem látta eredetiben az *Avignoni kisasszonyokat* New Yorkban – ahogy Radnóti Sándor 1995-ös megnyitászövegéből tudjuk –, de ez is azt mutatja, hogy „Picasso festménye mennyire elhíresült és bárhol idézhető”. Úgy illesztette be a tömegreprodukciókról ismert művészettörténeti ikont saját kompozíciójába, mint Francis Bacon a Rómában szintén fel nem keresett X. Ince pápát. Kelemennél – folytatta Radnóti – „minden mű, amelyet másol és variál, témává és sémává minősül vissza, amelyet szabadon gyúr, torzít, kombinál a sajátjává. Egységes, személyes stílust ad annak, ami más személyes stílusából ered.” Ez a személyes stílus olyan erővel dolgozik együtt a klasszikusokkal, hogy a most vizsgált telivér főművét egészen Yoko Ono és John Lennon manhattani stúdiójába repítette.

RIEDER GÁBOR

153 | Siskov Ludmil

(Szófia, 1936 – 2024)

Pop art Vénuszok, 1968

Pop art Venuses, 1968

83,5 × 45,5 cm

Akril, vászon, farost | Acrylic, canvas on fibre board

Jelezve a hátoldalon: L. Siskov 68 |

Signed on the reverse: L. Siskov 68

IRODALOM | LITERATURE

· Ludwig Goes Pop + The East Side Story.

Szerk.: Timár Katalin, Ludwig Múzeum – Kortárs Művészeti Múzeum, Budapest, 2015.

· IPARTERV 50+. 1968/69–2019. Szerk.: Popovics Viktória, Ludwig Múzeum – Kortárs Művészeti Múzeum, Budapest, 2019.

Kikiáltási ár: 4 400 000 Ft / 11 000 ELR

Becsérték: 5 000 000 – 9 000 000 Ft

Estimated price: 12 500 – 22 500 ELR

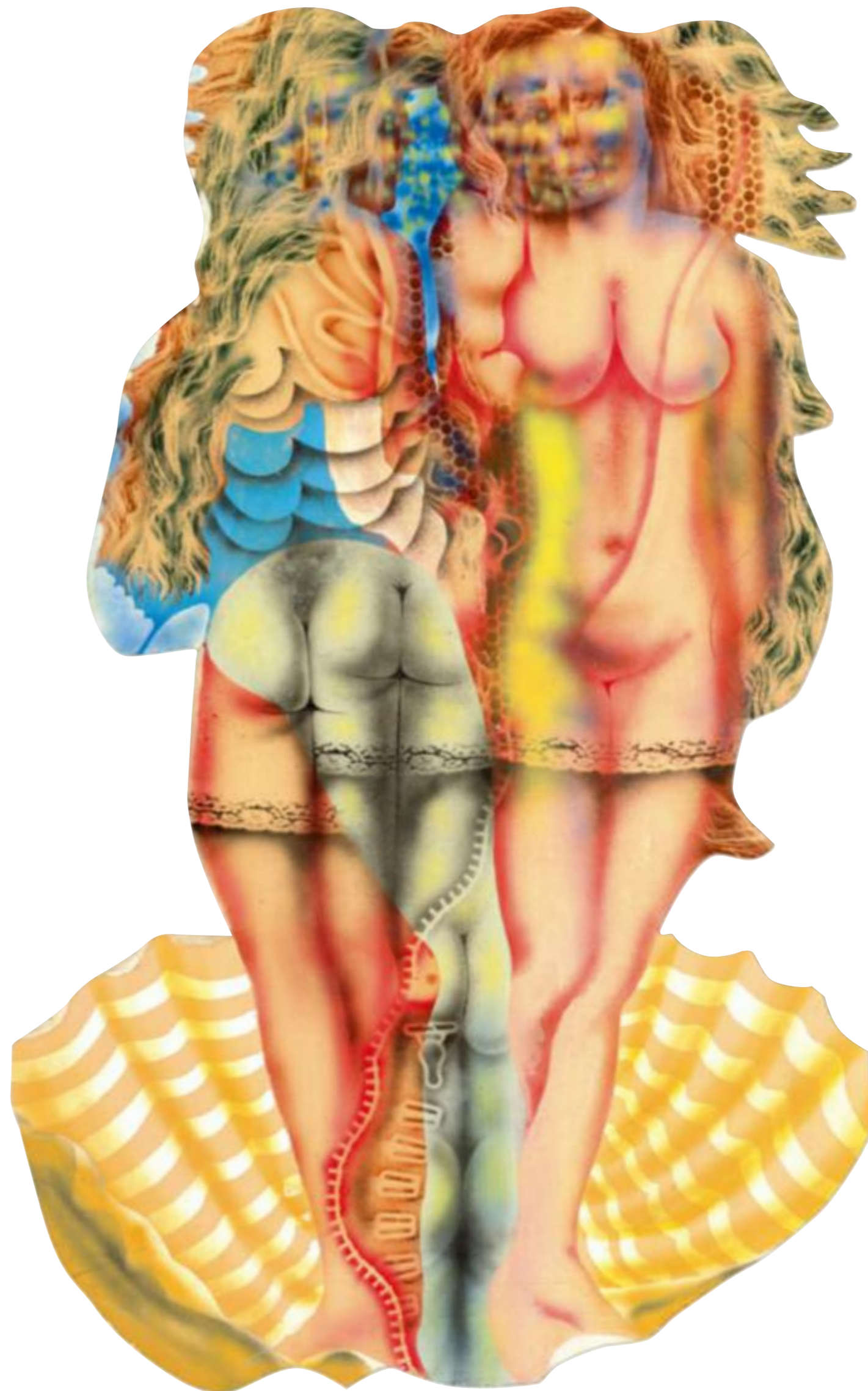
Ludmil Siskov: Leukipposz lányainak elrablása, 1969, magántulajdon

Sandro Botticelli: Vénusz születése, 1484–1486 körül, Liffizi, Florence

Ludmil Siskov a magyar pop art egyik legkomolyabb életművét létrehozó alkotója. Háttere több mint egzotikus: bolgár arisztokrata családból származó síelőként került a kommunista Magyarországra az 1950-es évek végén. Elvégezte a Képzőművészeti Főiskolát Budapesten, miközben dzsesszongoristaként kereste a kenyerét. Részt vett a hatvanas évekbeli új magyar művészet legendás kiállításain, a Fiatal Képzőművészek Stúdiója által rendezett, zsűri nélküli Stúdió 66 seregszemlén, majd utána a magyar neoavantgárdnak nevet és rangot adó első Iparterv-kiállításon 1968-ban. A következő évben Siskov már emigrált Bécsbe, így kikerült a magyar művészettörténet látóköréből. Sokáig csak a Kiscelli Múzeumban volt látható egyetlen képe, majd 2015-ben a Ludwig Múzeum *Ludwig Goes Pop* című kiállítása igazságot szolgáltatott számára: vissza helyezte a magyar pop art kánonjába.

Siskov virtuóz festői „kollázként” halmozta egymásra a rétegeket, szabadon forgatva az akkoriban ipari eszköznek tartott aeroszol festékszórót. A most vizsgált, lombfűrészsel körbevágott farostlemezre kasírozott „formázott vászna” igazi pop gyöngyszem. Ahogy a hatvanas évekbeli kelet-európai neoavantgárdal gyakran megesett (lásd Lakner és Rembrandt esetét), művészettörténeti klasszikusokat montírozott össze popkulturális gesztusokkal. Ez esetben Botticelli éteri szépségű női aktjait sokszorozta meg és alakította át erotikus kombinét hordó pin-up girlökké.

154 | efZámbó István

(Salgótarján, 1950)

Szerelem-Élet-Halál, 1983

Love-Life-Death, 1983

137 × 170 cm

Olaj, vászon | Oil on canvas

Jelezve jobbra lent: Ef. Zámbó I. 19 EFI monogram 83,
Hátoldalon autográf felirat a műtárgy adataival |

Signed lower right: Ef. Zámbó I. 19 EFI monogram 83,
On the reverse: autograph inscription

IRODALOM | LITERATURE

· Ef Zámbó István: Szerelem – élet – halál. Södertálje
konsthall – Szent István Király Múzeum, Stockholm –
Székesfehérvár, 1990.

Kikiáltási ár: 11 000 000 Ft / 27 500 EUR

Becsérték: 14 000 000 – 18 000 000 Ft

Estimated price: 35 000 – 45 000 EUR

Nagy léptékű korai főmű a szentendrei underground művészet triumvirátusának nagy szür-realistájától, efZámbó Istvántól. Motívumok a nyolcvanas évek neodadaista vidámságával felsorakoztatva. Olyan, mint egy Bizottság-szám, komoly arccal előadott nagy témák abszurd humorba csomagolva: pálmafa és kasza, kordon és piramis, koponya és szív. A Vajda Lajos Stúdió emblematikus mestere, „Öcsike” ezen a festményén egyesítette a nyolcvanas évek vibrálóan expresszív festői energiáit saját kedvenc motívumaival, az általa alapított „kommandózenekar”, a Happy Dead Band első albumának címét idézve (*Szerelem – élet – halál*). A kép hátoldalának tanúsága szerint a festmény az örült szentendrei underground korszak kellős közepén készült, de a Magyar Népköztársaság határain messze túl, a svédországi Grödingében. A Stockholm közelében fekvő településre egy kulturális missziót teljesítő elszármazott magyar, Takács József hívta meg ef Zámbót alkotni és kiállítani. A most elemzett festmény ennek az időszaknak a főműve, nem véletlenül kapta meg címét ef Zámbó 1990-es nagy svéd–magyar bemutatója is. Ennek katalógusában próbálta megfejteni a dadaista logikát Szalai András: „Itt van a magyarázat arra, hogy a címszavak miért nem engedelmeskednek, hogy a formabontás nem csupán a polgárpukkasztásra irányuló bevett (bocsánatos) taktikai fegyver, amit szokás a modern művészetben alkalmazni (lásd: botrány). Hísz’ úgy tűnik, ef Zámbó Istvánnál (is) többről van szó, mint a témák banalitása, »infantilizmusa« és a »megformálás eleganciája«

közötti feszültség vagy az »iskolázatlan tehetségképző biztonságának« csodája. (»Nem tudok rosszat csinálni!« – szokott panaszkodni Öcsike.) [...] Miért a dadaizmus a leglényegesebb inspiráció? A művészet miért és hogyan »Ösztönös és automatikus Terápiás Tevékenység« Öcsi számára? Ki és Mit jelent az, hogy a Bizottság szabadidő-zenét játszó katasztrófa-zenekar (volt), a Happy Dead Band pedig »Szerelem-Élet-Halál« szakkör?»

A Happy Dead Band
1989-es Szerelem – élet – halál
című albumának borítóképe

155 | Típarý Dezső

(Horváti, 1887 – 1967, Budapest)

Műtermi csendélet gyümölcsökkel, 1919

Studio Still Life with Fruits, 1919

57 × 69 cm

Olaj, vászon | Oil on canvas

Jelezve jobbra lent: Típarý Dezső 1919 |

Signed lower right: Típarý Dezső 1919

Kikiáltási ár: 2 200 000 Ft / 5 500 EUR

Becsérték: 3 400 000 – 4 800 000 Ft

Estimated price: 8 500 – 12 000 EUR

Típarý Dezső: Műtermi csendélet kék kancsóval, 1919, magántulajdon

156 | Wágner Géza

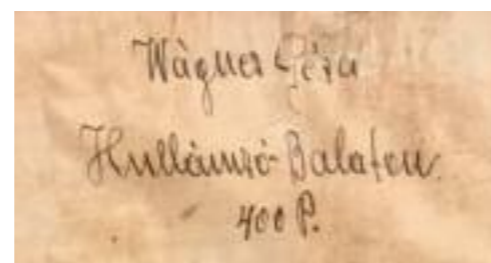
(Gömörnyilas, 1879 – 1939, Székesfehérvár)

Hullámszó Balaton
Wavin Lake Balaton

64,5 × 83 cm
Olaj, karton | Oil on cardboard

Jelezve jobbra lent: Wágner Géza, Hátoldalon autográf felirat:
Hullámszó Balaton és a Balatoni Szövetség kiállítási raglapja |
Signed lower right: Wágner Géza, On the reverse autograph
inscription: Hullámszó Balaton and exhibiton label of Balatoni
Szövetség

Kikiáltási ár: 460 000 Ft / 1 150 ELR
Becsérték: 600 000 – 900 000 Ft
Estimated price: 1 500 – 2 250 ELR

157 | Iványi Grünwald Béla

(Sornogysom, 1867 – 1940, Budapest)

Eső után (Alföldön)
After Rain (Great Hungarian Plane)

60 × 80 cm
Olaj, vászon | Oil on canvas

Jelezve jobbra lent: Iványi Grünwald |
Signed lower right: Iványi Grünwald

Kikiáltási ár: 480 000 Ft / 1 200 ELR
Becsérték: 600 000 – 900 000 Ft
Estimated price: 1 500 – 2 250 ELR

Jean-François Millet: Az Úrangyala, 1857 és 1859 között.
Musée d'Orsay, Párizs

158 | Böhm Pál

(Nagyvárad, 1839 – 1905, München)

Naplemente a kútnál, 1872

Sunset at the Well, 1872

23 × 45 cm

Olaj, fa | Oil on board

Jelezve jobbra lent: P. Böhm München 1872 |

Signed lower right: P. Böhm München 1872

Kikiáltási ár: 1 600 000 Ft / 4 000 EUR

Becsérték: 2 600 000 – 3 800 000 Ft

Estimated price: 6 500 – 9 500 EUR

Jean-François Millet:
Az Úrangyala, 1857
és 1859 között,
Musée d'Orsay, Párizs

Gémeskút az Alföldön

159 | Szőnyi István

(Újpest, 1894 – 1960, Zebegény)

Domboldal, 1950-es évek eleje
Hillside, 1950s

20 × 33 cm

Akvarell, papír | Watercolor on paper

Jelezve jobbra lent: Szőnyi I. | Signed lower right: Szőnyi I.

REPRODUKÁLVA | REPRODUCED

· Szőnyi István. Dunakanyar – Zebegény – otthon – család, III.

Szerk.: Kieselbach Tamás, Kieselbach Galéria,

Budapest, 2023, 585.

Kikiáltási ár: 380 000 Ft / 950 EUR

Becsérték: 600 000 - 900 000 Ft

Estimated price: 1 500 – 2 250 EUR

---

160 | Klie Zoltán

(Szekszárd, 1897 – 1992, Budapest)

Füredi öböl, 1938
Bay of Balatnfüred, 1938

60 × 80 cm

Pasztell, papír | Pastel on paper

Jelezve jobbra lent: Klie 1938 | Signed lower right: Klie 1938

REPRODUKÁLVA | REPRODUCED

· Kopócsy Anna: Klie Zoltán. A kozmikus festő.

Zsitva Tibor kiadása, Budapest, 2005, 61. kép.

Kikiáltási ár: 800 000 Ft / 2 000 EUR

Becsérték: 1 200 000 – 1 800 000 Ft

Estimated price: 3 000 – 4 500 EUR

---

161 | Berény Róbert

(Budapest, 1887 – 1953, Budapest)

Zebegényi kútnál, 1930 körül
By the Well (Zebegény), c. 1930

62 × 79 cm

Olaj, vászon | Oil on canvas

Jelezve balra lent: Berény | Signed lower left: Berény

Kikiáltási ár: 4 600 000 Ft / 11 500 EUR

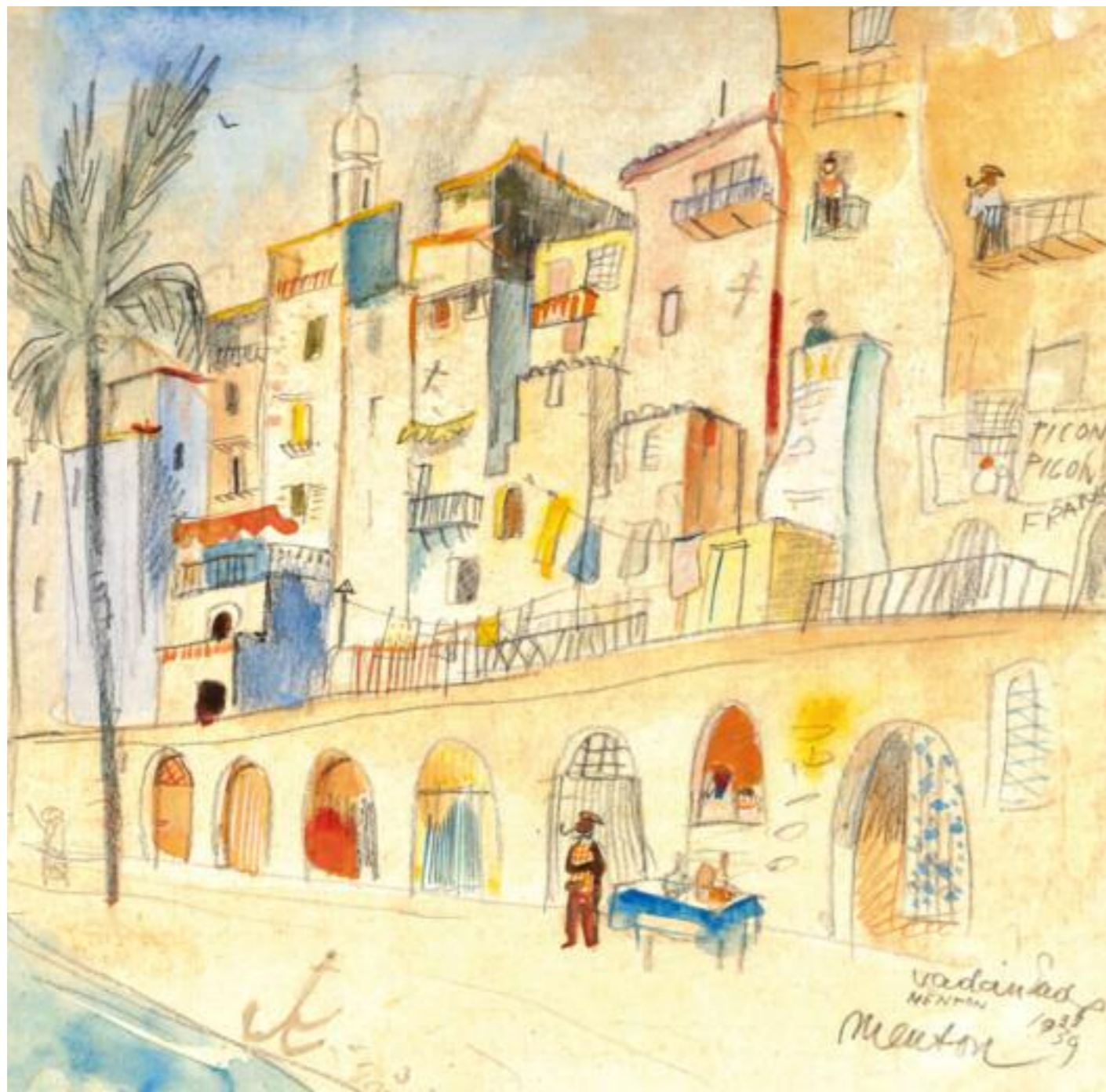
Becsérték: 6 000 000 – 9 000 000 Ft

Estimated price: 15 000 – 22 500 EUR

Berény Róbert: Parasztkunyhók, 1932, magántulajdon

162 | Vadász Endre

(Szeged, 1901 – 1944, Budapest)

A felkelő nap fénye

(Tengerparti házak Mentonban), 1938

The Light of the Rising Sun

(Seaside Houses in Menton), 1938

26 × 26 cm

Vegyes technika, papír | Mixed technique on paper

Jelezve jobbra lent: Vadász Endre 1938–1939 MENTON,

Menton | Signed lower right: Vadász Endre 1938–1939

MENTON, Menton

KIÁLLÍTVA | EXHIBITION

· Angyalszárnynon vigyed azt tovább. Vadász Endre (1901–1944) képzőművész emlékkiállítás.

Déri Múzeum – MODEM, Debrecen,

2015. március 4. – május 31.

REPRODUKÁLVA | REPRODUCED

· Reprodukálva: Angyalszárnynon vigyed azt tovább.

Vadász Endre (1901–1944) képzőművész emlékkiállítás.

Déri Múzeum – MODEM, Debrecen,

2015. március 4. – május 31. katalógus: 48 o.

Kikiáltási ár: 650 000 Ft / 1 625 EUR

Becsérték: 800 000 – 1 300 000 Ft

Estimated price: 2 000 – 3 250 EUR

163 | Aba-Novák Vilmos

(Budapest, 1894 – 1941, Budapest)

Önarckép, 1936 körül

Self Portrait, c. 1936

31,5 × 24 cm

Akvarell, papír | Watercolor on paper

Jelezve jobbra lent: Aba-Novák Vilmos |

Signed lower right: Aba-Novák Vilmos

Kikiáltási ár: 750 000 Ft / 1 875 EUR

Becsérték: 1 200 000 – 1 700 000 Ft

Estimated price: 3 000 – 4 250 EUR

164 | Szabó Vladimír

(Balassagyarmat, 1905–1991, Budapest)

Pásztorok imádása, 1935

Pásztorok imádása, 1935

123,5 × 123 cm

Olaj, papír falemezen | Oil, paper on panel

Jelezve jobbra lent: SZ.V. 1935 | Signed lower right: SZ.V. 1935

A hátoldalon a Nemzeti Szalon 1934-es raglapja.

KIÁLLÍTVA | EXHIBITION

· LXXXII. csoportkiállítás, Nemzeti Szalon, 1934–1935 (kat. 88.).

REPRODUKÁLVA | REPRODUCED

· Modern magyar festészet 1919–1964.

Szerk.: Kieselbach Tamás, Kieselbach Galéria, Budapest, 2004, 907.

IRODALOM | LITERATURE

· A római modern képtár megvásárolta Szabó Vladimír három képét. Nemzeti Ujság, 1934. szeptember 18.

· LXXXII. csoportkiállítás. Nemzeti Szalon, Budapest, 1934.

· (m. v.): Csoportkiállítás a Nemzeti Szalonban.

Nemzeti Ujság, 1934. december 25.

Kikiáltási ár: 36 000 000 Ft / 90 000 EUR

Becsérték: 44 000 000 – 65 000 000 Ft

Estimated price: 110 000 – 162 500 EUR

Hugo van der Goes: Portinari oltárkép, középső tábla, 1476–1478, Galleria degli Uffizi, Firenze

»Forrongó fiatal művész,
ösztöndíjjal volt Rómában,
és most a verista törekvés
és a neoklasszikus stílus
hol váltakozik, hol keveredik
alkotásain.«

NEMZETI LÍJSÁG, 1934

A *Nemzeti Ljlság* 1934-es száma örömmel tudatta az olvasókkal, hogy a római modern képtár, a Galleria d'arte Moderna megvásárolta lugosi Szabó Vladimír három művét. Szabó a Collegium Hungaricum ösztöndíjasaként tartózkodott az olasz fővárosban, ottani műtermében fogadta a neves igazgatót, Roberto Papinit, aki a római egyházművészeti kiállításon figyelt fel a magyar tehetség *Pásztorok imádása* című hármast oltárképére. Ezen felbuzdulva vásárolta meg az olasz múzeum számára három grafikáját. Pár hónappal később, 1934 telén Szabó a Nemzeti Szalonban is kiállított egy művet *Pásztorok imádása* címmel. Ez nem triptichon formájú oltárkép, hanem egy nagyméretű, négyzetes kompozíció: a fiatal festő a maga sajátos realista stílusában modernizálta a klasszikus témát. Korabeli olasz hétköznapi figurák gyűlnek a földön fekvő kis Jézus köré. Mária arca Raffaello reneszánsz Madonnáinak báját tükrözi. Szabó úgy hangolta át az itáliai környezetre a jelenetet, ahogy a régi mesterek tették. (Érthető, miért esett vele szerelemben a római múzeumigazgató.) A figurák mögött egy jellegzetes olasz város magasodik, reneszánsz tornyokkal, félköríves záródású árkádokkal, loggiákkal és középkori bástyákkal. A finoman megválasztott színvilág is a régi mesterek múzeumokban látható tábláinak auráját sugározza.

Szabó Vladimír *Pásztorok imádása* című ismert oltárképe (Magyarország, 1934. december 25.)

Szabó Vladimír: *Olasz fantáziaváros (Halászfalu)*, 1934, magántulajdon

Szabó Vladimír azok közé a művészek közé tartozik, akik korai képeit sokáig teljesen elfelejtette a művészettörténet. Csak a fanyar hangulatú, szürreális alaptónusú, háború utáni műveit ismerik a műértők, korai alkotásait viszont még a szakma is alig-alig. A legutóbb felbukkant *Istentől elhagyott vidék* című kompozíció (1934, magántulajdon) után most újabb korai remeke került elő. Ezek a négyzet alakú táblaképek is jelzik, hogy Szabó monumentális festészetének eredeti hangütésű főművei a harmincas évekből csak Aba-Novákhoz mérhető kvalitást képviselnek. Nem véletlenül: a Képzőművészeti Főiskolát a húszas években elvégző művész – rövid orvosi tanulmányok után – 1931 és 1934 között fővárosi ösztöndíjjal tanult a római Magyar Akadémián. Itt készült olasz ihletettségű munkáit 1934 decemberében a Nemzeti Szalon csoportos kiállításán láthatta a közönség. A korabeli hírlapírókat magával ragadta Szabó különleges világa. A *Nemzeti Ljlság* külön kiemelte jelentőségét tárlatkritikájában: „A festőművészek között legérdekesebb Lugosi Szabó Vladimír képsorozata. Forrongó fiatal művész, ösztöndíjjal volt Rómában, és most a verista törekvés és a neoklasszikus stílus hol váltakozik, hol keveredik alkotásain. Festői fantáziájának bősége csak úgy ontja a sok figurás, nagyméretű kompozíciókat, tájképeket, csendéleteket. Mint kompozíció mindegyik érett, és akármilyen stílushullámzások jegyében fogantak, összeköti őket a fiatal művész erőteljesen kibontakozó egyénisége, az előadás szuggesztív szenvedélyessége.”

Giovanni Bellini:
Madonna a réten,
1505,
National Gallery,
London

165 | Hubay Cebrián Andor

(Budapest, 1898 – 1971, Portugália)

Róma (Turisták Rómában a Szent Péter templom Michelangelo kupolájában), 1927
Rome (Tourists in Rome in Michelangelo's Dome of St. Peter's Basilica), 1927

100,5 × 80 cm

Olaj, vászon | Oil on canvas

Jelezve jobbra lent: Hubay A. Rome 927 |

Signed lower right: Hubay A. Rome 927

Kikiáltási ár: 4 600 000 Ft / 11 500 EUR

Becsérték: 5 500 000 – 7 500 000 Ft

Estimated price: 13 750 – 18 750 EUR

Hubay-Cebrián Andor megelőzte korát: már akkor hírnévre tett szert Itáliában, amikor a Római Iskola még csak a szárnyait bontogatta. Nem véletlenül választotta be Gerevich Tibor, a Collegium Hungaricum kurátora a római iskolások 1937-es „Modern monumentális művészet” című összefoglaló nagy kiállítására. A képen a selymes ecsetnyomok közül a római katolikus egyház első számú szentélye, a világ második legnagyobb keresztény temploma, a vatikáni Szent Péter-bazilika bontakozik ki. A Bramante által tervezett reneszánsz épületből a Michelangelo által jegyzett, fantasztikus léptékű kupola és Bernini barokk remekműve látható, a bronzból készült óriás baldachin a pápai oltár felett. A kép készítője a két világháború közötti magyar festészet egyik méltatlanul elfeledett, finom intellektusú, nagy kulturáltságú figurája, Hubay-Cebrián Andor.

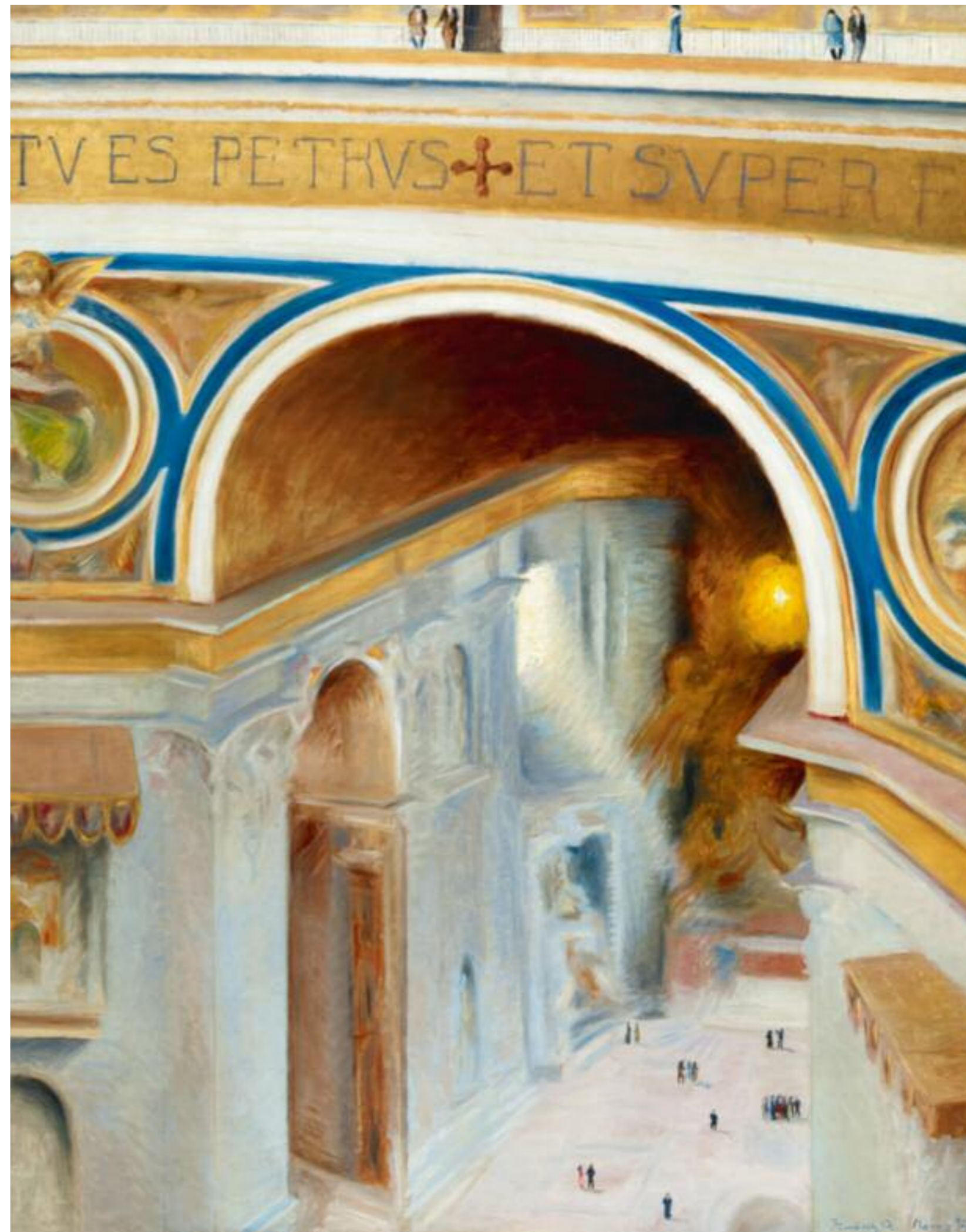
»A barokk
Róma
visszhangzik
bennre.«

LÁZÁR BÉLA

A Szent Péter Bazilika Rómában

A hosszú és gazdag pályáivet befutó művész Hubay Jenő zeneszerző és a spanyol grófi családból származó Cebrián Mária fiaként különféle akadémiákon képezte magát: Münchenben Franz Stucknál tanult, Budapesten Balló Edénél, Párizsban a Julian Akadémián, de Rómában is eltöltött több évet. Hazatérve a herendi porcelángyár művészeti tanácsadója lett, majd a Nemzeti Szalon igazgatója. Az egykor gazdag és sikeres, arisztokrata származású család 1948-ban Norvégiába, majd Portugáliába menekült a rájuk váró szörnyűségek elől. Egyéni tárlata volt 1927-ben Milánóban, kiállított 1928-ban az Ernst Múzeumban, 1930-ban Varsóban pedig nagydíjat nyert Jeanne d'Arc képével. Az Ernst Múzeumban 1928-ban rendezett kiállításának katalógusában Lázár Béla elemezte művészetét: „A letapintható, biztos, anyagszerű forma nála nem vész el az atmoszféra illanó játékában. Neki a világ létezik. Létezik, mint plasztikai valóság, mint a színek alatt domborodó jelenség. [...] A barokk Róma visszhangzik benne. [...] Hangok, ritmusok, melódiák fogadnak itt, melyek zártsága megnyugtató ígéret, mert ezekből nagy kompozíciók kerekedhetnek ki, hacsak ösztönére hallgat, ha leszáll lelke titkos mélyeibe, s az öntudat alól nem az ismert formákba átírt víziókat, hanem a szabadon szálló látományokat fogja el.”

166 | Emőd Aurél

(Budapest, 1897 – 1958, Budapest)

Kilátás a római Magyar Akadémia teraszáról, 1934 körül
View from the Roof of Academy of Hungary in Rome, c. 1934

61 × 70 cm

Olaj, vászon | Oil on canvas

Jelzés nélkül | Unsigned

IRODALOM | LITERATURE

· Ujabb római magyar művészek kiállítása a Nemzeti Szalonban: Antal Károly, Borberek K. Zoltán, Dex Ferenc, Dudás Jenő, Emőd Aurél, Grandtner Jenő, Boldogfai Farkas István Sándor, Heintz Henrik, Ispánki József, Jeges Ernő, Kákai-Szabó György, Madarassy Walter. Nemzeti Szalon, Budapest, 1936.

· Dr. Jajczay János: Képzőművészeti Szemle. Magyar Kultúra, 1936/8., 250–251.

P. Szűcs Julianna: *Római Iskola I.* Esztergomi Keresztény Múzeum, Esztergom, 1983.

Kikiáltási ár: 2 600 000 Ft / 6 500 EUR

Becsérték: 3 000 000 – 4 000 000 Ft

Estimated price: 7 500 - 10 000 EUR

A Vaszary-féle oldott franciás modernségen nevelkedett Emőd Aurél a római ösztöndíjasok második hullámával került ki a Collegium Hungaricumba 1933–1935-ben. Az Örök Város olyan nagy hatással volt festészetére, hogy Jajczay János külön kiemezte változását hosszú recenziójában: „A Római Magyar Akadémia elgondolása nem azt kívánja a művészekről, hogy rafaelósan fessenek, de elvárja, hogy leszűrjék a művészet iskolában meg nem tanulható, le nem másolható és le nem írható, csak megérezhető titkait. Márpedig, ha valahol, úgy Rómában ezt igazán megtehetik. (...) Emőd Aurél mint impresszionista került Rómába. Súlyos csalódást okozott volna, ha múltját megtagadja. Ő azonban az impresszionizmust nem hagyta faképnél, bölcsen hasznosította is s csak az esetlegességeket, a véletlent zárta ki újabb munkáiból. Ma már festményeinél döntően fontos, mit fest. Ez a tudatosság legfontosabb gyarapodása Emődnek. Megtanulta, hogy a szép szín, a vonal, az impresszionisztikus ornamentális ecsetkezelés, vagy tónus még nem tesz egy képet művészivé. Ötven képében gyönyörködünk. Megtisztult és megerősödött színei, szellemes előadásmódja, megneemesedett kompozíciója, biztonsága és merészsége festményein (...), könnyed, elegáns, üde vázlatai meggyőznek arról, hogy az Örök Város megneemesítette piktúráját.” Az 1936-os, Nemzeti Szalonban rendezett „beszámoló” kiállításon Emőd kiállította a Collegium Hungaricum tetejéről, vagyis a Palazzo Falconieri tetőteraszáról készített akvarell látképeit. Ehhez hasonló, de kiérlelt olaj változat a most felbukkant alkotás is. A kompozíciót a Tiberis sávja osztja két részre, rajta ível át jobb oldalon a Giuseppe Mazzini híd, a túlsó oldalon pedig – a rakparti paloták mögött – a Gianicolo-domb zöldje tűnik fel. Hasonló magaslati látképet festett egy másik római iskolás, Kontuly Béla is a tetőteraszról (*Tiberis*, 1930 körül, magántulajdon), de Emődnél két jellegzetes, vörös ruhában és széles karimájú papi kalapban (cappello romano) siető novicius alakja ad külön rómais plusz ízt a vaszarys festőiséggel megfogalmazott városi panorámának.

Emőd Aurél:
Ősz Rómában,
magántulajdon

167 | Rozgonyi László

(Budapest, 1894 – 1948, Budapest)

Római lány (Metafizikus hangulat), 1930-as évek
Roman Girl (Metaphysical Mood), 1930s

69 × 49 cm

Pasztell, papír | Pastel on paper

Jelezve jobbra lent: Rozgonyi L. | Signed lower right: Rozgonyi L.

PROVENIENCIA | PROVENANCE

· Egykor Baumgartner Sándor és Oszkár gyűjteményében

IRODALOM | LITERATURE

· Rozgonyi László emlékkiállítás.

Ferenczy Károly Múzeum, Szentendre, 1964.

Kikiáltási ár: 2 400 000 Ft / 6 000 EUR

Becsérték: 2 800 000 – 3 800 000 Ft

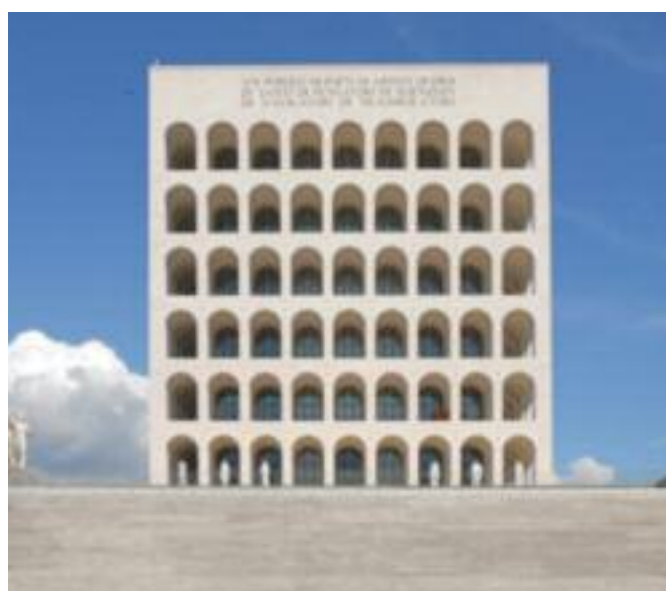
Estimated price: 7 000 – 9 500 EUR

»a római Collegium Hungaricum ösztöndíjas tagjaként megmerítkezett az Örök Város sűrű esztétikai világában«

Rozgonyi Lászlót kortársai a régi szentendrei művésztelep oszlopos figurájaként ismerték. Kollégája, Kántor Andor így idézte fel karakterét 1964-es emlékkiállításának katalógusában: „Magas, szikár alakja, élesen rajzolt profilja, gondosan ápolt oldalszakála, jellegzetes külseje Krúdy Gyula hőseit juttatta eszünkbe. Minden körülmények között megőrzött udvariassága, ruhahordásának egyszerű eleganciája, finom bókjai mintha a biedermeier kort idézték volna.” Rozgonyi Münchenben és Pesten folytatott főiskolai tanulmányai után, 1926-ban jutott ki Párizsba, a modern művészetek fővárosába, a Szinyei Társaság tanulmányi ösztöndíjával. Majd a római Collegium Hungaricum ösztöndíjas tagjaként megmerítkezett az Örök Város sűrű esztétikai világában. Minden bizonytalanságból táplálkozik a most vizsgált kép finom poézise. A vörös hajú, karcsú nőalak álombeli jelenésékként áll az edényekkel teli asztal előtt. Mögötte hullámzó fodros függöny libben, a háttérben pedig felsejlenek a római árkádok. A metafizikus piktúra költői hangjain játszó jelenet az Aba-Novák-kör legjobb szemű értői, az igali testvérpár, Baumgartner Sándor és Oszkár páratlan gyűjteményébe került. Ott a Rozgonyi-kép társai Rippl-Rónai és Vaszary legnagyobb főművei mellett a római iskolások (Aba-Novák, Patkó, Mattioni) első kézből választott remekei voltak.

Az 1938-as Palazzo della Civiltà Italiana jellegzetes, árkádsoros modern épülete

168 | Molnár C. Pál

(Battonya, 1894 – 1981, Budapest)

Menekülés Egyiptomba, 1930-as évek
Escape to Egypt, 1930s

100 × 150 cm

Olaj, vászon | Oil on canvas

Jelezve balra lent: MCP | Signed lower left: MCP

IRODALOM | LITERATURE

· Gerevich Tibor: Római magyar művészek. Magyar Művészet, 1931, 189–212.

· Pogány Ö. Gábor: Molnár C. Pál. Corvina, Budapest, 1988.

· A boldog művész képekönnyve. Molnár-C. Pál (1894–1981). Szerk.: Csillag Pálné Éva, Kossuth, Budapest, 1997.

Kikiáltási ár: 7 500 000 Ft / 18 750 EUR

Becsérték: 8 500 000 – 12 000 000 Ft

Estimated price: 21 250 – 30 000 EUR

Fra Angelico: Menekülés Egyiptomba, 1451–1452,
Museo San Marco, Firenze

A született római iskolás

Molnár C. Pál azok közé a 20. századi művészek közé tartozott, akik az avantgárd forradalmi hulláma után visszatértek a klasszikusok esztétikai világába, így magától értetődő módon válhatott a Római Iskola egyik emblematikus mesterévé. Bár fiatalon erősen hatott rá a szürrealizmus, pengével elkent népszerű tusrajzai pedig az expresszionizmus és a futurizmus eszközeit használták, a biztos művészeti alapot mégiscsak a múzeumi régi mesterek biztosították a számára. Pályája is úgy indult, hogy 1921–22-ben a Louvre klasszikusait tanulmányozta („valósággal bennlakója lettem a Louvre-nak” – mondta), gazdag svájci mecénásának lemásolta Tiziano *Jupiter és Antiopéjének* egy részletét, majd a maga számára egy Ruysdael-tájképet és Baldovinetti *Madonnáját*. Az évtized végére kikristályosodó festészete az art deco védőernyője alatt modernizálta a reneszánsz kifejezésmodor és az egyházi ikonográfia hagyományos toposzait. Magyarországon a Molnár C. Pál által választott itáliai reneszánsz út vált az 1920-as évek végétől a kívánatos művészeti fősodorrá (Római Iskola), ez pedig megalapozta a festő sok évtizedes sikeres pályafutását.

A Palazzo Falconieri homlokzata

»Az évtized végére kikristályosodó festészete az art deco védőernyője alatt modernizálta a reneszánsz kifejezésmodor és az egyházi ikonográfia hagyományos toposzait.«

A Collegium Hungaricum, azaz a Római Magyar Akadémia 1928-ban a befolyásos művészettörténész és nagy formátumú kultúrpolitikus, Gerevich Tibor koncepciója szerint kezdte meg működését. A program célkitűzése szerint az itáliai múzeumi klasszikusok megtermékenyítik majd a kortárs alkotók nyelvezetét. Molnár C. Pál természetesen bekerült az első ösztöndíjasok közé. A jó kedélyű, kiegyensúlyozott festő számára Róma ideális szellemi és emberi táptalajt biztosított. Ahogy a tréfás anekdota megőrizte emlékezetét, azzal viccelődött sokszor, hogy „keresztapja” is idevalósi volt; ezzel a Falconieri palota előtt elhaladó, C. P. feliratú buszjáratra utalt. Ennek nyomán barátai olaszosan „Csi-pi”-nek nevezték el. Molnár C. Pálra nagy hatást gyakorolt az olasz életérzés, gyorsan megtanulta a nyelvet, bejárta a római múzeumokat, majd Nápolyig beutazta az egész országot. Kiforrott festészete az itáliai kora reneszánsz esztétikai világát teremtette újra, tételszerűen teljesítve be a gerevichi programot.

Pogány Ö. Gábor bontotta ki részletesen a Római Iskola hatását Molnár C. Pál művészetére monográfiájában: „A három római év meggyorsította szakmai fejlődését, sok ismerettel gyarapította műveltségét. Piktúrája ekkor érlelődött félreismerhetetlenül egyénivé, a trecento, a quattrocento mestereit tanulmányozva valaminő szürrealizmussá, a modern modor klasszicizáló változatává. [...] Az ösztöndíjas korszak valahány bibliai kompozíciója, a *Szeplőtlen fogantatás*, *Krisztus születése*, a *Menekülés Egyiptomból* stb. az olasz késő gótika, kora reneszánsz primitívjeire megy vissza, az áhítatos naivitás kedves előképeire, melyek mintha a »jeles napok« népi játékeit követnék. Szögletes ruharedők, éteri tónusok között üldögélnek az átszellemlült apostolok, a betlehemi istálló háziállatainak az arckifejezése gyanútlan emberi vonásokat hordoz. A környezet építményei, falai hasábokra, síkokra redukáltan keretezik az eseményeket, melyekből hiányzik a cselekményesség; a csendes állókép nyugalma ömlik el rajtuk, s mindez a japán akvarellistáknak az impresszionisták részéről megcsodált lány festőiségével ábrázoltan. Az a Molnár C. Pál, aki a mesterségbeli tudás elsajátítása idején többnyire mint észlénny abszolválta penzumait, Duccio di Buonisegna, Simone Martini, Sassetta társaságában viszont mélyen meghatódott és lírai tartalommal töltötte meg a korszerűsített ikonográfiát.”

Népszerű tematika

A Római Iskola spiritus rectora, Gerevich Tibor visszaigazolválta koncepcióját a klasszikusok felé forduló fiatal tehetségek művészetében. Ahogy 1931-es cikkében írta: „ezek a művészifjak nem a Cinquecento vagy a barokk fényes alakjaiban, hanem a középkor és a kora reneszánsz úttörő mestereiben keresték és találták meg törekvéseik segítőit, művészi eszközeik történeti példaképeit. Giotto és Piero della Francesca segített kiobbantani Aba-Novák római új stíljét, a sienaiak és Fra Angelico ihlették meg Molnár C. Pál szenzibilis új egyházi festészetét.” A római iskolások nemcsak itthon arattak nagy sikert a közönség körében, de nemzetközi szinten is, elsősorban Olaszországban, például a velencei biennálén. Molnár C. Pál nemcsak esztétikájában idézte meg a késő középkori mestereket, hanem abban a felfogásában is, ahogy egy adott ikonográfiai képtípusról számos példányt készített. Ugyanakkor 20. századi modern alkotóként sokkal nagyobb variációs kedvvel, kreatív szellemiséggel nyúlt hozzá az egyes képtípusokhoz, újabb és újabb remekeket alkotva az azonos „nyersanyagból”.

Az 1930-as évek legelejétől kezdve a „menekülés Egyiptomból” képtípus számtalan változatban elkészült Molnár C. Pál műtermében. 1934 tavaszán maga Mussolini miniszterelnök vásárolta meg a római nemzetközi egyházművészeti kiállítás nagy sikerű tárlatáról *Menekülés Egyiptomba* című olajfestményének egyik variánsát. Amikor a budapesti képtár bemutatta friss szerzeményeit 1937-ben a Nemzeti Szalonban, Molnár C. Páltól ugyanennek az emblematikus témájának az egyik variációja szerepelt az anyagban. Kopp Jenő, a múzeum igazgatója meg is említette a közintézménybe frissen bekerült kortárs alkotást a *Magyar Művészet* hasábjain: „főleg a hagyományokból kiindulva keresik a fejlődés útját az olasz művészettől mélyen megihletett, de a saját gazdag lirizmusából táplálkozó, mesélő kedvű Molnár C. Pál (Menekülés Egyiptomba)” és más római magyarok.

A mai közönség leginkább ennek a szüzsének a kései, a második világháború utáni, kis méretű variánsait ismeri. A most vizsgált *Menekülés Egyiptomból* viszont a római időszak közvetlen közelében készülhetett, hatalmas mérete és múzeumi kvalitása alapján egy főműről van szó. Bár az ismétlődő cím miatt nehéz beazonosítani, hogy melyik alkotás melyik tárlaton szerepelhetett, a most elemzett vászon feszítórámáján négy kiállítási raglap is megmaradt. Az egyik itáliai kiállításról árulkodik az olasz nyelven olvasható a cím (*Fuga in Egitto*), a másik egy francia nyelvű círne (párizsi tárlatra utal, talán az 1937-es világiállításról lehet szó), de két, feltehetőleg (mint országos főintézmény és külföldi nemzeti tárlatok lebonyolítója) a Szépművészeti Múzeumtól származó vinnettatóredék is megőrződött. Egyértelmű, hogy a művész szemében is olyan reprezentatív főműnek számított a most vizsgált alkotás, amelyet rangos, nagy tárlatokon mutatott be.

169 | Pekáry István

(Budapest, 1905 – 1981, Budapest)

Mesetáj (Magyarország) – 3 db

Fairy Tale Landscape (Hungary) – 3 pieces

110 × 180 cm (egyenként | each)

Szöttes | Crochet

Jelzés nélkül | Unsigned

Kikiáltási ár: 1 400 000 Ft / 3 500 EUR

Becsérték: 1 800 000 – 2 800 000 Ft

Estimated price: 4 500 – 7 000 EUR

Hálószobakamra Pekáry Istvánné "Ádám és Éva" című goblienjével az Őszi Lakberendezési és Háztartási Vásáron, 1933. Közli: Építőmunka, 1934. 4–5. 96

1.

2.

3.

170 | Híkádi Erzsébet
(Budapest, 1911 – 2008, Budapest)

Szentendrei tél
Szentendre in Winter

60 × 70 cm
Tempera, farost | Tempera on fibre board
Jelezve balra lent: Híkádi E. | Signed lower left: Híkádi E.

Kikiáltási ár: 650 000 Ft / 1 625 EUR
Becsérték: 800 000 – 1 300 000 Ft
Estimated price: 2 000 – 3 250 EUR

---

171 | Pekár István
(Budapest, 1905 – 1981, Budapest)

Szüret, 1967
Harvest, 1967

50 × 70 cm
Olaj, vászon | Oil on canvas
Jelezve jobbra lent: Pekár 1967 |
Signed lower right: Pekár 1967

Kikiáltási ár: 3 800 000 Ft / 9 500 EUR
Becsérték: 5 000 000 – 8 000 000 Ft
Estimated price: 12 500 – 20 000 EUR

---

172 | Anna Margit

(Borota, 1913 – 1991, Budapest)

Visszapillantó önarckép
Self Portrait Looking Back

33 × 28 cm

Akvarell, papír | Watercolor on paper

Jelezve jobbra lent: Anna Margit |

Signed lower right: Anna Margit

Kikiáltási ár: 1 000 000 Ft / 2 500 EUR

Becsérték: 1 400 000 – 2 000 000 Ft

Estimated price: 3 500 – 5 000 EUR

---

173 | Barcsay Jenő

(Katona, 1900 – 1988, Budapest)

Kompozíció (Nyitott ablak)
Composition (Opened Window)

17 × 17 cm

Olaj, vászon | Oil on canvas

Jelezve jobbra lent: Barcsay, Hátoldalon:

4. Nyitott ablak 24,5 × 18, olaj, vászon |

Signed lower right: Barcsay, On the reverse:

4. Nyitott ablak 24,5 × 18, olaj, vászon

Kikiáltási ár: 4 600 000 Ft / 11 500 EUR

Becsérték: 5 000 000 – 7 000 000 Ft

Estimated price: 12 500 – 17 500 EUR

---

174 | Anna Margit

(Borota, 1913 – 1991, Budapest)

Királynőm Gizi, 1983

My Queen: Gizi, 1983

80 × 60 cm

Olaj, vászon | Oil on canvas

Jelezve jobbra lent: Anna Margit,

Jelezve jobbra fent: Anna Margit 1983 |

Signed lower right: Anna Margit,

Signed upper right: Anna Margit 1983

REPRODUKÁLVA | REPRODUCED

· A bábu megszólal. Anna Margit művészete.

Szerk.: Kolozsváry Marianna, Magyar Nemzeti Galéria,

Budapest, 2024, 438, fotón: 387.

Kikiáltási ár: 6 500 000 Ft / 16 250 EUR

Becsérték: 9 000 000 – 12 000 000 Ft

Estimated price: 22 500 – 30 000 EUR

Anna Margit Királynőm: Gizi című festménye előtt, 1983

»Az egyik babáját Gizinek keresztelte. Ő volt a királynő. Fekete hajú, nagy kalapú, fodros ruhájú, szuggesztív tekintetű.«

Anna Margit az Európai Iskola betiltása után két évig egyetlen képet sem festett. Egyrészt nem akart a szocialista realizmus követelményeinek megfelelni, másrészt el kellett tartania két gyermekét, és munka mellett már nem maradt ideje alkotni. Majd 1952-ben a gyerekei egy babaronsot találtak az utcán és hazavitték. Anna Margitnak eszébe jutott egy régi emlék: négyéves volt, amikor Paula nagynénje egy babát hozott neki Bécsből. Vendégek voltak náluk, és ő meg akarta mutatni nekik ezt a csodálatos babát. Magához ölelte a babát, amely alig lehetett kisebb nála, s belépett vele a szobába. De megbotlott a küszöbön és elesett. Darabokra tört a baba. Ez a lelke mélyére temetett emlék újra a festővászon elé ültette. Ekkor kezdett el újra dolgozni. A bábu ettől kezdve önálló életet élt.

Az 1970-es években Anna Margitnak természetes létformájává vált a magány. A festészetéhez szorosan kapcsolódó tárgyak jelentették számára a valós közeget. Minden talpalatnyi hely zsúfolásig tele volt paraszttárgyakkal: fa- és rongybábukkal, mario-nettekkal, színes tükkör- és üvegekpekkal, mindenféle alakú, eredetű, színű kerámiákkal, kézzel pingált bútorokkal, párnákkal, ág- és asztalterítővel, ügyefogyott falvédőkkel és felöltötött porcelán- és háncsbabákkal. Ez a kavalkád számára ihlető örömforrás volt, bennük hasonló egyszerű napi boldogság, groteszk humor, ironia, kézügyesség, megkapó ornamentika, mint a festészetében, főleg a hatvanas–hetvenes években. Tehát Anna Margitot nemcsak művészi kifejezésének eszköztárában vették körbe a bábok, bábuk, babák, hanem a való életben, az otthonában is. Lakását, műtermét a babák szinte eluralták, birtokba vették, a falakon is lógtak, a komódon is ültek a különböző báb alakok. Mindenféle akadt: menyasszony, vőlegény, alvóbaba, rongybaba, de a legszembetűnőbb a központi helyen, egy díványon felsorakoztatott hét–nyolc nagy méretű, fodros ruhába öltöztetett klasszikus baba volt. Ahogy Dávid Katalin írta: „Gyönyörű gyűjtemény... Bizonyosan főbélő a műteremnek miliőt teremtő energiájukkal. De egy sem gyermekjáték. Bár lehet, hogy némelyik annak készült, itt azonban ezek is új értelmet, új jelentést kaptak. [...] Mert létüket nem a játszani akarás vágya tartja fenn. Merevek, de ez nem élettelenység, inkább mintha varázslat alatt állnának, és várják, hogy feloldja ez alól őket a művész, amikor festményeibe átülteti alakjukat.”

Lakárenteriőr, Fillér utca, 1984 (Balról az ötödik baba)

Anna Margit a képein ezerszer beszélt el emberi sorsokat a bábukon keresztül, a babái körében viszont azok meséltek neki. Régi történetet, vágyat idéztek meg benne egy szegény, négyéves zsidó kislányról, aki gyerekkorában kukoricacsuhéból készített bábút a szomszéd gyerekeknek, s így élhette csak meg a lányok természetes, gondoskodó szerepjáték szenvedélyét. Ez a vágy felnőttkorában is megmaradt Anna Margitban, különösen idősebb korában, amikor a babák társakká válhattak az egyedülletben. A társtalanság kissé kiszolgáltatott érzése könnyen szóra bírja a tárgyakat. Az ember alkalmanként szól hozzájuk, és azok a belőlük látott tulajdonságaik szerint néha válasza méltatnak minket. Különösen a babák, amelyeknek emberi tekintetük, formájuk, ruházatuk van. Szinte bizonyos, hogy a festőnő nagy méretű babái különböző személyiségeket testesítettek meg a számára, valamelyiket jobban szerette, valamelyiket kevésbé. Valószínű, hogy még neveket is adott nekik. A kedvenceknek egészen biztosan.

Az egyik babáját Gizinek keresztelte. Ő volt a királynő. Fekete hajú, nagy kalapú, fodros ruhájú, szuggesztív tekintetű. Valamiért kitűnt a többiek közül, följük emelkedett, és egészen különös módon egyúttal a tulajdonosa fölé is. Olyan volt, mint egy macska, akinek a gazdája lehetsz, de sohasem birtokolhatod. Anna Margit azt érezhette ezen a babán, hogy különleges képességekkel bír, bábját gyakorol, a sors kerekének forgatója. Szinte belső parancsként élte meg, hogy ecsetet vegyen a kezébe és megörkítse „uralkodónőjét”. A babonás hit fekete macskáját festette a képre kalapos királynőjének ölébe támaszkodva, mindketőtől ugyanazzal a zöld szemmel és szuggesztív tekintettel. A ruha mellrésze, a furcsa fekete fodoralakzatra odabiggyesztett egymás mellé két narancsszínű gombot. Így a néző már úgy érezheti, hogy három szempár sugara hasít a bőre alá vagy éppen arra eszmél, hogy három szempár hipnotizálja a tudatát.

Anna Margit e munkáját portréfestészetének különleges darabjaként is értékelhetjük, hiszen kiváló képességekkel ragadja meg alanyának személyiségét, belső tulajdonságait, még akkor is, ha az csak egy baba. És mint tudjuk, nála a baba, a bábu és az ember elválaszthatatlanul összekeveredik.

KOLOZSVÁRY MARIANNA
művészettörténész, a Magyar Nemzeti Galéria főmuzeológusa,
A bábu megszólal című – Anna Margit első átfogó életműkiállításának
kurátora és az ehhez készült katalógus szerkesztője

Anna Margit babái
a Magyar Nemzeti Galéria
A bábu megszólal című
kiállításán

175 | Turmayer Sándor

(Orosháza, 1879 – 1953, Albegna)

A tabáni Szent Katalin templom háttérben a Királyi Palotával, 1930 körül
St. Catherine's Church in Tabán with the Royal Palace in the Background, c.1930

50 × 40 cm

Olaj, vászon | Oil on canvas
Jelezve balra lent: Turmayer |
Signed lower left: Turmayer

Kikiáltási ár: 380 000 Ft / 950 EUR
Becsérték: 600 000 - 950 000 Ft
Estimated price: 1 500 - 2 375 EUR

Kilátás a Tabánra, előtérben a Szent Gellért szobor, háttérben a Királyi Palota (később Budavári Palota), Fotó: Fortepan / Erky-Nagy Tibor

176 | Berkes Antal

(Budapest, 1874 – 1938, Budapest)

Nagyvárosi boulevard, 1920-as évek
Metropolitan Boulevard, 1920s

55 × 69 cm

Olaj, vászon | Oil on canvas

Jelezve jobbra lent: Berkes A. |

Signed lower right: Berkes A.

Kikiáltási ár: 360 000 Ft / 900 EUR
Becsérték: 440 000 - 600 000 Ft
Estimated price: 1 100 - 1 500 EUR

Szinyei Merse Pál

Bodrog part a Tokaji-heggyel

177 | Szinyei Merse Pál

(Szinye–Újfalu, 1845 – 1920, Jernye)

Bodrog part a Tokaji-heggyel, 1908

Bodrog Bank with Tokaj-Hill, 1908

59 × 69 cm

Olaj, vászon | Oil on canvas

Jelezve jobbra lent: Szinyei | Signed lower right: Szinyei

PROVENIENCIA | PROVENANCE

· Egykor Czell Károly (Zilah) tulajdonában, aztán Gombaszögi Frida (özvegy Miklós Andorné) (1943), majd Kovacsik József (Soltvadkert) tulajdonában, majd magántulajdon.

KIÁLLÍTVA | EXHIBITION

· MIÉNK III. kiállítása, Nemzeti Szalon, 1910 (kat. 62.).
· Magyar mesterek III. csoportkiállítása, Ernst Múzeum, 1916–1917 (kat. 26.).
· Magyar táj- és életkép, Múcsarnok, 1927 (kat. 116.).
· Szinyei Merse Pál és köre, Magyar Nemzeti Galéria (kat. 208.; Bodrog II.).

REPRODUKÁLVA | REPRODUCED

· Vasárnapi Újság, 1910/3., 67.
· Szinyei Merse Anna: Szinyei Merse Pál élete és művészete. Magyar Nemzeti Galéria – Corvina – Széchenyi, Budapest, 1990, 60. (LIV. kép).
· Szinyei Merse Anna: Szinyei Merse Pál (1845–1920). Magyar Nemzeti Galéria – Corvina – Széchenyi, Budapest, 1990, 72.

IRODALOM | LITERATURE

· Malonyay Dezső: Szinyei Merse Pál. Lampel, Budapest, 1910.
· MIÉNK III. kiállítása. Nemzeti Szalon, Budapest, 1910.
· Magyar mesterek III. csoportkiállítása. Ernst Múzeum, Budapest, 1916.
· Hoffmann Edith: Szinyei Merse Pál. Országos Magyar Szépművészeti Múzeum, Budapest, 1943.
· Végvári Lajos: Szinyei Merse Pál 1845–1920. Képzőművészeti Kiadó, Budapest, 1986.
· Szinyei Merse Anna: Szinyei Merse Pál élete és művészete. Magyar Nemzeti Galéria – Corvina – Széchenyi, Budapest, 1990.
· Szinyei Merse Anna: Szinyei Merse Pál (1845–1920). Magyar Nemzeti Galéria – Corvina – Széchenyi, Budapest, 1990.
· Tímár Árpád: A Majális festője közelről. HOLMI, 1990/7., 840–843.

VÉDETT | NO EXPORT

Kikiáltási ár: 8 000 000 Ft / 20 000 ELJR

Becsérték: 12 000 000 – 24 000 000 Ft

Estimated price: 30 000 – 60 000 ELJR

Vasárnapi Újság, 1910/3., 67.

Szinyei Merse Pál: Hóolvadás, 1884–1895, Magyar Nemzeti Galéria, Budapest

Csendes meditáció Tokaj alatt

Finom, költői csend ül meg a Bodrog-parti tájat. Az égbolt fátyol-felhőit a hajnali nap színezi át halovány rózsaszín csíkokkal. A folyó szinte észrevétlenül csordogál a kanyarulatban, a partra húzott ladik mindenféle erőfeszítés nélkül megül a homokágyon. A víz felszíne megduplázza a látványt, a túlsó magaspart sávját, a rózsaszín felhőket és a ladikot. A plein air ünnepelt mestere, Szinyei Merse Pál motívumvadászát során talált rá erre a kierielt kompozíciójú tájrészletre. A vízmosta partra kihúzva áll az ember nélküli üres ladik. A szemközti part mélyen kimosott kanyarodó íve falként húzódik végig a horizonton, csak a távoli hegycsúcs fenséges kúpja magasodik fölé. Szinyei ugyanolyan poétikusan merengő, filozofikus pillanatot rögzített ecsetjével, amelyről József Attila írt a dunai rakparton vagy Juhász Gyula a Tisza mellett. Ahogy első életrajzírója, Malonyay Dezső elemezte kései tájképeinek bölcs derűjét: „Tájaiban ott kapjuk őt magát, rendkívül derűs életörömét, a természet őszinteségéből, de megvigasztalóan mindig, mindenkivel és mindennel közönyös bölcsességéből táplálkozó életfilozófiáját, a melynek szeretete csak annál univerzálisabb, annál szuverénebbül megbocsátó.”

Szinyei Merse Pál Hóolvasás című festménye a Magyar Nemzeti Galéria állandó kiállításán

---

»A festményen megjelenített táji látvány a felvidéki Szegi környéken készült, Tokajtól északra, ahol a Szinyei család szőlőbirtokai feküdtek. A festő rendszeresen megfordult a környéken (különösen szüret alkalmával), motívumok után kutatva. A távolban magasodó, vékony felhőkoszorúba burkolódzó hegycsúcs a tokaji Kopasz-hegy, tőle balra terül el Tokaj települése.«

A festményen megjelenített táji látvány a felvidéki Szegi környéken készült, Tokajtól északra, ahol a Szinyei család szőlőbirtokai feküdtek. A festő rendszeresen megfordult a környéken (különösen szüret alkalmával), motívumok után kutatva. A távolban magasodó, vékony felhőkoszorúba burkolódzó hegycsúcs a tokaji Kopasz-hegy, tőle balra terül el Tokaj települése. A magányos vulkánkúp különleges geológiai tájat jelöl az Alföld és az északi hegyvidék találkozásánál, a Tisza és a Bodrog összefolyásánál, amelyet a szellemtörténet és a borkultúra nemesített meg. Itt csepegték a Himnusz nektárcsöppjei a szőlővesszőkön, és itt található a „legészakibb mediterrán város” (Hamvas Béla), amelyet világhírű borászata ma is turisztikai célponttá tesz. Szinyei észak felől örökölte meg ezt a kivételes vidéket, a meditatív csendességű Bodrog partján állva.

A festő kutatója, Szinyei Merse Anna hosszasan elemezte a kései remekmű letisztultságát 1990-es nagymonográfiájában: „Az 1908-ban festett *Bodrog*-kép olyan rendkívüli tömörítő képességről vall, mely nagyon ritkán jutott szóhoz Szinyei munkásságában. Talán csak a *Hóolvasás* vagy a *Capri* említhető vele egy sorban, de azokon is sokkal több részletelem fedezhető fel. A szinte mindennemű növénytakarót nélkülöző, már-már sivár táj csontvázig lemeztelenített valóságában került itt megörökítésre. Föld-víz-ég hármás őseleme a legteljesebb egyszerűséggel van jelen a képen, melynek színvilága és kompozíciója is tökéletesen alárendelődik a lakonikus összpontosításnak. Az ember jelenlétére utaló egyetlen, kissé partra húzott csónak a partvonnalal párhuzamosan, kis öbölben foglal helyet, enyhe ívét a jobboldalon felkélklő távoli hegy ismétli meg. A folyó előtéri kiszélesedését a kép bal sarkát metsző folyópart határolja, átlójának emelkedésszöge a művészre jellemző mértékű, s tökéletesen érzékelteti a perspektívát.”

Ünnepelt festőszár

A gazdag felvidéki földbirtokos családba született Szinyei Merse Pál pályafutása egész rendhagyó módon alakult. A müncheni akadémián eltöltött tanulóévei után hazasietett Jernyére, hogy a főispánná kinevezett apja helyett a birtok ügyeit igazgassa. Ekkor már az akadémikus festészet mellett nagy hatást gyakorolt rá a francia realizmus prófétája, Courbet, de megszülettek első plein air tanulmányai is. Ezeket koronázta meg az 1873-as, forradalmi *Majális* (Magyar Nemzeti Galéria), amelynek rossz fogadtatása miatt Szinyei évtizedekre felhagyott aktív festői karrierjével. Amikor a millenniumi nagy kiállításon újra bemutatták 1896-ban, a fiatal nagybányai festők elámulva fedezték fel benne ismeretlen előfutárukat. „Felejthetetlen élmény volt ez számomra” – emlékezett vissza a fiatal Csók István arra a pillanatra, amikor a Múcsarnokban Thorma Jánossal rábukkant a plein air vászon sarkába írt dátumra. A Münchenből Nagybányára kivándorló művészek épp hasonló tájproblémákat igyekeztek

megoldani. Szinyei nemcsak a szabadon festés gyakorlatát kiteljesítő fiatalok körében tett szert népszerűsége, hanem belőle vált a Munkácsy utáni magyar képzőművészet új „festőfejedelme”. Elhalmozták állami kintüntetésekkal, igazgatói széket kapott, életében szobrot emeltek neki, a Szépművészeti Múzeumban termet neveztek el róla (közepére helyezve az állam által megvásárolt *Majális*). A most vizsgált kép születésekor Szinyei már ünnepelt öreg mesternek számított, aki átütő sikerrel mutatta be műveit a Nemzeti Szalon kiállításán (hatvanévesen), a Japán kávéház művészasztala körberajongta, elnökként vett részt a Magyar Impresszionisták és Naturalisták Körének megalapításában, közben pedig jernyei birtokán és a Bodrog mentén festette tájképeit.

A Bodrog partján készített két ismert Szinyei-kép közül az egyik, a magas bal oldali töltést ábrázoló változatot már régóta múzeumi tulajdonban őrzik (*Bodrog*, 1908, Herman Ottó Múzeum, Miskolc), a most vizsgált alkotás viszont különböző magánszemélyeknél fordult meg az elmúlt száz évben, köztük a két világháború közti időszak ünnepelt színésznőjénél, Gombaszögi Fridánál. Először a MIÉNK csoportos kiállításán láthatta a közönség a Nemzeti Szalonban 1910-ben, majd az Ernst Múzeumban 1916–17 telén, a Múcsarnokban tíz évvel később, legutóbb pedig a Magyar Nemzeti Galéria nagy Szinyei-kiállításán 1990-ben. Az életműátlat kapcsán megjelent könyvről írt méltatásában Tímár Árpád elemezte a kép helyét az impresszionista naturalizmus magyar összefüggésrendszerében: „A *Hóolvasás* barnás színvilágát költők és festők csodálták, e kiállításon a kép méltó rokona a *Bodrog II.* című festmény. Ekkor már izmos festőtehetségek követnek Szinyei szemérmes természetimádatához hasonló eszméket: Ferenczy Károly *Tavaszi táj a Virághegygel* című műve, Mednyánszky László tájai és *Horgászó* című festménye jelezték a magyar festészet útját a finom impresszionista-naturalizmus felé.”

178 | Korniss Dezső
(Beszterce, 1908 – 1984, Budapest)

Kék angyal (Ecsetrajz, Horizontális-vertikális), 1967
Blue Angel (Brushstroke, Horizontal-Vertical), 1967

24 × 16,3 cm
Tus, papír | Indian ink on paper
Jelezve balra lent: Korniss D., Jelezve jobbra lent: 967 |
Signed lower left: Korniss D., Signed lower right: 967

PROVENIENCIA | PROVENANCE
· Egykor Körner Éva gyűjteményében

Kikiáltási ár: 650 000 Ft / 1 625 EUR
Becsérték: 1 200 000 – 2 000 000 Ft
Estimated price: 3 000 – 5 000 EUR

---

179 | Keserü Ilona
(Pécs, 1933)

Rövidülés, 1980 (Drezda)
Shortening, 1980 (Drezda)

32 × 50 cm
Szitanyomat, papír | Serigraphy on paper
Jelezve jobbra lent: Keserü, Hátoldalon: E/A Keserü Ilona 1969/1980 |
Signed lower right: Keserü, On the reverse: E/A Keserü Ilona 1969/1980

PROVENIENCIA | PROVENANCE
· Egykor Körner Éva gyűjteményében

Kikiáltási ár: 650 000 Ft / 1 625 EUR
Becsérték: 1 000 000 – 2 000 000 Ft
Estimated price: 2 500 – 5 000 EUR

---

180 | Molnár Sándor

(Sajólad, 1936 – 2022)

Táj I., 1964

Landscape I., 1964

100 × 70 cm

Olaj, vászon | Oil on canvas

Jelezve jobbra lent: MS 64, Hátoldalon autográf felirat:

Molnár Sándor Táj I. 100 × 70 cm o.v. 1964 |

Signed lower right: MS 64, On the reverse autograph

inscription: Molnár Sándor Táj I. 100 × 70 cm o.v. 1964

Kikiáltási ár: 5 500 000 Ft / 13 750 EUR

Becsérték: 8 000 000 – 14 000 000 Ft

Estimated price: 20 000 – 35 000 EUR

Molnár Sándor központi szerepet játszott az 1960-as évek nagy nemzedékének indulásában. Az ötvenes évek fojtogató légkörében a Képzőművészeti Főiskola diákjaként egy antikváriumban talált pár nyugati könyvet a tiltott absztrakcióról, Kandinszkijról és Mondrianról. Ezek hatására indult el azon a nonfiguratív festészeti úton, amelyből monumentális életműve megszületett. Maga köré gyűjtötte hasonló érdeklődésű diáktársait (Bak Imre, Nádler István stb.), akik ma már az Iparterv-generációnak a nemzetközi szinten is jól ismert absztrakt mesterei. Ettől kezdve tíz éven át Molnár zuglói lakása adott otthont a beszélgetéseknek, vitáknak, itt cserélgették a külföldi szakirodalmat, reprodukciókat, lefordított könyveket és lemásolt kéziratokat. A Zuglói Kör volt a hatvanas évekbeli progresszív magyar művészeti törekvések első állomása. Molnár a francia tachizmus mestere, Jean Bazin hatása alatt absztrahálta a természeti látványt, megtartva a gazdag faktúrájú, tapintásra ingerlő festékfelületet. Több stílusregiszteren dolgozott párhuzamosan. Legkarakteresebb hatvanas évekbeli törekvése lekerekített, szegmentált tömbökből építkezett, katedrálisablak-szerű szerkezetes vonalstruktúrákká sematizálva a látványt. Az intenzív színkontrasztokkal harsogóvá tett figurális kompozíción az emberalakok és a csendélet kellékei egyre inkább feloldódtak a színfoltok között. A most vizsgált, a Zuglói Kör időszakához tartozó „tájkép” ebbe a folyamatba illeszkedik. A festmény már szintiszta absztrakcióvá vált, a címben

»Molnár a francia tachizmus mestere, Jean Bazin hatása alatt absztrahálta a természeti látványt, megtartva a gazdag faktúrájú, tapintásra ingerlő festékfelületet.«

felfedett kiindulópont, a táj teljesen feloldódott a gazdag felületű, játékosan egymáshoz simuló íves színmezők között. Az életmű korai, úttörő korszakának ritkán felbukkanó, kiérett képviselője. A meghatározó hatvanas évek után Molnár már saját, független, egyszerre univerzális és a magyar tradícióból táplálkozó művészeti irányát, a „festőjoga” útját járta. Ebben az új, Hamvas Béla és a keleti filozófia által ihletett esztétikai rendszerben az őselemeknek feleltette meg saját korszakait. Utólag a most vizsgált festményt – mint a vakrámán olvasható feljegyzésből kivehető – a föld elemhez sorolta, azon belül is a koagulációhoz, vagyis „a szilárd alap megteremtéséhez”, illetve a föld-geometriához, amikor „a lágy természeti forma belső csontváza megszilárdul, geometrizálódik, tartósszerkezetűvé válik”.

RIEDER GÁBOR

Maurice Esteve: Faverdines, 1955, magántulajdon

181 | Gellér B. István

(Pécs, 1946 – 2018, Pécs)

Hajók, kikötők, 1972

Ships, Ports, 1972

80 × 80 cm

Olaj, vászon | Oil on canvas

Jelezve a hátoldalon: Gellér 1972 |

On the reverse: Gellér 1972

Kikiáltási ár: 1 600 000 Ft / 4 000 EUR

Becsérték: 2 000 000 – 3 000 000 Ft

Estimated price: 5 000 – 7 500 EUR

---

182 | Fredric Károly

(Budapest, 1898 – 1987, New York)

Mass Behavior Series: Accident Unfinished, 1943

Mass Behavior Series: Accident Unfinished, 1943

60 × 65 cm

Olaj, vászon | Oil on canvas

Hátoldalon autográf felirat: Mass Behavior Series 1943 |

On the reverse: Mass Behavior Series 1943

Kikiáltási ár: 4 400 000 Ft / 11 000 EUR

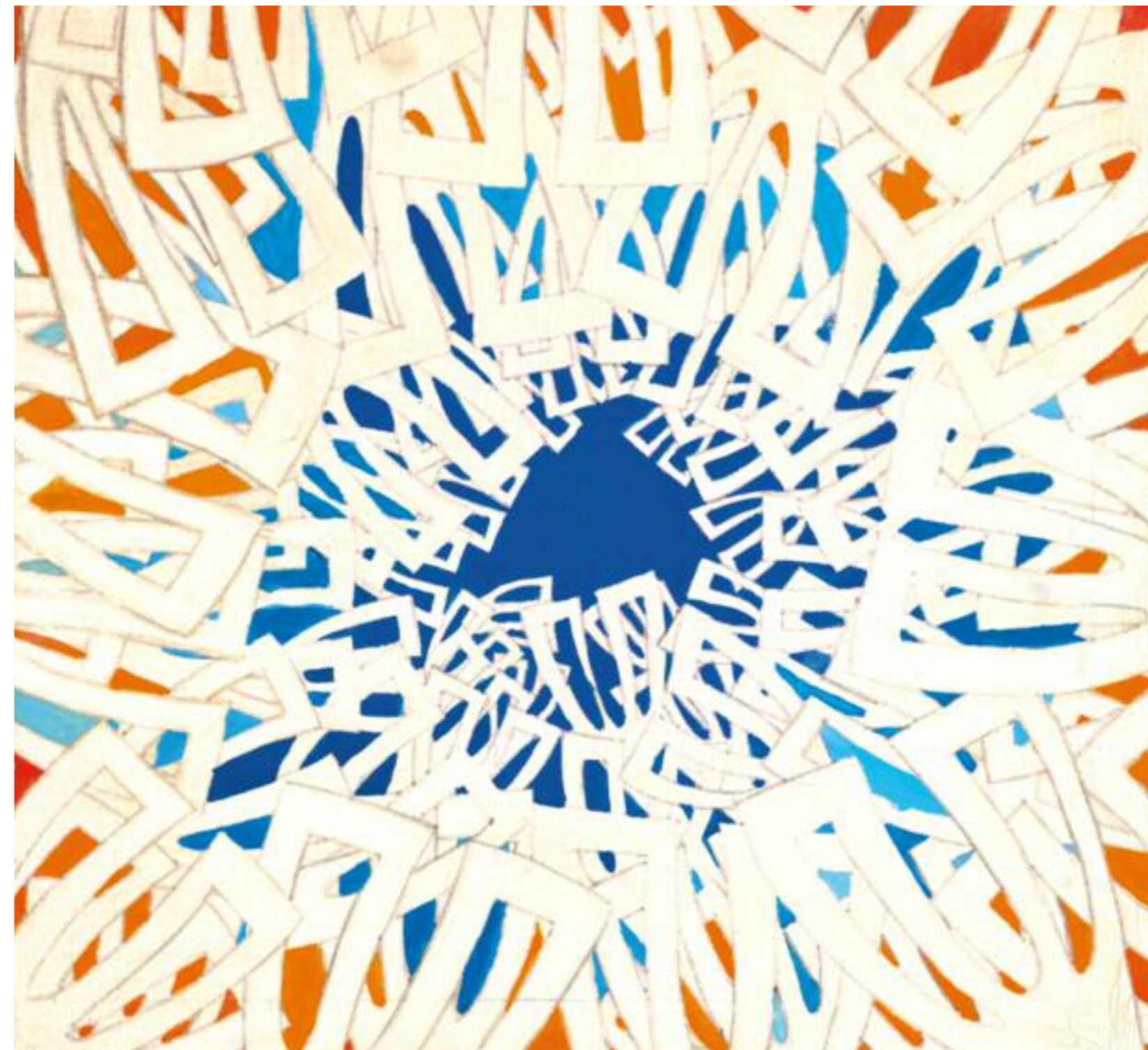
Becsérték: 5 000 000 – 7 000 000 Ft

Estimated price: 12 500 – 17 500 EUR

A narancs és a kék komplementer színpárjára épített festményt egy áttört, címerpajzszerű motívum ismétlése alakítja egyedi kompozícióvá. Ez a különös jelkép megsokszorozva örvénylik a kép sötétkék középpontja körül. A koncentrikus köröket leíró, szinte táncoló motívumok olyan perspektivikus térrel teremtene, amely mágikus erővel vonzza a szemet. Mintha a nagy cseh orfikus kubista, František Kupka gondolatait visszhangozná: „A művész alkotóereje csak akkor nyilvánul meg, ha sikerül a természeti jelenségeket »más valósággá« alakítania.”

A „más valóságot” megnyitó magyar származású alkotó, Fredric Károly jól ismerte a 20. századi modern mozgalmakat. A Budapesten született művész előbb Párizsban tanult festészetet, majd Berlinben építészetet, mielőtt kivándorolt volna az Egyesült Államokba 1926-ban. A divatiparban helyezkedett el textiltervezőként, majd – Victor Vasarelyhez és Andy Warholhoz hasonlóan – megtalálta az alkalmazott művészetből a festészethez vezető utat. 1947-ben nyomtatott textil munkáit a MoMA díjazta (a múzeum ma is őrzi három művét). A franciás, Picassót idéző szürrealizmus mellett hatott rá az absztrakt expresszionizmus, majd a pop art is. 1947-től kezdve másfél évtizedig rendszeresen kiállított főként New Yorkban, de Párizsban, São Paulóban, Tokióban és Miamiában is. Olyan rangos intézményekben szerepelt, mint a Whitney Museum, a Brooklyn Museum vagy a São Pauló-i biennálé. Mivel tudatosan kivonult a művészetiparból, minden felbukkanó műve nagy felfedezésnek számít.

František Kupka: Sárga forma, magántulajdon

183 | Vajda Júlia

(Trencsén, 1913 – 1982, Budapest)

Fa, 1964

Tree, 1964

54,5 × 47,5 cm

Szén, ceruza, papír | Pencil, charcoal on paper

Jelzés nélkül | Unsigned

REPRODUKÁLVA | REPRODUCED

· Petőcz György: Sorsválasztás. Vajda Júlia élete és művészete. 2018. 141. 127. kép

· Szerk.: Kozák Gyula – Soóky Andrea: Vajda Júlia. Balassi Kiadó, Budapest, 2004. 14

· Szerk.: Kolozsváry Marianna: Vajda Júlia. A világhépalakítás terei, Rómer Flóris Művészeti és Történelmi Múzeum, 2014. címlap és 51

KIÁLLÍTVA | EXHIBITION

· Vajda Júlia. A világhépalakítás terei. 2014. december 14. – 2015. február 1., Rómer Flóris Művészeti és Történelmi Múzeum

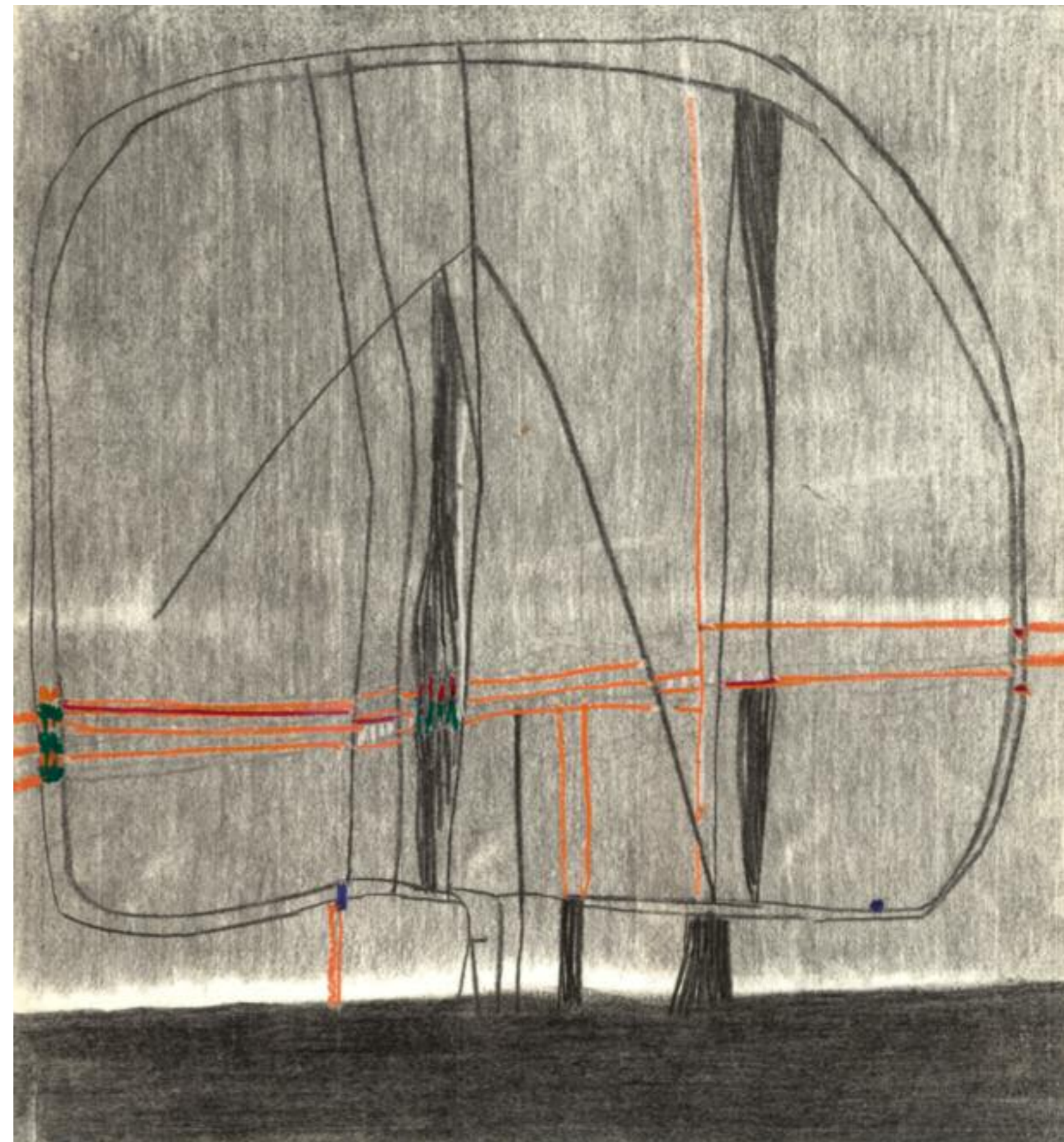

Kikiáltási ár: 1 600 000 Ft / 4 000 EUR

Becsérték: 1 800 000 – 3 400 000 Ft

Estimated price: 4 500 – 8 500 EUR

Hantai Simon
Kristály kompozíció
1964

184 | Hantai Simon

(Biatorbágy, 1922 – 2008, Párizs)

Kristály kompozíció, 1964

Crystal Composition, 1964

48,5 × 38,5 cm

Akril, vászon | Acrylic on canvas

Jelezve és datálva a hátoldalon: Hantai S. 64-5 |

Signed and dated on the reverse: Hantai S. 64-5

PROVENIENCIA | PROVENANCE

· Több évtizede budapesti magángyűjteményben

IRODALOM | LITERATURE

· Hantai. 1960–2001 II. Szerk.: Maklár Kálmán,

Maklár Artworks, Budapest, 2013.

Kikiáltási ár: 12 000 000 Ft / 30 000 EUR

Becsérték: 16 000 000 – 28 000 000 Ft

Estimated price: 40 000 – 70 000 EUR

Hantai Simon műtermében, 1974 (fotó: Daniel Hantai)

Amikor a háború utáni absztrakció világhírű nagymestere, Hantai Simon még fiatalon, 1948-ban abba a „szörnyű nagy Bábelbe”, Párizsba érkezett, nem volt tőle idegen a francia modernség. A budapesti Képzőművészeti Főiskolán tanára, François Gachot keltette fel érdeklődését a Párizsi Iskola festészete iránt. A francia fővárosban a „topomorfikusnak” nevezett burjánzó szürrealista vásznaival debütált az ötvenes évek elején. Lépésről lépésre jutott el a szürrealisták környezetéből saját absztrakt nyelvezetéig, amelyet az 1960 körül megtalált „pliage” technikával teljesített ki. Hantai merész gesztussal újratemtette a festészetet. Nem folyós lakkfestékkel csöpögtette végig a vásznat, mint amerikai kollégája, Jackson Pollock, hanem összegyűrve festette meg. Megidézte a szülővárosából ismert „kékfestés” népi technikáját, de közben a szürrealisták módjára hagyta érvényesülni a véletlen spontán energiáit.

A most vizsgált kép a hatvanas évekbeli pliage korszakhoz tartozik. A kezdeti Mária-képek minden centimétert bedefő mintázatával szemben itt közepre sűrítette a motívumot, egy szobrászi tömbbe. Az ovális forma kőzetként kibányászott kristályokat, organikus szerveket vagy mikroszkopikus sejtformákat idéz. Ahogy maga a művész mondta 1962-ben: „Mindent, valóban mindent alulról kell újratekdeni: a növényi sejtektől, a legkevesebbtől, a kezdetleges állatoktól: az élet ábécéjétől. A sejt még mindig megmentheti a világot, csakis a sejt, [...] amely nélkül már nem tudnánk megmenteni magunkat. Mindez nyilvánvaló.” Hantai szellemi társaihoz, a francia nyelvfilozófusokhoz hasonlóan játszott a betűkkel és a jelentéssel. Monográfiusa, Berecz Ágnes állapította meg a sorozat címéről, hogy „a testtel, illetve az alapvető testi formákkal való kapcsolatot nyomtatékosítja, Hantai nyelvi játéka a »pense« (gondol) és a »panse« (bendő) szavakkal tovább tágítja a sorozat értelmezési tartományát. Akárcsak a pliage módszere maga, amely a vásznat a műterem padlójára fektetve, a taktilis látásra való áttéréssel definiálta újra a testnek a festői folyamatban játszott szerepét, ezek a kisméretű festmények is a testi és a kognitív vegyülését vették fel. Az elemi jelek leltárának és a redők ábécéjének kialakításával [...] Hantai »zsigerileg« gondolta újra a hajtogatás módszerét, és megújította a szürrealista korszaka óta ismert biomorf nyelvezetét.”

Hantai Simon: Panse, 1964,
Szépművészeti Múzeum, Budapest

185 | Váli Dezső

(Budapest, 1942)

Régi zsidó temető (Csönd), 1987

Old Jewish Cemetery (Silence), 1987

60 × 60 cm

Olaj, farost | Oil on fibre board

Jelezve jobbra lent: Váli D. 87, Hátoldalon autográf felirat

a műtárgy adataival | Signed lower right: Váli D. 87,

On the reverse autograph inscription

PROVENIENCIA | PROVENANCE

· Korábban Hernádi Miklós gyűjteményében

KIÁLLÍTVA | EXHIBITION

· Hernádi Gyűjtemény kiállítás, Kassák Múzeum, 2005

REPRODUKÁLVA | REPRODUCED

· Szerk.: Uhl Gabriella: Váli Dezső: Zsidó Temetők.

Artchivum, 2007, 193.kép

Kikiáltási ár: 3 400 000 Ft / 8 500 EUR

Becsérték: 4 600 000 – 7 500 000 Ft

Estimated price: 11 500 – 18 750 EUR

Váli Dezső: Régi zsidó temető virágzó mandulafával,
1986 és 1987 között, Magyar Nemzeti Galéria, Budapest

186 | Ország Lili

(Ungvár, 1926 – 1978, Budapest)

Ikonfal, 1969

Icon Wall, 1969

79 × 59,5 cm

Olaj, farost | Oil on fibre board

Jelzés nélkül | Unsigned

REPRODUKÁLVA | REPRODUCED

· Árnny a kövön. Ország Lili művészete.

Szerk.: Kolozsváry Marianna, Magyar Nemzeti Galéria, Budapest, 2016, 382.

IRODALOM | LITERATURE

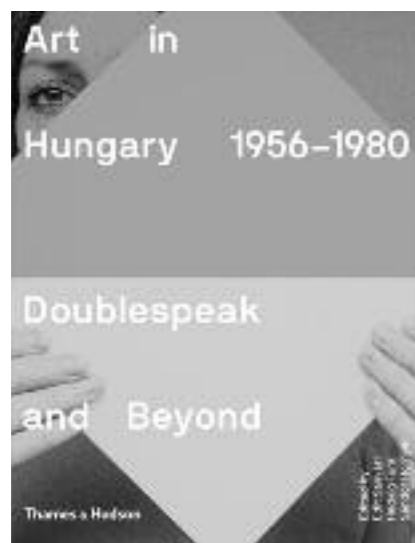
· Árnny a kövön. Ország Lili művészete.

Szerk.: Kolozsváry Marianna, Magyar Nemzeti Galéria, Budapest, 2016.

Kikiáltási ár: 9 000 000 Ft / 22 800 EUR

Becsérték: 12 000 000 – 15 000 000 Ft

Estimated price: 30 000 – 37 500 EUR

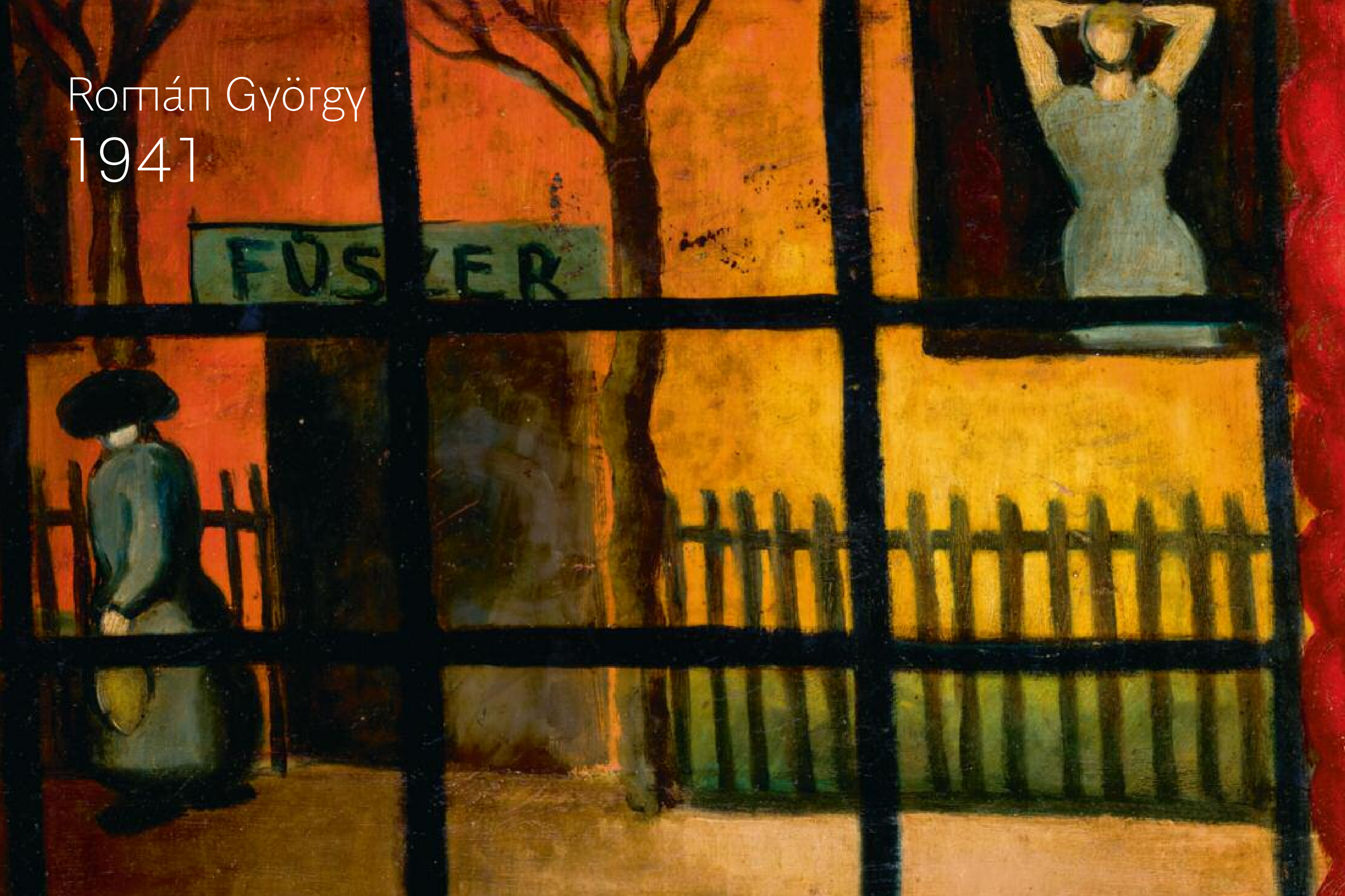

Ország Lili-ről szóló írás az „Art in Hungary, 1956–1980: Doublespeak and Beyond”-ban. Szerk.: Edit Sasvári, Sándor Hornyik, Hedvig Turai, Thames and Hudson, 2018. 264–267 o.

A metafizikától irtózó, a tudományos materializmus varázstalan világképéhez ragaszkodó szocializmus nem tudott mit kezdeni Ország Lili mélyről felfakadó, ösztönös spiritualizmusával. Ennek fontos részét képezte az ortodox ikonfestészet. Már 1964-ben megvallotta, hogy az „ikonok nagy hatással voltak” rá. Egyrésztől legfontosabb „mesterein” keresztül, hiszen Bálint Endrének és Vajda Lajosnak is fontos inspirációs forrásul szolgáltak, másrésztől a bolgár ortodox kolostorokban és az orosz múzeumokban tett látogatásainak köszönhetően. „Az ikonokból, a középkori festészetből valami olyan sugárzik, amit nem nyújt a modern kép, legyen az bárkié is. (Vajdát kivéve – de nem véletlen [...], mert ikonokon nevelkedett)” – írta egy levelében Bálintnak. A most vizsgált képen megsokszorozva egy Madonna-sziluett tűnik fel, helyenként a Megváltót tartó kezét is láttatni engedve. Ország úgy sokszorozta meg ezt a szakrális témát, mint Andy Warhol – ugyanezekben az években – a popsztárok arcképeit. Az archaikus, kopott táblaképeknek tűnő – valójában a szürrealisztikus monotípiá eljárás segítségével festett – kompozícióban megjelenik a modernitás is. Ha közel hajol a néző, akkor a kéklő-szürkélő felületen különleges, labirintusszerű rajzolat vehető ki: a nyomtatott áramkörök mintázata. Mikor Ország 1969-ben elkezdte rányomni az elektronikus lapokat gazdag felületű képeire, akkor nem tudhatta, hogy a jövőt író számítástechnikának az alaplapjaival dolgozik. „Minden nyom, minden lelet érdekel, amit ember alkotott. Sokkal többet tudok egy szarkofágból, egy kődarabból kiolvasni, mint valamilyen könyvből. Legújabbban mindehhez a nyomtatott áramkör izgató labirintusát is a képre sorolom, szándékos anakronizmusként” – mondta Ország Lili 1972-ben.

Román György
1941

187 | Román György

(Budapest, 1903 – 1981, Budapest)

A kék ruhás kislány (Kislány babával), 1941

Young Girl in a Blue Dress (Girl with Doll), 1941

100 × 70 cm

Olaj, karton | Oil on cardboard

Jelezve balra lent: Román György 1941 | Signed lower left:

Román György 1941

KIÁLLÍTVA | EXHIBITION

· Alkotás Művészház (kat.64.), 1944

· Kieselbach Galéria, Budapest, 1998

· Kassák Múzeum, Budapest, 1998

REPRODUKÁLVA | REPRODUCED

· Modern magyar festészet 1919–1964.

Szerk.: Kieselbach Tamás. Kieselbach Galéria, Budapest, 2004, 1168.,

· Modern Hungarian Painting 1919–1964.

Szerk.: Kieselbach Tamás. Kieselbach Galéria, Budapest, 2004, 1168.,

· Die Moderne in der Ungarischen Malerei 1919–1964.

Szerk.: Kieselbach Tamás. Nicolai, Berlin, 2008. 1168.

· Kolozsváry Marianna: Román György. Román György

Alapítvány - PolgArt Könyvkiadó Kft, 2001, Budapest.

32,149, 282 o.

Kikiáltási ár: 28 000 000 Ft / 70 000 EUR

Becsérték: 36 000 000 – 55 000 000 Ft

Estimated price: 90 000 – 137 500 EUR

Karády Katalin a *Halálos tavasz* című filmben

Ami a sors elvett Román Györgytől, azt igazságosan, máshol bőségesen visszaadta. Személyes fizikai drámája nyitotta meg számára azokat a végtelen tereket, amelyeket súlyos terhét cipelve egész életén át álmaiban bejárt. Egy csodálatos, semmihez sem hasonlító belső világot kapott ezáltal, amelyet átjárt a félelem. A félelem, de nem az önös, magáért aggódó érzés, hanem az, amit az emberekért, a rászorulókért érzett, és mélységes humánuma felhajtóerején át feltörve meg kellett fogalmaznia művészetében. A legnagyobb magyar festők sorában van a helye e téren, kiapadhatatlan álomvilágát nézve festészete Gulácsy Lajoséval vetekszik, hitelessége, belső tartása Nagy Istvánéval rokon, magánya és drámai mélysége pedig Farkas István munkásságát idézi.

E belső világnak a kialakulása a kora gyermekkorban kezdődött, egy agyhártyagyulladásal, melynek következményeként lebénuult és elvesztette a hallását. Kezdetben józsefvárosi lakásuk ablakából nézegette az utcát, majd mozgásképtelenségét lassan legyűrve a környéket is bejárta, az örök csendben önkényes értelmet és formát nyert tudatában a valóság. A látnivalók torz táncba kezdtek a gyermek nyíló értelmében, fenyegetést és undort érzett a kerület lecsúszott emberei és örömlányai láttán, a borongós udvarok, a lakások barna, pamutszerű félhomálya, a sötét függönyök, bútorok a szorongásait erősítették, számára a misztikum világába tartoztak az ablakok mögött itt-ott felbukkanó alakok, gyerekek, akik talán megmentésre vártak, és bajszos férfiak, akik a settenkedő rémet képviselték. A gonosz csapatába tartoztak a hízelgő macskák, a kapuk boltozatát tartó kő kariatidák, és a pénzéhség ártalmas szirénhangjaként értelmezte az utcák színes cégtábláit is. A Városliget, a vurstli a féktelenül mulatozó tömeggel a nagybetűs rém tanújaként követelt helyet képzeletében, különösen a panoptikum, ahol orvosi eseteken, betegeken, nyomorékokon lehetett borzongás közepette szórakozni. A fogyatékoságát és magányát időközben elfogadó Románban a mély morális érzékenység hatalmas küzdeni tudással párosult, így különös vilásképe csak még inkább arra sarkallta, hogy vágjon az igazságra, hogy vágjon a jóra. Ellenállhatatlan vágyat érzett, hogy segítsen a tudata által sokszor csak önkényesen kijelölt kiszolgáltatott sorsú embereken, főleg az egyedül látott gyerekeken.

Egy ilyen megmentési élmény emléke inspirálta a *Kék ruhás kislány* című mű létrejöttét. Románban visszatérő álomként élt a jelenet, amikor gyermekkori csavargásai során egy elfüggönyözött rejtélyes ablakban hirtelen felbukkanni vélt egy szőke kislányt. Fantáziája és megmentési ösztöne azonnal meglódult és felkavarta érzéseit. Érzéseit, amelyek az idő folyamán az újraálmodások során igencsak átalakultak. A megvéendő gyermek a kamaszkor során csodás lánnyá vált, szerelemmé, egy életen át követendő, megóvásra váró ideállá. Így ír Román e metamorfózisról önéletrajzi emlékezésében: „Egy vadonatúj bérvilla tövében álltam. Az ismeretlen, keresett és már-már elveszített ideál alak ismét ott volt mellettem, mint láthatatlan fehér galamb a vállamra telepedett... Aztán elröppent, fölszállt a házra, s alig egy pillanat múlva mintha az egyik ablakon tekintgetett volna kifelé. De akkor már leányalak volt, elfátyolozott, csak sejthető leányalak. Csaknem sírva fakadtam a megrohanó fájdalommal édes boldogságtól.

Paul Delvaux: A hívás, 1944, Thyssen Bornemisza Museum, Madrid

Ljjongó kedvben, szinte féllábon ugrálva gyalog tettem meg hazáig a meglehetősen távolságot. Ne félj eljövök érted, megmentelek – kiáltottam ahhoz a valakihez, akit kerestem egész életemben, s keresek most is azóta, hogy ólomkatoná voltam, s a kis táncosnőt akartam elragadni a gonosztól.”

Ezt a jelenetet Román mint visszatérő álmot egy későbbi, 1970-es munkáján is megörökítette *Leány ablakban* címmel, egészen konkrétan ábrázolja a látott élményt, amint a függönnyel félig eltakart sejtelmes figura feltűnik az ablakban. Az 1943-ban készült *Kék ruhás kislány* című kép esetében viszont más volt a koncepció. Itt az idézett vallomás szerint a megtalált ideált, ezt a furcsa, fonák szerelmi érzést és annak megtestesült alakját akarta ábrázolni, így hát fantáziája berepítette őt a titokzatos lakásba, ahol már teljes valóságában mutatkozhatott meg a babáját dédelgető kék ruhás leány. Talán maga is meglepődött, hogy belső érzései által vezetett ecsetje már nem is egy kislányt örökített meg a képen, hanem egy felnőtt, gyönyörű nőt, egy érett fejjel vágott hölgyet, egy olyan elérhetetlenséget sugárzó ideált, mint a *Valamit visz a víz* vagy a *Halálos tavasz* című film titokzatos Karády Katalinja. A nőalak megformálása is erről árulkodik, hiszen stíluselvein érezhető a korabeli popkultúra hatása, a Városliget bódéira festett nőalakok, vagy a filmplakátok bálványainak csalogató, hatásny, színes varázsa.

A fojtott atmoszférájú műből árad a szorongás, a félelem a bizonytalan jövőtől, ami különösen indokolt a viláégést hozó háború árnyékában. Ebben kontextusban a nő anderseni értelemben vett megmentése már nem is csak az ólomkatonára harca ideáljáért, hanem harc minden védtelenért az őket fenyegető ártó gonoszság ellen, és ez Román túlérzékeny drámai világának igazi nagy értéke. A piros sapkás bábu a kanapé előtt már nem a Ligetből ismert hős bábu, Vitéz László, a megmentő, hanem egy kétségbeesetten kiáltó bohóc, aki figyelmeztetni akarja a kék ruhás nőt és az általa megtestesített rászoruló ártatlanokat. A szobában a sötét bútorok között csend honol, a bábu néma sikolyát nem hallja meg senki, pedig kint az ablakon túli világban vészjósló jelek sorakoznak. Román a józsefvárosi gyermekkor élményeinek kelléktárát felhasználva ábrázolta a szobából nyíló nyomasztó kilátást. Odvas nagy kapu, tolakodó „FÜSZER” felirat (mely a festő számára azt jelentette: „Adj fel minden reményt!”), ablakokban feltűnő idegenek, magát kellett örömlány – ezek a régi félelmeket

idéző képek fokozzák a magányt és a szorongást. A kép központi alakjának gyanútlan békéje, az őt körülvevő szoba sötét csöndje és a törekeny ablaküveg másik oldalán okker fényben feszülő, veszélyekkel teli lopakodó valóság közötti ellentét adja azt a kontrasztot, amely meghatározza a kép dinamikáját.

A mű egészének atmoszféráját és számos elemét tekintve is sok hasonlóságot találhatunk a belga Paul Delvaux (1897–1994) egyes festményeivel. Delvaux 1955-ös *Magány* című művén egy piros ruhás szőke kislány áll az elhagyatott éjszakai állomáson, s a gyermek nyugodt testtartása és a kietlen ipari táj perspektívája közti feszültség szinte tapinthatóvá teszi a szorongást. De ugyanezt a fojtogató érzést festette meg az *Erdei állomás* (1960) című munkáján is, csak itt a sötétség és fény bűjőcskájában játszó hatalmas állomáson már két szőke kislány várakozik elhagyatottan. Egy piros ruhás és egy kék, hasonló fehér gallérral, mint esetünkben a józsefvárosi lánynál. A belga mester 1965-ös *Árnyak* című képének előterében egy stégen ugyanolyan csodálatos, ideálszerű hölgy ücsörög melankolikusán, mint Román alkotásán. A mondanivaló itt is majdnem azonos. Egy nyitott ajtón át tárul fel egy másik világ a nyugodt szépség mögött, és ezen az ajtón túl a stég deszkái közti lyukak már halálos csapdát rejtenek, a tengert vihar korbácsolja, egy öreg tehervagon üresen áll és a kopasz fák a nő felé vészjósló, éles árnyéket vetnek. A *Hívás* című 1944-es festmény szinte ugyanabban a háborús évben készült, mint Román *Kék ruhás kislány*. Itt a fenséges nőalak kék ruháját megoldva, félmeztelenül ül, arcán hamis kiegyensúlyozottság, hiszen szobája hiányzó falán át láthatjuk, hogy egy különös, szürreális térben csontváz képében táncol előtte a halál.

Delvaux csakúgy, mint Román, szerette alkalmazni a bent és kint térjátékát, ahol nyitott ajtók, ablakok, fal nélküli helyiségek jelzik a belső és külső világ határát. A legnagyobb hasonlóság művészetükben azonban az, hogy a munkájukhoz használt élményanyag nagyrészt a gyermekkorukban gyökerezett. Románnál már láthattuk ezt, de így ír e témáról a belga festő kapcsán Marc Rombaut: „Delvauxnak mindig bensőséges és különleges kapcsolata volt a gyerekkorához, amely a háttérből motiválta munkáját, és mindig ez vezérelte a felszín alatt. Ez a »gyermekkor« élénken él benne, és ez hozza létre a költői dimenziót művészetében.” A másik, szinte már ijesztő azonososság, hogy mindkettőjükre milyen elemi hatással volt egy horrorisztikus vásári látványosság. Román világában a városligeti panoptikum a betegségeket ábrázoló viaszszobraival együtt vált a gonoszság főhadiszállásává. Egy alkalommal Delvaux is betévedt a brüsszeli vásáron a dr. Spitzer-féle anatómiai múzeumba. Meghatározó élmény volt számára a különféle orvosi érdekességek, anatómiai szemléltetések, csontvázak látványa. Ennek hatására a csontvázak meghökkentő és rémisztő elemként többször is megjelentek festészetében.

Láthatjuk, hogy Román György világa és festői kifejezés módja mennyire különleges és haladó volt nemzetközi viszonylatban is. Sajátos, kifogyhatatlan álomvilágának művészi lenyomata örök értéket képvisel a magyar képzőművészetben. Festészete nem kapcsolható egyetlen stílusirányzathoz sem. Németh Lajos így jellemezte őt: „Ezt az életművet nem lehet semmivel sem összevetni, nem lehet megkeresni helyét a modern vagy egyetemes művészet irányzatai között, nem lehet megtalálni a modern művészet koordináta-rendszerében azt a metszéspontot, amely mellé odabiggyeszt-hetnénk: ez itt Román György művészetének a helye.” Ennek ellenére vagy éppen ezért a legnagyobb magyar festők sorában Gulácsy Lajos, Farkas István és Nagy István között kell említeni a nevét. Sajnos a Kieselbach Galériában rendezett 1998-as önálló kiállítás óta nem láthatta a nagyközönség Román György festészetét. Talán itt lenne az ideje egy reneszánsznak, egy átfogó kiállítás kertében létrejövő újjászületésnek.

KOLOZSVÁRY MARIANNA
művészettörténész, a Magyar Nemzeti Galéria főmuzeológusa,
A Román György monográfia szerzője

188 | Manit Ozere (Hauser Frigyes)
(1896 – 1976)

Szerelem szárnyán, 1960-as évek
The Wings of Love, 1960s

55 × 118 cm

Olaj, vászon | Oil on canvas

Jelezve jobbra lent: Ozere | Signed lower right: Ozere

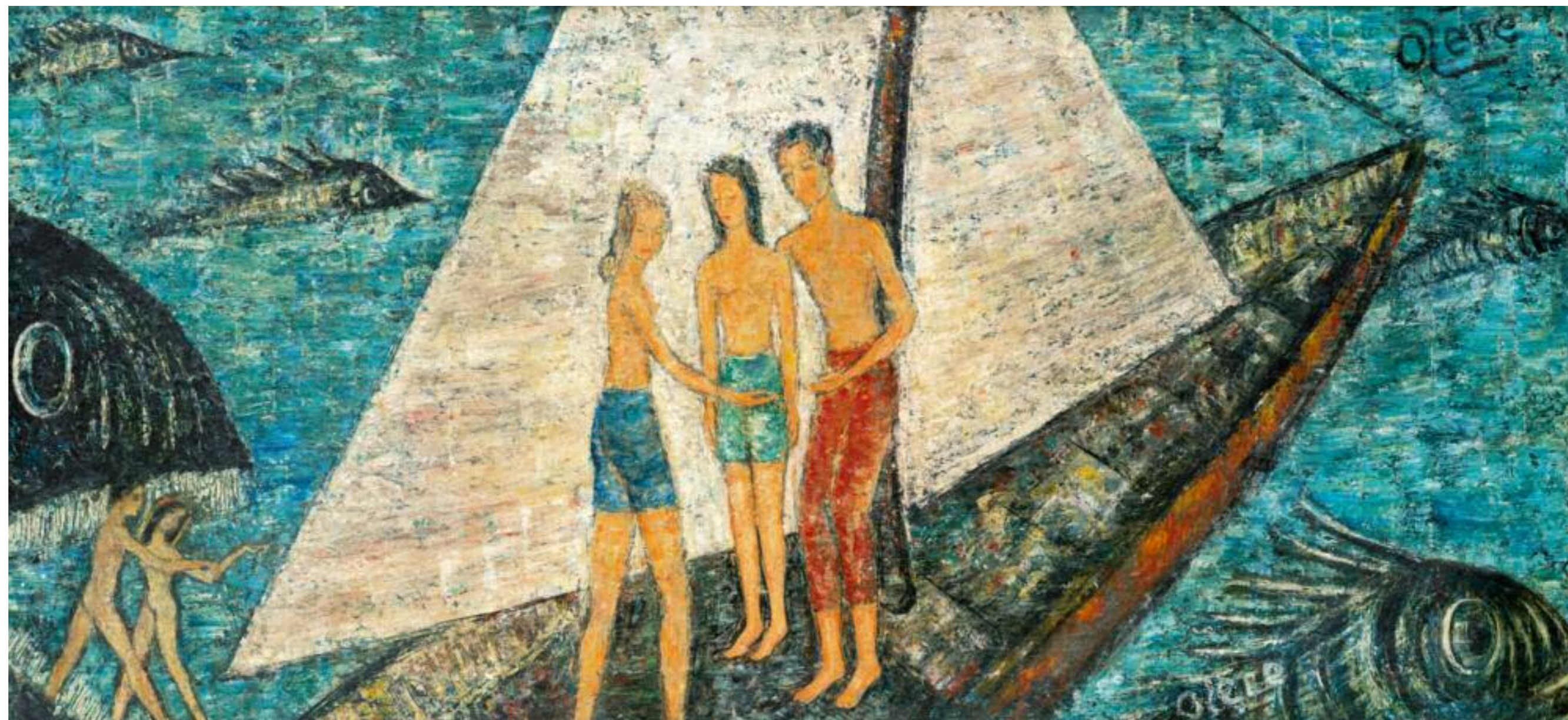
Kikiáltási ár: 1 600 000 Ft / 4 000 EUR

Becsérték: 2 400 000 – 3 600 000 Ft

Estimated price: 6 000 – 9 000 EUR

Pablo Picasso: Halas kerámia tányér, 1952

Ozere és Picasso egy kerámiakiállításon Vallaurisban

Alain Delon a Ragyogó napfény (Plein soleil) 1960-ban készült francia-olasz filmdrámában.

Mesebeli álomtáj a türkizkék tenger kellős közepén. Két fiatal lány és egy fiú áll a kifeszülő vitorlával sikló hajó közepén. Ahogy Alain Delon hasította a tengert az 1960-as *Ragyogó napfény* című filmklasszikusban. Körülöttük fantasztikus halak ugrálnak a habokon és egy jelenésszerű emberpár tűnik fel, mint egy óceániai Ádám és Éva. A festmény a felfedezésre váró Mani Ozere alkotása, akit sok szál köt Magyarországhoz. Hauser Frigyes néven Budapesten született a millennium évében, kreatív művészcsaládban. Fiatalkorában festészetet tanult, de később az iparművészet világa is megihlette. Származása miatt a harmincas években elhagyta szülőföldjét, hosszabb amerikai és indiai utazást követően 1939-ben Dél-Franciaországban telepedett le. Új otthonát a Riviéra archaikus kisvárosát, a népi kerámiáiról híres Vallaurist választotta. A náci üldözések elől viszontagságos módon Dél-Amerikába menekült, majd 1946-ban visszatért Vallaurisba, ahol 1976-ban bekövetkezett haláláig élt.

A romantikus, idilli kisváros – a francia Szentendre – Picasso révén került a figyelem középpontjába. A nagy modern mester a második világháborút követően rendszeresen visszajárt ide, gyakori vendégé vált a vallaurisi kerámiaműhelyekben. Picassóval együtt számos híres művész és megszámlálhatatlan mennyiségű turista érkezett a településre. A helyi lakosnak számító Ozere barátságot kötött Picassóval, fontos résztvevőjévé válva a korabeli Vallauris pezsgő és izgalmas művészeti színterének. A katalán mester gyakran látogatta a magyar származású művész műtermét, nyomon követte festészeti, keramikusi és szobrászati kísérletezését. (Kerámiáikat mindketten a neves Madoura műhelyben készítették.) Képeivel nizzai és cannes-i galériák foglalkoztak, nagy méretű munkái (ólomüvegablakok és freskók) számos helyen felbukkantak a Riviérán. Festészeti nyelvezte a szerkezetes vonalak mentén absztrahált figurális látvány és a plasztikusan megformált felület kettősére épül, beleilleszkedve abba az ötvenes-hatvanas évekbeli stíluskörbe, amelyet leginkább Bernard Buffet képviselt. Jellemző színeit, az okkersárgákat, zöldeket és vörösbarnákat maga készítette. Ozere „retrós” esztétikai világa azzal a mid-century designérzékenységgel érintkezik, amelynek újraértékelése az elmúlt évtized egyik legfontosabb művészettörténeti tendenciája.

189 | Korga György

(Budapest, 1935 – 2002, Kisoroszi)

Tél Pesten (Hólapátolók), 1960 körül
Winter in Pest (Snow Shovelers), c. 1960

80,5 × 90 cm

Olaj, farost | Oil on fibre board

Jelezve jobbra lent: Korga, Hátoldalon autográf felirat:

Korga György Hólapátolók | Signed lower right: Korga,

On the reverse autograph inscription: Korga György

Hólapátolók

Kikiáltási ár: 4 400 000 Ft / 11 000 EUR

Becsérték: 5 500 000 – 7 500 000 Ft

Estimated price: 13 750 – 18 750 EUR

Id. Pieter Bruegel: Vadászok a hóban, 1565,
Kunsthistorisches Museum, Bécs

190 | Záborszky Gábor

(Budapest, 1950)

Az értelem síkjai, 1978

The Levels of Sense, 1978

120 × 200 cm

Fotóvászon, műanyagok, kő | Plastic, stone application on photo canvas

Jelezve a hátoldalon: "Az értelem síkjai" 120 × 200 1978,

fotóvászon, műanyagok, kő Záborszky Gábor |

Signed on the reverse: "Az értelem síkjai" 120 × 200 1978,

fotóvászon, műanyagok, kő Záborszky Gábor

Kikiáltási ár: 1 600 000 Ft / 4 000 ELIR

Becsérték: 2 000 000 – 3 400 000 Ft

Estimated price: 5 000 – 8 500 ELIR

Záborszky Gábor
alkotás közben

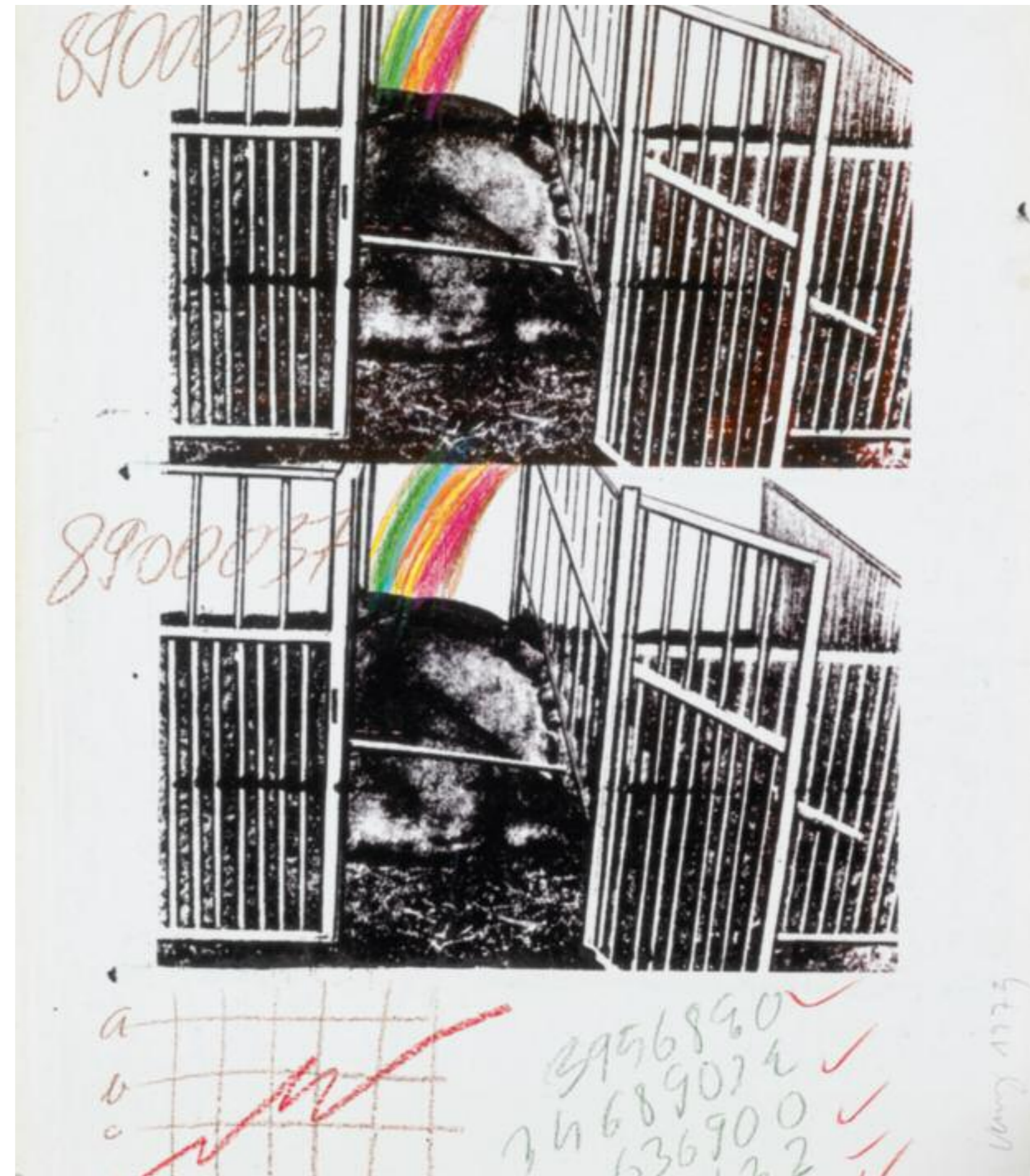

191 | Nagy Sándor Zoltán
(Budapest, 1941)

Chippendale, 1983
Chippendale, 1983

61 × 81 cm
Olaj, vászon | Oil on canvas
Jelezve jobbra lent: Nagy Sándor Zoltán |
Signed lower right: Nagy Sándor Zoltán

Kikiáltási ár: 380 000 Ft / 950 ELJR
Becsérték: 400 000 - 700 000 Ft
Estimated price: 1 000 - 1 750 ELJR

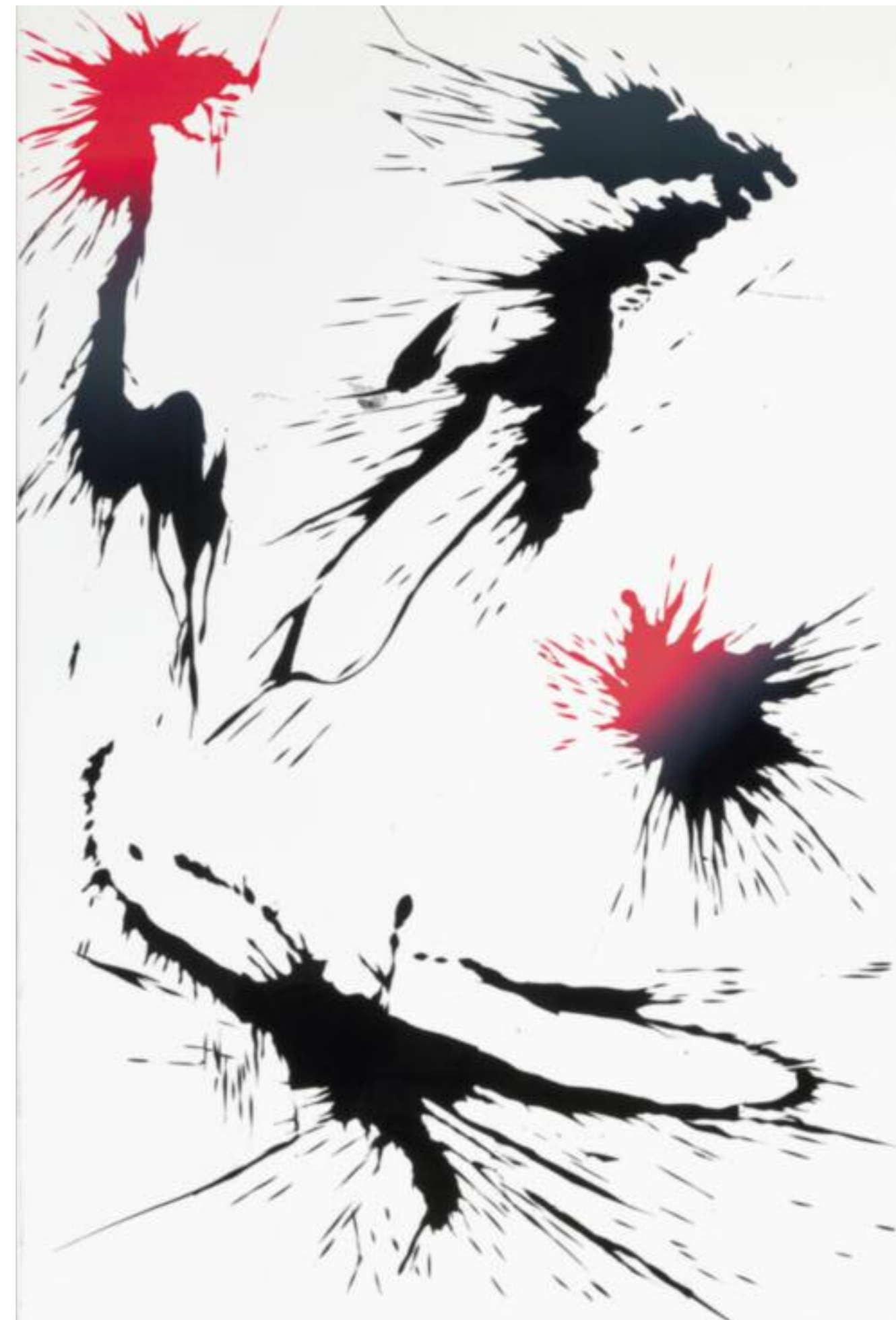

192 | Veszely Ferenc
(Wels, 1945)

Cím nélkül (Beszámoló), 1973
Untitled (Report), 1973

70 × 80 cm
Sztanyomat, kréta, papír | Serigraphy, chalk on paper
Jelezve jobbra lent: Veszely, Jelezve a hátoldalon:
Veszely 1973 | Signed lower right: Veszely,
On the reverse: Veszely 1973

Kikiáltási ár: 600 000 Ft / 1 500 ELJR
Becsérték: 800 000 - 1 200 000 Ft
Estimated price: 2 000 - 3 000 ELJR

193 | Hencze Tamás

(Szekszárd, 1938 –
2018, Budapest)

Diptichon, 2012
Diptichon, 2012

120 × 160 cm
Olaj, vászon | Oil on canvas

Jelezve a hátoldalon:

HT Diptichon |

On the reverse:

HT Diptichon

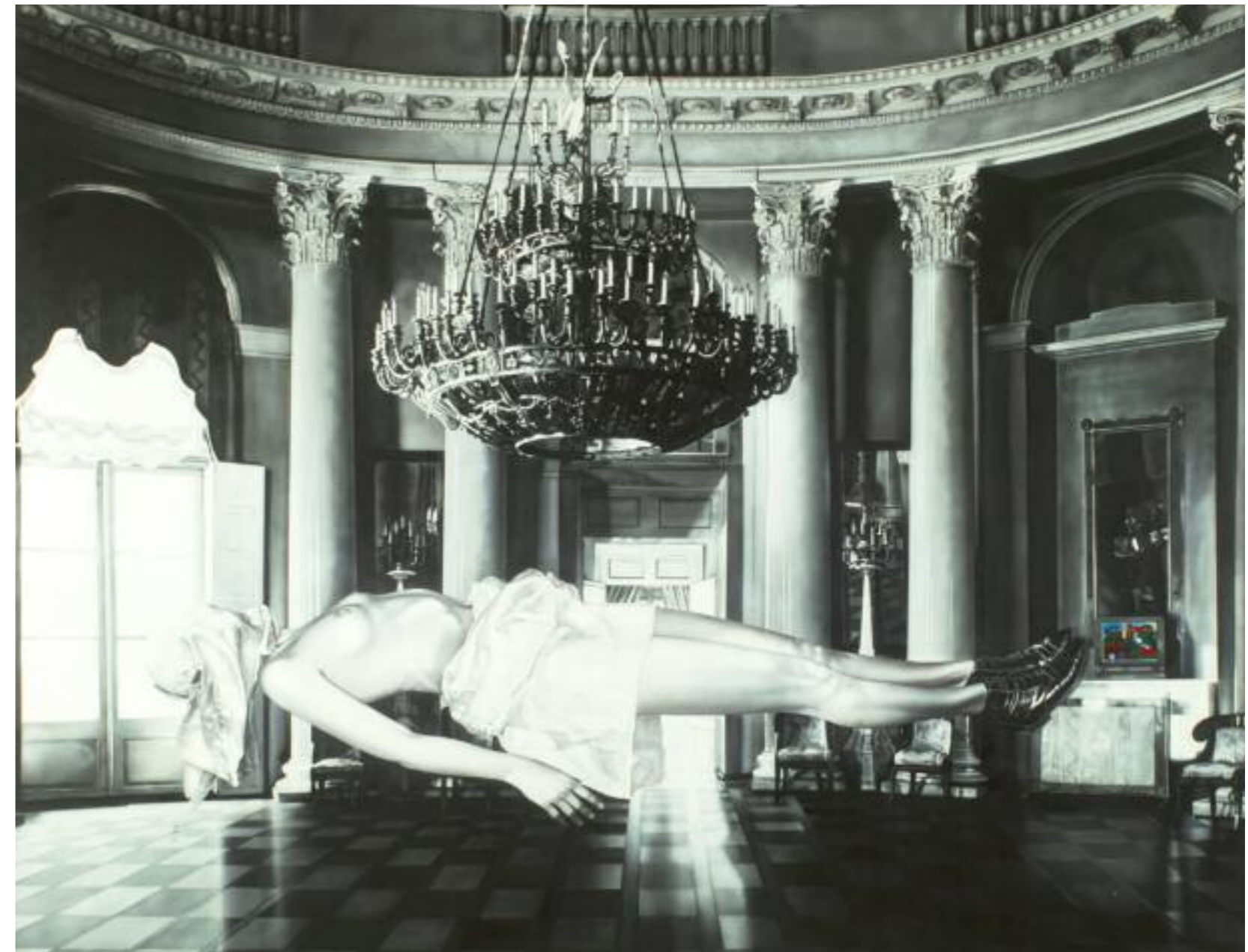

Kikiáltási ár: 2 400 000 Ft / 6 000 ELJR

Becsérték: 3 400 000 – 4 800 000 Ft

Estimated price: 8 500 – 12 000 ELJR

---

194 | Fajó János

(Orosháza, 1937 – 2018, Budapest)

Piskóta, 1970-es évek
Sponge Cake, 1970s

Magasság: 46,5 cm
Réz | Copper
Jelzés nélkül | Unsigned

Kikiáltási ár: 2 400 000 Ft / 6 000 ELR
Becsérték: 3 000 000 – 4 400 000 Ft
Estimated price: 7 500 – 11 000 ELR

---

195 | Nyári István

(Budapest, 1952)

T.M.T.H's Madonna
T.M.T.H's Madonna

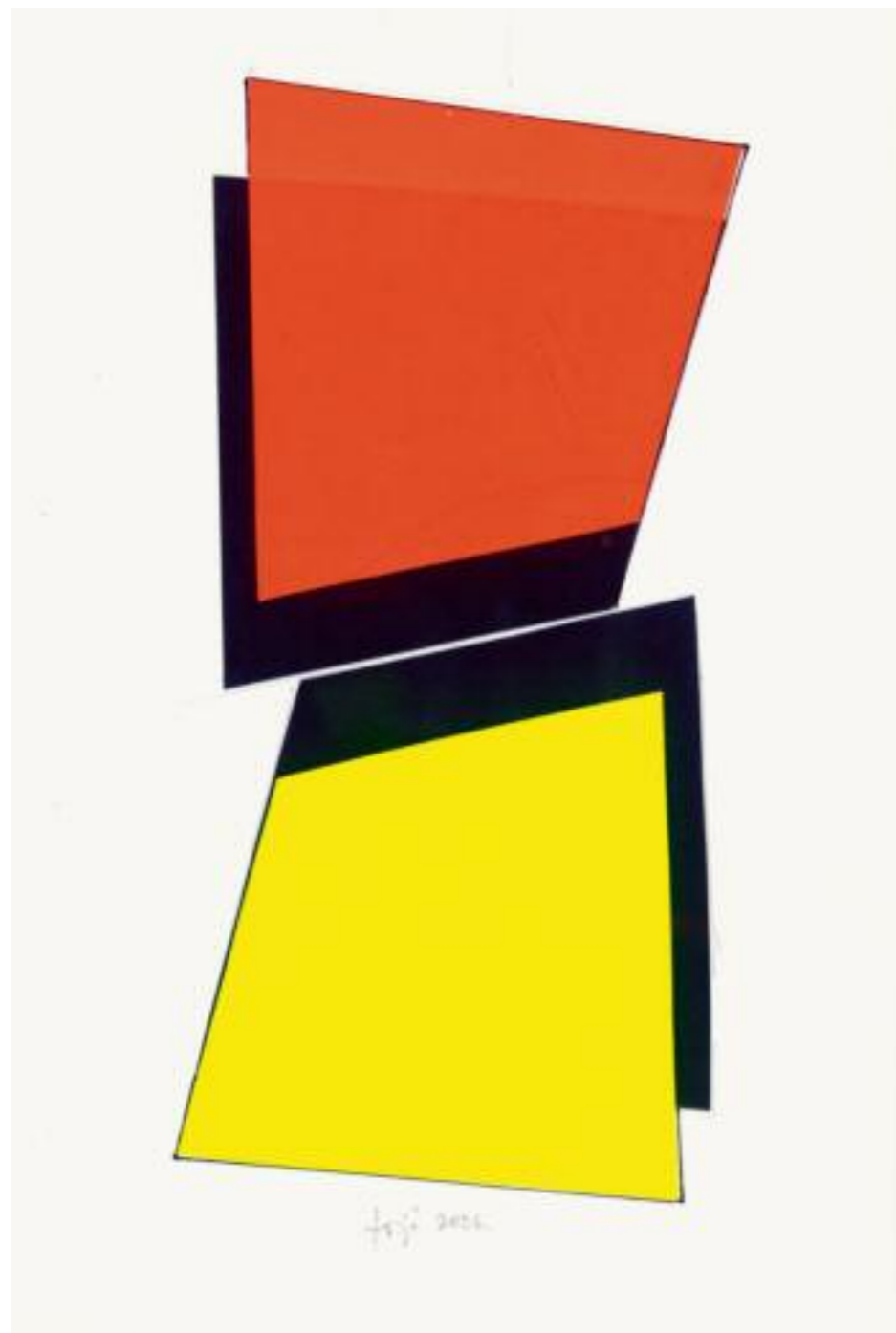
93×120 cm
Giclée print (1/10) | Giclée print (1/10)
Jelezve a hátoldalon | Signed on the reverse

Kikiáltási ár: 460 000 Ft / 1 150 ELR
Becsérték: 500 000 – 900 000 Ft
Estimated price: 1 250 – 2 250 ELR

---

196 | Fajó János

(Orosháza, 1937 – 2018, Budapest)

Négy négyzet, 2006

Four Squares, 2006

37 × 24 cm

Kollázs, papír | Collage on paper

Jelezve középen lent: Fajó 2006 |

Signed lower middle: Fajó 2006

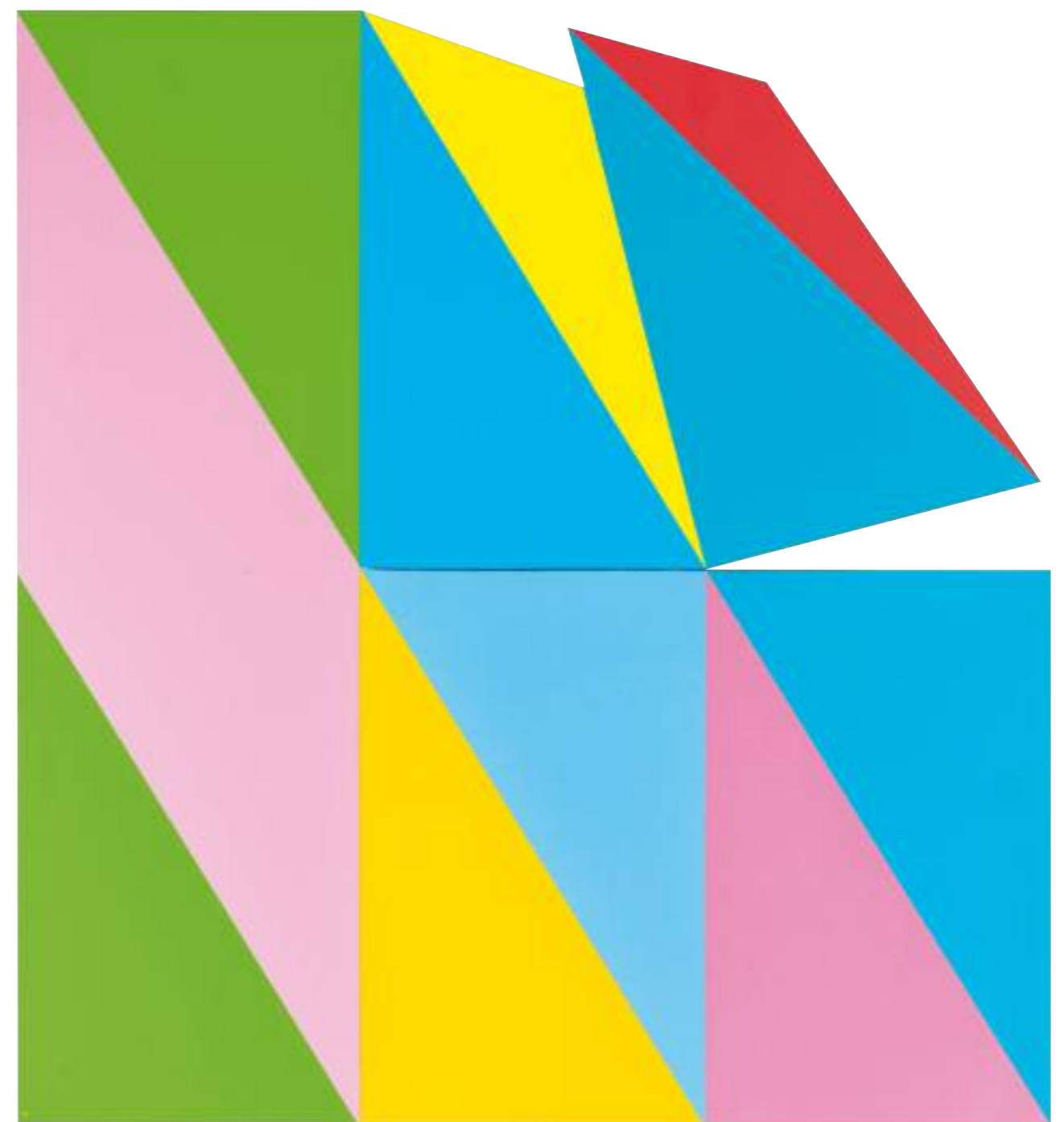

Kikiáltási ár: 480 000 Ft / 1 200 EUR

Becsérték: 600 000 – 900 000 Ft

Estimated price: 1 500 – 2 250 EUR

---

197 | Varga Bertalan

(Budapest, 1986)

Véletlen struktúrák, 2023

Random Structures, 2023

90 × 83 cm

Akril, formázott fa MDF lemez | Acrylic on molded
wood MDF panel

Jelezve a hátoldalon: Varga Bertalan 2023 Véletlen
struktúrák sorozat | On the reverse: Varga Bertalan
2023 Véletlen struktúrák sorozat

Kikiáltási ár: 750 000 Ft / 1 875 EUR

Becsérték: 800 000 – 1 000 000 Ft

Estimated price: 2 000 – 2 500 EUR

---

198 | Károlyi Zsigmond

(Budapest, 1952)

Három négyzet (Takarás), 1997

Three Squares (Covering), 1997

70 × 60 cm

Olaj, vászon | Oil on canvas

Jelezve a hátoldalon: KZS | On the reverse: KZS

Kikiáltási ár: 1 000 000 Ft / 2 500 EUR

Becsérték: 1 300 000 – 1 500 000 Ft

Estimated price: 3 250 – 3 750 EUR

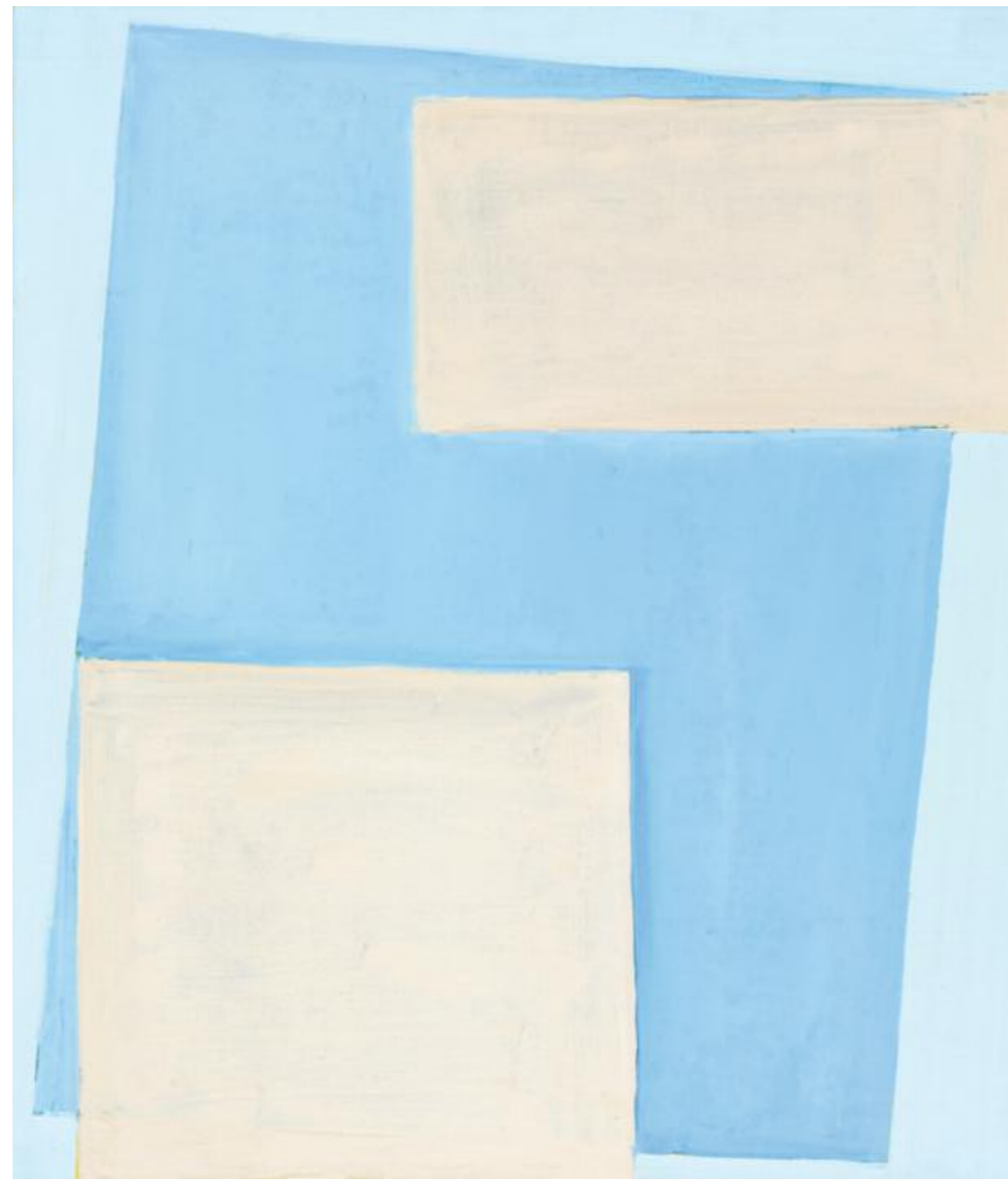
»Én akkor rettentő boldogan elköteleződtem a geometrikus vagy újgeometrikus áramlat iránt, de más szempontból mindenféle érzelmi és abszolút megfontolt, nem filozófiai, hanem elméleti okok miatt nagyon vonzódtam ahhoz a fajta avantgarde-hoz, amit Erdély Miklós képviselt.«

KÁROLYI ZSIGMOND

Károlyi Zsigmond (Fotó: Beszélő, 1995/5.)

200 | Major Kamil

(Perkáta, 1948)

Hortus Mens, 2021

Hortus Mens, 2021

84 × 292 cm

Akril, vászon | Acrylic on canvas

Jelezve jobbra lent: K. Major 2021,

Jelezve a hátoldalon: Major 2021 |

Signed lower right: K. Major 2021,

On the reverse: Major 2021

Kikiáltási ár: 2 400 000 Ft / 6 000 EUR

Becsérték: 2 800 000 – 3 800 000 Ft

Estimated price: 7 000 – 9 500 EUR

---

199 | Hencze Tamás

(Szekszárd, 1938 – 2018, Budapest)

Piros és fekete, 2005

Red and Black, 2005

40 × 50 cm egyenként | each

Olaj, vászon | Oil on canvas

Jelezve balra lent: Hencze 05 |

Signed lower left: Hencze 05

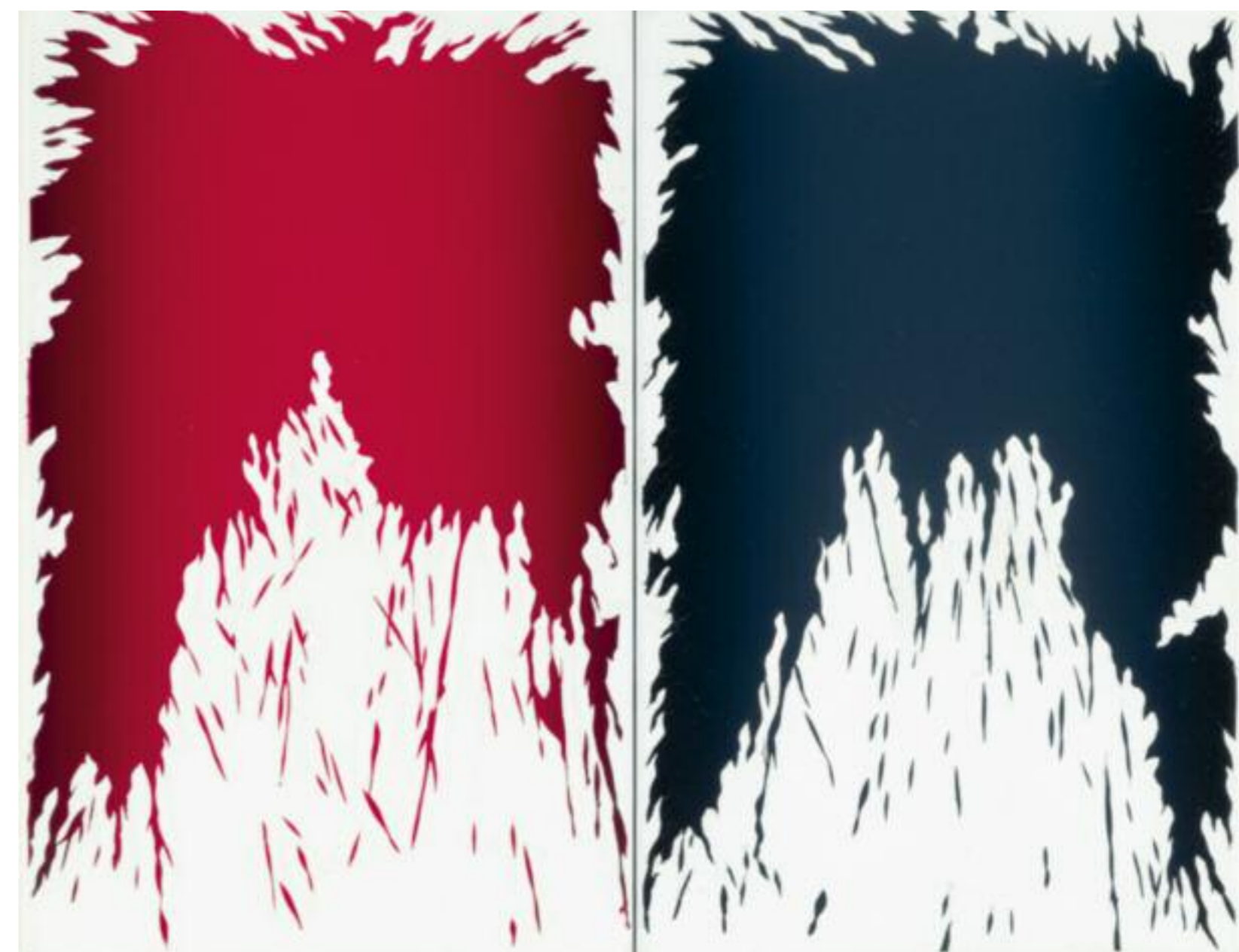

Kikiáltási ár: 700 000 Ft / 1 750 EUR

Becsérték: 1 000 000 – 1 600 000 Ft

Estimated price: 2 500 – 4 000 EUR

---

201 | Bernát András

(Törökszentmiklós, 1957)

Tér tanulmány 627

Space Study 627

100 × 100 cm

Olaj, vászon | Oil on canvas

Jelezve a hátoldalon: Bernát András |

On the reverse: Bernát András

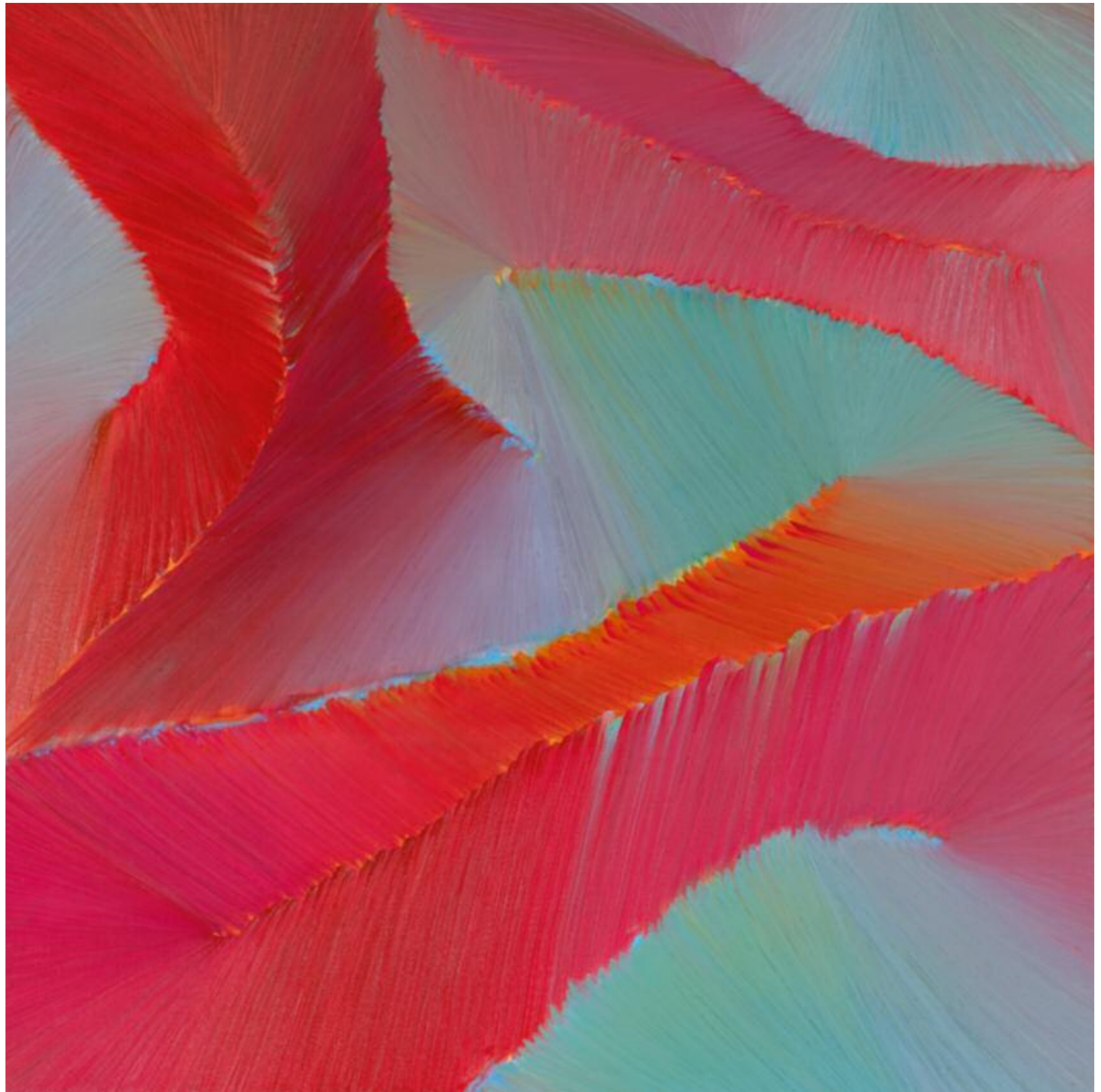

Kikiáltási ár: 1 400 000 Ft / 3 500 EUR

Becsérték: 1 600 000 – 1 700 000 Ft

Estimated price: 4 000 – 4 250 EUR

---

202 | Fredric Károly

(Budapest, 1898 – 1987, New York)

Picasso, 1949, 1965

Picasso, 1949, 1965

113 × 96 cm

Egyedi fotografikus szitanyomat, vászon |

Photographic screenprint on canvas

Jelezve a hátoldalon: Picasso 1949 FK. | Signed on the reverse:

Picasso 1949 FK.

Kikiáltási ár: 5 500 000 Ft / 13 750 EUR

Becsérték: 7 500 000 – 10 000 000 Ft

Estimated price: 18 750 – 25 000 EUR

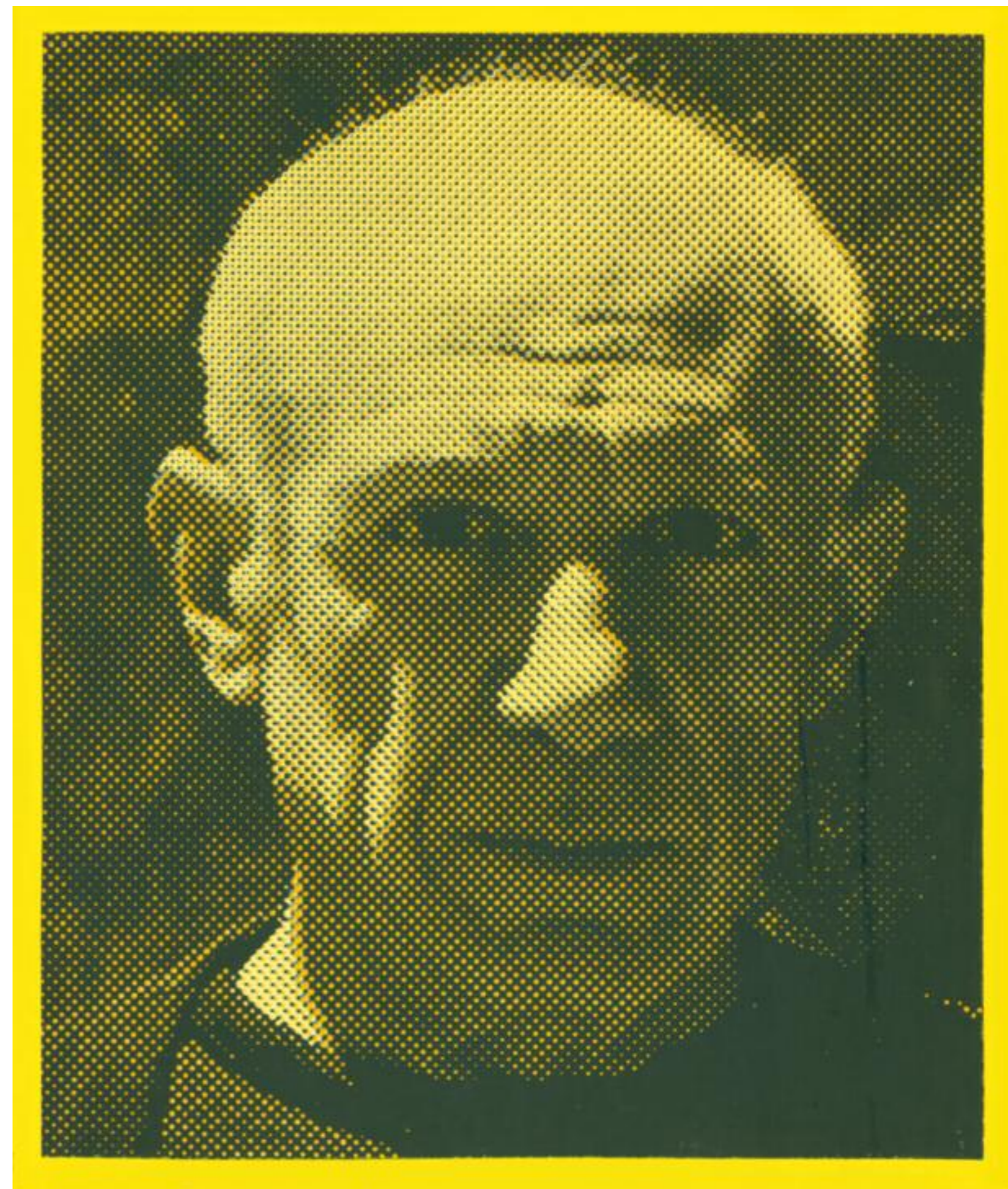
Fredric Károly Picassóval, 1955 körül

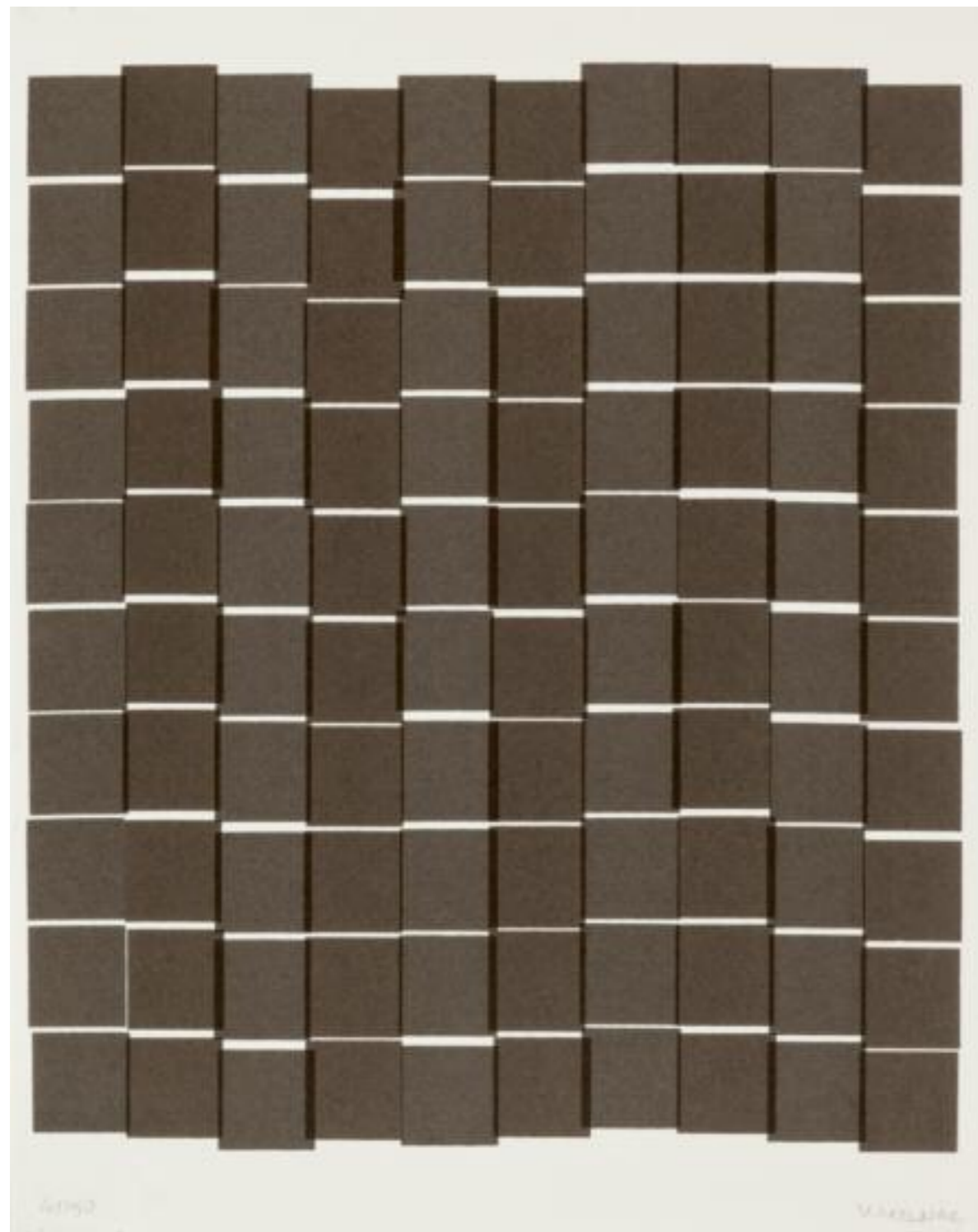
Picasso jól ismert arcvonásai az 1960-as évek emblematikus pop art stílusával újrafogalmazva. A magyar származású, New Yorkban élő művész, Fredric Károly egyesével festette meg a nyomtatott reprodukciók raszterpontjait. A világos-sárga alapon az árnyékokat fekete mezőkkel és pöttyökkel jelenítette meg, míg a megvilágított fényes felületeket okkersárga mintákkal. A tökéletes plaszticitást a világos raszterpöttyök kék „vetett árnyéka” teremti meg. A katalán mestert személyesen is ismerő Károly nemcsak a nyomtatás technikáját ültette át tökéletesen a festészet nyelvére, de a korszellem ütőerén is rajta tartotta az ujját. Roy Lichtenstein ezekben az években állította ki első raszterpontos, képregény-felnagyításokból született festményeit Leo Castelli galériájában. Az absztrakt expresszionizmus nyomasztó súlyába belefáradt New York-i kortárs közönség ünnepelte az új hangot. Lichtenstein raszterpontjaiból nőtt ki az angolszász pop art legjellegzetesebb formanyelve: nemcsak az amerikai képregények popkulturális utalásmezejét aktivizálta, de visszhangozta a kor legnagyobb médiafilozófusa, Marshall McLuhan 1964-es „a médium maga az üzenet” gondolatát is. (Az ikonikusságot az üzenetet súlykoló média teremti, a művész pedig az ikonná válás folyamatát elemzi, amikor a sokszorosító technikát veszi górcső alá.) Míg Lichtenstein rajzfilmfigurákat festett meg, Károly jó barátját, a modern művészet egyes számú világsztárját: Pablo Picassót.

A magyar születésű Károly előbb Párizsban tanult festészetet, majd Berlinben építészetet, mielőtt kivándorolt volna az Egyesült Államokba 1926-ban. A divatiparban helyezkedett el textiltervezőként, majd – Victor Vasarelyhez és Andy Warholhoz hasonlóan – megtalálta az alkalmazott művészetből a festészethez vezető utat. 1947-ben nyomtatott textil munkáit a MoMA díjazta (a múzeum ma is őrzi három művét). A franciás, Picassót idéző szürrealizmus mellett hatott rá az absztrakt expresszionizmus, majd a pop art is. 1947-től kezdve másfél évtizedig rendszeresen kiállított főként New Yorkban, de Párizsban, São Paulóban, Tokióban és Miamiában is. Olyan rangos intézményekben szerepelt, mint a Whitney Museum, a Brooklyn Museum vagy a São Paulo-i biennálé. Bár élete utolsó három évtizedét a művészeti élettől visszavonulva töltötte (utolsó otthona a manhattani Inter-Continental Hotel volt), felfedezés alatt álló munkássága ritka kapcsolódási pontot jelent a magyar festészet és a háború utáni New York-i képzőművészet között.

Pablo Picasso fényfelrajz, 1949

203 | Vera Molnár (Molnár Vera)

(Budapest, 1924 – 2023, Párizs)

Hommage á Patkai, 1986

Hommage á Patkai, 1986

32 × 24 cm

Szítanyomat, papír | Serigraphy on paper

Jelezve balra lent: 41/50 Vera Molnár,

Jelezve jobbra lent: V. Molnár |

Signed lower left: 41/50 Vera Molnár,

Signed lower right: V. Molnár

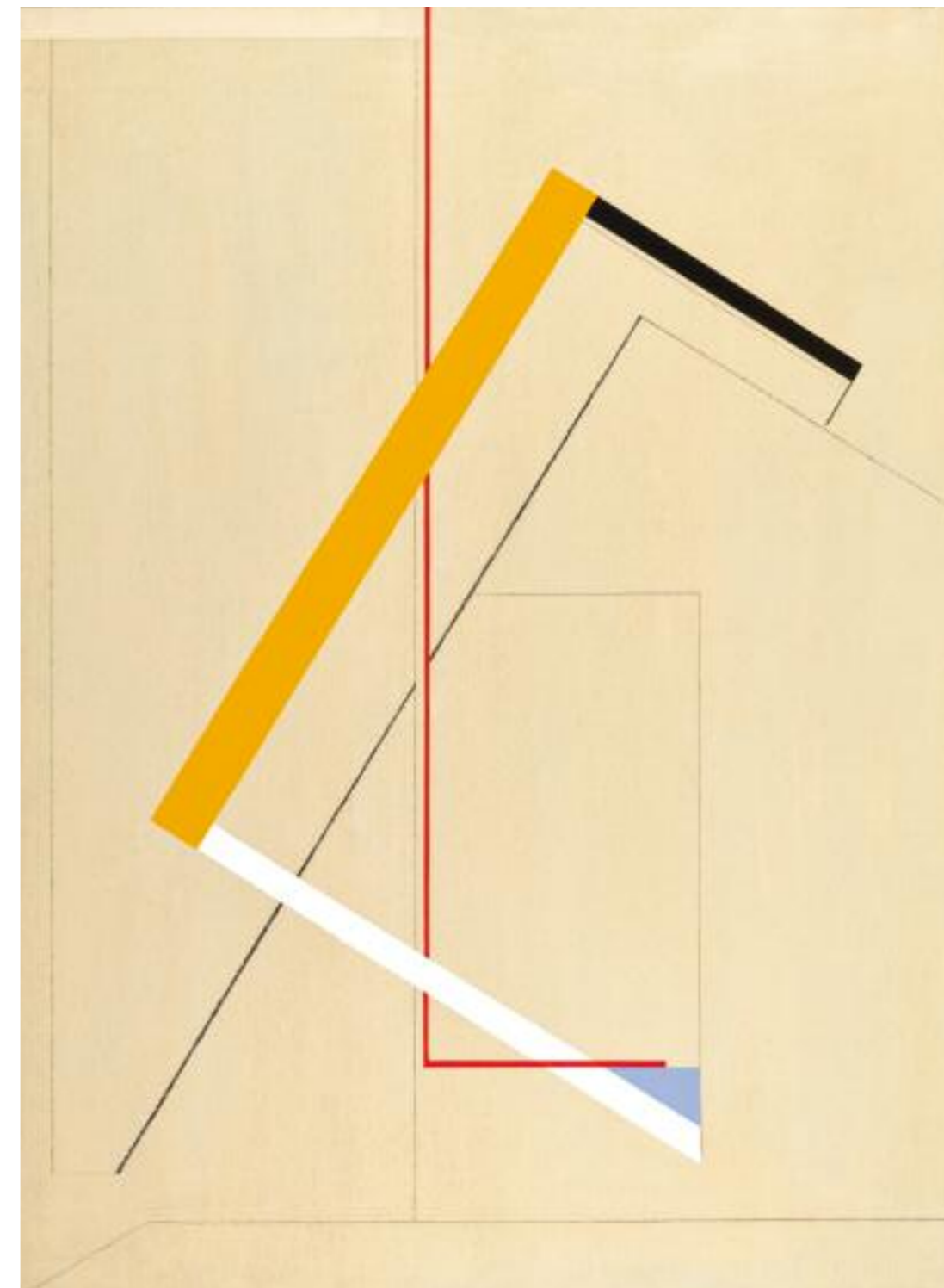

Kikiáltási ár: 260 000 Ft / 650 EUR

Becsérték: 340 000 - 440 000 Ft

Estimated price: 850 – 1 100 EUR

---

204 | Konok Tamás

(Budapest, 1930 – 2020, Budapest)

Kompozíció, 1988

Composition, 1988

130 × 100 cm

Akril, vászon | Acrylic on canvas

Jelezve a hátoldalon: Konok 88/114 |

On the reverse: Konok 88/114

Kikiáltási ár: 3 000 000 Ft / 7 500 EUR

Becsérték: 3 400 000 – 4 400 000 Ft

Estimated price: 8 500 – 11 000 EUR

---

205 | Müller Árpád

(Budapest, 1961 – 2006, Budapest)

Golf, 2003

Golf, 2003

55 × 110 cm

Giclée print, vászon (Giclée print 1/1) |

Giclée print on canvas (Giclée print 1/1)

Jelezve a hátoldalon: Müller "Golf" 2003 |

On the reverse: Müller "Golf" 2003

Kikiáltási ár: 380 000 Ft / 950 EUR

Becsérték: 500 000 - 900 000 Ft

Estimated price: 1 250 – 2 250 EUR

---

206 | Vinkler László

(Szabadka, 1912 – 1980, Szeged)

Kék kép

Blue Painting

75 × 156 cm

Akvarell, papír farosra kasírozva |

Watercolor, paper on fibre board

Jelzés nélkül | Unsigned

PROVENIENCIA | PROVENANCE

· Egykor a művész hagyatékában

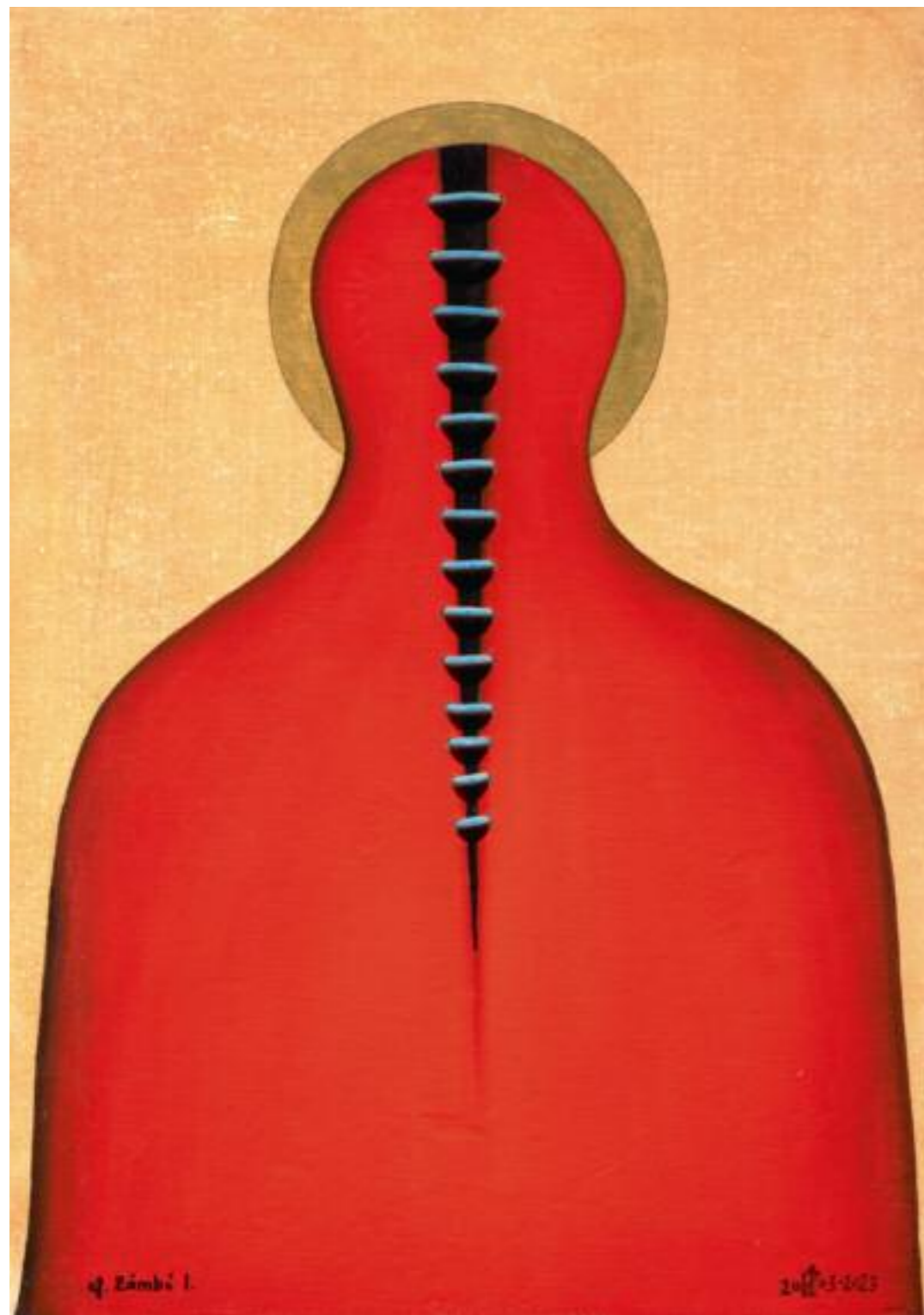

Kikiáltási ár: 1 400 000 Ft / 3 500 EUR

Becsérték: 2 000 000 – 3 000 000 Ft

Estimated price: 5 000 – 7 500 EUR

---

207 | efZámbó István

(Salgótarján, 1950)

Nyitott ikon, 2003–2023
Open Icon, 2003–2023

70 × 50 cm

Olaj, farost | Oil on fibre board

Jelezve balra lent: efZámbó I.,

Jelezve jobbra lent: 20. 03. 2023. |

Signed lower left: efZámbó I.,

Signed lower right: 20. 03. 2023.

Kikiáltási ár: 850 000 Ft / 2 125 EUR

Becsérték: 1 000 000 – 1 500 000 Ft

Estimated price: 2 500 – 3 750 EUR

208 | Aknay János

(Nyíregyháza, 1949)

Emléklabirintus, 2014
Labyrinth of Memory, 2014

120 × 100 cm

Akril, vászon | Acrylic on canvas

Jelezve jobbra lent: AJ monogram, Jelezve a hátoldalon:

Aknay János Emléklabirintus 120 × 100 akril - vászon, 2014 |

Signed lower right: with AJ monogram, On the reverse:

Aknay János Emléklabirintus 120 × 100 akril - vászon, 2014

REPRODUKÁLVA | REPRODUCED

· P. Szabó Ernő: Aknay János –

Az emlék jelene. Budapest, 2015

Kikiáltási ár: 900 000 Ft / 2 250 EUR

Becsérték: 1 200 000 – 2 000 000 Ft

Estimated price: 3 000 – 5 000 EUR

209 | Joseph Kadar

(Debrecen, 1936 – 2019)

Horizontális kompozíció, 1997
Horizontal Composition, 1997

28 × 49 cm

Akril, fa | Acrylic on board

Jelezve jobbra lent: Le Kádár Paris 97,

Hátoldalon: autográf felirat | Signed lower right:

Le Kádár Paris 97, Signed on the reverse:

autograph inscription

Kikiáltási ár: 360 000 Ft / 900 EUR

Becsérték: 440 000 – 600 000 Ft

Estimated price: 1 100 – 1 500 EUR

210 | Szahorn András

(Budapest, 1953)

Nő baltával, 1988
Woman with an Axe, 1988

75 × 70 cm

Vegyes technika, farost |

Mixed technique on fibre board

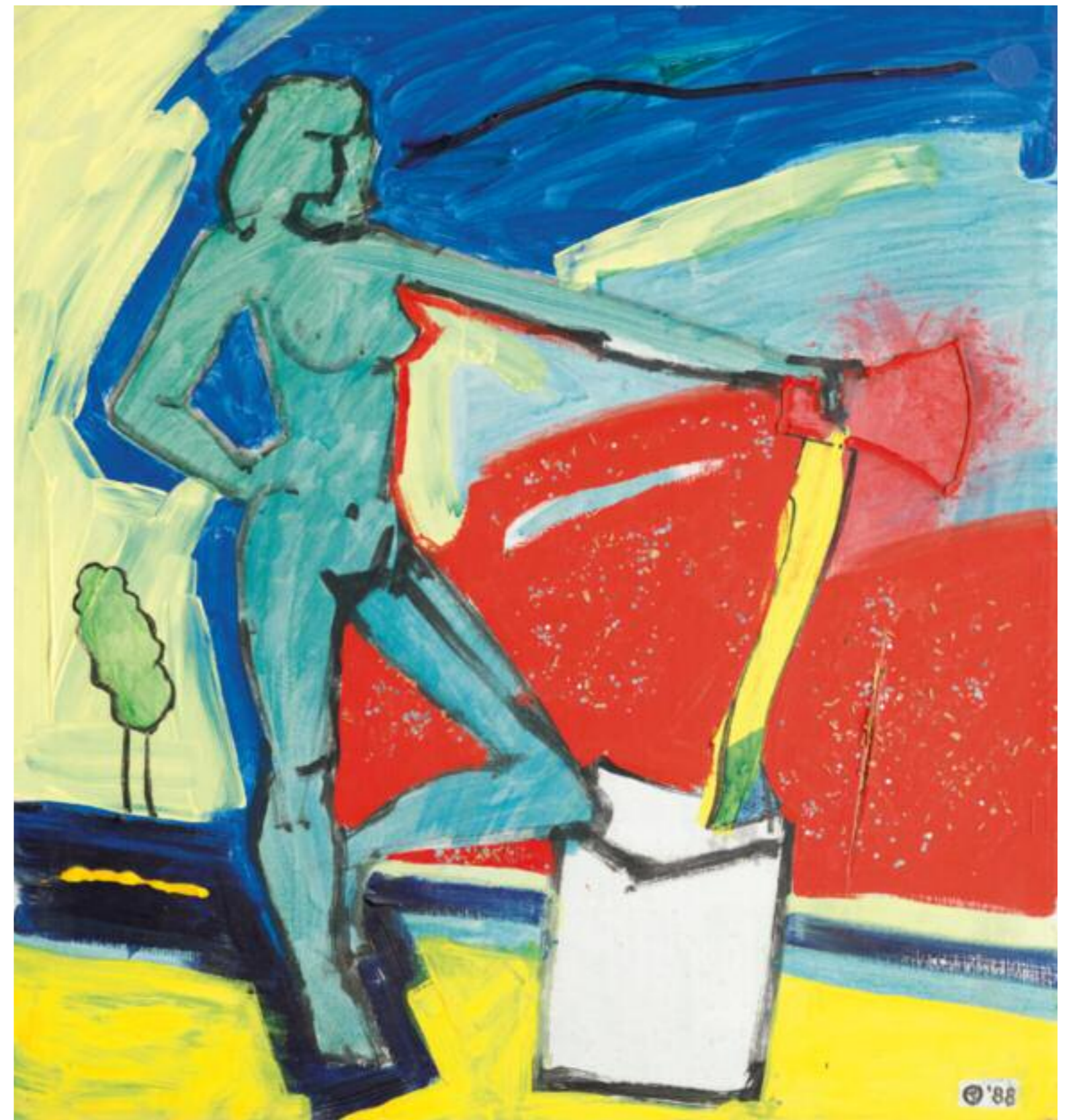
Jelezve jobbra lent: SJA '88 |

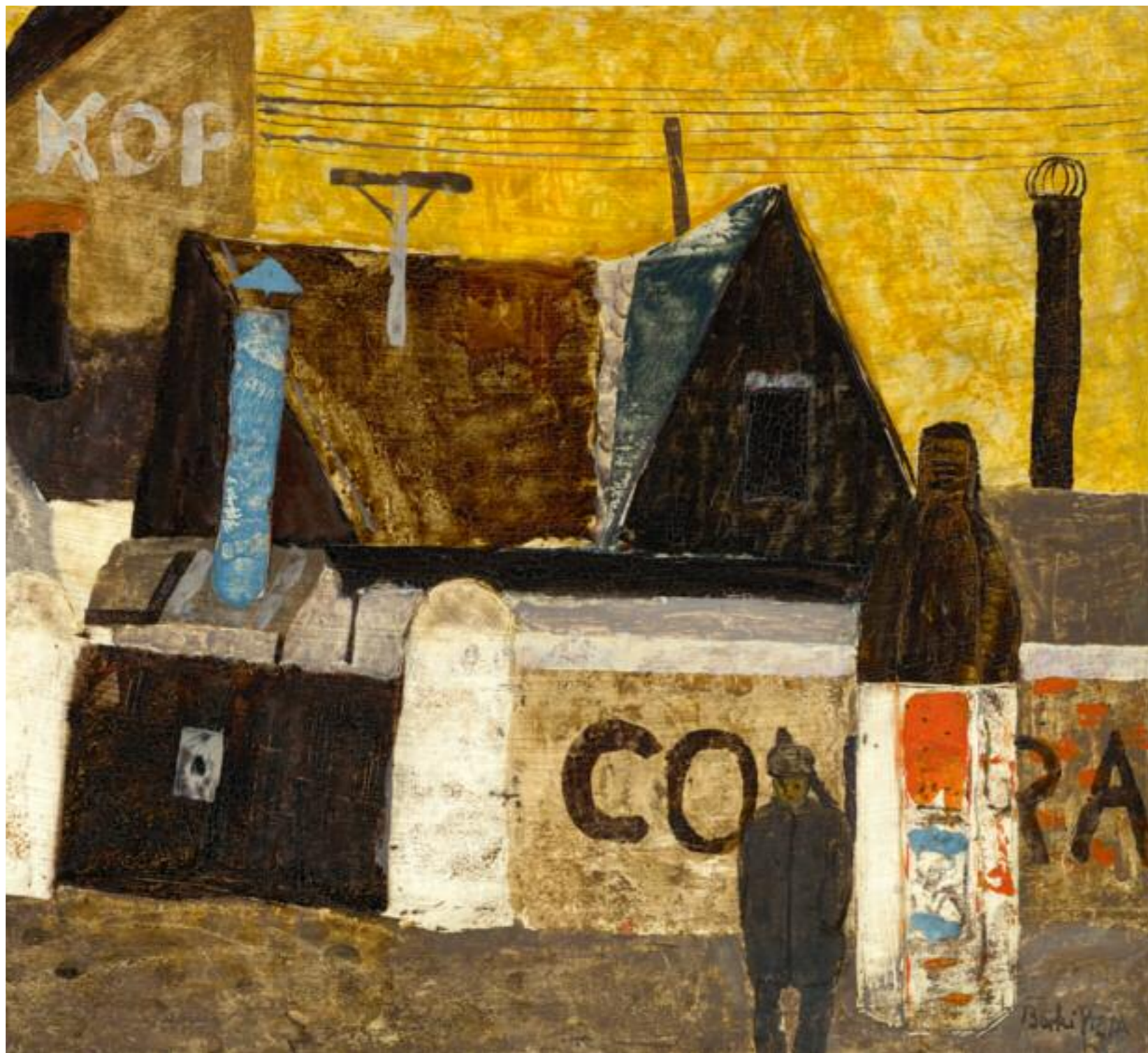
Signed lower right: SJA '88

Kikiáltási ár: 1 600 000 Ft / 4 000 EUR

Becsérték: 2 000 000 – 3 000 000 Ft

Estimated price: 5 000 – 7 500 EUR

211 | Berki Viola

(Budapest, 1932 – 2001, Budapest)

Hirdetőoszlop előtt, 1970 körül
In front of an Advertising Column, c. 1970

50 × 54 cm
Olaj, farost | Oil on fibre board
Jelezve jobbra lent: Berki Viola |
Signed lower right: Berki Viola

Kikiáltási ár: 440 000 Ft / 1 100 EUR
Becsérték: 550 000 – 800 000 Ft
Estimated price: 1 375 – 2 000 EUR

212 | Scholz Erik

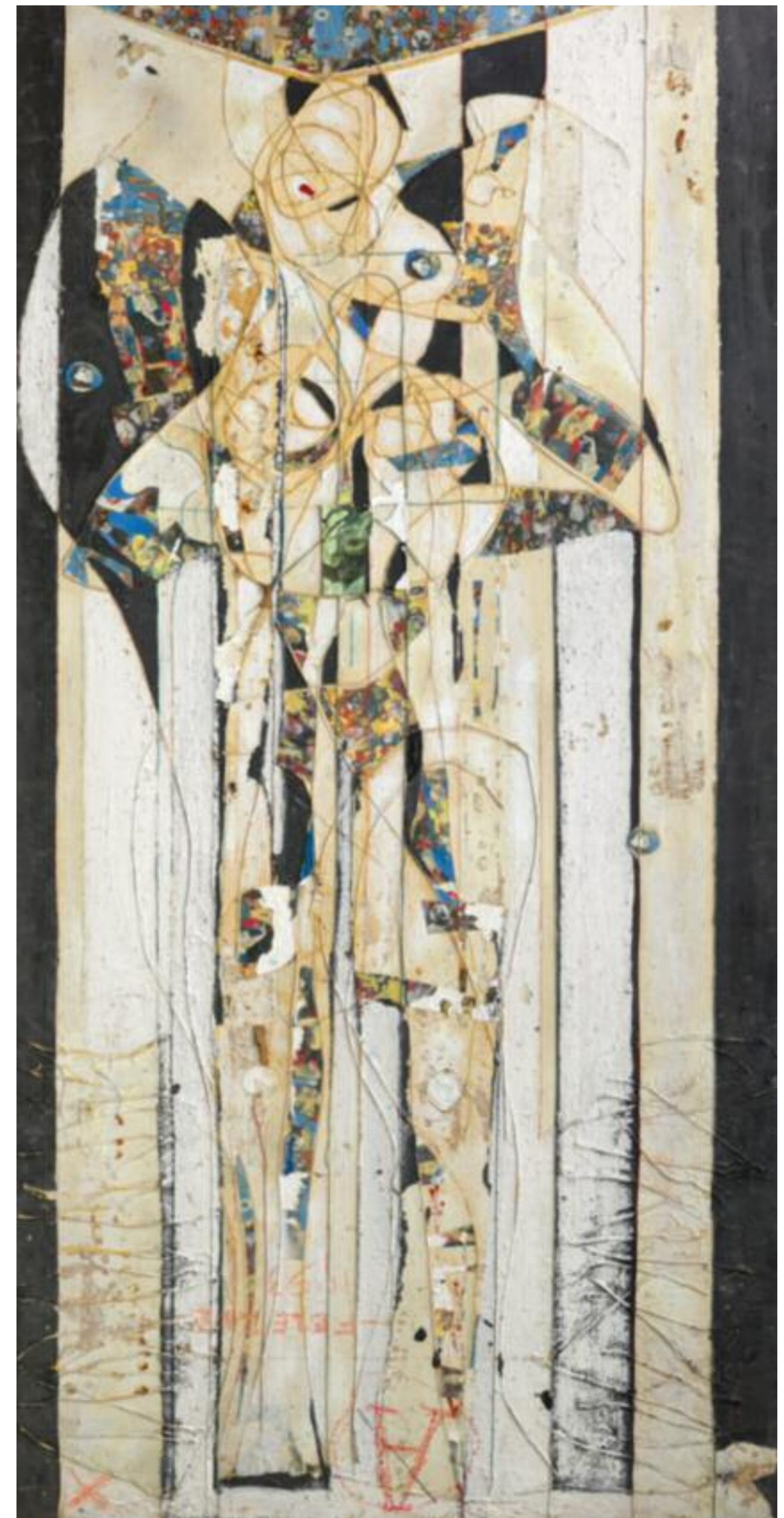
(Budapest, 1926 – 1995, Budapest)

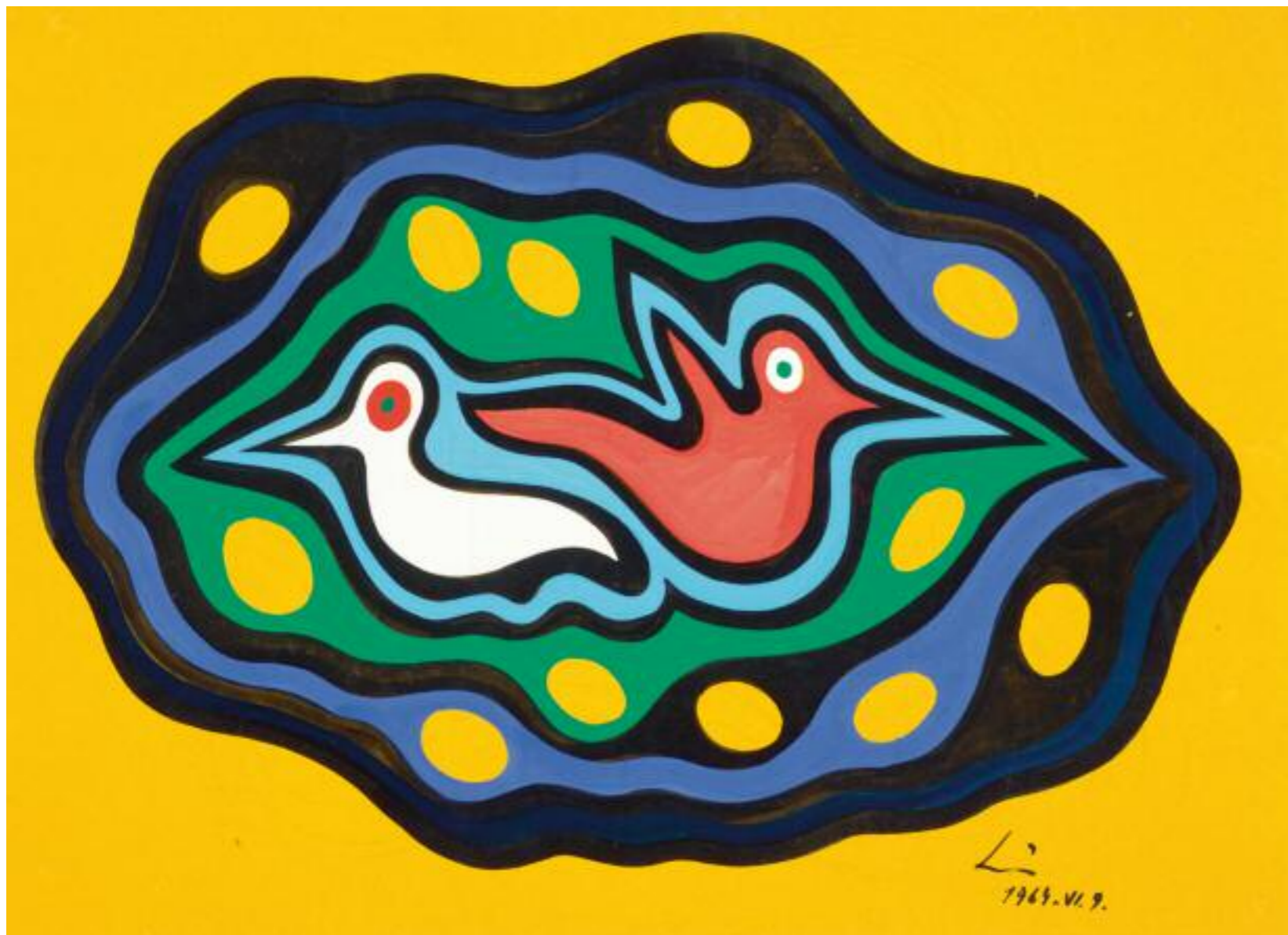
Emlék
Memory

180 × 92 cm
Vegyes technika, kollázs, farost |
Mixed technique, collage
on fibre board
Jelzés nélkül, Hátoldalon:
másik alkotás |
Unsigned, On the reverse:
Other painting
of the artist's

PROVENIENCIA | PROVENANCE
· Egykor a művész tulajdonában,
majd német
magángyűjteményben

Kikiáltási ár: 700 000 Ft / 1 750 EUR
Becsérték: 900 000 – 1 200 000 Ft
Estimated price: 2 250 – 3 000 EUR

213 | Lehel István

(Magyarkanizsa, 1917 – 1973, Szeged)

Madarak, 1964

Birds, 1964

30 × 40 cm

Tempera, papír | Tempera on paper

Jelezve jobbra lent: Lehel 1964 VI. 9. |

igned lower right: Lehel 1964 VI. 9.

Kikiáltási ár: 380 000 Ft / 950 EUR

Becsérték: 480 000 – 650 000 Ft

Estimated price: 1 200 – 1 625 EUR

214 | Ráczné Kalányos Gyöngyi

(Kömlő, 1965)

Ha esküvői ruhánk lett volna, 1989

If we had a Wedding Dress, 1989

86 × 61 cm

Tempera, papír | Tempera on paper

Jelezve jobbra lent: Ráczné Kalányos Gyöngyi 1989 |

igned lower right: Ráczné Kalányos Gyöngyi 1989

Kikiáltási ár: 140 000 Ft / 350 EUR

Becsérték: 200 000 – 340 000 Ft

Estimated price: 500 – 850 EUR

Cigány festészet.
Magyarország 1969–2009
Szerk.: Zsigó Jenő.
könyv borítója

215 | Bernáth Aurél

(Marcali, 1892 – 1982, Budapest)

Kertben (Llnokával)

In the Garden (With Grandchild)

43 × 29 cm

Akvarell, papír | Watercolor on paper

Jelezve jobbra lent: BA | Signed lower right: BA

Kikiáltási ár: 480 000 Ft / 1 200 EUR

Becsérték: 600 000 – 900 000 Ft

Estimated price: 1 500 – 2 250 EUR

---

216 | Márfy Ödön

(Budapest, 1878 – 1959, Budapest)

Tavaszi virágcsokor

Spring Flower Bouquet

60 × 50 cm

Olaj, vászon | Oil on canvas

Jelezve jobbra lent: Márfy Ödön |

Signed lower right: Márfy Ödön

Oeuvre-szám: 1.1.6.2

REPRODUKÁLVA | REPRODUCED

· Rockenbauer Zoltán: Márfy Életrajzkatalógus.

Budapest, 2006. 294, 317., Polgár Árpád: Márfy magángyűjteményekben. Budapest, 1998. 52. szk.

Kikiáltási ár: 2 800 000 Ft / 7 000 EUR

Becsérték: 3 600 000 – 4 800 000 Ft

Estimated price: 9 000 – 12 000 EUR

---

217 | Csók István

(Sáregres, 1865 – 1961, Budapest)

Pihenők a szabadban
Resting Outdoors

47 × 55 cm

Olaj, vászon | Oil on canvas

Jelezve balra lent: Csók István |

Signed lower left: Csók István

Kikiáltási ár: 1 200 000 Ft / 3 000 ELJR

Becsérték: 1 600 000 – 2 800 000 Ft

Estimated price: 4 000 – 7 000 ELJR

---

218 | Neogrády Antal

(Galsa, 1861 – 1942, Alag)

Árnyékba húzódnó napernyős
hölgy a nyári mezőn,
1900-as évek eleje

A Lady with Parasol in the
Shade of the Summer Field,
early 1900s

60 × 80 cm

Olaj, papír | Oil on paper

Jelezve jobbra lent: Neogrády A. |

Signed lower right: Neogrády A.

Kikiáltási ár: 420 000 Ft / 1 050 ELJR

Becsérték: 700 000 – 1 200 000 Ft

Estimated price: 1 750 – 3 000 ELJR

---

219 | Fényes Adolf

(Kecskemét, 1867 – 1945, Budapest)

Fontainebleau

(Madame de Maintenon szalonja), 1911

Fontainebleau

(Salon of Madame de Maintenon), 1911

76 × 99 cm

Olaj, karton | Oil on cardboard

Jelezve jobbra lent: Fényes A. 1911 |

Signed lower right: Fényes A. 1911

A hátoldalon feliratok: „Madame de Maintenon szalonja”, „1”, „18 kg”, „75523”, „15”, „114”; cédula 927-es számmal; az 1914-es velencei biennálé cédulája „64 Venezia 1914” felirattal; a Magyar Nemzeti Galéria Új Magyar Képtárának letéti cédulája. Az eredeti kereten az 1914-es velencei biennálé raglapja és olasz vámcédula.

PROVENIENCIA | PROVENANCE

· Egykor Kellner Adolf és örökösei, majd Selinkó Géza gyűjteményében

KIÁLLÍTVA | EXHIBITION

· Fényes Adolf újabb festményei és rajzai gyűjteményes kiállítása. Ernst Múzeum, Budapest, 1912 (kat. 75.).

· XI. Esposizione Internazionale d'Arte della Città di Venezia. Venece, 1914.

· Fényes Adolf emlékkiállítása. Magyar Nemzeti Galéria, Budapest, 1960.

· Fényes Adolf (1867–1945). Katona József Múzeum, Kecskemét, 1967 (kat. 28.).

REPRODUKÁLVA | REPRODUCED

· Fényes Adolf újabb festményei és rajzai gyűjteményes kiállításának katalógusa. Ernst Múzeum, Budapest, 1912.

· Múlt és Jövő, 1916. november 1., 435.

· Fényes Adolf emlékkiállítása. Katalógus. Magyar Nemzeti Galéria, Budapest, 1960.

· Fényes Adolf (1867–1945). Katalógus. Katona József Múzeum, Kecskemét, 1967, 28. kép.

· Aradi Nóra: Fényes Adolf. Corvina, Budapest, 1979, 16. kép.

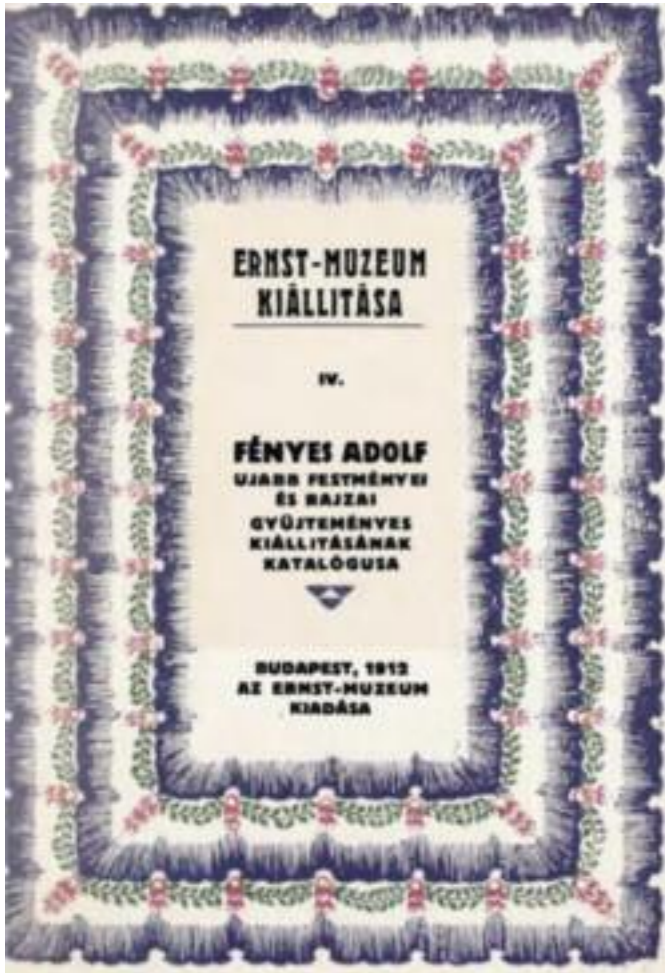
VÉDETT | NO EXPORT

Kikiáltási ár: 9 000 000 Ft / 22 500 EUR

Becsérték: 12 000 000 – 16 000 000 Ft

Estimated price: 30 000 – 40 000 EUR

Az Ernst Múzeum 1912-es Fényes Adolf-kiállításának katalóguscímlapja, 1912

Fényes Adolf most bemutatott alkotása először 1912 őszén, az Ernst Múzeum gyűjteményes kiállításán került a közönség elé. A közel száz festményt és rajtot felvonultató tárlatot óriási érdeklődés övezte. A *Budapesti Hírlap* tudósítója már a megnyitó előtt beharangozta a múzeum vezetőségének merész újítását: a kivilágtott termeket este nyolc óráig fogják nyitva tartani, hogy „a kiállítást azok is élvezhessék, akik nappal nem látogathatják a művészeti intézményeket”. A döntésben Fényes töretlen népszerűsége mellett az is közrejátszott, hogy az október 16-án bezárt Ignacio Zuloaga-kiállítás elsőprő sikere, sok ezres nézőszáma miatt óriási figyelem fordult az Ernst Múzeum felé. A megnyitó a legnevesebb magyar műgyűjtők részvételével a gazdasági és szellemi elit valóságos felvonulása volt. A napilapok tudósítása szerint a közönség soraiban megjelentek Fényes Adolf képeinek jól ismert vásárlói, többek között Kohner Adolf, Nemes Marcell és Herzog Mór Lipót, de feltűntek a művésztársak, mások mellett Szinyei Merse Pál és Lechner Ödön, és természetesen nem hiányozhatott a Szépművészeti Múzeum későbbi igazgatója, az akkor már kiváló gyűjtőként és kritikusként hírnevet szerző Petrovics Elek sem.

A tárlat katalógusából kiderül, hogy a bemutatott művek jelentős része már ekkor neves gyűjteményekből érkezett az Ernst Múzeumba. Ott volt a világhírű festőtárs, László Fülöp otthonából beszállított *Porcelánórás csendélet*, a Kohner Adolf Damjanich utcai palotájából, egy pazar Corot-portré mellől lekasztott *Kuglersütemények*, Nemes Marcell gyűjteményéből pedig nem keve-

Az Ernst Múzeum 1912-es Fényes Adolf-kiállításának katalóguscímlapja, 1912

sebb mint kilenc mű, többek között az ikonikus *Máros kalács*, a *Testvérek* és *A torta* díszítette a falakat. A sort persze hosszan folytathatnánk még, hiszen olyan kapitális nevek tűnnek fel a képek tulajdonosaiként, mint a korszak talán leggazdagabb bankára, Weiss Fülöp, a legendás tőzsdeguru, Krausz Simon, a már említett Petrovics Elek, valamint a páratlan szépségű kollekciójában Fényes képeit Cézanne, Renoir, Manet és Gauguin elsőrangú alkotásaival „vegýtő” Hatvany Ferenc. Nyugodtan kijelenthető: Rippl-Rónai Józsefen kívül nem volt az 1910-es évek elején még egy magyar festő, akinek nagyobb nimbusza volt a korszak modern ízlésű gyűjtői között, mint Fényes Adolf. Jól illusztrálja ezt az általános rajongást Ady Endrének a nagyváradi *Szabadság* folyóirat 1908 áprilisi számában megjelent „sóhaja”: „Irgylem azokat, akiknek van pénzük Fényes Adolf képeiből csak egyet is venni.”

„Figyelme elsősorban a csendéletek felé fordult, paraszti és polgári enteriőrök egyszerű motívumaiból építette a modern francia piktúra, elsősorban Cézanne műveinek szerkezeti tanulságait felhasználó, ragyogó szépségű kompozícióit.” Az Ernst Múzeum 1912-es kiállítását hosszú csend előzte meg. Csak a festő jó ismerősei tudták, hogy nem alkotói válság, hanem éppen az elmélyült munka okozta, hogy Fényes közel öt éven át nem lépett közönség elé gyűjteményes tárlattal. Folyamatosan érlelte új korszakának műveit, amelyek végleges szakítást jelentettek a korábbi „szegényember festészet” sötét tónusú, borongós hangulatú alkotásaival. Figyelme elsősorban a csendéletek felé fordult, paraszti és polgári enteriőrök egyszerű motívumaiból építette a modern francia piktúra, elsősorban Cézanne műveinek szerkezeti tanulságait felhasználó, ragyogó szépségű kompozícióit. Mindezt persze úgy, hogy a Kállai Ernő által sokat emlegetett magyar temperamentum miatt az ő kezén egy sokkal érzékibb, oldottabb fakturájú, fényvel telített világ bontakozott ki a vásznon. Másik kedvenc témája ezekben az években az enteriőr lett, de a parasztházak, a polgári otthonok, a patinás múzeumi terek és a fényűző kastélyszalonok nála valójában csendéletekként, színek, formák, ritmusok hordozóiként tűnnek fel, a tiszta festészet felmagasztalásai minden irodalmi utalás, anekdota, elmondható vagy leírható verbális tartalom nélkül.

Françoise d'Aubigné, Madame de Maintenon. Jean Petitot festménye alapján készült metszet

Madame de Maintenon (Pierre Mignard műve, 1694.)

E sorozat egyik legjelentősebb és legismertebb darabja a most bemutatott alkotás, az 1911-ben festett *Madame de Maintenon szalonja Fontainebleau-ban* című kompozíció. A méretével is tekintélyt parancsoló munka az 1912-es kiállítás legdrágább, mintegy 4000 koronáért kínált darabja volt. A szinte tökéletesen szimmetrikus kompozíció XIV. Lajos kedvenc palotájának egyik mérték-tartó eleganciával berendezett szalonját ábrázolja, abban az épületszárnyban, amelyet a Napkirály a 17. század végén alakított ki szeretője, titkos felesége és tanácsadója, a kivételes intellektusú Madame de Maintenon számára. Az aranyozott faburkolattal ellátott szalon barokk bútorai közül kiemelkedik a kompozíció közepén megörökített híres íróasztal, a réz és teknőcpáncél intarziával, valamint bronz rátétekkel díszített, André Charles Boulle által készített iparművészeti remek, amely a 19. század végétől – a szalon többi részével együtt – gyakran tűnt fel korabeli képeslapokon is.

Fényes Adolf festménye előtt állva ma is azt érezzük, amit az Ernst Múzeum 1912-es tárlatán, a kép első bemutatásakor érezhetett a korabeli látogató. A neves műkritikus, Sztrakoniczky Károly így írt erről *A Hét* hasábjain: „A magyar művészeti élet hangos zűrzavarában úgy csendül fel Fényes Adolf hangja, mint egy férfias, komoly, mély kijelentés. Mint egy olyan férfi kijelentése, aki jól meg gondolta, hogy mit mondjon, s aki éppen ezért helyt áll minden elejtett szóért. [...] Ez a kiállítás egy darab pozitívum abban a világban, amelyben az értékek sohasem biztosak, amelyben, sajnos, mindig kételkedni kell. Ez az, ami elsősorban megnyugtató, ami olyan nagyon jól esik, ami Fényes Adolf művészetének legfontosabb kvalitása. Itt nincsenek számrejtvények, nincsenek forradalmak, találgatások, próbálkozások; itt csak biztos, becsületes, komoly dolgok vannak. Piktúra, olyan piktúra, amelynek megértéséhez nem kell se sznobizmus, se irodalmi tudás, se konzervatív vaskalaposság, se modern bűvölet, ezt a művészetet egy kisgyerek is megértheti és ellenőrizheti. [...] De éppen ezért van ezekben a képekben valami abszolút, a gerinces, határozott művészetnek valami olyan megértése és megéreztetése, amelyet nem is lehet szavakkal leírni, amelyet azonban azonnal megérez mindenki, aki egyszer végigsétál Fényes Adolf kiállításán. Ez a kiállítás nem régi és nem új, nem modern és nem konzervatív, ez a kiállítás csak művészi.”

Fényes Adolf remekművének egykori tulajdonosa, a kitűnő ízlésű, de ma még alig ismert műbarát, Kellner Adolf a Japán kávéház művészasztalának közkedvelt figurája volt. Herman Lipót, a baráti társaság festő krónikása a következő szavakkal emlékezett meg róla: „Kellner Adolf bácsi, egyszerű, kedves ember,

A fontainebleau-i királyi kastély homlokzata (Cour du Cheval Blanc), 1910 körül

Madame de Maintenon szalonjának részlete a Fontainebleau-i palotában, 1910 körül

fakitermelő, talán földbirtokos vagy bérlő [...] Igazi lelkes mecénása mindnyájunknak. Sok szép képet vásárolt, volt egy elég jó Munkácsyja, Grünwald *Fehér szobája*, Ferenczyje, Fényese, Mannheimerje, talán Szinyeije is. Jóban volt Nemes Marcellal. Gyakran adott neki kölcsön pénzt is bevásárlásaira. Egyszer vállalta Iványi-Grünwald zilált anyagi viszonyainak a rendbehozását is, előteremtett vagy tizenötezer koronát, de sok vesződséggel tudta csak visszakapni a pénzt.”

Kellner Adolf nem túl nagy, de annál izgalmasabb kollekciója az 1910-es esztendő körüli időszak számos kiváló, meglepően modern szemléletű alkotását tartalmazta. A klasszikus generáció tagjai közül Ferenczy Károlyt a *Vörös fal* egyik változata és az *Artista*k képviselte, míg Csók Istvántól a *Mézevők*, a *Téli fasor* és a *Műteremablak*, Fényes Adolftól pedig a *Kertvendéglő* és a most bemutatott alkotás kapott helyet benne. Igazi meglepetésként Galimberti Sándor gyémántritikaságú életművéből két munka is Kellner Adolf gyűjteményét gazdagította: egykor e joviális fake-reskedő volt a közelmúltban előkerült *Agave* és az *Almák* című kép.

MOLNOS PÉTER

220 | Somogyi Imre
(Nagyperkáta, 1918 – 1999, Budapest)

Balatoni vitorlások
Sailing Boats on Lake Balaton

60 × 80 cm
Olaj, vászon | Oil on canvas
Jelezve jobbra lent: Somogyi Imre |
Signed lower right: Somogyi Imre

Kikiáltási ár: 360 000 Ft / 900 EUR
Becsérték: 480 000 – 750 000 Ft
Estimated price: 1 200 – 1 875 EUR

---

221 | Boldizsár István
(Orosháza, 1897 – 1984, Budapest)

Sétahajózás a Dunán (Budapest)
Cruise on the Danube (Budapest)

70 × 100 cm
Olaj, vászon | Oil on canvas
Jelezve jobbra lent: Boldizsár, Hátoldalon
a vakrámán: Jelige eső után | Signed lower right:
Boldizsár, On the reverse: Jelige eső után

Kikiáltási ár: 650 000 Ft / 1 625 EUR
Becsérték: 900 000 – 1 400 000 Ft
Estimated price: 2 250 – 3 500 EUR

---

222 | Szőnyi István

(Újpest, 1894 – 1960, Zebegény)

Dunapart csónakokkal, 1935

By the Danube Bank with Boats, 1935

71 × 100 cm

Tempera, vászon | Tempera on canvas

Jelezve jobbra lent: Szőnyi I. 935 |

Signed lower right: Szőnyi I. 935

REPRODUKÁLVA | REPRODUCED

· Szőnyi István. Dunakanyar – Zebegény – otthon – család, III.

Szerk.: Kieselbach Tamás, Kieselbach Galéria,

Budapest, 2023, 548.o.

Kikiáltási ár: 4 400 000 Ft / 11 000 EUR

Becsérték: 5 000 000 – 9 500 000 Ft

Estimated price: 12 500 – 23 750 EUR

223 | Koszta József

(Brassó, 1861 – 1949, Budapest)

Mátyás fogadja Beatrixot, 1906–1907

King Matthias Welcomes Beatrix, 1900s

77 × 100 cm

Olaj, vászon | Oil on canvas

Jelezve balra lent: Koszta J. | Signed lower left: Koszta J.

KIÁLLÍTVA | EXHIBITION

- Koszta József főművei köz- és magángyűjteményekben. Koszta József Múzeum, Szentes, 2006.
- Koszta József 1861–1949. Kogart, Budapest, 2014.

REPRODUKÁLVA | REPRODUCED

- Bényi László: Koszta József 1861–1949. Szentes, 1976, 15. kép.
- Modern magyar festészet, 1892–1919. Szerk.: Kieselbach Tamás, Kieselbach Galéria, Budapest, 2003, 397. kép.
- Szinyei Merse Anna: Koszta József főművei köz- és magángyűjteményekben. Koszta József Múzeum, Szentes, 2006, 2. kép.
- Szinyei Merse Anna: Koszta József 1861–1949. Élete és művészete a dokumentumok tükrében. Kogart, Budapest, 2014, 18. kép.

IRODALOM | LITERATURE

- Bényi László: Koszta József 1861–1949. Szentes, 1976.
- Egri Mária: Koszta József. Corvina, Budapest, 1989.
- Szinyei Merse Anna: Koszta József főművei köz- és magángyűjteményekben. Koszta József Múzeum, Szentes, 2006.
- Szinyei Merse Anna: Koszta József 1861–1949. Élete és művészete a dokumentumok tükrében. Kogart, Budapest, 2014.

Kikiáltási ár: 36 000 000 Ft / 90 000 EUR

Becsérték: 42 000 000 – 65 000 000 Ft

Estimated price: 105 000 – 162 500 EUR

Iványi Grünwald Béla: Bércek között, 1901, Magyar Nemzeti Galéria, Budapest

---

»Véssük emlékezetünkbe, hogy egy festmény – mielőtt csataló, meztelen nő vagy valamilyen történet lesz belőle – lényegében nem egyéb, mint egy bizonyos csoportosítás szerint elrendezett, színekkel borított sík felület.«

Maurice Denis

Kosztza József művészetét a szakma és a közönség több mint száz éve a magyar festészet egyik legegységibb, emblemikus teljesítményeként tartja számon, mert úgy sikerült megfogalmaznia a magyaros látásélmény esszenciáját, ahogy a költészetben korábban Petőfi vagy Arany tette. A külföldi reprezentációban Kosztza az öt-tíz legfontosabb hazai alkotó között kapott helyet, Munkácsy vagy Ferenczy Károly társaságában. Az elmúlt évtizedben újabb Kosztza-reneszánsz bontakozott ki, a helyi szellemi örökséget ápoló hódmezővásárhelyi Tornyai János Múzeumban, majd a Várkert Bazárban megrendezett nagy életműkiállításnak köszönhetően. A rangos intézményi bemutatók hullámán a hazai gyűjtőtársadalom újra felfedezte magának Kosztza különlegesen zamatos, időtlen magyar hangon megszólaló festészetét. Ez tükröződik az emelkedő műtárgypiaci árakban, különösen a műgyűjtők által legkeresettebb, kiemelkedő főművek esetében. Most vizsgált legfontosabb korai kompozícióján Beatrix és Mátyás találkozását dolgozta fel. A festőt a müncheni akadémiai évek óta foglalkoztatta a Bonfininál is olvasható történet. A most elemzett, koncentrált variáció a Beatrix-motívum utolsó, legmodernebb

Kosztza József: Háromkirályok (A napkeleti bölcsek), 1906-1907, Magyar Nemzeti Galéria, Budapest

Göröncsér Gundel János: Mese, 1907 körül, Magyar Nemzeti Galéria, Budapest

feldolgozása, ahol a téma már csak apropó a modern formajátékhoz. Az 1906–1907-ban készült alkotás elhagyja a széles vásznú reprezentatív formátumot. Az ecsetkezelés már az érett Kosztza pasztózus, széles vonásokból felépített, eleven felületképzését mutatja, akárcsak a drámai ellenfény, ahogy a világos égbolt előtt kirajzolódik az ellenfényes baldachin sziluettje és a fejek hullámzó sokasága. Érdemes idézni a francia teoretikus művész, Maurice Denis klasszikus gondolatait: „Véssük emlékezetünkbe, hogy egy festmény – mielőtt csataló, meztelen nő vagy valamilyen történet lesz belőle – lényegében nem egyéb, mint egy bizonyos csoportosítás szerint elrendezett, színekkel borított sík felület.” Kosztza sem a történeti téma reprezentációját akarta már megoldani, hanem olyan szecessziós, századfordulós foltköltszettel teremteni ecsetjével, ahogy az erős ellenfényben ábrázolt, plein air *Három királyok*ban (1906–1907, Magyar Nemzeti Galéria), vagy ahogy Göröncsér Gundel János tette a *Mese* című cikói jelenetén (1907 körül, Magyar Nemzeti Galéria).

224 | Munkácsy Mihály

(Munkács, 1844 – 1900, Eendenich (Svájc))

Nő rózsákkal (Braunauer Istvánné Anna), 1884
Woman with Roses (Portrait of Braunauer Istvánné Anna), 1884

62,5 × 47 cm

Olaj, vászon | Oil on canvas

Jelzés nélkül | Unsigned

PROVENIENCIA | PROVENANCE

· Az örökösök elmondása alapján az ábrázolt személy Petres Józsefné anyukája Braunauer Istvánné Anna (1864-1929), férje Braunauer István rendelte Munkácsytól a festményt 1884-ben. Braunauer István földbirtokos volt, Ercsi-Iráncsa térségben.

IRODALOM | LITERATURE

- Végvári Lajos: Munkácsy Mihály élete és művei. Akadémiai, Budapest, 1958.
- Székely András: Munkácsy Mihály. Corvina, Budapest, 1979.
- Végvári Lajos: Munkácsy Mihály 1844–1900. Képzőművészeti Kiadó, Budapest, 1983.
- Munkácsy a nagyvilágban. Szerk.: Gosztonyi Ferenc, Magyar Nemzeti Galéria, Budapest, 2005.
- Munkácsy Mihály: Emlékeim. Naplótöredékek. Levelek. Szépművészeti Kiadó, Budapest, 2016.

Kikiáltási ár: 8 000 000 Ft / 20 000 ELJR

Becsérték: 14 000 000 – 20 000 000 Ft

Estimated price: 35 000 – 50 000 ELJR

Munkácsy Mihály: Karosszékben ülő lány, magántulajdon

»Világstártnak kijáró
tisztelettel, szűnni nem
akaró ovációval fogadta a
kormány és a közönség.«

A magyar festőfejedelem, Munkácsy Mihály korábban nem ismert alkotásának felbukkanása mindig nagy szenzáció. Legutóbb a francia Benoit házaspárt megjelenítő képek kerültek haza külföldről, most pedig egy hazai gyöngyszem vált ismertté. A sötét háttérből egy kék szemű pesti szépség finom arcvonásai ragyognak elő, a Munkácsyt jellemző virtuóz ecsetkezeléssel megfogalmazva. A gomblyukba tűzve egy rózsaszín és egy sárga rózsa, pár bravúros vonással érzékletessé téve a törékeny szirmokat. A tulajdonosok körében élő családi hagyomány szerint a női portré Braunauer István ercsi földbirtokos feleségét, Annát ábrázolja.

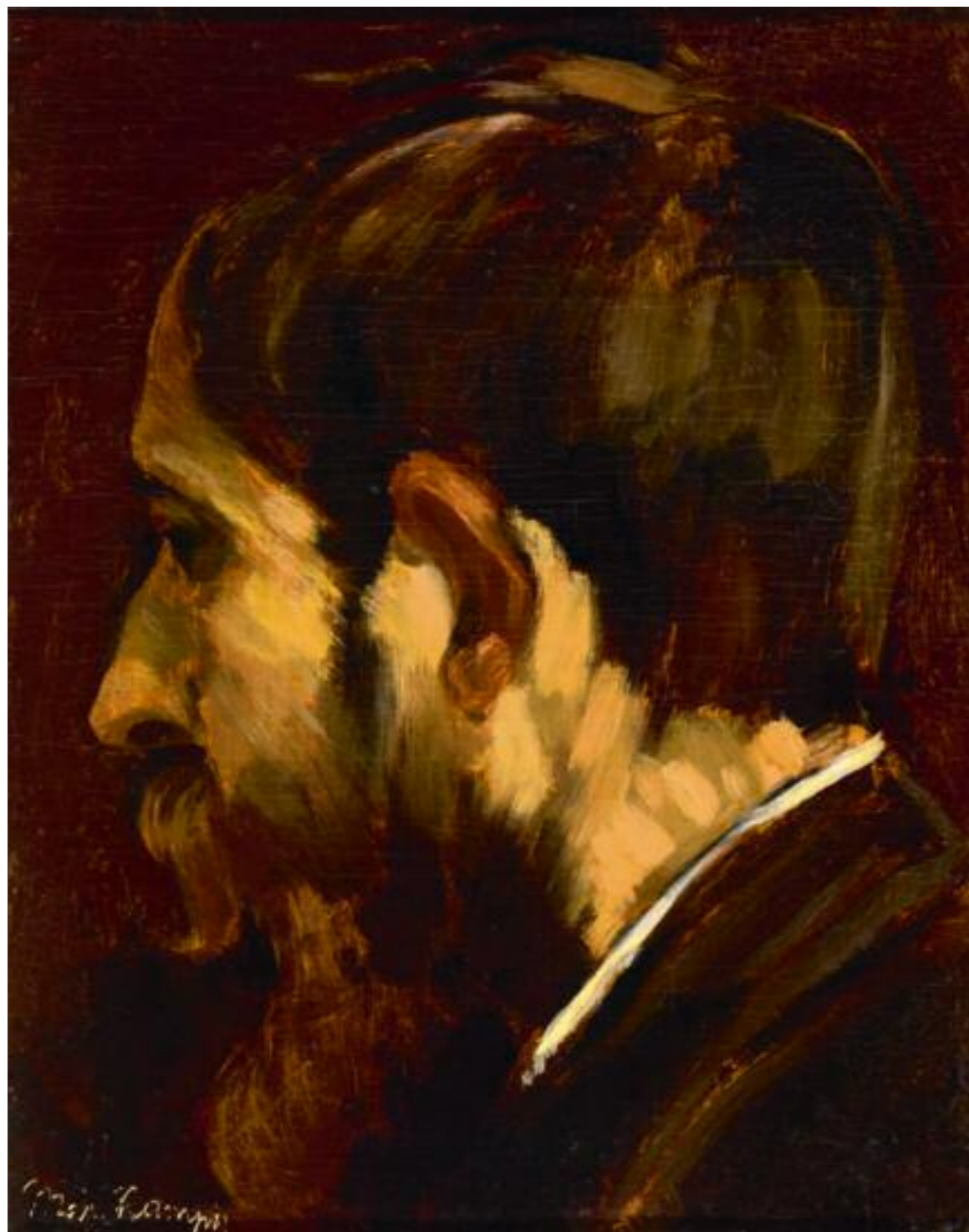
Munkácsy Mihály: Haynald Lajos bíboros arcképe, 1884, Magyar Nemzeti Galéria, Budapest

Az 1884-es keletkezési dátum Munkácsy nagy korszakát jelöli. A rajongók által ünnepelt festőfejedelem De Marches báró özvegyével az oldalán fényűző műteremmel felszerelt lakást bérelt Párizs egy előkelő negyedében, a Parc Monceau szomszédságában. Hetente tartottak délutáni fogadásokat és rendszeresen bálakat, ahol megfordult számos neves közéleti személyiség, arisztokrata és művész. Munkácsy nemzetközi híró sztárfestővé vált, a *Miltont* és a *Krisztus Pilátus előtt*t Európában szerte csodálták, és Ferenc József nemesi címmel tüntette ki a művészt. 1884-ben a nagy *Golgota* mellett sokat dolgozott a colpachi kastélyt körülvevő erdő fái között vagy a Bievre tágas völgyénél. Portréművésze is az 1880-as években teljesedett ki, több előkelő magyar és amerikai arcmását is elkészítette. A *Golgota* befejezése után, 1884-ben a képet ünnepélyes keretek között bemutatták a Múcsarnokban is. Világstártnak kijáró tisztelettel, szűnni nem akaró ovációval fogadta a kormány és a közönség. Ez alkalommal készítette el a szülőföldjére látogató mester Haynald Lajos kalocsai érsek híres portróját, és feltehetően ekkor szakított időt zsúfolt programjában, hogy a most vizsgált költői szépségű arcképet is megfesse.

»A gomblyukba tűzve
egy rózsaszín és egy
sárga rózsa, pár bravúros
vonással érzékletessé téve
a törékeny szirmokat.«

---

225 | Kampsis János

(Budapest, 1886 – 1968, Német Szövetségi Köztársaság)

Munkácsy Mihály, Paál László portréjáról készített klasszikus másolata Ernst Lajos gyűjteményében, 20. század első negyede
Mihály Munkácsy's Classic Copy of László Paál's Portrait in the Collection of Lajos Ernst, first quarter of the 20th century

23 × 18 cm

Olaj, falemez | Oil on board

Jelezve balra lent: János Kampsis |

Signed lower left: János Kampsis

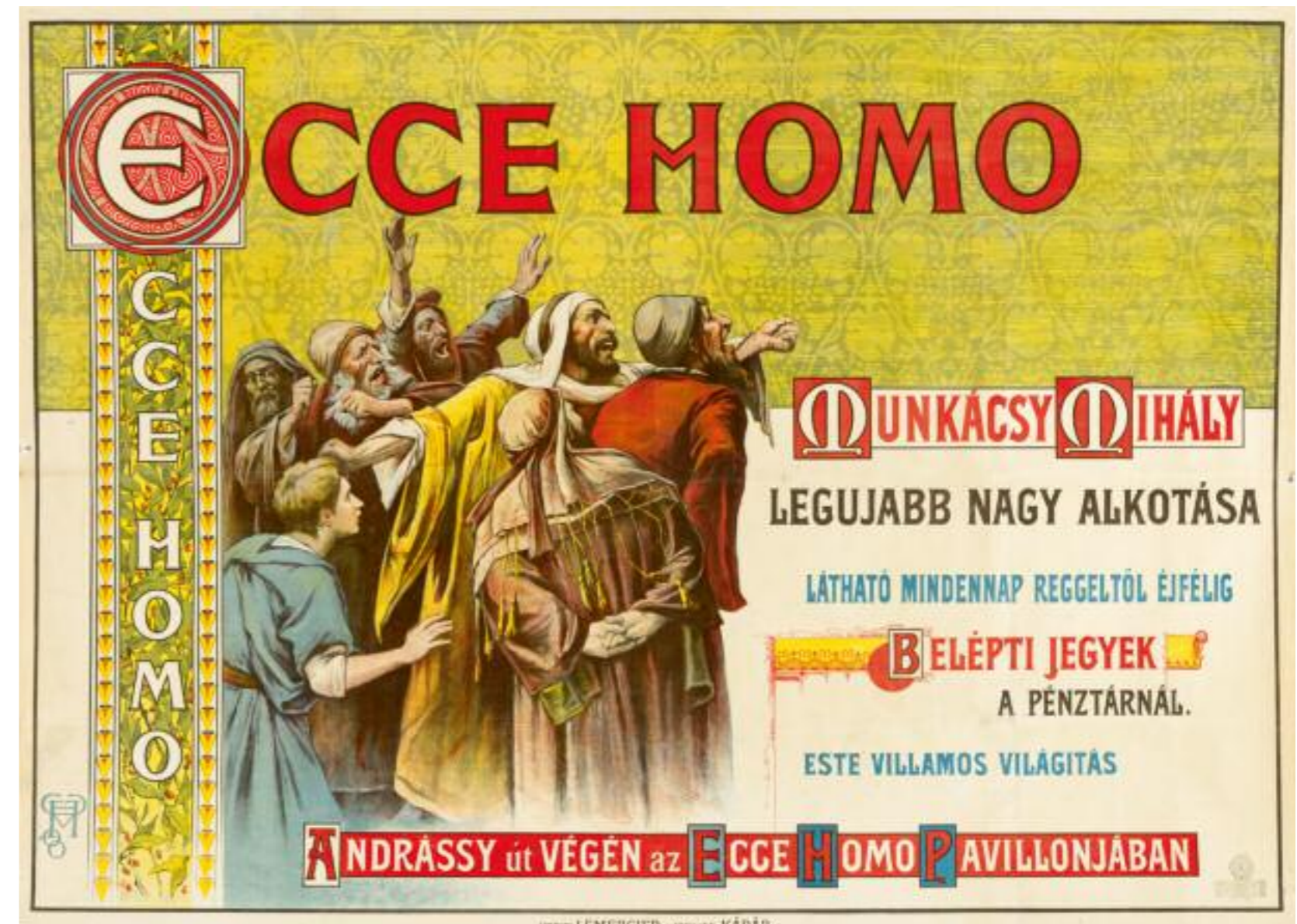
PROVENIENCIA | PROVENANCE

· Egykor Ernst Lajos önarckép gyűjteményében

Kikiáltási ár: 650 000 Ft / 1 625 EUR

Becsérték: 850 000 – 1 600 000 Ft

Estimated price: 2 125 – 4 000 EUR

226 | Munkácsy Mihály

(Munkács, 1844 – 1900, Eendenich (Svájc))

Ecce Homo festményének korabeli bemutató plakátja, 1896

Ecce Homo Contemporary Poster of his Painting, 1896

(The Latest Great Artwork of Mihály Munkácsy)

105 × 143 cm

Litográfia, papír | Lithography on paper

Jelezve balra lent: MM monogram |

Signed lower left: with MM monogram

Kikiáltási ár: 900 000 Ft / 2 250 EUR

Becsérték: 1 200 000 – 1 800 000 Ft

Estimated price: 3 000 – 4 500 EUR

Munkácsy Mihály: Ecce Homo, 1896, Déri Múzeum, Budapest

227 | Pólya Tibor

(Szolnok, 1886 – 1937, Szolnok)

Dunaparton (Mosonmagyaróvár)

The Banks of the Danube (Mosonmagyaróvár)

40 × 50 cm

Olaj, vászon | Oil on canvas

Jelezve jobbra lent: Pólya Tibor |

Signed lower right: Pólya Tibor

Kikiáltási ár: 440 000 Ft / 1 100 EUR

Becsérték: 800 000 – 1 500 000 Ft

Estimated price: 2 000 – 3 750 EUR

---

228 | Scheiber Hugó

(Budapest, 1873 – 1950, Budapest)

Villamosok a téli boulevardon, 1910-es évek

Trams on the Winter Boulevard, 1910s

53 × 66 cm

Olaj, karton | Oil on cardboard

Jelezve középen lent: Scheiber H. |

Signed lower middle: Scheiber H.

Kikiáltási ár: 950 000 Ft / 2 375 EUR

Becsérték: 1 500 000 – 2 000 000 Ft

Estimated price: 3 750 – 5 000 EUR

---

229 | Batthyány Gyula

(lkervár, 1887 – 1959, Budapest)

Virágok, ablakban (Vörös császárkorona csokor)

Flowers in the Window (Bouquet of Fritillaria
Imperialis Rubra)

66 × 40 cm

Vegyés technika, papír | Mixed technique on paper

Jelezve jobbra lent: Batthyány | Signed lower right:

Batthyány

Kikiáltási ár: 1 200 000 Ft / 3 000 EUR

Becsérték: 1 800 000 – 2 800 000 Ft

Estimated price: 4 500 – 7 000 EUR

Bernad Buffet: Virágcsendélet, magántulajdon

230 | Duray Tibor

(Budapest, 1912 – 1988, Budapest)

Virágot kínáló titokzatos hölgyek, 1940-es évek
Mysterious Ladies Offering Flowers, 1940s

200 × 120 cm

Olaj, vászon | Oil on canvas

Jelzés nélkül | Unsigned

Életműkatalógus-szám: 4/1940.

KIÁLLÍTVA | EXHIBITION

· Duray Tibor (1912–1988) festőművész kiállítása. Kieselbach Galéria, Budapest, 2013.

REPRODUKÁLVA | REPRODUCED

· Molnos Péter: Duray Tibor. Budapest, 2013. 222.

· Péter Molnos: Tibor Duray. Budapest, 2013. 222.

Kikiáltási ár: 14 000 000 Ft / 35 000 EUR

Becsérték: 18 000 000 – 28 000 000 Ft

Estimated price: 45 000 - 70 000 EUR

»Az életmű egyik legnagyobb méretű képe, a Hölgyek virággal a sötét alaptónusból felvillanó meleg színfoltjaival, bensőséges témájával, az évezredes múltra visszatekintő művészet-történeti előképeivel a humanizmus szimbólumaként tűnhetett fel a korabeli nézők előtt.«

Ha csupán a kiállítások számát és a bemutatott művek fogadtatását néznénk, paradox módon a második világháború éveit jelentené Duray pályájának legsikeresebb szakaszát. Újra díjat nyert a Tavasz Szalonon, miközben a „holnap mestereként” ünnepelte a sajtó. Szinte hihetetlen, de a világegés idején, 1940 és 1945 között nem kevesebb mint húsz tárlaton jelentek meg alkotásai. Tagja lett a korszak egyik legmodernebb szellemiségű művészcsoportjának, a KLIT-nak, kiállított a Nemzeti Szalonban és a Tamás Galéria termeiben, de a képzőművészet állami reprezentációját megtestesítő Műcsarnokban, sőt 1944-ben a berni reprezentatív magyar tárlaton is bemutatták műveit. Sikert sikerre halmozott.

Az 1924-ben alapított KLIT, a Képzőművészek Új Társasága sosem rendelkezett egységes stílári karakterrel. Tagjainak meglehetősen heterogén törekvéseiben a természettől többé-kevésbé elvonatkoztatott formanyelv és az uralkodó társadalmi-politikai rendszerrel szembeni kritikus attitűd jelentette a közös nevezőt, melynek széles skálája a csendes rezignáltságtól a nyílt ellenállásig terjedt.

A szegénysorból érkező, a művészi alkotást etikai állásfoglalásként is megélő Duray minden bizonnyal szimpatizált a művészcsoport társadalomkritikus hozzáállásával. Sőt képeinek lassan átalakuló, egyre komorabb formanyelve, a választott témák mögött megbúvó elvi deklaráció a pesszimizmus és a harcoss ellenállás között őrlődő művész belső vívódásáról tanúskodik. Mégis akad néhány kép a korszak termésében is, amelyeken a sötét hangulatú közállapotok ellenére a remény csillanását véljük felfedezni a komor valóság mindent beborító fátyla mögül. A *Hölgyek virággal* ezek közé a művek közé tartozik. Mintha az emberi humánus minden sorscsapáson átívelő optimizmusa szólalna meg e szinte a freskók méreteit idéző kompozícióban. A képen ábrázolt három nőalak közül a középső virágot nyújt a nézőnek, bevonva őt a megidézett jelenet virtuális terébe és bensőséges hangulatába. A jelenet témaválasztása és hangsúlyos szimmetriája számos művészettörténeti előképet csalogat elő a befogadó emlékei közül, ezzel együtt pedig messze vezető jelentésrétegek felé indítja el. A görög-római mitológia három gráciája, a szépség, a kreativitás és a termékenység istennői, a természet harmóniájának megtestesítői rendkívül erős kontrasztként jelenhettek meg Duray képén az aggodalmmal teli háborús években. De nyilván sokak asszociációi között feltűnt a legszebb nők közül választó férfi mitikus archetípusa, Parisz herceg is, aki az egymással versengő három istennő döntőbírájaként vált – akaratlanul a Trója pusztulását eredményező háború kirobbantójává.

Az életmű egyik legnagyobb méretű képe, a *Hölgyek virággal* a sötét alaptónusból felvillanó meleg színfoltjaival, bensőséges témájával, az évezredes múltra visszatekintő művészettörténeti előképeivel a humanizmus szimbólumaként tűnhetett fel a korabeli nézők előtt. A második világháború idején – ahogy ma is – a megtörhetetlen remény üzenetét közvetíti a művészet szerelmesei számára.

MOLNOS PÉTER

231 | Kiss Rezső

(Budapest, 1889 – ?, New York)

Fiatalkori önarckép, 1910 körül
Self-Portrait as a Young Man, c. 1910

52,5 × 42 cm

Olaj, karton | Oil on cardboard

Jelezve jobbra középen: Kiss Rezső |

Signed middle right: Kiss Rezső

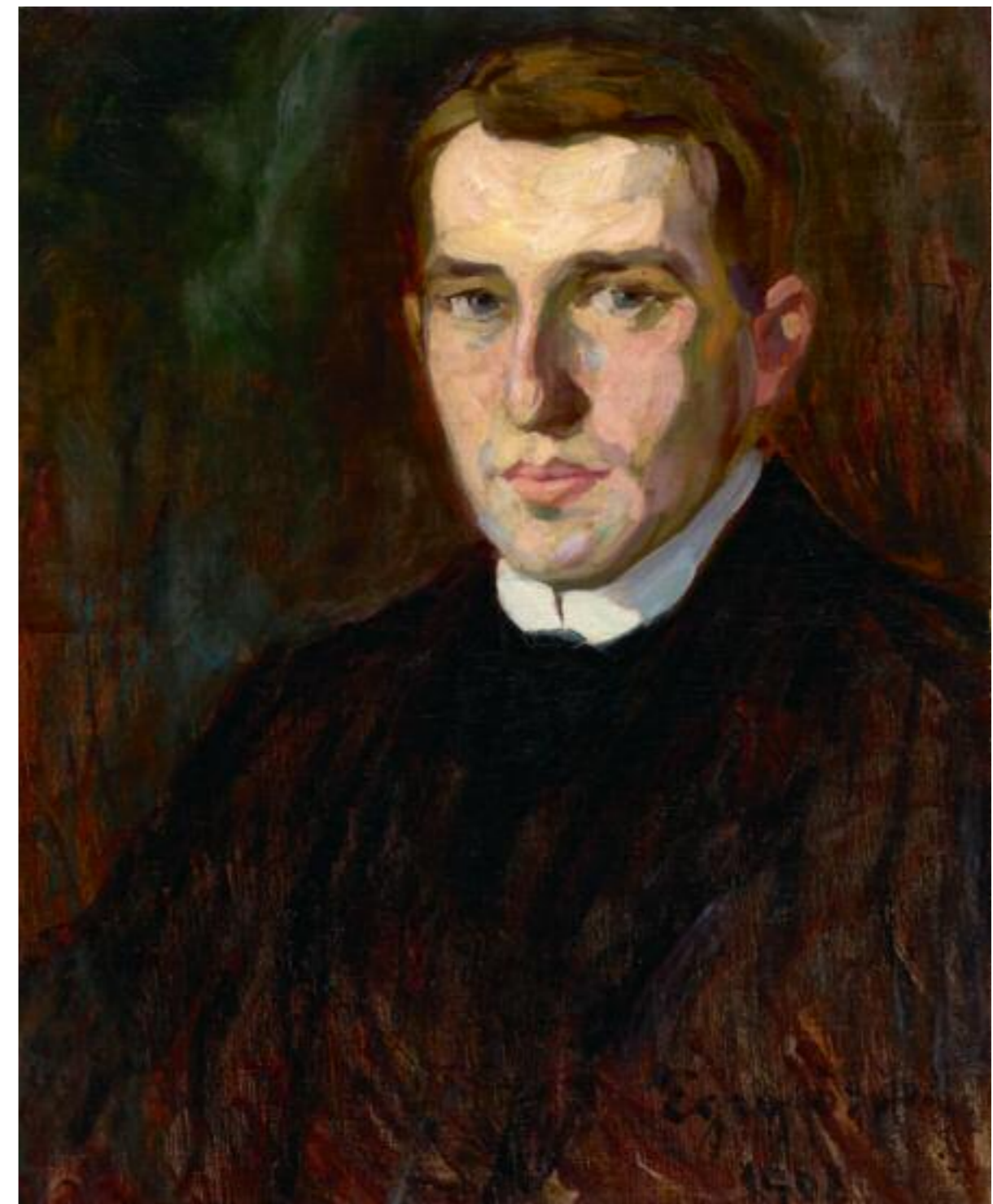

Kikiáltási ár: 340 000 Ft / 850 ELJR

Becsérték: 480 000 – 600 000 Ft

Estimated price: 1 200 – 1 500 ELJR

---

232 | Egry József

(Újjak, 1883 – 1951, Badacsonytomaj)

Önarckép, 1908
Self-Portrait, 1908

57 × 46 cm

Olaj, vászon | Oil on canvas

Jelezve jobbra lent: Egry József 1908 |

Signed lower right: Egry József 1908

Kikiáltási ár: 850 000 Ft / 2 125 ELJR

Becsérték: 1 200 000 – 1 600 000 Ft

Estimated price: 3 000 – 4 000 ELJR

---

233 | Vaszary János

(Kaposvár, 1867 – 1939, Budapest)

A nő (Csábítás), 1919

The Woman (Seduction), 1919

25,5 × 42,5 cm

Olaj, fa | Oil on board

Jelezve jobbra fent: Vaszary J. |

Signed upper right: Vaszary J.

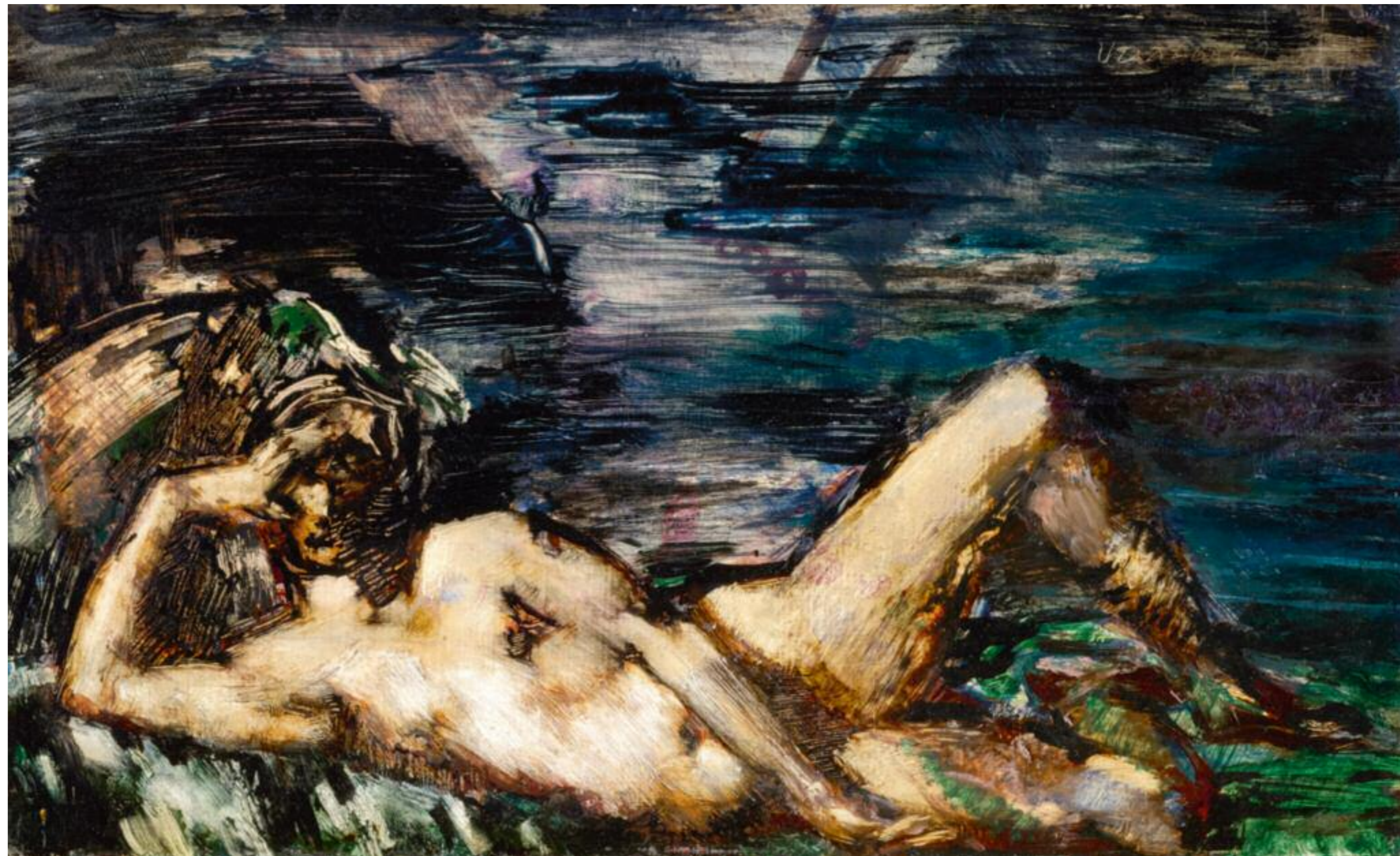

Kikiáltási ár: 2 800 000 Ft / 7 000 EUR

Becsérték: 3 400 000 – 4 600 000 Ft

Estimated price: 8 500 – 11 500 EUR

---

aszary János: Vörös hajú női akt, 1930 körül,
Magyar Nemzeti Galéria, Budapest

234 | Vörös Géza

(Nagydobrony, 1897 – 1957, Budapest)

Virágcsendélet őszi gyümölcsökkel
és kolibris falikárpittal, 1939
Flower Still Life with Autumn Fruits
and Hummingbird Tapestry, 1939

55 × 68 cm

Olaj, vászon | Oil on canvas

Jelezve balra lent: Vörös Géza 39 |

Signed lower left: Vörös Géza 39

Kikiáltási ár: 500 000 Ft / 1 250 EUR

Becsérték: 800 000 – 1 400 000 Ft

Estimated price: 2 000 – 3 500 EUR

---

235 | Boldizsár István

(Orosháza, 1897 – 1984, Budapest)

Virágcsendélet, 1975
Flower Still Life, 1975

80 × 60 cm

Olaj, vászon | Oil on canvas

Jelezve balra lent: Boldizsár 1975 |

Signed lower left: Boldizsár 1975

Kikiáltási ár: 220 000 Ft / 550 EUR

Becsérték: 360 000 – 460 000 Ft

Estimated price: 900 – 1 150 EUR

---

236 | Szónyi István
(Újpest, 1894 – 1960, Zebegény)

Tehenek a kerekés kútnál
Cows at the Well

21 × 34 cm
Gouache, papír | Gouache on paper
Jelezve jobbra lent: Szónyi I. |
Signed lower right: Szónyi I.

Kikiáltási ár: 380 000 Ft / 950 EUR
Becsérték: 550 000 – 800 000 Ft
Estimated price: 1 375 – 2 000 EUR

---

237 | Iványi Grünwald Béla
(Somogyson, 1867 – 1940, Budapest)

Tűz körül, 1929
Around the Fire, 1929

63 × 85 cm
Olaj, vászon | Oil on canvas
Jelezve jobbra lent: Iványi Grünwald Béla 1929 |
Signed lower right: Iványi Grünwald Béla 1929

Kikiáltási ár: 700 000 Ft / 1 750 EUR
Becsérték: 900 000 – 1 400 000 Ft
Estimated price: 2 250 – 3 500 EUR

---

238 | Fényes Adolf

(Kecskemét, 1867 – 1945, Budapest)

Bibliai jelenet
Biblical Scene

35 × 24 cm

Olaj, vászon | Oil on canvas

Jelezve balra lent: Fényes A. | Signed lower left: Fényes A.

Kikiáltási ár: 480 000 Ft / 1 200 ELIR

Becsérték: 500 000 – 700 000 Ft

Estimated price: 1 250 – 1 750 ELIR

---

239 | Molnár C. Pál

(Battonya, 1894 – 1981, Budapest)

Madonna sziklás tájban
Madonna Among Rocks

69 × 98 cm

Olaj, farost | Oil on fibre board

Jelezve jobbra lent: MCP | Signed lower right: MCP

Kikiáltási ár: 600 000 Ft / 1 500 ELIR

Becsérték: 1 000 000 – 1 800 000 Ft

Estimated price: 2 500 – 4 500 ELIR

---

240 | Vaszary János

(1867 Kaposvár–1939 Budapest)

Napsütéses kertben (Lait Frais), 1894 körül
In Sunny Garden (Lait Frais), c. 1894

59 × 74 cm

Olaj, vászon | Oil on canvas

Jelzés nélkül | Unsigned

IRODALOM | LITERATURE

· Vaszary János: Színek, vonalak élete. Művészet, 1903/6., 419–420.

· Petrovics Elek és Kárpáti Aurél: Vaszary. Athenaeum, Budapest, 1941.

· Haulish Lenke: Vaszary. Képzőművészeti Alap Kiadóvállalata, Budapest, 1978.

· Vaszary János (1867–1939) gyűjteményes kiállítása. Szerk.: Veszprémi Nóra, Magyar Nemzeti Galéria, Budapest, 2007.

Kikiáltási ár: 34 000 000 Ft / 85 000 EUR

Becsérték: 38 000 000 – 55 000 000 Ft

Estimated price: 95 000 – 137 500 EUR

Winslow Homer: A tejes lány, 1878,
National Museum, Washington

Vaszary János saját maga fogalmazta meg a *Művészet* folyóiratban leközölt 1903-as esszéjében, hogy a mesterkelt műtermi szalonfestészetnek hátat fordító piktúra vezette el őt is a népi tematikához: „Egy pár őszinte ember elhatározta, hogy úgy fest, ahogy érez. A maguk művészetét csinálják. [...] Miután így a képírás majdnem tisztán az érzékelhető élet gyors benyomásaiban, tehát a közvetlen megfigyelésben kereste megújulását, kitűnt saját miliójának és saját élményeink fontossága. Talán nemigen kell bizonyítani, hogy azon impresszióink a legőszintébbek, legigazab-
bak, melyeket közvetlen környezetünkben merítünk vagy amelyeknek nüanszírozott változatait igen gyakran viszontlátjuk. Ezeknek mélységes erejével nem versenyezhet semmiféle kieszelés. A falusi emberek egyszerű, őszinte élete, mely a nagy folyamok egyenletes méltóságával hömpölyög tova...”

A mindig új témákat kereső Vaszary János korai korszakaiban ugyanúgy festett előkelő delnőket, mint napszámosokat, templomi szentképeket vagy szecessziós aktképet. A fiatal alkotó festői fantáziáját sok minden megragadta, látjuk például, hogy 1896-os vázlatfüzetében (MNG Adattár, ltsz.: 6240/1954.) miként keverednek egymással a korszak nagy szecessziós képeinek motívumai (*Aranykor*, *Három grácia* stb.) a falusi jelenetekkel, a lovak, kacsák és tehének vázlataival. A most vizsgált plein air kép is ebben az időszakban készült, amikor a müncheni naturalizmuson áttört Vaszary eredendően franciás, hedonista és virtuóz ecsetkezelése; szüzességét akár olyan népies pillanatokból merítette, mint a fejszre váró magyar tarkák a majorság udvarán. Ugyanakkor a művész számára egy-egy téma kiemelt jelentőséggel bírt, a vissza-visszatérő motívumok külön sorozatokba rendeződnek a kiterjedt életművön belül (például a strandképek vagy korzók). Vaszary műveinek széles tárgykörében fontos szerepet játszottak a népies pillanatok (például *Megjött már a parancsolat*, 1894, magántulajdon), azokon belül is az a képcsoport, amelyet „kerteszlányos sorozatnak” nevezhetünk. Ide sorolható a münchenies örökséget hordozó, fátyolos fényű káposztaföldön megfeszített kislány (*Leányka veteményeskertben*, 1893, magántulajdon), vagy akár a kosarát tartó leányka is az ágyások között (*Kislány paradicsomos kosárral*, 1895, magántulajdon).

Vaszary János: A veteményeskertben, 1893 körül, magántulajdon

A most vizsgált festmény is ebben az időszakban született, azokban az években, amikor a Münchenben és Párizsban tanuló Vaszary először talált rá a népies, magyaros témákra. Művészi érzékenysége a különleges fényhatásokat kereste a vidéki milióban is. A majorság smaragd zöld kertjében a növényzet tündöklő színkálaja ragadta magával, ahogy a mélyzöld lombárnyéktól a napfény aranyárgájával beragyogott ágvégekig egymás mellé rendeződnek a tónusok. A zöld szimfónia biztosítja a háttérrel, ebből ugranak elő a világos színek, a leány piros fejkendője, a szarvasmarhák fehér foltjai és szarvai, valamint a ház mellett megnyíló, messzi domboldalra vezető „panoráma” sárgálló halmaival, türkiz mezejével és kontrasztosan világító, fehérülő egével. Vaszary franciásan elegáns, összerosódó vonásokból építkező „simogató” ecsetkezelése fürdik a festői részletekben, az előtérben ülő tehén hátsójának látványos tömbrajzolatában, a tejeskannák fehér csúcsfényeiben vagy az előtér virágainak impresszionisztikus foltjaiban. A lány, dallamos felületképzést a plein air oldott ecsetjátéka teljesíti ki; a leány például csak elnagyolt színfoltokként jelenik meg, a baljában nehéz sajtárt cipelő, jobb kezét egyensúlyozva távol tartó, impresszionista karakterű figuraként.

Julien Dupré (1851 Párizs–1910 Párizs): Tehenészlányok, 1889, magántulajdon

»Vaszary franciásan elegáns, összerosódó vonásokból építkező „simogató” ecsetkezelése fürdik a festői részletekben«

241 | Liezen-Mayer Sándor

(Győr, 1839 – 1898, München)

Kertben (Anyai szeretet), 1870 körül
In the Garden (Mothers Love), c. 1870

116,5 × 82 cm

Olaj, vászon | Oil on canvas

Jelezve jobbra lent: A. Liezen Mayer |

Signed lower right: A. Liezen Mayer

Kikiáltási ár: 15 000 000 Ft / 37 500 EUR

Becsérték: 18 000 000 – 22 000 000 Ft

Estimated price: 45 000 – 55 000 EUR

Szinyei Merse Pál:
Anyja és Gyermekje I.,
magántulajdon, New York

Benczúr Gyula:
Koszorút a mamának, 1876,
magántulajdon

Újjászülető élet

A villa kertjének buja tavaszi pázsitján egy fiatal polgárásszony virágzó cseresznyeágot nyújt át a mosolygó csöppségnek. A virtuóz ecsettel megjelenített kelmekkel és anyagokkal valóságossá tett pillanatot a természet zsbongó elevenisége foglalja keretbe. Mind az ecsetkezelés, mind a tónusok az újjászülető élet eleven szépségét ünneplik. A *Kertben* című, nagy méretű festmény a müncheni akadémia nagy tudású magyar professzorának, Liezen-Mayer Sándornak egyik ritka remekműve, amely a nemzetközi műkereskedelemben eltöltött másfél évszázad után érkezett haza.

Müncheni festőfejedelem

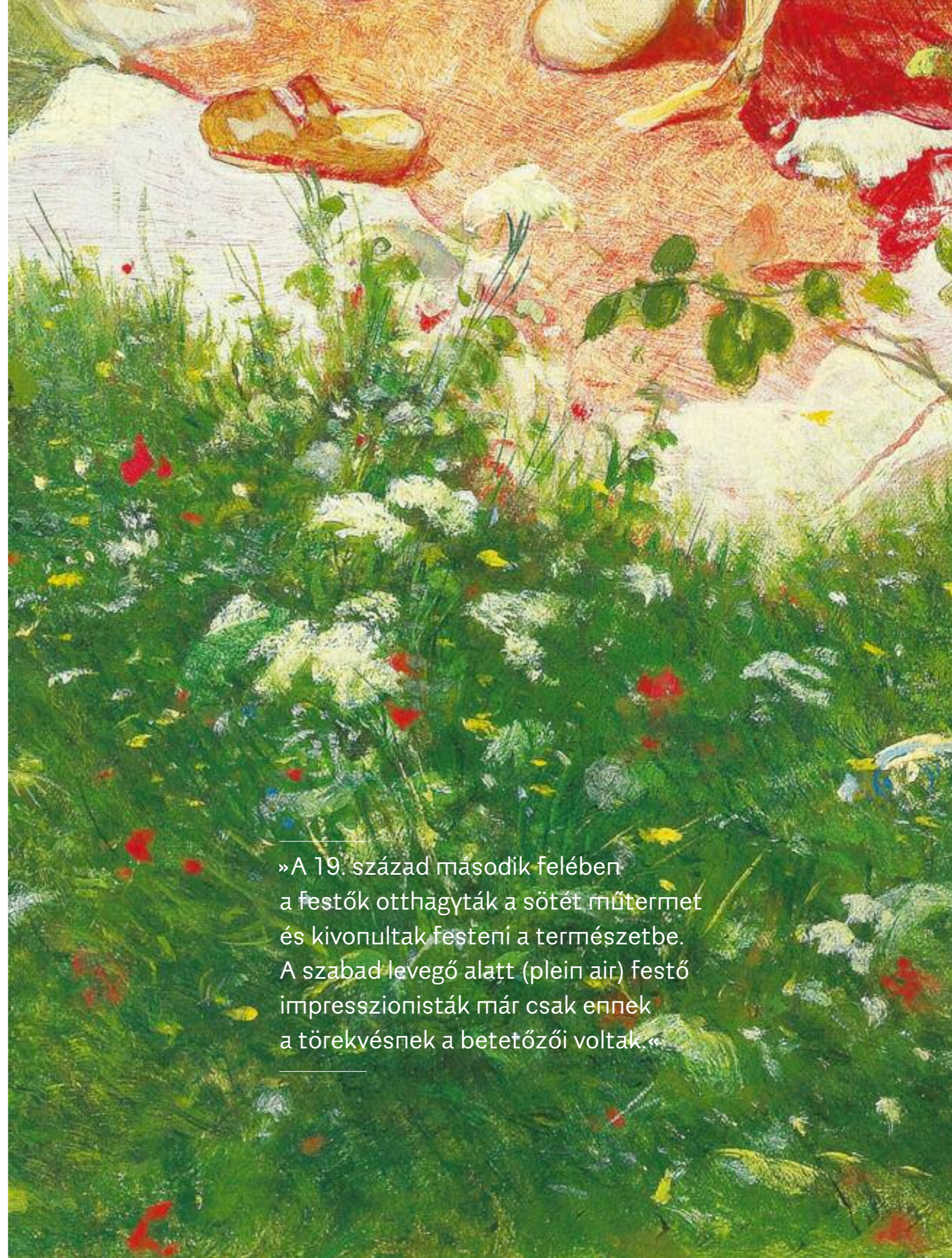
„Aki művészetet akart tanulni, akarva, nem akarva kénytelen volt külföldre menni” – írta Lyka Károly, a müncheni magyar festészet nagy krónikása. A magyar képzőművészeti oktatás csak a kiegyezés után indult útjára, előtte a tehetséges magyar piktorok Bécsbe, illetve a kor festőfejedelmeinek központjába, Münchenbe seregltek. A 19. századi festészet legjobbjai ott tanulnak, Benczúr Gyulától Szinyei Merse Pálig. Benczúrt már hazahívta a magyar állam, a valamennyivel idősebb nemzedékhez sorolható, győri születésű Liezen-Mayer Sándor és a pesti Wagner Sándor viszont kint maradtak életük végéig, és az akadémia neves professzoraiként tettek szert hírnévre. Rangjukra jellemző adalék, hogy bejáratosak voltak az uralkodói udvarba is. Mindhármán a legendás Piloty történeti festészetén nevelkedtek, amit Wagner és Benczúr híven követett, míg Liezen-Mayert jobban érdekelték az emberek közötti érzelmi viszonyok, mint a drámai históriák. (Bár a magyar művészettörténet nagykönyvébe olyan művei kerültek be, mint az *Erzsébet aláírja Stuart Mária halálos ítéletét* vagy az *Erzsébet és Mária Nagy Lajos király sírjánál 1385-ben* című kompozíciók.) Ahogy Lyka Károly megfogalmazta, Liezen-Mayer nem regényszerző, hanem „lírai költő”, akinek képein a főszerepet rendszerint „egy szép leány” viszi. Sokszor festett fiatal szerelmeseket, elkerülve az édeskéstség veszélyeit. Megálíthatatlanul vonzották a szép arcok; felesége – írja Lyka – „München legszebb asszonya volt, modelljei München legszebb leányai”. Ezt az ideált festette meg újra és újra képein.

A reneszánsz ruhában térde ereszkedő kosztümből is sejthető, hogy a főszereplő Faust szerelme, a hányatott életű, csinos Margit, aki – a történet szerint – kishúgát nevelte fiatal lányként abban a kertés házban, amit apjától örökölték. A jelenetet grafikaként is megfogalmazta Liezen-Mayer a *Faust*hoz készített illusztrációi között. Margit – a Goethe által használt, becéző Gretchen névvaltozatban – hozta meg Liezen-Mayer számára a hírnevet Münchenben. Az ötven katonlapon kiadott, 1876-os *Faust*-ciklus tette ünnevelt művésszé. A festő olvasatában a csodálatos szépségű Margit vált a hömpölygő, életbölcseleti Goethe-dráma főszereplőjévé. Liezen-Mayer sok formában megfestette a kertben ülő kisgyerekek virágot nyújtó fiatal nőalakot. A fennmaradt metszetek között is van a Goethe-soraihoz jobban igazodó, ruhaszárításos háttérű első változat és a polgári zsánerré átváltoztatott második variáció. A most vizsgált képen – az eredeti, ihletadó – Faust korára már csak a női kosztüm emlékeztet, a háttérben egy München környéki villa, tavaszi virágokkal és dús pázsittal borított kertecske, virágzó cseresznyefával. A kisgyerek rózsaszín takarókon üldögél, fehér ruhácskája a 19. századi polgári miliót idézi. A történeti kosztüмок jellemzőek voltak a korabeli Bajorországra, a historizáló festők műterme tele volt páncélokkal, bársonyokkal, zászlókkal és fegyverekkel, a társasági élet fontos eseményei voltak a jelmezes „élőképek”, de ekkoriban emelte II. Lajos Neuschwanstein romantikus kastélyát is.

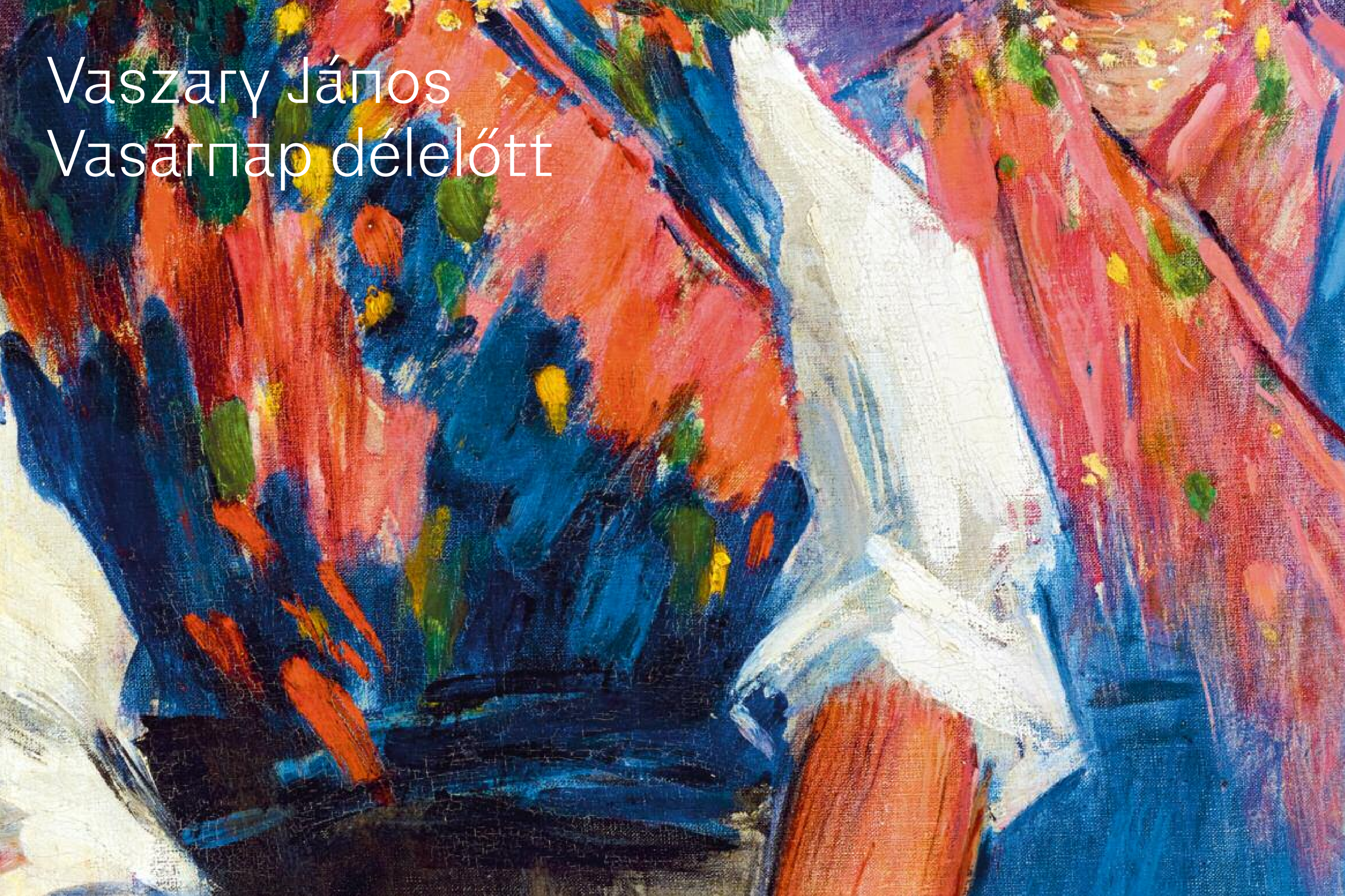
Szabad levegőn

A 19. század második felében a festők otthagyták a sötét műtermet és kivonultak festeni a természetbe. A szabad levegő alatt (plein air) festő impresszionisták már csak ennek a törekvésnek a betetőzői voltak. A francia tájfestők kivonultak Barbizon regényes erdőseibe (Paál László követte őket), a müncheni piktorok – Jules Bastien-Lepage nyomán – a fedett napsütés gyöngyházfényű naturalizmusát keresték. Ezen az úton legmesszebb Münchenben a magyarok mentek el, Szinyei Merse Pál, aki megfestette a saját korában meg nem értett, impresszionista jellegű *Majálist* (1973, MNG). A téma nem csak a modern fiatal nemzedéket foglalkoztatta, Benczúr Gyula ugyanúgy feldolgozta a természet öln, kockás takarón ejtőző polgárleányt (*Olvasó nő az erdőben*, 1875, MNG), mint Szinyei Merse (*Szerelmespár*, 1870, MNG). A természetben kiránduló, szabadidejét eltöltő polgárság új és népszerű zsánerré vált az 1860–70-es években. Szinyei is megfestette a zöld ligetben két kis gyermekével leülő anyja figuráját (*Anyja és gyermekei I.*, 1868–1869, magángyűjtemény), de Benczúr is (*Nyári piknik*, 1876, magángyűjtemény). Mindkét képen bűbajos gyermeket látunk, ahogy virágokkal játszik. Ebben a környezetben helyezhető el Liezen-Mayer most vizsgált képe, mint a természeti környezetbe foglalt anya-gyerekek kapcsolat meghatóan érzékeny, jellegzetesen 19. századi megfogalmazása.

»A 19. század második felében a festők otthagyták a sötét műtermet és kivonultak festeni a természetbe. A szabad levegő alatt (plein air) festő impresszionisták már csak ennek a törekvésnek a betetőzői voltak.«

Vaszary János
Vasárnap délelőtt

242 | Vaszary János

(Kaposvár, 1867–1939, Budapest)

Vasárnap délelőtt (Lányok ünneplőben), 1930 körül
Sunday Morning (Girls in Sunday Clothes), c. 1930

79 × 66 cm

Olaj, vászon | Oil on canvas

Jelezve jobbra fent: Vaszary J. | Signed upper right: Vaszary J.

IRODALOM | LITERATURE

· Lázár Béla: Vaszary János. Művészet, 1906/5., 281–290.

· Dr. Rabinovszky Márius: Vaszary János. Magyar Művészet, 1930, 125–130.

· Herman Lipót: Vaszary János kiállítása. Színházi Élet, 1937/8., 31.

· Petrovics Elek és Kárpáti Aurél: Vaszary. Athenaeum, Budapest, 1941.

· Haulisch Lenke: Vaszary. Képzőművészeti Alap, Budapest, 1978.

· Vaszary János (1867–1939) gyűjteményes kiállítása.

Szerk.: Veszprémi Nóra, Magyar Nemzeti Galéria, Budapest, 2007.

Kikiáltási ár: 55 000 000 Ft / 137 500 EUR

Becsérték: 60 000 000 – 90 000 000 Ft

Estimated price: 150 000 – 225 000 EUR

Vaszary János: Rózsaszín hortenziák kék háttérrel, 1930-as évek, magántulajdon

Népművészet modern fénytörésben

A Vaszary Jánosra jellemző virtuóz, párizsias festőiség egy népies életkép hármast figuráját jeleníti meg szenvedélyes ecsetkezeléssel. A vasárnapi misére érkező nők – mint egy falusi korzón – a legszebb, tarka népi mintáktól harsogó ruháikba öltöztek, csipkékbe, mintás kendőkbe és gyöngyörökbe. A három nő együtt a három életkort is jelképezi; együttesüket a lila háttér lüktető, modern felülete fogja össze zárt kompozícióvá. A modern hazai művészetben a Vaszary által teremtett festészet az az egészen egyedül, különleges esszencia, amely úgy tud nagyon magyar lenni, hogy közben ízig-vérig franciás. Ezt már évtizedes kortársai is pontosan érzékelték, például Rabinovszky Mária, aki 1930-as tanulmányában így írt: „Hatott-e rá Páris? Igen! Mondhatunk neveket: Matisse, van Dongen, Fuzsita, Dufy, Masereel, le Waroquier és bizonyára mások is. Hatott rá Páris, de még azok az egyes darabjai is, melyek nyilvánvalóan egy francia egyéniség stílusán gyúltak – a stílusérző szemnek hamisítatlan Vaszaryak maradtak. Minden Páris átido-mul Vaszaryvá. Páris az ő Bakonyja. Keletről jött úr, Attila ivadéka, mohó és szomjas, magához öleli a Nyugatot, falja annak minden ínycsiklandó szépségét; Dzsingisz khán frakkban, maga is nyugati úrrá lesz, de fél kézzel bírja, amit ő ott kettővel; ami nem hajlik, azt töri, ami nem simul, azt vágja. És tud és mert tud, rendszerint azt is tudja, meddig mehet el kár nélkül.”

A modern festők számára a folklór fontos motívumnak számított. A Pompidou Központ 2021-ben zárt Henri Matisse-kiállításának vezető képe az 1940-es *Román blúz* című festmény volt, egy népviseletbe öltözött nő rajzos, dekoratív portréja. Sok avantgárd művész nyúlt Páris soknemzetiségű közegében az otthoni folklorisztikus elemekhez: Picasso a spanyol gitárt és a bikaviadalt hozta magával, Chagall az oroszországi ortodox falusiak szokásait, Foujita a japán fametszetek rajzi világát, Vaszary pedig a palóc falvak tradicionális öltözékeit.

Henri Matisse:
A román blúz,
1937,
Cincinnati Art
Museum,
Cincinnati

Henri Matisse:
A román blúz, 1940,
Pompidou Központ, Páris

Magyar motívumok

A Nógrád megyei palóc falvak hagyományőrző, sokszínű népviselete közismert volt a 20. század elején, de több eleme még ma is híres (például a hollókői viselet, a kazári főköntös stb.). A vad, különleges színkontrasztokra érzékeny festők közül nemcsak Glatz Oszkárt bűvölte el az aprófalvak változatos öltözködése, de Vaszary Jánost is. Felesége feljegyzéseiből ismerjük jól azt a történetet, hogy az utazgató Vaszaryt miként ragadta meg a palócföldi Rétságán látott népviselet: „Még élénken emlékszem Nagyboldogasszony napjára: a nyári virágok káprázatos színpompájára, a templomba zárandokoló falusi nép ruháinak tarkasága egybeolvadt a ragyogó napsütésben, mintha diadalmármorban úszott volna az egész világ a mennyország királynéjának felmagasztaltatása ünnepén. Ezen a napon született meg gondolatban Vaszary Jánosnak egyik legnevezetesebb képe [...] Templomba menet ugyanis Szántó és Rétság között az erdő szélén egy csoport falusi asszonnyal, leánnyal találkoztunk, akik egy fa alatt megpihentek, s ő a gyönyörű színes ruhák láttán azonnal elhatározta, hogy ezt a képet megfesti. E célból szeptember elejére Rétságra költözött, egy parasztházban bérelt lakást, s ott nemcsak a tervbe vett búcsúsokat, hanem még sok más érdekes dolgot festett.” A most vizsgált kompozíció is ehhez a motívumgyűjtő időszakhoz köthető.

Vaszary érzékeny festői szemét a magyar díszítőmotívumok nem hagyták nyugodni. Már egészen fiatalon is érdekelte a népi tematika, a századfordulón tervezett kárpitjain rendre megjelentek a népviseletes figurák és az ornamentika, de a nagy reveláció – mint azt idéztük felesége feljegyzéseiből – 1905-ben érte Rétságán. Az ezt követő éveket jellemző folklorisztikus motívumgyűjtéséhez későbbi is időről időre visszatért. A most vizsgált festmény a művész érett, utolsó korszakából való, 1930 tájékról, amikor eredendően vérbő ecsetkezelése találkozott az art deco korszak modern életérzésével. De a mondán témák mellett – belső kényszertől is sarkallva – visszatért a népi kultúra bartóki tiszta forrásához. Az 1905-ös *Nógrád megyei parasztnők* című festményének (amelynek fekete-fehér reprodukcióját a *Vasárnapi Ujság* 1906/13. számából ismerjük) támaszát elővette és újraértelmezte akkori eszköztárával. A három eleműlő menyecske figuráját átfogalmazta kései palettájának káprázatos színkészségével, átalakítva a vasárnapi jelenetet igazi „vaszarys” lilákban, kékekben és pirosokban izzó modern festői látomássá.

»Sok avantgárd művész nyúlt Páris soknemzetiségű közegében az otthoni folklorisztikus elemekhez«

243 | Kádár Béla

(Budapest, 1877 – 1956, Budapest)

Fiatal pár szövőszéknél
Young Couple at the Loom

25,5 × 35 cm

Szén, papír | Charcoal on paper

Jelezve jobbra lent: Kádár Béla |

Signed lower right: Kádár Béla

Kikiáltási ár: 600 000 Ft / 1 500 EUR

Becsérték: 1 000 000 – 1 400 000 Ft

Estimated price: 2 500 – 3 500 EUR

---

244 | Scheiber Hugó

(Budapest, 1873 – 1950, Budapest)

Kék ég alatt
Under Blue Skies

70 × 50 cm

Vegyes technika, papír |

Mixed technique on paper

Jelezve balra lent: Scheiber H. |

Signed lower left: Scheiber H.

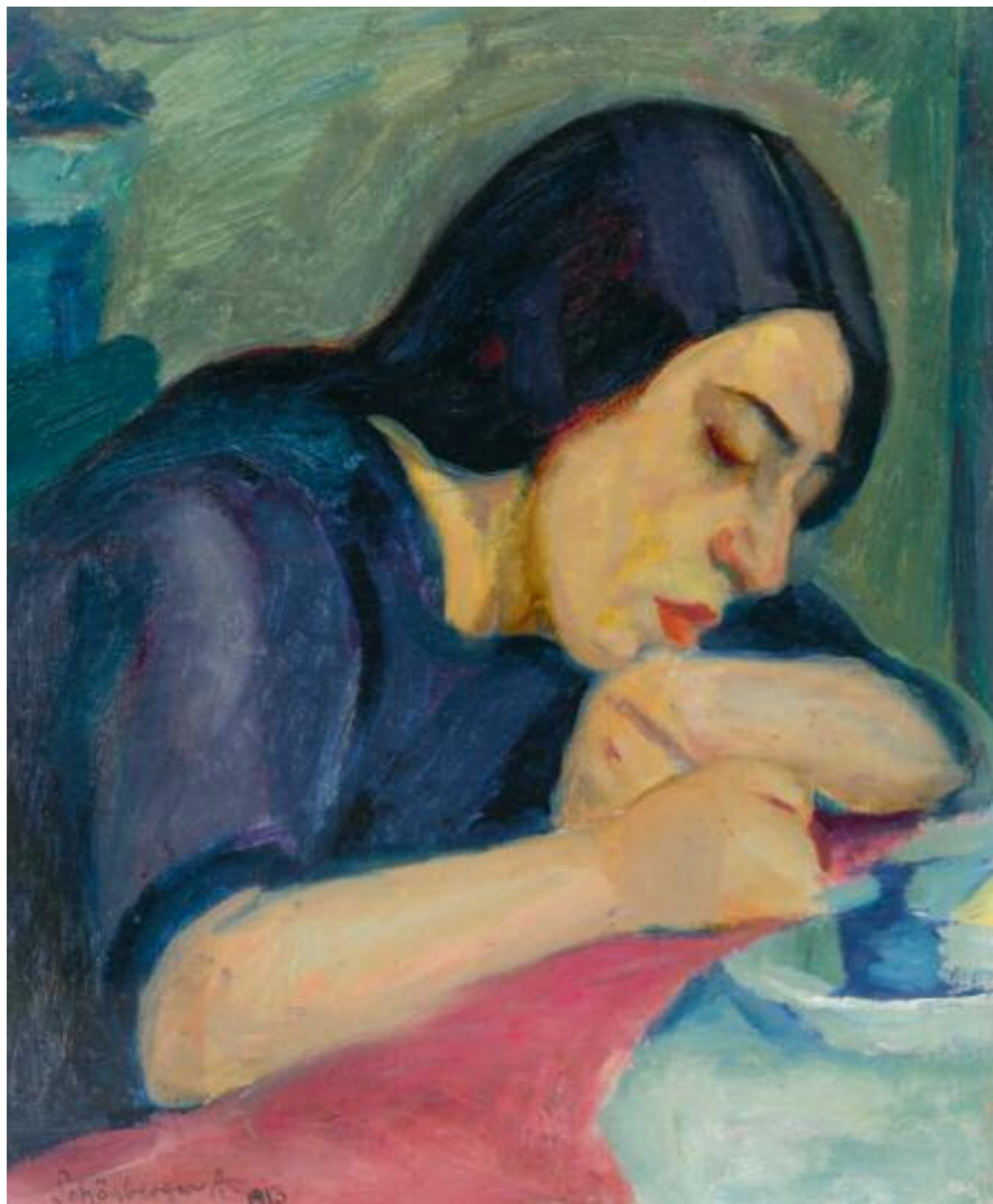
Kikiáltási ár: 1 800 000 Ft / 4 500 EUR

Becsérték: 2 400 000 – 3 800 000 Ft

Estimated price: 6 000 – 9 500 EUR

---

245 | Schönberger Armand

(Galgóc, 1885 – 1974, Budapest)

Levelet író fiatal lány, 1913
Young Girl Writing a Letter, 1913

42,5 × 35,5 cm

Olaj, karton | Oil on cardboard

Jelezve balra lent: Schönberger A. 1913 |
Signed lower left: Schönberger A. 1913

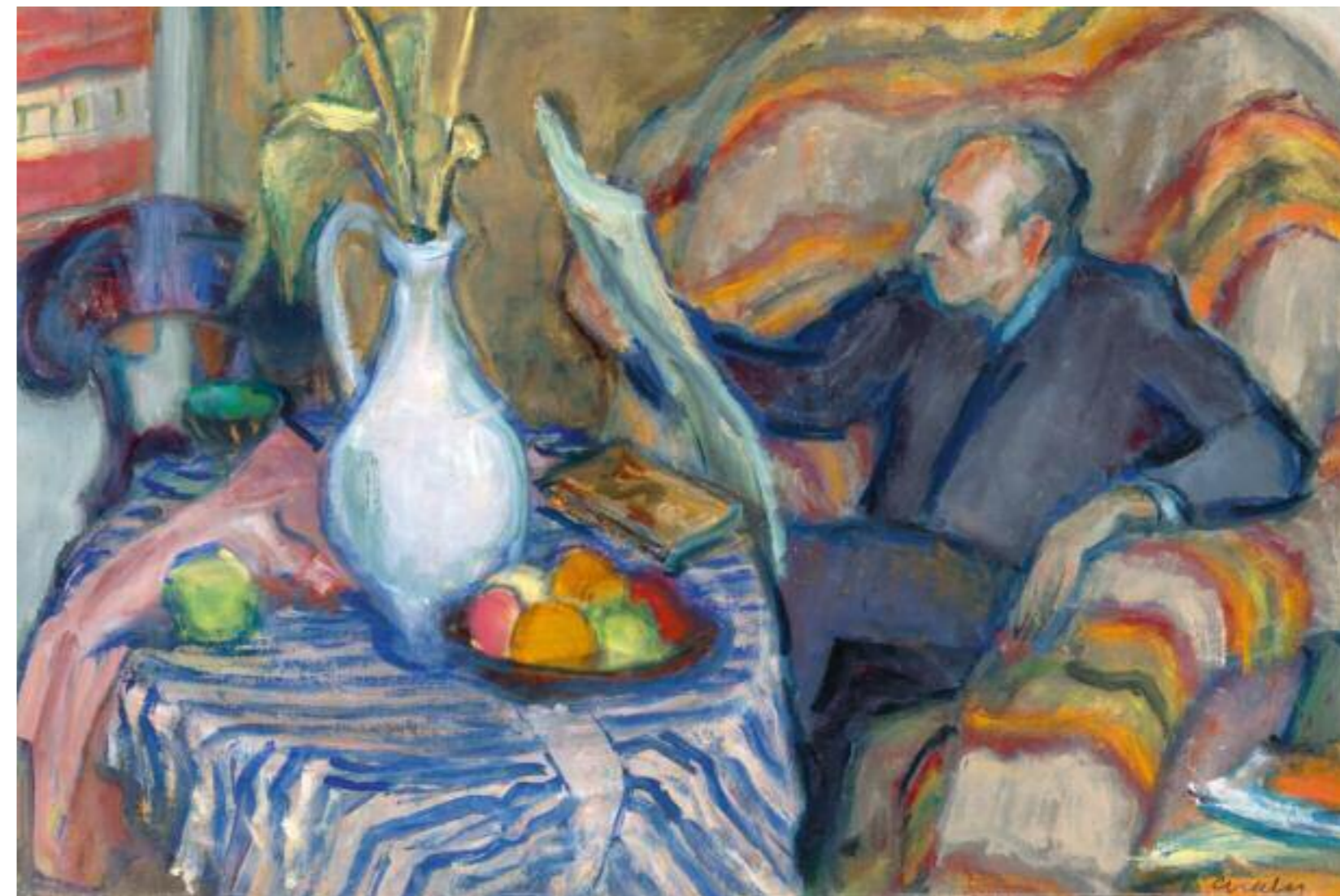

Kikiáltási ár: 550 000 Ft / 1 375 EUR

Becsérték: 600 000 – 900 000 Ft

Estimated price: 1 500 – 2 250 EUR

---

246 | Gráber Margit

(Budapest, 1895 – 1993, Budapest)

Újságot olvasó férfi
Man Reading a Newspaper

41 × 60 cm

Olaj, papír | Oil on paper

Jelezve jobbra lent: Gráber | Signed lower right: Gráber

Kikiáltási ár: 550 000 Ft / 1 375 EUR

Becsérték: 700 000 – 1 200 000 Ft

Estimated price: 1 750 – 3 000 EUR

---

247 | Márffy Ödön

(Budapest, 1878 – 1959, Budapest)

Tűnődő, 1920-as évek
Ponderer, 1920s

50,5 × 43 cm
Olaj, vászon | Oil on canvas
Jelzés nélkül | Unsigned
Oeuvre-szám: 2.8.1.10

REPRODUKÁLVA | REPRODUCED
· Rockenbauer Zoltán: Márffy. Életműkatalogus.
Budapest, 2006. 294, 338.

Kikiáltási ár: 700 000 Ft / 1 750 ELR
Becsérték: 750 000 – 1 500 000 Ft
Estimated price: 1 875 – 3 750 ELR

---

248 | Scheiber Hugó

(Budapest, 1873 – 1950, Budapest)

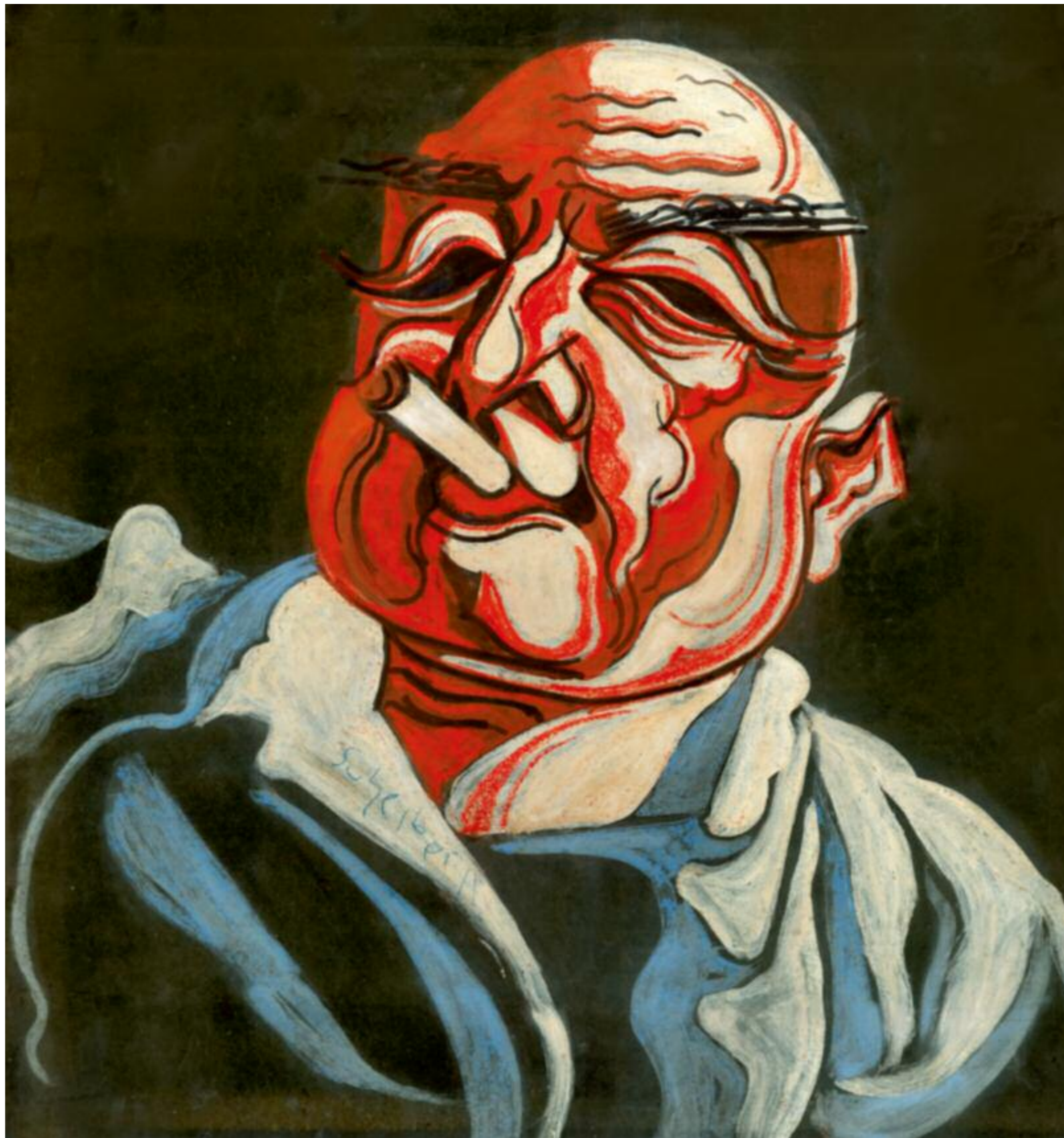
Önarckép
Self-Portrait

70 × 65 cm
Vegyes technika, papír |
Mixed technique on paper
Jelzve középen: Scheiber H. |
Signed middle: Scheiber H.

Kikiáltási ár: 4 500 000 Ft / 11 250 ELR
Becsérték: 5 000 000 – 7 000 000 Ft
Estimated price: 12 500 – 17 500 ELR

---

249 | Kunffy Lajos
(Orci, 1869 – 1962, Somogytúr)

Önarckép kék öltönyben
Self-Portrait in a Blue Suit

32 × 23,5 cm
Olaj, fa | Oil on board
Jelezve jobbra lent: Kunffy |
Signed lower right: Kunffy

Kikiáltási ár: 480 000 Ft / 1 200 EUR
Becsérték: 650 000 – 850 000 Ft
Estimated price: 1 625 – 2 125 EUR

---

250 | Thorma János
(Halas (Kiskunhalas), 1870 –
1937, Nagybánya)

Bay Lajos arcképe, 1895
Portrait of Lajos Bay, 1895

88 × 72 cm
Olaj, vászon | Oil on canvas
Jelezve balra lent: Thorma NB 1895 |
Signed lower left: Thorma NB 1895

KIÁLLÍTVA | EXHIBITION
· 1931.21.

REPRODUKÁLVA | REPRODUCED
· Kovács Zita – Büki Barbara: Thorma János.
Thorma János Múzeum – Halasi Múzeum
Alapítvány, Kiskunhalas, 2015, 253. 22. kép

Kikiáltási ár: 1 000 000 Ft / 2 500 EUR
Becsérték: 1 500 000 – 2 400 000 Ft
Estimated price: 3 750 – 6 000 EUR

---

251 | Margitay Tihamér

(Jenke, 1859 – 1922, Budapest)

Szalokban (Váratlan látogatás)

In the Saloon (Unexpected Visitors)

100,5 × 140,5 cm

Olaj, vászon | Oil on canvas

Jelezve balra lent: Margitay |

Signed lower left: Margitay

Kikiáltási ár: 2 400 000 Ft / 6 000 ELUR

Becsérték: 3 000 000 – 4 000 000 Ft

Estimated price: 7 500 – 10 000 ELUR

Margitay Tihamér: A féltékeny, 1892,
Magyar Nemzeti Galéria, Budapest

252 | Ferenczy Károly

(Bécs, 1862 – 1917, Budapest)

Anyaság (Anyá gyermekével III.), 1912
Motherhood (Mother and Child III.), 1912

78 × 64,5 cm

Olaj, vászon | Oil on canvas

Jelzés nélkül, Hátoldalon: Igazolom, hogy ezt a képet Ferenczy Károly festette 1912-ben Ferenczy Noémi |
Unsigned, On the reverse: Igazolom, hogy ezt a képet Ferenczy Károly festette 1912-ben Ferenczy Noémi
Oeuvre-katalógusszám: F. 358.

PROVENIENCIA | PROVENANCE

· Egykor Neubauer Hermin tulajdonában.

REPRODUKÁLVA | REPRODUCED

· Ferenczy. Ferenczy Károly (1862–1917) gyűjteményes kiállítása. Szerk.: Borus Judit – Plesznivy Edit, Magyar Nemzeti Galéria, Budapest, 2011, 375.

IRODALOM | LITERATURE

· Ferenczy Valér: Ferenczy Károly. Nyugat, Budapest, 1934
· Genthon István: Ferenczy Károly. Corvina, Budapest, 1963
· Genthon István: Ferenczy Károly. Corvina, Budapest, 1979.
· Ferenczy. Ferenczy Károly (1862–1917) gyűjteményes kiállítása. Szerk.: Borus Judit – Plesznivy Edit, Magyar Nemzeti Galéria, Budapest, 2011.
· Molnos Péter: A titkos gyűjtemény. Kieselbach Galéria, Budapest, 2013.

Kikiáltási ár: 44 000 000 Ft / 110 000 ELJR

Becsérték: 50 000 000 – 75 000 000 Ft

Estimated price: 125 000 – 187 500 ELJR

Vázlat az Anyá gyermekével című festményhez,
Magyar Nemzeti Galéria

Ferenczy Károly a századforduló körüli évtizedek modern magyar festészetének titkos kulcsfigurája. Nem volt bohém alkat, inkább jól nevelt és diszkrét, nem törekedett vezető szerepre, mégis ő lett a nagybányai szabadiskola fő tekintélye. „Nincs rokonszenvesebb, megbecsülésre méltóbb alakja – írta róla monográfusa, Genthon István – az új magyar festészetnek, [...] a festés hitelét, erkölcsi küldetését, magasztosságának érzését ő vetette meg azzal a helyi hagyománnyal együtt, melyhez a mai művészek visszatérnek, mint kopár, forró pusztaság vándora a hús forráshoz.” Ferenczy azóta is a választékos ízlésű műértők és a festészet szakmai fogásaira érzékeny művészek kedvenc modern magyar alkotója; ahogy szellemi örököse, Bernáth Aurél mondta: a „festők festője”. Nem ontotta magából a képeket, hosszan érlelte magában a témákat, újabb és újabb variációkat készítve belőlük. Réti István már 1909-ben megmondta, hogy Ferenczy az „exponense a nagybányai eszmének”, vagyis az ő festészete képviseli leginkább a magyarra átfordított impresszionista-posztimpresszio-

nista festészet legjavát. 1909-re a nagybányai művészek már meghódították a hazai közönség szívét, mindenekelőtt Ferenczy pár évvel korábbi gyűjteményes kiállításának köszönhetően. „Még a tegnapiak is tisztelettel szólnak róla. Tisztelettel haragusznak a művészetére. És félnek tőle. Mert az ő művészete megfosztotta őket attól az olcsó vádaskodástól, hogy a modernek – semmit sem tudnak. Hát ki tud, ha Ferenczy nem tud?” – tette fel a költői kérdést Gerő Ödön a *Pesti Napló*-ba írt tárlatkritikájában. A halk szavú, elegánsan öltözködő, sokak által különcnek tekintett Ferenczy festészete már életében rengeteg rajongót szerzett magának, halála után pedig – többek között Petrovics Eleknek, a Szépművészeti Múzeum vezetőjének is köszönhetően – kialakult a Ferenczy-kultusz. Ahogy Petrovics 1943-ban kiadott monográfiájában írta: „Nagybánya szelíd halmi, smaragdos erdői húsz éven át táplálták művészetét, ő pedig művészetével fényt árasztott a vidéki kisváros nevére, nagyobb, mint lakói sejtették.”

»Nincs rokonszenvesebb, megbecsülésre méltóbb alakja az új magyar festészetnek,[...] a festés hitelét, erkölcsi küldetését, magasztosságának érzését ő vetette meg azzal a helyi hagyománnyal együtt, melyhez a mai művészek visszatérnek, mint kopár, forró pusztaság vándora a hús forráshoz.» «

GENTHON ISTVÁN

Voltak persze olyan helyi lakosok, akik pontosan értették Ferenczy különös művészi értékét. A most vizsgált kompozíció első tulajdonosa egy köztisztviselőben álló nagybányai tanár, Neubauer Hermin volt. A festmény 1912-ben készült Nagybányán, amikor Ferenczyt különösen foglalkoztatta az anyaság témája. A költőien finom ecsetkezeléssel előadott posztimpresszionista jeleneten kék ruháját megbontva egy anya táplálja fehér drapériába csavart gyermekét. Ferenczy a szoptató Madonna klasszikus témáját aktualizálta páratlan kultúrájú ecsetkezeléssel és delikát zöld-kék-fehér színharmóniával. A ferenczy's Foltköltészet egyik legszebb példája abból a termékeny 1912-es évből, amelyet Genthon István az összegző stílusú utolsó évekhez (1911–1917) sorolt monográfiájában. „Összegző művészet ez, valóban. [...] Főlényes biztonsággal jellemez anélkül, hogy csak egy pillanatra is részletezővé válnék. [...] A *Háromkirályok* természetből kinövő, misztikus zöld káprázata után, szakadatlan gonddal építve stílusát, eljutott egy olyan előadási módhoz, mely [...] képértelművé teszi az emberi formát.”

253 | Góth Imre

(Szeged, 1893 – 1982, London)

Nővérek, 1927

Sisters, 1927

90 × 75 cm

Olaj, vászon | Oil on canvas

Jelezve jobbra lent: Imre Góth 1927 | Signed lower right: Imre Góth 1927

Kikiáltási ár: 2 200 000 Ft / 5 500 EUR

Becsérték: 2 800 000 – 3 800 000 Ft

Estimated price: 7 000 – 9 500 EUR

Biztonságos menedék.
Magyar művészek
Nagy-Britanniában
az 1930-as évektől.
Robert Waterhouse,
2018. című könyv borítója.

Az LHU magazin (1932/10.)
címlapja Góth Imre
estményével

Góth Imre:
A festő modellje,
magántulajdon

254 | Molnár C. Pál
(Battonya, 1894 – 1981, Budapest)

Vízalatti világ, 1966
Underwater World, 1966

58 × 73 cm
Olaj, farost | Oil on fibre board
Jelezve balra lent: MCP, Jelezve a hátoldalon:
Molnár C. Pál Bp. 1966 | Signed lower left:
MCP, Signed on the reverse: Molnár C. Pál Bp. 1966

Kikiáltási ár: 550 000 Ft / 1 375 EUR
Becsérték: 700 000 – 1 000 000 Ft
Estimated price: 1 750 – 2 500 EUR

---

255 | Szőnyi István
(Újpest, 1894 – 1960, Zebegény)

Zebegényi kert
Garden at Zebegény

20 × 33 cm
Gouache, papír | Gouache on paper
Jelezve jobbra lent: Szőnyi I. | Signed lower right: Szőnyi I.

Kikiáltási ár: 500 000 Ft / 1 250 EUR
Becsérték: 700 000 – 1 000 000 Ft
Estimated price: 1 750 – 2 500 EUR

Kandalló előtt, 1932

In Front of the Fireplace, 1932

100 × 80 cm

Olaj, vászon | Oil on canvas

Jelezve balra lent: Mihály Pál 1932 |

Signed lower left: Mihály Pál 1932

IRODALOM | LITERATURE

· CXIX. Csoportkiállítás. Hámor Ilona, Mihály Pál, Nagy Imre, Pólya Iván, Várkonyi Ferenczy László festők, Kéz Kornis József ötvös és Finta Gergely szobrász művei kerülnek kiállításra. Kazinczy Ferenc emlékkiállítás. Ernst Múzeum, Budapest, 1931.

· Barzó Endre, Benedek Jenő, Fónyi Géza, Mihály Pál, Ilosvai Varga István festőművészek és Jálics Ernő, Kerényi Jenő, Borberek Kovács Zoltán szobrászművészek kiállítása. Gróf Almásy-Teleki Éva Művészeti Intézete, Budapest, 1944.

Kikiáltási ár: 2 800 000 Ft / 7 000 EUR

Becsérték: 3 600 000 – 5 500 000 Ft

Estimated price: 9 000 – 13 750 EUR

Mihály Pál: Fekete óra macskával, 1930, Ferenczy Múzeum, Szentendre

»Most vizsgált fiatalkori festménye felületes pillantásra retró kompozíciónak tűnhetne, pedig az art deco letisztult geometriája élteti.«

Mihály Pál azok közé a művészek közé tartozik, akiknek életművéből csak a második rész ismert. Úgy él a köztudatban, mint a sejtelmes hangulatú szentendrei festői poézis képviselője, pedig csak a második világháború után vált a művésztelep lakójává. Kalotaszeg környéki lelkész családba született a századfordulón, és csak sok nélkülözés árán jutott el a budapesti Képzőművészeti Főiskolára, ahol Vaszary János volt a mestere. A két világháború között szerepelt az Ernst Múzeum és a Nemzeti Szalon tárlatain. Most vizsgált fiatalkori festménye felületes pillantásra retró kompozíciónak tűnhetne, pedig az art deco letisztult geometriája élteti. A festői kontúrozású, homogén színpoltok egy enteriört rajzolnak ki, ahol a guggoló nőalak épp fát dob a kandalló felizzó narancsszínű nyílásába. A jól szerkesztett kép legszemtelenebb modern eleme az előtérbe állított lámpa, amelynek kúpos, citromsárga ernyője kivételessé teszi a kompozíciót. Ahogy Lázár Béla írta 1930-as katalógusának bevezetőjében: Mihályt ekkoriban tért vissza „a szabad formaalakítás természetközelségéhez, de gazdag fantáziajátékban, és hol vonalra, hol színpoltvariációkra ügyelve”.

257 | Bornemisza László

(Tiszadada, 1910 – 1995, Budapest)

Nyírfaerdő
Birch Forest

27 × 35 cm

Olaj, vászon | Oil on canvas

Jelezve balra fent: L. Bornemisza |

Signed upper left: L. Bornemisza

Kikiáltási ár: 320 000 Ft / 800 EUR

Becsérték: 440 000 - 800 000 Ft

Estimated price: 1 100 – 2 000 EUR

---

258 | Páll Lajos

(Korond, 1938 – 2012, Székelyudvarhely)

Ősz Korondon
Autumn at Korond

61 × 45,5 cm

Olaj, farost | Oil on fibre board

Jelezve balra lent: Páll L. | Signed lower left: Páll L.

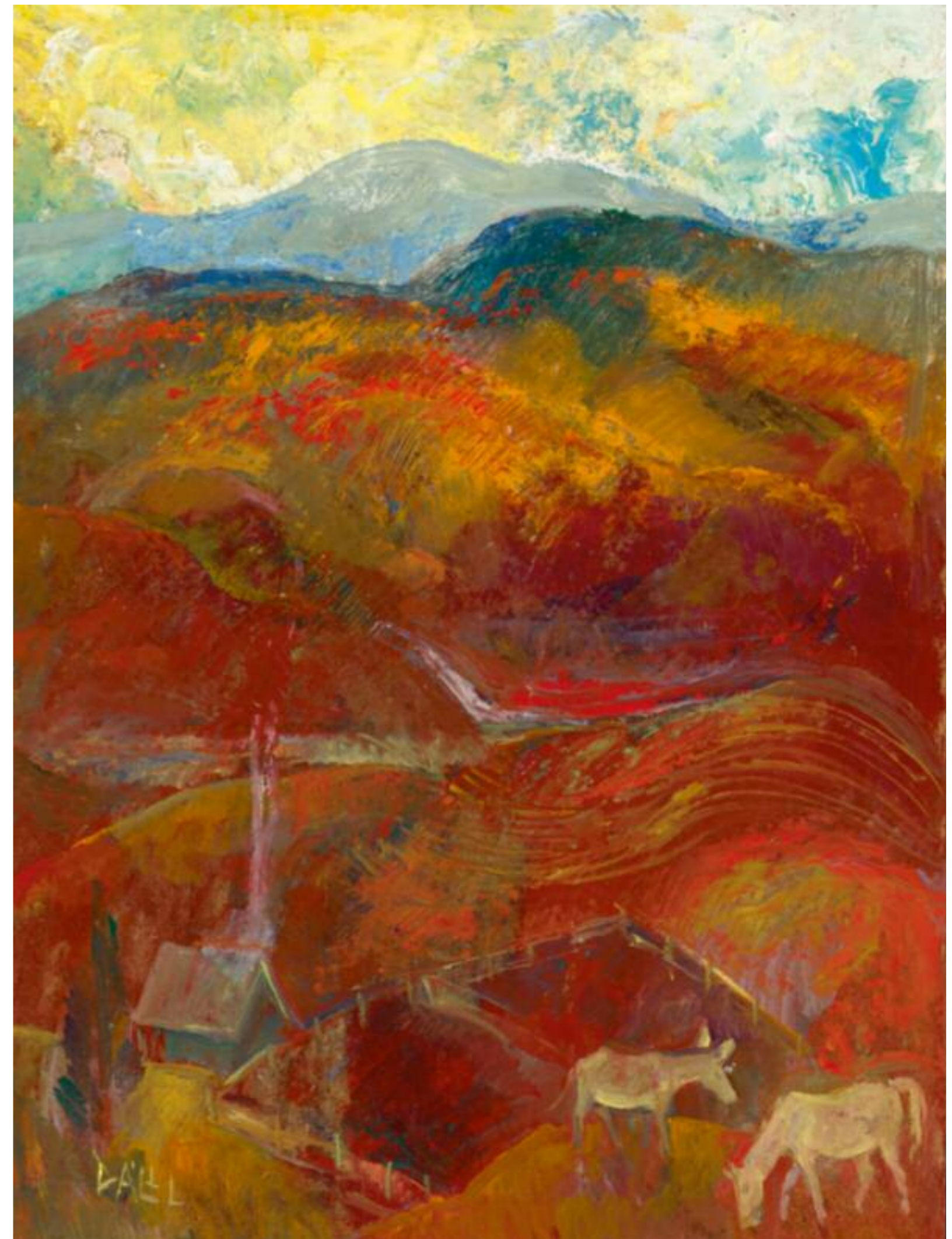

Kikiáltási ár: 480 000 Ft / 1 200 EUR

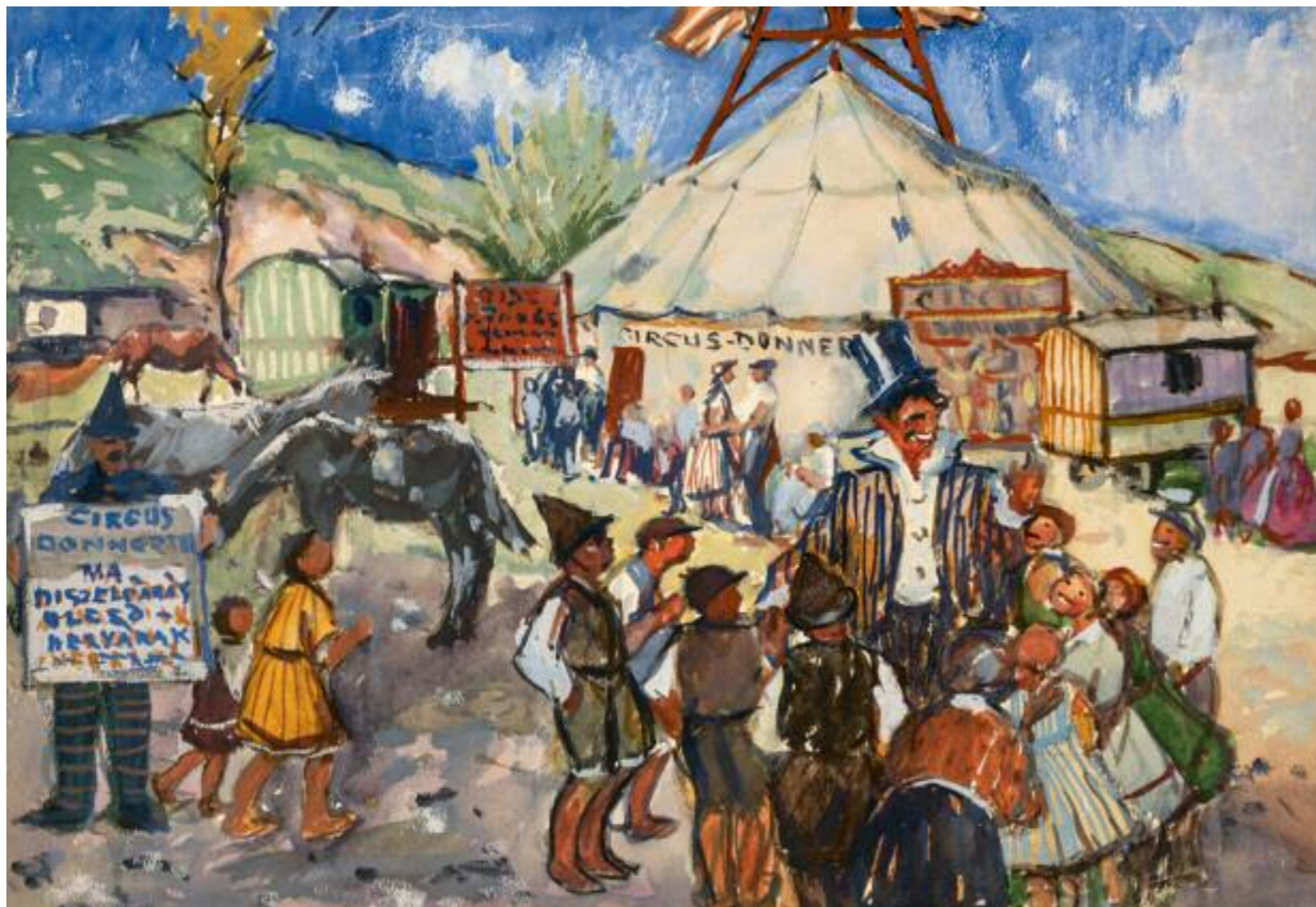
Becsérték: 700 000 – 1 200 000 Ft

Estimated price: 1 750 – 3 000 EUR

---

259 | Kása Gábor

(Sátoraljaújhely, 1893 – 1961, Budapest)

Donnerth cirkusz
Circus Donnerth

30 × 43,5 cm
Akvarell, papír | Watercolor on paper
Jelzés nélkül | Unsigned

PROVENIENCIA | PROVENANCE
· Egykor a művész hagyatékában

Kikiáltási ár: 280 000 Ft / 700 ELJR
Becsérték: 400 000 – 750 000 Ft
Estimated price: 1 000 – 1 875 ELJR

---

260 | Berkes Antal

(Budapest, 1874 – 1938, Budapest)

Ünnepség a kastélyban, 1921
Celebration in the Palace, 1921

75 × 100 cm
Olaj, vászon | Oil on canvas
Jelzve jobbra lent: 1921 Berkes A. |
Signed lower right: 1921 Berkes A.

Kikiáltási ár: 650 000 Ft / 1 625 ELJR
Becsérték: 1 000 000 – 1 500 000 Ft
Estimated price: 2 500 – 3 750 ELJR

---

261 | Bokros-Birman Dezső

(Újpest, 1889 – 1965, Budapest)

A Duna-völgyi népek kórusa, 1947

Choir of Peoples from the Valley
of the Danube, 1947

magasság: 25 cm

Bronz | Bronze

Jelezve a talapzaton: B.B. 947 |

Signed on the pedestal: B.B. 947

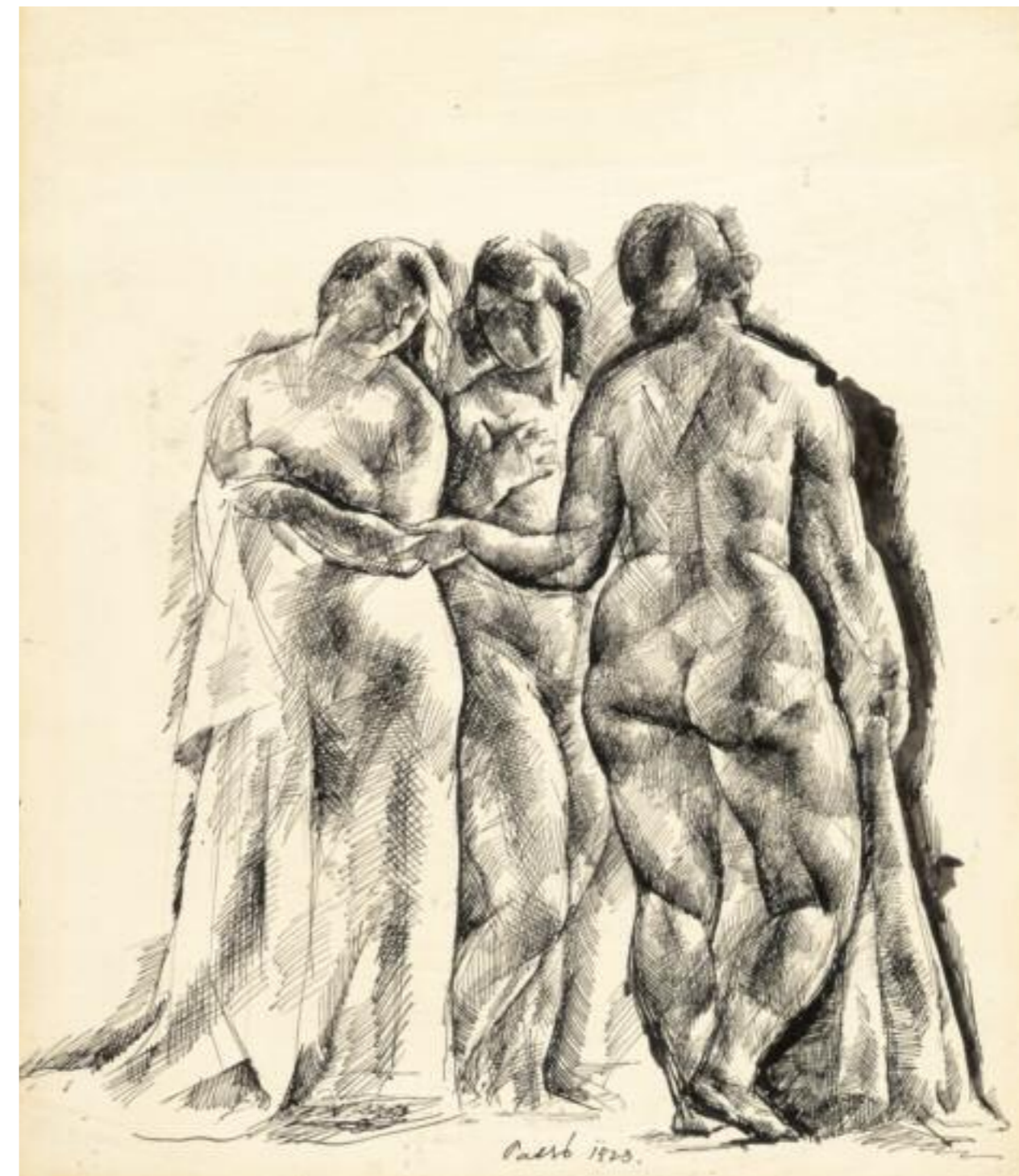

Kikiáltási ár: 900 000 Ft / 2 250 EUR

Becsérték: 1 000 000 – 1 400 000 Ft

Estimated price: 2 500 – 3 500 EUR

---

262 | Patkó Károly

(Budapest, 1895 – 1941, Budapest)

Fürdőzők, 1923

Bathers, 1923

39 × 33 cm

Tus, papír | Indian ink on paper

Jelezve középen lent: Patkó 1923 |

Signed lower middle: Patkó 1923

Kikiáltási ár: 300 000 Ft / 750 EUR

Becsérték: 460 000 – 600 000 Ft

Estimated price: 1 150 – 1 500 EUR

---

263 | Farkas István

(Budapest, 1887 – 1944, Auschwitz)

Correspondances mappa, 1929

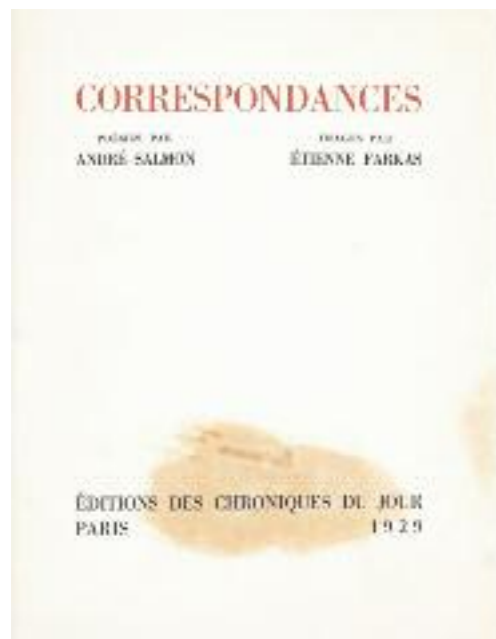
(Farkas István és André Salmon költő grafikai mappája, mely 9 festményről készült pochoirnyomatot és a hozzá tartozó borítót tartalmazza)

Correspondances Folder, 1929

Cooperation of István

Farkas and André Salmon with 9 pochoir reproductions of paintings and coverarts)

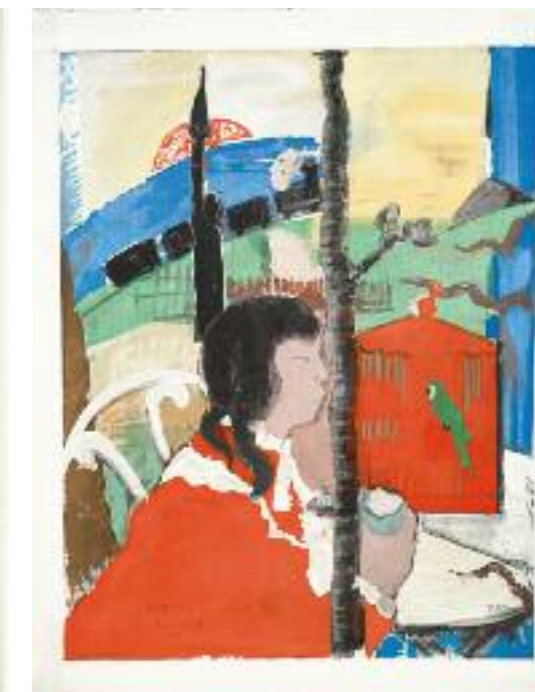
44 × 33,5 cm

Kikiáltási ár: 2 200 000 Ft / 5 500 ELIR

Becsérték: 3 000 000 – 4 000 000 Ft

Estimated price: 7 500 - 10 000 ELIR

Délutáni pihenő, 1902

Afternoon Rest, 1902

112 × 80,5 cm

Olaj, vászon | Oil on canvas

Jelezve balra fent: Vaszary J. 1902. |

Signed upper left: Vaszary J. 1902.

IRODALOM | LITERATURE

· Vaszary János: Színek, vonalak élete. Művészet 1903/6., 419–420.

· Petrovics Elek – Kárpáti Aurél: Vaszary. Athenaeum, Budapest, 1941.

· Haulisch Lenke: Vaszary János. Képzőművészeti Alap, Budapest, 1978.

· Vaszary János (1867–1939) gyűjteményes kiállítása.

Szerk.: Gergely Mariann – Plesznivy Edit – Veszprémi Nóra, Magyar Nemzeti Galéria, Budapest, 2007.

Kikiáltási ár: 75 000 000 Ft / 187 500 ELR

Becsérték: 90 000 000 – 140 000 000 Ft

Estimated price: 225 000 – 350 000 ELR

Vaszary János: Öregek, 1901. Galleria d'Arte Moderna, Udine

Vaszary János: Szolgalegény, 1902
Magyar Nemzeti Galéria

A mindig újjal kísérletező Vaszary János 1900 körül rátalált egy „új” művészi témavilágra: a népi jelenetekre. A legjobb Fényes Adolf-képek őszinteségével és festői érzékenységével festette kompozícióit, például a királyi palotába került, ünnepezt *Részes aratókat* (1902, lappang) vagy a padon ülő idős parasztpárost ábrázoló, olasz múzeum által megvásárolt *Öregeket* (1901, Galleria d'Arte Moderna, Udine). A most vizsgált festmény ennek a műtárgycsoportnak a részeként született. Az ezüstös fürtű, törekeny öreg bácsi botjába kapaszkodó, összekulcsolt kézzel pihen meg a kerítés előtt. A hajnaltól tartó munka után megálló parasztember karakterisztikuma rejlik benne, mint Hodler svájci padra leülő figuráiban, akiknek kifejező tartásáról teljes emberi sorsok leolvashatók. Vaszary ecsetje parádés artisztikummal játszik az ősz hajtincseken, a bő nadrág szobrászi ráncain, az egymásra préselődő göcsörtös ujjakon és az arc mélyen átérzett, pszichologizáló részletein. Hasonló karaktert képvisel, mint a Magyar Nemzeti Galériában őrzött *Imádkozók* (1902) jobb szélén ülő, kalapos idős bácsi, vagy akár az *Öregek* minden expresszív formavarázslat mellett is lefegyverzően őszinte két figurája. A magyar falvakat járó Vaszary ritka festői kincsekre talált a nép körében.

Vaszary saját maga fogalmazta meg a *Művészetben* leközölt 1903-as esszéjében, hogy a mesterkéltnél műtermi szalonfestészetnek hátat fordító piktúra vezette el őt is a népi tematikához: „Egy pár őszinte ember elhatározta, hogy úgy fest, ahogy érez. A maguk művészetét csinálják. [...] Miután így a képírás majdnem tisztán az érzékelhető élet gyors benyomásaiban, tehát a közvetlen megfigyelésben kereste megújulását, kitűnt saját miliójuk és saját élményeink fontossága. Talán nemigen kell bizonyítani, hogy azon impresszióink a legőszintebbek, legigazabbak, melyeket közvetlen környezetünkben merítünk vagy amelyeknek nüanszírozott változatait igen gyakran viszontlátjuk. Ezeknek mélységes erejével nem versenyezhet semmiféle kieselés. A falusi emberek egyszerű, őszinte élete, mely a nagy folyamok egyenletes méltóságával hömpölyög tova...” Ehhez a meglátáshoz már öreg fejjel tette hozzá, 1929-ben, hogy miként lehetett a modern festészet szakmai fogásait a sajátosan hazai ízű művészet szolgálatába állítani: „A magyar képstílus végleges kialakulását csakis az abszolút festészet segítségével lehet megalkotni, ami nem más, mint: tisztán a színek, fény, vonalak és formák, mint a képfelület optikai szépségének másuttal nem tapasztalható összecsengése, harmóniája, ritmusa.”

Vaszary J. 1902.

»A magyar képstílus végleges kialakulását csakis az abszolút festészet segítségével lehet megalkotni, ami nem más, mint: tisztán a színek, fény, vonalak és formák, mint a képfelület optikai szépségének másutt nem tapasztalható összecsengése, harmóniája, ritmusa.«

VASZARY JÁNOS

KIESELBACH GALÉRIA ÉS AUKCIÓSHÁZ

H-1055 Budapest, Szent István krt. 5. • Phone/Tel.: (36-1) 269-3148, 269-3149 • Fax: (36-1) 269-2219

BIDDING SLIP • VÉTELI MEGBÍZÁS

Sale No.: MŰVÉSZETI AUKCIÓ Date / Dátum: 2021. ....

Please bid on my behalf at the above sale for the following lot(s) up to the price(s) mentioned below. These bids are to be executed as is permitted by other bids. I agree to comply with the Conditions of Sale as printed in the catalogue.

Megbízom Önöket, hogy nevemben a fenti aukción az alább felsorolt tárgy(ak)ra az általam limitált leütési ár(ak)on vásárlást eszközöljének a többi licitáló által lehetővé tett legalacsonyabb áron. A katalógusban leírt árverési feltételeket elfogadom.

LOT NO. TÉTELSZÁM	TITLE OR DESCRIPTION / ELNEVEZÉS	BID PRICE (HUF) MAX. NETTO VÉTELÁR

Deposit / Előleg: .....

Payment deadline / Fizetési határidő: .....

signature / aláírás

PLEASE CHECK YOUR BID

ARRANGEMENT FOR PAYMENT

In order to avoid delay in clearing purchases buyers who are unknown to us are advised to make arrangements for payment before the sale or for satisfactory references to be supplied.

Please post to:

KIESELBACH GALÉRIA KERESKEDELMI KFT.

H-1055 Budapest Szent István krt. 5.

phone / tel.: (36-1) 269-3148, 269-3149 • fax: (36-1) 269-2219

bankszámlaszám: 12001008-00214850-00100003

PLEASE USE BLOCK LETTERS

Full name: .....

Address: .....

Telephone No.: .....

Date: .....

Signed: .....

SZÁLLÍTÁS / DESPATCH AND TRANSIT: Saját megoldás / On my own • Kérem a szállítást / I require your transit

FIZETÉSI MÓD / METHODS OF PAYMENT: Készpénz / Cash • Banki átutalás / Bank remittance • Hitelkártya / Credit card

